BIBLIOT. UNIW. W POZNANIU
Tb 3956
INKUNABUŁY

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 214 4°
INKUNABUŁY

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 215 8°
INKUNABUŁY

Beati Bernhar
di, me
Iohannis Crisosto
mi
Sermones.
1471.
Nurembergæ

1922.17045 a

Incipiūt Capitula ꝑmi libri

De eo quid est deus .i.
Qz deus vbiq; est .ñ.
Quō deꝰ ē in creaturis .iñ.
De eo q; vnꝰ est deꝰ .iiñ.
De eo q; trinꝰ ē deꝰ ⁊ de vnitate q̄ tres ꝓsone vna ſbſtācia sūt v.
De excellencia supradicte vnis
De illa vnis tatis vi
tate qua tres ſubſtācie in xp̄o vna persona sunt vñ.
De distinctione triū gd̄uū in dominica incarnacione viñ
Quō oꝑhēdi ꝓt ds in hac vita. ix
Qz ds est pena reprobor. .x.
De aduentu dñi corꝑali .xi.
Qz per aduentū dñi manifesta ta est benignitas ipsiꝰ .xñ.
Qz celandū fuit diabolo domice incarnacōis sacramētū xiñ.
De spiritu sancto .xiiñ.
Qz nō semp eodē mō sit spiritus sanctꝰ in viris spīualibꝫ sed mō veniat mō recedat .xv.
De multiplicitate ſpūs xvi
De aduētu dñi spītali .xvñ.
De querēdo deo xviiñ.
Quomō prenosci potest aduētꝰ siue visitacio oīm xix.
Quomodo perfecte vnitur anima cum deo .xx.
Que differēcia inter vnitatē illā q̄ pr̄ ⁊ filiꝰ vnū sūt. ⁊ illā q̄ adhe rēs aīa dō vnꝰ ſpūs est .xxi.
De visione qua videndꝰ est deꝰ in futuro sicuti est xxñ.
Qz non ꝓtest videri deꝰ in hac vita sicuti est xxiiñ.
De diuſis modꝭ visionū dī xxiiiñ
Cui t̄ q̄li aīe ds apparē solz xxv
Qz magni fide magna et ōlim de supnis merētur vidē xxvi.
De vicissitudinibꝫ dī euntis ⁊ re deuntis in aīa .xxvñ.
Qz absq; veritate et gr̄a simul nō ē plena visitacio dei xxviiñ.
Quid sit patrē et filium venire ad animam .xxix.
Quomodo cognoscit anima q; diligitur a deo xxx

Explicīūt capitula ꝑmi libri.

Incipiūt capitula ſcḋi libri:

De ope nostre ꝺdicionis .i.
De rectitudine hoīs .ñ.
De lapsu primi hoīs a dignitate status sui .iñ.
De affinitate aīe cū deo iiñ
Qz rectitudinē suā aīa ꝑdere ꝓsit. magnitudinē vero nō v.
De simplicitate anime vi
De gradu anime vñ
De immortalitate anime viiñ
De libertate anime ix.
Qz homo cū sit liber. tñ in terue niēte pcto facit se suū x
Qz ꝑma fōnia aīe obscūari pt. xi
Qz libertas anime detur pari potest ꝙ non destrui .xñ.
De fiducia q̄m habz aīa ad dm xiiñ
De incremento anime xiiiñ.
Qz tpatur nobis gr̄a dei xv.
De sacramēto baptismi xvi
De baptismate paruulor. xvñ
De sacramento altaris xviiñ
Qz impedire salutē animar. sit persequi xp̄m xix
De medio tenendo xx.
Qz absq; p̄senti ecclesia celestis gloria ꝑfici nō potest xxi

Collegii Posnanien sis Societatis Jesu.

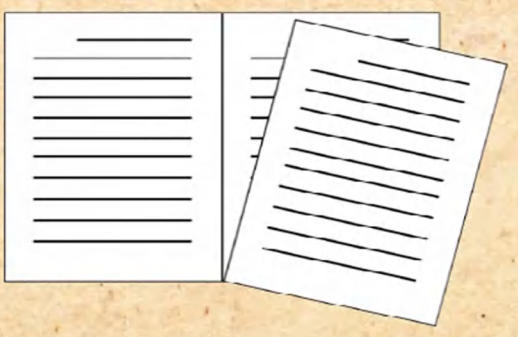

W woluminie kolejno współoprawne sygnatury:

Inc. 214

Inc. 215

BIBLJOTEKA
VNIWERSYTECKA
W POZNANIV

BIBLJOTEKA
DRA JANA RYMARKIEWICZA
~~ZE ZGORZELIC~~
z Poznania

1) H.* 2925

2) H.* 5026

1471

25 Tar

1471

1922.17045 a

Incipiūt Capitula ꝑmi libri

De eo quid est deus .i.
Qz deus vbiq; est .ñ.
Quō deꝰ ē ī creaturis .iñ.
De eo q; vnꝰ est deꝰ .iñ.
De eo q; trinꝰ ē deꝰ z de vnitate q̄ tres ꝓsone vna ſbſtācia ſūt v.
De excellencia ſupradicte vnitatis vi
De illa vnitate qua tres ſubſtācie ī xp̄o vna persona sunt vñ.
De diſtinctione triū gd̄uū ī dominica incarnacione viñ
Quō aꝑhēdi pt̄ ds ī hac vita. ix
Qz ds est pena reproboꝝ .x.
De aduentu dñi corꝑali .xi.
Qz per aduentū dñi manifeſta ta est benignitas ipſiꝰ .xñ.
Qz celandū fuit diabolo domīce incarnacōis ſacramētū xiñ.
De ſpiritu ſancto .xiiñ.
Qz nō ſemp eodē mō sit ſpiritus ſanctꝰ ī viris ſpīualibꝫ ſed mō veniat mō recedat .xv.
De multiplicitate ſpūs xvi
De aduētu dñi ſpitali .xvñ.
De querēdo deo xviñ.
Quomō prenoſci potest aduētꝰ siue viſitacio dōmi xix.
Quomodo perfecte vnitur anima cum deo .xx.
Que differēcia inter vnitatē illā q̄ pr̄ z filiꝰ vnū ſūt. z illā q̄ adherēs aīa dō vnꝰ ſpūs est .xxi.
De viſione qua videndꝰ est deꝰ ī futuro ſicuti est xxñ.
Qz non ꝓtest videri deꝰ ī hac vita ſicuti est xxiñ.
De diuſis modꝫ viſionū dī xxiiñ
Cui l'q̄li aīe ds apparē ſolz xxv
Qz magni fide magna et ſolim.. de ſupnis merētur vidē xxvi.
De vicaſſitudinibꝫ dci euntis z redeuntis ī aīa .xxvñ.
Qz abſq; veritate et gr̄a ſimul nō ē plena viſitacio dei xxviñ.
Quid ſit patrē et filium venire ad animam .xxix.
Quomodo cognoſcit anima q; diligitur a deo xxx
Expliciūt capitula ꝑmi libri.

Incipiūt capitula ſc̄di libri:

De ope noſtre ꝺdicionis .i.
De rectitudine hoīs .ñ.
De lapſu primi hoīs a dignitate ſtatus ſui .iñ.
De affinitate aīe cū deo iiñ
Qz rectitudinē ſuā aīa ꝑdere poſſit. magnitudinē vero nō v.
De ſimplicitate anime vi
De gradu anime vñ
De immortalitate anime viiñ
De libertate anime ix.
Qz hoīo cū sit liber. tñ ī terue niēte pcto facit ſe ſuū x
Qz ꝑma fōnia aīe obſcūari pt̄. xi
Qz libertas anime detur pari poteſt ſz non deſtrui .xñ.
De fiducia q̄m habz aīa ad dm xiñ
De ī cremento anime xiiñ.
Qz tpatur nobis gr̄a dei xv.
De ſacramēto baptiſmi xvi
De baptiſmate paruuloꝝ xvñ
De ſacramento altaris xviñ
Qz impedire ſalutē animaꝝ ſit perſequi xp̄m xix
De medio tenendo xx.
Qz abſq; p̄ſenti eccleſia celeſtis gloria pficī nō poteſt xxi

Collegii Posnanien sis Societatis Jesu

De modo corripiendi xxñ.
De lumine sciencie xxiñ:
Qz sola fides absq; baptismo ī ne
cessitate sufficiat ad salutē xxiiñ
De causa diligēdi deū xxv.
De modo diligēdi deū xxvi.
De pmio diligēdi deū xxvñ
De statu iustorum ante aduen;
tum dñi xxviñ.
Explicūt capitula scdi libri.

Incipiūt capitula libri tercñ
Quis sit dignꝰ placione .i.
Quid sit necessariū plato .ñ.
De bona sciēcia plati .iñ.
De zelo prelatorum .iiñ.
De pietate prelatoz .v.
Qz anime infirme onerī sint pre
lato non sane .vi.
De solicitudine platoz vñ:
De doctrina platoz viñ.
Qz prelato sicut deo sit obediē;
dum .ix.
Qz prelato otraria deo iubente
non est obaudiendum x
Qz non inobediencia sed inten;
cio inobediētis pensatur xi.
Qz periculose viuitur absq; ma;
gistro .xñ.
Qz non sit vniꝰ meriti socialiter
viuere et vtiliter pesse xiñ.
Quomodo prelatus vel predica
tor inuitatur a deo ad instruen;
das animas xiiñ.
Quid cauēdū sit pdicatori xv
Quō secure pdicatur .xvi.
De puritate pontificū xvñ:
De clamore pauperum ad ponti
fices xviñ.
De supfluo habitu sacerdotū xix.
De quorundam prelatoz crude
li ardore dñandi .xx.
De suspicione et viciosa solicitu
dine episcopoz xxi
Qz desiderato labore platoz mi;
nus placet honor eoz xxñ.
De periculo placōis .xxiñ.
De accepcione psonaz xxiiñ
Qz ira z nimia pietas subuertūt
iudicium xxv.
De diuersis generibus ambien;
cium xxvi.
De puersitate platoz xxvñ
De prelatis qui vsurpant sibi p
lacionem xxviñ.
Qz persecucio discernit mercena
rios a pastoribo .xxix.
De iudicio prelatoz .xxx.
Explicūt capitula libri tercñ

Incipiūt capitula libri q̄rti.
De infinita ambicōe clericoz i.
De promocione iuuenū ad eccle
siasticas dignitatees .ñ.
De clericis qui peruerso modo q̄
runt ecclesiastica bñficia iiñ
De clericis qui male deseruiunt
ea que de ecclesiis habēt .iiiñ.
De clericis qui male expendunt
ecclesie redditus .v.
Qz clerici nulliꝰ sūt ordinis vi
De impudencia clericoz vñ.
De insolencia clericoz viñ.
Quomodo a singulis generibus
hominum quod delectat vsur;
pant sibi clerici .ix.
De abhominacōe clericoz x
De ammonicione ad ipos ut se
corrigant xi.
De piculo clericoz .xñ.

BIBLIOTEKA NARODOWA
w Pozna[illegible]

De peruersitate quorundam religiosorum .xiij.
De intpancia monachoy. xiij.
De delicatis cibis monachy. xv.
De nimio potu .xvi.
De precioso habitu xvij.
De supbis religiosis xvij.
De negligēcia abbatū .xix.
De oīmētis monasteioy. xx
De sculpturis et picturis q̄ fiūt in monosteriis xxi.
De aduocatis xxij.
De appellacionibo xxij
De vsurpacōe appellacōnū xxiij
Explicāt capitula libri quarti

Incipiūt capitula libri q̄nti.
De penitencia .i.
De confessione .ij.
De misericordia dei in penitētes
De oracione .iij. .iij.
De tpe ogruo oracioni .v.
De humilitate .vi.
Qz magis necessaria est humilitas q̄m virginitas vij
Quō potest custodiri humilitas
De timore ix viij
De discrecione .x.
De obediencia .xi.
De disciplina xij
De silencio xij
De ieiunio xiij
De verecundia xv
De temptacionibus xvi.
Qz resistēdo temptacōibo victoria acquiritur xvij.
De grārumactione xvij
De ītēptu vane glorie xix.
De gracia dei xx
De adiutorio diuino xxi
De merito xxij.
De fide xxij.
De spe xxiij
De caritate xxv
De amore diuino xxvi
De violēcia amoris diuini xxvij
De ītinencia xxviij
De abstinencia xxix
De paupertate xxx
De tribulacione xxxi
De paciencia xxxij.
De iusticia xxxij.
De misericordia xxxiij
De correpcione xxxv.
De beniuolēcia xxxvi.
De perseuerancia xxxvij
De testimonio cōscīēcie xxxviij
De pace xxxix.
De ītemptu mundi xl.
De solitaria vita xli.
De mēoria dnice passiōis xlij.
De deuocione xlij.
De laude diuina xliij
De consideracione xlv
De contemplacione xlvi
De laude supne ciuitatis xlvij
Dō p̄mio et̄ne bēitudis xlviij.
Explicāt capitula libri quinti.

Incipiūt capitula libri sexti
De superbia .i.
Vnde nascitur superbia .ij.
De inuidia iij.
De iracundia iij
De concupiscencia .v.
De cupiditate vi.
De insaciabli cōsidcio cordis hūani
De ambicione vij. vij.
Qz ambicio vult latere non apparere .ix.

Inc. 214

De vanitate laudis hūane .x.
De ociositate xi.
De voluntate ꝓpria .xñ.
Qz valde detestabile viciū ꝓpria voluntas sit xiñ.
De ꝓprio consilio xiiñ
De tepiditate .xv.
De pusillanimitate xvi
De curiositate xvñ
De ꝙsuetudine prava xviñ.
De duricia cordis xix:
De pſūpcōe z abstinacōe xx
De gula et luxuria xxi.
De detractione .xxñ.
De ypocrisi .xxiñ.
De leuioribꝫ peccatis xxiiñ
De ꝓtencione vicioꝝ xxv
De desꝑacione xxvi.
De miseria hominis xxvñ
De vilitate ꝙdicōis hūane xxviñ
De breuitate pñtis vite .xxix.
De vita viciosa xxx.
De morte corꝑali xxxi.
De horrore futuri iudicñ xxxñ
De penis inferni .xxxiñ.
Explicīūt capitula libri sexti

Incipiūt capitu. lib̄ septimi

De ascēsione z descēsione dñi i.
De ꝓscēsiōe z ascēsione nr̄a .ñ.
De duplici morte hoīs .iñ.
De morte et vita xp̄i iiñ.
Qz xp̄s qz homo fuit mori potuit quia iustus mors eius nos liberauit v.
De infirmitate z mīestate xp̄i.vi
De duobꝫ ꝙsiderandis in ope nostre redempcionis vñ
De duabꝫ rebꝫ q̄ ꝙsolantur ecclesiam presentem viñ
De duplici dilectione spirituali et carnali ix.
De vita et sensu anime x
De duobꝫ g̃dibꝫ i via spūs .xi.
De duabꝫ alis animaꝝ xñ.
De duabus operacionibus ꝑmonis dei xiñ.
De duplici lingua dei z aīe xiiñ
De vigore z langore amoris xv
De duplici caritate actuali et affectuali .xvi.
Qz alius sit ordo caritatis affectualis alius actualis xvñ.
De duplici humilitate xviiñ.
De hūilitate z hūiliacōe xix.
De intellectu z affectu xx.
De cognicōe et amore xxi.
De meditacione z oꝛone .xxñ.
De duplici ꝓfessione xxiiñ.
De duabꝫ speciebꝫ supie xxiiiñ.
De duabꝫ speciebꝫ hūilitatis xxv
De duobꝫ quibꝫ sibi cauet ꝺtemptor humane laudis xxvi.
De duobꝫ in ꝙ° necessarijs xxvñ
De duobꝫ in q̄ diuiditur monasterialis obſuacio xxviiñ:
De duobus in monasterijs obseruandis .xxix.
De auctoritate p̄cipiencium et qualitate p̄ceptoꝝ :xxx.
De neglectu et contemptu mādatorum .xxxi.
De gemina specie vicioꝝ xxxñ
De nouo et vet̄i hoīe xxxiiñ.
De duplici timore xxxiiiñ
De duabꝫ filiabꝫ ignorācie xxxv
De duplici malo innato et seminato xxxvi
De duplici corrupcione anime z corporis xxxvñ

De dupli·mlicia diabo. xxxvim
De duplici sciēcia mala xxxix
De duabꝫ sāguisuge filiabꝫ .xl
De duobꝫ generibꝫ hostiū nobis aduersancium .xli.
De duobꝫ lateribꝫ scale xlim
Qz duobꝫ modis debet se pnus; quisq; irrepbensibilē corā deo et homine exhibere xliim:
De duplici uersione interioꝛi z exterioꝛi xliim.
Qz duobus modis a coꝛde vita procedit: xlv
De vicns et virtutibus pariter confligentibus .xlvi.
De volūtate et ope xlvm.
De timoꝛe z iustificacōe xlvim
De duplici abisso xlix
De gemio argumēto amoꝛis dei erga nos .l.
De duplici consilio bonoꝛū scili; cet et maloꝛum .li
De pfectu et defectu lm
De duplici ꝺsideracōe sui lim.
De duplici pudoꝛe liim.
De lege et gracia lv
De duplici gne pceptoꝝ lvi
De duplici ira dei lvm
De duobꝫ diebꝫ lvim
Qz ob duplicē causā nobis mmi strat deus tpalia lix.
De pspitate z adūsitate lx
De gemīa vnitate bonoꝝ lxi
De duplici gnacōe lxm
De fide et spe lxim
De duobꝫ que in intencione ne; cessaria sunt lxiim.
De gra z libeꝛo arbitrio lxv
De voluntario cōsensu et natu; rali appetitu lxvi
Quid habem9 ex gra qd ex libe; ro arbitrio lxvm
De pscencia nra cū deo et pegri; nacione nra ab ipo lxvim
De virtute et sapiēcia lxix.
De actiua vita et cōtemplatiua vita lxx
De duobꝫ generibus pariendi in spiritali matrimonio lxxi
De duplici excessu lxxm.
De duplici pmissiōe dni lxxim
De duplici sessiōe coꝛporis scz et anime in futuro lxxiim.
De gaudio dni et expectacione animaꝝ sanctaꝝ lxxv
De duplici glutino q̄ sibi cobe; rēt beati spūs in celo lxxvi
Explicit capi·libri septimi.

Incipiūt capitula lib octaui

De trinitate creata .i.
De triplici verbo .m.
De tribꝫ ꝺsideradis in misterio m carnacōis dnice .im.
De triplici mixtura quā fecit ds in assumpcōe carnis .iim.
De triplici ꝺtute nomis dni qd est ihesus .v.
De triplici vtilitate aduentus domini .vi.
De triplici q̄ in ope nre salutis si bi inuicē coopantur vm
De triplici bndictōe vim
De triplici gracia .ix.
De iustificacōe sanctificacōe et glificacōe a filns suis .x.
De triplici ministerio ministroꝝ xpi xi
De tribꝫ modis quibus nos dile; xit deus xm

De triplici mõ diligẽdi deũ. xiñ
Quid sit deũ diligere toto corde tota anima tota virtute xiiñ.
De triplici libertate q̃y. vltima sola libey. arbitriũ noiaẽ xv.
De triplici libertate q̃y. p̃ma est nature. secunda glorie. tercia vite vel glorie xvi
De iudiº ꝺsilio ꝛ ꝺplaco xvñ
De volũtate triplici libeꝛa bona et mala xviñ
De triplici bono qꝺ ìm se habꝫ perfectio bone volũtatis xix
De libeꝛo arbitrio consilio et ꝺplacito .xx.
De triplici opacõe dei prima scz per quã. scꝺa ꝺtra quã. tercia cũ qua operatur xxi
De bona cogitacõe ꝺsensu vel opere q̃ deꝰ opaẽ ìm nobis xxñ.
De triplici opacõe dei quay. prima creacio. secũda formacio. tercia ꝺsũmacio .xxiñ
De ìmtẽcõe affectõe et memoꝛia
De triplici fide xxv xxiiñ
De triplici caritate xxvi
De triplici solicitudĩe ìm dilectione p̃ximi habenda xxvñ
De triplici vngento xxviñ
De triplici mõ ꝺfessiõis xxix
De triplici sapiencia. cordis oris et operis xxx.
De triplici mõ reũtẽdi ad dñm
De sobꝛietate iusti ꝫ cia et pietate xxxi
De timoꝛe spe ꝛ caritate xxxñ
De triplici vigilia opm verboꝝ et cordis xxxiiñ
De iusticia et pace et gaudio spiritali xxxv
De ꝯtꝝ tñseũtibꝫ p ꝫ sclm xxxvi
De tribꝫ q̃ necessaria sũt p̃lato.
De triplici moꝺo xxxvñ
do subiectionis xxxviñ.
De tribꝫ modꝫ obediẽcie xxxix
De tribꝫ g̃ꝺibꝫ obediẽcie xl
De triplici mõ culpe q̃ ꝺtrahiẽ ìm transgressione xli
De triplici ꝺsideracione q̃ omne opus p̃ueniri debet xlñ
De ꝯpli. tes. altei9 nr̃i ꝛ dei. xliñ
De ꝯplici distictõe sapie xliiñ
De ꝯplici gñe pauptatis xlv
De triplici modo viuendi ìm congregacione xlvi
De tribꝫ q̃ necessaria sũt ad parandũ domũ deo xlvñ.
De triplici apparatu necessario ad custodiã castri dñici xlviñ
De ꝯtꝝ piculis ĩ domo dñi xlix
De veritate caritate ꝛ fortitudine
De ꝯplici timoꝛe li ne .l.
De tribꝫ ìm quibꝫ cõsistit summa spiritalis exercicñ .lñ.
De moꝛte diaº et peccato .liñ
De caritate castitate et humilitate liiñ.
De tribꝫ impulsoꝛibus hoñìmis .lv.
De tribꝫ generibꝫ nõ habitãciũ ĩ adiutoꝛio diuìno .lvi.
De ꝯtꝝ m̃le fructificãtibꝫ lvñ.
De triplici vicio scz arrogãcia ꝛ duplici ignoꝛancia lviñ
De triplici ignoꝛancia lix
De tribus bonis enìmentibus ìm homine lx.
De triplici mõ sciendi lxi
De tribus occultis .lxñ.
De triplici coꝛde lxiñ
De ꝯtꝝ peticõibꝫ cordis lxiiñ

De ſuo mercenario ⁊ filio lxv
De triplici lege ſerui mercena⸗
rij et filij lxvi.
De trib⁹ panib⁹ quibus quilibet
reficiendus eſt. lxvij.
De tribus vinculis quibus deo a⸗
ſtringimur lxviij.
De trib⁹ dieb⁹ lxix.
De oculo manu ⁊ pede lxx.
De triplici aqua .lxxi.
De triplici loco lxxij.
De tribus in opere mundi conſi⸗
derandis lxxiij.
De triplici genere bonor⁹ ſc⁊ na⸗
turaliū ſpūaliū eternor⁹ lxxiiij
De triplici diſtinctione bonor⁹
ſupdictor⁹ lxxv
De triplici gne iuſtor⁹ lxxvi
De trib⁹ que facunt hominem
ſanctum lxxvij
De triplici mō ꝺtēplacōis lxxviij
De tribus que impediunt con⸗
templacionem .lxxix.
De tribus nouiſſimis metuendis
De triplici malo qꝺ pec⸗ lxxx.
catores paſſuri ſūt i fine lxxxi
De tribus ſpeciebus cōſideraci⸗
onis ſuperne lxxxij
De trib⁹ modis q̄b⁹ veſtigāꝺ⁹ ē
ꝺs ⁊ bēi ſpūs q̄ cū eo ſūt lxxxiij
De trib⁹ q̄ faciūt mortē ſāctorū
p̄ciosā in ꝺſpectu dñi lxxxiiij
De triplici gne ſāctor⁹ lxxxv
De triplici ſtatu ſāctor⁹ lxxxvi
De triplici gaudio qꝺ habēt ſan
cti ſcilicz ante mortē ante iudi⸗
um poſt iudicium .lxxxvij.
De trib⁹ ꝺſiderandis in feſtiuita
tibus ſanctor⁹ lxxxviij
De triplici deſiderio proueniēti
de memoria ſanctor⁹ lxxxix
De triplici plenitudine haben⸗
da in futura vita xc
De triplici modo fruendi deo in
eterna vita .xci.

Explicāt capitula lib⁹ octaui

Incipiūt capitula libri noni
De quatuor virtutib⁹ quib⁹ ve⸗
ſtit⁹ fuit primus homo .i.
De quatuor ſtatib⁹ p̄cedentib⁹
ꝺūſionē noſtram .ij
De q̄tuor dieb⁹ penitēcie iij.
De quatuor gradibus aſcēſionis
De duplici morte et du⸗ iiij
plici reſurrectione v.
De quatuor fontib⁹ p̄ꝺeuntibus
de paradiſo ſpirituali .vi:
De q̄ꝺruplici ꝺſciēcia .vij.
De q̄tuor affectōib⁹ aīe .viij.
De quatuor ſtutibus nobis ne⸗
ceſſarijs .ix.
De q̄tuor modis orāꝺi x.
De quatuor quibus debitor eſt
homo .xi.
De q̄ꝺruplici ꝺpūctōe .xij.
De q̄tuor gnib⁹ lacrimar⁹ xiij:
De q̄tuor moleſtijs hoīs .xiiij.
De quatuor quibus ſeruit homo
in hac vita .xv.
De q̄tuor generib⁹ hoīm regnū
celor⁹ poſſidencium xvi
De quatuor generibus tempta⸗
cionum xvij.
De q̄tuor cornib⁹ crucis xviij.
De q̄ꝺruplici ſuperbia xix.
De quatuor modis quib⁹ itur ad
conſilium impiorum xx.
De quatuor pedib⁹ quib⁹ cathe⸗
dra peſtilēcie ſbſiſtit .xxi.

De quatuor modis hoim̃ xxñ.
De q̃tuor generibꝫ hoim̃ xxiñ.
De q̃tuor rotis currus spiritualis
De q̃tuor spinis xxv xxiiñ
De duobꝫ bonis q̃ oculũ interio=
rem faciũt simplicẽ ⁊ duobꝫ m̃lis
q̃ eundẽ faciũt nequã xxvi.
De quadrifaia diuisione oculi in
terioris xxvñ:
De quadrifaria diuisione supra=
dicta xxviiñ.
De q̃druplici iusticia .xxix.
De quatuor riuulis descenden=
tibꝫ de fonte xp̃o xxx.
De quatuor ordinibus in proces=
sione domini .xxxi.
De q̃tuor generibꝫ spirituũ xxxñ
De q̃tuor fr̃ibꝫ ꝑdeũtibꝫ de pa
radiso nr̃o xp̃o dn̄o xxxiñ
De q̃tuor beneficiis xxxiiñ
De quatuor speciebus contem=
placionis xxxv.
De q̃tuor g̃dibꝫ amoris xxxvi.
De longitudine latitudie subli=
mitate ⁊ ꝑfũditate dei xxxvñ.
Explicãt capitula libri noni.

Incipiũt capi. libri decimi.

De diuisis generibꝫ peccati i.
De malicia luxuria ⁊ auaricia et
diuisis eius appendiciis ñ.
De diuisis viciis lingue .iñ.
De septẽ impedimẽtis q̃ nos ret̃
hũt a mãdatoꝝ obſuacõe .iiñ.
De diuisis obstaculis q̃ nos sepe=
rant a volũtate diuina v.
De diuersis impedimentis diui=
ne gracie .vi.
De diffinicionibꝫ diuisoꝝ q̃ in ho
mine continentur vñ.
De diuisis in hoie existẽtibꝫ inter
q̃ sola volũtas meret̃ viñ.
De septẽ miseicordiis dñi ix.
De fragmentis septẽ misericor=
diarum x.
De sex obseruaciis ꝑuoꝝ dei xi
De signis quibusdã q̃ ostẽdũt ho
minẽ eẽ de numero electoꝝ xñ
De diuisis diebꝫ spitalibꝫ xiñ.
De diuisis saporibus xiiiñ
De diuisis generibꝫ spirituũ .xv.
De diuisis opacõibꝫ vocis diuine
intus in anima xvi.
De diuisis nominibꝫ dei .xvñ.
De diuisis saporibꝫ dei xviiñ.
De diuisis modis quibꝫ se habet
filius ad patrem .xix.
Oꝝ pater ⁊ filiꝰ ⁊ spiritꝰ sanctꝰ
et sancti angeli desiderant con=
sũmacionem nostram .xx.
Oꝝ aie sanctoꝝ desiderant reci=
pere corpora sua .xxi.
De diuersis implecõibꝫ aie ⁊ cor
poris in futuro xxñ

Explicãt capitula libri decimi.

Chorpsi

Par est in uerbis odoriferis hoc opus herbis. Nēpe gerit flores Bernhardi nobiliores .:.

Incipit prolog9 seq̄ntis opis.

Om eñ nō eēm alicuiꝰ exēcicio magᵉ ope occupatꝰ placuit michi ut opuscula viri illustrissimi bēi Bernhardi egregñ abbis Clareuallēsis diligent inspiciēdo pcurrerē ꝛ si q̄d in eis laudabile memoriaq; dignū p̄cipue de virtutibꝫ excipiēs scripto ꝺmēdare breuit. Nec defuit volūtati mee diuine gr̄e auxiliū sine q̄ nec cogitare sufficimꝰ bonū Ip̄a itaq; me p̄ueniēte ꝛ sbsequente ꝓpoᵐ meum effectui mācipaui. Mlta tñ plura quā ab incio decreuerā ·q̄ visa sūt michi multa vtilia ꝛ dulcedie edificacōis redūdācia. Mō solū de vtutibꝫ verꝫ ecīā de vicñs ac sētēcñs necnō ꝛ q̄busdā distinctōibꝫ valde necessarñs ex libris p̄dicti viri nominatissimi diuina mediāte gr̄a colligēs in vno volumine coartaui Verꝫ opꝰ istud quia de diūsis rebꝫ mēcōez facit. Ecdm diūsitatē rerꝫ de quibꝫ loquit in diūsos libros distinguit ꝛ decē librorꝫ tractatibꝫ ꝛcludit. Primꝰ liber tractat de deo. p. ꝛ f. ꝛ. s. s. Secds de hoie ꝛ aīa. Tercius de p̄latis ꝛ monachis Quartus de clericis Quintꝰ de vtutibus Sextꝰ de vicñs Quatuor sequētes libri videlicz vñ. viñ. ix. x de quibusdā distinctōibꝫ multū vtilibꝫ specialit loq̄nt. In quorꝫ ordinacōe alia racio q̄m in ceteis obseruatur Precedētes eñ libri solūmodo ꝓpter dissilitudinē materie p se singuli diuisi sūt Isti vero non solū causa materie sꝫ p̄cipue ꝓpter modū ꝛ disposicōez capitulorꝫ inter se differēciū ab inicem discernūtur Septimi eñ libri singula capitula duplicia. q̄a de duabꝫ rebꝫ p̄cipaliter agunt Octaui vero triplicia. q̄a de tribus rebꝫ vuūq̄tq; eorꝫ tractat. Noni aūt q̄druplicia. q̄a singlorꝫ q̄druplex est causa. Decimi vero capitula p̄nt dici diūsiloqua q̄m de diūsis rebꝫ q̄rūlibꝫ exist materia. Sciendū aūt q; in q̄busdā huiꝰ opis locis nō eodē mō nec eodē ordie sentēcie disposite sūt quo in libris e quibꝫ excepte sūt scripte legunt q̄m alibi plꝰ alibi minꝰ positū est. Quedā ꝓpter cōpēdiositatē ꝛ q̄ minꝰ ad rē ptinē videbant p̄termittendo tñ silui. Alia vero ꝓpter sensus ꝛ materie ꝛcenīēciā hinc et inde sūpta intermiscui. Nonnulla ecīā licz raro i alia sba ꝺmutaui. Qm̄obrē si ad ꝑmonū vñ extracta sūt hic recurrēs ordinē alicubi in h̄ opusculo minꝰ plusue vel aliter reperis q̄m in textu libri positū est Noueris q; huiꝰ ordinacōis causa exist racio iam p̄dicta. Vt aūt inspectis folñs lectori ciꝰ occurrat qđ voluerit in titulis cuiuslibꝫ capituli cuiꝰ sit materie breuit est p̄notatū Quia vero de diūsis tractatibꝫ ac varñs eplis pñs opusculū collectū est ꝛ ob h̄

diuersas ac multimodas sententias simul positas in plerisq; locis est inuenire propterea q̄ tractatu quo sermone qua epistola singule sentencie requirende sūt iuxta eas in ipsis pagīnis micio est annotatum ut si forte tanta varietas auctoritatum cōnexay. ac interrupte ac inordinate materie quantulacūq; discordia studiosi lectoris intellectum obscurauerit aut eciā falsitas aliqua siue defectus quolibet modo contingens ip̄m impedierit et propter huiusmodi obscuritatem elucidandam ad fontem origīalem vnde hec descenderunt recurrere desidēaueit ānotaciones ibi scriptas consideret ꝛ sic quo sit ei ad hec requirenda recurrendū agnoscēs facili9 inuenire valz qđ querebat. ꝓptercā sup addidi in vltimis huic opi q̄dā ꝺbatoci9 ꝺsolacōis plena ꝛ sup mel et fauū dulciora de b̄tissima dei genitrice ꝺgine maria. De q̄busdā eciā ꝓmonibꝰ p̄fati venerabilis p̄ris excepta q̄ p capitula distinguēs equibꝰ locis sūpta p annotaciones ibi iuxta se positas designaui ¶ Explicit prolog9. Incipit liber prim9 excepta collectay. de diūsis opusculis beati Bernhardi egregñ abbatis clareuallensis.

Quid est de9 Qui ē. merito quidē Nil cōpetēcia9 eternitati q̄ de9 est. Si bonū. si magm si beatu. si sapiētē. vel q̄cq̄d tale de deo dixeris in hoc ꝺbo instauratur qđ est. est Nempe hoc ē ei eē. ꝙ hec oīa eē si et cētū talia addas nō recessisti ab eē. Si ea dixeris nichil addidisti. si nō dixeris nichil minuisti Quid itē de9 sine q̄ nichil ē. tā nichil eē sine ipō q̄ nec ipe sine se potest. ipe sibi ipse omnibus est ac per hoc quodammodo solus ipse est qui suum ipsius est et oīm esse. Sicut oīa in ipo. sic ipe in oīnibꝰ ē. Quid ē de9. ex q̄ oīa p quē oīa in q̄ oīa. Quid ē de9 cui secula nō accesserūt nec decesserūt nec coeterna tñ Quid ē ds q̄ nichil melio9 cogitari potest nō ē in do nisi de9 qđ habz hoc ē veritas ē sapiētia ē ꝺtus eternitas sūmū bom dñs sabaoth iudicās oīa cū trāq̄litate placidissim9 sereniss̄im9 pacatiss̄im9 q̄ sol9 solā nescit ignorāciā. Tot9 lux tot9 oculꝰ ꝛ q̄ minime aliqñ fallit ꝙ minime claudit q̄ extra se nō q̄rit lumē quo videat ipe qui videt ipe vñ videt. Amat ut caritas. nouit ut veritas. sedet ut equitas. dominat ut maiestas. regit ut p̄ncipium. tuetur ut sal9. operatur ut virtus. reuelat ut lux. assistit ut pietas. Quid ergo de9 est qđ ad vniuersos spectat finis Quid ad electionem salus quod ad se ipse nouit. Quid est deus volūtas omnipotens beniuolentiss̄ima virtus. lumen eternum incōmutabilis racio. summa beatitudo. creans mentes ad se participandū. viuificās ad sencīdū.

afficiens ad appetendū. dilatās ad capiendū. iustificās ad ꝓmerendū. accēdēs ad zelū. fecūdās ad fructū. dirigēs ad eqtatē formans ad beniuolēciā. moderans ad sapienciā. roborās ad virtutē visitans ad ꝺsolacōez. illuminās ad cognicōez. ꝓpetuās ad immortalitatē. implēs ad felicitatem. circūdans ad securitatē. Inuisibilis. inaccessibilis in se. in suis spectabilis atq; mirabilis. et solus mirabilis qui facit mirabilia magna sol9. ¶ In exilio māsuetus ⁊ amabilis. in iudicio iust9 ⁊ terribilis. in regno gl'osus ⁊ admirabilis. Idic rector est morū. in iudicio discretor meritorū. in regno distributor ꝑmioꝝ. Tot9 suauis est. totus salubris est. totus delectabilis est. totus denicq desiderabilis. In ipo siquidē plenitudo graciaꝝ. vniūsitas miseracōis. Inexhaust9 fons pietatis affluēcia tota spiritualis vngenti. ¶ Qui oīa solo verbo et corpora creauit ⁊ spirit9. cui de sola volūtate celeris suppetit efficiēcia. tam creādis rebꝫ q̄m ordinandis ꝓut volūit. valz cui vult. quātū vult. Qui sol9 cū docet āgelū sine hominē sciēciā. instrumentū nō querit nr̄e corporee auris. sic nec sibi oris. p se infundit. p se innotescit. pur9 capitur a puris. sol9 nulli9 indigz solus ⁊ sibi ⁊ oīmbꝫ de sola omnipotenti voluntate sufficiens ¶ Cui9 oīpotenti arbitrio incūctāter ꝑsto est oīe opus. omne altū inclinat. oīe adūsū cedit. omne creatū fouet. docet vel monet sine lingua. prehet vel tenet sine manibꝫ. sine pedibꝫ currit. et succurrit peuntibꝫ solo spiritali nutu cū vult ad q̄cūq; vult agenda ꝺtent9. Solli deo idē est facere qđ loqui. idē loq qđ velle Siqdem apud dm nec verbum dissidet ab intēcōe. qz veritas est nec factū a verbo. qz virtus est. nec mod9 a facto qz sapiēcia est.

¶ O veritas caritas eternitas. O beata ⁊ beatificans trinitas. O veritas exulū patria. exilij finis. Tu es vera libertas. tu vita tu gloria. tu sufficiētia. tu beatitudo. tu pfecta ⁊ sācta voluptas et reqes beatoꝝ spirituū.

¶ Quod deus vbiq; ē. in q̄busdā sentēcijs ¶ Ca^m. ij.

Ubi est deus Quid dixi miser Sed vbi nō est altior ē celo. inferno profūdior. latior terra. mari diffusior Musqm̄ ē ⁊ vbiq; est. qz nec abest ulli. nec vllo capitur loco. Vbiq; eñ regnat. vbiq; impat. vbiq; maiestas ei9. Oīa replet. ꝺplectit vniuersa. Oīa oībꝫ est. q̄a oīa adminístrat. nec q̄cq; est oīm ꝓprie. Mā qz in se ē lucē habitat in accessibilem pax ei9 exupat omnē sensū. et sapiētie ei9 nō est numerus. ⁊ magnitudinis ei9 nō est finis nec potest eū videre hō ut viuat nō qz longe ab vnoqz sit. q̄ eē oīm ē sine q̄ oīa nichil sed ut tu pl9 mireris. ⁊ nil eo p̄senci9 ē. et nil incōprehēsibilius: Quid nempe

cuiq; rei presencius est q̄m esse suum. Quid tam cuiq; īcōprehensibilius quam esse omnium Sane esse omniū dixerim deum Non q; illa sunt quod est ille q; ex ipso et per ipm et īipo sunt omnia. esse ergo est omnium que facta sunt ipe factor eoy. Tali proīnde modo dignatur illa maiestas suis creaturis omnibus q̄dem quod sunt. animantibus aūt q; et viuunt. Porro racione vtentibz lux. recte vero viuentibz virtus. vīcētibz gloria

Quō deꝰ ē m creaturis. In exposicōe sup missus ē q Caīm iñ. Deus q̄ vbiq; eq̄liter totꝰ est per suā simplicē sb̄stāciā aliter tn̄ īm racionabilibz creaturis q̄m ceteris z ipay. aliter īm bonis est q̄m ī malis p efficaciā Ita sane est īm irracionabilibz creaturis ut tn̄ nō capiaē ab ipis a racionabilibz aūt oīmbz q̄dē capi potest p cognicōez ꝫ a bonis tn̄ capiē p amorē. īm solis ḡ bōis ita ē ut eciā sit cū ipis ꝓpter ordiā volūtatis. Nam dū suas volūtates ita usticie subdūt ut deū nō dedeceat. velle qđ ipsi volunt per ꝫ q; ab eiꝰ volūtate nō dissenciunt deum sibi specialiter iungūt Deus q̄dē eq̄liter atq; īdifferēter vbiq; p̄sto est diuīe vtiq; pñcia maiestatis z magnitudine ṽtutis sue. gr̄e tn̄ exhibicōe seu ihibicōe q̄busdā lō geq̄busdā ꝓpe eē dr̄. angelorꝫ dūtaxat et hoīm idē racionabiliū creaturaꝝ Deni q; lōge a peccatoribz salꝰ Cetery a sanctis pia dispēsacōe ad tps et nō ex toto ꝫ iuxta aliqđ aliqn̄ se lōge facit. pcf̄oribz aūt sp valde lōge est atq; īra hoc modo z nō īm misericordia Qm̄ obrē ad dn̄m orat sāctꝰ dauid et ait non declines īm ira a fuo tuo. Scīēs q; īm misericordia potuerit declinare. Prope ē dn̄s sāctis et electis suis eciā cū longe eē videat et non equaliter omnibz sed alīꝫ plus alīꝫ mīus pro meritorum diuersitate

De eo q; vnꝰ est deus. Sup canti. ꝑmo. lxx.

Nabet īm natura Caᵐ iñ. simplicissima dei diuinitas q̄i vnū respicē multos et q̄si multus vnū nec ad multitudinē mꝰ tus. nec ad paucitatē rarꝰ. nec ad diuersitatē diūsus. nec restrictus ad vnum. nec anxius ad curas. nec perturbatus. nec turbulentus ad solicitudines. Sic sane vni īmtentꝰ ut non detentꝰ sic pluribus ut non distentus. Sola summa et īcreata natura que est deus hanc sibi vendicat merā singularēq; essencie simplicitatem ut non aliud z aliud. nō alibi q̄z z alibi. ꝫ ne modo quidē et modo īueniatur īm ea. Nempe īm se met manens quod habet est quod est semper vnomodo īueniatur īm ea z multa īm vnum et diuersa īm idem redigūtur ut nec ꝺ numerositate rerū sumat pluralitatem nec alteracionem de varietate senciat loca omnia continet et queq; ordinat suis locis nusq; contenta locorum.

I

Tempora ſubea trâſeũt. nõ ei futura non expectat. p̃terita non recogitat. pñtia nõ expĩt. Vnũ ìn deo ſũt. et cũ deo magnitudo. bonitas iuſticia ſapiẽtia. nec tñ aliũde bonꝰ q̃ vñ magnꝰ nec aliũde ìuſtꝰ ⁊ ſapiẽs q̃ vñ magnꝰ ⁊ bonꝰ. nec aliũde deniq; ſit hec oñia eſt q̃ vñ eſt. et hoc q̃ nõ niſi ìnſeipo ¶ Multa dicunt esse ideo. et quidẽ ſane katholice ꝯ multa vnũ verbi cauſa. Dicimus bonũ magnũ uſtũ et ìm munera talia. ſed hec oñia vnũ ìn deo et cũ deo. Deus ipe katholice eſtã nõ habꝫ hic ⁊ illud. q̃m nõ habet hic et illa. Eſt qui eſt. nõ q̃ eſt. purus ſimplex ìnteger perfectus ꝺſtãs ſibi. nichil de tẽporibus. nichil de locis. nichil de rebus trahẽs ìm ſe. nichil ex ſe deponẽs ìn eis. nõ habẽs qd̃ ad numerũ dùidat non q̃ collegit ad vnũ. Vnũ quippe ẽ ſed nõ vnicũ. Non partibꝫ ꝺſtat ut corpꝰ. nõ affectibꝫ diſtat ut aĩa. nõ formiſ ſbſtat. ut oñe qd̃ factũ eſt. Ipe forma ſibi. ipe ſibi eſſencia eſt. Non eſt formatꝰ deus forma eſt Non affectꝰ deus affectio ẽ. nõ eſt cõpoſitus dꝰ mey. ſimplex ẽ Simplex idem q̃d vnũ q̃ ſimplex deus q̃ vnꝰ eſt. Eſt aũt vnus et q̃modo aliud nichil. Si dici poſſit vniſſimus ẽ. vnꝰ eſt ſol. q̃ nõ alter. vna eſt luna. q̃ eque altẽa non ſit. Atq; id q̃dẽ deus ꝯ plꝰ Quid plus vnus ẽ ecĩã ſibi. Et hꝫ vis tibi declarari. Idẽ eſt ſemp et illo modo. Non ſic vnus ſol nõ ſic vna lũna Clamat vterq; non eſſe ſe vnũ ſibi Ille motibꝫ illa ⁊ defectibꝫ ſuis Deus aũt mõ non vnus ſibi. ſed ìm ſe vnus eſt. Nichil ìm ſe niſi ìm ſe habꝫ. Non ex tpe altẽacõeꝫ habꝫ non ìm ſbſtãcia alteritatẽ hinc de eo Boeciꝰ hoc vere vnũ ìm q̃ nullus eſt numerus. nullũ ìm eo aliud p̃ter id qd̃ eſt Compa vni huic omne qd̃ vnũ dici pẽ ⁊ vnũ nõ erit.

¶ De eo q̃ trinus eſt deus et de vnitate vnitatis qua tres pſone vna ſbſtãcia ſũt de ꝺſideracõe ìm Quìnto libro ¶ Cam. v.

Deus trinitas eſt. Deus triũ ſingula pſona. Quid g̃ deſtruimus qd̃ dictũ eſt de vnitate q̃ ìducim trinitatẽ. Nõ ꝯ ſtatuimus vnitatẽ. Dicim p. dicimus fi. dicim ſpm̃ ſ. Nõ tñ treſ deos. ſed vnũ. ſbſtãcia vna ẽ. perſone tres ſũt. Vna vero ſbſtãcia tres perſone vna ſubſtãcia ſunt. Vna natura. vna eẽncia. vna diuinitas. Perſonay. ꝓprietates nõ aliud q̃ perſonas. ipaſq; nõ aliud q̃m vnũ deũ. vnã diuinã ſbſtãciã. vnã diuinã naturã. vnã diuinã ⁊ ſũmã maieſtatẽ katholica ꝺfitetur ecĉa Aut ſi diuidẽ quis conetur. vel perſonas a ſubſtãcia vel ꝓprietates a pſonis. neſcio quõ ꝯnitatis ſe ꝓfiteri poſſit cultorẽ. qui ìm tantã rey. exceſſit numeroſitatẽ. Dicamus itaq; tres ſed nõ ad p̃iudiciũ vnitatis. Dicam vnum ſed non ad cõfuſionẽ trinitatis. Neq; eñ nomia vacua ſũt nec abſq; ſignificãcia caſſe voceſ

h

Querit quis. quō hoc possit eē. Sufficiat ei tenere sic eē non ra cionē hoc pspicuū sed fidei per suasum. Sacramentū ꝟ magnū est ꝛ quidē venerandū non scru tandū quomodo pluritas ī vni tate ꝛ hac vnitate aut ipa ī plu ritate. scrutari hoc temeritas ē. credere pietas ē. Nosse vita ꝛ vi ta eterna est ¶ De excellencia supra dicte vnitatis. De ꝺsi de racōe ad Eige^{m} papē. ī. v. li°

Percurrat nūc ¶ Ca^{m}. vi. ꝺsideracio nr̄a multa vna q̄ eminencia huiꝰ singularis vniꝰ fiat euidencior. Est vnitas q̄ col lectiua potest dici cū ꝺbi causa. multi lapides faciūt aceruū vnū Et est vnitas ꝺstitutiua cū mul ta mēbra vnū corpus vel multe partes vnū qōcūq; totū cōstitu unt. Est et cōiugatiua q̄ fit ut duo iam nō duo sint. ꝟ vna caro Et est natiua q̄ aīa ꝛ caro vnus nascitur homo. Est vnitas po testatiua q̄ homo virtutis nō ī stabilis non dissimilis sed vnus sibimet semp mitiꝰ inueniri. Est ꝺsentanea cū p caritatē multoꝝ est cor vnū ꝛ anima vna. Est et votiua cū aīa votis omniꝫ. ad herens deo vnꝰ spiritꝰ est Et ē dignatiua vnitas q̄ limꝰ noster a dei verbo ī vnā assumptꝰ ē p sonā. Vex hec oīa q̄d ad illud sūmū atq; ut ita dicā vince vnū vbi vnitatē ꝺsbstāci alitas facit. Huic vni qōuis illoꝝ si assimi les eīt q̄ q̄ mō vnū si cōpes nullo Igitur inter omnia q̄ vnū recte dicunt arcē tenet vnitas trini tatis qua tres psone vna sbstācia sūt. Scdō loco illa pcellit qua econūso tres sbstācie ī xp̄o vna psona sūt. Porro hec et quecūq; alia dici vna possunt sūme illius vnitatis imitacōe non ꝺpacione vna appellari vera sobriaq; prō bet cōsideacio. nec abducim̄ ab hac vnitatis pfessione assercōe triū cū ī hac trinitate nō recipi am9 multiplicitatē nec solitudi nem ī vnitate Q̄m obrē cū dico vnū non me turbat numerꝰ tri nitatis qui eēncia non multipli cat. non vareat. non ptiē. Rur sus cū dico tria nō me arguit ī tuitꝰ vnitatis que illa q̄cūq; tria seu illos tres nō cogit ī ꝺfusio nē nec ī singularitatē redigit. Idem sentire me fateor ꝛ de illa vnitate cui scdm ab ista inter ce tera vna honorē dedi ¶ De illa vnitate qua tres sbstācie ī xp̄o vna psona sūt. de ꝺsideracōe ī. v. libro. ī fmo de vigilia natiuita tis domini ¶ Ca^{m}. vij.

Dico ī xp̄o verbū aīam ꝛ car nem sine cōfusione essencia rum vnā eē psonā Quia sicut ī il la singulari diuinitate trinitas ē ī personis. vnitas ī sbstancia. sic ī coniunctione dei et homi nis trinitas est ī substancijs. vnitas ī persona. et sicut ibi per sone non scindunt vnitatem v nitas non mīnuit trinitatem. ita et hic persona non cōfundit substancias nec substancie ipse persone dissipant vnitatem.

Summa illa trinitas hãc nobis exhbiuit trinitatẽ opus mirabile. opus singulare. inter oĩa et sup oĩa opa sua. Verbũ eñ ⁊ aĩa ⁊ caro in vnã uenere psonam ⁊ hec tria vnũ. et ꝯ vnũ tria sunt. non ufusione substãcie sed vnitate psone. Nec ignorauerim ad hãc illud genus vnitatis pertinere qua aĩa et caro vn9 ẽ homo. Decuit quippe familiari9 simili9 q3 cũ hominis uenire ostitucione qđ pro hoĩe cõstitutũ ẽ sacramẽtum. Decuit ⁊ cũ sũma que in do est et deus ẽ vnitate ugruẽ. Vt quõ ibi tres psone vna eẽncia. ita et hic cõuenientissima q̃dam utrarietate tres eẽncie sint vna persona. Vides ne pulcre inter vtrq; vnitatẽ hãc collocari i eo vtiq; qui ostitut9 ẽ mediato9 dei hoĩsq; homo xp̃s ih̃s. Pulcerrima inq̃m ueniẽtia ut salutare sac̃mentũ ugrua q̃dam similitudine ambobꝰ rñdeat et saluãti videlicet ⁊ saluato. Ita hic vnitas duabus ɔsistẽs media vnitatũ altẽi succũbere. alteri p̃mimẽ ugnoscitur. quãtũ supior9 inferior. tãtũ inferior9 supior9. Tãtam deñiq; tanq; exp̃ssam vnionis in se p̃fert in ea psone in q̃ de9 ⁊ homo vn9 est xp̃us ut si duo illa de se mutuicem p̃dices non errauẽris deũ videlicz hoĩez et hoĩez deũ vere katholiceq; p̃nũciãs. Nõ aũt similiter vel carnẽ de aĩa vel aĩam de carne misi absurdissime p̃dicas ⁊ si similiter aĩa et caro vn9 sit hõ Nec mirꝫ si nõ eque potẽs anima sic sua illa vitali ⁊ si valida intẽcione onectẽ atq; suis affectibꝰ astringere sibi carnẽ ut sibi diuinitas hoĩez illũ qui p̃destinat9 ẽ fili9 dei in virtute longa cathena et fortis ad stringẽdũ diuina p̃destiacio ab eterno ẽ eñ. Quid longius eternitate. Quid diuinitate potẽci9 Inde ẽ q; nec morte incidente vllatenus hec vnitas intercidi potuit. et si carne ⁊ aĩa sepatis ab inuicẽ masit ⁊ inse pacione insepabilis vnitas. Nec eñ que expte otigit sepacio potuit vnitati p̃scribẽ pmanẽti in totis tribꝰ cũ siue cõiunctis siue disiunctis duobꝰ nõmin9 perseueraverit i tribꝰ vnitas personalis Eque min9 xp̃s vnaq; psona verbum aĩa et caro ecĩã mortuo homine perdurauit

De distictõe triũ graduum in dominica incarnacõe. de ɔsideracione. Ad eugem papã in quito libro. Cam viñ.

Hduertere est in mirabili sacramento dñice incarnacionis mire et decẽtissime gradus nouũ. antiquũ. eternũ. Nouum animã q̃ de nichilo tunc creata creditur cũ infusa. Antiquũ. carnem q̃ a p̀mo vsq; idẽ hoĩe ex adam ꝓducta cognoscit. Eternũ verbũ qđ ab eterno p̃e coeternũ illi genitũ in dubitata veritate asserit. Sbũ eñ qđ eat in p̀ncipio apud deũ et deus erat in p̀ncipio Anima que de nichilo creata est ⁊ ante ñ erat. caro demassa corrupcõis sine corrupcõe aliq̃ diuino

h

segregata artificio quatin9 nul
la iam caro erat vinculo indisso
lubili in psone coeunt vnitatē.
Habes in hns triplex gen9 potē
cie qđ factū est de nichilo aliqđ
de vetusto nouū eternū beatūq
de dānato et mortuo. qđ nō erat
creatū. qđ pereirat repatū. qđ
sup oīa erat. paulo in9 ab an
gelis ē minoratū. Qđ hoc ad no
strā salutē ¶ Multū quidē p omnē
modū. pmū q peccato redacto
in nichilū p hm q̄dām̄ō iterato cre
ati sum9 ut sim9 inciū aliqđ cre
ature ei9. deinde q ex vetusta ſ
uitute in libertatē filioꝝ dei tñs
lati in nouitate spūs ambulātes
Postremo q de pſate tenebraꝝ
vocati ad regnū claritatis eter
in q̄ iā odsecē nos fecit in xp̄o
¶ Quomdo ap̄hendi potest deus
in hac vita. De cosideracione in
v. libro ¶ Ca^m. ix.

Studeam9 ut ait apostol9 ap̄
hendere cū oīnib⁹ sanctis q̄
sit longitudo latitudo sblimitas
et pfundū. Cōprehēdē dicit nō
cognoscē ut nō curiositate ꝺtē
ti sciēcie tota curr fructui inhi
em9 Nō in agnicōe ē fuct9 sed in
ap̄hēsione nouim9 hoc. Est em̄
de9 longitudo ꝑpter eternitatē.
latitudo ꝑpter caritatē. sublimi
tas ꝑpter maiestatē. pfūdū pro
pter sapiēciā. Num ideo et arbi
tramur nos ap̄hendisse. non ea
disputacio cōprehēdit sed sācti
tas Si q̄ mō tñ ap̄hedi pt qđ ē
inap̄hēsibile. At nisi possz nō di
xisz ap̄hēdi apls ut ap̄hēdam9
cum oīnibus sanctis. Sancti g
ap̄hēdūt quomō si q̄ris sāct9 es
ap̄hēdisti z nosti si nō ex tuo ex
perimēto scies. Sāctū facit affe
ctio sācta. Et ipa gemia, Timor
dñi sanctus z sanctus amor hns
pfecta affecta aia velud q̄busdā
duob⁹ brachiis suis aprehēdit.
amplectit stringit tenet. Et ti
mor quidē sblimi z pfūdo. amor
lato lōgoq rñdz Quid tā timen
dū q̄m pt̄as cui nō potes resistē
q̄m sapiēcia cui abscōdi nō potes
Poterat minus timeri deus al
terutro carēs. Nūc aūt pfecte o
portet timeas illū cui nec ocul9
de est oīa vidēs. nec man9 oīa
potēs. Quid itē tā amabile q̄m
amor ipe q̄ amas z q̄ amaris. A
mabiliorē tñ iūcta eternitas fa
cit q̄ nō excidit foras mittit su
spicōez ama igit pseuerāter z lō
ganimiter z habeas lōgitudinē
esto ecia timoratus in oīni solici
tudine Dilata amorē tuū vsq ad
inimicos z tenes latitudinē z sb
lime pfundūq ap̄hēdisti Aut si
mauis q̄tuor eque tuis diuis q̄tu
or rñdere facit. Dic si stupes si
paues si ferues si sustines. Stupē
da plāe sblimitas maiestatis pa
uēda abissus udicōꝝ feruorē ex
igit caritas eternitas perseuerā
cia sustinēdi. Quis stupet nisi
qui contemplatur gloriam dei.
Quis pauet nisi qui scrutatur p
fundum sapiencie. Quis feruet
nisi qui meditatur caritatē dei.
Quis sustinet et perseuerat nisi
qui emulat eternitatē caritatis

Nempe eternitatis quãdã ymaginẽ perseuerãcia ꝑfert deniq; sola est cui eternitas reddit vel pocius q̃ eternitati hoĩez reddit

¶ Quod deus est pena reproboꝝ De ꝺsideracione ad Eugeniũ papam ĩm liº.v. ¶ Caᵐ.x.

Quid est deus nonnĩm9 pena peruersoꝝ q̃m humiliũ gl'a Est em̃ racõabilis eq̃tatis quedã directio ĩcõuertibilis atq; ĩdeclĩabilis q̃ꝑe attingẽs vbiq; cuĩ illisa oĩ̃is ꝑuitas ꝺturbet necesse ẽ Qđ ĩ hac oĩ̃e tumidũ vel dístortũ ipingat et cõquassẽt ve vniũso qđ obuiũ forte offẽdeit cedẽ nesciat rectitudo nã et fortitudo est. Quid ĩmquis volũtatibꝫ tã ꝺtrariũ tã ad uersum q̃m semp conari ĩpĩngẽ semp ꝛ frustra ve oꝑositis volũtatis solã sue ꝓfecto aũsioníſ referentibꝫ penã. Quid tam pena le q̃m semp velle qđ nũq; erit et semp nolle qđ nũq; nõ eit. Quid tã damnosũ q̃m volũtas ad dicta Huic necesse volẽdi nolẽdiq; ut ad vtrũlibꝫ iam sicut nõ nisi pũse ita ñ nisi misere moueat Ineternũ nõ obtinebit qđ volt et qđ nõ volt ĩmeternũ nichilomin9 sustinebit Digne oĩno vt q̃ ad nichil afficitur Vnq̃m quod deceat nũ q̃m ad nichil quod libeat euadat Quis hoc facit rect9 de9 noster qui et cũ pũso puertit cũ oĩ̃e aduersũ et sibi adũsari necesse est. Ita est nõ potest deo eẽ ꝺtrariũ q̃m ꝛ sibimꝫ co hercẽ sꝫ q̃ arguet a ꝺo arguet ꝛ a seipõ nũq; recto ꝑuoq; ꝺueniet. Nec em̃ sibi ĩmuicem ꝺũsant̃ et si nõ ĩmuicẽ ledãt lesio alteri9 ẽ. Absit ut dei. ẽ ꝛ turpiũ pena de9. lux ẽ em̃ Et q̃d tam ĩmusũ obscenis flagicioſisq; mẽtibꝫ ꝓfecto oĩ̃is q̃ male agit odit lucẽ. Sed dico nũq̃d nõ potuerũt declĩare mĩme omnĩno lucet vbiq; et si nõ oĩ̃ibꝫ deniq; ĩn tenebꝛis lucꝫ ꝛ tenebꝛe eã nõ ꝙꝓhẽderunt. videt tenebras lux cui hoc est videre q̃ lucẽ ſꝫ nõ vicissim a tenebꝛis ipa videt q̃ tenebꝛe eã nõ cõꝓrehẽderũt ꝛ numeri g̃ ut cõfũdantur ꝛ non vident ne cõsolẽtur.

¶ De aduentu dñi corꝑali. In prima parte ꝑm̃ de aduẽtu de septẽ colũnis ¶ Caᵐ. .xi.

In aduẽtu dñi si personã adueniẽtis ĩtueor nõ capio excellenciam maiestatis. Si attẽdo ad q̃s venerit dignacõis magnitudĩmẽ expaueſco. Si cõſidero ꝓpter q̃s venerit ãplector quoad possum ĩmestimabilẽ latitudĩmẽ caritatis. Si modũ cogito exaltacõez agnosco humane cõdicõis venit siquidẽ vniũsitatis creator ꝛ dñs Venit ad homĩnẽ. venit ꝓpter homines. venit hõ. venit medicus ad ĩmfirmos. redemptor ad vẽditos. ad errãtes via. ad mortuos vita. venit non perdẽ sed saluare. eripere nõ ligare. porro ĩmestimabilis dignacio et penit9 ĩm excogitabilis ꝙ ĩ carceris huiꝰ horrorem fetorẽq; tanta ꝺescẽdẽ dignata ẽ celsitudo. Iã q̃s dubitet magnum aliq̃d ĩm causa fuisse ut

maiestas tãta de tã lõginq̃ im locum tã indignũ descẽdere dignaret Plane magnũ aliq̃d qz miseri cordia magna qz miseracio multa qz caritas copiosa Ad q̃d em̃ venisse credẽdus est ad querẽdã quippe ouẽ cẽtesimã q̃ errauerat de montib⁹ pperauit. Et ut manifestiꝰ cõfiteant dño misericordie eiꝰ et miribilia eiꝰ filiꝭ hominũ pter nos venit. Mira querẽtis dei dignacio magna dignitas hoꝭ sic q̃siti im q̃ si gloriari voluerit nõ erit insipiẽs nõ q̃d aliq̃d eẽ videat tãq̃ a se ipo sꝫ qz tãti eũ feceit ipe. Omꝭ em̃ diuicie omꝭ gloria mũdi z q̃cq̃d in eo dspicit̃ nim⁹ est ad hãc gloriã immo nec est aliq̃d in eiꝰ dpacione.

Quod per aduẽtũ dñi manifestata est benigtas ipiꝰ. In pma pte ꝓmo. de epiphania aparuit.

Prius q̃m apare Ca^m. xñ. ret dei humanitas. latebat eiꝰ benignitas. Aparuit aũt potencia in rex creacõe. Aparebat sapiẽcia in eaꝝ gubernacõe. Sed benignitas misericordie maxime aparuit in hũanitate. Siquidem et prius erat nã misericordia dñi imeternũ et ab eterno sꝫ vñ tãta dgnoscere poterat ꝓmittebatur sꝫ nõ senciebat Vñ z a multis nõ credebat. venit in carne diuinitas ut vel sic carnalib⁹ exhibere tur et appente hũanitate benignitas agnosceret vbi em̃ dei inotescit hũanitas iam benignitas latere nõ potest. in q̃ em̃ magis dmẽdare poterat benigtatẽ suã q̃m suscipiendo carnẽ meani q̃d tãto ope declarat misericordiã eiꝰ q̃m qꝺ ipaz suscepit miseriam. q̃d ita pietate plenũ q̃ qꝺ dei vbũ ꝓpter nos factũ est fenum. Qnto eciã minorẽ se fecit in humanitate tantã maiorẽ exhibuit bonitatẽ Et q̃nto pro me vilior tanto michi carior est. Magna plane z manifesta benignitas dñi humanitas et magnũ benignitatis indiciũ declarauit. q̃ hũanitati addẽ creauit nomẽ dñi Propterea gaudere nos oportz qꝺ in nr̃a venerit Hũc em̃ facilis ad indulgẽciã erit. Sꝫ q̃m facilis mõ tam difficiliꝭ postea Et sic nẽo ẽ q̃ mõ rcõciliari ñ possit. ita post paululũ nemo q̃ possit qz sic̃ benignitas aparuit vltra omnem spem vltra oñez estimacõez similem expectare possumus iudicñ districtõnẽ Inmensus ẽ deꝰ z infinitꝰ in iustitia sicut et in misericordia multꝰ ad ignoscẽdũ multus ad vlciscendũ. Sed misericordia q̃dem priora sibi vẽdicat ut si volumꝰ in iudicio districtio inueniri nõ possit in quẽ seuiat ꝓpter hec em̃ benignitatẽ ꝓrogauit ut p eã recõciliati seueitatẽ vidam⁹ securi. ꝓpterea non voluit solum ad terrã descendere. Sed eciam inotescere non solũ nasci sed agnosci.

Quod celandum fuit diabolo dominice incarnacionis sacramentum. In exposicione sup missus est. Ca^m. xiñ.

I

Oportebat a ꝑncipe mũdi ali quã diu celare ꝺſilꝫ dꝰmi ſacramẽtũ· nõ ꝙ deꝰ ſi palã opus ſuũ facere vellꝫ impedire ab illo poſſe metueret ſed ꝙ ipe q̃ nõ ſo lum potẽter ſed eciã ſapiẽter q̃ ⁊ cũq; voluit fecit ſicut �in oĩbus opiꝫ ſuis q̃ſdã rex vel tpm ꝺgru encias ꝓpter ordinis ꝺſuetudinẽ ſeruare cõſueuit. ita �in magnifi co opere ſuo nr̃e repacõis nõ tã tum potẽtiã ſed eciã prudẽtiam ſuã oſtẽdere voluit. Et q̃mq; il lud aliter quo vellet pficẽ potu iſſet Placuit tñ eo poꝺ ⁊ modo et ordine hominẽ ſibi recõciliare quo nouerat ceciꝺiſſe ut ſicut di abolus prius feminã ſeduxit· et poſtmodũ vir. per feminã vicit. ita prius a femina virgine ſedu ceret. ⁊ poſt a viro xp̃o apte de bellaret· q̃tinus malicie fraude dũ ars pietatis illuderet ac ma ligni fortitudine xp̃ſtus ꝺtere ret· diabolo deꝰ ⁊ prudẽcior ap pareret et fortior. Ita quꝫpe de cuit incarnatã ſapiẽciã ſpiritua lem vincere maliciã quo nõ ſolũ attingẽt a fine ad finẽ fortiter ſed ⁊ diſponeret oĩa ſuauit· at tingit aũt a fine ad finẽ ideſt a celo vſq; ad infernũ vtrobiq; ve ro fortiter q̃n ⁊ de ſupernis expu lit ſupbũ et apud inferos expoli auit auarũ. Cõueniẽs g̃ erat ut ſuauiter q̃ oĩa celeſtia ſcꝫ ⁊ ter rena diſponerꝫ· quatinꝰ ⁊ illic deiciẽs iniq̃tũ reliq̃s in pace fir maret et hic debellaturꝰ inuidũ nobis prius ſue humilitatis ſue manſuetudinis valde neceſſariũ exm relinquẽt ſicq; mirabili fiẽt moderamine ſapiẽtie ut et ſuis ſuauis ⁊ hoſtib⁹ fortis appareret.

De ſpiritu ſãcto ⁊ multiplici opacione ipius. In ꝑma parte ꝓmo. de penthecoſ. Cam xiiij

Pater ſpiritꝰ. filiꝰ ſpiritꝰ ſpi ritꝰ ſanctꝰ ſpiritꝰ eſt· ſpũs tñ ſanctꝰ q̃i ſpãliter ꝺicitur q̃ ab vtroq; ꝓcedit firmiſſimũ ⁊ in diſſolubile vinculm trinitatis tã q̃m ꝓprie ſanctꝰ q̃ ſit donũ pr̃is et filij omnẽ ſanctificãs creatu ram. q̃muis pater q̃ ⁊ ſpũs ſãctꝰ Itẽ et filiꝰ et ſpũs ſãctꝰ· eſt be nignitas dei et idẽ ipe deus. De ſpiritu ſãcto teſtat ſcriptura q̃ ꝓcedit· ſpirat· inhabitat· replꝫ glorificat. Procedẽ ꝺicit duob⁹ modis vñ et q̃· vnde a pr̃e et filio Q° ad ꝯaturã ꝓceſſio a pr̃e ⁊ filio tenebras poſuit latibulum ſuũ. ſed ꝓceſſio ad hoies iam eſt fide libus manifeſta ⁊ ꝑus quidẽ· qm̃ ſic oportebat ſignis viſibilib⁹ in uiſibilis ſpũs ſuũ ꝺeclarabat ad uentũ nũc eius ſigna q̃ ſpũalioꝛa ſũt eo magis ꝺgrua eo magis vi dentur ſpũ ſancto digna ꝓcedẽ do p̃ꝺeſtinat ſpirãꝺo vocat inha bitando iuſtificat· quos vocauit replẽꝺo accumulat mẽitis quos iuſtificauit glorificãꝺo ꝺitat pre mm̃s quos accumulauit meritis. Spũs iſte odit ſoꝛdes nec inha bitare poteſt in coꝛpoꝛe ſubdito peccatis. Cui em̃ eſt ꝓpriũ pcꝯa repellere ipi et ꝓpriũ eſt peccata odire nec in vno ꝺmoicilio piter

b

morabũt tãta mũdicia z immũ-
dicia tãta. Per quẽ sicut pr̃ et fi
lius vnũ sũt · sic z nos vnũ sum9
in ipis. Spũs iste sup apl̃os in ig
ne apparuit ꝓpter lucẽ pariter z
ardorẽ Quos em̃ repleuit z spiri
tu feruere z in veritate agnoscẽ
facit · qꝝ sola ẽ miseicordia q̃ eos
ꝓuenit z pducit ipe ẽ q̃ sedẽ fa-
cit in domo vna q̃ habitare facit
vnim9 moris in domo ut sedeat sup
sedẽtes et requiescat sup hũiles
et tremẽtes ꝑmones suos Ipe q̃
ꝯginẽ obumbrauit ut z ꝯgineo
corpori tparet diuinitatis acces
sum · et apl̃os moueret ꝯtute ex
alto feruẽtissima scz caritate De
nicꝯ ipe ẽ in q̃ clamam9 abba pr̃
ipe q̃ postulat p sanctis gemiti-
bus in enarabilibꝫ et quidẽ i cor
de nr̃o. Qđ aũt in pr̃is sicut in no
bis interpellat · p nobis ita i pr̃e
delicta donat cũ ipo patre aduo
catus noster i cordibꝫ nr̃is ad pa
trẽ dn̄s noster i corde pr̃is. Ita
qꝯ qꝯ postulam9 idẽ ipe donat q̃
donat ut postulem9 z sicut nos
erigit pia q̃dã fiducia · ita dn̄m
inclinat ad nos magis pia mise-
ricordia sua. Porro ad faciẽdum
bõnũ qđ in nobis bon9 spũs ope
ratur Perfecte monet mouet do
cet · Monet memoriã racionem
docet mouet volũtatẽ. In hn̄s
em̃ tribꝫ tota ꝯsistit aia nostra.
Memorie sugerit bona i cogita-
cionibꝫ sãctis atꝯ ita ignauiam
nostrã torporẽqꝯ repellit ꝓptereа
q̃ciẽs hui9 sugestionẽ boni sen-
seris in corde tuo da honorẽ deo
et age reuerẽciã spũi sãcto cuius
vox sonat i auribꝫ tuis. Ipe nãqꝯ
est q̃ loq̃tur iusticiã Dixerã qꝝ ra
cionẽ docz Multi siq̃dẽ monent
ut bn̄ faciãt. Sed minime sciũt
q̃d agẽdũ sit nisi assit denuo gr̃a
spũs et q̃m inspirat cogitacõem
doceat in opus ꝓferre ne vacua
sit in nobis gracia dei. Qz q̃d sci
enti bonũ et nõ facienti pecca-
tũ est illi · ꝓterea nõ solũ monẽi
et doceri verũeciã moueri et affi-
ci ad bonũ necesse ẽ ab eo vtiꝯ
spiritu q̃ adiuuat infirmitatem
nostrã et per quẽ in cordibꝫ no-
stris diffũdit caritas q̃ est bona
voluntas. Spũs sanct9 caritas
et benignitas ẽ in quẽ pdestina-
ti sum9 ab eterno. Spirit9 sãct9
remissionẽ pcẽoꝝ opat facit soli
citum ambulare cũ deo scrutatur
profũda peccatorum nostrorum
Discretor cogitacõnũ et intenci
onum cordis q̃ nec minimã pale
am intra cordis qđ possidet ha-
bitaculum patitur resid sed sta
tim igne subtilissime circũspecti
onis exurit spiritus dulcis et su
auis qui nostram voluntatem e
rigat z dirigat ad suam ut eam
veritatem intelligere et feruen-
ter diligere et efficaciter imple
re possimus.

Quod non semper spirit9 san
ctus sit eodem modo in viris spi
ritualibus. Sed mõ veniat mo-
do recedat. super cantica · xvñ ·
Capitulum xv.

Y

Uemit et vadit ꝑ ut vult spiritꝰ sanctꝰ et nemo facile scit vñ veniat aut q̄ vadat. At illud sine damno fortassis salutis nescire licebit. Cetex qñ veniat vel quādo vadat id plane periculosissime ignorat. Cū hec spiritꝰ sācti circa nos dispēsatorie q̄dē vicissitudines vigilātissime non obſuātur. fit ut nec absentē desidēs nec pñtem glorifices. Mēpe qui idcirco recedit ut auidiꝰ reqrat quo nā modo si abesse nescitur reqritur. Et rursus q̄ dignanter ad hoc redit ut cōsolet ur q̄liter digne ꝑ sua maiestate suscipiat si nec adesse sentiat. mēsq̄ que ignorat accessum patꝫ seductōi ꝫ q̄ reditū nō obſuat eīt mgta visitacioni. Nūq̄ ergo sine nostra sciēcia mgra vnctio q̄ docet de omīb⁹ tollat a nobis. nūq̄ cū venerit mueniat impatos sed semp vultꝰ suspēsos expāsosq̄ habentes sinꝰ ad largā dñi bñdictionē. Vigilandū ꝑmde omni hora qx nescimꝰ qua hora spūs ventur⁹ sit. seu itex abiturꝰ. Itē et redit spūs et q̄ stat eo tenēte deserente cadat. necesse ē sed non collidit⁹ qx dñs rursū suꝑponit manū suā. Et has alternare vices i hñs q̄ spūales sut nō cessat Deniq̄ septies cadit iustꝰ. et septies resurgit. si tamen cadat in die ut se cadere videat. et cecidisse sciat et resurgē cupiat et reqrit manū aduuantis Itaq̄ qui in spū ambulat nequaqm̄ pmanet ī vno statu nec eadē sp facilitate proficit. et nō est in hoie via eiꝰ sed quēadmodū ei spūs mediator dispensat ꝑut vult nūc segniꝰ nūc alacrius q̄ retro sūt obliuiscitur ꝫ ad anteriora se extēdit. Ergo cū te torpe accidia uel tedio affici sentis. noli ꝑterea diffidere aut differre a studio spūali sed iuuātis reqre manū trahi te obsecrās donec denuo suscitante gratia factꝰ ꝑmptior alacriorq̄ curras Sic aūt q̄m diu adest grā delectare in ea ut non te existimes donum dei iure hēditario possidere. Ita videlicz securꝰ de deo q̄i nūq̄ perderе possis. Ne sibi to forte cū retraxerit manū ꝫ sb traxerit donū tu animo ocidas ꝫ tristior fias q̄m oportz. Curabis poc̄ꝰ ꝑ osilio sapiētis in die bono. non immemor eē malorum Ergo in die virtutis tue noli eē securus. Sed clama ad deū ꝫ dic Cū defecerit virtꝰ mea ne derelinquas me. Porro in tpe tribulacōis osolare et dic. Trahe me post te. sic te non deseret spes in tpe malo nec in bono ꝓuidencia deerit Eriscq̄ inter aduſa et prospera tenēs quandā eternitatis ymaginē vtiq̄ hāc inuiolabilem et incōcussam ostātis animi eqta tem bñdicēs dñm in omī tpe.

¶ De multiplicitate spiritꝰ. In ꝑma parte ꝓmo. de penthecos.

Vere multiplex ¶ Cam. xvi. spūs qui tam multipliciter filiꝰ hominū inspirat ut non sit qui se abscondit a calore eiꝰ. Si quidem cōceditur eis ad vsū. ad

miraculū. ad salutē. ad auxilium ad solaciū. ad feruorē Ad vsū q̄dē vite bonis z malis. dignis piter et indignis omunia bona abūdā/tissime tribuēs ita ut videat hic discrecōis limitē nō tenē Ingt9 est q̄ ꝯ q̄z bñficiū spūs nō agno/scit ad miraculū in signis z ꝓdi/gnis et varijs ⁊tutibꝫ q̄s p quos libz man9 opat ipe ē antiq̄ mira cula suscitās ut p̄sētibꝫ fidē astru at p̄teritos. Sed nōnullis hāc q̄z gr̄az sine ꝓpria vtilitate largi tur. Tercio infūdit ad salutē cū in toto corde nostro reuertemur ad dñm deū nr̄m. Porro ad auxi/lium dat cū in oñi colluctacōe adiuuat infirmitatē nostrā nā cū testimo^m phibet spūi nr̄o q̄ fi/lij dei sum9 ea inspiracio ē ad cō solacōez Datur ecia ad feruorem cū in cordibꝫ pfectos vehemen/cius spirās validū ignē caritatis accēdit ut non solū in spe filios dei. ſz ecia in tribulacōibꝫ gloriē tur. ⁊tumelia gl̄az reputātes op ꝓbriū gaudiū ⁊spectōez exalta cionē. Pauci sūt qui ꝯ spiritu re/pleant̄. pauci q̄ student emulari Contēti sum9 angustijs nostris nec respirare i libertatē illā nec saltē ad eā spirare conam̄. Inuo cem9 spūm viuificatorē z adiuto rē ⁊fidētes q̄ dabit pater spūm bonū petētibꝫ se Orem9 ut dig/nos nos mueniat ul̄ poc9 effici at quatinus veniat ad nos et a/pud nos faciat mansionē ad lau dē z glorā ihesu xp̄i dñi nostri q̄ ē sup oīa bñdict9 in secula amen

b

De aduētu dñi spiritali. In ꝓ ma pte ꝑmo. de aduētu de vi cir cūstācijs Ca^m xvij

Sicut ad operādam salutē in medio terre semel venit in carne visibilis de9 Ita quotidie ad saluādas aias singulos in spi/ritu venit z inuisibilis. Propter ea dignū ē ut si nō valet infirm9 in ocursū tanti medici ꝓcedere longi9 saltē conet erigē caput z aliq̄ntulū assurgē veniēti Non te oportz O homo maria trāsire nō nubes penetr̄e. ñ tñ salp in mare necesse ē nō in q̄m grādis tibi o/stendit via vsq̄ ad temetip̄m oc/curre qm̄ ꝓpe est ⁊bū in ore tuo et in corde vsq̄ ad cordis ꝭpūcti/onē z ꝯfessionem oris occure ut saltem exeas de sterq̄linio mise re ⁊sciēcie qm̄ indignū ē illuc au ctorē puritatis intrare. Et hec quidem de eo aduētu sunt dicta q̄ singulos mentes inuisibili di/gnatur illustrare potencia. Tri plicem em̄ eius aduētū nouimus Ad homies in hominēs z cōtra homies. Ad hominēs quidē in/differēter. non aūt ita in hoīes aut contra hominēs. Primus et tercius noti sunt utpote manife sti. Secundus spiritualis et oc/cultus est in quo delectabiliter dormiunt q̄ eū norūt In ꝓre q̄/dē in terris visus ē z cū hoīb⁹ ⁊/uersat9 est In posterioi vero vi debit omnis caro salutare dei no stri. Medius occultus est in quo soli eum in seipsis vident electi et salue fiunt anime eorum.

In ꝓmo ergo venit in carne ⁊ in infirmitate. in ꝯ medio in spū et virtute. in vltimo in gl'a ⁊ maiestate. Per virtutē em̄ puenit ad gloriā q̄ dn̄s virtutū ipe est rex glorie. Aduentus siquidem iste medius. est per quem a primo puenit ad vltimū. In ꝓmo fuit xp̄s redēptio nr̄a. in vltimo apparebit vita nr̄a. in isto req̄s ē et ꝺsolacio nr̄a. Ad singulos venit ad oīes ꝺmuniter in misericordia et veritate. vbi em̄ multa iam fuēit de miseracōe p̄sumpcio sed obliuio veritatis non ibi ꝺtinuo deꝰ. Ꝺz neq̄ vbi terror multus ex recordacōe veritatis nulla aūt memoria misericordie ꝺsolacio Nam neq̄ veritatē tenet q̄ misericordiā vbi est nō agnoscit nec vera eē sn̄ veritate misericordia potest. itaq̄ vbi misericordia ⁊ veitas ibi sese eciā iustitia ⁊ pax osculantur. Nec abesse is potest cuiꝰ in pace factꝰ est locus

¶ De querendo deo. Sup canti. sermo. lxxxv. ¶ Ca^m. xvij^o.

Magnū bonū querere deum Ergo nulli hoc in bonis animē secūdū existimo. Primū in ꝺnis vltimū in perfectis est virtutū nulli accedit cedit nulli. Cui accedat q̄m nll'a p̄cedit cui cedat. q̄ oīm magis ꝺsūmacio est Que em̄ virtꝰ ascribi possit non querēdi deū aut q̄s terminꝰ querenti deū. Non pedū passibo sed desiderns queri deus. Et vtiq̄ non obtundit desideriū sanctū felix intencio sed extēdit. nūq̄d ꝺsūmacō gaudn̄ desiderñ ꝺsūpcō ē Oleū magis est illi nam ipm flāma sic ad implebit leticia ſ desideriū nō erit finis. Ac p hoc nō querēdi Tu g̊ cogita si potest q̄ritādi hoc studiū sine indigēcia et desideriū sine anxietate alter pfecto copia excludit

¶ Quomodo p̄noſci potest aduētus siue visitacio domini. Super canti. ꝓmo. lvn̄. ¶ Ca^m xix.

Venit dn̄s. accelēat. apperat adest. respicit. alloquit. venit affectu ⁊ studio miserēdi. Accelerat subueniendo zelo. apperat humiliando seipm. adest p̄sentibo. respicit in futuros. ⁊ alloquit docēs et suadēs de regno dei. Ꝺic est aduentꝰ sponsi Bn̄dictiones et diuicie salutis cum eo et vniūsa q̄ de ipo sunt affluunt delicns redūdancia certe iocundis ac salutaribo sacramētis Porro q̄ amat vigilat et obꝑuat et beata q̄m dn̄s muenerit vigilātem. Non trāsibit illā nec p̄teribit ab ea. Ꝺed stabit ⁊ loq̄tur ei Loq̄tur amatoria. loquitur siquidem vt dilectꝰ Quis putas i nobis est a deo vigilans ⁊ obseruās tps visitacois sue sponsūq̄ aduemētem ita p̄ singula eius momēta diligent exploras vt cū venerit ⁊ pulsaueit cōfestim aperiat ei. Dico ego cui ex officio loq̄ est nec tacere licz q̄cq̄d illud est qđ de huiꝰ vel meo vel alieno cui teneo expimēto et q̄d facile expiri volūt plures q̄unt. Ꝺi ergo admonitꝰ vel foris ab hoīe vel intꝰ

h

a ſpiritu detinēda iuſticia et ſer-
uanda equitate iſtius modi ſalu-
taris perſuaſio eitmichi ꝓfecto
ꝓnūcia immīnētis aduēt9 ſponſi
et preparacio quedam ad dig-
ne ſuſcipiendum ſupremum vi-
ſitatorē Michilomīn9 vero ſpes
eadem arridebit ſi ꝑmo īmſouenit
de humilitate vel paciēcia ſeu e-
ciam de fraterna dilectōe z obe-
diēcia differēda ꝑlatis maxime
aūt de ſectāda ſāctimonia z pa-
ce z cordis pūitate q̄rēda. Quic
q̄d itaq; ſiue de hñs ſiue de alīs
quibuſlibz ⁊tutibꝫ ſuggeſtū aīo
fuerit ſignificacio erit michi vi-
ſitacionem dñi virtutū immīme-
re anime mee ſz et ſi corripuerit
me uſt9 īm miſericordia et īcre-
pauerit me idipm ſenciā. Zaēs
q; emulacio uſti et beniuolēcia
iter faciūt ei q̄ aſcendūt ſup occa
ſum. Bon9 occaſus cū ad correp-
cionē iuſti ſtat homo et corruit
vicīū z dñs aſcendit ſup illud o-
culcās illud pedibꝫ et oterēs ne
reſurgat. Non g̊ īm otemnēda īm
crepacio iuſtiq; ruina pcti cordis
ſanitas eſt necnō et dei via ad a
nimā. Sic ull9 oīmino ꝑmo q̄ edi-
ficz ad pietatē ad ⁊tutes ad mo
res optimos negliēter eſt audiē
dus qm̄ et illic z quo oſtenditur
illi ſalutare dei. Quod ſi ꝑmo ve
nit gratus et placidus quatin9
pulſo faſtidio cum deſiderio au-
diatur iam nō modo venire ſpō
ſus ſed accelerare ideſt cum deſi
derio venire credendus eſt. Il-
lius namq; deſideriū tuum erat
et q; tu eius ſermonem properas
admittere. Inde eſt ipſe feſtīmat
īmtrare. Iamq; ſi eciam ignitū clo
quium ſentis atq; ex eo cōſcien-
ciam vri īm recordacione peccati
Recordare tunc de quo ſcriptu-
ra dicit q; ignis ante ipm prece-
det et ipm prope eē non dubi-
tes. Deniq; iuxta eſt domīn9 hīs
qui tribulati ſunt corde. Si ve-
ro non ſolum cōpungeris īm ſer
mone illo ſz eciā ꝺūteris tot9 ad
dominū. iurans z ſtatuens cuſto
dire iudicia iuſticie eius eciam
ad eſſe ipm iā noueris ꝑtim ſi
te īmardeſcere facit īm amore ei9
Et em̄ vtrūq; de illo legis et ig-
nem videt ante ipm precedere
et ipm michilomīnus ignem eſſe
Differūt autē q̄a hñs qui premit-
titur ignis ardorem habet ſed
non amorem. coquens ſed nō ex
coquēs mouens ſed non promo
uens. Tantum ad excitandum
premittitur et ꝓparandum ſimul
q; ad cōmouēdum quid ex te ſis
quo dulcius ſapiat poſtmodum
q; ex ꝺo vixeris. At vero ignis q̄
deus eſt ⁊ſumit quidem ſed non
affligit. ardet ſuauiter deſolatur
feliciter. Eſt em̄ vere carbo deſo
latorius ſed qui ſic īm vicia exer-
ceat vim ignis ut ī anima vicem
exhibeat vnctionis. Ergo īm vir
tute qua immutaueris et īm amo
re quo īflāmaris dominum pre
ſentem īntelligere. Nam dextera
dñi fecit virtutem. Non aūt fit
hec mutacio dextere excelſa niſi
feruore ſpūs z ī caritate nō ficta

Porro hoc igne ꝺſũpta omñi labe
peccati ⁊ rubigine vicioꝝ ſi iam
emundata ac ſerenata ꝺſciẽcia ſe
quatur ſbita ac inſolita quedã la
titudo mẽtis ⁊ infuſo illumĩan-
tis intellectũ vel ad ſcienciã ſcri-
pturaꝝ miſterioꝝ noticiã quoꝝũ
altey ꝓpter nos oblectãꝺos alte
rum ꝓpter edificãꝺos ꝓximos re
coꝛꝺari ocul9 abſq; ꝺubio reſpi-
cientis eſt iſte educẽs q̃i lumen
uſticiã tuã ⁊ educẽs iuꝺiciũ tuũ
tãq; meriꝺiẽ. Sed ſane nõ oſtio a
perto ſꝫ p anguſta foꝛamia is tãte
claritatis raꝺius ſe infuꝺit ſtã-
te aꝺhuc ꝺumtaxat hoc ruino-
ſo pariete coꝛporis. Erras ſi ali-
ter ſperas aꝺ quantũcũq; ꝓficiaſ
coꝛꝺis puritatẽ. Poſt hũc tante
miſeracionis ac ꝺignacõis reſpe
ctũ ſequit̃ vox blanꝺe et leuiter
ꝺiuinã inſinuãs volũtatẽ qꝺ non
eſt aliuꝺ q̃m ipe amoꝛ q̃ ocioſus
eſſe nõ poteſt ꝺe hñs que ꝺei ſũt
ſolicitans et ſuaꝺens

Quomõ perfecte vnit̃ anima
cũ ꝺeo. Super canti. ꝓmo. lxxñ.

Bonus pr̃familias Ca^m. xx
ꝺñs q̃ ſuoꝝ ꝺomeſticoꝝ cu-
ram gerit maxime ĩ ꝺiebꝫ malis
ut alat eos in fame cibãs illos pa
ne vite et intellect9 et ſic nutri
ens aꝺ vitã eternã. at paſcẽs ita
puto michi lomin9 paſcit̃ ipſe. et
quiꝺẽ eſcis quibꝫ libẽter veſcitur
ꝓfectibꝫ noſtris. Etem̃ gauꝺiũ
ꝺñi fortitudo nr̃a Ita g̃ cũ paſci
tur. paſcit ſimul nos ſuo gaudio
ſpũali reficiẽs ⁊ noſtro eque ſpi
ritali ꝓfectu gauꝺẽs. Cib9 cuis
penitencia mea. cibus eius ſalus
mea. cibus ei9 ego ipe An nõ ci
nerem tãq; panẽ mãducat Ego
aũt q̃a peccatoꝛ ſum. cinis ſũ ut
manducer ab eo. Manꝺoꝛ cũ ar-
guoꝛ. ꝺegluciꝛ cũ iuſtificoꝛ. ꝺeco
quoꝛ cũ muitoꝛ. ꝺigeroꝛ cũ tranſ
foꝛmoꝛ. vnioꝛ cũ ꝺeforꝛmoꝛ Molite
mirari hoc et manducat nos et
manducaẽ a nobis q̃ arcius illi a-
ſtringam̃ nõ ſane alias perfecte
vnimur illi Etem̃ ſi mãduco ⁊ nõ
manꝺucoꝛ viꝺebitur in me ille eẽ
et non ego in illo . Qꝛ ſi manꝺu
coꝛ quiꝺẽ nec manꝺuco me in ſe
habere ille ſꝫ nõ in me eciã eẽ vi
ꝺebitur nec erit perfecta vnio
in vno q̃uis hoc. Sic em̃ mãꝺu
cet me ut habeat me in ſe ⁊ a me
viciſſim manꝺuceẽ ut ſit in me q̃
tinus integra ſit firmaq; inexio
cũ eo in eo et ipe in me erit. Vis
tibi per ſimile oſtẽꝺam qꝺ ꝺicit̃
Attolle oculos nũc in quãꝺã ſub
limioꝛẽ quiꝺẽ ꝺueniẽciã ſimilem
tñ huic. Si ipe filiꝰ in patre ita
eſſꝫ ut tñ in ipo pr̃ nõ eſſet . aut
ita pr̃ in ipo eſſꝫ ut nõ eſſꝫ ipe in
pr̃e. Auꝺeo ꝺicẽ et ipoꝝ citra p-
fectũ vnitas remaneret ſi tñ iam
vnitas eſſꝫ Nũc vero cũ et ipe in
pr̃e ⁊ pater in ipo ſit. nõ eſt quo
claꝺicꝫ vnitas. Sꝫ vere ⁊ rotũ
ꝺe vnũ ſũt ipe et pater Sic igit̃
anima cui aꝺhereꝛe ꝺeo bonum
eſt. nõn ante ſe exiſtimet ipi pfe
cte vnitam. niſi cum et illum in
ſe. ⁊ ſe in illo manẽtem pſenſerit

Que differencia inter vnitatem illã qua pater et filius vnũ sũt. et illã qua adherens deo anima vnꝰ spiritꝰ est. Sup canti. ꝓmo. lxxñ.

Ca^m xxi.

Non sic vnũ dicit aia cum do sicut vnũ sũt pater et filius q̃muis qui adheret deo vnꝰ spũs est. cũ eo legi ꝯ ꝛ illud nõ legi. ñ dico de me q̃ nichil sũ ꝛ nemo plane nisi demẽs sũ de terra siue de celo vsurpabit sibi vnigeniti vocẽ Ego ⁊ pater vnũ sumꝰ Et ego licꝛ puluis ⁊ cinis mimime illud dicere vereor q̃ vnus cũ do spũs sũ. si vnꝙ tñ certis psuasus fuero expimẽtis deo meo adhereꝛe. ad instar vniꝰ illoꝝ q̃ in caritate manẽt ac ꝓ hoc in deo manent et deus in eis. Nam de tali adhesione puto dictũ q̃ adherꝛ deo vnus spũs ẽ. Qđ ergo dicat filius ego in patre ⁊ pater in me est et vnũ sumꝰ Dicat homo ego in deo et deꝰ in me est et vnꝰ spiritꝰ sumꝰ ℨꝛ nũq̃d pater et filiꝰ ut inuicẽ ac ꝓ mĩ vnũ inuicẽ se mãducãt sicut deꝰ ⁊ homo mutua se quadã in se mãducacõe trahiciũt ut ꝓ hoc ⁊ si nõ vnũ certe vnus spũs. absit nec eñ vno modo insũt sibi ꝯ ꝛ atq̃ illi ℨꝛ neq̃ vna vnitas vt°q̃ Deniq̃ innuit vnitatũ diuũsitas per vnꝰ ⁊ vnũ. qñ nec patri ⁊ filio vnꝰ. nec homini et deo vnũ poterit ꝟuenire Illic quidẽ per vnũ vnitas ſbſtãcie vl̃ nature Hic vero ꝓ vnꝰ eque vnitas. ꝛ illa lõge altera q̃ inter ſbſtãcias ⁊ naturas. homini nẽpe et deo ſua cuiq̃ ⁊ natura ⁊ ſbſtãcia est. cũ pris filiꝙ ostet penitꝰ eẽ vnã. vides nec illã vnitatẽ eẽ siquidẽ huic singulari sũmeq̃ vnitati oparet. Nam quõ vnitas vbi numerꝰ naturaꝝ ſubstãciarũq̃ diuũsitas ⁊ tñ vnꝰ spũs dicit et est cũ deo anima adherẽs deo nec ꝓiudicat reꝝ pluritas vnitati huic q̃m facit nõ ofusio naturaꝝ sed voluntatũ ꝟsensio. ꝓpter hãc q̃ꝛ multa coꝛda vnũ ⁊ multe anime vna dicũtur. Sicut scriptũ est multitudinis credẽciũm erat coꝛ vnũ et anima vna. ⁊ ꝯ ℊ vnitas Cetery q̃d ad illã que non vnicione ostat ꝛ extat eternitate. non plane illã q̃dã instar huius mutua manducacio facit q̃ nec fit Est em̃ ꝛ nec diũctio vel quasi oposicio vel tale aliq̃d qđ vniꝰ non ẽ Est aũt pri filioq̃ natura eẽncia voluntas nõ mõ vna ꝛ vnũ. hoc nempe est illis esse qđ natura esse. hoc velle q̃ esse vel naturã eẽ. Non ẽ itaq̃ q̃ vnitas qua vnum sũt pater ⁊ filiꝰ dicat fieri de natura vel eẽncñs vel voluntatibꝫ. q̃ vnũ sũt. Nõ est qđ dicat fiẽi q̃ ẽ nec em̃ facti eẽncia ẽ ꝛ natura. Sunt in sese pater ⁊ filius. non solũ in effabili sed ecã incõprehensibili mõ sui ipoꝝ capabiles pariter et capaces ꝛ sane ita capabiles ut non ptibiles ita capaces ut nõ participes. Est pater in filio in quo semp sibi bñ cõplacuit ⁊ est filius in patre a quo ut non nũq̃ natus ita q̃ nũq̃ sepatus. Coꝛro per caritatẽ homo

I

in deo ⁊ deꝰ in homie est. Qz hō quidē ab eterno in deo tāq̄ ab eterno dilectꝰ q̄ tñ ex illis sit qꝝ dilexit ⁊ gratificauit nos in dilecto filio suo ante mūdi ꝯstitucionē. Deus vero in homine ex q̄ dilectꝰ ab hoīe. Et si ita ē hō q̄dē in deo ē et qñ i hoīe deꝰ nō ē Deus aūt in hoīe ē nō q̄ nō sit i deo manere aūt in dilectōe nō potest si forsitan ad tempꝰ diligat non dilectꝰ. potest aūt nondū diligēcia dilectꝰ Porro cū ia diligit q̄ diligebaī hō in dō ē ⁊ deꝰ i hoīe est. Qui aūt nūq̄ diligit nūq̄ dilectꝰ ē. Ac p hoc nec ipe in deo nec deꝰ in eo est. Hec dicta sunt ad dandā drāz inter illā ꝯnexionem q̄ pr̄ et filiꝰ vnū sunt. et illā qua adherēs deo aīa vnꝰ spūs ē nec forte qꝝ legiī de hoīe manēte in caritate qa in deo manet et deus in eo ⁊ itē de filio q̄ nichil ominꝰ in pr̄e sit et pr̄ in ipo par putet adoptati prerogatiua et vnigeniti vnici

De visiōe q̄ videndꝰ ē deꝰ in futuro sicuti est Sup can. ꝓmo. xxxi

Visio futura Cam xxñ

stat qꝝ forma stat q̄ tūc videt. Est em̄ nec ullā capit ex eo q̄ est fuit uel erit mutacōez tolle nempe fuit et erit vñ iam trās mutacio aut vicissitudis obumbracio aut q̄cq̄d veniēs ex eo qđ fuit nō cessat tendere in id qđ erit transitū sane habz p ē sz oīno non est Mā quō est qđ nūq̄m i eodem statu pmanet. Solū ꝓinde vere est qđ nec a fuit p̄cidet nec ab erit expungit sz solū atq̄ inexpugnabile remanz ei ē et manet qđ est. nec fuit sane tollit illi eē ab eterno. nec erit eē in eternū. ac p hz sibi vēdicat vex eē id ē inmabile immiabile inuariabile Cū g. ipe q̄ sic ē immo q̄ non sic. aut sic ē videt sicuti ē stat ut dixi illa visio qꝝ nulla eā interpollat vicissitudo Et tūc ille de euāgelio vnꝰ oībꝰ q̄ sic videt denariꝰ reddit in vna specie q̄ offert. nam et qđ apparet nec inuariabile in se ē ita inuariabiliter intuētibꝰ p̄sto ē et quibꝰ apparet nil videre desiderabilius volūt nil possunt delectabilius. Qñ ergo illa fastidiet auiditas uī se sbtrahet suauitas uel fraudabit veritas vel deficiat eternitas. Qđ si in eternū extēditur videndi copia piter et voluntas quō non plena felicitas. Mil quippe aut de est iam semp vidētibus aut sup est semp volētibꝰ. At talis visio nō est vite pñtis sz in nouissimis reseruatur.

Qđ nō potest videri deꝰ i hac vita sicuti est. Sup canti. ꝓmo. xxxi. Cam xxiiñ.

Studiosis mētibꝰ deus freqnter apparet ⁊ nō sbꝰ vna specie Qđ ita pfecto qñ nō dū videtur sicuti est. Et nunc quidem apparet q̄bꝰ vult sz sicuti vult nō sicuti ē. Mō sapiēs nō sanctꝰ nō ꝑha videre illū sicuti ē potest à potuit in hz corpe mortali. potest aūt in immortali q̄ dignꝰ habebit. Itaq̄ videt ⁊ hic. sz sicut videt ipi ⁊ nō sicuti ē Mā neq̄ solē

h

quē q̄tidie vides vidisti tñ aliqñ
sicuti ē sed tm̄ sicut illumiat ver
bi gr̄a aerē. montē. parietē. Ad
ne ip̄m quidē aliq̄tinus posses si
nō aliqua ex parte ip̄m lumē cor
poris tui ꝑ sui ingenita serenita
te ⁊ pspicuitate celesti lumini si
mile essz Non deniq; altey corpis
capax est lumis ob multā deniq;
dissimilitudinē Sed neq; ipe o
culꝰ cū turbatꝰ fuerit lumini ꝑ
pinq̄bit Nimiꝝ ob amissam simi
litudinē. Qui ḡ turbatꝰ ē nul
latenꝰ serenū solē vidz ꝓpter dis
similitudinē serenꝰ aliq̄tinꝰ vi
det ꝓpter nōnullā similitudinem
perfecto si pari ꝑsus puitate vi
gēt videret omīno moffēsa acie
eū sicuti est ꝓpter omīmodā simi
litudinē. Ita et solē iusticie illū
qui illumīnat omnez hominē veni
entem in hūc mūdū Videre in
mundo sicut illumiat illumiatꝰ
potest tāq̄m iam in aliq̄ similis .
Porro iam p̄sentibꝰ non aliud ē
vidē sicuti ē. q̄m eē sicuti ē ⁊ ali
qua dissimilitudīe nō ostūdi

De diuersis modis visionū dci:
Super cantica sermone . xxxi .

Tanta hec for⁊ Cam xxiiii
max varietas atq; numero
sitas speciey in rebꝰ conditis qđ
nisi quidā radiī sunt deitatis mō
strantes quidā q; vere sit a quo
sunt non tantū diffimentes ꝑ
sus quid sit itaq; de ip̄o vides sed
non ip̄m. Cum aūt de eo quē nō
vides cetera vides scis indubi
tanter existere quē oportet inq̄
rere ut inquirentem nō fraudet
gracia negligētē nō excusat igno
rancia vey hoc genꝰ videdi cō
mune impmpto em̄ est iuxta apo
stolū om̄i vtenti racione inuisi
bilia dei per ea q̄ facta sūt intel
lecta ospicere Alius procul du
bio ille modus q̄ q̄ndam patribꝰ
crebra illa atq; ambicōsa diuine
p̄sencie familiaritas dignāter in
dulta est q̄nq̄m nec ip̄is sicuti ē
sed sicuti dignata ē nec vno mō
sed ut apostolꝰ multiuarie mul
tisq; modis cū ipe i se sit vnꝰ Et
hec demōstracio q̄dē nō omīis sz
tñ foris facta ē Nimiꝝ exhibita
per ymagines extrinsecꝰ apparē
tes seu voces sonātes Sz est di
uina inspectio eo differēcior ab
hīs quo interior ē p seip̄m digna
tur inuisere deꝰ aiaz q̄rentē se q̄
tñ ad querendū toto se desiderio
et amore denouit. Et hoc signū
istiusmodi aduētꝰ eiꝰ sicut ab eo
qui exptꝰ est docemur ignis āte
ip̄m p̄cedet et inflāmabit in cir
cuitu inimicos eiꝰ. Oportet nāq;
ut sancti desiderīī ardor p̄ueniat
faciem eiꝰ ad omnē aīam ad quā
est ipse venturus qui omnē con
sumat viciꝝ rubiginem et sic p̄
paret locum domino ⁊ tūc scit a
nima quā iuxta est dominus cum
se senserit illo igne succensām .
Non ergo sic affecta et sic dile
cta contenta erit omnino uel il
la que multis per ea q̄ facta sunt
uel illa que paucis p visa et som
nia facta est manifestacio spon
si nisi et spiritali prerogatiua in
timis illum affectibus atq; ipsis

medullis cordis celit9 illapsū su
scipiat habeatq; pſto quē deside
rat nō figuratū sed īmfusū nō ap
parentē ꝫ afficientē nec dubiū
quīn eo iocūdiorē q̄ īt9 nō foris
Verbū nempe est nō sonās ꝫ pe
netrās · non loq̄x ꝫ efficax · non
obstrepēs auribꝫ sed affectibus
blandiēs · facies est · nō formata
sed formās · non perstringēs ocu
los corporis sed faciē cordis le
tificans · grata quippe amoris mu
nere nō colore · Nō tñ adhuc il
lum dixerim apparē sicuti est q̄m
uis non oīno aliud hoc mō exhi
beat q̄m qđ est · neq; eñ vel sic ꝺti
nuo pſto erit q̄uis deuotissimis
mentibꝫ ꝫ nec vniformiter oīm
bus Oportz nāq; ꝓ varīs aīe de
siderīs diuine gustum presencie
variari · z īm fusū saporē superne
dulcedinis diūsa appetētis animi
Alit atq; alit oblectare pallatū
Cui vel quali anime deus appa
rere solet · Sup canti · ſmo · xxxi
Spirit9 ē deus Ca^m xxv
Et ꝺcupiscit decorē illius a
nime q̄m forte adūterit īm spiri
tu ambulantē et curā carnis nō
pficiētē īm desiderio · si pſtim suo
amore flagrātē ꝺspexerit Tali a
nime suspirāti frequentit imo si
ne intermissione orāti z afflictā
ti se pre desiderio interdū deside
rat9 ille miserat9 occurrit · Er
go si q̄s ē ita desiderīs vir ut cupi
at dissolui et cū xpo esse cupiat
aūt vehemēter ardēter siciat as
sidue meditet is ꝓfecto suscipi
et deū Siq̄dem desideriū cordis
ei9 tribuet ei Et si adhuc pegri
natur īm corpe Ex parte tñ idq;
ad tēp9 et tēp9 modicū · Nā eū
vigilīs et obsecracōibꝫ et multo
labore z imbre lacrimaꝝ q̄sit9 af
fuerit sbito dū teneri putat ela
bitur z rursū lacrimāti z īsectā
ti occurrēs ꝺphendi patit ꝫ mi
nime tenet · Dū subito itez q̄si de
manibꝫ auolat et si īstiterit pre
cibus et fletibꝫ deuota aīa ꝺnuo
reūtetur et volūtate labioꝝ ei9
non fradabit eā ꝫ rursū mox di
sparebit et nō videbit nisi iterū
toto desiderio requirat · Ita g̊ z
īm hoc corpe potest eciā de pñcia
sponsi frequēs eē leticia ꝫ nō co
pia · qꝝ z si visitacō letificat ꝫ mo
lescat vicissitudo · Nec tñ ul īm
tñsitu pſto eit sic oīm aīe nisi illi
dūtaxat q̄ īgēs ꝺuocō z deside
riū vehemēs z ꝑdulcis affectus
sponsā ꝓbat et dignā ad q̄m grā
visitādi accessuꝝ ꝺbū decorē īm
duat formā sponsi accipiens ·
Quod magni fide magna z sb
limia de supnis merentur · Sup
can · ſmo · xxx · Ca^m xxvi ·
Magni patrisfamilias seu re
gie maiestatis ēxeia appare
re existimo hīs q̄ accedētes ad
cor altū de maioris spūs liberta
te z puritate ꝺsciēcie magni ma
iores facti meruerūt audire ma
iora īq̄eti ꝓrsus et curiosi secre
ta penetrare appꝫhēdere sblimio
ra et temptare perfectiora non
mō sensuū ꝫ virtutū Dñ em ꝓ fi
dei magnitudīne digni īueniūt
q̄ īducant īn omnē plenitudīnē

Nec est oīno ī oīnib⁹ apothecis
sapiēcie a quo de⁹ sciencia⁹ dñs
arcēdos cēseat cupidos veritatis
vanitatis nō discios. Tales itaq⁹
magna audēt qm̄ magni sunt ⁊ q̄
audent obtinēt. Magna siq̄dem
fides magna meret Igit istiusmodi magnis spiritib⁹ magnus
occurret spōsus et magnificabit
facere cū eis emittēs lucē suā ⁊
veritatē suā eosq⁹ adducēs ⁊ de
ducēs ī mōtē sanctū suū ⁊ ī ta
bernacla sua. Regē ī decore suo
videbunt oculi eius istiusmodi
est preeuntem se ad speciosa
dēsti ad flores rosa⁹ ⁊ lilia qual
liū ad amena ort⁹ et irrigua fō
cium ad delicias cellari⁹ ⁊ odo
ramēta aromatū postremo ad ip
sa secreta cubilis. Isti sūt the
sauri sapiēcie ⁊ sciēcie penes spō
sū absc̄oditi. Hec vite pascua p̄
pata ī refectōem aia⁹ sancta⁹
Beatus vir q̄ impleuit desideriū
suum ex ipis hoc solum ammoni
tus sit ne solus habere velit que
possunt sufficere pluribus

De vicissitudinib⁹ dei euntis
et redeūtis ī anima. Sup can.
ꝑmo. lxxv Ca^m. xxvñ.

Dicamus verbū dei deū spōsū
anime ꝑut vult ⁊ veniē ad
aiaz et ite⁹ dimittē eā tm̄ ut sen
su anime nō verbi motu ista fieri
sencia m⁹ verbi gracia cū sentit
graciā agnoscit p̄sencia m cū nō
absencia queritur et rursum pre
sencia m querit. Quid mi req̄rat
neq⁹ em̄ subducto tam dulci spō
so ī terim aliquid aliud nō dico
desidēare. ſz nec cogitare licebit
Restat ergo ut absentem studi
ose requirat reuocet abeuntem
Ita q̄z reuocatur verbū et reuo
catur desiderio anime sed eius a
nime cui semel ī dulserit suaui
tatem sui. Nunquid non deside
rium vox ⁊ valida verbo ergo ab
eunte vna ī terim et continua
anime vox continuum desideri
um eius tanq̄m vnum continuū
q̄z reuertere donec veniat. Et
forte ideo subtraxit se ut auidi⁹
reuocaretur teneretur forcius.
Nam ⁊ aliq̄n simulabat se lōgi⁹
ire nō q⁹ hoc volebat ſz magis vo
lebat audiē mane nobiscū qm̄ ad
uespascit Ergo isti⁹ mōi piā simu
lacōez imo salutarē dispēsacōez
q̄m tūc corpaliter de⁹ exhibuit n̄
cessat idemptidē mō suo spītali
cū deuota sibi aīa sedulo actitare
Preteriēs teneri vult abiēs reuo
cari Neq⁹ em̄ h⁹ reuocabile verbū
it ⁊ redit ꝑ bn̄placito suo q̄si vi
sitās diluculo ⁊ sbito ꝑbās. Et
ire quidē illi q̄dām̄ dispēsatori
um redire vero semp voluntarium
est vtrūq⁹ aūt plenū iudicī. At
penes ipm hoc⁹ racio Nūc vero
stat ī aīa fieri huiuscemōi vicis
situdines eūtis ⁊ rediūtis verbi
Volo dicē quō mecū agit ī eius
mōi Non expedit quidē ſz ꝑdar
sane ut plm fateor michi ⁊ ad
uentasse verbum ī insipiēcia di
co et pluries. Cunq⁹ sepi⁹ intra
uerit non sensi aliquociens cum
intrauit ad esse sensi affuisse re
cordor ī terdum et presentire

potui ⁊troitū ei⁹ sentire nūq̄m
Sed ne exitū quidē nā vñ ⁊ aiaz
meam venerit quo ne abierit de
nuo eā dimittēs ſz et q̄ vel ⁊troi
erit vel exierit eciā me ignorare
nunc fateor. ſane per oculos non
⁊trauit q̄ nō eſt coloratū neq̄
per aures q̄ nō ⁊ſonuit. Sz neq̄
p nares q̄ aeri nō p̄miſcet ſz mēti
nec ⁊fecit aerē ſz fecit Neq̄ vēo
p fauces q̄ nō ē māſū vel hauſtū
Nec tactu operi illud q̄ palpa⁊
bile nō eſt. q̄ igit ⁊troiuit an for
te non ⁊troiuit quidē q̄ nō de⁊
foris venit Neq̄ vnū eſt aliq̄d ex
hñs q̄ foris ſūt Porro nec de⁊t⁹
me venit q̄ñ bonū ē Et ſcio q̄ñ
non eſt ⁊ me bonū. aſcendi eciā
ſuper⁹ meū ⁊ ecce ſup̄ hoc ⁹bū
emimens ad ⁊ferē⁹ q̄z meū curi⁊
oſus explorator diſcēdi ⁊ michil
omn⁹ muētū eſt infra. Si foras
aſpexi ertra oñe exteri⁹ opari il
lud cē ſi ⁊t⁹ et ip̄m ⁊teri⁹ erat
Et cognoui q̄dā vey. eē q̄ lege
ram quia ⁊ ip̄o viuimus mouem̄
et ſum⁹. Sed iſte beat⁹ eſt ⁊ q̄
ip̄m ē qui illi viuit q̄ eo mouetur
Queris ḡ cū ita ſint oīno ⁊mue⁊
ſtigabiles vie ei⁹ vnde ad eē no⁊
rim vinū ⁊ efficax ē moxq̄ ut ⁊⁊
tus venit expgefecit dor⁊mitātē
aīmā meā mouit et emulliuit et
vulnerauit cor meū q̄m dux la⁊
pideūq̄ erat ⁊ maleſanū. Cepit
q̄z euellē et deſtruere edificare ⁊
plātare rigare arida. tenebroſa
illuīare. clauſa reſerare. frigida
⁊flāmare. necnō ⁊ mutare p̄ua
⁊directa et aſpa ⁊ vias planas
ita ut bñdiceret anima mea dño
et oīa q̄ ⁊tra me ſūt nomini ſā
cto eius. Ita ḡ ⁊trās ad me ali⁊
q̄ciēs ⁹bū ſpōſus nullis vnq̄ ⁊
troitū ſuū indicñs ⁊notescē fe⁊
cit non voce nō ſpecie nō ⁊ceſſu
nullis deniq̄ ſuis motibo cōptū ē
m̄ nullis meis ſenſibo illapſū pe⁊
netralibo meis tm̄ ex motu cord̄
ſicut p̄fatus ſū ⁊tellexi p̄ciam
ei⁹ ⁊ ex fuga vicioy carnaliūq̄ ꝑ
paſſione affectuū adūti potēciā
virtutis ei⁹ ⁊ ex diſcuſſione ſine
redargucōe occultoy meoy ad⁊
mirat⁹ ſum p̄fūditatē ſapiencie
ei⁹ et ex q̄ntulacūq̄ emēdacōne
moy meoy expt⁹ ſum bonitatē
manſuetudinis ei⁹ et ex refor⁊ma
cione ac renouacōe ſp̄ūs mentis
mee ideſt ⁊terioris hoīs mei pce
pi vtrāq̄ ſpeciē decoris ei⁹ ⁊ exo
tuitu hoy oīm ſimul expaui mul
titudinē magnitudinis ei⁹. Dey
q̄ hec oīa vbi abſceſſerit verbū
q̄dā illico langore torpēcia iace
re ⁊cipiūt ac ſi cacabo bulienti
ſubtraxeris ignē et hoc michi ſig
num abſceſſionis ei⁹. Triſtis ſit
neceſſe ē aīa mea donec itey. re⁊
citat ⁊ ſolito recaleſcat cor meū
⁊tra me idq̄ ſit reūſiōis in dicū
familiare mich ierit quoad vix⁊
ero pro ⁹bi reuocacōe reuocaci
onis ⁹bū q̄ vtiq̄ reūtē ē Et q̄⁊
ciēs elabet tociens repetet a me
nec ceſſabo clamitatē q̄ſi p⁹ ⁊gū
abeūtis ardēti deſideio cord̄ ut
redeat ⁊ reddat michi leticiā ſa
lutaris ſui reddat michi ſeip̄m fa
teor filij nil ⁊terim aliud libz dū

nō ꝑsto ē qđ solū libꝫ ꝫ ꝯ oro ut
ñ vacuū veniat ꝫ pleᵐ gr̄e ꝫ veita
tis Qz absq; veitate sil' ꝫ gracia
nō ē plēa ꝫ iocūda visitaᵒ đi· sup
canti·ꝑmo·lxxv Caᵐ xxviij.
Utraq; res necessaria est mi
chi veritas q̄dē cui abscōdi
nō possim gr̄a aūt cui nolim Ali
oq̄n sine alterutra visitacio ple
na nō erit cum ꝫ illius seueritas
absq; hac onerosa ꝫ huius hilari
tas absq; illa dissoluta possit vi
deri Amara ē veitas sine ꝺimēto
gr̄e Sicut absq; veitatis freno le
uis ꝫ nesciēs modū plexq; ꝫ insо
lens ipa deuocio.q̄m multis nō
ꝓfuit gr̄aꝫ ꝓcepisse ꝓ eo q; tpa
mētū de veitate piter nō accepe
rūt Ex ꝯ em̄ plus q̄m oportuit ꝺ
placuē sibi in ea dū veriti nō sūt
veitatis obtutꝰ dū respexer̄t ad
maītatē magis aūt se totos leui
tati hilaritatiq; dederт· inde fa
ctū ē ut in q̄ ꝓuatim exultare so
luerant gr̄a ꝓuarent̄ q̄bꝺ vel sero
dici potuerit Ēūtes g̃ discite q̄d
sit·fuite dño in timore ꝫ exulta
te ei cū tremore Ergo nō in sola
gr̄a plenitudo gr̄e ē ꝫ ne in sola
q̄dē veitate Quid ꝓdest scire q̄d
te oporteat facē si nō deᵏ ꝫ velle
et facere Quid si velis q̄dē ꝫ mimi
me possis Q̄ñtos expt9 sū agni
ta veitate tristiores ꝫ ideo magis
q; iā ꝺfugē ad ignorācie excusa
cōez nō liceret sciētes ꝫ nō faci
ētes qđ veritas hortareᵏ.Que cū
ita se habeāt neutꝝ sine altero
sufficit pax dixi·nō expedit q̄ꝫ.
vñ id scim9 Sciēti imq̄t boᵐ ꝫ nō
faciēti pcēm est ei Et q̄dē penes
sponsū vtraq; res Deniq; gr̄a ꝫ ve
ritas p ih̄m xp̄m facta ē ait iohā
nes baptista Si g̃ cū vn aq̄uis ha
rū sine altera pulsaueit ad hostiū
meū dn̄s ih̄s ip̄e ē em̄ đi ꝺbū aīe
spōsus intrbit sane ñ tāq̄m spōsus
ꝫ tāq; iudex Absit neq̄quā fiat ꝯ
Nō intret i iudicō cū ꝺuo suo in
tret pacific9 intret iocūd9 ꝫ hi
laris matur9 tñ ē seri9 q̄ seueiori
q̄dā veritatis vultu ī me dū insо
lēciā repmit purgꝫ leticiā intret
saliēs intret circūspect9 q̄ culpā
dissimilando tñsiliat penā miserā
do respiciat intret festin9 ꝫ splē
did9 q̄i ꝓcedēs a pre suauis ꝫ mi
tis q̄ nō ꝺdigneᵏ dici ꝫ fiei spō
sus aīe q̄rētis se cū sit sup oīa ꝺs
bñdict9 in scl'a amē Quid sit
prez ꝫ filiū veniē ad aīaz.Super
Tcan·ꝑmo·lxx Caᵐ xxix.
Tanta ē dignacō ꝺbi tāta be
niuolēcia pris ꝫ ꝺbi erga affectā
ꝫ bñ ꝺpositā aīaz q; q̄dē ipm pris
mun9 ꝫ ꝺbi op9 ē ut q̄ sua tli bñ
dictōe puenerit ꝫ ꝑparauerit sibi
sua q̄ꝫ dignēᵏ pncia illustrai ut ñ
mō ad eā veniāt ꝫ ecia apud eam
māsionē faciāt Nō em̄ sufficit ex
hibei pncia ñ et copiā sui p̄beāt.
Quid ē veniē ad aīaz ꝺbū erudire
in sapia.q̄d ē prez venire afficere
ad amorē sapie ut dicē possit q̄a
am̄trix fcēa sū forme illi9 pris di
ligē ē ꝫ ideo pris aduēt9 ex infu
sa dilectōe ꝓbaᵏ Qđ facēt absq;
dilcōe erudicō iflarz.q̄d absq; eru
dicōe dilēcio erraret.ñ decz spōsā
ꝺbi eē stultā·porro elatā pr̄ ñ su
stinet·pr̄ em̄ diligit filiū ꝫ omez
altitudiez extollentē se adūsus

ſcienciam verbi ſemp in ꝓmptu habet deicere atq; deſtruere ſiue immittẽdo zelũ ſiue intẽdẽdo q̃q altey miſericordie altey iudicñ eſt: vt in me oñez extollẽciã ꝓpri mat imo deiciat et ad nichilũ re digat non accẽſus furor ſed infu ſus amor. Si g̃ dñs ihs dignetur venire ad me vel poci9 in me in ca ritate et ſpiritu mãſuetudinis e/ mulãs me di emulacõe q̃d eũ ita dei ut caritas nẽpe z de9 ẽ ſi im/ q̃m ĩ iſta venerit in ꝫ cognoſcã q̃ non ſit ſol9 ſed ecã venerit pat ſuus cũ eo. Nam q̃d eq̃ pr̃nũ pro pter hoc nempe nõ pater verbi tñ ſed et pater miſericordiay ẽ appellat9 q̃ innatũ habeat miſe/ reri ſp et parcẽ. Si ſenſero apiri michi ſenſũ ut intelligã ſcriptu/ ras aut ꝓmonẽ ſapiẽcie q̃i ebulli re ex intimis aut infuſo lumĩe de ſup reuelari miſteia aut certe ex pandi michi q̃i q̃d̃ã largiſſimũ germen celi et vberiores deſur/ ſũ influere anio meditacõnũ im/ bres non ambigo ſponſũ nõ abeẽ Verbi ſiquidẽ hec copie ſunt et de plenitudine ei9 iſta accipim9 Qz ſi pariter infuderit hũilis q̃/ dã ſed pinguis intime aſpirionis deuocio ut amor agnite verita/ tis neceſſariũ q̃d̃ã odiũ vanita tis in me generet et ꝺtemptũ ne forte aut ſciencia inflet aut fre/ quẽcia viſitacõnum extollat me tũc prſus paterne ſencio agi me cum et prẽz ad eẽ nõ dubito. Si aũt pſeueraũero huic dignacõni dignis ſemp q̃d in me ẽ affectiuo et actiuo reſpondere et gr̃a dei in me vacua non fuerit ecã mã/ ſionẽ apud me faciet tã pr̃ enu/ triẽs q̃m v̄bũ erudiẽs Qñta pu/ tas ex hac mãſione inter animã z verbũ familiaritatis gr̃a oriatur quãta de familiaritate ſeq̃tur fi/ ducia ¶ Quõ cognoſcit aĩma q̃d̃ diligit a deo. ſup canti. ꝫmo ne lxx. ¶ Cam xxx

Anima ex eo q̃d̃ ſe diligere et vehemẽter diligere ſentit ecã diligi nichilominꝰ vehemẽ ter non ambigit et de ſua ſingu/ lari intencõe ſolicitudie cura o/ pera diligẽcia ſtudioq̃ quo inceſ ſanter et ardenter inuigilat q̃m admodũ placz deo et q̃ hec oña in ipo indubitãter agnoſcit Er/ go ex ꝓmiſſis q̃ ſũt penes deũ ag noſcit nec dubitat ſe amari que amat. Ita et amor dei amorem anime parit z illi9 p̃currẽs intẽ cio intentã aiaz facit ſolicitudo ſolicitã. Neſcio eñ q̃ in ciuitate nature cum ſemel reuelata facie gloriã dei ſpeculari ania poterit mox illi ꝺformari neceſſe ẽ atq; in eandẽ ymaginẽ trãſformari i/ gif qualẽ te praueris deo talis oportz ut appareat tibi de9. Cũ ſancto ſanct9 eris et cũ viro in/ nocẽte innocẽs eris. Quid eñ e/ que et cũ amante amãs et cũ va/ cante vacans et cũ intento intẽ/ tus et cũ ſolicito ſolicit9 vigila/ tu. vigilat et ipe. Conſurge i no cte in pncipio vigiliay tuay. Ac celera q̃ntũ vis ecã ipas antici pare vigilias inuenies eum non

preuenies Temẽ in tali negocio uel prius aliq̃d tribuis tibi uel plus Et magis amat et ante Si hec anima scit imo q̃ scit mira/risq̃ illã maiestatẽ q̃si cetera nõ curãtem soli sibi intendere glori/etur cui soli ipa postpositis cu/ris omnib⁹ tota se deuocione cu/stodit Vnum dico spiritualibus qui in nobis sunt mix quidem ꝫ vex animã deum vidẽtem haud secus videre quã si sola videatur a deo. Ea ergo fiducia dicit illũ intendere sibi se q̃ illi nichil pre/ter se et illũ videns Bonus es do/mine anime querenti te occurris amplecteris sponsum exhibes q̃ dom⁹ es imo qui es super omnia deus benedict⁹ in secula.

Explicit liber primus

Incipit liber secundus de opere nostre condicionis. In sermone de natiuitate dñi Ca^m .i.

In primo opere nre cõdicõis de limo terre plasmauit hoiez de⁹ ꝛ inspirauit in faciẽ ei⁹ spiraculũ vite. O q̃lis artifex q̃lis vnitor rex ad cui⁹ nutũ sic coglutinant sibi limis terre et spũs vite Lim⁹ q̃dẽ ia añ creat⁹ erat qñ impñcio creauit de⁹ celũ ꝛ terrã At spũs sane nõ comunẽ ꝫ ꝓpriã habz odi/cõez nec i massa creat ꝫ singl'ari q̃dã excellẽcia inspirat. Agnosce o hõ dignitatẽ tuã. Agnosce dig/nitatẽ odicõis hũane Est tibi cũ mũdo corp⁹ sic eñ decz eũ qui cõ/stitut⁹ ẽ super vniuersam hui⁹ creature corpore molẽ aliqua si/milari et expte sed est tibi etiam sublimi⁹ aliquid nec omnino cõ/parãdus es ceteis creaturis Cõ/pacta sunt et federata in te ani/ma et caro illa plasmata hec fe/derata Sed cuius interest hec co/mixtio cui hac vnione prestat. Est em̃ iuxta sapienciã filiorum huius seculi vbi sociantur sum/mis inferiora prevalent qui po/testatem habent et humiliorib⁹ vtuntur pro libitu suo. Concul/cat fortior minus fortem. ridet sapiens indoctum. simplicem fal/lit astutus. potens despicit im/becillem. Nõ sic in opere tuo de/us non sic in tua comixtione non ad hoc sociasti spiritum limo sub/limem humili dignam et excellẽ/tem creaturam abiecte et inuti/li masse. Quis non videat frẽs quantum corpori prestet anima Nũquid non truncus esz insensi/bilis caro inanimata Ab anĩa em̃ pulcritudo. ab anima incremen/tum. ab anima claritas. visus et sonus vocis. Deniq̃ sensus o/nis ab anima est Et q̃dem magna co/iunctio sed si stabilis pmansisz. Nunc aũt licz diuino fuerit mu/nita sigillo ad ymaginẽ q̃pe suã et similitudinẽ suã creauit hoiez de⁹. Heu diruptũ ẽ sigillũ et vni/tas dissipata Accedens ille pessi/mus latro recẽs ad huc sigillum fregit ꝛ sic mutata similitudine diuina cõparatus est miser ho/mo iumentis insipientibus et si/milis factus est illis

De rectitudie hois. Sup can. ꝓmo. xxiiñ. Ca^m .ñ.

Secundus

Secundū aīmū et non scōm terrenā et fetulētā materiā deus hominē fecit rectū ad ymaginē q̄ppe ꝛ similitudinē suā creauit illū Ipe vero quēadmodum psallis rectꝰ dñs deꝰ noster ꝛ ñ est miq̄tas in eo. Porro miquitas cordis est nō carnis viciū ut per hec noueris ī spīrtali porcōe tui ꝛ non incrassa lutea q̄ sbstācia dei similitudinē ꝑuandā fine repandam. Spūs eīm est deꝰ ꝛ eos q̄ volunt ei pseuerare vel fieri similes oportz intrare ad cor atq; in spū id negocīm actitare vbi reuelata facie speculātes gloriā dei in eandem ymaginē trāsformenr de claritate in claritatē tāq̄m a dñi spiritu. Quāq; et corpis staturā dedit deꝰ hominī rectā forsan ut ista corporea exteioris vilioriscq; rectitudo figmēti hominē illū qui ad ymaginē dei factꝰ est spiritualis sue ꝑuande rectitudinis admoneret ꝛ decori limi deformitatem argueret animi Quid indecēcius q̄m curuū recto corpe gerere animū Perūsa res ē et feda luteū vas qđ ē corpꝰ de terra oculos habere sursū celos libere suspicere celoꝝq; luminaribꝫ oblectare aspectꝰ spūalē celestēq; caturam suos ecōtrario oculos id ē internos sensus atq; affectꝰ trahere in terrā deorsū et q̄ debuit nutriri in croceis herere luto tāq̄m vnā de suibꝫ amplexariq; stercora Ergo querē et sape q̄ sunt super terram curuitas anime est ꝛ eregiōe meditari a desidēare q̄ sursum sūt rectitudo

De lapsu primi hominis a dignitate status sui. super cantica ꝑmo. xxv. Ca^{m} ·iij·

Habitabat homo in paradiso et in loco voluptatis ꝺūsacō eiꝰ nichil molestie nichil indigencie senciebat odoriferis stipatꝰ malis fulcitꝰ floribꝫ gloria et honore coronatꝰ ꝛ ostitutus sup opa manuū plasmatoris. Magis aūt ob insigne diuine similitudinis ꝑcellebat ꝛ erat illi sors atq; socictas cū plebe angelorꝫ ꝛ cū oñi milicia celestis exercitus Sed mutauit istā gloriā dei in similitudinē vituli omedētis fenū Inde q̄dē panis āgelorꝫ factꝰ est fenum positū in ꝓsepio apositū nobis tāq̄ sumētis. Cibus hois mutauit se in pabulū pecoris homine mutato in pecus. Deu tristis et lacrimosa mutacio ut homo paradisi accola terre dñs celi ciuis domesticꝰ dñi sabaoth. frater beatorꝫ spirituū et celesti um coheres virtutū repētina sedūsione inuenerit et ꝓpter infirmitatem iacētē in stabulo et propter pecorinā similitudinē indigentē feno et ꝓpter indomitam feritatē alligatū in ꝓsepio. Agnosce tñ o bos possessorē tuum cognosce pecus quē nō cognouisti homo. Agnosce adora in stabulo quē fugebas in paradiso Adonora ꝓsepiū cuiꝰ cōtēpsisti imperium Comede fenū qui panē angelorꝫ fastidisti. Sz que nā causa in quis tante ꝺiectōis. profecto

q̄ homo cū in honore eſſ nō in-
tellexit q̄ lim9 eſſ honoris faſti
gio delectat9. hinc egregia cre
aťa gregi ad mixta ē hinc beſtia
li ſimilitudie dei ſimilitudo mu-
tata eſt. hinc ſocietas cū iumen-
tis p̄ ꝺſorcio angelor̄ vnita ē. fu
giēda nobis hec ignorācia de q̄
tot milia malor̄ vniuſo nr̄o ge-
neri ꝓuenerūt Cauēda omnimo
de ne forte ſi adhuc ſine intelle-
ctu z poſt vexacōez inuēti fueri-
mus multo plura z grauiora pri
oribꝫ mala inueniāt nos Merito
q̄dē q̄ nec vexacio dederit intel
lectum auditui ¶ De affinita
te anime cū deo. Sup can. ſmo.
lxxxi. ¶ Capitulum .iiij.

Quid aīe z ꝺbo. multū p oēz
modū. Primo q̄dam q̄ na-
turar̄ tāta cognacio ē ut hec ym̄
go illa q̄ ad ym̄ginē ſit de inde q̄
ꝺgnacōez ſimilitudo teſtet Nēpe
nō ad ym̄ginē tm̄ ſz ad ſimilitu-
dinē facta ē in q̄ ſimilis ſit queis
dā de ymagine ꝓpus. Verbū ē
veritas. ē ſapiēcia. ē iuſticia. Et
hec ymago cui9 iuſticie z ſapiē-
cie z veritatis Eſt em̄ ymago hec
iuſticia de iuſticia ſapiēcia. de ſa
piēcia veritas. de veritate q̄i de lu-
mie lnmē de deo de9 Dar̄ rer̄ ni
chil ē aīa qm̄ nō ē ym̄go. ē tn̄ ea
ear̄ dē capax appetēſq̄ z inde for-
taſſis ad ym̄ginē Celſa creaťa i
capacitate q̄dē maieſtatis i appe
tēcia a rectitudis i ſigne p̄ferēſ
Oportz nāq̄ id qđ ad ym̄ginē ē
cū ym̄gine ꝺuenire z nō muacuū
ꝓticipare nom̄ ym̄gis q̄zadmodū
nec ym̄go ip̄a ſolo uel vacuo nō
mie vocatať ym̄go. De eo vero q̄
ym̄g̃ ē ſāctū dđ audiſti i pſalmis
canētē nūc q̄dē magn9 dn̄s nr̄ z
m̄gna ſt9 ei9 nūc ſo rc̄s dn̄s dr̄9
nr̄ z nō ē miq̄tas i eo ab iſto rc̄to
z m̄gno ſo habz ymago ei9 ut et
ip̄a magna z recta ſit habz ania
que ad ymaginem eſt. Sed dico
nichil ne erge amplius habet y-
mago ab anima que ad ymaginem
eſt q̄ z huic rectū magnumq̄ aſ
ſignamus z plurimū. hec ad mē
ſuram accepit illa ad equalitatē
An non plus hec aduerte et ali-
ud huic vtrūq̄ aut dign̄cio aut
creacio ꝺtulit illi generacio atq̄
id magnificencius eē non dubiū
eſt. Sed ne h̄ quidē emin̄ēci9 eē
q̄s abnuat q̄ cū a deo huic. illi ꝺ
deo vtr̄q̄ ſit id ē de dei ſubſtan-
cia Etem̄ ꝺſubſtāciālis deo yma-
go ſua z om̄ne qđ idē ſue ymagini
imptiri videť ambob̄ ē ſb̄ſtāciā-
le nō accidētale Adhuc vnū at-
tēde in q̄ ymago non parū emi-
net magnum et rectum iſta duo
in natura a ſeſe diſcrepare quis
neſciat in ymagine vnum ſunt.
Neq̄ hec ſolum vnum ſunt z cū
ymagine ymagini enim non mo
do id rectum eſt eſſe quod mag
num eſſe Sed eciam id magnum
rectumq̄ eſſe quod eē Anīe nō
ita et magnitudo eius et rectitu
do ipſius diuerſe ab ea diūſe ab-
inuicem ſunt

¶ Dr rectitudinem ſuam anima
perdere poſſit magnitudinē vero
non. vbi ſup ¶ Cam .v.

Sicut sup̃ docui eo aĩa magna
ẽ quo capax eternoy. eo re
cta q̃ appetẽs supnoy. q̃ nõ queit
nec sapit q̃ sursũ sũt. sed q̃ super
terrã non plane ẽ recta sed cur
ua cũ. tñ ñ p huiusmõi magna eẽ
ñ desiñt manẽs vtiq; eciã sic emi
tatis capax Neq; eñ eciã illi9 ali
quãdo nõ capax erit eciã si nũq̃
capiẽs fueit ut sit quõ scriptũ ẽ
Verũtamẽ ìm ymagine ptrãsit hõ
Expte tñ ne si toto priuareẽ tio
sup essꝫ spes salutis Nam si desi
nat magna eẽ ꝛ capax Quippe de
capacitate estimaẽ aĩe magnitu
do. Quid eñ sperare possꝫ cui9 ca
pax nõ foret Itaq; p magtudinẽ
quã retentat eciã pdita rectitu
dine ìm ymagine ptrãsit hõ imo
q̃i claudicãs pede q̃ntũ vero ad re
ctitudinẽ veluti claudicãs otur
batur et de rectitudĩe q̃dem ex
hñs q̃ dicta sunt liquet q; diũsa
et ab aĩa fit et ab aĩe magnitudi
ne quãdoq̃dem ea non existente
et aĩa manet et magna vey. mag
nitudo aĩe q; diũsitas vñ docebiẽ
Non eñ ĩñ potest vñ rectitudis
anime q; monstrata est cũ nõ si
cut rectitudine ita et magnitu
dine sua ꝑuari aĩa possit nõ ẽ tñ
sua magnitudo anima. Nã ꝛ si a
nima non ìmueniẽ absq; magnitu
dine sua ipa tñ et extra animã re
peritur. Queris vbi. ìm angelis
ìnde q̃ppe angeli nude anie mag
nitudo, pbaẽ ex capacitate videli
cet eternitatis. Qð eo ostat aiaz
discrepare a rectitudine sua qð
ea carẽ possit. Quid ìneq̃ liq̃at
eẽ diũsam et a sua magnitudme
quã sibi ꝓpriã vendicare non pos
sit. Cum itaq; nec illa ìm oñi nec
ìm sola sit aĩa patz vtrãq; mdiffe
renter differre ab ea. Itẽ nulla
forma ẽ id cui9 ẽ forma Est aũt
magnitudo forma aĩe nec eñ idõ
non forma q̃a ĩsepabilis est illi
hec siquidẽ sũt sbstãciales diffe
rencie oñs hoc nõ mõ ꝓprie pro
pria sed ꝛ ꝓpria q̃dã hic eciã alie
ĩ nũabiles forme. Non igitur
sua magnitudo aĩa Nõ magis q̃m
sua nigredo corui9 q̃m suis candoꝛ
nix q̃m sua risibilitas homo Cũ
tñ nec coruũ sine nigredine nec
sine candore niuẽ nec hoìmẽ qui
non et risibilis et racionalis nũ
q̃m repias Ita ꝛ aĩa ꝛ aĩe magni
tudo et si ĩsepabiles diũse tamẽ
abìmuicẽ sũt Quomõ nõ diũse cũ
hec ìm subiecto illa subiectum ꝛ
substancia sit ¶ De simplici
tate anime. Sup can. ꝓmo. lxxxñ
Hduertat aĩa ex ¶ Caᵐ. vi.
diuine ìgenuitate similitu
dinis ìm eẽ sibi illã sue sbstãcie na
turalẽ simplicitatẽ q̃ hꝫ est illi eẽ
qð viuẽ et si nõ qð bene qð ve vi
uere beate ut similitudo nõ eq̃li
tas Gradus ꝓpinqui9 gradus tñ
neq; eñ vni9 excellẽcie paris ne
fastigñ sũt hoc habere eẽ qð vi
uere et itẽ habere hꝫ eẽ qð beate
viuẽ. Ergo si verbi est illud pro
pter sblimitatẽ hoc aĩe propter
similitudinẽ salua quidẽ emmẽ
cia verbi palã est affinitas natu
ray. palã aĩe ꝓgatiua ꝛ nichil
qð dicãt plani9 fiat soli deo idem

h

est eē quod beatū eē atq; hoc p
mū et purissimū simplex. Scōm
aūt simile ē huic vidlicz habere
eē qđ viuere atq; ḧ aie ē Ex hoc
z si inferiori gradu ascēdi potest
nō mō ad bñ sed eciā ad beate vi
uēdū nō q. vel tūc sit hoc eē qđ
beatū eē illi q̄ eo puencrit q̄tenꝰ
ita glorieť p similitudine ut tñ
prodisparitate habeat sp vñ oia
eiꝰ dicāt dñe quis similis tibi

De gradu aie q̄ p̄cellit cetera
viuēcia. Sup canti. ꝑmo. lxxxij.

Bonus aie g̃dꝰ Ca. vij
ex quo z solo ad bonā ascē
dit vitā Sūt nāq; viuēcia z hoꝝ
genera duo q̄ sencāūt et q̄ nō sen
cāūt. Porro insensibilibꝰ sensibi
lia p̄ferunť atq; vtrisq; vita q̄ vi
uitur z sentit Nō stabūt pariter
in gradu vno vita z viuēs multo
minꝰ viuens z q̄ sūt sine vita. Vi
ta anima ē viuēs quidē sz non a
liunde q̄m se ipa ac p hoc non tā
viuens q̄m vita ut ꝓprie de ea lo
quamur Inde est q; infusa corpi
viuificat illud ut sit corpꝰ dr vi
ta p̄sencia nō vita sed viuēs vnde
liquet ne viuo quidē corpi id vi
uere ē qđ eē cū eē z minime viue
re possit Multo minus q̄ vite ex
pcia sunt ad hunc gradū cōsur
gent Sed nec esse qđ vita dicit
vel est cōtinuo valebit pertin
gere huc. Est pecorum est arbo
rum vita sensu altera vigens al
tera carēs. At neutri tamē id eē
quod viuere est cū ut q̄dem mul
torum opinio est ante in elemen
tis q; vel illa in mēbris vel ista in
ramis extiterint. At secundum
hoc cū desinūt viuificare simul
viuere cessant sed non et esse ne
quaq̄m ergo tali vite idem eē et
viuere est que est et quādo non
viuit. Porro nichil hoꝝ quibꝰ
non est esse quod viuē sit At bñ
beateq; viuendum quādoq; pro
ficietur et emerget quippe q; ne
q; in hunc inferiorem gradū po
tuit peruenire. Sola que in ipso
stare cognoscitur anima hominis
in eo dignitatis statu creatura
est. vita a vita. simplex a simpli
ci. immortalis ab immortali. ut
non longe sit a sūmo gradu vbi
scz id eē qđ beate viuē ē in q̄ solꝰ
stat et beatꝰ z solꝰ potēs rex re
gū et dñs dñanciū accepit itaq;
in sua ꝺdicōe aia et si nō eē posse
tam eē beata sūmo p; in de gradu
q̄ntum licz apropiās nō ꝓtingēs
tamen neq; em vel ipsi hoc erit
aliquando esse quod beatā esse
nec quando beata erit

De immortalitate aie. vbi sup

Immortalis ē aia Ca. vij
et in ḧ ꝺbo silis qđē sz nō e
q̄lis Nā in tm̄ superexcellit immor
talitas ꝺcitatis ut aptius ꝺ eo di
cat qui solꝰ habz immortalitatē
Quod g̃ reor pro eo dictū q; solꝰ
sit natura in ꝺmutabilis deꝰ. Sa
nāq; z integ̃ immortalitas nō tā
recipit mutacōez q̄a nec finē q;
oīs mutaᵒ q̄dā mortis imitaᵒ est
Omne em̄ qđ mutať dum de vno
ad aliud transit esse quodam mo
do necesse est ut moriatur quod
est ut esse incipiat quod non est

Qz si tot mortes quot mutacio
ones vbi immortalitas ẽ Et hũc
em̃ mutacõi sbiecta est ip̃a crea-
tura non volẽs sz ꝓpter eũ q̃ sbie
cit im spe. Attñ immortalis aia ẽ
qm̃ cũ ip̃a sibi vita sit sicut non ẽ
quo cadat a se. sic nõ est quo ca-
dat a vita. vex cũ ostet suis affe
ctibꝫ mutari eam . Agnoscat ita
se deo immortalitate similem ut
sciat sibi deeẽ nõ modicã mmor
talitatis ptẽ soli cedẽs absolutã
pfectãq; immortalitatẽ apud quẽ
non est trãsmutacio nec vicissi-
tudinis obumbracio

De libertate anime. vbi supra

Arbitrñ libertas Cam ix
est plane diuinũ qdã pre
fulgẽs im aia tãq; gemma im auro
De hac nempe mest illi inter bo
num quidẽ z malũ necnõ inter vi
tam z mortẽ. sed michilominꝰ in
ter lucẽ et tenebras et cognicio
iudicñ et optio eligẽdi. et siq̃ sũt
alia q̃ similiter circa animi habitũ
sese eregione respicẽ videanť mi-
chilominꝰ inter ip̃a censorius q̃
dã is anime oculus diiudicat et
discernit sicut arbiter in discer-
nendo ita in eligendo liber Vnde
z libex nominatur arbitriũ q; li-
ceat versari in hñs pro arbitrio
volũtatis . mde hoc ad promerẽ
dum potẽs Omne em̃ qd̃ fecis bo
num mãlũ ve qd̃ q̃dem non face-
re libex fuit merito ad meitũ re
putať. Et ut merito laudať non
is tm̃ qui potuit facẽ mala z nõ
fecit. sz et q̃ potuit facẽ bona et
fecit. ita malo nõ caret meito tã
is qui potuit nõ facẽ mala et fe-
cit q̃m q̃ potuit facere bona nec
fecit Vbi aũt nõ ẽ libtas nec me
ritũ ꝓpterea q̃ sũt carẽcia racio-
ne aialia michil merẽtur q; sicut
deliberacõe ita z libertate carẽt
Sensu agunť ferũtur impetu ra-
piunť appetitu Neq; em̃ iudiciũ
quo se diiudicẽt habent siue re
gant sed ne instrumẽtũ quidẽ iu
dicñ idest racionẽ. inde ẽ q; nõ iu
dicanť q; nõ iudicãt. Qua nam
quippe racione ab hñs racio exi-
gatur quã nec acceperũt. hanc
vim a natura sol9 homo nõ pati
tur z ido sol9 inter aiancia liber

Qz homo cũ sit liber tñ inter
ueniente peccato facit se suum
Interueniente pcto Cam . x
patitur q̃ndã vim homo sz a vo-
lũtate nõ a natura ut ne sic q̃dẽ
ingenita libertate puer. Qd̃ em̃
voluntariũ et libex. Et quidem
pcto factũ ut corp9 qd̃ corrũpi
tur aggũet aiaz sz amore nõ mole
Mã q; sur gẽ aia per se iam potest
que per se cadere potuit volũtas
in causa ẽ q̃ corrupti corpis vici
ato ac vicioso amore lãgescens
z iacẽs amorẽ piter iusticie nõ ad
mittit Ita nescio q̃ prauo z mi-
ro modo ip̃a sibi volũtas peccato
quidẽ in deteri9 mutata necessi
tate facit ut nec neccãs cũ volũ
taria sit excusare valeat volũta
tem . nec volũtas cũ sit illecta
excludẽ necessitatẽ Est em̃ ne-
cessitas hec q̃dãmõ voluntaria
Est fauorabilis vis q̃dã pmẽdo
blandiens et blãdiendo premẽs

Vnde sese rea uolūtas vbi semel pcto assensit nec excutē iā p se nec excusare tamen vllaten9 ꝛ racōe qat Voluntas em̄ ē q̄ se cū essz libēa fuā fecit pcti pctoassē ciēdo uolūtas·nichilomin9 ē q̄ se sub peccato tenet volūtarie fuiē do Neq; em̄ nō uolēs volūtas te, netur · volūtas em̄ est·g̃ qꝛ vo, lēs fuā seip̄m nō mō fecit sz facit Ita aīa miro q̄dā ꝛ malo mō sub hac volūtaria q̄dā ꝛ male libera necessitate ꝛ ācilla tenet ꝛ libēa ancilla ꝓpter necessitatē· libēa ꝓpter volūtatē ꝛ qđ magis mix magisq; misey ē eo rea q̄ libēa eo q; ancilla q̄ rea ac p hoc eo ancil la quo libera ¶ Qꝛ ꝑma forma aīe obscurari pt̄ sz nō extermiari Sup can·smo·lxxxvin̄ ¶ Ca^m·xi

Non plane ania natiuā exuit formā sz supinduit pegrinā Illa addita nō ista perdita est·ꝛ que supuenit obscurare ingeni, tam potuit sz nō extermiare Ma net in fūdamēto prorsus incōcus sa simplicitas sed minime apparz duplicitate operta humane dolo sitatis simulacōis ypocrisis Q̃m inogrue simplicitati duplicitas admisce q̃m indigne tali funda mento talis structura omittitur Sz pseuerat nichilomin9 om̄i aīa cū originali duplicitate genera, lis simplicitas ut de collacōe cō, fusio augeat pseuerat eq̄ immor, talitas sz fusca ꝛ tetra irruēte te nebrosa mortis caligine. Nam ꝛ si non priuat vita vite tamē be neficium suo corporis iam non sufficit vēdicare Quid nec suā q̄ dem spūalem dūtaxat vitā reti, net sibi Ania nempe q̄ peccaue, rit ipa morie. Nōne morte ista duplici incursāte illa q̄liscūq; im, mortalitas quā retētat tenebro sa satis reddit et misella dde q; appetēcia terreno q̄ q̄dem oīa ad interitū sūt densat tenebras ita ut i aīa sic viuēte nil aperte a liq̄ nisi pallida facies ꝛ ymago q̄ dam mortis apparē cernat. Cur em̄ q̄ immortalis ē similia sibi im, mortalia nō appetit ꝛ etna ut qđ ē appareat ꝛ qđ facta ē viuat Ce tey otraria sapit et q̄rit et mor, talibo sese de gne dūsacōne oform̄as immortalitatis cādorē q̄dā mortifere osuetudis piceo coloē denigrat Quid immortaliū ape titꝰ immortalē mortali silez im, mortali dissilez faciat fruēdo mō talibo mortalitatē se induit ꝛ ve stē imortalitatis incidēte mōtis silitudine decolorauit nō exuit.

¶ Qꝛ libertas aīe eiā deturpari potest sz non destrui·vbi supra

Quod delectat hr̄e ¶ Ca^m xñ

Qid eiā pdē timz aīa ꝛ timor colorē Is libtatē dū tigit tegit ꝛ eā nichilomin9 sibimet reddit dissilez Q̃m digni9 sua origie nil cupet ut nichil metuēt ac p hꝰ a fuili timore isto ingenitam sibi defenderet libertatem manen, tem in vigore ꝛ decore suo Sed et voluntaria illa necessitas et contraria lex inflicta membris eiusdem incubat libertati et li, beram natura creaturam

per ꝓpriã ipi9 volũtatẽ dũ alli/
cat ſubicit ſuituti implẽs faciem
ei9 ignomi̇nia ita ut ꝛel carne ſ/
uiat legi peccati et non volens
Quia g̃ nature i̇mgenuitatẽ mo/
rum ꝓbitate defenſare neglexit
et iuſto auctoꝛis iudicẽ factũ eſt
non quidẽ ut libertate ꝓpria nu
dareꝫ ſed ſupi̇nducreꝫ ſicut di/
ploide ꝛfuſione ſua Et bñ ſicut
diploide vbi veſte veluti dupli/
cata manẽte libertate ꝓpter vo/
luntatẽ ſuilis·michilomi̇n9 ꝏ/
facio neceſſitatẽ ꝓbat·ꝯ de ſim/
plicitate hoc de immoꝛtalitate
anime adũtere eſt et mil tibi i ea
ſi bene ꝛſideres apparebit qꝺ non
ſit iſti9 mõi ſimilitudinis pariter
z diſſimilitudinis diploide ad o/
pertũ·An nõ diplois niſi nõ i̇mma
ta ſ̄ affixa et q̃dã q̃i acu peccati·
aſſuta ẽ ſimplicitati fraus immoꝛ
talitati moꝛs neceſſitas libẽtati
neq; eẽncie ſimplicitati p̃ſcribit
duplicitas coꝛdis i̇m nature im/
moꝛtalitati moꝛs aut volũtaria
peccati aut neceſſaria coꝛpis nõ
arbitrñ libertati neceſſitas volũ
tarie ſuitutis. Ita bonis natu/
re mala aduẽticia dũ non ſucce/
dunt ſ̄ accedũt turpãt vtiq; ea
non exterminãt ꝛturbãt nõ de/
turbãt Inde aĩa diſſimilis ẽ deo
i̇nde diſſimilis ẽ et ſibi i̇nde ꝛpa
ta iumẽtis i̇ſipiẽtib9 z ſimilis fa
ctus eſt illis Inde hoies tanq̃m
vulpes duplicitatis z fraudis fo
ueam habẽt z q; pares vulpiũ ſe
fecerũt partes vulpiũ erũt.

¶ De fiducia q̃m habz aĩa ad deũ

Sup can·ꝑmo·lxxxnj ¶ Cam xiij

Non eſt apud verbũ ocioſa a/
nime generoſa cognacio z
cognacõis teſtis ſimilitudo pſe/
uerans Dignãter admittit i̇m ſo
cietatẽ ſpũs ſimilẽ i̇m natura Et
certe de racõe nature ſimilis ſi/
milem querit Quid em̃ non iure
p̃ſumat apud eũ cui9 ſe i̇mſignẽ
cernit ymaginẽ illuſtrẽ ſimlitu/
di̇mẽ nouit Quid i̇mq; ꝛatur de
maieſtate cui de oꝛigine fiducia
datur Tãtũ eſt ut curet nature
i̇mgenuitatẽ vite honeſtatẽ ſer/
uare imo celeſte dec9 qꝺ ſibi oꝛi/
ginaliter i̇meſt Digmis quibuſdã
ſtudeat moꝝ affectuũq; venuſta
te et decoloꝛare coloꝛib9 Vt q̃d
em̃ dooꝛmit i̇mduſtria grande pro
fecto i̇n nobis donũ nature ip̄a ẽ
Que ſi mi̇mus ſuas exequaꝫ ptes
nõne ꝙ reliquũ habz natura i̇ no
bis totũ turpabiꝫ totũ q̃i q̃dã ꝛ
tuſtatis opiꝫ rubigi̇me. id q̃dẽ
i̇miuria auctoꝛi Et vtiq; ad ꝯ au
ctoꝛ ip̄e dei9 diuine i̇mſigne gene
roſitatis ꝓpetuo voluit i̇m aĩa ꝛ/
ſuari ut ſemꝑ hoc i verbo i̇mſeſe
ex ꝟbo habeat q̃ ad moueaꝫ ſp̄ a
ſtare cũ verbo aut redire ſi mo/
ta fuerit Anime ꝛo redit9 cõ/
uerſio ei9 ad ꝟbũ reformãde per
ip̄m ꝛformande ip̄i·In q̃·i̇n cari
tate Talis ꝛformitas maritat a/
nimã verbo cũ cui videlicz ſimili
ꝑ naturã ſimilẽ michilomi̇n9 ip̄i
ſe exhibz per volũtatẽ diligẽs ſi
cut dilecta·Ergo ſi pfecte dili/
git nupſit Quid hac ꝛformitate
iocũdi9 Quid optabili9 caitate

qua fit ut hūano magisterio nō
otēta p temetipaz O ania fiducia
liter accedas ad verbū. verbo o/
stanter ihereas verbū familiari
riter p cūcteris osulensq de oīm
re q̄ntū intellectu capax tīn au/
dax desiderio Vere spiritalis san
ctiq onubñ cōtract9 ē iste. Pax
dixi oplexus est cōplexus plane
vbi idem velle z nolle idem vnū
spiritū facit e duob

¶ De incremēto anime. Super
can. ꝓmo. xxvñ ¶ Ca^m .xiiij.

Necesse est animam crescere
ac dilatari ut sit capx dei.
Porro latitudo eius dilectio ē.
Nam z si anima mimime cū sit spi
rit9 corporeā recipit q̄ntitatem
tñ cōfert illi gracia qō negatū ē
a natura Crescit em̄ et extendi/
tur sed spiritaliter Crescit nō in
substācia sed in vtute Crescit z
in gloria Crescit deniq z ꝓficit
in viru pfectū in mēsurā etatis
plenitudinis xpi. Crescit ecīa in
templū sanctū in dño Ergo q̄n/
titas cuiuscūq anime estimetur
de mensura caritatis quam hab3
vt verbi gracia que multū hab3
caritatis magna sit. que parum
parua. que vero nichil. nichil.
Ergo exemplo illius que sursū
est mater nostra hec quoqque
adhuc pegrinatur habet celos
hoīmes spiritales vita et opini
one conspicuos fide puros spe
firmos latos caritate cōtempla
cione suspensos. Et hñ pluētes
pluuiam salutarē verbi tonant
increpacōib chorruscāt miraculis

hñ enarrant gloriā dei. hñ ex/
tenti sicut pelles sup omnem ter
ram legē vite et disscipline digi/
to quidē dei scriptā in semetipis
ostēdūt ad dādā sciēciā plebi ei9
¶ Qz tpatur nobis gr̄a dei. Sup
ps. Qui habitat versu quarto

Quod sol iste cor ¶ Ca^m xv
poreus licet bon9 sit z val
de bon9 z necessari9 tñ et si fer/
uor tpat9 nō fuerit infirmo capi
ti z splēdor infirmis oculis noc3
nec ē sōlis culpa sz infirmitatis
Sic ecīa sol iusticie hñ z dr. noli
nimiū eē iust9 nō q̄ iusticia bona
non sit sz q̄ dū adhuc infirmi su
mus oportz gr̄az ipaz nob bonā
tpari ne forte elacōnis aut indi
screcōis viciū incurram9 ¶ Quid
em̄ ē q̄ inceſſanter orātes supli/
canteſq nō possum9 ad eā q̄m de
sideram9 abundācie gr̄az pueni/
re. Putatis q̄ auar9 aut inops
fact9 sit de9 impotēs aut inexo
rabilis Absit hoc ꝓrsus. sz ipe co
gnouit figmētū nr̄m Nō tñ pro
pterea a peticione cessandū ē q̄
et si non dat ad sacietatē dat ad
sustētacōez z si cauet nobis a fer
uore nimio tñ fouet nos tāq̄ ma
ter calore suo. Sicut em̄ videns
venientem accipitrem mater ex
pandit alas suas ut pulli subeāt
et habeant tutum refugium sic
nobis parata et quodammodo
dilatato sinu extēsa ē sūma illa
et ineffabilis pietas dei nostri

¶ De sacramento baptismi. In
sermone in cena domini.

Capitulum decimumsextum.

Sacramentū dicit sacr̃ sig^{m} siue sacr̃ secretū. Multa si- quidem fiūt ꝓpter se tm̄ Alia vero ꝓpter alia designāda et ipa dicū tur signa et sūt · ad hoc em̄ instituta sūt oīa sacramēta ut mui sibilis gr̄a aliq̄ signo visibili pre staretur · ad hoc eukaristie partici pacio ad hoc ipe baptism^{9} mi caū sacramētor̃ oīm in q̄ oplāta- mur similitudie mortis xp̄i · que est gr̄a p baptismū vtiq; purga- cio delictor̃. Quis em̄ potest fa cere mundū de immūdo conceptū semine nisi qui solus est mundus et in quē pc̄m non cadit · deus huius quidē gr̄e sacramētū pri^{9} erat circūcisio ut originalis rubi ginē culpe q̄ manauerat a parē- tibus ꝑmis cultell^{9} eraderet Ez veniēte dño q̄ agn^{9} est tot^{9} sua uis et mitis et cui^{9} iugū suaue z onus leue optime satis mutatū est ut imuētā rubiginē cū vncti one spūs sancti aqua dilueret z acerbitas illa cessaret. Si forte q̄- rat aliq̄s et dicat Qui deletū ē in baptismo qđ contraxim^{9} a parēti- bus. cur ad huc manet cupiditas fomes et velut incēdiū qđdā pec cati Neq; em̄ dubiū q̄n a primis parētib^{9} in nos traducta sit lex ista peccati. Oīnes siq̄dē in pec- catrice volūtate generam̄. Pro pterea licz multi illicitos q̄sdā z cupiscēciar̃ mot^{9} et tāq̄ bestia- les sentim^{9}. Lauam̄ g̃ in baptis- mo et delet̃ cirogr̄ph̄u damnaci- onis nr̄e et hec gr̄a nobis offert ut iam non nobis cōcupiscencia noceat si tn̄ a consensu abstineam^{9} atq; ita tāq̄m sanies inuetērati vl ceris remouet̃ dū tollit̃ damna- cio et responsū mortis qđ ꝑius in de manabat. In baptismate ab- renunciantes diabolo pr̄ celestis adoptat in filios z in regnū claita tis siue de pc̄ate tenebrar̃ trans- fert Nimir̃ ipa ē stola postq̄ ve- re cito ꝓferre ministros iubz pa- tern^{9} affect^{9} nō oris peticōez nō cordis desideriū expectās sed et ipm intellectū ꝓueniēs in bn̄di- ctionib^{9} dulcedinis donec volū tatis vsum et facultatē de libe- randi renatus q̄sq; recipiat a ca ritate dei oīno separi nō poterit Securus interim degit sub ꝓtec- tione et aduocacōe dn̄i dei sui non ē qđ vereat̃ ex oīnib^{9} At vbi sane discrecōis annos ingrediens reddit̃ sibi ceteror̃ vtiq; violen- cia nec tūc q̄dem formidare ne- cesse est si a ꝓpria caueat volūta te ꝑter hāc em̄ nichil est qđ time amus ipa est q̄ in potestatē tene brar̃ denuo redigit q̄ nos iterū subicit mortis impio Caueam^{9} proinde a ꝓpria volūtate tanq̄m a vipera pessima et neq̄ssima et q̄ sola deinceps damnare possz ani- mas nostras ¶ De baptismo paruulor̃ in ꝓma parte. Sermo. in ramis ¶ Ca^{m}. xvñ.

Qui parul^{9} nat^{9} est paruu- los a gracia non excludit q̄ nec pietati ingruū nec maie stati ei^{9} difficile est ut suppleat mun^{9} gr̄e qđ minus in eis habz natura possibile Porro infātum

renatoꝝ nemīmē carere meritis
ſed xp̄i habē merita noſcuntur.
Quid eīm ſi infans ꝙ ſe loq̄ nō po
teſt pro q̄ vox ſāguis frīs ſui et
talis frīs clamat ad deū de terra
aſtat et clamat nichilominꝰ mr̄
eccleſia Quid tñ infans. nōne et
ipe videt q̄dām̄ō de fōtibꝰ ſalua
toris vociferari ad deū ꝛ ſuis va
gitibꝰ clamitare. Dñe vim paci
or. rñde pro me flagitat auxiliū
gr̄e ꝙ vim patiē a natura. Cla
mat innocēcia miſeri. clamat ig
norancia paruuli. clamat addicti
infirmitas Ita g̃ clamat hec oīa
ſāguis frīs. fides mr̄is. deſtitucō
miſeri ꝛ miſeria deſtituti Et cla
mat ad pr̄em Dorro pr̄ ſeipm ne
gare nō poteſt pr̄ ē eīm Nemo mi
chi dicat ꝙ nō habz fidē cui mr̄
imptiē ſuā inuoluiē illi in ſacra
mento quouſq; ꝑdone9 fiat ſuo aſ
ſenſu euolutā pcipe. an breue pal
lium ē ut nō poſſit duos coopire
Magna eccleſie fides nūq̄t minor
fide chananee mulieris q̄m aſtat
et filie ſufficē potuiſſe ꝛ ſibi. Ba
ne infantes ꝙ ꝓhibēte etate nō
poſſunt hr̄e fidē hoc ē cordis ad
deū cōfionē aſequēter nec ſalutē
ſi abſq; baptiſmo moriūtur Mon
ꝙ vel ipi qñ baptizanē fide oīmo
careāt ſñ q̄ impoſſibile ē vel ipoſ
placere deo ſz ſaluātur et ipi p fi
dē nō tñ ſuā ſz alienā. Dignū nē
pe ē ꝛ ad dei ſpectat benignitatē
vt quibꝰ fidē etas denegat ꝙpri
am gr̄a ꝑdeſſe cōcedat alienam
Nec eīm oīpetētis iuſticia pro
priā puēt ab hīs exigēdā fidēq̄s
nouit propriam nullam habere
culpam. Dorro aliena opus eſt fi
de cū ſine ſorde non naſcantur a
liena. nec dubiū ꝙ macula cōtra
cta ab alīs alioꝝ q̄ꝫ fide valeat
vel debeat emūdari. hec ſunt
q̄ꝑe iudicia diuine iuſticie Que
cum ita ſint nullum preiudiciū
ſuſtinebūt regenerati de eo ꝙ di
ctum eſt ſine fide impoſſibile eſt
placere deo. cum ſine fide non
ſint qui inteſtimoniū fidei baptiſ
mi graciam perceperunt

De ſacramēto altaris. in pte p̄
ma. ꝓmo. in cena dñi Ca^m. xvīī

Sacramentū corporis ꝛ ſan
guinis precioſi duo operaē
in nobis ut videlicet et ſenſum
muniat ꝛ in grauioribus pecca
tis tollat omnino oſenſū. Si q̄s
noſtꝝ non tam ſepe mō nec tam
acerbos ſentit motus iracundie
inuidie luxurie aut ceteroꝝ hu
ius gracias agat corpori et ſan
guini domini quoniā virtꝰ ſacra
menti operatur in eo. habeo ver
bum ſz in carne et michi apponiē
veritas ſz in ſacramēto. Angelus
ex adipe frumenti ſaginatur ꝛ nu
do ſaturatur grano. me oportet
interim quodam ſacramenti cor
tice eſſe contentum carnis fur
fure litē palea velamine fidei et
hec talia ſūt que guſtata afferūt
mortem ſi non de primiciis ſpiri
tus quātulumcūq; accipiant cō
dimentū. Deniq; abſq; ſpiritu et
ſacramentum ad iudiciū ſumitur
et caro non prodeſt q̄dq̄m et lr̄a
occidit et fides mortua eſt.

Sed spirit9 est qui viuificat ut viuā in eis At quātalibꝫ sane abū dancia spūs pingueſcat iſta non pari oīno iocūditate ſumīt cor tex ſacramenti et adeps frumēti fides ⁊ ſpes · memoria ⁊ pn̄cia · e ternitas ⁊ temp9 · vult9 ⁊ ſpecu lum · ymago dei ⁊ forma ſui · Mē pe i hꝭ oīibꝫ fides locuplex m̄ intellect9 paup Carne xp̄i paſci mur vt viuam9 Caro em̄ xp̄i ve re eſt cibus Qz impedire ſa lutem anime ſit pſequi xp̄m in p̄ ma parte · Sermo. de epiphania herodiana malicia Cam xix et babilonica crudelitas ē naſcētē velle extinguere religio nem et allidere paruulos iſrahel Si q̄d em̄ ad ſalutē ptinēs. ſi q̄d religionis oriē · q̄cūq; reſiſtit q̄ cūq; repugnat plane cū egiptīs paruulos iſrahelitici germis ne care conatur Imo cū hero de na ſcentē pſeq̄tur ſaluatorē. Deni q; ſi p̄riū ſanguinē dedit in p̄ciū redempcionis animaꝝ non tibi videtur grauiorē ſuſtinere pſecu cionē q̄ ſuggeſtione maligna ex emplo pniciōſo ſcandali occaſi one aūtit ab eo aīas q̄s redemit q̄ a iudeo qui ſanguinē illū fudit Quas g̃ de ſalute anime mee illi gracias agē poſſum q̄ michi p̄i nat detractōis venenū · merito detractores deo odibiles deſcri būtur tāq̄m pſecutores Quid et is qui exemplo ſuo ad remiſſius agendū ceteros p̄uocat aut ſin gularitate turbat aut inquietat curioſitate aut in pacienda ſua aut murmuracōe moleſtat aut q̄cūq; mō ꝺtriſtat ſpm̄ dei q̄ in eis eſt ſcādalizās vnū de mīmis cre dentiby in eū · nōne et hic mani feſte pſeq̄tur xp̄m. Agnoſcite di lectiſſimi expaueſcite cōſortia e orū qui ſalutē impediūt animaꝝ horrēdū penit9 ſacrilegiū q̄d et ip̄oꝝ videt excedē facin9 q̄ dño maieſtatis man9 ſacrilegas mie cerūt Videbatur iam ceſſaſſe p ſecucōis tempus ſz ut palā factū eſt nūq̄m deeſt pſecucio xp̄ano ⁊ neq; xp̄o Et nunc q̄d graui9 eſt ip̄i xp̄m pſecunt̄ qui ab eo vtiq; xp̄iani dicunt Amici tui ⁊ ꝓximi tui deo adūſū te apropinq̄uerūt et ſteterūt Cōiuraſſe videt cō tra te vniūſitas p̄pli xp̄ani a mīmo uſq; ad maxim̄ a plācta pedis uſq; ad vertice nō eſt ſanitas vlla Egreſſa ē iniq̄tas a ſenioribꝫ iu dicibꝫ vicarijs tuis q̄ vident re gere populū tuū Non eſt dicere ſicut popul9 ſic ſacerdos q; non ſic popul9 ut ſacerdos Deu heu dñe deus q; ip̄i ſūt in pſecucione tua ꝓmi q̄ videtur ī eccleſia tua ꝓmatū gerere diligere p̄ncipatū Arcē ſyon occupauerūt appre henderūt municōes et vniūſam libē de inceps ⁊ poteſtatiue tra dūt in medio ciuitatē Miſera eoꝝ uerſacio plebis tue miſerabilis ſubūſio eſt dati ſūt ſacri gradus in oracōe turpis lucri · et queſtū eſtimāt pietatē Copioſiſſime ſi quidē pietatis inueniūtur in ſu ſcipienda imo accipienda magis aīaꝝ curā ſed hec apud eos cura

mimoꝛ et aīaꝝ salute notissima cogitacio est. An veꝛo saluatoꝛi animaꝝ ḡuioꝛ ulla eē poterat peꝛ secucio Inique agūt ꝛ ceteꝛi cō tra xp̄m multiq; sūt nr̄is tēpoꝛi/ bus antixp̄i. meꝛito tñ et cꝛudeliоꝛē eā cēset psecucōez ꝓ acce/ ptis bñficijs et gꝛauioꝛē sentit pro potestate q̄m ꝓpr̄ijs sustinet a ministꝛis licꝫ alīq; multi ꝺtra ꝓximoꝝ salutē multifaꝛie mul/ tisq; modis et vaꝛijs occasionibꝰ agere videātuꝛ Nec vidꝫ xp̄s et silet hec saluatoꝛ patiī ꝛ dissimu lat ꝓpteꝛea dissimulem9 et nos q̄ necesse et sileam9 interim ma xime de p̄latis nr̄is magistꝛis ec clesiaꝝ Sic nimiꝝ sibi placet et ip̄is ut euadāt nūc hūana iudi/ cia veniatq; semel iudiciū gꝛaue hm̄ijs q̄ p̄sunt et potēteꝛ paciant tormenta potentes

¶ De medio tenēdo. in scdo libꝛo de ꝺsideacōe ¶ Cam ·xx·

Inte ꝺsistito non infra deici non attolli sūp̄. non euadē in longi9. non extēdi in laciꝰ. Tene mediū si non vis pdē mo/ dum. locus medi9 tut9 est. Me diū sedes modi. et mod9 viꝛt9 ē. Omnem extꝛa modū māsionē sa/ piens exiliū ꝛeputat. ꝓpteꝛea nō est illi habitaꝛe in lōgo q; vltꝛa modum sit. sed ne in alto quidem q̄ extꝛa sit. Poꝛꝛo nec in alto uꝫ imo q; alteꝝ sup alteꝝ sit Deniq; et longitudo extꝛemimū habeꝛe solet. et dilatacio sciſſurā et alti tudo ruinā et ꝓfūdum obsoꝛpci onē. Dico hoc planius longum dico cū sibi homo lōgioꝛē ꝓmit/ tit vitā. latum cū imsupfluas ani mus destenditur curas. Altū cū de se p̄sumit plus ꝓfūdum cū se plus deicit. Qui g̃ longa sibi me titur tpa nōne veꝛe ingreditur iter extꝛemimꝝ trāsiens vite teꝛ/ minos ꝓductioꝛi solicitudine. Inde est q; hoīes in p̄nti a se. se exules peꝛ obliuionē in alia p ina/ nem solicitudinē migrāt secula non ꝓfutuꝛa imo nec futuꝛa Si militeꝛ animꝰ distentꝰ in multa multis lacētuꝛ curis neceſſe est. Nempe immoꝺeꝛata extensio ex tenuacōez. et extenuacio nimia scissionē facit. Iam veꝛo altera p̄ sūptio q̄ꝺ nisi ruinosa p̄cipitacio est. Quid eꝛegione nimie pusil'/ lanimitatis deiectio nisi desꝑa/ ta quedā absoꝛbcio est. in hāc foꝛ tis nō dieciē: pꝛudēs longioꝛis vite nō abduceī in certo. Mod/ st9 moꝺeꝛabiī curas tpabit a su pfluis nō deeꝛit neceſſaꝛñs. Poꝛ ro iust9 alcioꝛa se nō p̄sumet.

¶ Oꝛ absq; pñti ecclesia celestis gloꝛia pfici non potest. Sup can. ꝓmo. lxix ¶ Cam ·xxi·

De statu et cōsūmacōe eccle sie finis oīm pēdet. Tolle hanc ꝛ neq; patꝛiaꝛche neq; pꝛo phete aliqui ꝺsūmabūtuꝛ. Tolle hāc et ip̄a sāctoꝝ angeloꝝ ꝓ im peꝛfectōe numeꝛi sui gloꝛia clau/ dicabit nec dei ciuitas de sui in/ tegꝛitate gaudebit. vñ g̃ imple/ bitur ꝓpositū dei et misteꝛiū vo/ luntatis ei9 magnūq; illud pie/ tatis sacramentū Tu putas deū

nosty totum habitux glorie sue laudem donec veniãt qui in cõ-spectu angelox psallãt sibi. Letati sum9 p diebz quibo nos hu-miliasti annis quibo vidim9 mala Hoc genus leticie celi nescierũt nisi p ecclesie filios. hoc nũq̃ ne mo letatur qui nũq̃m nõ letat̃ O portune post t̃sticiã gaudiũ sbit. post laborẽ quies post naufragiũ portus. Placz cũctis securitas sz ei magis qui timuit. iocũda oĩbo lux sed euadẽti de potestate tene brax iocũdior. Tñisse de morte ad vitã vite gr̃az duplicat. felix p̃inde in sua vniũsitate ecclia cu ius oĩis gloriacio impar ẽ cause non pro hñs tm̃ que illi iã facta sunt sz pro hñs quoq̃ que de illa adhuc oportet fieri

De modo corripiendi. in p̃ma pte sm̃o. de pascda Ca^m xxĩj

Moderata correptio omnimo magnũ q̃dã bonũ datũ op-timũ est et qđ habeât pauci vi-deas multos sincera licz inten-cione et benigno accedãt ani-moleniter dicẽ qđ grauiter audiat̃. Volat irreuocabile verbũ z qđ sa nare debuerat qz mordaci9 forte videt̃ exaspat et exulcẽat magis qñ negligẽcie additur impudẽ-cia ecĩã et impacĩẽcia cumulatur ut qui in sordib9 erat sordescat adhuc declinãs ĩ vba malicie ad excusãdas excusacões ĩ pc̃eis ac more frenetici ñ solũ repellẽs sz et mõdere temptãs medici manũ Multis q̃z nõ suppetit vbox co-pia sed p̃ sermonis inopia linguã suã palato sentiũt adherẽ qđ et ip̃m solz interdũ audiẽtib9 ob eẽ non pax. Alĩs vero ad manũ ẽ ha bũdãcia mlta sm̃onis. Sz q̃ dicũt min9 sapiũt min9 acceptãt̃ et qz gr̃az ñ hñt min9 efficacia fiunt q̃ locũtur. Proinde prius peccata tua afitearis q̃m ad purgãda ac-cedas aliena Quocĩẽs peccãtem videris fratrẽ. otinuo p̃cedẽ de-bet apassionis affect9 tãq̃ agna tus hũanitati. q̃ppe quẽ cõcipis ex teip̃o. Temetip̃m attẽde ut a lĩ noueris cõpati ut arguas in spiritu lenitatis. teip̃m cõsidera ne et tu ip̃e tempteris. Hic apas sionis affect9 multis q̃dẽ p̃dest qz anim9 liberalis atristare quẽ pro se videit anxiũ erubescit. Sz quid agim9 qp nõnulli dura cer-uice et attrita sũt fronte ut quo magis eis apatimur tãto magis nr̃a z apassione et pacĩẽcia abu-tant̃. Mõne sicut apaciebamur fr̃i ita ip̃i iusticie apaciendũ ẽ qñ videmus tam impudẽter abici tã impudenter p̃uocari. Scio si q̃ in nobis est caritas otẽptũ hũc dei ferre eq̃nimiter nõ possumus Hic est zelus iusticie q̃ aduersus delinquentes accẽdimur tãq̃m pietate ducti erga eã quã cõtem ni videm9 iusticiã dei. Verũtam̃ portz ut priora sibi vẽdicz apas sionis affect9. Alioq̃n in spũ ve-hemẽti oterim9 quassatum ca la-mum. et extinguimus linum fu-migans. Sed cũ vterq̃ aderit vi-delicz et apassionis affect9 z ze lus iusticie necesse est ut assit

ſpirit9 diſcrecõis ne forte cũ o⁊
porteat hũc exhiberi ille proce⁊
dat et ꝺiſcrecio ipa ꝺfundat v⁊
niuſa. habeat itaq; mẽſurã terciã
ſpiritũ diſcrecõis ut miſcẽs apte
tpib⁹ tpa oportune emulari ⁊ mi
chilomm9 ignoſcẽ ſciat Samari
tan9 ſit cuſtodiẽs ⁊ obꝺuans qñ
oleũ miſericoꝛdie ⁊ vinũ feruoꝛiſ
exhibeat ¶ De lumine ſciẽcie
In ꝑma pte ꝓmo· de vigilia dñi
Illumimem9 nobis ¶ Cam xxiñ.
lumen ſciencie priꝰ q̃m de hu⁊
ius mundi tenebꝛis exeamus ne
de tenebꝛis tranſeamus ad tene⁊
bꝛas et tenebꝛas ſempitnas. Que
eſt aũt iſta ſciencia ꝑfecto ſcire
q; veniet dñs et ſi qñ veniet ſci
re non poſſum9 At imꝙs iſta ſci⁊
encia oim ẽ. Quis em̃ neſciat vel
nomimeten9 fidelis q; ventur9 ẽ
iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ red
deꝛe vnicuiq; iuxta opa ſua. Non
em̃ oim iſta ẽ ſ̄ nec multoꝝ. Pau
coꝝ ẽ q; reuẽa pauci ſũt q̃ ſaluã⁊
tur Putas q; illi q̃ cũ malefece⁊
rint letanẽ ⁊ exultãt ī rebꝰ peſſi
mis l'ſciãt vel recogitẽt q; veniet
dñs Ꝝ ſi dixerīt ipi. tu noli cre⁊
dẽ q; q̃ dicit ſe noſſe ꝺcũ ⁊ mãda
ta eius nõ cuſtodit mẽdax ẽ. Nõ
em̃ ita ſe oim̃i impuritate pollue⁊
rẽt ſi ꝺñm ventuꝝ ſcirẽt vel fo⁊
midarẽt ſ̄ vigilarẽt vtiq; et non
ſinerẽt tã grauiter pfodi ꝺſcien⁊
cias ſuas Sciencia aũt iſta im pri
mo gradu opatur penitudinẽ id ẽ
doloꝛẽ ut riſum im luctũ· cãtum
im planctũ· gaudiũ im meroꝛẽ cõ
uertat· ⁊ imꝙpiãt tibi diſpliceꝛe
que vehemẽter ante placuerũt ⁊
illa ſpecialiter horreas q̃ ſpeciali
ter appetebas In ſcꝺo vꝛo gradu
opaꝫ coꝛrectõez ut iã nõ exhibe
as mẽbꝛa tua arma imꝙtatis pec
cato ſ̄ cohꝺẽceas gulã: iugulcs lu
xuriã· ſupbiã ꝺepmas et facias ꝓ
uire ſãctitati coꝛp9 qꝺ imꝙtati
añ ꝓuierat Demitudo em̃ ſine coꝛ
rectõe non ꝓderit Qui em̃ bap⁊
tizaꝫ a moꝛtuo et itey tãgit eũ
nichil ꝑficit lauacio ei9 Sed q;
hec diuci9 haberi nõ pñt niſi cir
ca ſe multa circũſpectõe mens im
defeſſa vigilet et attẽdat In ter
cio gradu opatur ſolicitudinem
ut iã imꝙpiat ſolicitus ambulare
cũ deo ſuo· et ex oim̃i parte ſcru⁊
tetur ne vel im leuiſſima re tremẽ
de illi9 maieſtatis offẽdat aſpe⁊
ctus. In penitudine accẽdiꝫ · im
coꝛrectõe ardet. im ſolicitudine
lucꝫ ut imteri9 ⁊ exteri9 renouẽ
Hic iã reſpiraẽ imcipit a tribula
cõe mloꝝ ⁊ doloꝛe ⁊ timoꝛis mag̃
tudiez ſpitali · letitia tpare · ne
ſuoꝝ enoꝛmitate ſceleꝝ habũdã⁊
cioꝛi triſticia abſoꝛbeaꝫ. himc ⁊ ſi
timꝫ a iudice ſpat a ſaluatoꝛe Cũ
im aĩa iã timoꝛ ⁊ letitia obeq̃tẽt
⁊ obuiẽt ſibi. pleꝝq; timoꝛ letici
am ſupet· letitia ſepi9 timoꝛẽ ex
cludat. ⁊ imfra ſui gaudij ꝺcludat
archanũ Felix ꝺſciẽcia ī q̃ lucta
mẽ huiuſmodi imdeſinẽter ꝺfici⁊
tur donec qꝺ moꝛtale ẽ abſoꝛbea
tur a vita donec euacueꝫ timoꝛ
qui expte eſt et ſuccedat letitie.
que pfecta ẽ. q; nõ timoꝛ ſempi⁊
tern9 ſ̄ letitia ſempiterna erit.

Q Qz sola fides absq; baptis/
mo in necessitate sufficit ad salu
tem. In prima parte epistole
ad magstrū hugonē sancti vict.
In maiori etate Q Ca^m xxiiii^or
quisqs post diuulgatū vbiq; ba/
ptismi remediū renuerit iam ba
ptisari generali originaliq; macu
le addit ut ex ꝓprio crimine sup
bie duplicē secū portans iustissi/
me damnacōnis causam. si sic de
corpe exire otigerit Tñ si añ exi
tū resipuerit z soluerit z pecierit
baptisari ꝟ mortis ꝓoccupatꝰ ar
ticulo forte obtinē nequeit dū
non desit fides recta spes pia ca
ritas sincera ꝓpiciꝰ sit michi ds
qz huic ego ob solam aquā si de/
fuerit neq; quā omnino possum de/
sperare salutē nec vacuā credere
fidē. nec cōfūdē spem. nec exci/
dere caritatē tm si aquā non cō
temptus ꝟ sola ut dixi ꝓhibeat
impossibilitas . Q Credo sola fide
hominē posse saluari cū deside/
rio percipiendi sacramētū si tm
pio adimplendi desiderio mors
anticipans seu alia q̄cūq; vis in/
uincibilis obuiauerit. Qua pro/
pter z si martiriū vicē baptismi
posse implere dceditur non pla/
ne facit hoc pena sed ipa fides
Nam absq; ipa quid est martiriū
nisi pena . Que ergo prestet mar
tirio ut absq; ulla dubietate pro
baptismate reputetur ipa ne ita
infirma z imbecillis per se eit ut
qꝺ dare alteri valet sola non va
leat obtinere . Q Est prorsus san/
guinis pro cristo effusio magne
cuiusdam fidei in dubitata ꝓba/
cio. non deo tñ sed hominibus .
Procerto cū non aliunde marti
rium nisi ex fidei merito illā ob/
tinuerit ꝓrogatiuā. ut singula/
riter vice baptismi secure suscipi
atur nō vidō cur non ipa eque z
sine martirio apud deū tātūdē
possit. cui z sine martirii ꝓproba/
mento proculdubio innotescit.
Possit sane tātūdē dixerim quā/
tum ad salutis spectat obtentū.
non aūt ad meriti cumulū . quo
indubitāter martiriū antecellit
Quid plani9 ē q̄dē volūtas pro
facto reputat vbi factum exclu
dit necessitas Quō is qui alieno
se teneri debito forte in extremis
posit9 recolit si deest vñ persol/
uat sola nichilominꝰ penitēcia
z cord ottricione obtinere veniā
creditur ne iam pro eo damnetur
Sic sola fides et mētis ad deum
dūsio sine sanguinis effusione z
sine perfusione aque salutē sine
dubio operatur volenti ꝟ nō va
lenti ꝓhibente articulo mortis
baptisari Q Et sicut illi nulla pe/
nitēcia remittit peccatū si cum
possit nō restituit ablatū . sic et
huic nulla ꝓderit fides si cū pos/
sit non pcipit sacramētū. Qm̄q;
et fidem dimcitur non perfectā
habere si negligit Vera em̄ z ple
na fides vniūsa p̄cepta oplectit
Est aūt hoc vnū ipmq; p̄cipuū
ex preceptis Merito g̃ non fide
lis ꝟ rebellis plane atq; ottēptor
reputabit q̄sq; obedire renuerit

De causa diligẽdi deũ. In ser
mo. de diligẽdo deũ Ca^m xxv

Causa diligẽdi deũ deꝰ ẽ mo
dus sine mõ diligẽ. Ob du-
plicẽ causam deũ dixerim ꝓpter
seipm diligendũ siue qꝛ nil iusti
us siue qꝛ nil diligi fructuosius
potest Multa q̃ppe meruit de no
bis qui et in meritis dedit seipm
nobis Quid em̃ meliꝰ seipo pote
rat dare vel ipe. Ergo si dei meri
tũ q̃rit illud videt eẽ p̃cipuũ qꝛ
ipe prior dilexit nos Dignꝰ pla-
ne qui redamet p̃ptim si adũtat
quis q̃s quãtũq; amauerit Quid
nãq; aliud faciat cõsiderata tanta
et tã indebita miseracio tã gr̃uita
dilectio. tã inopinata dignacio.
tam inuicta mãsuetudo. tã stupẽ
da dulcedo. Quid inq̃m hec oĩa
faciãt diligẽter cõsiderata nisi ut
cõsiderantis animũ ad se mirabili-
ter rapiãt. vehemẽter afficiant
faciãtq; p̃ se ꝛtemnere q̃cq̃d msi
in temptũ hoꝛ appeti nõ potest.
Amat deꝰ et ex se toto amat qꝛ
tota trinitas amat si tñ totũ di-
ci potest de infinito ꝛ incõprehẽ
sibili aut certe de simplici. intu-
ens hec credo satis agnoscit q̃re
deus diligẽdꝰ sit. hoc est vñ di-
ligi mereatur

De modo diligendi deum.

In sermone. de diligendo deum
Infidelis mirũ Ca^m xxvi
non est si deũ quẽ nimꝰ agno-
scit minus et diligit. Attamẽ
et totum sese ei debere non ig
norat quẽ sui tocius nõ ignorat
auctorem. Quid ergo ego q̃ deũ
meum teneo vite mee non solũ
gratuitum largitorem. largissi-
mum administratorem. pium cõ
solatorem. solicitum gubernato-
rem. sed insup eciã copiosissimũ
redemptorẽ. eternum cõseruato
rem. dilectorem. glorificatorẽ.
Illum racio vrget et iusticia na
turalis totum se tradẽ illi a quo
se totum habet. et ex se toto di-
ligere debere. michi profecto fi-
des tanto plus indicit diligẽdũ
quãto ꝛ cũ meipo pluris estimã
dũ intelligo. q̃ppe qui illum non
solum mei sed sui quoq; ipsius te
neo largitorem. Quod si totum
me debeo pro me facto quid ad-
dam iam et pro refecto. Nec em̃
tam facile refectus q̃m factꝰ At
vero qui me tantũ et semel dicẽ-
do fecit in reficiendo profecto.
et dixit multa ꝛ gessit mira ꝛ p-
tulit dira ꝛ indigna. Quid g̃ re-
tribuã dño p omĩbꝫ q̃ tribuit in.
In ꝓmo ope me in dedit. in scdo
se. et vbi se dedit me mihi reddi
dit Datꝰ g̃ ꝛ redditꝰ me pro me
debeo ꝛ bis debeo. Quid do retri-
buã pro se Nam eciã si me milies
impendere possem quid sum ego
ad deum. Hic vide quõ imo q̃ sine
modo a nobis deus amari meru-
it qui prior dilexit tantus et tã
tum et gratis tantillos et ta-
les En qd dixisse me memini mo
dum eẽ diligẽdum deum sine mo
do diligere. Deniq; cum dilectio
que tendit in deum tẽdat in im
mensum tẽdat in infinitũ. Nam
et infinitus est deꝰ et immẽsus.

II

Quis ñam queso debeat finis eē nostri uel modus amoris Qđqđ amor ipe noster nō tam gratuit9 impēdit ꝫ et repēditur debitus Amat ergo immēsitas. amat eternitas. amat supemimētis sciēcie caritas. Amat de9 cui9 magnitudinis non est finis. cui9 sapiēcie non est numerus. cuius pax exuperat omnē intellectū. et vicem repēdim9 cū mensura. Diligam te dñe fortitudo mea firmamentum meū et refugiū meum z liberator meus. et meum deniq; q̄cq̄d optabile atq; amabile dici potest. Deus meus adiutor meus Diligam te pro dono tuo z modo meo min9 quidem iusto. sed pro posse meo. Qui z si q̄ntum debeo nō possum. non possum tñ ultra qđ possum. Potero vero plus cū plus donare dignaberis nūq̄m tamē pro ut dignus haberis. Satis quantum reor apparet quo ñā modo deus diligendus sit.

De pmio diligēdi deū. In ꝯmo. de diligēdo deo Ca^m .xxvñ.

Non sine pmio diligitur deus z si absq; premiñ sit intuitu diligendus. Vacua nāq; vera caritas esse nō potest ver9 amor se ipo otent9 est habet pmiū sed id qđ amatur Nam quicq̄d ꝓpter aliud amare videaris id plane amas quo amoris finis ptēdit nō per qđ tendit. Premiū sane nec dum amanti ꝓponit amanti debetur perseuerāti redditur. Deum amans anima aliud preter deum sui amoris pmiū non req̄rit aut si aliud requirit id ꝓ certo non deū diligit. Sup̄ dixi causa diligēdi deū de9 ē vex dixi Nam et efficiēs et finalis ipse dat occasionē. ipe creat affectōēz. desideriū ipe assumat. ipe fecit ut̄po ci9 fact9 est ut amaret. ipe speratur amādus felici9 ne in vacuum sit amatus ei9 amor nostrum et preparat et remunerat. Precedit benignior repēditur iustior. expectatur suauior. dies est oībus qui imuocāt eū. Nec tñ habz seipo q̄cq̄ melio9 Se dedit i meritū. se seruat in p̄miū. se ponit in refectōez animax sanctax se in redēpcōnē distrahit captiuorum De statu iustorū ante aduentum dñi. In secuuda parte sermo. de omnib⁹ sanctis

Donec veniret Ca^m. xxviñ desiderat9 ille qui sanguine suo deleret cirographū damnacionis nostre et flammeū extinguens gladiū aperiret credētib⁹ regna celox nullus omīno cuiq̄ sanctox ad ea patebat accessus. sed prouidēat eis dñs in inferno ipo loco q̄etis. cahos magnū firmans inter sanctas animas illas z aīas impiox. Omnis em̄ vtreq; in tenebris essent. non vtreq; erant in penis. sed cruciabantur impñ. iusti vero solabātur. Dz aūt in tenebris essent beati iob testimonio didicimus qui se qz in locum tenebrosū et opertū mortis caligine phibebat itux. hūc ergo locū obscux quidē. ꝫ q̄etū sinū abrahe domin9 vocat ꝓ eo

ut arbitror q̄ in fide et expectā/cione quiescerent saluatoris A/brahe eiꝰ fides tam manifeste p̄ bata est et approbata ut primus ipe future incarnacōis meruisset accipe promissionē. In hūc ḡ̊ lo cū saluator descendēs contriuit portas eneas et vectes ferreos cō fregit. eductosq̄ de domo carce ris sedētes quidē. hoc ē quiescē tes in tenebris et vmbra mortis iam tūc quidē sub altare dei col locauit abscondēs eos in taber/naculo suo in die malox et p̄te/gēs in abscondito tabernaculi sui donec veniat tempꝰ q̄ p̄cedēt iā cōpleto numero fratꝝ ⁊ p̄cipiāt regnum quod eis paratum ē ab origine mundi.

¶ Explicit liber sceundus Incipit liber tercius ¶ Quis sit dignus p̄lacōe. In scḋa parte e pistolax ca^{m}. lxxxiiij ¶ Ca^{m} .i.

Si reb9 raritas p̄cū fa cit nil in eccia p̄cioſius nil optabili9 bono v tiliq̄ pastore Hempe rara aūis est ista Proinde si quis talis interdū reperiat et occasio detur ꝺfestim inciende sunt ma nus totis viribꝫ satagendū ne q̄ vi ne qua arte malicie fructuosa p̄mocio valeat p̄pediri. Idone9 plane et dign9 qui ponat custos aiax q̄z p̄pria cura aīe a ꝺmissax diligencia ⁊ solicitudine nō im/pedit aut retardat dū nō querit q̄ sua sūt neq̄ qꝺ sibi vtile ē sz qꝺ multis. Si forte ad regimē aiax assumitur q̄ se neq̄ ad ꝺgaudēdū sentit p̄mptū neq̄ p̄nū ad ꝺdo/lēdū. talis q̄dē alīs nō p̄desse sibi ꝺbest plurimū. Porro sese ingerē q̄nte impudēcie ē Spet ḡ ḡdū mi nistri qui dñicū gregē pascē sata git Pascē ꝺo tripliciter ex^{o} dū sacōis. ꝺbo p̄dicacōis. fructu o/racōis. Et pascē ad mādatū xp̄i ut nēo sibi hūc assumāt honorē Sz q̄ vocat9 fuerit a ꝺo tāq̄ aaron per eū nēpe siq̄s introierit saluabit ⁊ inueniet pascua Si ꝺo ascēderit aliūde plane fur ē ⁊ lat^{o} Iam q̄ p xp̄m sibi i sortē mīsterī huiꝰ int^{o} isse videt decetero quēadmodū ei fuiat quēadmodū pascat tripli ci iure ut diximꝰ gregē dñi soli/cita secū examīacōe discuciat In dignꝰ eiꝰ lacte ⁊ lana ꝺuincit si nō pascit oues si nō vigilat i cu/stodiā gregis iudi^{m} sibi mādūcat ⁊ bibit Porro p̄fate accepta ma le i malo q̄m i bo^{o} vti abuti ē hec sūt q̄ pastori ꝺuemūt. Bōitas di/sciplīa. scīa. Bōitas attrahit. di/sciplīa corripit. scīa pascit. Bōi/tas aābilē. disciplīa imitabilē. sci ēcia docibilē reddit ¶ Quid sit necessariū p̄lato ut digne p̄ē possit. In q̄busdā dictis Ca^{m}. ñ

Quis putas ē fidel^{is} fuꝰ ⁊ pru dēs q̄z ꝺstituit dñs sup̄ fa/miliā suā ut det illis escā i tpe. q̄/ris forte q̄z escā Me9 imq̄m cibꝫ ē ut faciā solūtatē p̄ris mei Mimi rū vita in solūtate eiꝰ. Qua q̄dē nec pasci ipe nec alios pascē po/teit misi sit fidelis ⁊ prudēs ut et eam intelligat ⁊ diligat Diligat aūt fortiter diligat et feruenter

Tercius

Qñ em̃ ignoraãcia excusare pote
rit hoiez q̃ mgr̃m infanciũ docto
rem insipiẽciũ ꝓfitet. Ignoraꝫ
vtiq ignorabit̃ imo ꝫ multos ig
norare faciet. pariter et ignorari
Quid em̃ piculi sit vbi pastor nõ
inuenit pascua. ignorat dux iti
neris viã. vicariꝰ nescit dñi volũ
tatẽ. eccleſia q̃tidie multipliciꝫ
ter et miserabiliter expitur. Eſt
em̃ ut sacratissima sic et secretiſ
sima voluntas dei et oĩno occul
tũ ꝺsiliũ. vtilis ꝑinde lectio vti
lis erudicio est. sed multomagis
vnctio necessaria ẽ quippe q̃ sola
doc̃ de oĩnib̃. Vnde aũt scire vi
debitur que sit volũtas dei bona
et beneplacẽs et perfecta q̃ nec
pulsare nec querere nec petere
cõsueuit qui donec alienaꝫ curã
suscipet animaꝫ nũq̃m suã gessiſ
se curã ꝺsueuit Nam de hñs qui
dem qui et vbi forte intelligunt
dñi volũtatem negligunt tñ et
quantum ualent aduersantur ei
qui dedecũt manꝰ morti et cum
inferno iniere fedꝰ: ut odientes
bonum adherentes malo parati
sunt gratis ꝺsentire peccato fo
uere maliciã fauere iniq̃tati quo
niã odibiles deo et mundo exe
crabiles ꝺstat esse melius est si
lere quã loqui. Vane nemo repẽ
te fit turpissimus et vix aliquis i
hũc affectũ nequicie nisi praua
consuetudine ꝑtrãsiuit. Sũt em̃
debiles quidẽ ꝫ tepidi amatoreſ
iusticie. sunt quib̃ aut vigor aut
feruor deest aut fortassis vterq
cũ vterq sumope sit necessarius
inter prosperа quippe et aduersa
versanti. vt em̃ vigoris eẽ dinoſ
scitur nequaq̃m cedere tribulaꝫ
cioni. sed pro iusticia ꝓsecucionẽ
viriliter sustinere sic feruori videꝫ
tur attribuendũ nullis capi volu
ptatib̃ nullis illecebris enẽuari
Que quidem cũ oĩni populo tñ
specialiter ducib̃ populi sũt neꝫ
cessaria ne forte in pniciẽ omniũ
errare cõtingat Quid em̃ refert
qua occasione viã deserãt verita
tis. Seducant̃ ignari sequãtur
spontanei cõpellant̃ inuiti seu at
trahantur illecti. Quid interest
dũmodo eant in perdicõez. Sic
eue prudencia. ade temperancia.
cayn oĩmo iusticia. petro ꝺfuit
fortitudo. Qm̃ q̃dẽ ꝺstutis q̃dri
farie ꝓfectionem et kathedram
sanctitatis oĩmodis exigit mi
nisteriũ hoc de q̃ loq̃mur ut hac
dote carens frustra sibi tãq̃m per
xp̃m introieit blandiatur. Ergo
validos et ꝺstantes necesse ẽ eẽ
eos qui sup alios ordinantur nec
non et longanimes in spe atq; in
superna mentis verticẽ attollẽ
tes q̃ eciã bonũ fidei sue et ꝺũsaꝫ
cõis vbiq; odorẽ spargãt

¶ De bona conſciencia prelati.
in ꝑma parte epistolaꝫ. ad heꝫ
ricũ señ. epm ¶ Ca" iñ.

Stantũ puritatis interioris gloꝫ
ria non fraudatur qui dicere poꝫ
test cũ prophęta. Obliuioni daꝫ
tus sum tãquã mortuus a corꝺe
ideſt a ꝓpria volũtate Bona obꝫ
liuio si teip̃m nesciaſ ut ꝓximo ꝓꝫ
sis Bene aũt mortuus a corꝺe. si

iam tibi viuẽ nõ studeas sed ei q̃
p te mortuꝰ ẽ. Sane imtãta ob-
liuione sui necesse é cor bñ ꝺsciũ
eẽ sibi quo se im lucra securiꝰ fo
ris extẽdat cũ securã imtra se re-
liq̃rat ꝺsciẽnciã. Quid em̃ ꝓdest
hom̃i si vniũsũ mũdũ lucret. aïe
aũt sue detrimẽtũ paciat. Lex et
ordinis exigit racio ut q̃ ad sui
mẽsurã ꝓxi^m iubet diligẽ ꝓpus se
ipm diligẽ noueit. Itaq; duo sũt
p̃cipue q̃ bonã reddũt ꝺsciẽciã pe
nitẽ a malis ꝛ abstinẽ a m̃lis hoy
neuty solũ sufficit Vtriusq; ꝺtu
tis bñ ꝺsciũs animꝰ. secure iã se
ipm deserat et qꝺammõ ꝓdat ut
aliq̃s lucrifaciat Cũ imfirmãtibꝫ
imfirmet. vrat cũ scãdalzatis fi-
at eciã si oporteat iudeis iudeus
michilq; formidet cũ tali ꝺsciẽcia
exº ieremie ꝛ ezechielis ĩ egiptũ
vel caldeã cũ tñsgressoribꝫ cap-
tiuari: sed et cũ ſancto iob fieri
frater draconũ et socꝰ strucõnũ
cũ mopse q̃z qꝺ g̃uiꝰ est ꝺleri de
libro ꝺi, ꝛ cũ paulo anathema eẽ
a xp̃o ꝓ frib. nõ timeat cũ huiꝰ
mõi ꝺsciẽcia ip̃az ꝺnic; si necesse
est imtrare gehennã securꝰ medi
as penetrat flãmas cũ tali ꝺscien
cia Cõpemꝰ si placz thesauros
regũ et fastigia regnoy. cũ huiꝰ
fiducia Mõne cũcta hoy felicitas
p̃tanti boni diuiciis miseria repu
tabit Et hanc fiduciã opat cari
tas. ¶ De zelo prelatorum
Super canti. ꝓmo. xiĩ.
Capitum. .iiĩ.

Prelati magis ꝓdesse stude-
ant quam preesse. Habeat
caritas zelũ ꝫ adhibeat qꝺ tpet
modũ seueritatis. censura quidẽ
remissa nũq̃ intermissa tamẽ ple
rumq; plus proficit vigor iusticie
semp sit feruidꝰ ꝫ nũq̃ preceps
sicut nõ omne q̃dlibz licz sic non
omne qꝺ licz statim eciã expedit
Oportz ꝓsus ut vino zeli ꝛ caita
te feruẽti estuet q̃ alĩs p̃fidz Ali
oq̃n im̃pbe sãtis p̃esse affectas.
quibꝫ ꝓdesse nõ curas et q̃rũ nõ
zelas salutẽ sb̃iectõez nimis am
biciose vẽdicas tibi Presis ut ꝓ
uideas. ut ꝺsules. ut ꝓcures. ut
ꝓsues. Presis ut ꝓfis. p̃fis ut fide
lis ꝓꝰ ꝛ prudẽs q̃z ꝺstituit dñs
sup̃ familiã suã ad q̃d ut des illis
escã im tpe Doc ẽ ut dispẽses nõ
impies ꝫ fac et dñari ne affectes
hom̃i homo ut nõ dñet tui om̃is
imiusticia. fac tu qꝺ tuũ ẽ nã de
us qꝺ suũ est sãtis absq; tua solici
tudine et anxietate curabit ꝓlã
ta riga fer curám ꝛ tuas explicu
isti partes Sane imcremẽtũ vbi
voluerit dabit deus non tu. vbi
forte noluerit tibi deperit nichil
Tu aũt cura imueniri fidelis ser-
uus et prudens cõseruis tuis ce
leste triticũ cõmunicare absq; im
uidia et absq; desidia erogare
¶ De solo tibi credito talento
respondere tibi para. securus de
reliquo. Si multũ accepisti mul
tum da. Qꝺ si modicum et id tri
bue. Eteim̃ qui im modico fidelis
non est. nec im maximo. Totum
da q̃ totus repetendus es vsq;
ad nouissimum quadrantem sed
sane qꝺ habes nõ quod nõ habes

Memento ecīā voci tue dare vo
cem virtutis Quid illud mꝗs vt
opa tua verbis ꝺsonēt imo verba
operibꝰ ut cures prius videlicet
facere ꝙm docere pulcerrimꝰ or
dꝰ est et salubꝛerimꝰ ut onus qꝺ
portādum imponis tu prior por
tes et ex te discas ꝙliter oporte
at alīs moderari. Sermo quidē
viuus et efficax exēplū est opis
facile faciens suadibile qꝺ ꝺr ꝺū
monstrat factibile qꝺ suadetur.
Ergo in hīs duobꝰ mādatis ver
bi scz atꝗ exēpli sūmā tui offici
ac ꝺsciēcie securitatē pēdē intel
lige Tu tñ si sapis iunges z ter
cium studium oꝛois Manēt itaꝗ
tria hec verbū exēplū oꝛo. Nam
et si vocis virtus sit opus et opi
tamē et voci gracīā efficaciamꝗ
promeretur oracio

De pietate ꝑlatoꝝ. Sup can.
mo. xxiij. Ca. v.

Audiāt ꝑlati ꝗ sibi ꝺmissis to
lūt sp eē formidini vtilitati
raro Discite matres sꝰditoꝝ vos
eē debere nō dños. Studete ma
gis amari ꝙm metui. Et si inter
dum seueritate opus est paterna
sit non tyrānica matres fouēdo
prēs vos corripiēdo exhibeatis
mansuescite ponite feritatē Su
spendite verbera producite vba
Pectora lacte piguescāt non ty
po turgeāt. quid iugū vestꝝ sup
eos agguatis quoꝝ onera poci9
portare debetis. Cur morsus a ꝑ
pente paruul9 fugit ꝺsciēcīā sa
cerdotis ad quē eū magis opor
tuerat tāꝗ ad sinū recurrē mꝛis

Si spiritales estis instruite hui9
in spiritu lenitatis ꝺsiderās ꝗsꝗ
seipm et ne ipe tempter Alioqn
ille in peccato suo moriet sāgui
nem aūt ei9 ait de manu tua re
quiram. Quāti hodie de hīs qui
animas regere susceperūt ꝙ sine
miserabili gemitu dicēdū non ē
xpi opꝓbria sputa flagella lan
ceam crucē z mortem. hec oīa
in fornace auaricie ꝺflant z pro
fligāt in acqsicōez turpis questꝰ
et ꝑcū vniūsitatis suis marsupi
is meludere festināt hoc solo sā
ne a iuda scariothis differentes
ꝙ ille hoꝝ oīe emolimētū dena
rioꝝ numero cōpensauit isti vo
racior ingluuie lucꝝ infinitas ex
igunt pecunias. Hīs insaciabili
desiderio inhiant pro hīs ne a
mittant timent et cū amittunt
dolent hauꝝ in amore quiescunt
quatum ꝺumtaxat liberū eis est
a seruandi uel augmētandi cura.
Animaꝝ nec casus reputat nec
salus Nec sūt profecto matres
qui cū sint de crucifixi patrimo
nio nimiū incrassati impinguati
dilatati non ꝺpaciūtur sup ꝺtri
cione ioseph Que mater est non
dissimulat habꝫ ꝺba et nō vacua
Gaudere cū gaudentibꝰ flere cū
flētibꝰ nouit nec cessat expmere
de vbere qꝺē ꝺgtulacōis lac ex
hortacōis de vbe ꝺo ꝺpassionis
lac ꝺsolacōis Nam gratulacio qꝺ
dem exhortationis ꝺpassio vero
ꝺsolacōis lac fundit videas eū si
quem forte deꝑhenderit forti a
liqua temptacione ꝺcussum z in

turbatū ⁊ tristē pusillanimemq; fratrē nō posse iam ferre vim tēptacōis quō cōdolet quō mulcet quō ꝺsolat. q̄t argumēta pietatis mox repit quibꝫ erigat desolatū Econtra si ꝓmptū si alacrē si bñ ꝓficientē cognouerit exultat aggredit salutaribꝫ monitis accendit ampliꝰ ꝫstruit de q̄bꝰ potest ut ꝓseueret vtiq; ꝫ meliꝰ semp ꝓficiat exhortat Oīnibꝫ se ꝺformat oīm i se trāsfert affectꝰ matrē deniq; se ꝓbat nō mīnꝰ deficiencīū q̄m ꝓficiencīū Multos videmꝰ qui qꝺ crassum ē et forte assumētes qꝺ debile ē piciūt Nū q̄ꝺ medicus valētes req̄rit ⁊ nō pocius eg̃tantes Quos docebis magister bone si oīnes ꝫdoctos repulēis Quibꝫ q̄so adhibebis diligencīā disciplīne si ꝫdisciplīnatos vel effugaueris vel fugeris ꝫ quibꝫ obsecro tuā probabis paciencīā si solos admiseris mansuetos ꝫq̄etos excluseris. Oīnibꝫ quidē optanda est ꝓfectio ꝓprie aūt optimoꝝ forma ē prelatoꝝ Scīūt quippe boni fideles q; ꝓpositi lāguēcīū sibi creditā curā aīarū ñ pompā Cūq; ꝫternū murmꝫ cuiuspiā illaꝝ q̄rule vocis indicio depꝫhēdūt et si ꝫ ipos usq; ad cōuicia et ꝺtumelias ꝓrūpētis medicos se nō dños agnoscētes parant ꝺfestim arca frenesim anie non vꝫdictā sed medicinā

¶ Qz anime ꝫfirme oneri sunt prelato non sane. In prima parte epistolaꝝ ad reinaldū abbatē de fusinaco scḋa ¶ Caᵐ vi.

Onus est ꝫfirmaꝝ aīmarū nā q̄ sane sūt portari nō ꝫdigent ac ꝓ hoc nec onus sunt. Quoscūq; igit de tuis ꝫueneris tristes pusillanimes murmūosos ipoꝝ te prēzipoꝝ te noueris abbatē. Cōsolādo. exhortādo. ꝫcrepando. agis opꝰ tuū. portas onꝰ tuū et portādo sanas q̄s sanando portas Si q̄s vero ita sanꝰ est ut magis iuuet te q̄ iuuet a te huiꝰ te ñ prēz ſ parē comitēñ abbatē cognoscas Quid g̃ causaris de aliq̄ꝝ qui tecū sūt magis g̃uari ꝺsorcio q̄m frui solacio cū solꝰ oīm oīnibꝫ datꝰ sis solacīū tāq̄m oīnibus sāctior oīnibꝫ forcior q̄ oīnibus sufficias ꝓ dei gr̃az solaciari a nemie oīn ꝫdigeas ꝺfortari. Deniq; ꝫ q̄ntū grauaris ꝫtīn lucraris. et ꝫ q̄ntū iuuaris ꝫtātū tibi tua p̄mia mīnuis Elige g̃ q̄s eligas aut qui grauādo iuuāt an qui iuuādo g̃uant Dñ tibi ꝓmeritoresꝰ illi fraudatoēs meitoꝝ exīstūt Nam q̄ socī laboris ꝓculdubio et mercedis ꝓticipes erūt

¶ De solicitudine p̄latoꝝ. Sup can. ſmo. liñ. ¶ Caᵐ vñ

Si qui alīs p̄est ꝫ solicitudīe vix vniquā vel raro secure vacat sibi dum semp timet sui penuriam facere subditis et non placere deo q; ꝺmuni vtilitati propriam prefert quietem et cōtemplacionis dulcedinem. Non autem parum gaudñ et securitatis accedit mterdū suauiter ferianti cum exmotu quoddam et reuerencia erga se immissa diuinitus

cordibꝫ subditoꝝ intelligit suam placere quietē deo q̄ facit ut illi equo magis aīo suas necessitates sustineant q̄m p̄ris spiritualis grata audeāt ocia temere perturbare Quām boni vigiles qui nobis dormientibꝫ ip̄i puigilāt q̄si racionē pro animabꝫ nostris reddituri Quam boni custodes qui vigilantes animo atq; in oꝛonibꝫ pnoctātes hostiū insidias sagaciter exploꝛāt anticipāt ꝛsilia malignāciū deꝑhendūt laqueos eludunt tendiculas retiacula dissipant machinamēta frustrātur. Hñ sunt fratꝝ amatoꝛes ⁊ popu li xp̄iani qui multū oꝛant p ꝑpto et vniūsa sancta ciuitate hñ sūt q̄ multū soliciti sūt p omissis sibi ouibꝫ dñicis eoꝛ suū tdūt ad vigilādū diluculo ad dñm qui fecit illos et in ꝛspectu altissimi deꝑcantur Et vigilāt et deꝑcantur scientes suā insufficiēciā in custodiēda ciuitate Porro cū dñs ita p̄cipiat vigilate ⁊ oꝛate ne intretis i temptacōez. liquet q̄ absq; duplici hoc exercicio fideliū studioq; custodū non potest eē secura ciuitas non sponsa non oues hoꝝ differēciā q̄ris. vnū sūt Ciuitas propter collectionē. sponsa propter dilectionē. oues propter māsuetudinē Propterea q̄cūq; opus huiꝰ ministerñ sortiti estis Attendite vobis eciā p̄cioso depositō q̄ vobis creditū est. Ciuitas est vigilate ad custodiā cōcoꝛdiāq;. Sponsa ē studete oꝛnatui. Oues sūt intēdite pastui

Porro custodia ciuitatis ut sit sufficiens triplaria erit. A vi tyrannoꝝ. a fraude hereticoꝝ. a temptacōibꝫ demonū. Sponse vero oꝛnatꝰ in bonis opibꝫ ⁊ moribꝫ et ordinibꝫ Pastꝰ ouiū cōmuniter quidē in pascuis scripturarū tāq; in hereditate dñi. Sed est distinctio in illis nam sūt mādata que duris atq; carnalibꝫ aīs imponunt ex lege vite ⁊ disciplina Et sunt olera dispēsacionū q̄ infirmis et pusillis corde de respectu misericoꝛdie apponuntur Et suut ꝛsilioꝝ solida forciaq; q̄ exintimis sapiēcie ꝓponūtur sanis et qui exercitatos habēt sensus ad discrecionē boni et mali. Paruulis nāq; tāq; agniculis adhoꝛtacōis lac potꝰ dat nō esca

De doctrina p̄latoꝝ. Sup can. ꝓmo. lxxvñ Ca^m. viñ.

Boni soliciteq; pastoꝛes impiguare pecus nō cessant bonis electisq; exemplis et suis magis q̄m alienis nā si alienis et nō suis ignominia est illis ꝛ pecꝰ ita non ꝑficit. Si enī ꝛbi causa ego qui videoꝛ inter vos pastoꝛis geꝛrere curā vobis apposuero moysi mansuetudinē. pacienciā iob. misericoꝛdiā samuelis. dauid sanctitatem. et si qua sūt huiusmodi. exempla bonoꝝ immitis ipe ⁊ impaciens atq; immisericoꝛs et minime sanctꝰ. ꝓmo meus ut vēoꝛ minꝰ vobis habilis ac pinde minus vtilis erit Nunc vero bonꝰ pastoꝛ hoc quoq; curabis ut secūdum euāgelium mueniat habere

BIBLIOTEKA KLÓWNA w Poznaniu

sal ⁊ semetipo. sciēs q̄ ꝑmo sale
ditus q̄ntū placuerit ad gr̄az
tm̄ ꝓderit ad salutē Hec ⁊teim
de custodia ciuitatis atq; ornatu
sponse necnō ⁊ pastu ouiū dicta
sint. Volo tm̄ adhuc eadē paulo
exp̄ssius designare ꝓpter eos qui
dum auide nimis honorib⁹ ⁊hiant mⁱnⁱ prouide g̃uib⁹ se suppo
nūt oneribo. exponūt piculis ut
sciant ad q̄d venerint. Mi fallor
ad solā ciuitatis custodiā ut q̄n
tum satis est ꝓcuretur opus est
viro forti. spirituali. fideli. forti
ad propulsādas ⁊iurias. spīuali
ad dep̄hēdēdas ⁊sidias. fideli q̄
non q̄ sua sūt q̄rat. Porro ad mo
res honestādos vel corrigēdos qđ
vtiq; ad decorē pertinz spōse. et
quis non liq̄do agnoscat ꝑ neces
sariā fore cū multa quidē diligē
cia disciplīne cēsuram Jam vero
quomodo ⁊ pascua diuinoꝝ edu
cet eloquioꝝ greges dn̄icos pa
stor ydeota. Qz et si doctꝰ quidē
fuerit non sit aūt bonus veren
dum ut non tam nutriat doctri
na vberi q̄m noceat vita sterili.
Temere itaq; ⁊ ⁊ hac parte hoc
onus subiit absq; sciēcia pariterq;
vita laudabili. Pastores siquidē
qui veri pastores sūt licz habeāt
de terra ⁊ ⁊ terra corpora sua nō
tm̄ de terra ſ̄ de celestib⁹ pascuis
greges dn̄icos pascere sueuer̄t
Neq; em̄ suā eis. sed dn̄i ꝓdicant
voluntatē C De prelato
sicut deo obediendum sit libro
de precepto et dispensacione.
Capitulum ix.

Sive dey sive hō vicariꝰ dei
mandatum qđcūq; tradide
rit pari profecto obsequēdū est
cura pari reuerēcia deferēdum v
bi tm̄ deo cōtraria non precipit
homo Qđ si cōtigerit. pgendum
⁊dubitāter ad sulo ⁊ petri sentē
cia q; obedire oportz deo magis
q̄m hom̄ib⁹. Quamobrem quicq̄d vi
ce dei p̄cipit homo qđ nō sit tm̄
certū displicere deo haud secus
omnimo accipiendū est q̄m si p̄ci
piat deus. Quid em̄ interest v
trū per se an ꝑ suos mⁱnⁱstros
sive hommes sive angelos homi
nib⁹ suū ⁊notescat placitū deus
Qz hoies mq̄s facile falli ī di vo
lūtate de reb⁹ dubⁱs p̄cipiēda ⁊
imp̄cipiēda fallē p̄nt. Qz em̄ q̄d
hoc refert tua qui cōscius nō es
a quo denicq; diuina poci9 ad silia
requirentur q̄m ab illo cui credi
ta ē dispēsacio misteioꝝ dei Ip̄m
⁊mde quē ꝑ đo habem9 tāq; đm
⁊ hⁱs q̄ nō sūt aperte cōtra deū
audire debem9. Porro imp̄fecti
cordis ⁊ ⁊firme ꝓsus voluntatis
⁊diciū ē statuta senioꝝ studiosi9
discutē here ad singl'a q̄ ⁊miūgūt
exigē de q̄busq; rōnē ⁊ male suspi
cari de oⁱm̄ p̄cepto cui9 causa la
tueit nec vnq; libēter obedire ⁊
cū audire ⁊tigeit qđ forte libue
rit aūt qđ nō alit licē seu expedi
re mōstrauerit vel apta racio vel
⁊dubitata auctoritas Delicata
satis imo nimis molesta est hu
iusmodi obediencia disputare
profecto hec ī astucia cordis nō
⁊ auditu auris obedire.

Qz plato ꝺtraria deo iubenti non eſt obediendū. In ſcḋa parte epiſtolarū ad adam monachū ſecunda ¶ Caᵐ .x.

Mala impantibꝫ non eſt parēdum preſertim dū ꝑuis obtempans imperꝫs in q̄ hoīm videris obediēſ deo plane qui oīe qḋ ꝑa agiſ interdicit inobedientem te exhibes. Valde aūt pūtū eſt ꝓfiteri te obedientem in quo noſceris ſuperiorem ꝓpter inferiorem ideſt diuinā ꝓpter humanā ſoluere obediencia. Quid em̄ ⁊ qḋ iubet homo ꝓhibꝫ deꝰ ⁊ ego audio hominē ſurdꝰ deo. Inanis excuſacio de hūana obediencia vbi in deum cōuintur facta trāſgreſſio Nec dico a ſḃditis mādata ꝑpositoꝝ eē diiudicanda vbi nil iuberi deꝓhenditur diuinis cōtrarium inſtitutis. Sed neceſſariā aſſero et prudenciā q̄ aduertatur ſi quid adūſatur et libertatē q̄ ingenue ꝺtemnatur Igitur facē malum quolibꝫ eciā iubente conſtat non eē obediencia ſꝫ pocius inobedienciam Sane hoc aduertendū q ꝙ quedam ſūt pura bona quedam pura mala et in hīs nullam deberi hoīb obediencia qm̄ nec illa obmittēda ſūt cū ꝓhibētur nec iſta uel cū iubētur ꝺmittenda Porro inter hec ſūt media quedā quę ꝙ modo loco tempore vel perſona et mala poſſunt eē ⁊ bona et in hīs lex poſita eſt obediencie In hīs ꝓfecto fas nō eſt nīm ſenſū ſentēcie ꝑſcribē magiſtroꝝ In hīs oīmo prelatoꝝ nec iuſſio nec ꝓhibicio ꝺtemnē da eſt Fides ſpes et caritas et cetera huiuſmodi pura ſūt bona q̄ male nō poſſunt vel iuberi vel teneri bene nō poſſunt vel ꝓhibēi vel non teneri Dura mala ſūt furtum adulteriū ſacrilegū ⁊ cetēa talia que vtiq̄ nec vel bene precipi vel ꝓfici poſſunt nec male ꝓhiberi vel non fieri Adūſus huius non eſt lex Nulliꝰ quippe prohibicio valet obuiare preceptiſ nulliꝰ iuſſio ꝑiudicare prohibitiſ Sunt deinde media que quidem per ſe nec bona nec mala eē noſcuntur Oēs tn̄ mdifferenter ⁊ bene pariter et male vel iuberi: uel ꝓhiberi ſꝫ male nullatenꝰ in hīs a ſḃditis obediri Ex hīs ſūt ut exēpli gr̄a ponā. ieiunare vigilare legere et quecūq̄ talia Scīē dum vero ꝙ media q̄dā in puroꝝ pleꝝq̄ bonoꝝ ſeu maloꝝ tranſeunt racionē Nam diugiū cū ⁊ fieri liceat et non fieri. factū iā ſolui nō licet Qḋ ergo ante nupcias medium eē liq̄bat et iam diugatis puri boni vim obtinꝫ Itē propria poſſidere ſeculari quidē hoīi mediū ē q̄m̄ et non poſſidere licet monacho vero q̄ poſſidere non licꝫ puꝝ malum eſt

Qz non inobediencia ſꝫ intēcio inobedientis penſatur. In libro de precepto et diſpenſacione

¶ Nonnullū ſtulti Caᵐ xi loquiū ⁊ queq̄ ocioſe dicta facta et cogitata nūq̄ niſi cōtra dei mādatum vſurpanť. Peccata quippe ſūt et deꝰ ꝓhibet oīe

peccatū. ꝫ tñ venialia nō crimi/
nalia iudicañ. excepto cū p ōtē/
ptum vertunt̄ in vsū ꝫ ꝺsuetudi/
nē et tūc nō peccati species sed
peccātis intencio pensat̄ Nō em̄
mobeia ſ in penitētia facit p̄ua/
ricacōez. Elatio quippe ꝺtemnē/
tis atq; impenitētis obstinacio
in mimimis q̄ mādatis culpā fa/
cit non mimimā ꝫ ꝺūtit in crimē
ḡuis rebellionis nemini satis le/
uē simplicis trāsgressionis. Non
est em̄ idipm nolle obedire et nō
obedire hoc quippe interdū erro
ris est. nō nūq̄ ꝫ infirmitatis. il/
lud vero aut odiose ptinacie aut
ꝺtumacie nō ferēde Qđ ꝫ ipm re
pugnare est et resistē spiritui sā
cto et si vsq; ad mortē ꝑduraue/
rit blasphemia est nō remitten/
da siue in hoc seculo siue in futu
ro Non ḡ q̄liscūq; mādati p̄teri/
cio crimīalē facit inobediēciā ſ
repugnare ſ nolle obedire

Qz piculosior viuit̄ absq; mgro
Super canti. sermo. lxxxvi.

Audiāt qui sine Ca^m xñ.
duce et p̄ceptore vias vite
ingredi nō formiḋāt ipi sibi in ar
te spītali existētes ꝫ discipli piter
ꝫ mgri. Nō sufficit h̄ eciā coacer
uāt discipulos sibi ceci duces ce
coz. Qm̄ multi ex h̄ a recto tra/
mite piculose aberrasse ꝺpti sunt
Nimiz ignorātes astucias sathā
ne et cogitacōes illiꝰ factū ē ut
qui cepant spū carne ꝺsumaren/
tur abducti turpiter lapsi dam/
nabiliter Videāt ꝓinde q̄ eiusmo
di sūt quomodo caute ambulent

Seductori dat manum q̄i dare
dissimulat p̄ceptori Et q̄ dimit/
tit oues in pascua absq; custode
pastore ē nō ouiū sed lupoꝝ

Qz non sit vnius meriti soci/
aliter viuē et vtiliter preesse.
Super cantica. sermo. xxiñ

Capitulum. .xiñ.

Non paris facultatis seu fa/
cilitatis eiusdē est pculā/
tes vagosq; sensus atq; intpantē
carnis appetitū mgri cōprimere
metu ac rigiḋe ḋisciplīne cohibe
re cēsura et spōtaneo affectu bñ
cū socijs cōuenire castitatis sub
regula viuē moribus et sola gra/
cia voluntate gratum paribus
gerere morem. Nam neq; vnius
quis ḋicat esse meriti vniusq; ꝺ/
tutis socialiter viuere ꝫ vtiliter
preesse. Qm̄ multi deniq; sub p̄/
ceptore quiete viuunt quos si ui
go absoluas videas nec posse q̄e
scere nec se vllomodo equalibꝰ
seruare innoxios Item q; in nu/
meros cernes simpliciter et sine
querela inter fratres conuersari
super fratres non solum inutili/
ter sed eciam insipienter preesse
et nequiter. Quiḋā siquiḋē bona
mediocritate ꝺtenti sunt q̄ huiꝰ
sūt sicut eis mensurā bonam gra
cie ptitus est deꝰ mīme q̄ḋem e/
gentes mgro nec tñ ꝑonei ma/
gisterio Prioribꝰ ergo sequētes
quiḋē iunioribꝰ ātecellūt ſ vtriſ
q; superiores existunt qui superi
ores esse sciunt. Deniq; et acci/
piunt in promissione qui bene p̄
sūt cōstitui sup oīa bona dñi sui

At pauci profecto qui vtiliter pauciores qui et humiliter p̄sūt facile tñ vtrq; adimplez q̄ matrē virtutū discrecōez pfecte adept9 ē vino michilominꝰ caritatis usq; ad ꝺtemptū proprie gl'e usq; ad sui ipi9 obliuionē ad non q̄rēda q̄ sua sūt deebat̄ q; solo ac miro spirit9 sācti magisteio obtinet̄ Virtus siquidē discrecōms absq; caritatis feruore iacz y. feruor vehemēs absq; discrcōis tēperamento p̄cipitat Ideo laudabilis cui neutꝝ deest q̄tinus z feruor discrecōez erigat z discrecio feruorē regat. Ergo taliter oportet eē morigeratū eū q̄ pest Optimū aūt in moribꝫ dixerim z sūmā disciplineꝫ huiꝰ pfecte apl̄ēdisse q̄ in nullo prorsus aut resistat poribꝫ aut inuideat paribus aut sbiectis uel desit in cura vel in supbia p̄sit p̄latis obediēs socīs ꝺgruēs sbditis vtiliter cōdescendens. ¶ Quomodo prelat9 vel p̄dicator inuitatur ad ꝺo ad instruēdas aīas. Sup can. ꝑmo. lvīī. ¶ Cam. .xiiī.

Ad animas reuiscendas corrigendas instruendas saluādas anima pfectior inuitatur que tñ id ministerīū sortita sit nō sua ambicōe sꝫ vocata a deo tāq; aaron Porro inuitacio ipa quid ē nisi intima quedā stimulacio caritatis pie nos solicitantis emulari fraternā salutē emulari decorem domus dñi incremēta lucrorum eius incrementa frugū iusticie eius laudē et gloriā nominis eius. Istiusmodi itaq; circa deū religiosis affectibꝫ quociens is qui animas regē aut studio p̄dicacōis ex officio intendere habz hominem suū interiorē senserit promouēi. tociens pcerto deum ad eē intelligat tociens se ab illo ad animas inuitari. Ad quid Visi ut euellat et distruat et edificet et plantet. Dez illi9 libenter doctoris audio vocem qui nō sibi plausum sed michi planctū moueat Vere turturē exhibes si gemere doceas Et si persuadere vis gemēdo id magis q̄m declamādo studeas oportebit Exm sane cum in alīs multis tñ uel maxime in negocio h̄ ꝺbo efficaci9 est. Dabis voci tue vocem virtutis si qꝺ suades prius tibi id videris persuasissevalidior opis q; oris vox ē fac ut loq̄ris et non solū me facilius emēdas sed te q; graui liberas pbro. Nō iam ptinebit ad te si quis dicat. Tu qui alios doces teip̄m non doces

¶ Quid cauendū sit p̄dicatori. Sup can. ꝑmo. xviiī ¶ Cam xv

Fides spes et caritas nobis ꝓpter nos donant̄ absq; h̄ñs quippe salui eē nō possum9 Porro sciencie seu sapiēcie sermo gra curacōis ꝓphia similia q; quibꝫ carere cū integritate salutis prorprie possum9 ꝓximoꝝ proculdubio in salutem expendenda donantur Sed sane cauendū in h̄ñs aut ꝺare qꝺ nobis accepim9 aut qꝺ erogandū accepim9 retinere Rem profecto proximi retines

b

tibi·si verbi causa plenꝰ virtutibus cū sis·forisq; nichilominus donis sciēcie et eloquēcie adornatus·metu forte aut segnicie aut mimꝰ discreta hūilitate verbum bonū qđ possꝫ ꝓdesse multis inutili imo et damnabili ligas silencio certe maledictꝰ·q; frumenta abscondis in populis·Rursus qđ tuū est spergis et ꝓdis si prius q̄m infūdaris tu totꝰ semiplenꝰ festines effūdere. Nimiꝝ vita et salute q̄m alteri das te fraudas dum sana vacuꝰ intencione glie manis vento inflaris. aut terrene cupidi datatis veneno infice ris et letali apposteмate turgēs interis Quomodo si sapis cōchā te exhibebis et nō canalē hic siquidē pene simul ⁊ recipit ⁊ refūdit illa vero donec impleat expectat ⁊ sic qđ super habūdat sine suo damno alīs cōmunicat. Verum canales hodie in ecclesia multos habemus conchas vero paucas. Tāte caritatis sunt per quos nobis fluenta celestia manāt ut ante effūdere q̄m infūdi velint loq̄ q̄m audire pacōres·⁊ ꝓmpti docere qđ non didicerūt ⁊ alīs p̄esse gestiētes q̄ seipos regere nesciūt Qui si nō habeo misi parūp olei q̄ vngar·pūtas tibi debeo dare et remanere manis. Seruo illud michi et oīmo misi ad ꝓpḥe iussionē nō ꝓfero Si institerīt rogitātes aliqui ex hīs q̄ forte existimāt de me sup̄ id qđ vidēt in me aut audiūt aliqđ ex me. respōdebit eis Ne forte non sufficiat nobis et vobis ite poti9 ad vēdētes et emite vobis Sz caritas inqs non q̄rit q̄ sua sūt Et tu scis q̄mobrem Non q̄rit q̄ sua sūt ꝓfecto qꝝ nō desūt. Quis nā q̄rat qđ habet Caritas q̄ sua sūt idē ꝓprie saluti necessaia nūq̄ nō habz nec mō habz sed ecīā habūdat. Vult habūdare sibi ut possit et oīibo. Seruat sibi q̄ntū sufficiat ut nulli deficiat. Alioq̄n si plena nō est pfecta non est Cetery tu frater cui firma satis propria sal9 nō dū est cui caritas adhuc aut nulla est aut a deo tenera et arūdinea q̄tinus oīi flatu cedat oīi credat spiritui·oīi circūferatur doctrine vēto imo cui tanta est caritas ut ultra māda tum quidē diligas ꝓximū tuum plusquā teip̄m et rursū tantilla ut ꝓtra mandatū feruore liq̄scat pauore deficiat perturbet tristicia. auaricia cōtrahet·ptrahat ambicōe·suspicōibus inq̄tet. cōuicīs exagitet·curis euisceret. honoribꝫ tumeat·liuore tabescat tu ita inq̄ in ꝓprīs teip̄m sencies q̄ nā demēcia q̄so aliena curare aut ambis aut acq̄escis Implere prius et sic curato effundere Benigna prudensq; caritas affluere consueuit non effluere. Alioquin nec michi cedet ditari ex te exinanito·Si enī tibi neq; quibus alīs bonus eris. De cumulo si vales adiuua me sin autē parcito tibi.

¶ Quomodo secure p̄dicat. Sup can. ꝑmo. xviii Cam .xvi.

Accedit medicꝰ ad vulnera/
tum ſpiritus ad animā Qm̃
eñ ñ repiet gladio dyaboli vul/
neratam Eciā poſt ſanatū vulnꝰ
antiqui delicti medicamēto bap
tiſmatis Ergo ad animā cū acce
dit ſpiritꝰ q̄d primo opus eſt ut
tumor uel vlcus qđ forte ſupcre/
uit ın vulnere et poteſt impedi/
re ſanitatē ante oīa amputeť .
Abſcindať itaq; ferro acute opun
ctionis vlcus ınueterate ꝺſuetu/
dinis. ſꝫ eſt acerbus dolor leniať
ꝑınde vngēto deuocōis qđ nō ē
aliud niſi ꝺcepta de ſpe ınꝺulgē/
cie exultacio hanc ꝺtinendi pa/
rit facultas et victoria de pecca
to. Deınde apponitur medicamē/
tum penitencie. malagma ieiuni/
orum vigiliaꝝ. oracionū et ſiqua
ſūt alia penitēciū exercicia In la
bore cibanꝺꝰ eſt cibo boni opis
ne ꝺficiat. Itaq; comittēť ꝑne
labores pietatis opa q̄ ꝺfortēt .
Cibo ſitim excitat potanꝺꝰ eſt .
Accedat cibo boni opis oīois po
tus ꝺponēs ın ſtomacho ꝺſciēcie
qđ bene geſtum eſt et ꝺmendās
deo. Oraꝺo bibiť vinū letificanſ
cor hoīnis. vinū ſpiritus qđ ınc/
briat. et carnaliū voluptatū ın/
fūdit obliuionē humectat ınteı
ora arētis ꝺſciēcie eſcas bonorū
actuū digit ꝫ ꝺducit ꝑ q̄dā anie
mēbra fidem roborās. ſpem ꝺfor/
tans. vegetās ordināſq; caritatē
et impınguās mores Sumpto ci
bo potuq; q̄d iā reſtat niſi ut iā
pauſet egrotꝰ et q̄eti ꝺtēplacio/
nis poſt ſudores oracōis ınclūbat

Dormiens ın ꝺtēplacōe ſomniat
deū ꝑ ſpeculū ſiq̄dē ꝫ ın enigma/
te non aūt facie ad faciē ınterim
ınťuebť. Tñ ſic nō tā ſpectari q̄m
ꝺlectari idq; raptim et q̄ſi ſub q̄/
dām coruſcamīe ſcintille trāſeū/
tis tenuiter vix attacti ınardeſcit
amore Talis amor zelat hic dcz
amicā ſpōſi hoc neceſſe ē ardeat
fidelis ſeruꝰ et prudēs quē ꝺſti/
tuit dñs ſuꝑ familiā ſuā ꝺic re/
plet. hic fouet. ꝯ ebullit ꝯ iā ſe/
curus effundit exūdās et erūpēs
Predicet fructificet ınnouet ſi/
gna et ımmutet mirabilia nō ē q̄
ſe ımmiſceat vanitas vbi totū oc
cupat caritas Siq̄dē plēitudo le
gis ꝫ cordis ē caritas ſi tñ plena
Deus deniq; caritas eſt et nichil
eſt ın rebꝰ qđ poſſit replere crea/
turā factā ad ymaginē dei niſi ca
ritas deꝰ qui ſolꝰ maior eſt illa.
Eam nōdū adeptꝰ piculoſiſſime
ꝓmouet q̄ntiſlibz alīs videatur
pollere ſtutitia. Si habuerit o/
mnē ſciēciā. ſi dederit oīez ſbſtā
ciā ſuā paupibꝰ. ſi tradiderit cor/
pus ſuū ita ut ardeat abſq; cari/
tate vacus eſt. En q̄nta prius ın
fūdēda ſūt ut effūdere audeamꝰ
de plenitudıne nō de penuria lar
giētes Primo quidē ꝺpūctio. de
ınde deuocio. Tercio penitēcie
labor. Quarto pietatis opꝰ Quin/
to oracionis ſtudium. Sexto cō/
templacōis ociū. Septimo ple/
nitudo dilectionis.

¶ De puritate pontificis ad
heinricum ſenonen. epiſcopum.
Capitulum xvñ.

Puritas cordis in duob cõsistit · in querenda gloria dei et vtilitate ꝓximi ut in omnibus videlicet actibus vel dictis suis nichil querat epus suum sed tãtum aut dei honorẽ aut salutem proximorum aut vtrũq; hoc eñ agens implebit non solum officium pontificis ꝫ et ethymologiã nominis pontem vtiq; faciens seipm inter deum et hominem vel proximũ pertingit pons iste usq; ad deũ ea fiducia qua non suam ꝫ illius gloriam querit Pertingit usq; ad proximũ illa pietate qua et ipi non sibi prodesse desiderat Offert deo bonus mediator preces et vota populoꝝ reportans illis a deo benedictionem et graciam. Supplicat maiestati pro excessibus delinquẽciũ. vindicat in peccantes iniuriam dei Ingratis improperat beneficia pietatis. o temnentibo potẽcie seueritatem insinuat Vtrisq; tamñ nichilominus placare studet indignantis furorem nunc quidem hominum obtẽdens infirmitatẽ. nũc diuine magnitudinem pietatis. Deniq; siue excedat deo siue sobrio sit nobis aut deo semper quantũ in ipo est prestare gestit aut nobis non qđ sibi omnino vtile est querẽs sed qđ multis Fidelis põtifex qui bona quelibz per manus suas transeuncia siue diuina beneficia ad homines. siue hominũ vota ad deum colúmbino intuẽs oculo nil sibi retentat ex omnibo

Nec populi reqrit datũ ꝫ lucrũ nec dei gloriam vsurpat sibi Acceptum talentum non ligat in sudario · sed partitur nũmularñs a quibus et vsuras recipit non sibi sed domino . Non habet fouea ut vulpes. non tãq; volucres nidum. non loculos quõ iudas. nõ deniq; sic nec maria locum indiúerso Hoc tñ puritatis inti me bono gloriari non potest veraciter nisi qui extrinsecas glorias perfecte respuerit Nec enim pure valet vel dei vel ꝓximi q̃rẽ lucra qui propria nõ otempsit .

De clamore pauperũ ad pontifices. vbi supra

Clamat penuria Ca^m. xviñ pauper . clamãt nudi. clafamelici dq̃rũtur et dicunt. Dicite pontifices in freno quid facit aurũ . Nũquid aurum a freno repellit frigus siue esuriem Nobis fame et frigore miserabiliter laborantibus quid conferunt tot mutatoria vel extensa in particis vel plicata in manticis . Nostrũ est qđ effunditis · nobis crudeliter subtrahitur qđ maniter expenditis . Et nos enim dei plasmacio · xpi et nos sanguine redempti sum9 . Nos ergo fratres vestri Videte quale sit de fraterna porcione pascere oculos vestros . Vita nostra cedit vobis in superfluas copias Nostris necessitatibus detrahitur quicq̃d accedit vanitatibus vestris .

Duo deniq; mala de vna ꝓcedũt radice miq̃tatis dum et vos vanitando pitis z vos ſpoliãdo pimitis Iumẽta ḡdiũtur honuſta gẽmis z nr̃a nõ curatis nuda crura tegẽ caligulis. Anuli cathenule tintinabla z clauate q̃dã corrigie multaq; talia tam ſpecioſa coloribꝫ q̃m ponderibꝫ p̃cioſa mulos dependent cerucibꝫ. fratꝝ aũt lateribꝫ nec ſemicintia miſerãtes apponitis huc accedit ꝙ hec oia nec negociacõis ſtudio nec proprio manuũ exercio vobis elaboraſtis ſz nec iure hereditario poſſidetis Et hec paupes mõ q̃dẽ corã deo tm̃ cui corda locũtur. Nec em̃ audẽt apte cauſari adũſum vos q̃bus interim ꝓ ſua vita neceſſe habẽt poc̃ ſupplicare. Ceteꝝ in futuro ſtabũt i magna ſtãcia adũſus eos q̃ ſe anguſtiauerũt ſtante q̃ꝑe ꝓ eis p̃re orphanoꝝ z iudice viduaꝝ Ipius em̃ tunc vox erit Q̃m diu non feciſtis vni de hĩs mimis meis nec michi feciſtis ¶ De ſupfluo habitu ſacerdotũ. In ꝑma parte epiſtolaꝝ ad heinricũ ſenonen. ep̃m ¶ Ca^m. xix

Qernitur in nõnullis ſacerdotibus veſtiũ cult9 plurim9 virtutũ aũt null9 aut exiguus. Veꝝ tu ſacerdos altiſſimi dei cui ex hĩs placẽ geſtis mũdo an deo Si mundo. cur ſacerdos. nam ſi placere vis mũdo q̃d tibi ꝓdeſt ſacerdotiũ. nec em̃ potes duob9 dn̄is ſuir. Qui aũt vult eẽ amicus huius mundi inimicus deo cõſtituit. Volens itaq; placẽ homini deo nõ places Si nõ places. non placas Cur ḡ ut dixi ſacerdos Sm̃ vero q̃ addidi placere intendis nõ mũdo ſz deo. cur qualis popul9 talis et ſacerdos. Em̃uero ſi ſacerdos paſtor eſt et popul9 oues. dignũ ẽ ut in nullo paſtor ouibꝫ diſſimilis Si inſtar mei qui ouis ſum paſtor me9 et ipe in curu9 ḡdit vultũ gerẽs deorſũ et terrã ſemp reſpicies et ſolũ vẽtri menti ieiunus pabula queritans in q̃ diſcernimur Ve ſi venerit lup9 non erit q̃ ꝓuideat q̃ occurrat q̃ eripiat Decz ne paſtorem more pecoꝝ ſenſibꝫ incubaẽ corpis eis herẽ infimis inhiare terrenis et nõ pocius erectũ ſtare ut homin̄ celũ mẽte ſuſpicere que ſurſũ ſũt et ſapere et quere re non que ſup terram ſunt.

¶ De quorũdã ꝓlatoꝝ crudeli ardore dominãdi. vbi ſuꝑ ¶ ca xx

Nonnulli cũ p̃ſideãs vrbibus valde populoſis z totas ut ita dicã patrias ꝓprie dioteſis ãbitu circũcludant occaſione inuẽta ex quocũq; veteri p̃uilegio ſatis agũt ut et vicinas ſibi ſubiciant ciuitates q̃tin9 due quib9 duo vix p̃ſules ſufficiebãt ſub v no redigãtur antiſtite. Rogo q̃ hec tam odioſa p̃ſumptio quis h̃ tant9 ardor dn̄andi ſup terrã tã effrenis cupiditas Certe cũ primum tractus es ad cathedrã flebas refugiebas vim q̃rebais multum ad te et oĩmo ſup̃ te eſſe dicens miſeꝝ clamitans z indignũ

qui non esses ydoneus tam sancto ministerio tantis non sufficere curis. Quid ergo nunc verecunda depulsa formidine sponte ambis ad ampliora imo irreverenti audacia proprijs non contentꝰ imuadis aliena. Cur ꝯ forte ut plures populos salues Sz in alienā messem tuā mittē falcē iniuriosū est. ut tui pstes eccle. Sed ecclesiaꝝ spōso nō placz tale vnius incremētū qđ detrimētū alteriꝰ sit Crudelis ambicio z incredibilis si fidē oculi nō astrueret Vbi ē illa terrifica ominacō Ve q̄ iūgitis domū ad domū. et agrū agro copulatis. Nūquid in hōs dumtaxat exiguis ve istud metuēdū ē n aūt cū vrbes vrbibꝫ aut pūncie pūncijs ꝺtinuātur huius rei grā nō pigritātur crebro terere limia apostoloꝝ imuēturi et ibi quod magis dolendū est q̄ sue faueāt improbe volūtati. non qđ valde romani curēt q̄ fine res terminet sed q̄ valde diligūt munera secunt retribuciones Bona humilitas q̄ in p̄senciarū ab huiꝰ mordacibꝫ curis mētem facit eē quietā. z a minacibꝫ penis in futuro securam reddit conscienciam.

¶ De suspicione et viciosa solicitudine epoꝝ. In libro quarto. de consideracione

Quid epo turpiꝰ ¶ Cam xxi q̄m incūbere supellectili z sbstāciole sue scrutari omia scisciari de singulis morderi suspicionibꝫ. moueri ad queq̄ perdita vel neglecta ad verecūdiā dico q̄ꝝ dam eiusmodi scrutanciū q̄tidie omnē sbstāciā suā. numerāciū singula. de mutis z q̄drātibꝫ exigēciū racionē. nō ita ille egipcꝰ q̄ ioseph omibꝫ traditis ignorabat qđ haberet in domo sua Erubescat xp̄ianꝰ xp̄ano sua nō credēs homo sine fide. fidē tñ habuit suo sup omia bona sua ꝺstituens eū. z ꝯ erat alienigena Mira res. satis super q̄ epi ad manū habēt quibꝫ aias credāt. z cui suas ꝺmittāt facultatulas nō mutiūt Optimi videlicz estimatoreꝫ reꝝ q̄ magnā de mimis paruā aut nullā de maximis curā gerāt. Sz ut liq̄do daꝫ intelligi paciēciꝰ ferimꝰ xp̄i iacturā q̄ nr̄az. q̄tidianas expēsas q̄tidiaꝝ reciprocamꝰ scrutinio. z ꝺtinua dñici gregis detrimenta nescimꝰ. de p̄cio escarū et numero panū cū ministris q̄tidia discussio ē. rara ad modū cū p̄sbiteris celebratur collacio de peccatis populoꝝ. Cadit asina et est qui subleuet eam. perit anima et nemo reputat. Nec mirum cum nec nostros quidē senciamus assiduos defectus. Monne ad singulas suputacōes istas irascimur. vrimur. anxiamur. Quā tolerabilius rerum q̄m mencium sustineremꝰ iacturas. Queso tu qui alios doces. doce teip̄m pluris habere q̄m tua transitoria ista que stare tibi nullo pacto queūt. Fac ut a te tñ seāt nō p te. Rimꝰ q̄ fluit cauat terrā sic discursus tpaliū ꝺsciēciam rodit.

III

Si potest torrẽs in agros discurrere sine lesione sator et tute ista sine vulnere mẽtis posse tractare confidito Omnimodis consulo studeas a te auertere cursũ horũ multa nescias plurima dissimiles non nulla obliuiscaris

Cor consideratio labore prelator minus placet honor eorum. Pres reuẽamur Ca^m xxii^ñ epos sed vreamur labores eor. Si labores pensamus nõ affectamus honores Agnoscamus impares vires nostras nec delectet molles et femineos humeros virorũ supponere sarcinis nec obseruemus eis sed honoremus Inhumane nempe eor redarguis opa quor onera refugis Temerarie obiurgat vir de plio reuertentem mulier mens m domo Dico em̃ si is qui de claustro ẽ eũ qui versatur i populo interdum mimus districte mimus ue circũspecte se agere deprhenderit verbi gr̃a in verbo. in cibo. in somno in risu. in ira. in iudicio nõ adiudicandum statim psiliat sed memmerit scriptũ. Melior est miq̃tas viri quã bñfaciẽs mulier. Mã tu quidẽ in tui custodia vigilãs benefacis ꝙ qui iuuat multos et melius facit et virilius. Qđ si implere non sufficit absq; aliqua imiquitate. absq; quadã inequalitate vite et cõsuetudinis sue Memento q; caritas operit multitudinem peccator hec dicta sũt circa gemmã tẽptacões qua sepe viri religiosi episcopor ul' ambire gl'az vel excessus temere iudicare diabolicis instigacõibo incitantur.

De periculo placõis. In scda parte ep'ar Ca^m xxiii^ñ

Consideratio gradũ ꝫ casũ vere Cor. consideratio fastigiũ dignitatis et intuetor faciẽ abissi iacentis deorsũ. Attendo celsitudinẽ honoris et euicino reformido piculũ. Pñ tamẽ optimã partẽ elegit maria licet non minoris fortasse meriti sit apud dm̃ humilis cõsacio marthe sed de electione maria laudatur quia illa quidem omnimo qđ ad nos spectat eligẽda hec do cũ murmugitur patienter ẽ toleranda Prelatis nimis vtra q; vita necessaria est et ipor est vtriq; puidere Nec dubiũ q̃n lõge periculosior ceteris sit eor ãministracio tñ si bñ ammministraverint gradũ bonũ acq̃rẽt ꝫ maiorem habũdãciã et supeffluentẽ mensuram accipiẽt pacis.

De accepcione personar quo vicio solent mq̃nari iudices. Ad euge^m papã Ca^m xxiiii^ñ.

Pe auaricia non est qđ tuum fatigem intuitũ cũ pecuniam tãq̃m paleã dicaris habẽ. Nõ prorsus non ẽ q̃ pro illa timeat a iudicñs tuis sed est q; mim9 sepe nec noxie mimus insidiari iudicãtibo solet de q̃ maxime q̃d in tua lateat sciẽcia latẽ te nolim q̃d illud sit queris deceptio psonar Non parui te reũ peccati existimes si facies peccator sumis ꝫ ñ pocius iudicas causas meritor. Est item viciũ cui9 te immunem

sentis. inter oēs qs noui ex hñs qui cathedras ascēderūt sedebis me iudice solitari9. qz veraciter singulariterq; leuasti te supra te facilitas credulitatis hec ē cui9 callidissime vulpecule magnorū nemīmē opi sātis cauisse vsucias Iudex eis ipis p nichilo ire multe. inde innocēciū frequēs addictio inde pīudicia in absentes

Qz ira et nimia pietas subūtunt iudiciū. In libro scdo de sideracione. ad eugenium papam.

Capitulum ¶ xxv.

Oportet innotescat tibi zelus tuus. tua clemencia. discrecio qz moderatrix vtutū carūdē Qualis videlicz in donādis iniurīs. qualis sis in vlciscendis qm prouid9 in vtroq; modi loci tpis obstuator. prsus sideranda tria hec in vsu virtutum hay ne non sint virtutes si preter hec reperiantur. Nempe eiusmodi non natura virtutes sed vsus facit. nā ex se indifferentes esse noscuntur Tuum est aut abutendo aut cōfundendo facere vicia. aut bene ordīateq; vtēdo vtutes Solēt districtōis oclo caligāte altuty sibi pripere loca termīnos occupare Porro caliginis due sūt cause ira et mollior affect9 Is iudicīi cēsuram eneruat illa pcipitat Quo enī ab altero non periclitetur aut pietas clemēcie. aut zeli rectitudo Turbatus pre ira oculus clementer nil intuetur. suffusus fluxa qdā z muliebri mollicie animus rectum non videt. Non eris innocens si aut punias eum cui forte parcēdū est aut parcas ei qui fuerat puniendus Impunitas ausum parit. ausus excessum Impunitas incurie soboles insolēcie mater radix impudēcie. trangressionū nutrix.

¶ De diuersis generibus ambiencium. In libro quarto. de consideracione ad eugenium papā.

Capitulum ¶ xxvi.

Sunt que necessario a nobis rogancīū aut extorquet importunitas. aut necessitas meretur. alius pro alio alius forte et per se rogat pro quo rogaris sit suspectus. Qui ipe rogat pro se iam iudicatus est. Nec interest per se an per alium quis roget. Clericum curias frequentantem qui non sit de curia ad idem noris pertinere ambiencium gen9 Adulantem z ad placitum cuiusq; loquentem vnum de rogantibus puta eciam si nichil rogauerit. Scorpioni non est in facie quod formides. sed pungit a cauda. Si ad talium blandicias cor tuum ut assolet mollire senseris memīneris scriptum Omnis homo primum bonum vinum ponit cum autem inebriati fuerint tunc id qđ deterius est Pari pōdere estimaueris eius humilitatem qui timet et eius qui sperat Viri callidi z dolosi esse propriūm solet tunc pretendere humilitatem cum aliqđ obtinere voluerit de qualib9 dicat scriptura.

Est qui se humiliat nequiter et interiora eius plena sūt dolo. De vobisipis sume sentēcie huius eui dens exm Quītos qs supplices ad misisti postmodū sustinuisti graues. insolētes. superbos. rebelles. Qz quidē mteriꝰ malum tegunt principia. posteriora pdūt verbosolū adolescentē et studentem eloquēcie cū sapiēcie mnis non aliud q̄m iusticie hastē reputes Et hāc velim generalem tibi ostituas regulam. ut oīm q̄ palam veretur dicē qđ in aure locutus est suspectū habeas. Qz si te iudicāte palam dicere ille timuerit delatorē iudices non accusatorem De peruersitate quorūdā clericoꝝ. Sup can. sermo. lxxiiii Caᵐ. xxvii.

Non oēs sūt amici spōsi qs hodie sponse hinc inde assistere cernis. z q̄t vulgo aiūt eam q̄i addextrare videt. Pauci admodū sūt q̄ nō q̄ sua sūt q̄rant ex oībus caris eiꝰ diligūt munera nec pñt pariter diligē xpm q̄ amanꝰ dederūt mamone Intuere quō incedūt nitidi et ornati circūamicti varietatibus tāquā spōsus pcedēs de thalamo suo. Mone si quēpiā taliū repēte emmus procedētē aspexeis sponsā pociꝰ putabis q̄m sponse custodē. Vñ vo hāc illis exuberare existimes reꝝ affluenciā. vestiū splendorē. luxuriā mensaꝝ. ogeriem vasorū argenteoꝝ z aureoꝝ nisi de bonis spōse. Inde est q illa pauper et inops et nuda relinq̄tur facie miseranda inculta hispida exanguis ꝓpter hoc nō est hoc tēpore ornare sponsā sz spoliare. nō ē custodire sed pdere. nō mstruere sz prostituere. non est pascere gregem sed mactare et deuorare dicēte de illis dño. Qui deuorant plebē meā ut cibū panis. Et in alio ꝓpha peccata ꝓpli mei comedēt. q̄i dicat pctoꝝ pēa exigūt et peccātibus debitā solicitudinē non impēdūt. Quē dabis michi de numero ꝓpositoꝝ qui nō plus inuigilet sūditoꝝ euacuādis marsupñs q̄m vicñs extirpandis Vir qui orando flectat irā qui p̄dicet animū placabilē dño leuiora loq̄mur grauiora q̄uiꝰ manet iudiciū. O vtinā tā vigiles reperirent ad curā q̄m alacres currūt ad cathedrā Vigilarēt itaq; solicite suātes sponsā sibi creditam. Imo vere vigilarēt ꝑ seipis Parum est nris vigilibus qđ nō suant nos n̄ z pdāt. Alto q̄pe dimersi obliuionis somno ad nullū dñice mmacōis tonitruū expgiscūtur ut l̄ suū l̄ ipoꝝ piculis expauescāt Inde est ut non parcant suis qui non parcūt sibi perimentes pariter et pereuntes.

De p̄latis q̄ vsurpāt sibi placionem. In quibusdam dictis

Ue vobis qui Caᵐ. xxvii clauē tollitis non scientie solū sed z auctoritatis nec ipi introitis sed multipliciter impeditis quos mtroducē debuissetis. Tollitis em̄ nō accipitis claues de quibus dñs queritur ꝑ ꝓpham.

Ipi regnauerunt et non ex me. Principes extiterũt et ego non vocaui eos. Vide tantus placo⁊ nis ardor. ambicõis impudẽcia tã ta. vñ tanta vesania pſũpcionis humane· audeat ne aliquis vestrũ trem cuiuslibz reguli nõ pcipiẽ⁊ te aut ecĩã prohibente eo occu⁊ pare mĩnisteria pripere benefi⁊ cia negocia dispẽsare Nec tu deũ putesq; in magna domo sua a va⁊ sis ire aptis in interitũ sustinet approbare Multi qdem veniunt sed sidera quis voceţ· vtinã tñ quisqs sic intrat si fieri posz tam fideliter mĩnistraret q̃m fiducia⁊ liter se ingessit. At fortassis dif⁊ ficile et impossibile est ut ex ama ra radice ambicionis suauis fru⁊ ctus oriaţ caritatis. Ve mĩstris infidelibz q; nec dũ recõciliati re cõciliacõis aliene negocia q̃i ho⁊ mines qui iusticiã fecerint appre hendũt Ve filiis ire· qui se mĩni⁊ stros grẽ profitenţ Ve filiis ire qui pacificoꝝ sibi vsurpare gra⁊ ci us et noia non verenţ. Ve filiis ire qui fideles sese mediatores pa cis ut peccata populi omedant mendauntur. Ve q; ambulãtes in carne deo placere non pñt. ⁊ pla care velle pſumũt. Nõ miramur frẽs quicũq; pſentẽ statũ eccle⁊ sie miseramur nõ miramur si vin demiat vineã dñi qui institutam a dño ptergrediţ viam Nichil e nim illi de spiritu mãsuetudinis quo poccupatos in delictis pos⁊ sit instruere sideras seipm ne ⁊ ipe tẽpteţ. Cõpũctõis lacrimas nesciẽs letatur magis cum male feceit ⁊ in rebz pessimis exultat pecuniã non iusticiã ocupiscit. Oculi eius oñe sublime vident insaciabiliter esurit dignitates gloriã sitit humanã Procul ab eo viscera misericordie· seuire poci us et tyrannũ se exhibere letaţ questũ estimat pietatem

¶ Oꝛ persecucio discernit mer⁊ cenarios a pastoribz. In quibus dam dictis ¶ Caᵐ ·xxix.

Utinã hodie quicũq; pastoreꝫ non sunt mercenarios gre gi vellent exhibere non lupos· v tinã ipi non lederẽt vtinã nõ fu gerent nemie pſequẽte vtinã nõ exponerẽt gregẽ donec lupus ve niens videretur Nimiꝝ sustinẽ⁊ di fuerãt si inuenirentur pſertim tpe pacis recipiẽtes mercedẽ su am et pro mercede saltem in cu⁊ stodia gregis laborantes dũmo⁊ do non ipi turbarẽt gregẽ ⁊ gra tis aũterẽt a pascuis iusticie ⁊ ve ritatis Mã pſecucio quidẽ indu⁊ bitanter mercenarios a pastori⁊ bus segregat et discernit Qñdo em trãsitoria damna non timeat qui tpalia lucra sectaţ· qñ terre nam sustineat pſecucionẽ ꝓpter iusticiã qui magis terrenã merce dem q̃m iusticiã querit Vsq; ado siq̃dẽ nõ sustinẽt pſecucõeꝫ ꝓpter iusticiã. ut pſecucõeꝫ malint q̃m iusticiã sustinere Nempe otraria est opibz eoꝝ gũis est eis ecĩã ad audiendũ Ceterum ꝓpter auari⁊ ciam ꝓpter ambicionẽ paratos videas vniuersa pericula subire.

ſuſcitare ſcandala. ſuſtinẽ odia. diſſimulare opprobria. negligere maledicta. Nõ eſt qꝫ fures timeant veri paſtores q̃ in celis thesaurisãt Nõ ẽ qõ cauſenẽ de multiplici tribulacõe vbi multiplicacõez mercedis attẽdũt Animo gaudẽt magis ut dignũ eſt. qꝫ nõ tã pſecucio q̃ remunẽracio augeat et exultẽt eo habũdãcio quo plura ſuſtinãt ꝓpter xp̃m ut eos ꝓinde copioſior merces maneat apud ip̃m Quid timidi eſtis modice fidei Fidelis extat ſententia irrefragabili veritate ſbnixa qꝫ nulla nocebit aduſitas ſi nulla dñetur miqtas Sed pax eſt nõ nocẽ eciã ꝓderit et copioſio ꝓderit dũmodo ſit iuſticia in intẽcione xp̃s in cauſa apudquẽ patiencia paupez nõ peribit in finẽ

De iudicio prelatoz. In quibuſdam dictis.

Capitulm .xxx.

In clero gerens iniqua quid in de miniſterio iudicetur. Celeſte tenet officium angelus domini exercituum eſt factus tãquã angelus aut eligitur aut reprobatur. Inuenta quippe in angelis prauitas diſtrictius iudicetur neceſſe eſt et inexorabilius q̃m humana. Age ergo quoniam iudicium graue hñs qui p̃ ſunt. z potentes potenter torquenta pacientur. Aſcendat ſupbia tua ſemper. ſequere regem tuum. omne ſublime videant oculi tui feſtina multiplicare prebendas inde ad archydiaconatum euola demum a ſpira ad epiſcopatum. ne ibi quidem requiẽ habitur9 quoniam ſic itur ad aſtra Quo pro grederis miſer. An ut ab alcioꝛi ſit caſus grauioꝛ Neqꝫ em̃ ſic paulatim decides. ſz tãqꝫ vulgur in impetu vehementi q̃ſi alter ſathanas ſbito deicieris.

Explicit Liber Terc̃us

Incipit liber quartus de infinita ambitione clericorum in prima parte epistolarum ad heinricum senonen. epm. Capitulū primū.

Vrritur in clero passim ab omni etate et ordine a doctis piter et mdoctis ad ecclīasticas curas tā q̄ sine cnrīs iā q̄lq̄ victur9 sit cū ad cūas puenēit. Nec mir̄ d̄ his q̄ nec dū i semetipīs expti sūt videtes q̄ppe illos q̄ iā pprios humeros cupite sarcine sbmiserūt nō solū nō gemē tanq̄ sub onere ꝫ insup appetere pl9 onerari. nō d̄currēnt̄ piculū. q̄ cupiditate cecati n̄ videt ꝫ fauoribus amplius q̄s illis inuidēt puocant̄. O infinita sp ambitio et insaciabilis auaricia. Cum primos gdus honor̄ meruerūt in ecclīa meruerūt aī vel vite mēito uel pecūie siue eciā carnis et sāguinis q̄ regnum dei nō possidebūt p̄rogatiua nō ideo corda q̄escunt duplici sp estuācia desiderio q̄ vtiq̄ magis et mgis et dilatent̄ i plūa et ad celsiora sublimentur verbi gr̄a. cum factus q̄s fuēit in qua cumq̄ eccleīa decanus pp̄ositus archidiaconus aut aliud huius modi n̄ otent9 vno in vna. plures immo q̄tq̄t valet sibi acquirere honores sātagis tā in vna q̄ in pluribus. Quibus tam̄ omnibus si locus euenerit libenī vnius p fert epi dignitatē. ꝫ nūquid sic saciabitur fact9 epus archiepiscop9 eē desiderat. Quo forte adepto rursū nescio q̄d alcius somniās laboriosis itineribus et sūptuosis familiaritatibus. Rom̄ num statuit frequētare palacium. q̄stuosas sibi q̄sdam exinde compās amicicias. Si lucri spūalis gr̄a hec faciūt laudandus ē zel9 ꝫ p̄sūpcio corrigenda.

De promotione iuuenum ad ecclesiasticas dignitates in eadem epistola capitulū scd̄m.

Meditantibus honores blādunt̄ ꝫ onēa pēsātibus tedio sūt atq̄ formidini. Non aūt oīes capiūt h̄ verbū. Multi em̄ n̄ tanta fiducia et alacritate currerent ad honores si eē sentirēt et onera gr̄uari pfecto metuerēt ne cum tanto labore et piculo q̄rumlibet affectarēt insulas dignitatum. Nūc vero q̄ sola attēdit̄ gloria et nō pena purum esse clericum erubescitur in ecclesia seq̄ viles estimāt et in glorioso q̄ q̄cumq̄ eminencioni loco non fuerint sblimati. Scolares pūi et impubes adolescentuli ob sāguinis dignitatē promouēt̄ ad ecclesiasticas dignitates et de sbiferula trāsferunt̄ ad p̄ncipandū p̄sbiteris letiores interi q̄d vgas euaserint q̄ p̄ q̄ meruerūt p̄ncipatū nec tā illis blādit̄ adeptū q̄ adēptū mgisteriū Et hoc q̄dem inicio processu tpis paulatim insolescētes docti sūt in breui vēdicare altaria sbdito rum marsupia euacuare mgr̄is nimir̄ in hac disciplina mētes idoneis ambicione et auaricia. Nec dicimus q̄cumq̄ etatē dei

gra pmatura sicut nec sera. cum multos videamus humor sup senes intelligē. moribꝫ antiqre dies. puenire tpa meritis. qꝺ etati deest pensare vtutibus. Boni pui q qꝺ etate videnť. esse studēt z malicia. Malicia mq̄ sz nō sēsu quor nemo otemnat adolescēciā Meliores bone indolis adolescentes. mueteratis diez malor. Puer centum annor maledict9 eit et ē e regione senectus venerabilis nō diuturna neq annor nūo putata. Bon9 puer hiēmias qui añ sāctificatus q̄ natus. cum se excusaret ꝺ puēicia mchilomin9 stitut9 ē sup gentes et regna. Bonus q̄ daniel cui9 spitum suscitauit deus vt duincēt miq̄ iudicia et sāguimē innoxiū liberaret. Deniq canī sūt sēnsus homis. et etas senectutis vita immaculata Sic vbi huiuscemodi puer senex promotus inuenitur opus dei ē his qui tales non sunt mirandū non imitandum.

De clericis q̄ pūso ordine q̄runt ecclesiastica bñficia. in quibusdam dictis. ca^m. iñ.

Siquis ea intencione grad9 ecclesiasticos z misteria sāctuarīj querit. immo queriť queri nempe q̄ querere ipse debuerat vt sine seculi macula ecīā sanctimonia cordis et corporis illuminandus accedat ad dominū et suam proximorum pariter operetur salutem oracionis studio deditus et verbo predicacionis. Nā si eo querit aut tenet animo eoq intuitu. vt huic vite habeat necessaria euāgelisat vt manducet. et peruerso mimis ordine celestibus terrena mercatur. Quam certe dignius ampliusq consentaneum racioni vt p carnali victu carnalia magis opera et negocia exerceret nec fieret inuersor rerum aut inhonoraret ministeriū spirituale. Sz modico est natura cōtenta. nec multi sola in his necessaria quesrunt quippe minor facile satis optinenda periculo. honorati incedere volunt placere studēt hominibus delectari et superbire et huic seculo conformari. Audi querelas domini quid super hac tanta temeritate hominum loquatur. Ipsi inquit regnauerunt et non ex me. Principes extiterunt et ego non vocaui eos. Pmiuersos siquidem in ordinibus ecclesiasticis ceterisq ad sanctuarium pertinentibus honores inq̄rentes proprium a diuicias seu corporis voluptatē postremo que sua sunt. non q̄ ihu cristi manifeste prorsus et indubitanter non ea q̄ deus est caritas sz aliena a deo et omniū malorū radix cupiditas introducit Quid istud temeritatis immo q̄d vesanie ē? Vbi timor dei. vbi mortis memoria est. vbi gehēne metus et terribilis expectacio illa iudicij. Sponsa nec cubiculum nec cellam ingredi nisi rege introducente psūit tu irreuerent irruis ñ vocat9 nec introductus.

Trahe me post te ait illa in odo-
re vngentoꝝ tuorum curremus
Nūc aī trahit sua q̄zq; voluptas
et odorē turpis lucri sectantes.
q̄stum estimant pietatem quorū
damnacio iusta est.

De clericis q̄ male defuiūt q̄ de
eccl̄es habent.in quibusdam di
ctis.ca^m quartum.

Uē tibi clerice moꝛs in olla
moꝛs in olla carniū moꝛs in
huiusmodi delicijs ē.Nō modo q̄
sec9 itroitū delecticōis posita eē
cognoscit.Sed ob id maxime q̄
populi cōstat eē pcta q̄ comedis
Suptus eccl̄iasticos ḡtis habē
te reputas cantādo vt aiūt tibi
bona puenire videntē .ſ; bonum
erat tibi fodē magis aut ecīa mē
dicare.Pcta eiñ popli ꝛmedis ac
si ꝓpria tibi mim9 sufficē viderē
tur.Solicity esto tanq̄ redditu
rus racōnez dignos p eis gemi-
tus fundē.dignos agere peniten
cie fructus.alioq̄n tibi noueris
imputāda q̄ mō inter delicias co-
medis z pupendis z dissimulas
tanq̄ michil attinēcia tibi.O iu
dicioꝝ dei abissus multa.O terri
bilis de9 in ꝯsilijs sup filios hom
num. frustra incipiēt miseri dicē
montes cadite sup nos.z collib
operite nos.Veniēt añ tribunal
cristi.audiēt populoꝝ q̄rela ḡ-
uis.accusacio dūa.quoꝝ vixere
stipendijs nec diluree pcta q̄b
facti sūt duces ceci.fraudulēti
mediatores.Quid tibi insipiens
delicie sapiūt.quid diuicie oble-
ctant oculos q̄b mercaris tam
graue iudicium tam dure temet-
ipm obligas racioni.Dmiūsa q̄dē
vsq; ad q̄drantem nouissimū ex-
igeris.Sed esto.Surgis ad vigi
lias vadis ad missas horis chorū
nocturnis durmisq; frequentas
bñfacis.sic eccl̄ie p̄bendā gtis
non accipis.Dignum ē vt q̄ alta
ri ꝺseruit de altari viuat.viuat i
q̄ de altari.non supbiat.nō lux-
uriet.ñ in clericatu diues ex pau
pere fiet.ex ignobili glorioſus.
Non sibi de bonis eccl̄ie ampla pa
lacia fabricet.nec loculos inde
congreget.nec in vanitate ac su
perfluitate dispgat.Non extol-
lat de facultatibus eccl̄ie con-
sāguineos suos aut nepotes.ne
filias dixerim nuptui tradat.Cō
ceditur tibi vt si bene defuis de
altari viuas.Nō aūt de altari lu
xurieris.vt inde tibi compares
frena aurea.sellas depictas.cal
caria deargentata.varia griseaq;
pellicea.a collo z manib ornatu
purpureo diuersificata.Demiq;
q̄cq̄d p̄ter necessarium victum.
ac simplicē vestitum de altari re-
tines.tuū non ē.rapina est sacri
legium est.

De clericis qui male expendunt
redditus eccl̄ie.in quibusdam
dictis.capitulū quintū.

Res pauperum nō paupibus
dare.par sacrilegñ crimen
eē dinoscitur.Sane patrimonia
pauperum sūt facultates eccl̄esi
arum.z sacrilega eis crudelitate
surripiē.q̄cq̄d mīstri z dispēsato
res ñ vtiq; domi vel possessores

vltra victū acc̃piūt ꝛ vestit. Nō
em̃ ordiauit dñs his q̃ euangelio
ꝑuunt. de euangelio querere di
uicias vel ornatum ſ̄ vuere ex eo
vt videlicz ſint ꝺtenti alimento
corꝑis. nō gule irritamenta. aut
incentiua libidinis. ꝛ q̃bus tegã
tur. nō q̃bus ornentur accꝑere.
Sane qui nō fidelit̃ introuit. ne
q; p̃ cristum. quid infidelit̃ agat
et circa xp̃m manifestam sine du
bio facit arborem fructꝰ. radicē
palmes. opus itencōez manife
stam faciet. ꝛ ad qđ venit. vt ma
ctet vtiq; et dispgat. Quādo em̃
altari seruiat q̃ eiusmodi est. ser
uiat aūt in spū et veritate. Aut
quando necessarijs poterit con
tentus esse qui eo animo intro
uit vt stipendia cleri m vsus vo
luptatis. curiositatis. ꝛ vanita
congreget seruet. expendat. Tri
plex ergo funiculus. qui difficī
le rumpitur. hominem miserum
in perniciem trahit. qui impure
intrat. indigne ministrat ſ̄ ꝛ ipo
fructu abutit̃ temporali.

¶ Qz clerici nulliꝰ sūt ordinis in
libro. iñ. ð distinacōe. ca. vi.

Quid sibi vult q; clēici aliud
eē aliud videi volūt. Nempe
habitu milites. questu clericos.
actu neutrum exhibent. Nā ne
q; pugnant vt milites. neq; vt
clerici euangelisant. Cuius ordi
nis sūt cum vtriusq; esse cupiūt
vtrnmq; deserunt. vtrumq; con
fundunt. Vnusquisq; in suo or
dīe resurget isti in quo. An qui
sine ordīe peccauerīt. sine ordine
peribunt? Aut sicut summe deus
sapiens veraciter creditur. a sū
mo vsq; deorsum nichil inordina
tum relinquere. Verecor non alibi
ordinandos quam vbi nullus or
do. ſ̄ sempiternus honor inha
bitat. O miserandam sponsam ta
libus creditam paranimphis. q̃
assignata cultui eius proprio re
tinere questui nō verentur. Nō
amici sponsi profecto. sed emuli
sunt. heu data est prouidencia
eorum in occasionem carnis. et q̃
sibi pariter et alīs in celo taber
nacula eterna parare debuerant
in terra ciūgunt domum ad do
mum. et copulant agrum agro.
Quis rapuit ab ore apostolorum
temporis huius. verbum gracie
fiducie ūbū. ecce nos reliq̃mus
te oīa ꝛ secuti sumus? Ecce in
quit vt populus sic et sacerdos
similiter volunt diuites fieri im
mo et abundancius ipsam his
prerip̃unt consolacionem. Si
militer amicis egent. et ipsi vt
in aliena tabernacula recipian
tur vt pote propria non habēn
tes.

¶ De impudencia clericorum.
in quibusdam dictis. capitulum
septimum.

Domā cum impudēcia ꝛ frō
tositas cor hominis obduraue
rit vt nō paueat. nō horreat nō ꝺtre
miscat ea demum despacio est.
Quid em̃ homo sibi conscius ho
mo tanq̃ iusticiam fecerit diui
no se vultui sistere non veretur.
tanq̃ domesticus intrat et exit

magiſty ſalutat·genua flectit·
oſculatur ⁊ ore ſacrilego doloſe
agit ſ̄ in ꝓſpectu dei·vt inuemiat̄
miq̄tas eius ad odium. Odibilis
plane deo frontoſa temeritas·⁊
impudēcia execranda. Propt̄ q̄d
em̄ irritauit impius deum·exacer
bauit dominū pcōr·vt scōm mt̄
titudinē ire ſue nō q̄rat̄. Nō ꝓpt̄
formicaciones·inceſtus·aut ſac̄
legia. Michil eor memorat pro
pheta·ſ̄ qđ in corde ſuo dixerit
nō requiret. Sermo cordis affe
ctio ē·⁊ dicere nō req̄ret·non ex
paueſcē requiſitur·hec ipi etas
cui scōm multitudinē ire ſue mi
ſeretur deꝰ·nō querit·nō arguit
nec flagellat·nec vlaſcitur ad
monēciones eor·ſicut de moyſe
et aaron ⁊ ſamuele legim9·q̄bus
nimir propicius fuit.

De ſolēcia clericor·ca^m viij^m.

Solencia clericorum vbiq; ter
rarum turbat ⁊ moleſtat ecc̄iam
Alienis nimirum laborib⁹ locu
pletant̄·clerici comedūt fruct9
terre abſq; pecunia·⁊ ꝓdit quaſi
ex adipe miq̄tas eorum. Mēs q̄p
pe aſueta delicijs·nec ex culta di
ſciplīne ſarculo·multas contra
hit ſordes. Ve ve in domo dei vi
uemus·q̄d ydolatras ſ̄. Mencior
ſi nō ydolor auaricia eſt·ſi non q̄
buſdam eciā venter ſuus factus
ē deꝰ ſuus. Quod em̄ quiſq; pce
teris colit·id ſibi deum ꝓſtituiſ
ſe ꝓbatur. Quantos ſane vide
mus q̄ criſto domio nō ſuiunt·ſ̄
ſuo ventri q̄tos q̄ diligunt mu
nera·ſequuntur retribucionem
vendunt ſacramēta·iuſticiā ꝓ
dunt·quorum guttura nec dum
traxit ad laq̄um nec dum pfoca
uit fauces vbū blaſphemie vox
ſacrilega·ſermo neq;. Quid vul
tis michi dare·⁊ ego eum vobis
tradam? Formicacio in multis cle
ricis eciā multiplicat̄ regnat·q̄
puritatis autor in puro corde ⁊
corpe miniſtrantes nō verentur·
ſtare angelum dn̄i q̄ ſecet medi
os·et diſpgat ſ̄ omnino audent
agni imaculati ſacras tingē car
nes et intingē in ſāgume ſalua
toris manus nepharias·quibus
paulo ante carnes proch dolor
meretricias attrectarunt·ſic al
taria circuire·ſic freq̄ztare pſal
mos cum ⁊ eiuſmodi laus execra
bilis·⁊ oracio ſit in pcēm. Mani
feſta loquimur·et que vix aliqui
erubeſcunt.

Quomodo a ſinguliſ generib⁹
hominū quod delectat vſurpant
clerici·in q̄buſdā dictis·ca^m·ix·

Habent ſingula queq; homi
num laboris aliq̄d volupta
tis. Sz adūtere eſt prudenciam
aliq̄rum ⁊ mirari qūadmodum
nouo mī hec artificio diſcernē
tes·⁊ admuicem ſeq̄ſtrantes ea
totum qđ delectat eligunt ⁊ am
plectunt̄·qđ moleſtum ē fugiūt
et declmāt. Cum militibus nēpe
ſupbie faſtus·amplam familiam
nobiles apparat9 eq̄rum faleraſ
accipitres·aleas·et ſilia q̄q; fre
quentant. Aliqui forte diſpen
dētes a collo muriū pelles·om̄
tos thalamos balnea ⁊ mollicī

omnem · atq; gloriam vestium a mlierclis mutuant · cauent om= mino lorice pondus · et insomnes in castris noctes · incertaq; discri mina preliorum · muliebrem quo= q; verecundiam et disciplinam aut siquid sexus ille laboris ha= bere creditur declinantes. Su= dant agricole · putant z fodint vinitores · et qui inter hec tor= pent ocio accedente fructuum tempore · innouari sibi horrea iu= bent et promptuaria eorum ple na · vtinam vero pre illis · vtinam cum illis. Vuunt tritico · bibũt vue sanguinem meracissimum. Parum est impinguantur et dila tantur adipe frumenti · herbarũ sucis · peregrinum mutuantur sa= porem et additur oleum camino Sed considera et negociatores. circueunt mare et aridam in la= bore corporis et periculo vite pi= turas sibi diuicias congregantes Dura sunt hec · caueant pruden tes nostri duites · interea capiũt somnos · ne dicam in stratis lasci uiãt suis. Erit tamen inuenire in die festo gratus vasis argen= teis et aureis ministrorum dexis referta vaṙs opibus manticas partícas ornatas in scrinṙs tam multiplices loculos · vt si men= sas habueris nummularios putẽ Quid fabros cementarias · cete= rosq; eiusmodi operarios necesse est numerare. Dictum sibi mul= to labore querunt · illi madent delicṙs copṙs affluunt ocioſi. Cum resurgere ceperint homies vnusq̃sq; in suo ordine · vbi pu= tas generacio ista locabitur. Si ad milites forte diuerterint ex= sufflabunt eos q; minime secum laborem aut pericula tolerarũt Sic agricole sic negociatores z singuli quiq; ordines hominum a suis eos similiter arcebunt fimi bus · vt pote qui in labore homi num non fuerunt. Quid ergo re stat ñ vt q̃s omnis ordo repellit parit et accusat · eum cõsorciant locum · vbi nullus ordo ſ sempi= ternus horror inhabitat ·

¶ De abhominacione clericoꝝ · m quibusdam dictis · ca^{m} · x ·

Dilatata videt ecclesia ipse eciam cleri sacratissimus or= do super numerum multiplica= tus est? Verum z si multiplicasti gentem domine · non magnifica sti leticiam · dum nichil minus appareat decessisse meriti quam numeri accessisse. Curritur pas= sim ad sacros ordines · et reuerẽ da ipsis q; spiritibus angelicis mistia homies apphẽdũt sine reue rẽcia sine disciplina. Neq; enim sig= num regni occupare celestis ã il lius timẽt ipertñ gestare coronã · i q̃bo auaicia regñt · dñat supbia sedz iiq̃tas · luxuria ecia pncipat in q̃bo z pessima forte a ꝓpeat itra pietes abhominacõ · si iuxta ezechi elis ꝓphiaz pietẽ fodiam9 vt i do mo di videam9 horrẽdũ facin9 · Si q̃dẽ · p9 formicacõez p9 adl'tia p9 iceſt9 ne ipe q̃dẽ apd aliq̃s igmie passiões · z tpitudis opa dsũt · vt ñ fiẽnt que adeo vsq; ñ inueniunt

Vtinam nec nos dicere oportet vtinā nec dicentibꝰ crederet ꝙ humanum aliqñ occupaūit animum tā abhominā̄da cupido. heu genus electum regale sacerdocium. gens sancta. populus acq̄sicionis. quis inter tua illa p̄mordia. tam diuina et spiritalibꝰ affluētem crismatibus cristiane religionis ortum credē posset. posse talia inte aliquādo repiri. Ingreduntur em̄ cum hac macula tabernaculū dei viuētis ihabitāt cū macla templū sāctū dom̄i polluētes. iudiciū multiplex accepturi ꝙ tā ḡuissim̄s oscias gert et nichilom̄9 sese igert i sāctuariū dei. Tales em̄ non modo placant deum ꝑ et magis irritant. plane et imsēsum reddūt sibi vereor ne et his q̄bus eum ꝓpiciare debuerant. Vtinā qui otinere non valent pfectionem temerarie ꝓfiteri aut celibatū dare nomia vereantur. Esꝭ siq̄dem sine dubio melius nubere q̄ vri z saluari in humili ḡdu fidelis populi. quam videri ſblimitate. z deteriꝰ viuē et districtꝰ iudicari. Multi em̄ libtatem in qua vocati sūt in occasione carnis dedisse vident̄ abstinētes remedio nupciali z i omne ōmceps flagiciū effluētes.

¶ Ammonicio ad ipsos clericos vt se corrigant. ca^{m}. xi.

Arcte obsecro fratres. pci te animabꝰ vestris. pcite sāguini q̄ ꝓ nobis effusus ē horrendum cauete piculum. ignem qui patus ē declmate. Inuenia^{t} tñ non irrisoria professio pfectionis exibeatur ecia ōtus in specie pietatis. nō sit inanis celibis vite forma z vacua veritas. Quid nipiclitatur castitas idelicñs. veritas in multiloq̄o. caritas in hoc seculo neq̄s fugite de medio babilonis. fugite z saluate animas vestras. Conuolate ad vrbes refugii vbi possitis et de p̄titis agē penitenciam. z in p̄senti obtinē graciam et futurā gloriam fiducialiter p̄stolari. Non vos retardet asciencia peccatoꝝ q̄ ō abū dauerit illa supabundare osuevit grā. Non penitencie austeritas ipsa ōterreat neq̄ em̄ cōdigne sūt passiones ad p̄teritam culpā que remittit̄ n̄ ad p̄sētem solacionis graciā que immittit̄ nō ad futuram gloriā q̄ ꝓmittit̄ nobis. Si ōbis nō creditis operibꝰ credite. exemplis acq̄escite plurimorum. Currunt vndiq̄ peccatores ad penitenciā z natura piter z consuetudine delicati. Exteriorem omnino aspitatem non reputāt ut exaspitate consciēcie leniantur. Nil credentibꝰ ipossibile. nil amantibus difficile. nil asperum mitibus. nil humilibus arduum repcritur quibus z gracia fert auxilium.

¶ De piculo clēicoꝝ. ca^{m}. xñ.

Cauendū valde in ꝓpha legimus vbi loquens ad angelos suos deus sic ait. Miserea^{m} impio. Quibus pauentibꝰ atq̄ q̄rentibus. non ergo discet facere iusticiam. nō inquit. Subdensq̄

causam · in terra ait sanctorum iniqua gessit et non videbit gloriam domini. Timeāt clerici timeant ministri ecclesie · qui in rebus sanctorum quas possidēt tā iniqua gerunt vt stipendijs que sufficere debeant minime contenti · superflua quibus egeni sustentandi forent · impie · sacrilegeq; sibi retineant · et in vsus sue superbie atq; luxurie victum pauperum consūmere non vereantur Duplici profecto iniquitate peccantes q; et aliena diripiunt et sacris in suis vanitatibus et turpitudīb abutuntur. Ideoq; tenuit eos superbia · ne humilientur ad penitenciam · sed damnentur propter superbiam · cum superbo diabolo et angelis eius. Nam qui in labore hominum nō sunt · in labore profecto demonum erunt.

De peruersitate quorundam monachorum · in quibusdam sententijs · ca^m · xiij^m ·

Non magnū ē esse humilem in abiectione. Magna prorsus et rara virtus humilitas honorata. Ei me miserum meis deceptā simulacionibus ad aliquem vel mediocrem honorem prouexerit ecclesia · deo nimirum hoc vel propter mea vel propter subditorū peccata permittente nōne statim oblitus quis sim · talē me puto qualis ab hominibus qui cor non vident putatus sū. Credo fame · conscienciā non attendo · et reputans non honorem virtutibus sed virtutes honori eo fācriorem quo superiorem me estimo. Videas plerosq; in ecclesia de ignobilibus nobiles · de pauperibus diuites factos subito intumescere · pristine obliuisci abiectionis · genus quoq; suū erubescere et infimos dedignari parentes. Videas et homines pecuniosos ad honores quosq; ecclesiasticos peruolare moxq; applaudare sanctitatem · vestium dumtaxat mutacōe non mencium · et dignos se estimare dignitate ad quā ambiēdo peruenerūt qōq; si audeo dicere adepti sunt nummis attribuere meritis. Omitto autem de his quos exercet ambicio et honor ipse superbiendi eis est materia. Sed video qō magis doleo post spretā seculi pompam nonnullos in scola humilitatis superbiam magis addiscere ac sub alis mitis humilisq; magistri grauius insolescere et impacientes amplius fieri in claustro quam fuissent in seculo qō q; ingis peruersum est plerūq; in domo dei non paciuntur habēi otēptui · q; in sua n̄ n̄ otēptibiles eē potuerūt vt q; vident vbi a plīb honores appetunt ibi hre locū n̄ meruert saltē ibi honorabiles videātur vbi ab oīb honores otēnunt · video et alios quod nō sine dolore videri debet · post aggressam xpi miliciā rursus sectaribs īplicari negocijs rursus terrenis cupiditatibus immergi cum magna cura erigere muros

et negligere mores ſb̄ p̄textu cō
munis vtilitatis ꝺba vendē di-
uitibus ꝛ matroniſ ſalutaciones
et concupiſcē aliena ꝛ ſua cum li
te repetere. Ita ne mūdū ſibi et
ſe mundo crucifixerunt. ut q̄ an-
tea in ſuo vico vel opido vix cog-
niti fuerāt. mō circumeuntes p-
uincias et curas freq̄ztantes. re-
gum noticias ꝛ p̄cipum famili
aritates aſſecuti ſūt. Nec aliūꝺ
hec oīa mala contingunt. niſi q̄
illam q̄ ſeculum deſeruimus hu-
militatem deſerentes dū per hoc
cogimur ī̄epta denuo ſectari ſtu
dia ſeculariū canes efficimur re
uertētes ad ſomitum.

De ī̄tp̄ācia monachorū in ſer
mone ad pologe. ca^m. xiiij.

Nullus ordo recipit q̄ꝑiam
inordinatum. Quod vero in
ordinatum ē ordo non ē. Vnde
nō adūſum ordinem. ſz p̄o ordīe
diſputare putandꝰ ero. ſi nō or-
ordinem in hominib; ſz hominum
vicia reꝓhendero. Dicit ꝛ vera-
citer credit ſāctos patres mona
chorum vitam inſtituiſſe. et vt ī
ea plures ſaluarent vſq; ad infir
mos regule tempaſſe rigorē nec
gloriam deſtruxiſſe. Abſit autē
vt tantas credā eos q̄̄tas video
in pleriſq; monaſteriis vanitates
ac ſupfluitates p̄cepiſſe vel ꝺceſ-
ſiſſe. Miror em̄ vnde in monach
os tanta diſtēpancia in commeſ-
ſacionib; ꝛ potacionibuſ in veſti
mētis ꝛ lectiſterniis. et eq̄tatu-
ris. et conſtruēdis edificiis mole
ſcere potuit. quatenus vbi hec
ſtudioſius. ſoluptuoſi9. atq; ef-
fuſius fiūt ibi ordo melius teneri
dicatur. ibi maior putet religio
Ecce em̄ p̄cas putatur auaricia
ſobrietas auſteritas creditur. ſi-
lencium triſticia reputat. Ecō-
tra remiſſio diſcrecio dr̄. effuſio
libēalitas. loq̄citas affabilitas.
cachinacio iocunditas. mollici
es veſtimentoꝝ. ꝛ eq̄rum faſtus
honeſtas. lectorum ſupfluꝰ cult9
mūdicia. Cumq; hec alterutrum
impēdim9 caritas appellat. Iſta
caritas deſtruit caritatem. hec
diſcrecio diſcrecioēz confundit
Talis miſericordia crudelitate ple
na ē q̄ videlicet ita corpori ſerui
tur. ut anima iugulet. Que ete-
nim caritas ē. carnem diligē et
negligere ſpiritum? Que vero di
ſcrecio. totum dare corpi. ꝛ ani-
me nichil. Qualis vero miſicor-
dia anallā reficē. dñaz interficē
Nemo ꝓ huius miſericordia ſpe-
ret ſe conſeq̄ miſericordiā q̄ miſe-
ricordib; ꝓmittitur. inordinata
ꝓfecto atq; irracionabilis miſeri
cordia ē. ſterilis ꝛ īfructuoſe car
nis ad īplendis mugulare deſi-
derīs. Bona miſericordia miſerē
anime tue. nec poſt ñ miſericor-
diam mereri. q̄ fit ut placeas ꝺeo
Alias aūt nō ē miſericordia ſicut
iam dixi. non caritas ſz īiquitas.
nō ē diſcrecio ſz confuſio inutilis
carnis concupiſcencīs inſeruire
et aīe excolēdis ſtutib; nullam
opā dare. Sub hac tñ effuſiōis
abuſiōe iam fere vbiq; ſic ꝓ ordi
ne tenet. fere iā ita ab oīb; ſine

querela atq; irreprehensibiliter obseruatur ·quamq; dissimiliter Nonnulli quippe hñs omnibus tanquam non vtentes vtuntur et ideo aut cum nulla offensa· aut cum minima. Aliquanti quippe hoc agunt ex simplicitate· aliquanti ex caritate ·aliquanti ex necessitate. Quidam nanq; simpliciter ista tenent· quoniam sic eis precipitur ·parati aliter agere si aliter preciperetur. Quidam autem ne discorditer viuãt cum quibus habitant·sectantes in his non solum suam libidinem sed aliorum pacem. Alii vero qa resistere non valent multitudini contradicencium qui hec vtiq; tanquam pro ordine libera voce defendunt et quociens ista aliqua pro vt racio dictat restringere vel mutare incipiunt ·illi mox tota autoritate resistunt·

De delicatis cibis monachorum·ca^m·xv·

Quis in principio cum ordo ceperit monasticus ad tantam crederet monachos inerciam deuenire. O quanta discamus ab his·qui in diebus anthonii extitere monachi. Siquidem illi cum se inuicem per tempus ex caritate tempserũt·tantam ab inuicem auiditate panem animarum percipiebant·vt corporis cibum penitus obliti die plerumq; totum ieiunñs ventribus sed non mentibus transigerẽt. Et hic erat rectus ordo·quãdo digniori parti prius inseruiebatur hec suma discrecio·cum amplius sũebat q̃ maior erat hec demq; vera caritas vbi aie q̃z caritate cristꝰ mortuus ẽ tãta solicitudie refocillabant. Nobis aũ occurrentibus in vnũ vt vbis aplis vtar ·iã n ẽ dñicã cenã mãducare. Panẽ q̃ppe celestẽ nemo q̃ req̃rat ·nemo q̃ retribuat. Nichil de scripturis nichil de salute agit aiaz. Sꝫ nuge z risus z vba pferunt inuẽtũ Int̃ pndẽdũ q̃ntum fauces dapibus·tm̃ aues pascunt rumoribꝰ q̃bꝰ totus itentꝰ modũ nescias i edendo. Interi aũ fercla ferculis apponunt·z p solis carnibꝰ a q̃bꝰ abstinet grãdia piscium corpa duplicant. Cumq; porubꝰ fueris saciatꝰ ·si sc̃ds attigẽis videberis tibi nec dũ gustasse pisces. Tãta q̃ppe accuracõe z arte coq̃z cũcta appanẽ q̃tinꝰ q̃tuor aut q̃nq; ferclis duoratis. Prima n impediunt nouissima·nec sacietas mutat appetitũ. Palatũ q̃ppe dũ nouellis seducit odimẽtis ·paulati dissuescũt ogta·z ad sucos ex̃ne os veluti ad ꝯ ieiũũ auidꝫ renoua t̃ i ꝺfidẽtia·vent q̃dẽ dũ nescit onerat̃ ·sꝫ vanitas tollit fastidium. Quia em̃ pũas vt eas nata cauit eptas fastidiꝰ dũ alia alñs mlti uaie pmiscent·z spretis natalibꝰ q̃s deꝰ ididit rebꝰ ·q̃busdã adulteris gula ꝓuocat saporibꝰ. Trãsit nimiꝫ meta necitatis sꝫ nec dum delectacõ superat. Quis enim dicere sufficit quot modis vt taceam sola oua versantur et vexantur quãto studio euertuntur·

fercla

adulteri

subuertuntur·liq̃ntur durãtur dimiuunt̃ et nũc quidẽ frixa· nunc assa·nunc farsa·nũc mixti nunc sigillatim apponũtur ut q̊d hec oĩa ñ ut solo fastidio consu· latur·ipa deniq; qualitas rerum talis deforis apparere curat ut ñ mim9 aspect9 q̃ gustus delectet et cum iã stomachus crebris ru· ctibus repletũ se indicet nec dũ tam̃ curiositas saciatur. Sz dũ oculi coloribo palatum saporibo allicium̃·infelix stomachus·cui nec colores lucent nec sapores demulcent·dũ omnia suscipe co git̃·oppssus magis obruitur quã reficitur.

¶ De nimio potu·in sermõe apo logetico·ca^m·xvi·

potus

Am vero de aque potu q̊d dicam quãdo ne ullo quidẽ pacto. Vi· num aquatum admittit̃. Oms ni mirum ex q̃ monachi sum9 infir· mos stomachos habem9 z tã ne cessariũ apostoli de vtendo vino ofilum merito ñ negligim9 mo· dico tñ q̊d ille pmisit nescio cur ptermisso. Et vtinã vel solo cum eciam purum ẽ contenti essemus Pudet dicẽ sz magis pudeat acti· tari·z si pudeat audiri·non pu· deat emẽdari·videas in vno pn· dio ter vel q̃ter semiplenum cali cem reportari·q̃tinus diuisis vi· mis magis odoratis quã potatis nec tam hausti q̃ attactis saga ci ꝓbacione z celeri cognicione Vnum tandem e plũribo q̊d forci us sit eligatur. Quale ẽ aũt illo q̊d nõ nulla monasteria ex more obseruare dicũtur·in magnis vi· delicz festis·vina delibuta melle pigmẽtoz. respsa pluẽibo in con· uentu bibere. Nũquid et hꝰ fieri dicemus ꝓpt infirmitatem stoma chi. Ego vero ad nichil aliud va lere video·ñ ut vel amplius biba tur vel delectabilius. Sz cum ve· ne vino fuerit ingurgitate·toto in capite palpitantes·sic surgẽ· ti in mẽsa·quid aliud libet ñ dor mire. Si aũt ad vigilias indige stũ surgẽ cogis·ñ cãtũ sz plãctũ pocius extorq̃bis. Cum vero ad lectum de venero·req̃situs incom· modum plãgo nõ crapule pcem sz q̊d mãducare nõ queo.

¶ De precioso habitu·in exposi cione sup missus est·ca^m·xvñ·

Quid de ipo habitu dicã·in quo iam ñ calor·sz color re quiritur magis q̃ cultui vestium q̃ ꝺtutum misistitur·pudet dicẽ vincunt̃ in suo studio muliercu· le cum a monachis pcium affe· ctatur in vestibo·nec necĩtas nec saltem forma religionis retenta in habitu·ornari nõ armari appe tunt milites cristi·q̊ dũ ꝓparare se ad plium·et cõtra aereas po· testates ptendẽ pauptatis isigne debuerãt. Quod vtiq; aduersarij valde formidãt ĩ mollicie vestimẽ toz·pacis pocius pferentes in· dicium vltro se hostibus sine sã· guine tradunt inermes. Queritꝫ ad inuendũ·nõ q; vtilius·sz qd subtili9 inuenit̃·nõ qd repellat frigus·sz qd supbire compellat. Non denic; iuxta regulã q̊d vili9

b

compari potest · ſz qđ venuſtius
immo vami9 oſtẽtari · heu me mi-
ſer. q̃lẽcumq; monachõ · cur ad-
huc vĩuo vidẽ ad id deuemiſſe or-
dinẽ nr̃m · ordinẽ ſcz q̃ pm9 fuit ī
eccĩa imo a q̃ cepit eccĩa q̃ null9
in tra ſimilior angelicis ordinibus
null9 vicinior ei q̃ i celis ẽ hieru
ſalẽ mr̃ nr̃a · ſiue ob dcorẽ caſtita
tis · ſiue ꝓpt caritatis ardorẽ cu-
ius apli inſtitutores · cuius hñ q̃s
paulus tã ſepe ſãctos appellat in-
choatores extiterũt . Fuſi ſumus
nũc exti9 z de regno dei q̃d intra
nos ẽ · relictis veris ac phẽnis bo
mis · foris q̃rim9 vanã conſolacõem
et de vanitatibꝰ z iſanñs fris · ac iã
religiõis antique ñ ſolũ ſtutem
amiſim9 ſz nec ſpẽz retinem9 . Ec
ce em̃ ipe habit9 nr̃ q̃d z dolens
dico q̃ humilitatis eẽ ſolebat ſig-
ne a monachis nr̃i tpis ī ſignum
geſtat ſuperbie . Vix iã ī nr̃is ꝓtim
em̃s inuenim9 q̃ veſtiri dignem̃ . Mi
les z monach9 ex eodẽ pãno par
ciunt̃ ſibi cucullã z claidẽ . Qui-
uis de ſecto q̃ntũ libz honoratus
eciã ſi rex · eciã ſi ipator ille fuẽit
ñ tñ nr̃a horrebit idumẽta · ſi ſuo
ſibi modo ꝓparata fuerĩt z aptata
vanũ cor vanitatis notã ingerit
corpi et extior ſuperfluitas · ĩtioris
vanitatis indiciũ ẽ . Mollia idu-
mẽta aĩ molliciẽ indicãt . Mõ tã
to ſtudio cũarek corpis clt9 ñ p9
neglecta fuiſſz mẽs iclta ſtutibꝰ

In hmõe apologetico ð ſuper
bis religioſis · ca^m · xviij .

Ve ſemel et ve itez paupibꝰ
ſuperbis · ve mq̃ et ve iterum
portantibꝰ crucẽ xp̃i et ñ ſeq̃ti-
bꝰ xp̃m q̃ mimz eius paſſionibus
pticipant humilitatẽ ſectari ne-
gligunt . Duplici q̃ppe cõtriciõe
dterunt̃ q̃ huiuſmodi ſũt quãdo
z hꝫ ꝓ tpali glia tpalit ſe affligũt
et ī futo ꝓ ĩterna ſuperbia ad eterna ſup
plicia ptrahunt̃ . Laborãt cũ cri
ſto · ſz cum xpo ñ regnãt . Secun
tur xp̃m ī pauptate ſua ſz ī gloria
ñ ſecunt̃ . Detorrẽte ī via bibunt
ſz ñ exaltabũt caput ī patria . Lu
gẽt nũc · ſz tũc ñ conſolabunt̃ . Et
merito . Quid em̃ facit ſuperbia
ſub pannis humilitatis ihu . Mũ
q̃d ñ habz q̃ palliet ſe humana ma
licia · n̄ vñ iuoluta ẽ ifancia ſalua
toris . Et q̃modo intra preſepi-
um dñi ſimulantrix arrogancia
ſe coartat · ac pro vagitibus in-
nocencie malum mihi detracti-
onis immurmuratur . An non il-
li ſuperbiſſimi de pſalmo quo-
rum prodit vt ex adipe iniquita
tes eorum multo tucius operti
ſunt iniquitate et impietate ſua
quam nos latentes ſub ſanctita
te aliena . Quis enim magis im-
pius an profitens impietatem .
an menciens ſanctitatem . Non
ne is qui eciam mendacium ad-
dens gemmmat impitatem .

De negligencia abbatum · vbi
ſupra · ca^m · xix .

Mor cum regula dicat ad
magiſtrum reſpicere quic-
quid a diſcipulis delinquitur et
dominus per prophetam ſangui
nem in peccato morientium de
manu paſtor. reqrẽdũ eſſe mihi

quomō abbates nr̄i tl̄ia fieri pa
cantur·n̄ forte si audeam dicere
nemo fidr̄at reprehendit ⁊ quo
se ee̅ irrep̄hēsibilem nō confidit
Siq̄dem humanitas ē omniū ⁊
q̄bus ut sibi q̄sq; ⁊ mulget alīs n̄
vehement irascī. Dicam dicā p̄sū
ptuosus dicar·sed verum dicam.
Quomō lux mundi obtenebrata
ē·q̄modo sal terre ⁊ fatuatnm ē·
quor nobis vita via vite debuit
ee̅ dū exemplum ⁊ suis actib⁹ o-
stendūt supbie·ceci facti sūt du
ces cecorū. Qd̄ em̄ ut cetera ta-
ceam specimen hūilitatis ē cum
tanta pompa ⁊ eq̄tatu ⁊ incedē tā-
tis hominum crinitor stupari ob
sequīs quatenus duobus episco-
pis vni⁹ abbatis sufficiat multi-
tudo? Mencior si nō vidi abbatē
sexaginta equos et eo amplius
⁊ suo ducē comitatu. Dicas si vi
deas transeuntes·n̄ patres esse
monasteriorum·sz dominos castel
lorum nō rectores animar·sz p̄n
cipes prouinciar. Tum deinde
gestari iubentur mapule·cipbi
bacini·candelabra·⁊ mātice·suf-
farcinate·nō stramētis sed orna
mentis lectulorum. Vix demq;
q̄tuor leugis a sua quispiā domo
recedit·n̄ cum tanta suppellecti-
li sua tanq; sit vel iturus ad exer-
citum·vel transitur⁹ p deptum
vbi n̄ valeant inueniri nccia.

¶ De ornamentis monasteriorū
vbi sup̄·ca^m·xx·

OMitto oratorior īmēsas al
titudines·īmoderatas lon
gitudies·supuacuas latitudines
sūptuosas depoliciones·curiosas
dpictiōes·que dū i se oracōē re-
torquēt aspectum·impediunt et
affectum·⁊ michi q̄dam mō rep̄
sētant antiquū ritum uidentium.
Sz esto fiant hec ad honorē dei
Illud aūt interrogo monachos
monachos·qđ in gentib⁹ gentil'
arguebat dicite ait ille pontifi-
ces in sācto q̄d facit aur. Ego
aūt dico. Dicite paupes. Nō em̄
attendo versū sz sensum·dicite i
q̄ paupes si tam̄ pauperes in sā-
cto quid facit aur. Et q̄dē alia
causa ē episcopor·alia monacho
rum. Scimus nanq; q̄ illi sapien
tibus ⁊ insipiētib⁹ debitores cum
sint·carnalis populi deuocōez·q̄
spiritualibus n̄ p̄nt corpalib⁹ ex
citant ornamētis. Nos vero qui
de populo exiuim⁹ q̄ mūdi q̄q; p̄
ciosa ac speciosa ꝓ cristo reliqui
mus·q̄ omnia pulcre lucēcia·ca-
nore mulcencia·suaue olencia·
dulce sapiēcia·tactu placencia·
cuncta denicq; oblectamēta cor-
porea arbitti sumus ut stercora·
ut xp̄m luc̄ faciam⁹·q̄r q̄so i his
deuocionem excitare intendim⁹
Quem inq; ex his fructum req̄ri
mus stultor ammiracionē an sim
plicium oblacionem. An q̄m cō
mixti sum⁹ inter gentes forte di
dicimus opa eorum ⁊ fuimus ad
huc sculptilibus eorū. Et ut ap
te loquar an ꝯ totum facit auā-
ricia·que ē ydolor fuitus·⁊ nō
req̄rim⁹ fructum·sz datum ē. Sz
queris quomō. Miro inq; mō. Ta
li quadam arte spergitur es·vt

b

multiplicet̃ · expendit̃ · vt auge-
at̃ · effusio copiã parit · Illo qp-
pe visu sũptuosay ꝫ mirandarum
vanitatum accẽdunt̃ homies ma
gis ad offẽndũ q̃ ad orandũ · Sic
opes opibus hauriunt̃ · sic pecu-
nia pecuniam trahit quia nescio
quo pacto vbi amplius diuiciay
cernitur · ibi offertur libencius
Auro tectis reliquñs signantur
oculi · et loculi aperiuntur · Oste-
ditur pulcerrima forma sancti
vel sancte alicuius · et ideo credi
tur sanctior quo coloracior · Cur
runtur homies ad osculãdũ · imi
tantur ad donandum et magis
mirantur pulcra quã venrentur
sacra · Ponuntur de hinc in eccle
sia gemmate non corone sed rote
circumsepte lampadibus · Cerni
mus ꝓ candelabris arbores qua-
sdam erectas multo eris ponere
mio artificis opere fabricatas ·
nec magis coruscantes suppo-
sitis lucernis quam suis gemmis
Quid putas in hñs queritur pe-
nitencium compunctio an intu-
encium ammiracio ·

¶ De sculpturis et picturis que
fiunt in monasterñs · in sermone
apologetico · ca^m · xxi ·

O vanitas vanitatum sed ñ
vanior quam insanior · Ful-
get ecclesia in parietibus et in
pauperibus eget · Suos lapides
induit auro et suos filios nudos
deserit · De sumptibus egenorum
seruitur oculis diuitum · inueni-
unt curiosi quo delectẽtur et nõ
inueniunt miseri quo sustentent

Vt quid saltem sanctorum ima-
gines non reueremur · quibꝫ vti-
q̃ ipsum qd̃ pedibus concultur
scatet pauimentũ · Sepe spuitur
in ore angeli · sepe alicuius sãcty
facies calcibus tundit̃ transeun
cium · Et si non sacris imaginibꝫ
cur vel non parcitur p̃cris colo
ribus · Cur decoras qd̃ mox fedã
dum est · Cur depingis qd̃ neces-
se est conculcari · Quid tibi va-
lent venuste forme · vbi puluere
maculantur assidue · Demiq̃ qd̃ ꝫ
ad paupes ad monchos ad spũa-
les viros · Nisi forte et ꝫ adũsus
me moratũ iã ysiculũ ꝓphicus ille
rñdeat̃ Dñe dilexi decorẽ domus
tue et locũ habitacõis glie tue ·
Assencio · Paciamur et hec fieri
in ecclesia · quia et si noxia sunt
vanis et auaris non tamen sim-
plicibus et deuotis · Ceterum in
claustris coram legentibus fra-
tribꝫ · qd̃ facit illa ridiculosa mõ-
struosas · mira quedam deformis
formositas et formosa deformitas
Quid immunde simee · quid feri
leones · quid monstruosi centau
ri · quid semihomines · quid ma-
culose tigrides · qd̃ milites pug
nantes · quid feri leones · quid
venatores tubicinantes · Vide-
as sub vno capite multa corpo-
ra · et rursus in vno corpore mul-
ta capita · Cernitur hinc in qua-
drupede cauda serpentis · Illinc
in pisce caput quadrupedis · ibi
bestia prefert equum capra tra-
hens retro dimidiam · hinc cor-
nutũ aial · equũ gestat posteri ·

XXX

Tam multa dēmq; tamq; mira di
uersarum formay apparet vbiq;
varietas ut magis legē libeat in
marmoribꝫ q; in codicibꝫ totum
q; diem occupare singula ista mi
rando q; in lege dei meditando.

¶ De aduocatis in libro primo
de consideracione. ca^m. xxñ.

DIsputaciones aduocatorū
et pugne vborū magis ad
subuersionem q; admuencionem
pficiunt veritatis. Hñ sūt q; docu
erūt ligua suas loq; mēdaciū obti
adūsus iusticiam eruditi p falsi
tate. Sapientes sūt vt faciant
malū. eloq;tes vt impugnēt ve
rum. Hñ sūt q; instruūt a quibus
fuerant instruendi. astruūt n cō
pata sed sua. struunt de pprio ca
lūnias innocencie. destruūt sim
plicitatem veritatis. obstruūt iu
dicij vias. Nichil itaq; absq; labo
re manifestam facit veritatē vt
breuis z pura narracio.

¶ De appellacionibꝫ. in libro ter
cio de ꝺideracione. ca^m. xxiñ.

Magno m appllacionibꝫ z pio
opus mtuitu ē. ne qꝺ fuit
magna nccitate puisū male vtē
do reddatur mutile. Michi vide
tur z in multā eas deuenire pni
ciem. si nō sūmo moderamine ac
titentur. formulā hāc iusticia p
figit tibi z diuine mcōmutabilis
racio eq̄tatis. z mi fallor. ipa ap
pellacōnū lex. vt illicite vsurpa
ta appllacio. nec pfit appellanti
nec appellato obsit. vt qꝺ em fru
stra fatigat9 sit homo. Quā ple
num iusticie ut sese poci9 leserit
qui soluit pximū. appellasse inq;
iniquum ē. iniq; et impune iniq;
appellacionū fames. Iniqua aūt
omnis ē appellacio ad q; iusticie i
opia nō coegit. Appellare nō vt
graues sz si guaris licet. Appellan
dum asētencia añ sentenciā imp
be animo nisi ob manifestum gra
uamē psūitur appellacio. Qui igi
tur nō guatus appellat liquet. q;
aut grauare intendit aut tēpus
redimē. Nō est aūt suffugiū ap
pellacio. sz refugiū. Quātos no
minos appellasse pulsatos. q; in
terim liceret. q; nūquā licet. Nō
nullis eciam q; aduixerunt licu
isse appellacōis suffragio nepha
ria scimus ubi gracia. incestum.
adulteriū. Quale ē turpitudini
patrocinari qꝺ uel maxime for
midari a turpibꝫ optebat. Quo
vsq; dormitas. quousq; nō euigi
lat ꝺideracio tua. ad tantā ap
pellacionē. confusionē. atq; abu
sionem. Preter ius z phas. pter
morē z ordinem fiūt non locus.
nō modus. nō tempus. non causa
discernitur aut psona. Presumit
leuit passim plerq; z neq;ter. Vo
lentes malignari nōne his potis
simum terreri solebant. Nūc ter
rori ipi ex his magis fiūt atq; so
bonis antidotum ꝺsū i venenum
Appellant boni a malis ut n faci
ant bona z supsedent a voce to
nitrui formidantes.

¶ De vsurpacione appellacionis
in libro. iñ. de ꝺideracōe. ca^m. xxv

SI mea grātur vel poci9 cu
rent sētēcia dico appellacōes

vt ñon contemnẽdas ſic ñec vſurpãdaſ omnino. Porro harum quid inſolencius cenſeam haut facile dixerim · niſi q vſurpacio quãdam videtur inducere cõtẽptus neceſſitatem · ac per hoc forte acrius inſectanda q̃ amplius nocet. Aut non vere nocencior eſt mala in ſe in partu peior. Mõne ipa eſt q̃ ipſum ius quoq; nature · aut extenuat · aut extermi nat. Nam ſepe rebus eciam preciosiſſimis p̃cñ ñ gr̃az modo demit ſed adimit. Quid ſacramentiſ accepciuſ? Vſurpata tamen ab indignis indigne ve tractata · mi me acceptantur. Magis habent damnacionem · quia debitam veneracionem non habent. Fateor grande et generale mundo bonum eſſe appellaciones · idq; tam neceſſarium quam ſolem ipſum mortalibus. Reuera quidem ſol iuſticie eſt · prodens ac redarguens opera tenebrarum. Prorſus fouende et manu tenende · ſed q̃ſ extorſit neceſſitaſ · non callidi tas adminiſtrat. Vſurpatorie ſunt eiuſmodi omnes non ſubuenientes in neceſſitate ſed opitulãtes iniquitati. Quid inueniant in cõtemptu. Quanti vt talibus quoq; deferrent · eciam de proprio ceſſere iure · ne longo z caſſo itinere fatigarentur. Plures tamẽ ſua amittere non ferentes appellaciones minus oportunas · z celſa nomina importunius contemp ſerunt. Cum itaq; ex hñſ liqueat ñ ex ꝺtemptu gigni vſurpacõez ſed ex vſurpacione contemptum videris tu quid ſibi velit · q̃ zelus noſter aſſidue pene vendicat illũ et iſtam diſſimulat. Vis perfecti us cohercere contemptum. Cura in ipſo vtero peſſime matris ꝓfocare germen nequam q̃ ita fiet · ſi vſurpacio digna animaduerſione mulcetur. Tolle vſurpacionem · z contemptus excuſacõez ñ habz. Porro excuſabilitas auſũ explodz. Mõ ſit ꝙ inde vſurpator z ꝺtẽptor nullo eit aut ad modũ rarꝰ · bene faciſ tu q̃ appellacõm negato ſuffragio multa remittiſ negocia ad cognoſcentes vel qui noſcere cicius poſſint. Vbi enim cercior ac facilior nocio · ibi deciſio tucior expedicõrq; eẽ poteſt ·

Explicit liber quartus.

Incipit liber quintus de virtutibuſ · de penitencia · in ſermone de pentecoſt · in quibuſdam ſentenciis · ca^m · i.

Vicium reuertendi ad dominum penitencia ẽ · penitenciã habere dolere ẽ. Nã pñaz agẽ remediũ doloris ẽ · vanũ tibi ẽ dũ peccare ñ ꝺſtitẽis peitẽ · verꝰ peitẽs ẽ ſp in dolore z labore · dolet de ꝑtitis · laborat ꝙ futis cauẽdis · vera ſiq; de pña ẽ ſine imiſſionis tpe de pcẽis dolẽ. Sic plãgit omiſſa ne omittat plãgẽda · irriſor vre ẽ et ñ verꝰ peitẽſ q̃ adhuc agit qꝺ peitet. Si ergo vis verꝰ peitẽs eſſe ceſſa a pcẽo z noli ãpliꝰ peccare q̃ in amiſ ẽ pña · q̃ freq̃z coiq̃nat cꝛpa ꝯ nẽpe ẽ ſaluacõiſ nr̃e ꝓncipiũ cũ icipiꝰ r̃ſpuẽ qꝺ diligebãꝰ

et dolere vñ letabam. Amplecti
qđ timebamus. seq̃ qđ fugebam9
optare qđ contemnabam9. In-
fernus quidē et carcer anime rea
consciēcia ē. Gaudete penitētes
quos a vñs vr̄is p̄uis recedentes
excepit mox amaritudo ꝛ cōfusio
animi penitētis. Quātum displi-
cet deo impudentia pc̄oris. tm̄
placet penitentis verecundia.
demq ꝛ supnas beator̄ mansio-
nes attingit penitencie odor.
Gaudent angeli in conūsione et
penitencia pc̄orum salutem ho-
minum scientes lac̄me penitēciā
vmū eorum qđ in illis odor vite
sapor gr̄e sit idulgencie gust9 re
conciliacōis iocunditas. sanitas
redeuntis innocencie serenate su
auitas consciencie. Multiplex
nūc consolacio arguentis cōsci-
encie releuat cruciatum. Benig
nus ē deus q̃ nō patit̄ nos temp-
tari vltra q̃ possum9. Maximeq
inter icia vūsionis oleo miseri-
cordie linit vlcera ut nec morbi
q̃titas nec difficultas curacōis
vltra q̃ expedit inotescat. Ma-
gis aūt arridē videtur facilitas
q̃dam q̃ euanescit qñ iam exerci-
tatos habēti sensus certamē for-
te dat ut timeat ꝛ discat q̃niam
ommū potēcior ē sapiencia.

¶ De confessione sup cantica s̄-
mone. xv. ca^m. ñ.

Confessio anime vitā iudicat
vbi confessio. ibi in conspe-
ctu dom̄i pulc̄tudo ē. Omnia siq̃-
dem in cōfessione lauātur ꝛ hec
ablucio in q̃ndam innocenciam
deputabitur. Non ē vtilis con-
fessio ñ sit in oris veritate ꝛ cor-
dis puritate. Sūt qui pc̄a sua
sic confitent̄ vt videri possint ex
desiderio mūdandi cor id agere ñ
qđ ea q̃ ipi sponte dicunt alīs ab
alīs pacient audire nō possunt
Qui si vere mūdari desiderarent
vt vident̄ nō irritarent nr. ꝫ ha-
berent eis gr̄am q̃ suas illis ma-
culas demōstrarent. Humilit cō
fitenti remittit dey peccatum.
et diabolus eum q̃z i hominis cor
de inuaserat amittit p̄ncipatum
vbi nempe pc̄m remittit̄. ibi p
culdubio. diabolus de corde pec
catoris expellit̄. Ama confessio
nem ob q̃ amaris. ama confessio
nem si affectas decorem. Confes
sioni iūgit̄ decor iūgit̄ pulc̄tudo
Reuera vbi confessio ibi pulcri-
tudo ibi decor. Hi peccata sūt in
confessione lauant̄. Si bona opa
sūt confessione emendantur. Cū
malicia tuam confiteris sac̄ficiū
ē deo spūs contribulat9. cum dei
beneficia imolas deo sac̄ficiū lau
dis. Bonum ornamētum anime
confessio que et peccatorē pur-
gat ꝛ iustum reddit purgatiorē
absq̃ cōfessione iust9 iudicat̄ im̄g
tus ꝛ pc̄or mortuus reputat̄. a
mortuo q̃ppe tanquam qui nō sit
perit confessio. Cōfessio igit̄ pec
catoris ē vita iusti gloria ꝛ nc̄ia
ē pc̄ori. ꝛ iustum decet michilo-
minus. Demq rectos decet col-
laudacio.

¶ De misericordia dei in penitēn
tes. sup cātica s̄mōe. v. ca^m. iij.

Do in deo sūt ingenite mā/
suetudinis argumenta q̄ et
pacienter expectat delinq̄ntes et
clement recipit penitentes. Se/
mina inquam dulcedo suauitatis
exuberat in pectore domini ihesu
langanimitas videlicet in expe/
ctando. et in donando facilitas.
Ad hoc siquidem diu suspendit
sententiam vlcionis a contem/
nente vt quandoq̄ exhibeat gra
ciam remissionis. O solus vere be
atus. cui non imputauit dominus
peccatum. nam qui non habuit
peccatum nemo. Sufficit mihi ad
omnem iusticiam soli⁹ habere p̄
picium cui soli peccaui. Omne q̄
ipse michi n̄ iputare decreuerit
sic est quasi non fuerit vtiq̄ qđ fa
ctum est non potest fieri ipo tam̄
non imputante erit. quasi non fu
erit. Non peccare dei iusticia est
homis iusticia indulgencia dei
Qua diues ē in misericordia. qua
magnificus in iusticia in gracia
quam munificus dominus deus
noster. Non est qui similis sit ti/
bi munerator copiosissime remu
nerator equissime p̄ssime libera
tor. Gratis respicis humiles. iu/
ste iudicas innocentes. miserator
dit saluas et pctores. O qua mul
t⁹ es ad ign̄scendū. o qua magna
multitudo dulcedinis. o qua lon
ge cogitacōes tue a cogitacōib⁹
n̄ris. o qua firmata ē eia sup im
pios misericordia tua. Et si mag
na ē iniq̄tas mea multo maior ē
domine pietas tua. Ideo cum ad
me ipsū turbata fuerit anima mea
memor sum multitudinis miseri
cordie tue et respiro in ea. In cō
muni em̄ posita ē. offertur omni
bus et nemo illis expers n̄ q̄ ren/
nuerit. Gaudeat ergo quisquis
ille est. q̄ ꝑpetue damnacionis
reum adiudicabat conscientia pec
catorum. Excedit q̄ppe pietas
ih̄u omnium criminum quantita
tem seu numerositatem. Maior ē
inquit cap̄ iniquitas mea quā vt
venia merear. absit absit. Maior
ē dei pietas q̄ quis iniq̄tas. Reue/
ra benign⁹ et micors ē. suauis et mi
tis est. copiose misericordie. pre
stabilis super malicia. multus ad
ignoscendum. Quippe cuius na/
tura bonitas. cui fons pietatis ē
mānsio. cui familiaris suauitas. et
cui ꝑpriū ē miserēi. Vel id q̄dem
cui vult miseretur et quem vult
indurat. sed qđ miseretur proprī
um illi. ex se em̄ sūit materiam et
velut quoddam seminarium mise
rendi. Nam quod iudicat et con/
tēnat. nos eum q̄dāmō cogimus
vt lōge alit de corde ip̄i⁹ miseracō
q̄ aīadūsio ꝓcedē videat. Recte
igr̄ n̄ pr̄ iudicōy. vel vlcōnū dicit
sed pater misericordiay. quia mi/
serendi causā et originem sumat
ex ꝑprio iudicandi vel vlciscendi
magis ex nr̄o ꝑterea q̄ prudētes
sūt n̄ operiūt vulnēa sua sz detegū
et confitent dño qm̄ bonus. qm̄
in̄secula misericordia eius.

De oratione. in q̄busdā sētenc̄is
sup cātica sermone. l. ca^m. in̄.

Oratio oris ē ratio qm̄ ia oratio
suo loq̄tur homo cū deo suo.

Orantem demiq̄ hominem deo lo
qui q̄s dubitet. In oracione dat̄
bona voluntas. In dei auribus
desiderium vehemẽs clamor m̄g
nus remissa aũt intencio. vox sb
missa. ad cordis em̄ pociꝰ vocem
q̄ corpis aures eis. Orare ẽ deum
q̄rere vnũ est em̄. Nõ recte oras
si orando p̄ter deum q̄ras. aut qđ
p̄ter deum nõ q̄ras qm̄ ī ipo sũt
omnia. ibi remedia vulnez. ibi sb
sidia necessitatũ. ibi resarcitus
defectuũ. ibi p̄fectuũ copie. ibi
q̄cq̄d accipe vel habere hom̄ibus
expedit. q̄cq̄d decet. q̄cq̄d opor
tet sine causa ergo aliud a deo pe
titur cum sit omnia. Nã z si tem
poralia cum nc̄ce ẽ postulare vi
deam̄. si deus im causa ẽ vt q̄dam
dignum ẽ. nõ vtiq̄ illa. sz illum
pociꝰ q̄rimus propt̄ quẽ alia po
stulamus. Oracio quãto efficaci
or est si fiat vt debet tanto calli
dius impediri ab adũsario solet.
Periculum ẽ si fuerit oracio mi
mis timida. mauis piculum est si
fuarit temeraria. terciũ piculũ
ẽ si sit oracio tepida. Timida siq̄
dem oro celum nõ penetrat. quia
restrigit animum timor immode
ratus vt nec p̄cedere queat. Te
pida vero in ascensu langueſcit z
deficit eo q̄ nõ habeat vigorem
Nam temeraria ascendit sz resi
lit. resistitur em̄ ei. nec tm̄ nõ ob
tinet graciam sz meretur offen
sam. Que vero fidelis z humilis
et feruens oracio fuerit. celum
sine dubio penet̄bit. Vnde dictũ
est q̄ vacua redire non possit.

Propterea rogo vos fratres vt sẽ
p̄ ad manũ habeatis tutissimum
oracionis refugium. nemo vesty
puipendat oracionẽ suã. dico em̄
vobis. q̄ ipse ad quem oram9 nõ
puipendit eã. Prorsq̄ egressa sit
de ore nostro ipe scribi eam iubet
in libro suo. et vnũ ex duobus in
dubitanter spare possumus quo
niam aut dabit qđ petimus aut
qđ nobis nouit vtilius. Nos em̄
quid oremus sicut oportet. nesci
mus. sz miseretur ille sup ignorã
cia nostra z oracionẽ benigne su
scipiẽs. qđ nobis ā ommino mõ ẽ
vtile. aut ñ tam cito dari neces
se ẽ. mime tribuit. omnino tamẽ
infructuosa nõ erit. q̄nquidẽ tã
ta sup te cura ẽ deo tuo vt quoci
ens ignorãs q̄ris qđ tibi inutile
ẽ nõ te exaudiat sup hoc. sz mu
tet illud vtilioꝛi dono. Illud tñ
breuiter dico. nõnullos vt arbi
tror expiri intdum ī oracione a
riditatem z ebetudinem q̄ndam
mẽtis vt solis orãtes labñs nõ sa
tis attẽdant. neq̄ que dicãt. ne
q̄ cui loquantur. Pro eo q̄ velut
ex ꝯsuetudine q̄dam cum minus
dign̄ reuerencia z solicitudie ac
cesserit. In cunctis igit̄ actib
nostris multa est opus vigilãcia
animi. sz p̄cipue ī oꝛone. ecā p̄sen
tamus z ostendim9 nos q̄si facie
ad faciem cum deo loquẽtes. por
ro q̄uis vbiq̄ sit de9 in celo tam̄
orandus ẽ. ibiq̄ oracionis tẽpe
cogitãdus. Sic ergo oret q̄ orat
sic semetip̄m cõsidet z attendat
tãq̄ p̄sẽtãdũ dño maiestatis.

b

¶ De tempore congruo super cãtica ꝑmone. lxxxviii. ca^m. v.

LOcum tempus obꝑuare oportet eum q̃ sibi orare volũit Tempus feriatum ꝯmodius apciusq; . Maxĩe autem cum ꝓfundũ nocturnus sopor ĩducit silẽciũ tũc liberior erit purior q; oracio . Qm̃ secreta de nocte oracio ascẽdit solo arbitro ꝺo sc̃eoq; angelo . q̃ illã supno altari suscipit ꝑsẽtandam . Quã grata et lucida vrecũdo colorata rubore . Quam serena ꝛ placida nullo ĩmĩm ẽbata clamore vel strepitu . Quã demiq; mũda et sincera nullo respersa puluere ĩrene solicitudiñ . nl̃ la aspicientis laude seu adulacione tẽptata . Credimus angelos sãctos astare orãtibꝰ . offẽre deo ꝑces et vota hominũ vbi tam̃ sine ira ꝛ disceptacĩõe leuari pũas m̃ nus ꝑspexerint . Vult aĕ a se requiri ꝺus ecia q̃ ꝺ pollicet̃ . ꝛ iꝺo forte multa q̃ ꝺare disposuit ꝓꝰ pollicetur vt ex ꝓmissiõe ꝺuocõ excitet̃ . sicq; q̃ ꝺ gratis daturus erat ꝺuota oĩo ꝓmereatur . Sic pius dominus omnes homines vult saluos fieri . merita extorquet a nobis . vt dum nos preuenit tribuendo quid retribuat g̃tis agit ne gratis tribuat .

¶ De humilitate . sermone super cantica . ca^m . vi .

Magna et sblimis virtus humilitas q̃ ꝓmeretur q̃ ꝺ non debet̃ digna adipisci . q̃ ꝺ nõ valz addisci digna a deo ꝛ ꝺe deo concipe q̃ ꝺ suis ipa ꝺbis explicare ñ potest . hũilitatis vero talis ꝑ eẽ diffinicio . Hũilitas ẽ ꝺtus q̃ homo verissima sui cognicione sibiip si vilescit . Sola ꝺtus hũilitas le se caritatis ẽ repacio . Sola profecto ñ solet gloriari nõ nouit ꝓsumẽ . contendẽ nõ ꝺsueuit hũilitas . Non contendit iudicio nec ꝓtendit iusticiam q̃ vere humilis est . Porro humilitas ꝺeo nos reconciliat . ꝺeo placet ĩ nobis . Sz cui nã potissimũ vasi gra ĩmfundet̃ . Quale poterim9 idoneũ gr̃e receptaculũ exhibere . Balsamũ eñ purissimũ ꝛ solidissimum vas requirit . Et quid tã purũ . quid ve tam solidũ quã hũilitas cordis Merito ꝓꝰ ꝺe hũilib9 dat̃ gra . Semp solet eẽ ꝺuine gracie familiaris ꝺtus humilitas . Nimirum conseruande humilitatis gracia ꝺuina solz pietas ordinare vt q̃nto quisq; plus ꝓficit . eo mĩn9 se reputet ꝓfecisse . Nã vsq; ad sup̃mũ exercicñ spũalis gradum si q̃s ꝓfecerit aliquid ei ꝺꝓmi gradus ĩ ꝓfectione relinq̃tur . vt vix ꝓmum videat̃ sibi adeptus . Optet nãq; humilit̃ sentire de se intendentem ad alciora . ne ꝺ sup̃ se attollit̃ cadat ad se . ñ ĩ se firmiter ꝑ veram humilitatem fuerit solidatus . q; nisi hũilitatis merito maxima mĩnime optinent̃ . Insipiens ẽ eñ et ĩsan9 . quicumq; ĩ alĩs vite mẽitis . q̃cumq; ĩ alta religione seu sapiẽcia . nisi ĩ sola humilitate confidit . humilitas ĩ honore honor ẽ ipius honoris et dignitas dignitatis . Oñs dignitas

ipso dignitatis nomine indigna ē si humilia dedignat. Si egregius es esto tñ de grege. Si omnibus p̄es ñ dedigneris sub esse. Quid ī flaris altum sapis o homo. Quid extollēis sine causa. Quid altum sapis et oculi tui omne sblime vident. Sublimis q̄dem domin9. sz ñ ita tibi ꝓponit laudabilis magnitudo illius ñ vt sui eciā imitabilis. humiliare z ap̄hendisti. qz sola ē humilitas que exaltat. et sola que ducit ad vitam hec via. nō ē alia p̄ter ipsā. Qui alit vadit cadit pocius q̄ ascendat. O puersitas. o abusitas filiorum adam. qp cum ascendē difficilimum sit. descēdē autem facilimum. ip̄i et leuit ascendunt. et descendūt difficilius. pati ad honores ad celsitudines graduū ecclesiasticoz ip̄is eciam angelicis humeris formidandos. Et certe q̄ contendit supgredi proximos multas inuenet difficultates mt tos habebit emulos. multos patietur cōtradictores. Nichil em̄ facilius ē volenti ascendere quā humiliare seipsum.

Qz magis necia ē humilitas q̄ virginitas. in sermone super missus est. ca^m. vñ.

Pulera permixtio virginitatis z humilitatis nec mediocriter placet deo illa anima in q̄ et humilitas amendat vginitatem. z vginitas exornat humilitatē laudabilis virtꝰ vginitatis sz magis hūilitas necia. potes demiq̄ sine virginitate saluari sine humilitate nō potes. pē inquam placere hūilitas q̄ vginitatē deplorat amissam. sine hūilitate aē audeo dicē nec vgitas marie do placuisz. qz eciā vt placeret eius vginitas hūilitas ꝓculdubio fecit. Quid dicis vgo supba. Maria vginem se oblita gloriatur de hūilitate dicens. Respexit deus humilitatē ancille sue. pociꝰ q̄ vgitatem z tu in negligēdo humilitatē blandiris tibi de virginitate. Expedit tibi virgnē non eē quā de vginitate insoleſcē. Nō omniū q̄dem ē vginitas. Multo tñ paucoz ē cum vginitate humilitas. Qz si et virgo z humilis es. quisq̄s es. magnꝰ es. Attamē salubriorem eligit seq̄zdi ptem in humilitate pc̄oz. q̄ in vgitate supbiet cum et illiꝰ immūdiciam sua humilis satisfactio purget z huius pudicicia supbia inq̄net.

Quomō custodiri potest humilitas. in sermone de labore messis. ca^m. vñ.

Hactora semper attendas. qz in eo plenitudo stat hūilitatis. Nam si forte in re aliq̄ maioz fratre aliq̄ gr̄a q̄ tibi collata videtur. sz in multis si bonꝰ emulatoz fueris uidicare te poteris inferiorē. Quid em̄ si laborare aut ieiunare plus illo potes. z ille te paciēcia supet. humilitate p̄cedit. superemmet caritate. Quid em̄ tota die circa id qđ videris habere insipiēti cogitacione vsaris Esto magis solicitus vt scias q̄d desit tibi. hoc enim melius. Non

ergo magnopē cōgitēs · que tibi videris habere · nisi forte interdū vt grās agē possis · et te noueris debitorē ei q̄ dedit · seu gracia cō/solacionis cū id necesse fueit · ne qualibz ex causa tristior fias · De cetero ea mgis semp attēdas qne alius habet tu nō habes · q̄ hec cogitacō in huilitate te custodi/at · et a descēsu tepiditatis elon/get · et accendat desiderio pro/ficiendi · Vide enim quanta ere gioē mala cogitacio illa pturiat qua sedule vsas in animo · qđ ti/bi habē videris · et alter̄ quēpiā estimas nō habē · Hinc eñ eleua/ris in supbiam · dum te ꝓponis al teri · hinc ꝓficē negligis dum te magnum quēpiā arbitris · hinc demum incipis et deficere · dum tibi alteri9 conpacione eciam ni mis egisse videris · sicq̄ in tepida cionem incidis · z icipis remissi9 agere ·

¶ De timore

AQua sapiencie ¶ Ca^m · ix salutaris fons vite et inci/um sapiencie timor domini ē op/time refrigerans animam noxñs desiderñs estuantem iacula inimi ci potens extīguere · In omnib⁹ p oīa pietati ꝓmoꝝ timò domi/ni p̄ferēd9 ē · Qui timorē dñi sp habet p̄oculis vie eius pulcre et oñs semite ei9 pacifice · Stat ꝓ/positū dei stat sētencia pacis · sup timētes eū ip̄oꝝ et dissimilās ma la · z ēmuuerās bona · vt miro mo do eis bona et mala cooperantur in bonū · Aliud ē multas duicias scire · aliud et possidē · nec noticia duitē facit · sed possessio sic pro/sus sic aliud est nosse deū · et ali/ud timē · nec cognicio sapientē sz timò facit · qui z afficit · Tu ne sapiētem dixeris quē sua sciencia inflat · Et bñ inciū sapiencie ti/mor domini · quia tūc ꝑmū deus anime sapit · cum eam afficat ad timendum non cum instruit ad sciendum · Times dei iusticiam · times potenciā · z sapit tibi iust9 et potens deus quia timor sapor est · Porro sapor sapientem facit sicut sciencia sciētem · sic̄ duicie duitem · Verū sciēciā facile seq̄/tur elacois tumor si nō rep̄mat timò · vt merito dicatur inicium sapiēcie q̄ se pesti insipiēcie ꝑm9 opponit · Hic itaq̄ qđē ingress9 est ad sapiēciā · plantacio domus dei et porta celi · et tāq̄ ingress9 i pala cō glie · In veritate didici nil eq̄ efficax esse ad grāz ꝑmerēdā · re/tinēdā · recuperādā · q̄ omni tem/pore cora deo iueniaris · nō altum sape sed timē · Beat9 es si cor tu/um triplici timore impleueris vt timeas q̄dem pro accepta gracia amplius pro amissa plus ꝑ recu/perata · Time ergo cum arriserit gracia · time cū abierit · time cum denuo reūtet · Cū adest timò ne īdigne oparis ex ea · Si recesserit multom̄gis tūc timēdū · q̄ · ꝺ tibi ꝺficit grā · deficis tu · Time ergo subtracta grā tanq̄ mox casurus Time q̄ reliquit te custodia tua · Nec dubites i causa eē supbiā e/ciā si nō appareat · eciāsi nil ti sci us sis · Qđ eñ tu nescis scit deus

Nunquid q̄ humilib⁹ dat gracia humili auffert datam. Ergo argumētum superbie puacio ē gē Iam si graca recaproca redierit multo amplius tunc timēdū ne forte ⁊tinget reciduū pati. Pro inde omni tpe time deum. et ex omni corde tuo. Amat deus integrum munus. affectum plenum perfectum sacrificiū. Non potes simul ⁊ sic timere ⁊ altum sapere Non ē em̄ quo admittas superbia repletus timore domini. ⁊ sic de ceteris vicijs senciēdum q̄ nec̄e ē omnia plenitudme timoris excludi. Tunc deinde si plene ⁊ perfecte timueris. dabit saporē caritas. Sine caritate enim timor penā habz Timor q̄ n̄ ē i caritate tiet licz cū oēs inciet ad sapiē cia nemīē cōsumat qm̄ superueniens caritas excludit illū.

¶ De discrecioe. i li° multi multa sciunt. ca^m. x.

Iusticia dū suū modū excedit crudelitatis viciū gignit ⁊ nia pietas dissolucioez pait Sic sepe vicium ē qđ ꝺ⁹tus reputat. Sicut remissa segnicies mā suetudo creditur ⁊ pigricie vicium q̄tis virtutē imitatur. Vbi vehemēs actio ibi maxie discrecio necessaria q̄ ē ordinacio caritatis. Semper q̄dem zelus minus absq; scia efficax minusq; vtilis inuenitur pleꝝq; aūt ⁊ pernicios⁹ valde sentitur. Virtus siq̄dē discrecionis absq; caritatis feruore iacet. ⁊ feruor vehemēs absq; discrecionis tpamento precipitat.

Ideoq; laudabilis cui neutrū deest. q̄tinus ⁊ feruor discrecionem erigat. et discrecio feruorem regat. Quo igit̄ zelus feruēcior at q; vehemēcior spūs. pfusior q; caritas eo vigilancior opus scia ē que zelum supprimat. spiritum temperet. ordinet caritatem. Discrecio q̄pe omni ꝺ⁹tuti ordiez ponit. ordo modum tribuit ⁊ decorē et ꝓpetuitatē. Est ergo discrecio nō tam ꝺ⁹tus. q; q̄dam moderatrix et auriga ꝺ⁹tutum ordiatrix q; affectuum. ⁊ mox doctrix et ꝺsumacō pfectiōis. Tolle hāc et ꝺ⁹tus vicium erit. ipsaq; affectio naturalis in pturbacionem magis conuerteī extermiiūq; nature. Hec nimirū docet. nequid nimis. q; discrecio vere circumcidit vt nō plus nec min⁹ fiat. Nā q̄ minus ē fructum boni opis abscidit. nō circumcidit. q̄ tepidus ē min⁹ facit. Qui ergo in discrecione conūsatur suā ipsius salutē operatur. De spū discrecionis scimus q; nichil sic illum extinguit quomō ꝓpria voluntas ꝑuertēs corda hominū ⁊ racionis oculos claudens. docet nature nō parcē racioni nō acq̄escere nō obtpare seniorū consilio vel exemplo. nō obedire prelato.

¶ De obediencia in epistola. ad adam monachum. ca^m. xi.

Obediencie virtus sp militat veritati. Obediencia dirigit gressus nr̄os ⁊ sācte ꝺūsacōis graciam ꝓmeretur. Nā si ꝺtraria

lex ī membris nostris per ꝛmobe=
dienciam. quis nesciat p obedien
ciam ꝺtinenciā dari. Ipsa ē q̄ mi
sericordiā nouit ordinaē. ipa que
paciencīā docet et donat. Inobe
dienciā causam esse mortis omēs
eximur. omēs morim̄ ꝓpter eam
Discę homo obedire. discę terra
subdi. discę pulus obtemparare
De auctore tuo loquēs enange=
lista. et erat inquit subdit9 illis.
Haut dubium quin marie et io=
seph. Nam cum remansisset ꝛm ie=
rusalem. ꝛ dixisset m hīs que pa
tris sui erant oportere se esse.
non acquiescentibꝫ parentibꝫ
eius. sequi illos ꝛm nazareth nō de
spexit. mgr̄ discipulos. deus ho
mines. verbū ꝛ sapiēcia. fabrum
et feminā. Erubesce superbe ci=
nis. Deus se humiliat. ꝛ tu te ex=
altas. Deus se homibꝫ subdit. et
tu dñari homibꝫ gestiens. tuo te
ꝓmis auctori. Quociēs em̄ ho=
minibꝫ p̄esse desidero. tociēs de=
ū meū p̄ire ꝺtendo. De9 ꝛmquā cu
i angeli sbditi sūt. cui pncipatus
et pf̄ates obediūt. subdit9 erat
marie. Vtriq; stupor. vtrimq; mi
raculū. Et q; femie deus obtem=
peret humilitas absq; exēplo. et
q; femia deo principet̄ sblimitas
sine socio. Si homis o homo imi
tare dꝺignaris exēplū. certe nō
eit tibi idignū seq̄ auctorē tuum
Acq̄esce aūt deo. et sit voluntas
tua subdita veitati. Ac parum est
subiectum esse deo. nisi sis et o=
mni humane creature propter
deum. siue abbati tanq̄m pre=
cellenti. siue prioribus ab eo cō
stitutis. Ego plus dico subdere
paribꝫ. subdę et minoribus. Et si
vis ꝛm iustitia esse pfectus. Vade
ad minorē defer ꝛmferioi. minori
te ĩclmato. Quē a deo suo extur
bāuit ꝛmobediēcia. sine dubio ad
ipsū p obediencīā recto tramite
redit. Pena corpis nec ꝛm diuici
as stabilis. nec sine obia facile po
test esse discreta. ꝛ obia ī diuicīs
ꝛ voluptate. nec stabilis nec glo
riosa. In obediencia vicium ca=
ueas proꝓrie voluntatis. Nam
quisq; vel aperte vel occulte sata
git vt q; habet ī voluntate Doc
ei spiritualis pater ꝛmungat. ipe
se seducit si forte sibi q̄si de obedi
encia blandiatur. Neque enim
ꝛm ea re prelato sed magis ei pre
latus obedit. Qꝛ siquis obediat
quidem sed simulatorie et ad ocu
lum. murmuret autē ꝛm absconꝺ
dito falsa est obediencia. Sola
est caritas que obediciam gratā
facit ꝛ acceptabilem deo sola cō
mēdat. Verus obediens dat su
ū velle et suū nolle. Qm̄ pauci in
ueniuntur ꝛm hac perfecte obedi
re fōma. qui suam ita abiecerunt
voluntatem. vt non quod ipsi ſ;
q; dominus velit omni hora req̄
rant. dicentes sine ꝛmtermissione
cum apostolo. Domine quid me
vis facere. O verbū breue et ple
num. sed viuum. sed efficax. sed
dignum omni accepcione. Die
enim decet. sed ommino dignum
est. domine non meam a te. sed a
me tuam queri ꝛ fieri voluntatē

Multorum profecto hodie pusillanimitas et puersitas exigit· vt ab eis q̄ri oporteat·qđ vis vt faciam tibi nō ipsi querunt. Domie q̄d me vis facere. Considerare necesse habet mīster·et vicarius cristi quid sibi p̄cipi velint non ipsi q̄siderant q̄ voluntas sit p̄ceptoris. Discernunt ꝛ diiudicant eligentes in q̄bus obediant impanti·immo in quibus p̄ceptorem suum ipor necesse sit obedire voluntati. Non ē eorū obediencia plena·non in ommib⁹ pati sūt obseq̄ non p omnia proposuerunt sequi eum·q̄ non suam sz p̄ris venit facere voluntatem.

¶ De disciplina super cantica·sermone·xxiñ·ca^m·xñ·

OMnes hoīes natura eq̄les genuit ac bono nature in moribus supbia deprauato facti sūt homines eq̄litatis impacientes ostendentes inuicem supiores constitui atq; alterutrum supergredi cupientes·et inanis glorie cupidi inuicem inuidētes inuicem puocantes. Primo em̄ iugo discipline insolēcia mor domāda ē·q̄usq; duris ac durnis seniorū attrita legibo·humiliet ꝛ sanetur ceruicosa volūtas·bonumq; in se nature qđ supbiēdo amiserat obediendo recipiat. Accedit nimirū disciplīatis moribus bonū nature·quo redditur homo suauis et mitis·homo sine q̄rela nemīnem circumueniens nemīnē cōcuciēs nemīnē ledens nemīni se super extollens. Disciplina non cōstringit liberum·sz voluntarium regit ꝛ dirigit in viā pacis extollēs. Insigne decoris disciplina p̄fert. Q quā cōpositum reddit omnē corporis statum nec ñ et mentis habitu disciplina. Ceruicem sōmittit pomit supcilium·cōponit vultum·ligat oculos·cachinnos cohibet·gulam frenat·iram sedat formatmcessum. Quid ncē est bis pungere nec recalcitrantem valde timendum magis exercē perse satis erubescentem cōfundē amplius·cui soli racō mgr̄·cui p̄pria consciā ōga·ꝛ mgemta vere cūdia lex ē ꝛ disciplīa. Juge q̄ pe silenciū ꝛ ab omni strepitu seculariū ꝓpetua quies·curat celestia meditari. Porro otinencie labor ꝛ rigor disciplīe psalmor ymnor q; dulcedmie releuañ. Pudor de p̄teritis·noue uersacionis tēpat austeritatem. Is autem qui in p̄senti p paciēciam capitur bone consciencie fructꝰ futurorq; bonorum opatur desiderium qđ nō frustrabit̄ et spem q̄ non confundit. Vēturi timor iudicñ pio cedit caritatis fraterne exercicio. Tedium et accidiam ꝓcul pellit sāctar varietas obſuacionū labor ꝛ labor ꝛ volūtaria pauptas hec sūt monachor ınsigma hec vitā solēt nobilitare mōasticam.

¶ De silencio in meditacionibus

IN silencio. ¶ ·ca^m·xiiij·

nemo sic ociosus eē debet·vt in eodem ocio vtilitatē nō cogitet ꝓximi nec sic actuosus vt contē placionē non req̄rat dei·parum

enim proficit·qui alteri nō pro/
dest·cum potest. Est silencium
irrepℏensibile imo et laudabile
magis.et est sermo nō bonus. Bo
num silencium a iactancia.bonū
a blasphemia·bonam a murmu/
re et detractione. Alius enī ob la
boris magnitudinē et pondus di
ei.exasperatus animo murmurat
diiudicat eos q̄ p aīa sua pungilāt
tanq̄ reddituri vtiq; raciōz. Cla
mor est sed supra omne silencium
Clamor iste obdurati animi sile/
re facit quā audiri nō patitur vo
cē ꝟbi Alius pusillanimitate spit9
in expectacōe deficit. Pessimūq;
hoc verbum blaspemie est·quod
nec in hoc seculo remittur·nec in
futuro. Tercius in magnis ambu/
lat et mirabilibus sup se dicens·
manus mea excelsa·et putans se
aliquid esse·cum nichil sit. Sile/
at ergo in nobis lingua maledica
lingua blasphemia·lingua magni/
loqua. Quam bonum est in hoc
triplici silencio salutare domini
prestolari·Ita tamen ab hijs ta
ceas·ne ommino taceas·nec dede
ris silenciū deo. Loquere illi con
tra iactanciā in confessione·vt
obtineas veniā de preterito. Lo
quere in gracia⁊ actione contra
murmuracionem·vt ampliorem
inuenias graciam in presenti. Lo
quere in oracione contra diffidē
ciam·vt ꝺsequaris gloriā in futu/
ro. Confitere inquam preterita ⁊
pro presentibꝰ gracias age·ac de/
inceps ora studiosius pro futuris
vt ne ipse quidē sileat a ēmissiōe

ab inmissione·a promissione

De ieunio in sermone de.xl.

Dignum reor Ca^m.xiiij^ ⁊
aliquatenus exponere·quo
fructu ⁊ quemadmodum oportz
nos ieunare·Primum quidē fra/
tres pro eo q̄ ab ipsis quoq; lici/
tis abstinemus·ea nobis que pri
us conmisimus illicita condonāt
Quid vero est condonari cōmissa
Nisi ieunio breui·ieunia ēdemi
sempiterna. Gehennam enim me
ruimus vbi nullus vnquam cibus
est·vbi guttā aque diues postu/
lat et accipere non meretur. Bo/
num ergo et salutare ieunium·
quo redimuntur eterna supplicia
dum remittuntur hic modo pec
cata. Non solum autem absolu/
cio est peccatorum·sed extirpa
cio viciorum non solum obtinet
veniam·sed meretur graciam·nō
solum delet peccata p̄terita que
conmisimus.sed et repellit futu/
ra que committere poteram9. Di
cam vnum ad huc·ieunium ora
cionem.deuocionem.⁊ fiduciam
donat. Et vide quemadmodū si/
bi mvicem ieunium et oracio so/
cientur. Oracio virtutem impe/
trat ieunādi.et ieuniū graciam
p̄meret orādi. Ieuniū oracionē
roborat.oracō sanctificat ieuni
um et domino representat. Quid
enim nobis ieunium proderit.si
relinq̄tur in terra qđ absit. Sub
leuet ergo ieuniū pēna q̄dā ora
tionis.sed ne fōte min9 sufficiat
alterā q̄ nēce ē ei sociare Sit g̃ ie
iunio nro vt facile celos penetrēt

ale due· oracionis scilicet atq; iusticie. Iusticia vero q̄ ē· nisi q̄ cuiq; reddit qđ suum est. Volo tam̄ ammonitos eē fratres meos obſuandum ieiuniū non ab escis tantum ·ſz ab omnibus illecbris carnis z vniūsa carnis voluptate Immo vere ieiunadū ē longe amplio a vicīs quā a cibis. Etenim sine ieiunio hec ꝟ ·cetera a dño reprobantur.

¶ De verecundia super cantica· ꝟmone·lxxviij·ca^m·xv·

Escio an quicq; gracius verecūdia adūti in moribo hominum queat. Que certe omniū ornatus etatum ·ſz reuēa gracia verecundie in teneriori etate amplius pulcriusq; emitescit. Quid amabilius verecundo adolescēte Quā pulcra hec et quā splendida gemma morū in vita et vultu adolescentis. Quā vera z mimime dubia bone nuncia spei· bone indolis index. Virga disciplīne est illi q̄ pudēdis affectibo immimēs lubrice etatis motus actusq; leues coerceat repmat insolentes Quid ita turpiloqi z omnis dinceps turpitudinis occasionē fugitans. Doror continēcie ē indicū colūbie simplicitatis testis innocencie· lāpas ē pudice mentis iugis lucens ·vt nil in ea turpe vel inconor reside attētet q̄ nō illico pdat. Itaq; expugnātrix malor z ꝓpugnātrix pūitatis innate speciat' glia otinencie ē fame custos vite decus· vtutis sedes· vtutū primicie nature laus ·et insigne tocio hōestatis. Rubor ipe genay quē forte inuexerit pudor quātū gre et decoris suffuso afferre vultui solet· vsq; adeo geminum animi bonū verecundia ē· vt z q̄ male agē non verent· videri tamen verecundentur opera nimirum tenebrarum et digna latebris occultantes. Quid tam amicum verecundo animo quā secretum. Deniq; orare volentes iubemur intrare cubiculū vtiq; secti grā· id q̄dem ad cautelam ·ne coram orantibus laus humana furetur oronis fructum ·frustret effectū Sz quid tam ꝓprium verecundie quā ꝓprias irritare laudes vitare iactanciam. Quid tā indecorum maxime adolescenti· q̄ ostentacō sāctitatis. Bona emendacio secuture oracionis si premittas verecundiam·

¶ De temptacionibus super p̄s· Qui habitat ỏsu·v·ca^m·xvi·

Hoc premonitos uos eē volo nemimē super terram absq; tēptacioe uicturum· vt cui forte tollitur aliqua alterā securo aut pauido mgis expectet· z sic speret ab ea liberari vt nunquā sibi in corpore mortis huius libertatem perfectam seu requiem audeat polliceri. Qua re considranda ē nobis tam benigna erga nos diume dispēsacio pietatis ·vt q̄busdam nos temptacionibus paciatur ducius occupari ne forte piculosiores occurrant· ab aliq̄bo vero nos cicio libēt ·vt possimo i alijs q̄s nobis vtiliores fore

preuidet exerceri. Necesse est vt veniant temptatões. Quis eñ coronabit. nisi q̄ legittime certauerit. aut quō certabūt si desit q̄ impugnet. q̄d michi cū victoria. si nec in prelio fui. Impudētissime michi arrogo. vel gloriā sine victoria. vel victoriam sine pugna. Sed heu heu nec mare fluctib⁹ nec vita ista carere potest temptacionibus. nec pt esse pax firma et solida nisi in regione sua. Tot temptacionib⁹ plena est vita nostra. vt nō in meito tota ipa temptacio debeat appellari. Sed qui sumus nos. que est fortitudo nostra vt tam multis temptacionibus resistere valeamus. Hoc erat certe quod querebat deus. hoc erat ad quod nos perducē satagebat vt videntes defectum nostrum. z q̄ nobis non sit auxilium aliud ad eius misericordiam tota humilitate curramus. Cum ēgo temptacionis impetum sentimus in cogitacione. statim fugiamus ad ipsum. et humiliter postulem⁹ auxilium. Omnes enim aliquando cadere necesse est. dum in hoc seculo detinent. alī collidunt. alī nō quia dominus suppomit manum suam. Sed quomodo discernere poterimus. vt segregem⁹ iustos ab iniustis. Verum hoc interest inter eorum casus q̄ iustus suscipitur a domino. idcoq̄ resurget fortior Iniustus autem cum cecidit nō adiciet vt resurgat. imo vero aut in pudorē noxiū. aut in impudenciā cadet. aut excusat quod fecit. et hic ē pudor adducens peccatum aut fit ei frons meretricis. et iam nec deum timet. nec hominem reueretur. predicatq̄ peccatum suum sicut sodoma. Iust⁹ vero sup mannm domini cadit. z miro quodam modo eciam ipsum ei peccatum in iusticiam cooperatur. Nōne cooperatur nobis ille casus in bonum. Vnde et meliores efficimur et cauciores. Nonne dominꝰ cadentem illum suscipit. qui ab humilitate suscipitur. In creacione. in redempcione. ceteriscq̄ cōmunibus beneficiꝰ est deus omnium. sed in temptacionibus suis tanquam ꝓprium eum habent singli electoꝝ. Sic eñ patus est et cadentē suscipe. z eripe fugientem. vt videi possit relictis omibus alīs ei soli operā dare. Propterea expedit oīi anime deum sp attendē. tanquam proprium non modo adiutorē ꝫ eciā inspectorē Qz resistendo temptacionibus victoria acq̄rit. De xl Ca^m xvii

Si gestamus laqueum nostrū. vbiq̄ ꝓriū circūfeim⁹ iimicū. Cāne hāc loquō de peccato natam. in pcto nutritā. prava cōsuetudie viciatā. hac vtit ad ipugnādos nos callidissimus serpens. cui nullum desideriū ē aliud. nll'm studiū nullū negociū misi fūdē sāgnē aiaꝝ. Dic ē qui iugit machinat mlū. Argute loquitur atificiose suggerit callide ocipit illicitos motꝰ isufflat z venenatas cogitacōnes iflāmat. mouet bella. nutrit odia. meitat gulam.

mouet libidinem · desiderĩa carnis
instigat · pcti occasiões parat · et
mille nocendi artibus corda ho
minum temptare nõ cessat · hic ẽ
q̃ manus nras ꝑprio cingulo alli
gat vt caro q̃ data ẽ m adiutoriũ
in ruinam et in laqum nobis fiat
Vex tamẽ in nobis ẽ si vinci vo
lumus ⁊ nemo nostrum in ꝟ cer
tamine deicietꝫ muitus · Subtus
te ẽ o homo appetitus tuus et tu
dominaris illi9 · Potest inimicus
excitare temptacionis motum ·
ꝟ in te ẽ si volueris dare seu nega
re cõsẽsum in tua facultate est si
volueris inimicum tuum facere ꝟ
uum tuum vt omia tibi coopen
tur in bonũ · Ecce em̃ inflammat
inimicus tibi de siderium vanita
tis · aut impaciencie cogitaciões
ingerit · aut excitat libidinis mo
tum · tu solũmõ ne consenseris et
quociens restiteris sic tociẽs co
ronaberis · Credo eciã si cogitaci
ones istas q̃ cito in nobis adũti
mus nõ patim̃ remoiari · ꝟ in spũ
vehemẽti animus adũsus illas ex
citatur · q̃ inimicus confusus ab
scedet · nec tã libenti illico reuer
tet · Nec cedendum vel recedẽ
dũ eciã si grauis temptacionũ fer
uor vtriusq̃ hominis statum af
flixerit eligam9 pocius ardẽ quã
cedere · Vtranq̃ nimiꝝ ꝓsperita
tem humano generi demones in
videre noscuntur vtraq̃ eos feli
citate fraudare contendunt ce
lesti videlicz et terrena · ꝟ longe
amplius roze celi q̃ pigueđme t̃
re · hec sane nullatenus expedit
igiare q̃ pte nã vehemẽci9 instet
pnicax hostium multitudo illic
nẽpe studiosius repugnãdũ · vbi
grauior vrget necessitas · vbi to
tum belli pond9 immimet vbi col
luctacionis racio vmũsa consi
stit · Vnde paratur aut victis
ignominiosa captiuitas aut vincẽ
tibus gloria triũphalis · Nã ꝺmo
nes q̃dẽ nob supna ⁊ eterna poci
us inuidẽ noscunt · ñ tamen q̃ sibi
cedat qꝺ irrecupabiliter amise
runt · ꝟ ne illuc paup ꝺ puluere
suscitatus accedat · vñ ipi in glo
ria conditi irrepabiliter cecide
runt · Indignatur ⁊ luore tabe
scit obstinata maligmitas huma
nam obtinere fragilitatẽ qꝺ re
tinere ipsa non meruit · Sed siqñ
forte tempalia cuiq̃ dãna aut in
ferre conantur · aut gtulantur
inferri · hoc eoꝝ tota mollicio ẽ
vt iactura exterior vel eidem ipi
vel alteri occasio sit rume · Doc
em̃ tota adũsum nos colluctacio
spualium neq̃ciarum est vt nos se
ducant · vt inducãt in vias suas
vt pducant ad destinatum finẽ
q̃ patus est eis · Demonum ẽ sug
gestiones malas ingerere · nostꝝ
est illis non cõsẽtire · Nam quo
cins resistimus diabolum supera
mus · angelos letificamus · deum
honorificamus · Ipse dom̃n9 nos
hortatur vt pugnemus · aduuat
vt vincamus · certantes spectat
deficientes subleuat vincentes
coronat ·

¶ De graciaꝝ actione · sup can
ꝑmone · xiñ · caᵐ · xviñ ·

h

Origo fontaū et fluminū omniū. mare ē. Virtutū et scienciaꝝ dñs xp̄s Continētia carnis. cordis industria uolūtatis rectitudo. casta ꝯsilia. iusta iudicia sācta desideria ex illo manāt. Si qs callet ingenio. si qs nitet eloquio. si qs moribꝫ placz. inde ē. inde scīe inde sapie fmo. Ad locū vñ exeūt reūtunt fluia gciaꝝ vt iteꝝ fluāt. q̄liter inq̄s. Qualit̄ inq̄t aplus. In oīb gcias agentes q̄cquid sapie. q̄cquid virtutis tehr̄e confidis. dei virtuti et dei sapiencie reputa cristo. Siquidem flumīis aqua. si stare ceperit cō putrescit. Sic plane. si graciarum cessat decursus. vbi recursus non fuerit. nec modo nichil augetur ingrato. sed quod acceperat. ei vertitur in perniciem. Fidelis autem in modico. censetur dignus munere ampliori. Refunde ergo in eum qui supra te est. quicquid in te deuocionis quicquid dilectionis. quicquid affectionis. vt siqua est in te gracia. referatur ad ipsum. nec tuam queras gloriam sed ipsius. Disce in referendo gciam non esse tardus aut segnis. disce ad singula dona gcias agere. vt nulla dei dona debita graciarum actione frustrentur. non grandia. non mediocria. non pusilla. Deterēptoria siquidem res est ingratitudo. hostis gracie. inimica salutis. exinanicio meritorum. virtutum dispersio. beneficiorum p dicio. ventus vrens siccans sibi fontem pietatis. rorem misericordie. fluenta gracie. Dico ego pro meo sapere nichil ita displicet deo. presertim in filīs gratie in hominibꝫ conuersionis. quem admodum ingratitudo. Vias enim obstruit gratie et vbi fuerit illa iam gratia accessum non inuenit locum non habet. Nonne enim perditum reputat. quod ingrato donatum est. aut dedisse nō penitet. quod perisse videtur. Oportz proinde gracioſum esse hominem et deuotum qui percepta gracie munra manere sibi desiderat. et multiplicari. Nemo sane est. qui nō facile si querit inueniat. Unde plurimum obnoxius sit deo. quia non est qui se abscondat a calore eius. Multos videmus satis importune petentes. quod sibi deesse cognouerunt. sed paucos admodum noūmus. qui dignas super acceptis beneficīs gracias agere videantur. Nec reprehensibile est. q̄ instanter petimus. sed plane peticionum negat effectum quod inuenimur īgrati. Et forte clemencia esse videt. ingr̄tis negare qđ postulant ne contingat nobis vt tam grauius de ingratitudine iudicemur. quanto magis accumulatis beneficīs. ingrati probamur extitisse. Felix qui ad singula gracie dona redit ad eum in quo est plenitudo oīm gr̄aꝝ cui dū p acceptis nō īgratos nos exhibem9 locū in nobis facimus gr̄e vt maiora adhuc accipere mereamur

Omnino eñ nos sola a ꝓfectu cõ uersacionis impedit ingratitudo nostra · dum q̃dammodo amissum reputans dator q̃ ingratus accepit · cauet sibi ꝺ cetero ne tãto plura amiteret · quanto plũa conferret ingrato · felix ꝓinde q̃ eciã ꝓ mĩmis q̃busdam beneficñs non minimas refert gracias quia graciarum actionem q̃si ꝺicionem a nobis exigit dator gr̃e dominus deus noster ·

¶ De ꝺtẽptu vane glie · sup ps q̃ habitat · ꝺsu · v · z ꝺsu · xñ · ca^{m} · xix ·

VAna gloria leuit volat leuiter penetrat ꝙ ñ leue infligit vulnꝰ cato interficit Nõ videntes necat inanis gloria cecat et negligentes · qui se ei ostentant qui se exponunt z nõ pociꝰ ipi inspiciunt nõ attendunt · nõ discutiunt illam · nõ vident demq̃ q̃m sit friuola · qua caduca · q̃ vana · q̃ inutilis · Si q̃ intueatur ꝙ nõ iam non occidit eum gloria · ꝙ occidit magis ab ea q̃ damõ uersa in puluerem immo redacta in nichilum · Proprie glorie cupidi nulla racione quiescere possunt cum in seipis penitus nichil inuenient vnde possint aliqtinus gloriari · Fratres nemo vestꝝ velit laudari in vita ista q̃ quicq̃d hic fauoris captas q̃ ad deum nõ retuleris ipi furaris Tibi eñ vnde gloria putride vermis tibi vnde ¶ Quid nequius suo vsurpante sibi gloria dñi sui · Vnde apostolus gloriam ꝓpriam creatoris ee nõ creature · Sz cõsiderauit racionalem creaturam adeo affectare gloriam · vt aut vix aut nunquam cõpesci ab ꝙ desiderio possit quippe que ad imaginem facta ẽ creatoris · ꝓpterea saluberrimum admouemt ysilium dicens · Quandoq̃ dẽ psuaderi nobis ñ potest ñ gloriari saltem q̃ gloriatur in domino glorietur · Securus glorior si teste sciencia de gloria conditoris michil michi vsurpo · Securꝰ plane q̃ iam non contra dominũ sed in domino · hec nobis suadet gloriacio cum dicit · Gloriam abinuicem q̃ritis · et gloriã q̃ a solo deo est non vultis · Reuera gloriari in solo deo non nisi a solo deo est · Gloriam vero quã abinuicem accipiũt · qui gloriam q̃ est a solo deo nõ req̃runt · vana est · qm̃ vani filꝫ hominũ · Propterea et omnis gloria sãctorum intus non foris ẽ hoc ẽ nõ in flore feni · aut in ore vulgi ꝙ in domino qui cõsciencie solus sit arbiter deus cui soli placere desiderant · z cui placere sola vera z sũma gloria est · hec est vtiq̃ vera gloria q̃ est a spiritu veritatis · Hec mediocris glia ista q̃ intus est quippe tam vera · q̃ de veritate z in veritate · tam rara · vt uix uel paucitas ꝓfectorum perfecte glorietur in ea · Magna et rara virtus ꝓfecto est · vt ĩg na licet operantem magnum te nescias z manifestam omnib tu am te latere sanctitatẽ · mirabilẽ te apparẽ et ꝺtẽptibilẽ reputare ꝙ ego ipis ꝺstutib miabilib udico Fideis reũa famꝫus es si ꝺ mꝫta

gloria domini tui. et si non exeun
te ex te. tam̃ transeunte p te. mil
tuis manibus ad hereꝫ contingat
Est tucior sua cuiq; gloria. dum
eã habet in semetipo et non in al
tero. Qui em̃ cõsciẽcias in labñs
alienis posuerunt modo magni.
modo parui sunt. modo nulli. se
cundum q; adulanciũ linguis vel
vituperare placuerit vel laudare
Nam sapiens gloriator probabit
opus suum. atq; ad lumen verita
tis diligenter examinabit. et sic
habebit in semetipso gloriam. et
non in ore alterius. Stultus sum
si cistelle labiorum tuorum glo
riam meã credidero. et cepero eã
mendicare abste cum habere so
luero. Nonne nempe in tuo arbi
trio est. probare me. vel improba
re prout soluerís. Ipsi pocius eã
repono seruandam qui potens ẽ
depositum meum seruare in illũ
diem. cautus in custodiendo. fide
lis in restituendo. Secura tũc eit
vnicuiq; laus a deo. hñs dumtax
at qui humanas laudes contem
pserunt ¶. De ğcia dei. super
Cantica Smone lxxv. De ānũcti
acione domini. Ca^m xx

QIbus anime gracia dei. dul
cissimus sane. et omnem in
se habens suauitatem. et delecta
mentum saporis. non modo delec
tat. sed reficit et medetur. Anim̃
nostra spiritus est vadens et non
rediens. si sibi fuerit derelicta se
mel a facie dei egressa vel eiecta.
non reuertet oculus eius. vt vi
deat bona. si nõ requiratur a deo

h

Omis ergo anima querens deum
ne magnũ bonum sibi rtorqueat
in malũ. noueit se p̃uẽtam in illo
et ante quesitã q; querentẽ Nam
vere et absq; dubio eo quisq; pessi
mus quo optimus est. si hoc ipsũ
quo optim9 est ascribat sibi. Nẽ
pe pessimũ hoc. Nã si dicat qnis
q̃dem absit. agnosco gr̃a dei sum
id qõ sũ. studeat aũt captare glo
riam p gr̃a quã accepit. nõne fur
ẽ z latro. Que vẽ fidelis anima ẽ
agnoscit ista z vtm̃q; ğciã ofitet̃
Primo q̃dẽ eã que p̃m est q̃ et pre
uenta est p9ea z sb̃sequẽtẽ Nem
pe tũc mag̃ gracia plenam se pro
bat. cũ totum gr̃e derit. et pri
mas. s. illi ptes ascribens et vlti
mas. alioquin quomõ gr̃a plena si
q̃o habueit qõ nõ sit ex gr̃a. Non
ẽ quo gr̃a itret vbi iam meritum
occupauit. Ergo plena cõfessio
gr̃e. ipsius gracie plenitudinẽ de
sigt̃ in aia ofitentis. Nã si de pro
prio mest in qñtũ ẽ graciã cedere
illi necesse ẽ. deest gr̃e q̃cq̃d meri
tis dputas. Nolo mitũ. qõ gr̃am
excludat. Dcreo quicq̃d de me ẽ
vt sim me9 n̄ q; illud m̃gis fcitan
meũ ẽ qõ me meũ fcit. Gr̃a fodit
me in iustificẽtũ ğtis. z sic libẽatũ
a fuitute pẽti. Itaq; iiciũ meum
soli9 gr̃e ẽ vt nihil mihi q̃dẽ i pde
stiatõe attribuã siue in uocatõe
nõ sic sane ab ope iustificatõis ali
en9 sũ. opat̃ z illõ gr̃a sꝫ plane me
cũ Porro consũmatõ quidẽ et ipa
soli9 est gratie. nec est mihi imp
te hac vel cum ea siue in ea glori
ari q̃si adiutor sim aut coopator.

Itaq; miſericordia dñi ab eterno eſt & vſq; in eternū ſuper electos In medio q̄dē aliq̄tenꝰ oſtēdēs liberum arbitriū meriti grā. p̄n cipium vero & finē ſoli vendicās ſibi. vt ſit nobis alpha et o dominus. Ez ſciant inimici gr̄e abſq; gr̄a nec ad cogitandum bonū ſufficere cor humanum. ſz ſufficiencia ipius ex deo ē. Non em̄ ſufficientes ſumus. vel cogitare aliquid a nobis. q̄ſi ex nobis niſi ip̄e dederit nobis qui dat omnibus affluenter.

¶ De adiutorio diuino. in p̄mōe de vigilia domini. ſuper cantica p̄mone. xxiij. ca^m. xxi.

Quedā te deo committe te ei Nam ſibi q̄dem ip̄i fidem n̄ fidei ſz perfidie ē nec confidencie ſz diffidencie ē magis in ſemetipo habere fiduciam. Is vero fidelis ē qui nec ſibi credit nec in ſe ſperat. factus ſibi tanquā vas poitum. ſz ſic pdens animā ſuam vt in vitam eternam cuſtodiat eā Porro id quidē facit humilitas cōdis. vt non ſibi fidelis aia inmitatur. ſz deſerens ſemetipſā aſcendat iā de deſerto inixa ſuper dilectum Aſcenſus profecto arduus eſt et caſſus conatus abſq; de i adiutorio. Ergo qui ſtat ſi non vult cadē. non fidat ſibi. ſz inmitatur deo. Deus loquitur. ſine me nichil poteſtis facere. Ita ē nec ſurgere ad bonum. nec ſtare in bono poſſumus ſine deo. Tu ergo q̄ ſtas da gloriam deo. cuiꝰ manu erigeris. ip̄iꝰ neceſſe ē vt tute tenearis. Multū opꝰ vt tute habes. ſz qua induaris exalto. ipſa em̄ ſi pfecta ſit facile facit victorem ſui animum. & ſic inuictū redit ad omnia. Eſt q̄ppe vigor animi cedē neſcius pro tuenda ratione. Vel ſic vigor animi qđ in ſe ē omnia ad rationē cogens vel dirigens. Quid ni omnia poſſibilia ſint inmitenti ſuper eum q̄ omnia pē. Nil omnipotenciam dei clarior reddit q̄ p̄ omnipotentē facit om̄es q̄ī ſe ſperant. An n̄ omnipotens cui omnia poſſibilia ſūt Itaq; animus ſi nō p̄ſumat de ſe ſz ſi confortē a deo poterit vtiq; dominari ſibi vt nō dominetur ei omnis iniuſticia. Ita inquā deo inixū nulla vis. nulla fraus. ulla iā illecebra poteit vel ſtantem deicē vel ſbicē dñantē. Alioquī fruſtra nititur ſi nō inititur.

¶ De merito. ſuper cantica. ſermone. lxix. ca^m. xxi.

Officit ad meritum ſcire q̄ non ſufficiant merita. Sed vt ad meritum ſatis ē de meritis non p̄ſumere ſic carere meritis ſatis ē ad iudicium. Porro infanciū renatorum neminem carere meritis. ſz criſti habere merita. Quibꝰ ſe tamē indignos reddūt ſi ſua iungē non nequerint. ſz neglexerint. qđ quidē piculum iam adulte etatis ē. Merita proinde habere cures. habita data noueris. fr̄ctum ſperaueris dominī miſericordiam & omne piculum euaſiſti paupertatis. ingratitudinis p̄ſūpcionis. pernicioſa paupertas

penuria meritoꝝ. presūpcio aūt spiritꝰ fallaces diuicie et ideo fe lix cui nec merita sine presūpci⸗ one. nec presūpcio absq; meritis deest habz vnde presumat. sed nō merita. habet merita. sed ad pro merendum. non ad presumendū Ipsum non presumere nōne pro mereri est. Ergo eo presumit se⸗ curius. q; non presumit. Hoc eñ totum hominis meritum. si totā spem suam ponat in eo qui totum hominem saluum facit. Quantū cumq; spes processerit obtinebit si tantum in deum tota figatur vt firma sit et non titubet. Hec ve ra fiducia. a se deficientis et inti⸗ tentis domino deo suo. Hec inquā vēa fiducia. et cui misericòdia nō negatur. Meum ꝓinde meritum miseracio domini. Non plane sum meriti inops. q; diu ille miseraci⸗ onūm dominus nō defuerit. Qz si misericòdie dni multe. multus nichilominus in meritis ego sum

De fide super cantica. xxviiñ

Fide mūdant Ca^m xxiiñ

Cor da vt possit videri deus fides nescia falli. fides invisibilia conprehendens. sensus penuri⸗ am non sentit. Denicq transgre⸗ ditur fides. etiam racionis humā⸗ ne nature vsum. experiencie ter mios Que vtiq; cōprehēdit qd se sus nescit. experimentum nō in⸗ uenit. Discere id habere cercius id tucius sequi. qd illa suaserit. De nicq; conprehendit que sit longi tudo. latitudo. sublimitas. et pro fundum. Quod oculus non vidit nec auris audiuit. nec in cor ho minis ascēdit. illa in se q̄si in quo⸗ dam volucro clausum portat. ser uatq; signatum. Fides nunc sane probacior esse dinoscitur. cū cre ditur quod non videtur. quia be ati qui non viderunt et credide⸗ runt. Quid magni ē credē qd vi⸗ deris. et tuis non negare oculis fidem. quid laudis meretur. Sed si quod non videmus speramus. per paciēciam expectam9 et pa ciencia meritum est. Proinde vt non euacuetur meritum fidei. sb ducat se visui dās virtuti locum Vbi deus est. non tu potes modo venire. venies autem postea. Age tamen sequere. quere nec te vlla inaccessibil' claritas vel sblimitas a querendo deterreat. ab inveni endo desperet. Si potes credere omnia possibilia sunt credenti. Crede z inuenisti iam credere in uenisse est. Quere ergo totis. se⸗ quere actibus. fide inueni. Quid non inueniat fides. Attingat in accessa. deprehendit ignota. cō prehendit immensa. apphēdit no⸗ uissima. Ipsā denicq eternitatē suo illo vastissimo sinu quodamo do circumcludit fidenter dixe⸗ rim eternam beatamq; trinitatē quā nō itelligo credo. z fide teneo quā nō capio mēte. et q̄dē añ oia fides querēda ē. Fide siquidē in⸗ dei filios adoptam fidē in nobis mūd9 odit atq; pseq̄t. fide z vin⸗ tit. Porro fides sine opibz mōtua ē. i semetipa. Nec miꝝ videri pt si neq̄q; vincit q̄a nec vuat quidē

Queriſ que nam ſit ⁊muicta ⁊ victoriosa fides Illa ſine dubio per quā criſtus habitat ⁊m cordibus nostris Criſtus eſt vita et virtus nostra eſt Tam diu criſtus ⁊m nobis viuit q̄ndiu viuit fides. At p9q̄ fides nostra mòtua ē. q̄dā modo criſtus mortuus ē ⁊m nobiſ Porro fidei vitam opera atteſtāt Sicut eñ còporis vitam ex motu suo digne ſcimus. ita ⁊ fidei vitam ex operib⁹ bonis. Itaq; vita quidem còpis anima p quā mouetur et ſentit. Vita vero fidei caritas eſt quia p illam operat. Vnde ⁊ frigeſcente caitate fides mòtua eſt ſicut corp9 anima recedēte. Quedam eñ fidei anima ipſa deuocio eſt. Mors fidei eſt ſeparacio caritatis. Non facit hominem rectum fides recta. que non operat ex dilectiõe. Sed nec opera q̄uis recta. rectū cor efficere ſufficiūt ſine fide. Quis eñ rectum dicat hominē non placentem deo. cū ſine fide impoſſibile eſt placē deo. Qui nõ placet deo non poteſt illi placere deus. Nā cui placet de9 deo diſplicē nõ pt

De ſpe. ſup can. ſmo. li.

Qſt loc9 ⁊ter Ca^m. xxiiñ. timorem et ſecuitatē. Media videlicz ſpes ⁊m qua mens et cõſciencia molli nimiq; ſuppoſito caitatis ſtratu ſuauiſſime requieſcit. Eſt aūt cum mens nra formidine pene ſeruíliter premit et donec quis p̄mit a ſpiritu ſuitutis parūq; habz de ſpe de timore plurimū non eſt ei pax neq; req es. fluctuante nimiq; conſciencia ⁊ter ſpem et timorem maxime q̄ a ſupexcellente timore habundā cius crucietur. Nam timor penā habet. Ceterū ſi paulatim p ⁊mẽmentum gracie ceperit deficere timor et proficē ſpes. cum deⁱnde ad hoc ventum fuerit vt pfecta caitas ex toto foras mittat timorem. Nõne ei9modi anima ſingulariter ⁊m ſpe conſtituta videbit Ac promde ⁊m pace ⁊mdipſū dormire et requieſcē. Nam qui ſe ſingularit ⁊m ſpe conſtitutū ſentit. nõ iam ⁊m timore ſeruit. ſed requieſcit ⁊m caritate. In ſpe viuimus ne deficiam9 ⁊mtribulacõe p̄ſenti q̄ ⁊m expectacõe ſum9 ⁊mde fectibiliū gaudioq;. Neq; eñ vana nobis expectcõ aut dubia ſpes videtur ⁊mixa nimiq; eⁱne ꝓmiſſionibus veritatis. Porſus magna leticia. ⁊ exultacõ multa ⁊mis cum vita venerit. Non ſolum ipa vita ſed ꝓmiſſio vite etrne et expectacõ iuſtoq; leticia eſt. et tanta leticia vt oñe qđ concupiſcit ei non valeat cõpari. Sed num quid tante leticie ſpes erit ſine leticia. Quicqđ agēdum ſit quicquid declinādū quicqđ tolerādū quicqđ optandum. tu es domine ſpes mea. Hec vna michi omniū ꝓmiſſionum cauſa. hec tota racio mee exſpectacois. hoc eſt votum meum. hoc ꝓpoſitum meum hec ⁊mtencõ cordis mei. repoſita eſt hec ſpes mea ⁊m ſinu meo et ⁊m hac pſeuerabo. Propter te omia detrimētū feci. vt ſtēcora ābitror

qñ tu es dñe ſpes mea. Di mi/
chi p̄mia ꝓmittunt. pro te obti
nenda ſpabo. Di inſurgunt adu
ſu me plia. ſi ſeuiat mūdus ſi fre/
mat malignus ſi ipa caro aduer/
ſu ſpiritu ꝺcupiſcat in te ego ſpe
rabo. Sola mimiru ſpes apud te
dñe miſaciois obtinet locum
nec oleu mūdo n̄ in vaſe fiducie
pois. fratres h̄ ſape ex fide viuē
e. ſi hec ſapimus vt q̄d cunctam
abice ommino ſpes miſas. vanas
inutiles ſeductiuas et huic vni
ta ſolide. ta pfecte. ta beate ſpei
tota ꝺuocione animi toto feruo/
re ſpus inhere. Et quid tibi poſſi
bile. Et q̄d uel difficile e. quere
in illo in q̄ ſperes. q̄ verbo omnia
poteſt. Quid facilius dic tu. Si
ꝺcreuerit ſaluare nos continuo
liberabim. Si viuificare placue/
rit vita i ſolutate eius e. Si p̄mia
eterna largiri licz ei q̄ vult face
Demq; qñ in ſe ſpanti deſit maie
ſtas q̄ quato ſtudio mouet in ſe
ſpari. plane n̄ derelinquet ſpera
tes in ſe. Aduuabit eos ait et li/
berabit eos. Quare. Quibo meri/
tis. Quia ſpauerut in eo. Dulcis
cauſa. Attame efficax. attn̄ irre/
fragabilis. Dulciſſim liberalitas
in ſe ſperātibo non deeſſe. Non ta
men dedignatur ee ſpes miſero/
rum. miſerator et miſericors domi
nus. nō ſeip̄m liberatore ſimul et
ꝓtectore in ſe ſperantibus exhi/
bere recuſat. Ecce munera tribu
lationes ſcdm multitudine earu
conſolationes eius letificabant
animam tuam dum non ad alia
conuertaris dūmō clames ad eum
dūmodo in eum ſpes. Nempe ad
omne temptacione. ad omne tri
bulatione. ad omne demq; cuiuſ/
cumq; modi neccitate apta e nob
vrbs confugñ. ſinus matris expā
ſus e. pata ſut foramina petre. pa
tent viſcera miſicordie dei nri.

De caritate ſuper cantica ſer/
mōe. xxix. ca^m. xxv.

Kariſma p optimū caritas e
plane in ꝺpabile. Demq; q̄d
nā huic ꝺpandū putam9. q̄ ipi p
ferē mrimonio ac fidei tranſferē/
tis mōtes. Porro p caritate homo
in deo et deus in homine eſt Quid
enim ita dei vt caritas. Nempe
et deus eſt. Caritas libertatem
donat. timorem pellit. laborem
non ſentit. meritum non intue/
tur. premia non requirit. et ta/
men plus omnibus vrget nullus
terror ſic ſolicitat nulla premia
ſic inuitant. nulla iuſticia ſic ex
igit. Caritas non querit que ſua
ſunt. Caritas non irritatur. nō
precipitatur nunquam excidit
non in foueam ruit. et pro tribu/
tis malis tumulat bona. O cari/
tas paciens ſed et compaciens
Caritas paciens eſt ſufficit. Ca/
ritas benigna eſt cumulus eſt.
Paciens caritas diſſimlat. expe
ctat. ſuſtinet delinquentem.
Sed benigna trahit. adducit.
conuerti facit ab errore benigna
caritas eiā q̄s tolēat amat et a/
mat ardenter. flet quippe cari/
tas ſed ex amore. non ex timore.
flet ex deſiderio flet cū flētibus

O bona mater caitas · que siue fo
ueat mfirmos · siue exerceat pro
fectos · siue arguat mq̃etos diũ⁹
sis diũsa exibens · sicut filios di⁹
ligit vniuersos · Cũ te arguit mi
tis est · cum blandit simplex · pie
solet seuire · sine dolo mulcẽ · paci
enter nouit irasci · humilit mdig
nari · lesa nõ ꝓuocat spreta reuo⁹
cat ipsa est mater homim et an⁹
gelor · Non solũ que in terris ſ
eciã que in celis sunt pacificauit
ipsa est que deum homini placãs
hominez deo recõciliauit · Cari⁹
tatis ꝓfecto damna sunt scãda⁹
la pusillor · Nec eñ caitas caita⁹
tem offendit aut cõtemnit dum
sentit offensã · nam seipam nõ pt
negaẽ nec in se diuisa est · Nouit
poci⁹ in se diuisa diũgẽ · cõiũcta
diuidere nescit · pacẽ diligit · con
gaudet vnitati · Sola quippe est
que illã generat colligit · solidat
et cõseruat · Vbicũq; suari cog⁹
noscit in vinculo pacis Cum om
ni fiducia caritas pulsat ad osti⁹
um amici nequaquã putans pati
se debere repulsã que amicicia ꝝ
matrẽ se nouit · nec veret ⁊ si gra
tissimũ paulisp mquietare ocium
ꝓter suum negociũ · Illa siquidẽ
vera et sincera est caritas q̃ ꝓxi
mi bonũ vt nostrũ diligim⁹ · Nã
qui magis aut certe solum diligit
suum cõuincit non caste dilige⁹
re bonum · qđ vtiq; ꝓter se dili⁹
git non ꝓt ipm · Amem⁹ et ame
mur · in altero nob · in altero ꝓxi
mo cõsulantes · Nam quos ama⁹
mus in ipsis ꝓfecto reqescimus
a quib aũt amam̃ · ipis nos in no
bis requiem param⁹ · Porro ama
re in deo caitatem habẽ ẽ · Stu⁹
dere vero ꝓter deum amari cari
tati seruire est · Vtrãq; teneo di⁹
lectionem dei · et dilectõz ꝓximi
cum te amo domie ihesu qui me⁹
ꝓxim⁹ es · quomã homo es et fe⁹
cisti mecum misericòdiã · et nichi⁹
lomi⁹ es sup omia benedict⁹ de⁹
in secula C De amore diuino
Sup · Canti ſmone · lxviij
Flagrans et vehemens amor
ꝓtim diuin⁹ cum se intra
se cohibẽ nonvalet · non attẽdit
quo ordine · qua lege · qua ve se⁹
rie seu paucitate verbor ebulliat
dũmõ ex hoc nullum sui senciat
detrimẽtũ · Interdũ nec verba re
qrit · interdũ nec voces oio vllas
solis ad hoc cõtentus suspiriis ·
O amor p̃ceps vehemẽs · flagrãs
impetuose qui p̃ter te aliud cogi⁹
tare nõ sinis · fastidis cetera · con
temnis omia p̃ter te · te cõtent⁹
cõfundis ordines · dissimulas vsũ
modũ ignoras · Totũ qđ optumi⁹
tatis qđ rõis qđ pudoris · qđ con
silij iudicij ve videt triũphas in
temetipo · et redigis in captiuita
tem · Frustra ad audiendũ legẽdũ
ve amoris carmẽ · q̃ nõ aãt acce⁹
dit · quia oino nõ pt capere igni
tum eloquium frigidum pectus
Quomõ eñ grece loquẽtem non
intelligit qui grecũ nõ nouit · nec
latine loqnẽtẽ qui latin⁹ nõ ẽ ⁊
ita de ceteris Sic ligua amoris ei
qui nõ amat barbara erit · erit sic
es sonans aut cimbalum tinniẽs

amor reuerenciã nescit · ab amã/
do quippe amor ñ ab honorando de
nominat · honoret sane q̃ horret ·
q̃ stupet · q̃metuit · qui miratur ·
vacant hec omnia penes aman/
tem ꝓpter q̃ amat · ⁊ aliud nichil
nouit · Ipse q̃ honori merito · me
rito stupori ⁊ miraculo est · amari
tñ pl9 amat · Exigit deus timeri
vt dñs · honorari vt pat · ⁊ vt spõ
sus amari · Quid m̃ hõs p̃stat · q̃d
emiet nẽpe amor · absq; h̃ ⁊ timor
penam habet ⁊ honor ñ habz gra
ciã · Et q̃ de amore ñ venit honor
ñ honor ſz adulacio ẽ · Et q̃dẽ soli
do honor ⁊ gl'ia ſz hoz acceptabit
neutz de9 · si melle amoris condi/
ta ñ habuerit · Is p se sufficit · is
p se placet · ⁊ ꝓpter se ipe meritũ
ipse p̃mium ẽ sibi · Amor p̃ter se ñ
requirit causã · ñ fructum · fruct9
eius vsus eius · Amo quia amor
amo vt amem · Vbi autem amor
labor non est sed sapor quoniam
amanti nichil difficile est · Amor
dominium nescit per se satis sub
iectus est · obsequitur sponte gra
tis obtemperat libẽ reuertetur
Amat et deus nec aliunde hoc
habet · sed ipse est vnde amat · et
inde vehemencius quia non amo
rem tam habet quam hoc ipse ẽ
Nemmem suspicit amor · sed ne
despicit quidem · Omnes ex equo
mituetur qui perfecte se amant ⁊
in seipso celsos humilesq; contem
perat nec pares modo sed vnde
eos facit · Magñ res amor · nam
cum amat deus · non aliud vult
quam amari · quippe qui ob aliud
non amat nisi vt ametur sciens
ipsos amore beatos qui se amaue
rint ·

¶ De violencia amoris duimi sũ/
per · cantica · sermone · lxv · capi/
tulum · xxvñ ·

O Quauitatẽ o graciã o amo/
ris vim · Summus omnium
imus factus ẽ ommiũ · Quis h̃ fe/
cit · Amor dignitatis nesci9 digñ
cõe diues · affectu potẽs · suasu ef
ficax · Quid violencius · Trium
phat de deo amor vt scias amo/
ris fuisse q̃ plenitudo effusa est
q̃ altitudo adequata est · q̃ sin/
gularitas associata est · Deus nõ
modo amans sed amor est et solã
amoris vicem requirit et fidem.
Quid m̃ ament · Amor · Et quid
tam cordium vita quam deus me
us ihus · Is vẽ ẽ amãs ⁊ amabilis
⁊ totũ q̃ d ipo ẽ vẽ ẽ q̃n ipe nõ
est aliud sane quam ipsa veritas
Quis fidus · veruſq; amme amor
nisi vtiq; is quo ueritas adama/
tur · Racionis sum compos · veri
tatis sum capax sed vtinam non
forem si amor michi defuerit ·
Non sum securus a securi · si absq;
eo inueniar · Valde omnimo mi/
chi est per quem sum · viuo · sapio
Si ingratus non sum et indign9
Dignus plane est morte · qui ti/
bi dñe ihesu recusat viuere ·
et mortuus est · et qui tibi non sa
pit desipit · et qui curat esse non
propter te · pro nichilo est et mi/
chil est · propter temetipsum de
us feciſti oĩa · ⁊ q̃ eẽ vult sibi ⁊ ñ
tibi · nichil esse incipit m̃ omnia

pro hñs ergo ita sũ amans te qñ tum possum. Sed est qđ me plus mouet. plus vrget. plus accendit sup omĩa ĩmqm̃ reddit amabilẽ te michi ihu bone. calix quem bibisti opus nostre ẽdempcionis Hoc omino amorem nostrũ facile vendicat totũ sibi. Hoc est qđ nostram deuocionẽ et blãdi9 allicit. et iusti9 exigit. et arci9 stringit. et afficit vehemẽci9

De otinecia. in ꝑmone. pt9 octauam epiphanie Ca^m. xxviñ.

QOntinenciã deberi cãi qs nesciat. Continencia castitatis diluiẽ quicquid ante luxuria ĩquinauit. Cõtinẽcia ẽstringitur corpus ne ĩceps ꝑ mortiferas voluptates defluat. Qui formicaẽ in corpus suum peccat magno illud ꝓuãs honore. et pauendo adiciens pudẽdoq; ẽdecori tollens mẽbrum cristi. et faciens membrum mẽtricis. Ego aũt nõ ab ea tm̃ que tam abhominabilis est. sed ab omni voluptate cãis continendũ dico. Quippe spitus sanctus discipline effugiet fictũ qđ est vita ĩcõtinens. Porro cõtinencia nõ habz meritũ apud deum. que gloriam requit humanã Ideoq; maxime opus est puritate ĩtencionis. qua soli deo mens et placere appetat ⁊ valeat inhe rere. Nec eñ aliud ẽ ĩherẽ deo q; videre deũ. qđ solis mũdis cordibus singulari felicitate donat Nimiꝝ tunc pfecta est virtus cõtinẽcie. qñdo i vnitate fidei cum ꝓximis cõmuiter viuentes. non supplicñ metu. vel humane laud appetitu. ⁊ solo diuini amoris obtentu. a peccatis nos continem9 quia otinencia crebris validisq; temptatoris ictibꝰ resistẽ nõ potest nisi eius gracia ꝓtegat

De abstinẽcia. inf̃mone de dominica pt9 pasche Ca^m xxix

QVod maculauerat crapula abstinẽcia mũdet. afflictio copis. purgacõ est. Ego ĩdum abstineo. sed abstinencia mea satisfactio est ꝓ peccatis. Abstinebo a vino quia in vino ẽ luxuria aut si infirmus sum modico vtar Abstinebo a carnibus ne dum nimis nutriũt carnẽ. simul ⁊ carnis nutriant vicia. Panem ipm̃ cum mensura studeo sumẽ. ne onerato ventre. stare ad orandum tedeat sed ne simplici quidem aqua ĩgurgitare me assuescam. ne distensio ventris vsq; ad titillacionẽ ptingat libidinis. Vinũ et similia mulsum et piguia corpi militant. nõ spiritui. frixuris nõ anima sagina tur. sed caro. piper. zinziber cimi num saluia et mille huiꝰmoi spẽs salsamẽtoꝝ palatum quidẽ delectant sed libidinẽ accendũt. Prudenter sobrieq; uersãti satis ad omne cõdimẽtũ sal cũ fame. qua sola nõ expectata. necesse est alias atq; alias sucis extraneis cõfici ꝓmixtionẽs. quibꝰ videlicet et palatum reparant. gulam ꝓuocent. excitent appetitum. Malũ ergo voluptas corporis. bonum vero afflictio est. Est eñ martirñ genus et effusio quedam saguinis

in quottidiana corpis afflictiõe illo mimꝝ quo mẽbra cedunt ferro horrore q̃dẽ micius · ſꝫ diuturnitate moleſtiuſ · Hic q̃ppe infirmis et puſillis corde neceſſe ẽ vt quẽ ſemel p̃ criſto ponẽ nõ ſufficiunt · ſaltem micioꝛi q̃dam ſꝫ diuturno martirio ſãguinẽ fundãt Quid vero p̃deſt tempare a voluptatibus z inueſtigãdis diuerſitatibus cõplexionũ ciborũq; varietatibus exq̃rendis quottidianam expendere curam · legumina inq̃t ventoſa ſunt · caſeus ſtomachũ grauat · lac capiti nocet · potum aque nõ ſuſtinet pectus · caules nutriunt melancoliã · colerã porri accendunt · piſces de ſtãgno aut de lutoſa aq̃ mee penitus cõplexioni nõ conueniunt · Quale eſt ꝫ vt in totis fluuiis · agris · ortis · cellarꝫ ve repiri vix poſſit q̃ ꝺ medas · Puta te queſo monachum eẽ non medicum · nec de cõplexione iudicandum ſed de profeſſione ·

De paupertate · in ſermone de pronunctio · ca^{m} · xxx ·

OMnium bonoꝝ eterna in celis affluẽcia ſuppetebat · ſed pauptas nꝰ inueniebat in eis · Porro i terriſ abũdabat z ſupabũdabat hec ſpẽs z neſciebat hõ p̃ciũ eiꝰ hanc itaq; dei filius concupiſcẽs deſcẽdit vt eam eligat ſibi · z nobis ſua eſtimacione faciat p̃cioſã Deſcendit ab inenarrabilibo celi duicꝰs et veniens in mũdum vt iſtas q̃leſcumq; duicias habẽ ſoluit ſꝫ in tanta pauptate venit ut natuſ ꝺtinuo poneret in preſepio q̃ nõ erat ei locus in diuerſorio · et vere magna abuſio mimis vt diues eẽ velit vermiculus vilis p̃pt quẽ deus maieſtatiſ z dominꝰ ſabaoth voluit paup fieri · Dicior demiq; criſti pauptas cunctis opibus cũctiſq; theſauris · Quid enim humilitate dicius q̃d p̃cioſius invenitur q̃ mimꝝ regnũ emitur et diuina gracia acq̃ritur · Vis obtinere celum · pauptatis vilitatẽ amplectẽ z erit tuũ · Nõ enim paupertas virtus reputat ꝫ pauptatis amor · Amicicia paupm regum amicos ꝺſtituit · amor pauptatis reges · Regnũ demiq; celoꝛũ pauperum ẽ · Beatus q̃ poſt illa nõ abñt que poſſeſſa onerant · amata mq̃nant amiſſa cruciãt · Magna q̃dam pẽna ẽ pauptatis q̃ tam cito ſolãt in regnum celoꝛum · Nã pauptati nõ tm̃ promittitur q̃m datur · Videmus enim paupes aliq̃ſ q̃ ſi veram haberent pauperta tem nõ adeo puſillanimes mueni rent z triſtes vt pote reges z reges regni celoꝝ · Sꝫ hñ ſũt q̃ pauperes eẽ volunt eo tam̃ pacto vt nichil eis deſit z ſic diligũt paupertatem vt nullã inopia paciantur · Domines aũt bone voluntatis q̃ criſtiana voluntate duiciãs paupertate ꝺmutauerunt vel eciã nõ hitas tãq̃m hitas ꝺtẽpſerũt relinq̃ztes oia p̃pt xp̃m ſicut et ipe reliq̃t omnia p̃pt ipſos · ſecuntur eum q̃cumq; ierit · Felix voluntaria pauptas relinquenciũ omnia et ſequẽcium te dñe ihesu

Vere martirñ genus voluntaria pauptas ẽ. Quid mirabilius aut qđ martiriũ grauius ẽ quã inter epulas esurire inter vestes multas ꝛ p̃ciosas algere. paupertate p̃mi inter diuicias q̃s offert mũdus quas ostentat malignꝰ quas desiderat nr̃ ip̃e appetitus. An ñ merito coronabitur q̃ sic certauerit. Volũtaria paupertas suos a gemina impugnacione q̃ huius mũdi amatores expugnãtur reddit securos scz ꝓpria inuidia ꝛ aliena. Pauptas aũt dum putat miseria aliena caret inuidia et quia ẽ volũtaria nemini q̃cq̃m inuidet.

¶ De tribulacione. in dmm de ramis palmarum. ca^m. xxxi.

Hec est via vite. tribulacio p̃sens via glie via ciuitatis habitaculi. via regni. Utilis tribulacio q̃ ꝓbacionem operat ducit ad gloriam. Omne gaudium existimemus cum in tribulaciões varias inciderimus. Res em necessaria tribulacio q̃ in gloriã vertitur. tristicia q̃ in gaudium mutatur. Gaudium sane longum qđ nemo tollat a nobis. gaudiũ multiplex. gaudiũ plenum. Bonum ergo magis necessitas. q̃m solup tas que cum vtraq; res ciciꝰ trã seat altera penam habeat altera sit paritura coronã. Res necessaria ista necessitas q̃ coronã parit Gloriemur in tribulacione in ea siq̃dem spes glorie. immo ꝛ in ip sa tribulacione gloria continet sicut spes fructus in semine. In hũc modũ regnum dei intra nos est. thesaurus ingens in victili vase in agro vili. Est inq; ꝯ absco ditum ẽ latet gloria absco dita no bis ẽ in tribulacione. Cum ip̃o sũ in tribulacione ait dominꝰ ꝛ ego aliud interim q̃m tribulacionem requiram. Michi adherẽ bonum ẽ. Descendit vt q̃pe sit. ꝛ hns q̃ tribulato sũt corde vt nobiscum sit in tribulacione nostra. Vnde scimus q; nobiscum sit in tribula cione. Ex eo vtiq; q; in tribulaci one ipsa sumꝰ nos. Quis em̃ sustineret q̃s persisteret sine eo. Bonum michi domine tribulari. dũ mõ ipse sis mecum. q̃m regnare sine te. epulari sine te. sine te gloriari. Bonum michi in tribulaci one magis amplecti te. in camino te habere mecum. q̃m eẽ sine te vel in celo. Aurum ꝓbat fornax ꝛ viros iustos temptacio tribulaci onis. Ibi em̃ cum eis es domine. ibi in nomine tuo cõgregatis me diꝰ astas. Quid trepidamꝰ? Quid cunctam̃. Quid refugimꝰ hunc caminum? Seuit ignis sꝫ dominꝰ nobiscum ẽ in tribulacione. Quã do aũt erimꝰ nos cum ip̃o. Nimirum q̃n rapiemur obuiam cristo in aera. ꝛ sic semper cum domino erimus. si tm̃ curemus eum in terim nobiscum habere. vt sit comes vie q̃ patrie ẽ redditor futurus. Immo qui tunc p̃ria mõ sit via in plenitudine gracie nobiscum ẽ in plenitudine glorie erimus nos cum ipso.

¶ De paciẽcia i epl'a ad adã monchũ ꝛ ad mgr̃m gilbtũ. ca^m. xxxñ

Vera paciencia est pati vel agere qđ libeat · ꝫ nō preter qđ liceat. Laudem eq̄ animo ferre virtus paciēcie ē. Spōte appetere sapie laus ē. Impaciencia anime pdicio ē. Siqdem ꝓpt impaciēcia · q̄ pacia caruerūt pierunt Omnes q̄ pie volūt viuē ī xp̄o persecucionē paciunt · ita vt cū nūq̄ ōsit eis pie velle ñ sp tñ assit et pficē ꝓ bona volūtate. Sic em̄ impioꝝ ē pñs bonoꝝ ꝓpositis assidue reluctari · sic ꝺtra pietatē nō ē ꝓpt adūsitatē quamuis iusta et sācta desideria paucorum plerūq̄ nō perfici. Qui paciam nō seruauerit perdet iusticiam · hoc est vitam hoc est perdet animam suā Vide opera domini flagellis cesus spinis coronat9 · clauis confossus afflix9 patibulo · opprobrijs saturat9 omniū tñ doloꝝ immemor ait ignosce illis. Vide ergo ne p impaciēciā peas. Dꝫ vmūsa ꝓ dō sustie q̄ ꝓ te maiora sustinuit · et apud quē pacia ī frūctuosa ñ erit Vtrumq̄ es michi domine hiesu speculū paciēdi · z pmium pacientis · tu doces manꝰ meas ad p̄liū exēplo ōtutis tue · caput meū pꝰ victoriā coronas pñcia maiestatis Vtrumq̄ fortis ꝓuocat ac vehementer accendit. In vtroq̄ mirabiliter tibi me allicis · vterq̄ fumis violentissimus ad trahēdum Trahe me post te libenter te sequor · libenciꝰ fruor. Quā pauci pꝰ te o dñe ire volūt cū ad te pueire nemo ē q̄ nolit · Hꝫ sciētibꝰ cunctis · quia delectacōes in dextera tua vsq̄ ad finē. Et propterea volūt te frui at ñ ita z imitari · ꝛeg nare cupiūt ꝫ ñ ꝓpati. Mō curāt q̄rē quē tñ ōsidēant īmuenire cupiētes ꝺseq̄ ꝫ non sequi.

De iusticia · in sermone · xxxiij · de septem colūmis · ca^m · xxxiij ·

Iusticia ꝺt9 ē q̄ qđ suū ē vni cuiq̄ tribuit. Tribue ergo ꝛbo q̄ sua sūt redde supiori · redde inferiori · redde eq̄li cuiq̄ qđ debes. Redde imq̄m reuēciā p̄lato et obiam q̄ꝝ altera cordis · altera corpis ē. Nec em̄ sufficit exteriꝰ obtpare maioribꝰ nr̄is · ñ exintimo affectu sblimit sēciam9 de eis · Sic z frib9 nr̄is mt q̄s vuim9 ipso iure fraternitatis et societatis humane consilij · sumus et auxilij debitores. Hec em̄ volumus ut et ipi nobis impēdāt · ꝺsiliū q̄ erudiat ī gr̄ācia nr̄a · auxiliū q̄ iuuet infirmitas nr̄a. Dꝫ nullū ego consiliū melius arbitror · q̄ si exēplo tuo frem tuū docē studeas · q̄ optat q̄ ñ optat fieri · puocās eū ad meliora · z ꝺsulēs z ñ ꝺbo neq̄ lingua ꝫ ope z vēitate. An vllo vtilius z efficaci9 auxim aliqđ ē q̄m vt ores ꝺuote ꝓ eo vt ñ dissimules redarguere culpas ei9 vt nlli ei offēdiculm ponas · z solicitus sis tm̄ q̄ntū p̄uales tāq̄m angel9 pacis ꝺ regno ꝺi scāḋala tollē · et occīones scādaloꝝ peit9 remouēs. Si tlez frez ꝺsiliariū z auxiliariū exhibes redꝺ ei qđ ꝺbes nec habet vñ causetur. Porro cui prelatus es huic sine dubio teneris ꝺbitor solicitudinis amplioris ·

Exigit a te ꝛ ipse custodiam ꝛ di
sciplmã. Custodiã quidem vt pos
sit cauere pcm · disciplmam vro
qp mlm9 cauit · mlme maneat im
punitum. Quid si nemlmi fratema
pesse videris/habes tñ sub te cui
custodiã et disciplmam oporteat
exhiberi. Dico aũt corpus tuum
qđ sine dubio accepit regendum
spũs tuus. Debes ei custodiã vt
ñ regnet m eo peccatum nec mẽ
bra tua arma sicut mqtati · debes
et disciplmam vt dignos faciat
penitencie fructus castigatum ꝛ
sbditum suituti · longe tamen et
grauiori ꝛ piculosiori debito te
nent astricti q̃ pro multis anima
bo redditurl sunt racionem. Est
aũ iustica q̃dam stricta et angu
sta valde nec ꝓponere se eq̃li nec
eq̃re ꝓposito huius difficilio est
reddere cuiq; qđ suũ ẽ. Altera la
tior et amplior iustica nec eq̃re
se pari nec inferiori ꝓponere. Sic
em̃ grãdis ꝛ grauis supbia · est p
ferre se eq̃li aut equare prelato.
ita magne hũilitatis est inferiorẽ
se exhibẽ eq̃li a eq̃lẽ iferiori. Ma
xim̃ ꝛ plena ẽ iustica inferiorem
exhiberi eciã ipsi inferiori. Sicut
em̃ sũma ꝛ in tolerabilis ẽ supbia
supiori se ꝓponere. Ita inferiori
sbdere sũma ꝛ plena est iustica.
Studeam9 obsecro adimplẽ om
nem iusticiã · ipsa em̃ via per quã
ad leticiam venitur. Nam leticia
premium est · iustica vero meri
tum et misericordia.

¶ Demia i epla ad guidonẽ triũ
fonciũ abbatẽ · ca^m · xxxiiii ·

Misericordia affectio est q̃ ñ
voluntarie coheretur nec
racioni sbicitur qm̃ non ea quisq;
in se ptrahit voluntario nutu · sz
ipsa pias mentes ad compassiões
dolencium necessario cogit affe
ctu · et ita vt eciã si peccatum esz
misereri et si multum vellem non
possem nõ misereri potest q̃dem
racio vel voluntas affectui effe
ctum sbtrahere sed nunq̃d ipsum
affectum euellẽ. Iusticia meritũ
q̃rit · misericordia miseriam m tue
tur. Vera misericordia nõ iudi
cat sz afficit · non mititur discurso
rem occasione otenta. Nõ em̃ ex
pectatur racio vbi affectio tra
hit. Mens siq̃dem quam semel af
ficit caritas sui iuris eẽ non simit
Metuit q̃ nescit dolet que ñ opor
tet sõlicitatur plus quã voluerit
opatitur nolens miseretur m vi
ta. Sunt quidam misericordes de
hñs q̃ ad ipos nõ pertinemt qui
scandalisãtur qp nõ datur homini
bo abũdanti sic tñ vt ipi ne i mo
dico q̃dem grauentur. Qui si mi
sericordes essent de suo facere mi
sericordiam deberent. Si ñ poss
sent de terrena sbstancia de vo
luntate bona darent hñs q̃ forte
contra eos peccare videntur · in
dulgenciam darent dulce signũ
verbum bonum · qđ ẽ super opti
mum datum vt eoz mentes ad
penitenciam ꝓuocarent. Demiq;
et hñs ommibo quos m peccato eẽ
cognoscerẽt ꝛ compassionem im
penderent et oracionem. Alio
qm̃ misericordia illorum nulla

b

¶ De correpcione · in sermone de natiuitate · iohis bap · cam · xxxv ·

MAgnē et increpare inū ne cesse ē · ferueat ergo in nob amor iusticie · o diū iiqtatis · Nemo frīs vicia palpet · pcā dissimulet · et nemo dicat · nūqd ego sū custos frīs mei · Est enī sētire silē cū arguē possis · et sciq; silis pena faciētes maneat z sēciētes Blāda ꝛ piculosa laus cū laudat pcor ī desideriis aie sue · Iustus corripitur ī mia · pcor adulatur in impietate ille vt curet iste vt occultet qđ erat curādū · Dū enī carpunt vicia et inde scādalū oriť ipe sibi scādali cā ē q̄ fecit qđ arguí debeat · ñ ille q̄ arguit · Inest nate si pco nō absolescat gta et egregia suauitas vt molliorē magis ad opaciēdū peccātibo q̄m ad indignādū aspiorē se sēciat · Etenim si peccāti homī hō pcor imime idignat̄ · ꝛ magis ei piū exhibz opassiois affectū · ꝫ scimq; vñ venit · Ex desideracōe nāq; suiipiq; cui q; venit māsuetū eē ad oīes dum hō vt pie odescēdē sciat ꝓoccupatis ī pco desideat seipm ne z ipse tēptet̄ · Hinc deniq; amor ꝓximi radicē trahet Ex itimis sane humais affectibo ꝓmordia ducit sui ortus fraīna dilectio · z ꝺ īsita homī ad seipm natali q̄dā dulcedie tāq̄m de huore treno sumit ꝓcul dubio vegetacōez z vim p q̄m spirāte gra ꝺsup frēctq; pturit pietatis vt qđ sibi aīa natalit appetit · nate osorti · idest alti homī iure q̄ dā huanitatis vbi potit z optūit nō existimet denegādū · Sz spōte ac libēs impciat̄ Vex ocupiscēcie carnales ī nob decorē nate fedāt · mētē curis z solicitudīb lacerāt sonialis gre suauitatē extimiant · hns ergo dū satisfacē singlariter solūq; bomi nos sociat̄ atq; omūis singlari suauitate ꝓuamq; · qđ ī cōmue dulciq; possidet̄ · qđ pticipaci one ñ minuit̄ · pticiōe ñ amittit̄ z nata ad indignāqū q̄ ad opaciē dū sit ꝓmior · Inde hō tāq̄m omno exutq; hominē ī q̄ vult sibi cum opq; habz ab homīb sbueniri · non vult ipe homīb opq; habētib sb veire · Magis at̄ iudicat spmit irridet hō hoies ꝺliqztes pcor ñ cōsiderans seipm ne z ipe tēptet̄ ·

¶ De beiuolēcia · ī epla ad bernhardū de portis · cam · xxxvi ·

LIbens do · muitus perdo · Scimus quoniam speranti grandia · modica minus grata venire solēt · Quod autem non vemit gratum perditum est non datum · Scio quidem dare · quam accipere beacius esse Sz si detur qđ dāti honestū acapiēti vtile sit facta factis compensare oportet · Sed rebus pauper sum z viribo · equabo ergo beneficia uotis q̄ factis non possum · Desiderīs diues sum affectibus abundo · Et certe verus bñficus amplius nō requirit · Nam quomodo beneficus q̄ nō et beiuolus sit · Porro beiuolus nil sibi carius ipsa existimat beiuolencia · qua et beiuolus nominat̄ · z benefic9 ē · Deniq; beiuolēcia frēctq; ē bñficñ

nisi qs forte beneficiū putet. qđ spe emerit aut timore dimiserit.
Sed quis non videat ꝯ relictum illud venditū neuꝝ datum. Oportet aūt beneficium vt vere sit esse gratuitum. Danti itaq; repē di q̄quam gracius ab accipiente non potest quā si gratum habuerit qđ gratis accepit. Et hec beniuolēcia creatur de beniuolencia dantis in animo accipiētis beneficio q̄dem interueniente. Hac me fateor locupletem. hāc de corde pleno dignam. pfecto officio remuneracionē meo benefactori. hāc deuotus imolo sacrificiū laudis ommium pro salute mei benefactoris.

De perseuerancia ad ianuensem. ca^m. xxxvñ.

PErseuerācia sola virtutum coronat. pseuerācia sola meretur viris gloriā virtutibus coronā. Prorsus absq; pseuerancia. nec q̄ pugnat victoriam nec palmam victor ꝺsequitur. Vigor virium ꝺstutum consumacio est. nutrix ad meritum mediatrix ad p̄mium. soror ē paciencie. cōstancie filia. amica pacis. amiciciarū nodus. vnanitatis viculum propugnaculum sanctitatis. Tolle pseuerancium nec obsequiū mercedem habet nec bñficium graciam nec laudem fortitudo. Demq; nō q̄ ceperit sed qui perseuerauerit vsq; ī finem hic saluus erit Si cautela sampson. si salomonis deuocio. pseuerancium retinuisset. nec is pfecto puarē sapīa. nec ille viribꝫ. hoc honestatis insignie hāc tociusq; pbitatis vnicā fidāq; custodiri firmit horror.

De testimonio consciencie in secundo libro de consideracione capi. xxxviñ.

PErfecta cuiq; z absoluta excusacio testimonium conscicencie sue. volo glorieris testimonio consciēcie. Sz non mmus vt eodem ipo hūilieris para vox michil michi ꝺsciꝫ sū. Cauciorī bonis ambulas si z mata nō lateant Quā obrem noueris te vt inter angustias q̄ non desūt fruaris cōsciencie bono. magis aūt vt scias q̄d desit tibi. Nam cui nō ꝺsit Omnia illi desunt q̄ michil sibi de eē putat. Michil hac luce clariꝫ michil ꝯ glorioſius testimonio. cum veritas in mēte fulget. z mēs in veritate se videt. Sz qualēcpudicam. vēcundam. pauidam. circumspectam. michil penitus admittentem. qđ euacuet gloriam consciēcie attestantis. in nullo cōsciam sibi quo erubescat p̄sencia veritatis. hoc plane ē qđ super omnia bona aie diuinos oblectat aspectus. Testimonium cōsciencie vex ē cum spūs sāctus p̄hibet testimonium spūi nostro. Porro ꝯ testimoniū in tribus cōsistere credo. Necesse ē eiñ credere p̄mo omniū q̄ remissionē peccatorum habere non possis. nisi p̄ indulgenciam dei. Deinde prorsus q̄ michil habē queas operis boni ñ z hoc dederit ipse. Postremo q̄ vitam eternā nullis posset

bonis opibꝫ ꝓmẽri · ñ ḡtis tibi de
tur ꝫ illa. Quis enī pē facē mūdū
de īmūdo ꝺceptū semie · nōne q̄ so
l9 ē mūd9. De opibꝫ q̄ꝫ bonis cer
tū oīno ē · ꝙ nemo habꝫ ea a se
metipo. Mā si stare ñ potuit hūa
na nāa adhuc ītegra · q̄nto mi
nus potit p se ipaz resurgē iā cor
ruptas Certū ē ad suā originē vti
ūsa q̄ntū ī eis ē tēdit ī eā sp ptē eē
ꝓcliuiora. Sic ꝫ nos q̄ de michilo
creati sum9 · ꝺstat ꝙ si nob ipis re
linq̄ī ī pcm · qꝺ michil ē sp ꝺcli
namus. Iā vro ꝺ vita etna scim9
ꝙ ñ sūt ꝺigne passiones huius
tpis ad futaz glām · nec si vn9 oīs
sustineat. Neq̄ enī tlia sūt hoīm
merita vt ꝑpi ea vita etna ꝺbeat
exhure · a ꝺus īmuriā aliq̄m facēt
si eā ñ ꝺonaret. Mā vt taceā ꝙ me
rita oia sūt ꝺi ꝺona ita hō mgis ꝑp
ter ipa deo debitor ē q̄ꝫ de9 homī.
Quid sūt oīa mēita ad tātā glām.
Iꝺoq̄ si credis pcā tua ñ posse
ꝺlēi ñ ab eo cui soli peccasti ꝫ ī q̄ꝫ
pcm ñ cadit bñ facis · ſ ꝺde ad
huc ut ꝫ h̄ ꝺas · ꝙ p ipm tibi pec
cata tua ꝺonant. Hoc ē testiomū
qꝺ phibꝫ ī corde nr̄o spūs sanctus
dicens. Dimissa sūt tibi peccata
tua. Ita ꝺ mēitis q̄ꝫ si credis non
posse habēi ñ p ipm ñ suffiat ꝺo
nec tibi testiomū phibeat spitus
veritatis · ꝙ ea habeas p illū. Sic
ꝫ ꝺ vita etna nc̄e ē testiomū spi
ritus ꝙ ad eā ꝺmo munē sis puē
turus. Ipse enī peccata condo
nat ipse donat merita · et premia
michilomimus ipse redonat ·

¶ De pace · m epistola ad epos

equitanie · ca^m · xxxviiii ·

Artus m pace acq̄rit · m p̄s
sura ꝓbat · approbat ī victo
ria. Dum vsurpāt homines glo
riā · turbant pacem. Solus glo
riā meret q̄ facit mirabilia solus
Porro a cum nr̄o genere agitur
bñ · si dat frui pace ꝺi · pace cum
deo · ꝫ q̄ꝺē felicit ꝫ mirꝫiter.
Quo nā ergo mō stat pax hominū
corā deo vel cum deo si deo nō pē
eē apud homines tuta glia sua. O
stulti filiī adā q̄ ꝺtemnētes pacē
et gloriā appetentes ꝫ pacem p
dunt ꝫ gloriam. Gloriā meam m
q̄t dns alteri ñ dabo. Quid ergo
dabis nobis domine · quid dabis
nobis. Pacem m̄q̄t do vobis · pa
cem relinquo vobis. Sufficit mi
chi gratanter accipio quod reli
quis · ꝫ relinquo qꝺ retines · pacē
volo pacem ꝺsiꝺēo et michil am
plius. Cui non sufficit pax · nō suf
ficis tu. Tu es enim pax nostra
hoc michi necessarium hoc satis
est reconciliari tibi · reconciliari
michi. Abiuro gloriam prorsus
nec sacrilegus sum · muasor glo
rie tue. Tibi domine tibi gloria
maneat illibata · mecum bene a
gitur si pacem habuero. Est ho
mo pacatus qui bona pro bonis
reddens · qꝺ m se est nemīmi vult
nocere. Est alius paciens qui nō
reddens mala pro malis · etiam
potēs ē sustinē nocentē. Est et
pacific9 q̄ bona ꝑ malis reddēs
m ꝓmptu habꝫ eciā ꝑdesse nocē
ti Prim9 q̄tū m ipo ē pacē habꝫ ·
scꝺs pacē tenet · ter9 pacē facit

Primus puulus est ⁊ facile scandalisatur. Sedꝫ in paciencia possidet animam suam. Tercius mortuorum animas lucrifacit. Sunt quidam qui si viderint quempiam vel leuiter scandalisatum valde soliciti sunt quomodo eum in pace reducere possint. ⁊ viderent pacificaꝝ qꝫ eorum amocio si forte quidquã contra eos factum dictũ ve videbitur tarduꝫ vniuersis poterit difficiliusq; sedari. Qui mimiꝫ si vere pacẽ diligerẽt. haud dubium quin eciam quererent sibi ipis. Pax igitur nobis a nobis sit et omne qđ extrinsecus mirari videt nõ terret qꝫ non nocet. Nam econuerso quicquid foris blandiri appareat nulla est profecto consolacio. si intus qđ absit. semina riũ discordie germinauerit.

¶ De contemptu mundi ad sophiam virginem. ca^m. xl.

Fallax mundi gloria digne respuit. flos feni. vapor admodicum parens. ipe eius qualiscumq; status. nonne plus anxietatis quã iocunditatis habet. Dum vendicas cum defendis. dũ inuides dũ suspicaris. dum sẽper ambis q̃ non habes. et nõ nullis adeptis acquirendi ardor nõ minuitur. Que reges in gloria tua. Si q̃ tamen est preterit iocunditas non reddit ura. ⁊ manet anxietas non relictura. Cetery videas eam quã plurimos ñ apprehendere. cõtemnere p paucos. Cur hoc profecto qꝫ necessitas multorum est virtus paucorũ. O seculũ neq̃m qđ solos tuos sic soles beare amicos. vt dei facias inimicos adequẽter et indignos adilio beatorum. Plane em̃ qui amicꝰ vult eẽ tuꝰ inimicus dei astituetur. Amicus itaq; mundi excluditur a adilio amicorum dei. Gustato spũ necesse est esipere carnem. affectanti celestia terrena ñ sapiunt. eternis inhianti fastidio sũt transitoria. Omnis em̃ delectacio huius mũdi vniuersa eius gracia. quicquid deniq; in eo concupiscit prorsus modicum ẽ in illius felicitatis. in illius gloria. in illius beatitudis aparacione. si tñ vel modicum dici debet ⁊ non pocius nichilum. Filñ adam genus auarum ⁊ ambiciosũ audite. Quid uobis cum terrenis diuiciis et gloria tpali. que nec vere nec vre sũt. Vere diuicie ñ opes sũt. sed virtutes quas secum adiẽcia portat vt in perpetuum diues fiat. Certa mimirum mũdialium breuitas et ipsius qꝫ breuitatis finis incertus. sepe viuentem desinunt nã morientem. nec ratio secunꝫ. Vilis est ⁊ ad nichilum vtilis mundialis asolacio et qꝫ magis ẽ metuendum vere ac salubris asolacionis impedimentũ Quid em̃ hꝫ nisi labor et dolor et afflictio spũs. Comedere appetis qꝫ fames te cruciat. Vtrumq; labor ẽ. sꝫ quia fames grauior ẽ comedẽ nescis eẽ laborem. Deniq; postq̃ fames depulsa fuerit. Inde si nõ grauius iã ducis comedere quã esurire. Sic se habent vniuersa sub sole vt nichil sit in eis

vere iocundum ꝫ ab vno ſp velit
ad aliud homo ſolaq; viciſſitudie
releuet. Omne ſiqđē laboris reme
diū alteri⁹ laboris miciū eſt. Me
mo i hꝰ ſecto neqm·qđ vult habē
pt·qñqđē nec iuſt⁹ iuſticia ſacia
tur·nec voluptuoſus voluptate
nec curioſitate curioſus·nec am
bicōſus mam gl̄ia. Ve at hñs qui
vanā ꝛ trāſitoriā leticiā q̄rūt Cū
em̄ đ trāſitorñſ q̄rūt leticiā·ñ po
terit ñ trāſire trāſeūtibꝰ hñs de q̄
bꝰ erat Sicut em̄ ligmiſ đficiētibꝰ
igmis đficit·ſit mūd⁹ trāſit ꝛ cō
cupīa ei⁹·haud dubiū q̄n letic̄ia
q̄ꝫ. Videat ſectaris aīa videat et in
telligat qm̄ extrema gaudñ luct⁹
occupat. Hic eſt enim tranſito
rie leticie finis. Hic fructus glo
rie temporaliſ·

De ſolitaria vita·ſup can·ſer
mone·xl·ca^m·xli·

Sancta aīa ſola eſto·vt ſoli
omniū ſues teipſam·q̄ꝫ ex
oñibꝰ tibi eligiſti·fuge publicū·
fuge domeſticoſ·ſecede ab amicis
ꝛ imiciſ·nichil tibi ꝛ turbiſ·ni
chil cū multitudīe cetēoꝝ. Ipſū
obliuiſcē ꝓpm̄ tuū et domū pr̄is
tui·et cupiſcet rex decorē tuū.
Secede ergo ꝫ mēte ñ corpe ꝫ in
tenciōe ꝫ đuocōe·ꝫ ſpū. Dei em̄
ſpūs reqrit ñ corpis ſolitudinem
Quāq̄ꝫ ꝛ corpe interdū nō ocioſe
te ſepas ſi tam̄ oportune potes p̄
ſertim in tempe oracionis. De ce
tero ſola indicatur tibi mentis ſo
litudo et ſpiritus. Solus es ſi nō
omūia cogiteſ ſi ū affectes p̄ſēcia
ſi·deſpiciaſ qđ multi ſuſcipiunt
ſi faſtidias qđ omnes deſiderāt·ſi
iurgia deuites·ſi damna non ſen
cias·ſi non recorderis iuriarū
Alioquim nec ſi ſolus es corpe·ſo
lus es. Solus es in quantacumq;
hominum verſeriſ freq̄ncia·tm̄ ca
ue aliene uerſacōiſ eē·aut curi
oſus explorator·aut temēariꝰ iu
dex. Ecia ſi ꝓpera actū q̄d đprehē
das nec ſic iudices ꝓximū magis
aē excuſa Excuſa intēcōez ſi op⁹
ñ potes puta ig̃rāciā puta ſūrep
cionem puta caſum. Qđ ſi oñem
omnino diſſimulacionem rei cer
titudo recuſat·ſuade nichilomi
nus ipſe tibi et dicito apud te
metipſum vehemens fuit nimis
temptacō. Quid de me illa feciſſ
ſi accepiſſet in me ſimiliter pote
ſtatem·

De memoria dñice paſſionis·
in q̄buſdā ſētēcñs·ca^m·xlñ·

Quā indebita miſeracō·q̄m ḡ
tuita dilectio·q̄ꝫ inopinata
dignacō·q̄ꝫ ſtupēda dulcedo·quā
inuicta māſuetudo·regem glorie
pro deſpectiſſimo vermiculo cru
cifigi. Quis audiuit vnquam ta
le aut quis vidit huic ſimile.
Vix enim pro iuſto quiſ moreret
ipſe pro imicis et inuſtis mor
tuus eſt·eligens exulare a celis
vt nos reportaret ad celoſ. Ami
cꝰ dulcis·conſiliariꝰ prudēs. adiu
tor fortiſ. Proinde memor ero q̄m
diu vixero laborum illorum quos
pertulit in predicando·fatigacī
onū in diſcurrendo·temptaonū
in ieiunando·vigiliarum in orā
do·lacrimarum in compaciendo.

Recordabor eciam doloꝝ eiꝰ
conuicioꝝ·sputoꝝ·colapho
rum sbsanacionum·exprobracõũ
clauoꝝ·horumq; similꝫ q̃ p eũ
et super eum abundancius tran
sierunt. Hec meditari dixi sapien
ciam in hñs iustície pfectionem
constitui plenitudinẽ sciencie·
diuicias salutis copias meritoꝝ
hec me erigunt in adûsis·in pro
spis reprimunt ⁊ inter leta triſti
aq; vite pſẽtiꝰ via regia incedẽti
tutũ pbẽt vtrobiq; ducatũ·hic
inde mala imminencia propulsãdo
hec michi ꝺciliant mundi iudi
cem dum tremendũ potestatibꝫ
mitem hũilemq; figurant dũ pla
cabilem·imitabilẽq; repꝛesentãt
eum q̃ inaccessibilis ẽ principati
bus terribilis apud reges terre
proptẽa hec michi in ore frequẽ
ter in corꝺe semp hec mea sblimi
oꝛ philosophia scire ihesũ ⁊ hũc
crucifixum. Colũba mea ait in fo
raminibꝫ petre foraminа petre vul
nera xp̃i. Quid non boni in petra
In petra exaltatus·in petra secu
rus·in petra firmit̃ sto. Securus
ab hoste·fortis a casu ⁊ ꝯ quoniã
exaltatus a terra. Anceps est em̃
et caducum omne trenum. Conũ
sacio nr̃a in celis sit ⁊ nec cadere
nec deici formidam9. In celis pe
tra in illa firmitaꝰ atq; securitas
ẽ. Et reuera vbi tuta firmaq; in
firmis req̃es ẽ nisi in vulneribus
saluatoꝛis. Tanto illic securioꝛ
habito·quanto ille potencioꝛ est
ad saluãdum·fremit mũdus·pre
mit coꝛpus·diabolus insidiatur
nõ cado fundatus em̃ sum supra
firmã petram. Peccaui peccatum
grande turbabit̃ consciẽcia·sꝫ nõ
pturbabit̃ qm̃ vulnerꝫ dñi recoꝛ
dabor. Quid em̃ tã efficax ad cu
randa ꝛsciencie vulnera nec non
ad purgandam mẽtiꝰ aciem·q̃m
cristi vulnerum sedula meditacio
Quid tam ad mortẽ qꝺ nõ cristi
morte sanetur. Si ergo in mẽtẽ
venerit tam potens tã efficax me
dicamẽtũ nulla iã morbi possum
malignitate terreri·fidenti qꝺ ex
me michi deest vsurpo michi ex
viscerib dñi qm̃ miſicorꝺia afflu
unt nec desunt foramina per que
effluãt. Patet archanũ corꝺis p
foramina corpis·patet illud mag
num pietatis sacramentum·pa
tent viscera dei nr̃i in quib visi
tauit nos oriens exalto.

¶ De deuocione·de natali do
mini·ca^m·xlm̃.

Qerat deuocionis graciam
quisq̃s semmauerit bonoꝝ
opm semina vt bona opera feruoꝛe
deuocionis et dulcedine spũalis
gracie ꝺciant̃. Mimirum peniten
cie opa laboꝛes abstinẽcie deuoci
onis gracia necesse ẽ impiguari
Oportet em̃ vt nos maxie i hila
ritate omnia faciam9. Omnes no
bis causam9 deesse graciam sꝫ iu
stius forsitan ipa sibi q̃ritur deeſ
se nõ nullos? Nempe res coꝛꝺ ſ ẽ
gracia deuocionis q̃z q̃rimus vt
hoc munere ipe se fraudet. q̃ m
ternum ei dissumlat receptaculũ
exhibẽ. Omnes mi fallor q̃ sursum
sunt q̃rimus mtellectu fidei et

ùdicio racõis·ſ ñ eq̃ forſitan ſapim9 oñes que ſurſū ſūt tāq̃m ìm viſcati hñſ q̃ ſūt ſup trā violēto q̃ dā p̄iudicō affectiōis. Vñ eñ aīo rū tāta diūſitas·diſpitas·ſtudio rū·dūſacōnū diſſimlitudo vñ ſpiritalis gr̃e ìopia tāta q̃buſdam cum alñs copia tāta exubēt. Profecto nec auar9 nec ìopſ ē gr̃e diſtributor·ſ vbi vacua vaſa deſūt·oleū ſtare nc̃e ē. Preoccupatum nēpe ſectaribꝰ ꝺſiderñs aīm ꝺlectacio ſācta ꝺceliat·nec miſcēi poterūt vera vanis·et na caducis ſpiritualia corporalibus·ſumma imiſ·vt pariter ſapiaſ q̃ ſurſū ſūt et q̃ ſuper terram. Renuat conſolari anima tua ìm alñs ſi vis delectari ī dei memoria·p̄cōſa ſiq̃dē diuīa ꝺſolacō nec omnino tribuīt admittētibꝰ alienā. Cui9 mēs ad alias ꝺſolacões ìhiat et ñ penit9 renuit ī caducis ꝛ trāſitorñs ꝺſolari·ipe ſibi p̄fecto ſꝰtrahit celeſtis gracią cōſolacionis. Errat omnino·ſiq̃ſ celeſtē illā ꝺceꝺiem huic cinēi·diuìmū illud balſamū huic veneno·cariſmata illa ſpūs miſcēi poſſe hui9 illecebris arbit̄tur. Nō aāt ꝺitas angl'oſ·ñ ei diū ſocia placēt·ī medio ſtat diſciplīa ꝺmūi vita ꝺmūi cōmūibꝰ ſtudñſ ꝺlectat. Putas te poſſe illū meraciſmū ſpūm ſuſcipe ꝛ carneis iſtis ꝺſolacionibꝰ fūdit9 renūciaueris ſeuēa cum ìceperiſ triſticia implebit cor tuū ſ ſi pſeuēaūis triſticia tua conuertetur ìm gaudiū Tunc eñ purgabitur affectus ꝛ voluntas renouabitur vt omnia q̃ prius difficilia immo impoſſibilia videbant cum multa procurant dulcedme ꝛ auiditate. Beati q̃ tales ſūt quia nō ſolū malum nō ſēciūt ſ ìm mira q̃dā cordiſ delectacione commorantur.

De laude diuina·ſuper canti·ìm ꝑmone·viñ·ca^m·xliñ·

Quibus ìm ore pſalmus ìm cor de ſapit. Nay. pōeſt ſola voce cantare ſine cordis ìntencione Deo eñ cui ñ abſcondit quicquid illicitum ꝓpetrāt nō querit vocis lemitatē·ſ cordis puritatē. Pſalētibꝰ dignant admiſceri ſancti angeli ſolēt. Ea ꝓpt attēdite angelos cum ſtatis ad orādū ꝛ pſalēdū·et ſtat cū reuēncia et diſciplīa. Nimiꝝ miſſi ìm miſterīū ꝓpt nos q̃ hēditatē capimus ſalutis·deuocionē noſtram ferunt ìm ſupna·referunt gracią. Surpemus officium quorum ſortimur cōſorcium laudem cum celi cantoribus ìm cōmune ducentes·vt pote ciues ſāctorum et domeſtici dei hoc eñ bonū ē tū ꝓpt releuādos vite p̄ſētis labores q̃ vtiq; tolerabiliores nobis fiūt exultātibꝰ ìm laude dei·tū q̃ michil ita ꝓprie quēdā ìm terris repſētat celeſtis habitacionis ſtatum ſic alacritas laudāciū deū. O ſiq̃s habēt oculos aptos vidēt q̃ cura q̃ ve tripudio ìterſūt cātātibꝰ·aſſunt orātibꝰ·ìm ūt meditātibꝰ·ſupſūt q̃ ſcētibꝰ·ordināti bꝰ ꝛ ꝓcurātibꝰ p̄ ſūt. Agſcūt nimiꝝ ſupne p̄fates ꝺcaues ſuos ꝛ ꝓ hñſ q̃ hēditatem capiūt ſalutis ſolicīti ꝺgaudent

confortant ꝫstruũt et ꝓtegunt
ꝓuidentq; omnib⁹ omnes ꝫ om-
nibus. Vnde vos moneo dilectiſ
ſimi pure ſp ac ſtrennue diuꝫmis
ꝫteſſe laudibus. Strennue qui
dem ut ſicut reuerent ita et ala-
crit domꝫo aſſiſtatis. Mō pigri ñ
ſōnolenti nō oſcitantes. nō pcen
tes ⁹ba⁹ . non p̄cidentes verba
dimidia nō. ꝫtegra tranſilientes
nō fractis ⁊ remiſſis⁹ocibus mu-
liebre ꝙdam balba de nare ſonan
tes. ſꝫ virili ut dignū eſt ſomitu ⁊
affectu ⁹oces ſācti ſpirit⁹ depro
mētes. Pure vero vt mil aliud dū
pſallitiſ q̄ qđ pſallitiſ cogitetis
Nec ſolas dico vitandas cogita-
ciones vanas ⁊ ocioſas. vitande
ſūt ⁊ ille. illa dūtaxat hora ⁊ il-
lo loco q̄s officiales fratres pro
ꝯmuni neceſſitate. q̄ſi neceſſario
frequenter admittere ꝓpelletur
Sꝫ ne illa ꝙdem profecto recipe
tunc ꝺſulerim que forte paulo añ
ꝫ clauſtro ſedentes ꝫ codicibuſ
legeratis. ſalubria ſūt ſꝫ mꝫme
illa ſalubꝫiter ꝫter pſallendum
reuoluitis. Spiritus eñ ſāctus
illa hora gratum ñ recipit ꝙcqd
aliud q̄ debes neglecto eo qđ de
bes obtuleris.

De conſideracione. ī libro ſcdo de ꝺſideacōe. ca^m. xlv.

Pletas ē vacare ꝺſideracioni
Conſideracio autē ſic diffi-
miri poteſt ꝫtēſa ad ꝫueſtigan-
dum cogitacio vel ꝫtēcio animi
ꝫueſtigantis verum. Si qđ viuiſ
et ſapis totum das actioni ⁊ con
ſideracioni michil. laudo te ſꝫ in ħ
non laudo. Certe nec ipſi actioni
expedit conſideracione non p̄ue-
miri. Et ꝓmum quidē ipſam men
tem de qua oꝛiē purificat conſide
racio de mde regit affectus. di-
rigit actus. corꝛigit exceſſus. cō
ponit moꝛes. vitam honeſtat et
ordꝫnat. confuſa deterꝫmiat. hi-
ancia cogit. diſpſa colligit. ſe-
creta rimatur. vera veſtigat. ve-
riſimilia examꝫnat. ficta et fucata
exploꝛat. agenda p̄ordꝫnat acta
recogitat vt michil ꝫ mente re-
ſideat aut ꝫcoꝛrectum aut coꝛre-
ctione egens. Hec ē q̄ ꝫ proſpe-
ris adûſa p̄ſentit. ꝫ adûſis quaſi
nō ſentit q̄rum alterum fortitu-
dꝫniſ altey prudencie eſt. hec ea
dem ē. q̄ ꝫter ⁹luptates ⁊ neceſ
ſitates media q̄ſi quedam arbitra
ſedens. Vtramq; certis limitibus
diſcrꝫmꝫat fines iſtiſ aſſignās et
p̄bens qđ ſatis eſt illis qđ nimis
eſt dꝫmens. et ſic exalterutro ter
ciam formās virtutē quam dicūt
tpanciam. Nempe ꝫ tēperantē
ipſa conſideracio cenſet tanq; eū
qui neceſſarñs ptinaciter demit
quā q̄ ꝫdulget ſupfluis. Non eſt
ergo tpancia ꝫ ſolis reſecandis
ſupfluis. ē eciā ī admittendis ne-
ceſſarñs. Iam ⁊ de uſticia q̄ vna
ex q̄tuoꝛ ē. Nonne conſtat ex cō
ſideracione mētem preueniri vt
ſe formet ꝫ ea. Sic eñ neceſſe ē
ꝓus cogitet vt ex ſe noꝛmam du
cat uſticie nec factura vtiq; al-
teri qđ ſibi fieri nolit. nec qđ ſibi
fieri vꝛlit negatura. In hñs nem
pe duobus liquet ꝫtegrum eſſe

iusticie statū. A te tua ꝺsideracō m
chꝺet ne frustra extēdaris in alia
te neglecto. Quid tibi ꝓdest si vī
ūsū mundū lucreris te vnū pdēs.
Et si sapiēs sis deest tibi ad sapi
enciā si tibi ñ fuēis. Quātū vero
vt q̄dē sēseri ego totū. Noūis licz
oia mistia. noūis lata tre. alta ce-
li. pfūda maris. si te nescieis eris
silis edificāti sine fūdamēto rui-
nā ñ structurā faciēs. Quicq̄d cō
struxēis. extra te eit instar ꝺgesti
plūeis vētis obnoxiū. Non ergo
sapiēs q̄ sibi nō ē. Sapiēs sibi. sa-
piēs eit. A te ab ꝺe incipiat ꝺsi-
deracō tua Nō solū aē incipiat sz ī
te finiaē. Quo cūq; euageē ad te
reuocaeā salutis frctu. Tu ꝓmus
tibi. tu vltimꝰ tibi. Quicq̄d se ꝺ
sideracōi tue offēat qꝺ ñ q̄quo mō
ad tuā ipiꝰ salutē ptineat respu-
endum est.

¶ De contemplacione. in secun-
do libro ꝺ ꝺsideracōe. caᵐ. xlvi.

Qontēplacio q̄dē diffiniri po
test. verꝰ certusq; intuitus
animi ꝺ q̄cūq; re. siue apphēsio ꝺa
ñ dubia. Duo sūt ꝺtēplacōis ge-
nēa. Vnū de statu et felicitate et
glia ciuitatis supne q̄ vel actu vel
ocio ingēs illa celestiū ciuiū ocu
pata sit multitudo. Alterꝫ ꝺ regis
ipiꝰ maiestate eimitate diuitate.
Nō ex oi interī pte adhuc intuen
dū deū accedē eccia pē. neq; enim
omnium est q̄ in ecclesia sunt sa-
cramenta diume voluntatis in-
spicere. aut apprehendere per se-
metipsos profunda dei. Perfecti
q̄dē rimari ac penetrare archana
sapie. et pūitate ꝺscie audent. et in-
telligēcie acumie possunt. De re
liq̄ q̄ ī deū intēdē ñ sufficiūt. a nō
psumūt. ꝺtēti sint vel glīaz sācto
rū mēte intuēi. licebit itaq; vni-
cuiq; nr̄m tpe nr̄e mortalitatis
nūc q̄dē patriarchas reuisere.
nūc ūo salutare ꝓphas. nūc sena
tui immiscēi aplor. nūc martirū
inseri choris. sz et bēax. ꝺ tutū sta
tꝰ. et māsiōes a mimo angelo vsq;
ad cherubim et seraphim tota mē-
tis alacritate pcurrēdo lustrare
ꝓ vt q̄zq; sua ꝺuocō fēt. Et apud
q̄s mgis afficieē si stetēit. et pulsa
uēit ꝺfesti apieē ei qē fauorabili q̄
dā pietate nr̄is se votis libent in-
clināt sceī. et ad tactū nr̄e ꝺuoci-
onis ī sua nos recipiūt viscēa. q̄ci
ens ad eos digna intēcōe pulsa-
mꝰ. Felix cuiꝰ meditacō ī ꝺspectu
dñi sp ē. q̄ ī corꝺe suo ꝺlectacōes
dextē dñi vsq; ī finē sedula cogita
cōe reuoluit. Quid em illi graue
potit vidēi. q̄ sp mēte tractat qꝺ ñ
sūt ꝺdig. pas. hꝰ tpis ad futaz gli
am Quid ꝺcupiscē potit ī secto ne
q̄m. cuiꝰ oculus sp videt bona dom̄
in terra viuēciū. sp videt eterna p̄
mia. Quid mi ibi vidaē cor ꝺi. q̄ꝺ
mi probetur q̄ sit volūtas dei bona
et bnplacēs et pfecta. Boñ ī se pla
cēs ī effectiu bnplacēs fruētiu
pfecta pfectis et nichil vltra q̄rē
tiu. Et reuēa illud vey et solū ē
gaudiū. qꝺ nō ꝺ creatura sz qꝺ ꝺ
creatore ꝺcipiē. cui ꝺpata oīs ali-
unde iocūditas meror ē. omis suā-
uitas dolor est. omne dulce a-
marū. omne decorum fedum.

Omne postremo qđ cũq; aliud delectari possit molestũ. Felix mẽs q̃ gloriã sanctorum frequẽter cõtẽplari studuit · ſ q̃ deum felicior Licet q̃dem intendere ꝛ in deum ſ ad ꝯ puriore mẽtis acie opus ẽ et vehemẽciori omnio intencione eciã pocioribꝰ meritis sanctitatis. ꝯñ q̃ soli deo vacant considerantes quid sit deus in mũdo q̃d in hominibus quid in angelis q̃d in seipso q̃d in reprobis · otemplãtur q; deus ẽ mundi rector ꝛ gubernator hõmimũ liberator et adiutor · angelo; sapor ꝛ decor in seipso p̃ncipium et finis reproborũ terror ꝛ horror · in creaturis mirabilis ĩ hominibꝰ amabilis in angelis ꝺsiderabilis in semetipso in ꝺprehensibilis in reprobis intolerabilis.

De laude supne ciuitatis · in ꝑmone de · xl · ca^{m} · xlvñ.

Hierusalẽ ciuitas regis magni q̃ ex adipe frumẽti saciate ꝛ q̃m flumis ipet9 letificat nec pondus nec mensura ſ sacietas ẽ apud te et affluencia sũma mira serenitas plena suauitas eterna securitas iam non ẽ timor in finibus tuis q; posuit dominus fines tuos pacem. Nullus immicus intrat · nullus exit amicus · nulle ibi tẽptaciones nulla ibi sese cogitacionũ turma ꝛfundit q; ille q̃ idem est omnia in identitate ꝛ solidat atq; ꝺiungit. Nulla iam tunc tẽptandi facultas · inq̃etandi nulla libertas · nocendi nulla possibilitas · voluntatis dei nulla erit transgressio. Vbi nimiꝝ nobis in nobis ꝛ felix securitas ꝛ secura felicitas atq; omnino perfecta iocunditas vt sit nobis vna cum deo voluntas et quecumq; ei placẽt placeãt ꝛ nobis. Vbi purissimum lumẽ purissimis oculis intuebim̃ vbi omnes bonum ꝛ intelligunt ꝛ req̃runt intellectu ꝑ spicacissimi ad audiendam vocem sermonum dei. Vita eterna ipa est plenitudo · ipa longitudo dierum. Verus dies q̃ non nouit occasum · plenus meridies vere glorie plenitudo eterna veritas vera eterna q; sacietas. Siquidem nec longiturnitas illa termin̄ nec claritas illa occasũ nec saci etas illa fastidium habet. Exit em̃ securitas de eternitate · gloriacio de veritate · exultacio de sacietate. O vere ꝛ felix ꝛ gloriosa sacietas o sãctũ ꝺuuum o desiderabile; epule vbi nimiꝝ anxietas nulla nullũ potit eẽ fastidiũ qm̃ sacietas sũma ꝛ sũmum merit desiderium. O vere meridies plenitudo feruoris ꝛ lucis solis stacio vmbrarum extermiacio desiccacio paludum fetorũ depulsio. O ꝑ benne solsticium o lumẽ meridianum o vernalis temperies o estiua fenustas o autumnalis vbertas O q̃es ꝛ feriacio hiem̃lis tuta habitacio padisus dulce pabulũ ꝺ9 opulẽcia multa nimis eternitas Nichil ibi formidatur nichil fastidiẽ nichil deficit. Festinemus ꝑ inde filñ festinemus ad locum tuciorem ad pastum suauiorẽ vt

habitem9 sine metu habundem9 sine ofectu epulem sine fastidio. O qd nobis illic erit gaudi cum sine timore z picto sine nota z te dio sine suspicõe z vicõ habitabi m9. Illic nos amabi9 sine mõ vi debi9 sine termio cohẽbi9 sine ma lo pleni laude z iubilo pleni gra pleni do Tunc n erit suspicõi lo c9 qz tũc oia eit d9. Sic cũ do be at9 erit i cui9 scia pcem imuẽtũ nõ fuerit. videbit eũ ad solũtatẽ habebit ad voluptatẽ. fruet ad iocũditatẽ. i etnitate vigebit i ve ritate fulgebit i boitate gaude bit. Sic habebit pmanẽdi etnita tẽ sic ogscẽdi facilitatẽ et reqe scendi felicitatẽ. Ciuis siquidem erit illius sancte ciuitatis. cuius angeli sũt ciues. d9 pater tẽplũ. fili9 ei9 splẽdor. spũs scus caritas O cuitas celestis. mansio secura patria totũ otinẽs qd delectat. po plus sine murmure. incole qeti hoies nullam indigenciã habẽtes Quã gl'osa dicta sũt d te ciuitas dei. Sicut letãciũ oin habitacõ est i te. Omes letant in leticia et exultacione. omnes delectantur de do cuius aspectus pius. facies decora. elqum dulce. Delectabi lis est ad videndum. suauis ad ha bendum. dulcis ad perfruendum Ipse per se placet. et propter se sufficit ad meritum. sufficit ad premiũ. nec extra illũ quicqm q rit. qz in illo inuenit qcqd desidera. Sẽp libz illũ aspicẽ sp hre sp in illo delectari z illo frui. In illo clarificat intellectus z pũificat affect9 ad cognoscẽdã z diligendã veritatẽ. z h ẽ totũ bonũ hois no scẽ z amare creatorẽ suũ. Patrem nãq z filium cum sãcto spũ agno scẽ vita est eterna beatitudo per fecta sũma voluptas. Oculus nõ vidit nec auris audiuit nec i cor hominis ascendit. quanta claritas quanta suauitas et quanta iocun ditas maneat nos in illa visione quando deum facie ad faciem vide bimus. qui est lux illuminatorum requies exercitorum patria rede uncium vita viuencium corona vincencium.

De premio eterno. i meditaci ombus. p diusa loca. ca^m. xlvii.

Premiũ nim ẽ videre deũ. vi uere cum deo. esse cum deo esse in deo. qui erit omnia i oibz habere deum q ẽ sũmum bonũ. z vbi est sũmum bonũ. ibi est fe licitas sũma. sũma iocunditas ve ra libtas pfecta caritas etna secu ritas Ibi ẽ da letitia. plena scia. ois pcritudo. z ois bcitudo. ibi ẽ pax. pietas. bonitas. lux. dt9 ho nestas. gaudia leticie. dicedo. vi ta phẽnis. gria. laus. reqes. amor et concordia dicis Que ergo nos an git vesaia vicõy. sitire absinthi um. huiꝰ mũdi seq naufragiũ. vi te labẽtis pati infortuniũ. impñ tiãnidis ferre dominiũ. z ñ magis uolare ad scoy. felicitatẽ. ad an gloy. societatẽ ad solẽnitatẽ sup ne leticie. z ad iocũditatẽ otem platiue vite. vt possimus intrare in potencias dñi et videre supabũ dãtes diuicias illas boitatis eius

Ibi vacabim9 z videbimus q̄ dul
cis ē dom̄us z quā magna mul-
titudo dulcedinis eius. Videbi-
mus glorie decorē sāctorum splē
dorem z regie potestatis honorē
Cognoscemus patris potenciā fi
lij sapiēciam sācti spūs benigniſ-
simam clemēciam. et ita habebi-
mus noticiam illius sūme trinita
tis. Nunc corpa per corpus vide
mus imagines eāā corpm spiritu
cernimus tunc vero ipsā veritā-
tem puro mētis intuitu videbim9
O quā beata visio videre deum in
seipso videre in nobis z nos in eo
felici iocūditate q̄cq̄d dēsiderāmus
totū habebim9 michil amplij dēside
rātes z q̄cq̄d videbim9 amabim9 ipso
amore bēti. beatidulcedīe amoris
z suauitate ꝛtēplacōis. Hec erit
sūma felicitas illi9 qñ itelligit in
suo pūo eē sincēa dēnitas ꝛp̄hēde
tur mō in comprehensibilis trini
tas patebunt archana diuinita-
tis videbitur z amabit deus. Et
hec visio z delectacio totū cor ho
minis replens z satians tota erit
illius beatitudīs ꝛsumacio. Una
erit omnium lingua iubilacio in
defessa vnus affectus amor eter-
nus patebit veritas implebit ca-
ritas z erit integra anime z cor-
poris societas. fulgebit sic sol hu
manitas glorificata q̄eta erit et
concors carnis z spiritus sanitas
angelorum et hominum vnū erit
gaudium vnū colloquium vnum
conuiuium nō languebit amor ñ
liq̄fiet dilectio. Presētibus omni-
bus bonis nulla erit dilacionis
afflictio qñ beatifica diuine ma
iestatis p̄sencia omnib⁹ erit om
nia z ī cōmune omnium omni po
tencia sapiēcia pax et iusticia et
intelligencia Non erit ī illa pace
diūsitas linguay. sz pacifica z cō
cors ꝛcordia morum z affectuum
In torrēte illius voluptatis ni-
chil appetet cum data sacietas tā-
ta erit felicitas. Ibi siq̄dē erit cu
mulus felicitatis supemimēs glo
ria z supabundans leticia. Illuc
vtiq̄ festinare debemus vbi sem
per viuemus et nunquā amplius
mori timeamus. Si sic amamus
istam vitā labilem z caducā vbi
cum tāto labore viuim9 multoma
gis amare debemus vitā eternā
vbi nullum laborē sustinebimus
vbi sūma sp iacunditas summa fe
licitas felix libertas et felix bea-
titudo. Vbi erunt homines simi-
les angelis dei z fulgebunt iusti
sicut sol ī regno patris sui. Qua-
lis putatis tunc erit splendor a-
nimarum q̄n solis splendorē ha-
bebit lux corpm. Nulla erit ibi
tristicia nulla angustia nullus do
lor nullus timor. nulla necessi-
tas null9 ibi labor. nulla mors sz
ꝑpetua sanitas sanitas semper p-
seuerat. Non surgit ibi malicia ñ
carnis miseria. Nulla ibi egritu-
do non ē ibi fames nec sitis nec
frigus nec estus nō lassitudo ie-
iunij nec vlla temptacio inimici
nec peccādi volūtas nec dēliquēdi
facultas sz totum leticia exulta-
cio possidebit hominesq̄ angelis
sociati sine nlla cānis īfirmitate

ĩ ꝑpetuũ ꝺnabũt Ibi leit iocũdi
tas mfinita bẽitudo sẽpitna ĩ q̃ qꝺ
semel adipiscit sp tenet. Ibi ẽ re
qes a laboribꝫ pax ꝫ hostibꝫ ame
nitas ꝺ nouitate sectari tas ꝺ etni
tate suauitas atq; dicendo ꝺ ꝺi visi
one Nullꝰ ẽ ibi pegrinꝰ sꝫ q̃cũq; il
luc venie meruert secũi ĩ ꝑpria pa
tria pmanebũt sp leti ꝫ sp saciati
ꝺ visiõe ꝺi ꝫ q̃nto aliqs ꝺo obedi
ẽs tãto ãplioꝛe meꝛecdẽ ibi reci
piet Qñtũcũq; ãpliꝰ q̃z cernẽ nõ
finis. Explicit liber quitus.
Incipit liber sextus. Primo de
supbia. ĩ sermõe ꝺ sancto andꝛea.
Vliciũ oĩs pcti ꝫ cã tociꝰ p
dicõis supbia. ꝑptẽa q̃sq; es
q̃ salutẽ tuã opari studes ad
ũsus hãc sup caput signum
crucis habẽ memẽto vt ñ e
leuẽis ĩ supbiã vt ñ exaltet coꝛ tu
um Supbie viciũ pcẽm ẽ maximũ
qꝺ ꝺo mgis insidiat ꝫ insurgit spe
cialit adũsus eos q̃ cetẽa iã vidant
vicisse pcta Ñ em̃ eiusmodi aiaz
supbia tẽptet q̃m sibi sbiugauit i
uidia seu tepiditas a pigcia. Ñ i
q̃m ei supbia vñ extollẽcia oct'oꝝ
cui a ꝺo cetẽa vicia dñant vt di
iudicari se ab vniũsis tãq; male si
bi dsciꝰ arbitret. Quis ñ q̃ ceta si
bi iã potẽti ꝺtute vicia sbiugauit
adũsus neq̃ssimũ supbie viciũ di
micaturꝰ accedat. Grauis laboꝛ
supbia hec ẽ q̃ ñ recipit disciplı
nã curari renuit. medelã ñ sustiet
vlcꝰ pessimũ qꝺ nec sũmis saltem
digitis patit attrectari Oino in
tolẽabilis supbia ẽ velle dñari So
los sese reputãt supbi. solos appe
tũt reputari. Iratꝰ ẽ odit sociũ
astutus in negocns secularibus
nemmem velle similem inueniri.
Porro elacões fugẽ sup oĩa ncẽe
est. Quisq̃s em̃ altũ sapit ꝫ opus
eiꝰ ꝫ pacia vanũ sapit nec g̃uioꝛ
vllus saporꝫ a m̃gis ꝺtrariꝰ ẽ vita
ti Supbiã impma ꝺmitat. Elatũ
em̃ coꝛ duꝝ ꝫ expers ẽ pietatis ig
nay. ꝺpũctiõis siccũ ab oi roꝛe g̃
cie spitat. Sciꝰ at supbis ñ eẽ ptẽ
vel societatẽ in sorte sctoꝝ. Quid
tu supbis tra ꝫ cinis. Supbiẽtibꝫ
angel ꝺꝰ ñ pepcit q̃ntom̃gis tibi
putredo ꝫ ꝺmis. Nichil ille fecit
nichil opatꝰ ẽ tm̃ cogitauit sup
biã ꝫ i momẽto i ictu octi irrepa
bilit ꝓcipitatꝰ ẽ. Si sic actũ ẽ cũ
angelo qꝺ ꝺ me eit tra ꝫ cinẽ. Il
le i celo intumuit ego i sterqlio
Quis ñ intolẽabilioꝛẽ i paupe q̃m
in diuite supbiã ducat. Ve michi
si tã dũe i potẽte illo aiaduũsũ ẽ ꝓ
eo qꝺ eleuatũ ẽ coꝛ illiꝰ nec ei ꝓfu
it qꝺ ognata potentibꝫ supbia esse
ꝺgscit q̃ꝺ ꝺ me exigẽdũ ꝫ miho ꝫ
supbo fugite supbiã q̃so fres mei
q̃ tã velocit ipm qꝫ cũctis sidẽibus
clariꝰ emicãtẽ etna caligie obte
nebrauit lucifey q̃ ñ solũ angelũ
sꝫ angeloꝝ ꝑmiũ i diabolũ ꝺmuta
uit Certi estote eũ q̃ supbis ñ pe
pcit angelis nec hoĩbꝫ pcituꝝ. ñ ẽ
contrarius sibiipi nõ ẽ psonarum
acceptoꝛ sicia sũt iudicia eiꝰ Sola
ei placꝫ siue i angelo siue in hoie
hũilitas. Dico em̃ vobis qꝺ oĩs su
pbꝫ extollit sup deum. vult enim
fieri voluntatẽ suã et supbꝫ vult

fieri suam · deus quidem in hñs tantum que racio approbat · supbus vero z cum racione et contra racionem. Elatus quãtum in se ẽ deum inhonorat nõ colit deũ ſ adũſus deum extollitur impiꝰ plane et in fidelis . Que em̃ pietas niſi cultꝰ dei. Quis vero deum colit · n̄ qui voluntarie ei ſubiectus ẽ. Ad quid frẽs aut que neceſſitas fuit vt exinaniret ſe hũiliaret ſe abreuiaret ſe dominus maieſtatis · niſi vt vos ſibi faciatis . Obſecro ꝓinde ſtudete humilitati q̃ fũdamẽtum ẽ cuſtoſq; virtutum · ſectamini illam q̃ ſola poteſt ſaluare animas vr̃as · quid enim magis dignum. Suſpecta ſi q̃dem deo eſt ſupbia nec fieri poteſt vt cum eo in graciam reuertatur diuerſum vtriq; hoſpicium nec in eodem cohabitãt in imo q̃bus non licuit cohabitare in celo. In celo nata ẽ ſ velut immemor q̃ inde via cecidit poſtea redire nõ potuit . Trabes in oculo grandis z groſſa ſupbia in mente ẽ q̃ quadam corpulencia ſui vana nõ ſana · tumida n̄ ſolida oculum mẽtis obſcurat veritatem obumbrat ita vt ſi tuam occupauerit mentẽ iam tute videre iam te q̃liſ es vel q̃lis eſſe poteſ non poſſis ſentire · ſed qualem te amaſ talẽ te vel putes eſſe vel ſperes fore Quid deteſtandũ amplius quid ḡuius puniendũ q̃ vt videns deũ celi puulum factum vltra appetat magnificare ſe homo ſup terrã . Intolerabiliſ impudẽcie eſt vt vbi ſeſe exinaniuit maieſtas vermicul⁹ inflec̃ z intumeſcat.

Vnde naſcitur ſuperbia · ſuper cantica ꝓmo · xxxvñ · cam · ñ.

De ignorãcia tui venit in te ſupbia. Sic autem ſuperbiã parit tibi ignorãcia tui cum meliorem quã ſiſ decepta z deceptrix tua cogitacio te eſſe mentitur · hꝰ q̃pe eſt ſupbia hoc initium omnis peccati cum maior es in oculis tuis q̃m apud deum q̃m in veritate. Si em̃ i quo nã ſtatu vnũ q̃q; noſtrum habeat deus liq̃do cognoſceremuſ nec ſup̃ ſane nec infra ſecedẽ deberemus veritati in omnib⁹ acq̃eſcentes · nunc aũt q; abſconditum ẽ hoc a nobis ita vt nemo ſciat ſi dignus ſit amore vel odio iuſtius tuciuſq; ꝓfecto nouiſſimum locum nobis eligimus de q̃ poſtmodum cum honore ſuperius educamur q̃ preſumimus alciorẽ vnde cedere mox opteat cum rubore . Nõ eſt periculũ quãtumcumq; te hũilies q̃ tumcumq; reputes minorẽ quam ſiſ hꝰ eſt q̃ te veritas habeat. Eſt aũt grande malũ horrendũq; periculum ſi vel modice pluſ vero extollas ſi vel vni videlicz in tua cogitacione te p̃feas quẽ forte parem veritaſ tibi iudicat aut eciã ſupiorẽ. Quamobrem noli te homo ꝓparare maioribus noli minoribus noli ꝓpario noli vni . En quantum malum venit de ignorãcia noſtri · vtiq; peccatum diaboli et initium omnis peccati ſuperbia. Volo ꝓinde aliaz ſcire ſeip̃am

q talis sc̃a n̄ mflat ꝫ hūiliat ⁊ ē q̄dā ꝑaracō ad edificādū ¶ Nisi em̄ sup hūilitatis stabile fūdamētum spūale edificiū stare mīme potest ¶ Porro ad se hūiliādā michil aīa m̄ re vtuacius seu accomodacius ꝑ q̄m si se ī vitate muenēit · tm̄ nō dissimlet n̄ sit ī spū e9 dol9 nec se a se eūtē abducat̃ ¶ Nā q̄mō nō vē hūiliabit̃ m̄ hac va ogcōe sui cū se ꝓcepit oneratā pctis mole h9 mortalis corpis aggūatā terrenis mtricatā curis carnaliū ⁊ sidioꝝ fece mfectā cecā curuā m firmam implicatam multis horroribus expositam mille periculis mille timoribus trepidam · mille difficultatibus anxiam · mille suspicionibus obnoxiā · mille necessitatibus erumnosam · procliuem ad vicia n̄ validā ad vtutes ¶ N̄ huic iā extollēcia oculoꝝ vn leuare caput ¶ Ergo ⁊ sui ogcōe mater salutis humilitas oritur ·

¶ De muidia · m̄ sermone de verbis ysaie · ca^m · iij̄ ·

¶ Omore pessimo liuore ꝓrio q̄si q̄dā velamīe ne sblimiora ꝓspiciat muidus ꝑedit̃ ad illoꝝ q̄s supiores habē dolz mō q̄dē felicitatē mō glīā mō vtrāq; simt̄ ⁊ tabescēs ¶ Quis em̄ tā gūis pruritus oculi qam m̄uidia ¶ Nec vero alīs liuor luuidus quam qui aliena gloria et felicitate torquētur ¶ Miseri em̄ vt aiūt m̄uidia caret ¶ Nosse cupis oculum venenatum nequam oculum · oculum fasciantem · m̄uidiam cogit · Quid vero m̄uidere misi malum videre est · Si non esset ille m̄uidus nū quam mors m̄trasit̃ m̄ orbem terraꝝ ¶ Ne miso homini q̄ m̄uidum nō ꝑuidit Supem9 ꝫ viciū dū ad huc viuim9 si p9 mortem volumus mīstrum tāte neq̄cie n̄ timē ¶ Nemo alti9 bonū m̄uido mspiciat oculo ¶ Nēpe ꝫ ipm iā q̄ ī se est tabe sua illud mficē et q̄dāmō mterficē ē · Qui hoiez odit homicidā illū vitas ipa testat̃ ¶ Quid et ille qui bonum odit m̄ homme nū quid nō homicida poterit appellari · Adhuc viuit homo et ille iam reus est mortis eius · Adhuc arde det ignis quem dominus ihesus misit m̄ terram et qui m̄uidus est tanquam qui spiritum extinxerit iam damnatur ¶ O quisquis es qui saluti m̄uides aliene parcito vel tue · Si em̄ vbi m̄uidia ibi mors ꝓfecto nō potes simul et m̄uidere et viuere · Veruntamen mencientes nosmetipos nobis sentimus aliqui nostrum pro nostre imꝑfectionis experiencia quam rara virtus sit aliene non m̄uidere vtuti ne dum gaudere ad illlam ne dum eciam tanto plus quam ad propriā quemq; gratulari quā to perpendet se m̄ virtute superatum · Adhuc modicum lumen m̄ nobis est fratres quicquid de nobis ita sentimus · Ambulemus dū lucē habem9 ne tenebre nos op̄ hēdāt ¶ Ambulare ꝓficē ē · Et q̄mō ais ego ꝓficē possum q̄ frī ꝓficiēti m̄uideo ¶ Si doles q̄ m̄uides sētis ꝫ n̄ osētis ¶ Passio est q̄nq; sananda non actio condemnanda

Tantum illic nō reſideas miqta-
tem meditans in cubili tuo q̄liter
videlicz foueas morbū ſatiſfacias
peſti pſequaris in ſontem bene ab
illo geſta calūniando deprimendo
puertendo atq; impediendo gerē
da. Alioqn non nocet ambulanti
et extendenti ſe ad meliora qđ iā
non ipſe operatur ſed qđ habitat
in eo peccatum.

¶ De iracundia ſup. ps. q̄ habi-
tat. vſu. xiiñ. ca^m. iiij.

In manis beſtia draco eſt flatu ig
neo q̄cq̄d attigerit necat nō mō
beſtias terre ſed et volucres celi
haud alium ego hunc q̄m iracun
die ſpiritum reor. Quātos etiam
ſublimis ut videbatur vite flatu il-
li⁹ draconis miſere ſatis aduſtos
turpiter in os eius cecidiſſe in ge
mimus. Quā melius ſibiipſi iraſci
potuerāt ne peccarent. Mimi⁹
affectio naturalis ira hominū eſt ſz
abundancius bono nature grauis
pdicio z miſerāda permicies. Oc-
cupemus illam fratres in quibus
expedit ne forte ad inutilia illici
taq; prumpat. Sic nimirum ſolz
amorem amor expūgere. Solet ti
mor timore expelli. Dico vobis ſi
aūt ego ſz dominus. Nolite iraſci
eis q̄ trāſitoria vobis auferunt q̄
dampna inferunt qui ingerunt for
te ſupplicia et preter hec faciūt
michil. Oſtendam aūt vobis cui
debeatis iraſci. Iraſcimini ei q̄ ſola
vobis nocē poteſt ſola facere vt
omnia illa non proſūt. Vultis ſci
re q̄ nam illa ſit iniquitas propria
ita dico vob̄ huic iraſcimini. Nulla
em̄ nocebit adūſitas ſi nulla do-
minetur iniquitas. Qui huic per-
fecte iraſcitur ceteris nō mouet
Iraſcimini z nolite peccare. Pecca
bis aī z n̄ mīm⁹ nimis iraſcēdo q̄
omīno n̄ iraſcēdo. Siq̄dē nō iraſci
vbi iraſcēdū ſit nolle emēdari pec
catū ē plus vero iraſci q̄m iraſcen
dum ſit peccatum peccato addere.
Qđ ſi malum ē peccatum non
emendare. Quomō malum non
erit peccatum pcto addē. Nemo
magis iram meretur quam amicū
ſimilās inimicum.

De concupiſcēcia. in q̄buſdam
dictis. ca^m. v.

Maximum plane delictum cō
cupiſcencia q̄ interiorē z ex
teriorem hominem occupat vni
uerſū. A planta pedis vſq; ad ver
ticem nō eſt in eo ſanitas totum
inficit concupiſcencia lex pecca-
ti in omnibo membris inuenitur
Vndiq; p feneſtras mors intrare
otendit z intus fames tocius ne
q̄cie periculoſius ſeuit crudelius
malignat. Qđ em̄ in homine pu-
rum ab hac macula immune ab i⁹
contagio poterit inueniri. Men-
tem deſideriis afficiat membra il-
lecebris inficit. Inde pruritus
auriū oculorū peculācia inde ol-
faciendi voluptas inde ī faucib
tā inordinata delectacō In de ī vni-
uerſo corpe molliciei ſenſus z li-
bido pniciosa tangendi inde int⁹
in anima ebrietas illa deſideriorū
et fornax q̄dam ambicōis auari-
cie inuidie otumacie z omniū de
mq; vitiorum affectibus accenſi

vehemnter .huic ergo tam multiuarie pesti per singula q̄q; resistere multiplex tribulacio. Vnde em̄ n̄ dum resistitur cōtamnacio mi cōcupiscēcie repugnat̄. Quot em̄ corp9 illecebras q̄t oblectamenta mundus videtur habere tot patitur tribulaciones tot sustinet tēptamēta vir iustus.

¶ De cupiditate .sup ps.q̄ habitat.ꝯsu.xi.ca^m.vi.

CVpiditas radix iniquitatis Cupiditas ex corde im edia et obliuione ꝓcedit. Idcirco em̄ alienum mendicat anima q̄ obl ita sit omedē panē suū ꝓptēa terremis imbiat q̄ mīme celestia meditet. Infelicitas in cupiditate. Quomodo in cupiditate .in felicitas idest non felicitas vt putat̄ Quid em̄ ꝓficui forte videtur .in terrenar̄ rerum affluēcia concupita felicitas arrideˇ Eo ipso infelicior ē quo vehemenciuſ ipsā ꝓ felicitate vehemenci9 amplectit̄ in felicitate aut magis immergitur ei et absorbet̄ ab ea. Vſq; filiꝰ hominum ab hac felicitate falsa atq; fallaci ˇ Et tam̄ q̄n tā putas infelicitatem hec ipa tā vana felicitas parit .hinc nanq; cecitas cordis .hinc ceruicosus furor animositatis .hinc suspicionis labor anxius .hinc liuoris crudele torm̄entum ꝛ cremātis inuidie miserior q̄ miserabilior cruciatus ˇ Diuiciarum amor insaciabilis .amor longe amplius desidēio torquet animā q̄ refrigeret vsu suo vtpote q̄rū acq̄sicio laboris possessio timoris amissio .plena doloris inuenit̄ˇ Qui pecuniam diligit non saciat̄ .q̄ mundum amat nunquā saciatur ˇ Non ante saciatur cor hominis auro .q̄ corp9 aura ˇ Novi ego homines saciatos ꝯ mundo ꝛ ad eius omnem memoriam nauseantes ꝛ facile est cuiq; nostrum hāc sacietatem per dei graciam obtinere ˇ Neq; enim parit hanc copia ꝯ contemptus. Qđ si ita est non putent diuites huius seculi fratres xp̄i sola possidē celestia quia ea sola audiunt in promissione possident ꝛ terrena. Et quidem tanquam nichil habentes ꝯ omnia possidentes. Nō mēdicantes vt miseri ꝯ vt deum possidentes eo pro certo magis deū quo minus cupidi ˇ Demq; fideli homini totus mūdus diuiciar̄ ē Totus plane q; tam aduersa q̄ prospa ipsius eque omnia seruiūt ei ꝛ coopantur in bonum ˇ Ergo auar9 terrena esurit vt mēdicus fidelis contemnit vt dominus ˇ Ille possidendo mendicat .iste contemnendo seruat. Si habere contingat aurum ꝛ argentū vtere ñ pro libitu ꝯ pro tempore .Sic eis vtens illis quasi non vtens ˇ Ipa q̄dē q̄ntū ad animi bonū spectat nec bona sūt nec mala ˇ Vſus tam̄ horum bonus abusio mala .solicitudo peior .questus turpior .Verunt am̄ non multum distat quecumq; substancia vilis vel preciosa requirat̄ dum equaliter sit corrupt9 affectus ˇ Non em̄ cultelli vicium ē ꝯ cultelli appetitus nec

aurum vicīū ē ſꝫ auri cupiditas.

¶ De īſaciabili deſiderio cordis humani .īſermone de diligendo deum .caᵐ .vij.

Neſt omni vtenti racione naturali prō ſua eſtimacione atq; intencione appetere pociora. ⁊ nulla re eſſe contentum cui qđ deeſt iudicet p̄ferendum. Neq; eī̄ ponere eſt concupiſcēcie modum donec videaſ impleta donec adepta ſit quibo valeat eē contenta. Nam q̄ verbi gracia vxorem habet ſpeciоſam peculanti oculo vel animo reſpicit pulcriorē. et qui veſte p̄ciоſa īdutus eſt p̄ciоſiorem affectat. et poſſidens multas diuicias īuidet diciori. Ceterum nec amator pecunie dicit aliquando ſufficit. nec libidīoſus ſaciabiť voluptate. ſic ⁊ crudelis quiſq; ſp ſanguinem ſitit. ambicioſus aut cupidus laudis humane adeptis dignitatum titulis ſeu fauoribus nullum ex īde capit ommno remedium ſꝫ deſiderio eſtuat ampliorī. Minus aūt īuenit requiem qui ſibi placere cupit et ſuis. Et hoc omnium idcirco non eſt finis. q̄ nil in eis sūmum ſingulariter repitur ⁊ optimum. Sed hoc ſtultum et extreme demencie eſt ea ſp appetere que nunquam ſacient nec tempent appetitum. Dū quicquid talium habueris michi lomīus non habita concupiſcaſ et ad q̄q̄ q̄ defuerint ſemper īq̄etus anbeles. Ita eī̄ fit vt per varia et fallacia mundi oblectamenta vagabūdus animus īmanī labore diſcurrens fatigeť nō ſaciетur. dum quicquid famelicus in glucierit pauꝝ reputet ad id qđ ſup eſt deuorandum. ſemperq; non minus anxie cupiat q̄ deſūt quam q̄ aſſunt lete poſſideat Quis eī̄ obtineat vniūſa. Quis eſt qui ſaciari cupiat ⁊ deſideriū ſuum impleri. Incipiat eſurire iuſticiam. et non poterit nō ſaciari. Iuſtum iuſticie vel exiguū ſtudeat expiri. vt eo ipſo deſideret amplius ⁊ ampliꝰ mereatur. hoc eī̄ magis cognatum ſpiritui et naturaliuſ deſiderium vehemēciuſ occupat cor humanū. cetera q; viriliter deſideria pellit. Iamſ nanq; anime iuſticia eſt. ⁊ ſoli beati q̄ eſuriunt illum. quoniam ipi ſaturabuntur. Nimirum ad imaginē dei facta anima racionalis ceteriſ ommbuſ occupari poteſt repleri ommino non poteſt. Capacem dei quicquid deo minus ē non implebit. Vnde eſt q; naturali q̄dē ōſideio sūmum q̄ſq̄s probatur appetere bonum. nullā miſi adepto eo req̄em habiturus.

¶ De ambicione. ſuper p̄s. q̄ habitat. ōſu. v. caᵐ. viij.

Ambicio ſubtile malū. ſecretum virꝰ. peſtiſ occulta. doli artifex. mater ypocriſis. liuoris parens. viciorum origo. crimiū fomes. virtutum erugo. tinea ſanctitatiſ. excecatrix cordiū. ex remediis morbos creans. generans ex medicina langorem. Quantos hec peſtis nequiter ſuplantatoſ turpiter deiecit. ut ceteri q; quoſ

BIBLIOTEKA SŁOWIAŃ... w Poznaniu ...im. A. Mickiewicza

latuit occultus effossor subitam expauescerent ad ruinam. Dū em̄ quiq; q̄ nr̄a sūt q̄rimus fit vt inui cem infidētes inuicē ꝓuocantes exerceam̄ ad odia · aiem̄ ad iniu rias. armemur ad lites. cauillem9 ad dolos · feram̄ ad detractiones · ꝓrumpam9 ad maledicta · oppri mamur a forcioribus. opprimam9 infirmiores. Quid vero hūc ver mem fouet aliud quā mentis ali enacio ⁊ obliuio veritatis. Mimi rum veritas ē q̄ sedula suggestiōe reducit i mentē q̄m sit in ambitu friuola ꝺsolacio · graue iudicium vsus breuis · finis ignot9. O ambi cio ambiciēciū crux quodāmodo omnes torques omnibus places Nichil acerbius cruciat nil mole stius inquietat · nil tamen apud miseros mortales celebrius nego cijs ei9. An nō limina apostoloꝝ plus iā ambicio q̄ deuocio terit. An n̄ q̄stibus eius tota legum ca nonumq; disciplina insudat. Ple na est ambitionis ecclesia · nō est iam qđ horreat in studijs et moli cionibus ambitionis · non plus quam spelunca latronis in spo lijs viatorum. Tanta est impudē cia non nullorum vt cum mani feste ambitionis prurigine scate at tota facies cause eorum non erubescant audienciam flagitare publicantes semetipsos ad mul torum consciencias in quo vel sui soliꝰ poterant confundi iudicio Videre est omnem ecclesiasticū zelum feruere sola pro dignitate tuēda · honori totū dat · sectitati michil aut parum. De placito dei vltima mencio est · pro iactura sa lutis nulla cunctacio. Filij homi num vsq; quo graui corde · vt qđ diligitis vanitatem et queritis mendaciuū. Quid vobis vbi tā ta difficultas est ⁊ tam graue pi culum · potestatis ambicio ange lum ꝓuauit felicitate anglica · sci encie appetitus hoiem immortali tatis gloria spoliauit · Conet quis montem ascendere potestatis q̄ tos putas contradictores habe bit quantos inueniet repulsores obstacula quanta q̄ difficilem vi am. Et tamen quam pauci eua dunt quibus non dominandi li bido dominetur. Inde est q; be nefici vocantur qui potestatem habent. Potentibus siquidem omnibus adulantur inuident om nes. Cupidus ē alt inflantis scie cie q̄tum laborabit quātum anxi abitur spiritus eius. Videas aliū literarum alium mundialis cure istum placitacōnū displicencaū deo illum seruilis cuiuslibet artis tam vehementer affectare scien ciam vt laborem non reputet tā tūmō possit aliqbo doctior repu tari. In amaritudine morabitur oculus eius quociens videre cō tigerit cui se posteriorem iudicꝫ aut putet ab alijs reputari. Que nā miseris tā dira libido. Sic edi ficāt babel sic ocupiscūt qđ nō ex pedit · qđ expedit omittētes.

¶ Qz ambicio vult latere nō ap parere · in epistola ad episcopos equitanie · ca^m · viij^o ·

AMbicio mater ypocrisis latebras amat et tenebras lucis impaciens est. ⁊ certe ambicō cum prorumpit in impudenciā efficaciam pdit. ⁊ cum improbo affectus se aperit perit effectus. Ambicio spurcū viciū in imo latet videt tamen omne sblime sed videri ipsa refugit. Nec mirum optato nanq; necesse est careat nisi caueat arbitros. Quo em̄ gloria plus affectat̄ eo minus apprehenditur vbi deprehendit̄ affectari. Quid demiq; tā i gloriū q̄m gloríe cupidum deprehendi. Inclitus erit ambiciosus quā diu in nocte versabitur ⁊ donec turpis lucri negocium pambulat in tenebris poterit ypocrita iust9 sanctusq; videri sz oculo qui videt in facie. At vbi forte foras mittit impudencia vel imprudencia qđ latet in consciencia. nōne intemperans appetitus apparet ad confusionem ꝓcacior quam prompcior ad gloriā. Sic reuera sic ꝓbat qđ legit gloria i confusione eorū qui terrena sapiūt. Non adeo perīt pudor a mortalibus vt nuda impudensq; vel ab ipsis honorest ambicio. Est sobria quedā ⁊ quodammō occulta ambicio moliens caute sz non caste. Si valet ꝓficere clam sua negocia curat. sin vero manet in se et pudoris vmbrā non deserit. Et q̄dem talis et si deū non dum metuit ad salutem pro ingemita tam̄ verecundia honestatem interim retinet q; homines reuerest ⁊ publicū erubescat.

VIde vanitate hūane laudis. i epl'a ad pet9 diaco. cardialē. ca^m. x.

PVdet grauiter exultare cū sencio in me venerari vel diligi. nō quidem qđ sum. sed qđ putor. Neq; em̄ eg tunc diligor. qm̄ sic diligor. Sed nescio quid in me pro me qđ nō sum ego. immo vt veri9 loquar. nō nescio. Mā certissime scio q; michil. Michil em̄ proculdubio ē quicquid putatur et n̄ est. Porro cum amāt̄ qđ non est sed esse putāt. non amor vel amās michil ē sz qđ amat̄. Mirādū sed magis dolendum quam mirādum q; id qđ michil est amari potest. De vmūsali vanitate inest nobis ⁊ velle laudari cum simus vituperabiles. ⁊ nolle laudare qđ scimus eē laudabile. Sz et hoc vanum ē q; nostra plerumq; ignorācia et tacet̄ qđ est et predicatur qđ non est. Quid ad ista dicemus n̄ q; vani filij hominū i stateris ut decipiant ipi de vanitate mid ipsi laudamur mendaciter. delectam̄ maniter et vani sint qui laudant̄ et mendaces qui laudāt. Alij laudant̄ ⁊ ficti sūt. Alij laudant qđ putant ⁊ falsi. Alij vtroq; q; pconis gloriantur et vani sūt. Non est quidē laudandus homo in vita sua q̄ temptacio est super terram. nec ideo tam̄ laudandus nō est cum mortuus peccato viuit deo. Vana q̄dē laus et seducto ria q̄ laudatur peccator in desideriis anime sue. sz nō idcirco predicanda ⁊ multum cōmendanda n̄ erit illius vita qui potest dicere

¶iuo aũt iã nõ ego viuit vero in me xps ¶Cumq aũt laudaĩ homo in quo viuit iã nõ ipe ſ cristus et nõ in ſua laudaĩ ſed in cristi vita ac per hoc non laudatur cõtra ſententiam q̃ prohibet hominẽ laudari in vita ſua.

¶De ocioſitate.i libro ſcdo d̃ cõſideracione.ca^m.xi.

OCioſitas eſt mater nugarũ et nouerca ⁊tutum.int ſecu lares nuge nuge ſũt i ore ſacerdo tis blaſphemie. Interdũ tñ ſi nu ge incidãt fẽde fortaſſis ſũt refe rẽde nunq̃. Magis interuenien dũ ẽ caute ⁊ prudenter nugaci tati.prorumpendũ in ſerium q̃d qd̃ non modo vtiliter ſed libent audiãt ⁊ ſupſedeãt ocioſis. Mugis vel fabulis ſacerdoti apire os illi citũ aſueſcẽ ſacrilegiũ ẽ. Verbum ſcurrile qd̃ faceti vrbani ue nomi ne colorãt nõ ſufficit pegrinari ab ore ꝓcul ſ ⁊ ab aure relegãdũ fede ad cachinnos moũis fediuſ moues. ¶Euigila ad curam et non ocio torpeas ⁊ ſi rẽe ſapiens hor tatur ſapiẽciam ſcribi in ocio. ca uendum ⁊ in ocio ociũ ẽ. Mõſtru oſo res grad9 ſũm9 ⁊ aĩ9 infim9 ſedes ꝑma ⁊ vita yma lĩgua mgni loqua ⁊ man9 ocioſa ſmo mult9 et frct9 null9 vult9 grauis ⁊ act9 leuis ingẽs auctoritas et nu tãs ſtabilitas. ¶Tolle ocũ exerci tare i aliq̃ ⁊ ſtati ſẽcieſ ſola te ap petẽ q̃ famẽ tollãt ñ fauces dmit ceãt reddt q̃pe ſapores rebꝰ ex ercitiũ q̃s tulit mercia. Multa q̃ teſpuis ocõſus p9 laborẽ ſumes cum d̃ſidio. Siqdẽ ociũ parit fa ſtidiũ exercitiũ famẽ.fames aũt miro mõ dulcia reddit que faſti diũ fecit inſipida.hol9.faba.pul tes.paniſq̃ cibari9 cũ aq̃ q̃eſcẽti qdẽ faſtidio ſũt ſ exercitato mg ne videntur delicie.et quidem ſbi ito procedenti de vmbra ad ſolẽ de ocio ad laborem graue cermẽ omne qd̃ inſpicit. Sed poſtq̃ ab hñs diſueſcẽ ad illa pauliſp aſſue ſcẽ cepit.vſus tollit difficultatẽ inuenitq̃ facile eſſe qd̃ impoſſi bile ante putauit.

¶De propria voluntate.in ſer mone de lepra naaman.ca^m.xij.

VOluntatem dico propriam q̃ non eſt cõmunis cum deo et hominibus.ſed noſtra tantum quando qd̃ volumus ñ ad honorẽ dei non ad vtilitatem fratrum ſ ꝓpter noſ ipos facimuſ.nõ inten dẽtes placere deo ⁊ prodeſſe fra tribus ſ ſatiſfacere ꝓprijs moti bus aĩoꝝ.huic ↄtraria eſt recta frõte caritas q̃ ẽ dei.hec eñ adũ ſus eũ inimicicias exercens eſt ⁊ guerram crudeliſſimam. ¶Quid enim odit deuſ aut quid punit p ter voluntatem propriam. Ceſſ voluntas propria et infernus nõ erit. In quẽ eñ igns ille dẽſe uiet ñ in ꝓpriam volũtatem. Eciã nũc cũ frigus á famẽ á aliq̃d tale patimur quid leditur niſi volun tas ꝓpria. Qd̃ non voluntarie ſu ſtinemus donec penitus conſum matur. Nam voluntas illa pro prie dicitur cui aſſentimus ⁊ cui ſe liberum inclinat arbitrium.

hec aũt desidia et concupiscẽcie q̃ multos tenent. non voluntas sed corrupcio voluntatis est.

¶ Qz valde detestabile vicium sit propria voluntas. super can. sermone. lxxñ. ca^m. xiñ.

Grande malum voluntas propria q̃ fit vt bona tua bona non sint. Etenim si in die ieiunñ mei inueniat voluntas mea non tale ieiunium eligit dominꝰ. nec sapit illi ieiunium meum qđ non obediencia ꝫ vicium voluntatis ꝓprie sapit. Ego aũt nõ solum de ieiunio meo. ꝫ de silencio. de vigiliꝫ. de oracione. de lectione. de opere manuum. postremo de omni obseruancia monachi vbi muenitur voluntas sua in eo. et non obediencia magistri sui idipm sẽcio. Minime prorsus obꝺuancias illas et si bonas in se tamen inter virtutes censuerim deputandas Voluntatem q̃dem propriam dimittẽtes nichil amittimꝰ. immo & lucrañ plurimum ꝺmutantes illam in melius. vt ꝺmunis fiat q̃ ꝓpria fuit. Porro cõmunis voluntas caritas ẽ. via peccatorum est ꝓpria voluntas q̃ est superbia ex qua omnia mala. sicut ex cõmuni sũt bona. Vnde eñ sũt scandala nisi q̃ ꝓpriam sequimur voluntatem. & temere qđ volumus in corde nostro diffimiẽtes. si quomodo id prohiberi ꝺtingat aut impediri. ꝺtinuo in impacienciã in murmuracionẽ in scandalũ prorumpimus. Porro voluntas ꝓpria q̃ furore dñm maiestatis impugnet audiant & timeant serui ꝓprie voluntatis. Primo nempe ꝺtrahit semetipam & subducit eius dominacioni cui tãquam auctori seruire debuerat dum efficitur sua Sed addit adhuc et qđ in se est omnia quoq; q̃ dei sũt tollit & diripit. Quem eñ modum sibi ponit humana cupiditas. Nonne q̃ per vsuram acquirit sibi pecuniã modicam. similiter mundum lucrari conaret vniuersũ. si non deesꝫ possibilitas. si suppeteret volũtati facultas. Dico fiducialiꝫ nemini q̃ sit in propria volũtate posset vniuersus mundus sufficere. Ipsum aũt et qđ in ipsa est deum pimit uolũtas ꝓpria. Omnino eñ vellet deum peccata sua aut vindicare non posse. aut nolle. aut ea nescire. Vult ergo eum non eẽ deũ. que quãtum in ipsa est vult eum aut impotentem aut ꝺuulstũ esse aut insipiẽtẽ. Crudelis plane et omnino execrãda malicia q̃ dei potenciam. iusticiã. sapienciam perire desideat. Hec est crudelis bestia fera pessima rapacissima lupa et leena seuissima.

¶ De ꝓprio consilio. in sermone de lepra naam. ca^m. xiiñ.

In corde duplex lepra est propria voluntas et ꝓprium consilium. lepra vtraq; nimis pessima. lepra vero ꝓprii consilii eo perniciosior est quo magis occulta. & quanto plus abundat tanto sibi quisq; sanior eẽ videtur. Hec illorum est q̃ zelum dei habent. ꝫ non secundũ sciencia sequentes errorẽ suum

et obstiati in eo ita vt nullis cõsi
liis velint acq̃escere hñ sũt vnita
tis diuisores · inimici pacis · carita
tis exptes · vanitate tumẽtes · pla
centes sibi · z magni i oculis suis
ignorãtes dei iusticiã et suã volẽ
tes ostituere ¶ Et q̃ maior superbia
q̃m vt vnus homo toti cõgrega
cõi iudiciũ suũ p̃ferat tãq̃ ipe so
lus habeat spiritũ dei · ydolatrie
scelus est non acquiscere et quasi
peccatum ariolãdi · ¶ Eãt nunc q̃
se faciũt religiosiores alĩs qui n̄
sũt sicut ceteri hominum · ¶ Ecce
arioli z ydolatre facti sũt ·

¶ De tepiditate · in sermone de
ascensione · ca^m xv ·

¶ Pernicios̃a tepiditas q̃ peri
culosa est q̃ molestissima ẽ
plena miserie et doloris z infer
no plane p̃xim̃ vmbra mortis iu
re censetur · ¶ Sane inuenire ẽ ho
mines pusillanimes z remissos de
ficientes sb̃ onere · stga z calcari
bus indigentes · quor remissa le
ticia pusillanimis tristicia est · q̃
rum breuis et rara compunctio
animalis cogitacio · tepida conũ
sacio · quorum obediencia sine de
uocione · sermo sine circumspecti
one · oracio sine cordis intenciõe
lectio · sine edificacione · q̃s ñiq̃
vt videmus vix gehenne metus
inhibz vix pudor cohibet vix fre
nat racio vix disciplina cohercet
huiusmodi aũ si diu ita manserit
sb̃ onẽ aut oppriminẽ z succum
bũt aut quodãmõ in inferno sũt
vt nũquã ad plenũ respirẽt in lu
cẽ miẽ acõnũ dñi nec i libertatem
spiritus q̃ sola facit iugum s̃uaue
et onus leue · ¶ Inde aẽ tã pincõsa
tepiditas emanat q̃ volũtas eo
rum nõ dum purgata est nec bo
nũ sic volũt sic̃ nouerit a ꝓpri cõ
cupiscẽcia abstracti z illecti dãnt
em̃ i carne sua treñs dsolaciũctas
siue in vbo siue in signo siue in fa
cto siue in aliq̃ alio z si hec intrũ
pũt aliqñ nõ tam̃ penitus rũpũt
¶ Inde ẽ q̃ raro affectiões suas di
ligunt in deum z eor̃ dpunctio
nõ cõtinua s̃ horaria ẽ · ¶ Impleri
aũt visitacõibz dñi anima q̃ hñs
distractionibz sbiacet ñ pẽ · z q̃n
to magis illis euacuabitur tanto
magis istis implebitur · si multũ
multum · si parum parum vel for
te si magis probas nunquam ille
istis misceri poterunt in eternũ
¶ Nõ em̃ spiritus z caro · ignis z te
piditas i vno domicilio dmorantur
p̃sertim cum tepiditas ip̃i domio
soleat comitum prouocare ·

¶ De pusillanimitate · in episto
la ad abbatem sãcti nicasn · remẽ
sem · ca^m · xvi ·

¶ Amnandis reprobis tribu
lacio parit pusillanimitatẽ
pusillanimitas perturbacionem
perturbacio desperacionem z il
la interimit · ¶ Oportet autem pu
sillanimitatem z tristiciam i oĩbz
que agẽda sũt vel tolerãda cauẽi
q̃ hilarẽ datorẽ diligat deus · ¶ Ne
turbetur quis pusillanimitate spi
ritus · hoc em̃ quantum potest la
borat adũsarius noster · vt holo
caustũ n̄m duocionis pigue dine
vacuet et vt mius acceptũ sit deo

et conſciencia ſpiritali gaudio mimus exhilaret. ſicq; de puſillanimitate tolerancie eciam conſcience puſillanimitas generetur Vere beſtia. vere racionis expers qui tā puſillanimis eſt. vt ſolo timore cedat. qui futuri ex aggregacione laboris victus ante conflictum non telo ſz tuba proſternitur. Duabus aūt de cauſis michi videtur animi egritudo z diffidēcia ſolere ꝺtingere. aut de nouitate ſcilicet conuerſionis. aut certe de conuerſacionis tepore. eciā ſi in conuerſione longum tempus habuerit. vtrumq; profecto deicit z humiliat conſcienciam z inquietā facit. dum ſiue pro tepore ſiue pro tempore antiquas animi paſſiones nec dū in ſe emortuas ſentit z neceſſe proinde habens reſecandis intendē de cordis ortulo ſpinis inigtatum. et vrticis cupiditatum longius a ſe euagari non ſinit. Quid enī. Qui laborat i gemitu ſuo potit ne ſimt in dei laudibus exultare. Non eſt hꝫ paupis et inopis ſeu puſilli cordis aie. Que enī puſillanimis eſt et modice fidei mens rei ſue familiaris tenuitate cōſtringitur. nec valet p inopia ociari ad vacandum diuinis laudibus ſeu hꝫ q laudes pariunt intuendis beneficijs. z ſi qñ certe conatur aſſurgere confeſtim domeſticarum neceſſitatū curis vigētibꝰ reuocat ad ſua et ipſe ꝺpmi ꝓpria egeſtate ꝺpellit. ¶ De curioſitate. i qbuſdā dictis. ca^m. xvñ.

Negligencia generat curioſitatem. Dum enī p negligēciā terra cordis inculta ſpinas et tribulos germinat. q in ſe ipa nō inuenit requiem foras cogit euagari. Sic curioſitas a corde exit contra quam dimicat pietas. Pietas enī cultus dei eſt. et in corde colit qui in corde cognoſcit habitare. Curioſitas ſi non vincit generat expienciam mali. qz dū mimis euagat p multa facile inuenit. vbi noxiā expiatur ꝺlectacionem. hanc impugnat ſciencia docens quid tutum ſit expiri q̄d non. Si vero preualuerit experiēcia. generat concupiſcenciam ut tranſeat in affectum cordis. Ceterum ſpectacula vana rogo q̄d corpi pſtant. quid ve anime conferre vident. Nam michil in hoīne cui curioſitas proſit inueni es. friuola prorſus z inanis ac nugatoria conſolacio. z neſcio quid illi duriuſ impet quam ut ſemper habeat qꝺ requirit. qui iocunde q̄etis ociū fugitās curioſa inq̄etu dine delectatur. Effuſus ſiquidē animus damna interiora non ſentit. qz nec intus eſt ſed in ventre forſitan aut ſb ventre. Denicq; et animus quorundam in patinis in loculis inuenit. Quid vero mirū ſi ꝓpriam minime ſenciat animā leſionem q̄ ſui ipius oblita et penitus abſens ſibi in longinquā p fecta eſt regionem. Erit aūt cū in ſeipſam reuerſa cognoſcet q̄m cruxlit miſere venacōis obtentu euiſceraūit ſemetipaz Erit at hic

reditus sine dubio vel post mor-
tem. cum vniûsa quidem ad vagã
dum foras z mutiliter sese occu-
pandum in eam q̃ preterit huius
mũdi figuram egredi consueuẽat
ostia corporis clausa erunt. vt ne
cessario maneat in seipsa cuius
nullus iã pateat exitus a seipsa.
Quisq̃s em̃ añ obitum carnis nõ
redierit ad seip̃m. in seipso mane-
at necesse ẽ imeternum. Sed in
quali seipso. Qualem sese fecerit
in hac vita. talem inueniet exiẽs
ab hac vita.

De consuetudine p̃ua. in libro
primo de disciacõe. ca^m. xviij.

Nil tã fixũ aio qđ neglectu z
tepore ñ absolescat. Vulnẽi
vetusto z neglecto callus obdu-
cit. et eo insanabile q̃ insensibile
fit Demiq; dolor otinuꝰ et acerbꝰ
diuturnus eẽ nõ patitur. citum
habiturus est exitum. aut sanita
tem pfecto. aut insensibilitatem
Nam si aliunde ñ extenditur ne-
cesse ẽ cedat vel sibi. Eniuero ci-
to aut de remedio cõsolacionem
accipiet. aut de assiduitate stupo
rẽ. Quid nõ inuertat consuetudo
Quid non assiduitate duretur.
Quid nõ vsui cedat. Quantis qđ
pre amaritudine prius exhorre-
bãt. vsu ipso amaꝰ in dulce conũ
sum est. Primum importabile vi-
debitur aliq̃d. pcessu temporis si
assuescas iudicabis nõ adeo graue
paulo pꝰ et leue sẽcies. paulo pꝰ
nec sẽcies. paulo pꝰ eciã delecta-
bis. Ita paulatim in cordis duri-
ciã itur. z ex illa i auersionem.

h

De duricia cordis. i libro p̃mo
de cõsideracione. ca^m xix.

Vid ẽ cor durum. solum est
cor durũ qđ semetipsum nõ
exhorret quia nec sentit. Ipsũ
est qđ nec cõpunctione scinditꝰ.
nec pietate mollitur. nec moue-
tur precibus. minis nõ cedit. fla
gellis duratur. Ingratum est
ad beneficia. ad consilia infidum
ad iudicia seuum. inuerecundum
ad turpia. impauidum ad pericu
la. inhumanum ad humana. te-
merarium ad diuina. preteritoꝝ
obliuiscens. presencium negli-
gens. futura non prouidens. Ip
sum ẽ cui p̃teritorum preter sola
miurias michil oino ñ p̃terit. p̃sẽ
ciũ michil ñ perit. futoꝝ nulla in
forte ad vlciscẽdũ pspectio seu p̃
paracio ẽ. Et vt in breui cuncta
horribilis mali mala cõplectar.
Ipsum ẽ qđ nec deum timet. nec
hominem reuereꝰ hebetati cor-
dis indicium ẽ priam ñ sentire
cotinuam vexacionem. Vexacio
dat intellectum auditui. ait qui
dam. verum est. ſz si nimia ñ fuerit
Nam si sit nimia nullum dat pla
ne intellectũ sed contemptum.
Quantos em̃ videmus humilia-
tos sed ñ humiles. percussos ſz
non dolẽtes. curatos q̃dem a do-
mino sed ne ipsa curacione cura-
tos. hñ sũt q̃ sb sentibꝰ eẽ delicias
putant. dissimilãt pcta q̃ acti-
tãt. lubricũ i q̃ titubãt. tenebras
quibus calligant laqueos inter
q̃s ambulãt. locũ afflictiõis q̃z in
habitãt. corpꝰ mortis qđ gestãt

ugum graue qđ tolerant·grauiorem conſcienciam quam occultant·grauiſſimam ſentenciā q̄m expectant. Proinde cauebo quā ſolicite potero duriciam cordis. Conſenciam adūſario meo·acq̄ eſcam iudici meo·cedam deniq̄ vrgēti aculeo ne bis pūgar Quiſquis eñ contra ſtimulum recalcitrat duplo pungetur. Parcetur autē ei qui ceſſerit et dederit locum ire.

¶ De preſumpcione et obſtinacione·ſuper·p̄s·qui habitat in ſu·v·ca^m·xx·

¶ Ile demonum preſūpcio et obſtinacio·fuge homo preſūpcionem ne gaudeat de te inimicus tuꝰ. Nempe in hñs vicñs maxime gaudet in ſeipſo expertus q̄ difficile poſſis ab hac tanta voragine reſpirare. Nolo aūt ignorare vos fratres quo nam modo deſcendatur imo cadatur in illas. Primꝰ eñ gradꝰ deſcēſiōis huius diſſimulacio ē p̄prie infirmitatis iniq̄tatis mutilitatis·dū ſibi parcēs ſibi blādiēs ſibi ſuadens hō aliquid ſe eē cum nichil ſit iam ſe ipſe ſeducit. Secundus gradus ignorācia ſui·vbi eñ in primo g̃du inutilia texuerit ſibi periſomata foliorum. quid ſupereſt niſi vt vulnera tecta nō videat·preſertim qui ad h̄ ſolum texerit ne videret. Et hoc tandem fit vt eaī alio reuelante vulnera ñ eē cōtendat·conuerſus in verba malicie ad excuſandas excuſaciones in peccatis. Atq; is q̄dem tercius gradus eſt contiguꝰ preſūpcioni Quid eñ mali actitare iam vereat qui preſumit et defenſare. Ita q; quartus gradꝰ vel quartum pocius p̄cipiaū cōtemptus eſt. Ex hoc et deinceps magis ac magis ſuper eum vrget puteus os ſuum dum videlicz animam huiuſmodi contemptus tradit impenitencie impenitēcia obſtinacione firmat hoc eſt iam peccatum qđ neq; in ſeculo hoc remittitur neq; in futuro·q; cor durum z induratum nec deum timet nec homines reueretur·z qui ſic in omnibus vñs ſuis adhēt diabolo manifeſte factꝰ ē vnuſ ſpūſ cum eo. Nam perſeuerare in malo diabolicum eſt et digni ſūt perire quicumq; in ſimilitudine eius p̄manent in peccato. An vero grauior vlla frenesis iudicatur·quam impenitencia cordis z peccandi obſtinata voluntas. Obſtinacio ſiquidē eſt ſūma q̃dam religionis ſubuerſio et vere venenum inſanabile. Quid ad obſtinatum incantantis vox q̃d f̄mo faciat predicātis Quicquid moueas ait ille·ego qđ poſſū poſſum z nō vltra quā poſſum Que ē obſtinaciois cauſa·finis intencionis humane. Dum huic q̃dem proprie quiſq; inhereat voluntati·inde finem aliquem meditatur z figit animo qđ deſideat adipiſci·vnde vero in preſūpcionē niſi ex quodam impetu vehemētis deſiderñ ꝓſilimus. Inde eñ cordis duricia·inde animi obſtinacio. quia meditat q̄ſ nō legem

dom̃m ꝟ ꝓpriam volũtatem. Inde tam mordax et amarus sermo inuenitur ī ore hom̃is obstinati qꝫ nulla ad eum penetrare queat benivolencia monitoris. Neqs̃sima plane et pernicios̃sima pestis qñ vniuersos vnius obstinacio turbat. et fit omnibus discordie fames. materia scandalorum.

De gula et luxuria. in quibusdam sentencijs. ca^{m}. xxi.

Voluptas gutturis q̄ tanti hodie estimatur vix duorũ obtinet latitudinem digitorum et huius tã modice ptis tam exigua delectacio. quãta paratur solicitudine. quantam deinde molestiam parit. hinc monstruosius dilatantur renes ⁊ humeri. hinc tumentes vteri non tam impregnant q̄m impgnant aruina. et dũ carnis onus ossa ñ sustinent eciam morbi varij generantur. Sic libidinis illecebrosa vorago quantis laboribus et dispendijs interdũ et fame vel honoris aut eciam vite ipsius periculo comparat. Cuius appetitus anxietatis et vecordie. actꝰ abhominacionis ⁊ ignominie. exitus penitudinis et verecundie plenus esse dinoscit. Ardor libidinis pro aliqua parua occasione excitatur. et nisi illico respuatur ⁊ expuat. subito totum corpus occupat et estuat vrit ⁊ incendit. primo carnem tactam modicam titillat. deinde delectacione turpi mentem maculat. ad extremum per consensum prauitatis sibi mentem subiugat. caro supra modum venatrix est deliciarum que licere putat et expedire quicquid illud sit qđ eam delectare possit. gula et libido voluptati carnis deseruiunt. Aer terra mare gulositati vix sufficiunt. Propter hoc contingit pauperes spoliari et rapinas fieri. vt fames pauperũ transeat in delicias diuitum. filij hominum vsq̄ quo graui corde. quia pingues corpore. vt quid diligitis vanitatem ⁊ veritatem negligitis. Pinguedo carnis delicie corporis saturitas ventris. aut qñ ante mortem vos deserent aut vos in morte illa relinquetis. Dic caro vermibus. illic anima ignibus deputatur. donec rursus infelici collegio colligati. tormentis penalibus socientur qui socij fuerunt in vicijs. O delicate et diuicijs circumfusus. confusionem expectas et mortem non est regnum dei esca ⁊ potus non purpura non bissus. quia dives ille vtroq̄ circumfusus in pũcto ad inferna descendit. quid ad hoc dicitis gulosi et vos luxuriosi quorum deus venter est. quorum vsus omnis aut in ventre aut sub ventre est. qui in luxuria enutristis corda vestra et corpora vestra. Audite audite quia esca ventri et venter escis deus autem et hunc et has destruet. Calix demoniorum superbia est detractio ⁊ inuidia crapula ⁊ ebetas

q̄ cum impleuerint vel mētem vel ventrem · cristus non inuenit locum Quomō ignis et aqua simul eē non possunt · sic spirituales et carnales delicie in eodem se non paciūtur Vbi crapulam ructuantis inter pocula senserit cristus · vina sua dulciora sup mel et fauū menti ꝓpinare non dignat̄ · Vbi curiosa ciborū diuersitas pascit ventrem · celestis panis ieiuniam deserit mentem ·

De detractione super cantica sermone · lxiij · ca^m · xxij ·

PEssimus vulpis occult9 detractor · sed non minus nequam adulator blandus · cauebit sapiēs ab hijs · Porro detrahere an detrahētem audire · qđ horū damnabilius sit ñ facile dixerim Sic q̄ppe intrat mors per fenestras nostras · cum prurientes auribus et oribus · letale poculum detractionis inuicem nobis ministrare contendimus. Non veniat anima mea in consilio detrahēcium · quoniā deus odit eos · Nec mirum cum id p̄cipue vicium caritatem q̄ deus est ⁊ q̀dem ceteris acrius impugnare ⁊ psequi cognoscatur · q̄zadmodum vos potestis aduertere · Omnis qui detrahit primum q̀dem prodit seip̄m vacuum caritate · deniq; q̀d aliud detrahendo intendit ñ vt is cui detrahit̄ veniat in odium vel contemptum ip̄is apud quos detrahit̄ · fertit ergo caritatem in ominbus q̄ se audiunt lingua maledica · et q̄tū ī se ē necat funditus et extinguit · Non solumaūt audientibus · sz ⁊ inabsētibus · vniū sis ad quos volans verbū forte per eos q̄ p̄sētes sūt puenire ꝺtingit Vides quam facile ⁊ in breui magnitudinem animarū velociter currens ſmo tabe huius malicie inficere possit · Vnus est qui loquit̄ · et vnum tm̄ verbū ꝓfert · ⁊ tam̄ illud vnum verbum vno in momēto multitudinis audiencium dum aures inficit aias interficit · Cor siquidem felle liuoris amarum · per lingue instrumētum spargere misi amara non potest · Amittunt vitam detractores ꝺo odibiles · odibiles vite · fugit vita quos odit · ⁊ quos fugit vita · mori necesse est · An non et ipse morit̄ q̄ venenum bibit · qđ ei malesuada detractoris lingua ꝓpinat · Siquidem furtim ei dilectionis vita ſbtrahitur · et dū nescit paulatim in eo fraterna caritas refrigescit · Auditurus est forsitan ip̄e q̄z cui detrahit̄ · vndiq; em̄ verba volant · et multoy prius ora ptransiens · difficile fieri potest · quin in singlorum creuerit linguis · et q̄i iam profectus sermo referat̄ ad eum ad cuius spectat offensam · Itaq; scandalisabit̄ audiens ⁊ tabescet · eoq; facilius extinguet̄ in eo caritas quo amplius ante viuere videbatur · Si inimicus ait meus maledixisset michi · sustinuissem vtiq; Et quidē cauet sibi prudens auditor · cauet ⁊ ip̄e si sib ñ desipit qui sibi nouit eē detractum · ille

ne veneno inficiatur · iste ne scā
dalo perturbetur · Sed q̄m se ē
tunc lingua maledicta · et illius
percuciens conscienciam · z isti9
vulnerans caritatem · secum pa
riter vtrumq; perimit · Nunquid
non vipera est lingua ista ferocis
sima · est plane · Nimirum q̄ tam
letaliter tres inficiat flatu suo ·
Nunquid non lancea · est lingua
ista · profecto eciam acutissima · q̄
tres penetrat ictu vno · Gladius
equidem anceps · imo z triceps ē
lingua detractoris ·

De ypocrisi · in sermone in ca
pite ieiunij · ca^m · xxiij^m ·

Ypocrita singularia magis z
inusitata sectatur · vt pro
prie · fragranciam op̄nionis resp
gat · Cuius affectio elongatur
a cristo · et vanis fouoribus dele
ctatur · Cuius mens non proprie
testimonio conscientie · sed adu
lacionibus demulcetur · Tristi
cia ypocritarum non in corde · sz
in facie est · Exterminant enim
facies suas · vt appareāt ieiunātes
dñi oues sūt habitu · astucia vul
pes · actu et crudelitate lupi · Dñi
sunt q̄ boni videri · nō eē · Mali
nō videri · sed esse volunt · Mali
sunt · et boni videri volunt · Ete
nim sp̄m malicia palā nocu
it · nec vmq̄ bonus nisi boni simu
lacione deceptus est · Ita ergo in
malum bonorum boni apparere
studeant mali volunt vt plus li
ceat malignari · Neq; enī ē apud
eos vtutes colere · sz colorare vi
cia quodam quasi vtutum mimo

Serpit hodie putrida tabes ypo
crisis p̄ omne corpus eccie · et quo
lacius eo desperaci9 · eoq; pericu
losius quo interius · Nam si insur
geret aptus hereticus mitteret
foras z arescceret · si violentus in
micus absconderet se forsitan ab
eo · Nunc vero quem eiciet aut a
quo abscondet se : omnes amici
et omnes inimici · omnes necessa
rij z omnes pacifici omnes dome
stici z nulli pacifici · omnes cri
stiani z omnes fere sua q̄runt nō
q̄ ihesu cristi · Olim predictum ē
et nunc tempus impleciois ad
uenit · Ecce in pace amaritudo
mea amarissima · Amara prius in
nece martirum · Amarior post in
conflictu hereticorum · Amaris
sima nunc in moribus domestico
rum · Nō fugare ñ fugere eos po
test · ita inualuerunt z multipli
cati sūt super numerum · Intesti
na z insanabilis est plaga eccle
sie · et ideo in pace amaritudo ei9
amarissima · Sed in qua pace · et
pax est · et non est pax · Pax a pa
gānis · pax ab hereticis · sed non
profecto a falsis filijs · Vox plā
gentis in tempore isto · filios e
nutriui z exaltaui · ipi autē spre
uerunt me · Spreuerunt et ma
culauerūt me a turpi vita · a tur
pi questu · a turpi commercio ·

De leuioribz pctis · i ꝑmone de
uersiōe sācti pauli · ca^m · xxiiij^m ·

Vstus iudex de9 · nō mō q̄d fiat · sz
q̄ aio fiat cōsideat · Ne quis ergo p
ua reputet quamlibet parua sci
enter delinquere conuincatur ·

VI

Nemo dicat ī corde suo leuia sūt
ista · non curo corrigere · non est
magnum si in hīs maneam ve-
alibo mimimisq; peccatis. Hec eñ
impenitencia est · hec blasphemia
in spiritum sanctum. et blasphe-
mia irremissibilis. Eradicari tañ
et extirpari a cordibo nostris om
nino malicia nō poterit · donec in
mundo fuerimus. Quātumlibet
profeceris erras si vicia putas e-
mortua · vēlis nolis intra fines tu
os habitabit iebuseus · subiugari
potest · ſ nō extermīari. Pecca-
tum qđ est morbus aie et corrupto
mētis · auferri nō poterit donec
liberemur a corpore. Reprimi q-
dem debet et potest per graciam
dei vt nō regnet in nobis · ſ non
eicit nisi in morte · qñ sic decerpi
mur vt anima sepetur a corpore.
Affectiones eñ anime dum in ſ
puluere gradimur · ex toto mūde
esse ñ possunt · qn aliqndo vanita
ti · aliquādo voluptati · aut curio
tati · plus quam oportet cedat a-
nimus vel ad horam. In multis
eñ offendimus omnes. Verum
tamen nemo dtemnat aut puipē
dat · impossibile ē eñ cum eis sal
uari · impossibile est dilui nisi per
xpm ꝛ axpo. Nec idō tñ ꝓ eis ne
cesse ē nimis eē solicitos · igscet
facile imo et libenter · si mō cog-
noscamus. In huiusmodi namq;
quasi meuitabilibus · et negligē-
cia culpabilis ē ꝛ timor immode
ratus · qz nulla damnacio est hīs
quis sūt in cristo concupiscencie
sensus absq; consensu · et hec grā
nobis conferē vt non nobs con-
cupiscencia noceat · si tañ a con-
sensu abstineamus. Tamē ad hu
miliandum nos ipsam cōcupiscē-
ciam adhuc patiē viuere in no-
bis · et grauiter affligere nos · vt
senciamus quid nobis gracia pre
stet · ꝛ semper ad illius auxilium
recurramus. Sic et de mimoribo
istis peccatis pia dispēsacione agi
tur · vt non penitus auferantur ·
sed in illis erudiat nos deus · vt
cum mimima cauere nō possum9 ·
certi simus q nō nostris viribus
maiora supemus · semperq timo-
rati ꝛ ommino soliciti dtencāoe ·
quomō ei9 graciā nō amittamus
quam nobis tā multipliciter ne
cessariam esse sentimus ·

De cōtencione viciorū · in qui-
sdam dictis · ca^m · xxv ··

Quid si eorum laborem et do
lorem consideres q̄ varijs ſ
uiunt vicijs morum. Erit profe
cto inuenire iā homines · q̄ mul-
tomagis in labore hominum non
sūt · ſ longe amplius aliena ab ho
mine flagella sustineant. Conten
dunt ambicio ꝛ elacio cordis. Al
tera nidum altera foueā parat ·
volare altera iubet · repe monet
altera · cum neutrum ꝓfecto sit
hominis. Quis eñ es tu ait hec
Quis vero ille vel ille ē aut q̄ do-
mus patris eor vt eis ī aliquo ce
das · et reuerearis eos · vt eis ali
quatenus blandiaris. At bonus
sermo bonum locum inuenit · ait
ambicio · et interdum qz qui pro
desse nō pē · potest obeē · dissimla

primum·primum bonum vmũ pone donecveniat hora tua. Auaricia quoq; et appetitus laudis sibi mutuo aduersantur·et qđ hec congregat·hic dispergit. Hec mimus contraria sunt q̃ simulacio et pusillanimitas suggerunt impudencie impaciencieq; clamoribus·et vtraq; labor et afflictio spiritus sunt. An non sepe aliud gula exigit·an aliud pruritus aurium vocat. Sic odoratus et tactus diuersis interdum imperãt· forsitan ꝛ aduersa·dñs vterq; sibi communem gescit preripere seruum·et trahit quemq; sua voluptas·

¶ De despacione·sup cantica·sermone·xxxvij·cam·xxvi·

Omnis pcti cõsũmacionẽ pit đspacõ. De dei igrãcia venit despacio. Si nos eñ dei ignorancia tenet·q̃mõ spamus in eum q̃z ignoramus. Scimus autem đsperatis partem non esse vel societatem in sorte sanctorum. Sed quonam modo dei ignorancia desperacionem parit dicam9 ſForte aliquis reuersus in se et displicens sibi in omnibus malis que fecit. cogitansq; resipiscere et redire ab omni via mala et carnali conuersacione sua·si ignorat quam bonus sit deus·quam suauis et mitis·et quam multus ad ignoscendũ·nõne sua carnalis cogitacio arguet eum ꝛ dicet. Quid facis·ꝛ vitam istam vis pdere ꝛ futurã·peccata tua maxima sunt ꝛ nimiũ multa·nequaq̃m pro tot et tantis nec si te excories sufficies satisfacere·complexio tenera est·vita extitit delicata·cõsuetudinem difficile vinces. Pro hñs et similibꝫ despatus resilit miser ignorãs q̃m facile oñipotens bonitas q̃ nemiñẽ vult pire cuncta ista dissoluet. Seq̃turq; impña q̃ est delictum maximũ·et blasphemia irremissibilis. Ipe vero aut cõturbatus nimia tristicia absorbet̃ ꝛ ferẽ in pfundum minime iã vt ꝺsolacionem recipiat emersurus·aut certe dissimulãs ꝛ sibi q̃licumq; verisimili blandiens racione reuocat se irreuocabilit ad seculum ad perfruendum ad deliciandum in omnibus bonis eius quo ad licuerit. Cum aũt dixerit pax et securitas·tunc subitaneꝰ ei superueniet interitus·tanquã in vtero habenti et non effugiet Ita ergo de ignorancia dei vniuerse malicie consumacio venit q̃ est desperacio. Apostolus dicit q; ignoranciam dei quidã habent. Ego aũt dico omnes ignorare deum·qui nolunt conuerti ad eum. Neq; eñ ob aliud procul dubio renuunt nisi quia grauem et seuerum imaginanturqui pius est·durum et implacabilem qui misericors est·ferum et terribilẽ qui amabilis est·et mentitur iniquitas sibi·formans sibi pdolum pro eo qđ non est ipse.

¶ De miseria hominis in seculo·in secundo libro de consideracione·cam·xxvij·

VI

Consulo ꝺſideres maxime qꝺ es hoīnē videlicꝫ qꝺ z natus es. Nec modo qꝑ natꝰ ſꝫ qualis natus attendas. Nude nudū conſidēs qꝝ nudus egreſſus es de vtero matris tue. Conſideranti qꝺ ſis occurret tibi homo nudus et paup z miſer et miſerabilis. homo dolens qꝑ hō ſit. erubeſcens qꝑ nudꝰ ſit. plorās qꝑ natꝰ ſit. murmurans qꝑ ſit homo natus ad laborem nō ad honorē. homo natus de muliere z ob hoc cum reatu. breui viuens tempore idꝺoqꝫ cum metu. z repletus multis miſerīs z ꝓterea cum fletu. et vere multis z multiplicibus quia miſerīs corꝓis miſerīs cordis. miſerīs dum dormit. miſerīs dū vigilat. miſerīs quaq̄ verſam ſe ſtat qꝺ cū calamitate vacat naſcenti īm peccato. fragili corꝓore z mēti ſterili. Vere ergo repletus cui īm firmitas corꝓis. et fatuitas cordis cumulatus traduce ſoitis mortis addicione. Nemo q̄ꝑe ex omnib⁹ filīs ade ſine labore hic viuit. nemo ſine dolore. homo īquit natus ad laborem. nō ad dolorem natum ſe dubitet q̄ natus eſt īm dolore. Sed doloꝛē partuꝛiētis clamor. doloꝛem prolis flctus īdicat z vagitꝰ. labor ī actiombus dolor īm paſſiombus. Eſt qui declīnat aliquos. ꝑ incidit ꝓculdubio ī grauiores. In labore īq̄t hoīmum nō ſūt. et cum hoīmib⁹ non flagellabuntur. Non eī ſtinuo ſine labore ſūt. aut minime flagellātur. Deniq ꝓterea īq̄t tenuit eos ſuperbia. grauis equidem labor. opti ſūt iniquitate. et impietate ſua. grauib⁹ plane flagellis. Sudat ſiq̄dem pauper īm opeforis. ſꝫ nunquid mīus anxie dīues īntus īm ipa ſua cogitacōe laborat. Aperit iſte os ſuū īm oſcitacione. apit ille īm ructuacione. et īterdum grauius ille faſtidio. q̄ꝫ iſte media cruciat. Poſtremo velīt nolīt hoīmes et faciunt z paciunt quod ꝓuidencia ſūma diſpoīt. Alioq̄n vnde graue iugum ſuper omnes et totos filios adam. idq̄ a die exitus de ventre matris eoꝝ. vſq̄ īm diē ſepulture īm matrem omniū. In ſordib⁹ generam. īm tenebris cōfouemur. īm doloꝛibus parturiīm Ante exitum miſeras oneramus matres. īm exitu moꝛe vipereo laceramus. mirum qꝑ nō ipi pariter laceramur. Primam vocem ploꝛacionis edimꝰ merito quidem. vt pote vallem ploꝛacionis īgreſſi Vbi malicie plurimum. ſapiēcie modicum. vbi viſcoſa omnia. omnia lubꝛica. operta tenebꝛis. obſeſſa laqueis peccatoꝝ. vbi periclitantur anime. vbi ſpiritꝰ affligunt. vbi tantum vanitas et afflictio ſpūs eſt. Quid nō graue miſerīs quib⁹ z viuere laboꝛ eſt. q̄bus et quod pauci vident aduertere. ſentire penitus nemo. ipe quoq̄ ſenſualitatis vſus īmemit oneri adeo vt neq̄at ſuſtineri. niſi alterna reqe foueatur. Non īm nobis libera racio ſꝫ vndiq̄ ei luctandū eſt. Sic eī z ab īmis viſco q̄dā

captiua tenetur. ⁊ a sūmis indigna repellitur. vt neq; ab hñs sine dolore possit auelli. neq; ad illa sine mgno gemitu vel raro q̄at admitti.

¶ De vilitate condicionis humane. in meditacionibus. capitulum. xxviñ.

Anima insignita dei imagine decorata similitudine. dspō sata fide. dotata spiritu. redempta sanguine. deputata cum angelis. capax beatitudis. heres bonitatis. racionis particeps. quid tibi cum carne. vnde ista pateris propter carnem aliena tibi peccata imputantur. et tue iusticie quasi pānus mēstruate reputanē atq; tu ipa ad nichilū es redacta et q̄i inane reputata. nichil aliud est caro cū q̄ tibi tanta societas n spuma caro facta. fragili vestita decore. hz erit q; erit cadauer miserum ⁊ putridum et cibus vmiū Nam quātumcumq; extollat semper caro est. Si diligenter consideres qđ p os et nares ceteroq; corpis meatus egrediatur. vilius sterq̄linium nunq; vidisti. Si singulas em miserias eius enumerare velis q̄m sit onerata peccatis irretita vicñs pruriens cōcupiscencñs. occupata passionibus. polluta illusionib. prona semper ad malum. ⁊ in omne vicium proclīuis. plenam omni confusione et ignominia inuenies. Propter carnem homo vanitati similis factus est. quia in illa concupiscencie vicium traxit. quo captiuus tenet et incuruat vt diligat vanitatem ⁊ iniq̄tatem operetur Attende homo quid fuisti ante ortum. q̄d es ab ortu vsq; ad occasum. atq; q̄d eris p9 hanc vitam Profecto fuit q; n eras. postea de vili materia in vilissimo pāno involutus. menstruali sanguine in vtero matno fuisti nutritus. Tunica fuit pellis secundma. sic indutus et ornatus venisti ad nos. nec memor es quam sit vilis origo tui. Forma. fauor populi. feruor iuuenilis. opesq; subripuere tibi. noscere quis sis homo. Nichil em aliud est homo. quam sp ma fetidum. saccus stercorum. et cibus vermium. post hominem vermis. post fermem fetor ⁊ horror. Sic in non hominem. vertitur oīis homo. Cur ergo supbis non attēdens q; fuisti vile semen et sāguis coagulatus in vtero de inde miserñs huius vite exposit9 et peccato. postea vermis et cibus vermium futurus in tumulo. Quid superbis puluis et cinis. cuius conceptus culpa. nasci miseria. viuere pena. mori angustia. Cur carnem tuam preciosis rebus impinguas et adornas quam post paucos dies vermes deuoraturi sunt in sepulcro. Animam vero tuam non ornas operibus bonis. q̄ deo et angelis eius presentanda est in celis. Quare aiaz tuā vilipendis. ⁊ ei carnē tuam ꝓponis. Domināncillari. et ancillā dñari magna abusio est.

Totus siquidem iste mundus. ad vnius anime ꝑcium estimari non potest. Non em̃ deus animã suam ꝓ toto mundo dare voluit. quam pro humana anima dedit. Sublimius ẽ ergo anime ꝑcium. q̃ nõ nisi sanguine xp̃i redimi potuit. Vñ ergo hec tãta pusillanitas et abiectio tã miserabilis. vt egregia creatura. capax eterne beatitudinis ⁊ glorie magni dei. vtpote cuius sit inspiracione condita. similitudine insignita. cruore redẽpta. fide dotata. spiritu adopta ta. miserã nõ erubescat sꝫ putredine hac corporeoꝝ sensuũ gerere seruitutem. In sanus plane labor obmittere curam cordis. ⁊ curam carnis agere in desiderio. impiguare ⁊ fouere cadauer putridum. qđ paulo post vermium esca futurum nullatenus dubitat.

¶ De breuitate ꝑsentis vite. in q̃ busdam dictis. ca^m. xxviiii.

Vere breue est omnino tẽpꝰ infelix proinde q̃ in huius vite lubrico fidens. piturã nõ sentit opam. nec adũtit qm̃ vapor ẽ ad modicum parens. et vanitas vanitatum. Vera omnino sententia. qm̃ temptacio ẽ vita hominis sup trã. Siq̃dẽ fallax ẽ. nec simpliciter fallere cõsueuit. Vt em̃ mꝫtipliciter illudat hominibus mutat faciem. mutat voce. modo ait modo negat. nec erubescit. De ipsa quãtitate sua diuersis diũsa loq̃tur. imo ⁊ eidem diuerso tempore cõtraria quoq; suggerit et adũsa. Modo em̃ se breuem esse causat: modo similat longiorẽ dũ peccare delectat. adhuc gemit alcius ꝓ breuitate sua. nec breuitas falsa. sed gemitus fallax. qđ memoret cum merore. vnde magis optuerat gratulari. Siquidem ipa vite memoria breuioris. remedium magis quã incentiuũ debuerat eẽ peccati. Cur ego vitam istam tanto tempore dsidero. in quo q̃nto amplius viuo. tanto plus pecco. quãto est vita lõgior tãto culpa maior. Quottidie nãq; crescunt mala. ⁊ sꝫtrahunt bona. Assidue variatur homo per ꝓspera ⁊ aduersa. et ignorat quã do moriat. Sicut em̃ stella in celo chorusc̃as velociter currit ⁊ repente deficit. ⁊ sicut scintilla ignis sꝫito extinguitur et in cinerẽ redigit. sic cito finitam dat istã cernere vitam. Dum em̃ libenter ac iocundissime morat homo in mũdo. diuq; se victurum arbitratur. ac multa longo tempore disposuit agenda. sꝫito rapitur in morte. ⁊ ex improuiso aufertur a corpore. Dies em̃ hominis sũt sicut vmbra super terram. et tunc ꝑpe est nichil cum stare videtur. Cur ergo thesaurisat in terra. cũ sine dilacione trãseat. et illud qđ colligit. ⁊ ipe qui colligit. Et tu homo quem fructum expectas in mundo. cuius fructus ruina ẽ. cuius finis mors ẽ. Vtinam sapes et intelligeres. ac nouissima prouideres. Dic m̃ vbi sũt amatores mundi q̃ ante pauca tempa vobiscum erant. nichil ex eis remãsit

nisi cineres ⁊ vermes. Attende diligenter quid sūt vel quid fuerunt. homines fuerunt sicut nos comederunt ⁊ biberunt. riserūt duxerunt in bonis dies suos. ⁊ in puncto ad inferna descenderunt Dic caro eorum vermibus. et illic ignibus anima deputatur. donec rursus infelici collegio colligati sempiternis inuoluantur incendiis qui socij fuerunt in vicijs. Una namq; pena implicat. quos vnus amor in crimine ligat. Quid profuit illis inanis gloria. breuis letitia. mundi potencia. carnis voluptas. false diuicie. magna familia. et mala concupiscencia. Vbi risus. vbi iocus. vbi iactācia. vbi arrogancia. De tanta letitia. quanta tristicia. post tantam voluptatem. tam grauis miseria De illa exultacione ceciderunt in magnam ruinam et magna tormenta. Quicquid illis accidit tibi accidere potest. quia homo es. homo de humo. limus de limo. de terra es et de terra viuis et in terram reuerteris. quando veniet dies vltima q̄ subito venit et forsitan hodie erit.

¶ De vita viciosa. in quibusdam sentencijs. ca^m. xxx.

Non est via. lata via. Rectitudo quippe ad viam. latitudo ad planiciem pertinet. Solitudo in via lata est via. et vbi nulla est via. totum est via. Sic est vita exposita vicijs. latissimos habens hinc inde terminos. q̄ nullos terminos habens ipa est spaciosa via. cuius latitudinis spacium nullis claudit metis. Vbi nec est lex nec preuaricacio nec vita sane dicenda est. qua nimis soli viuitur morti. At qualis. in qua sacius foret non nasci. quam non ab ea mori. mors pocius est. et ideo grauior est. quia peccati non nature. Demq; mors peccatorum pessima. Ita ergo q̄ secūdum carnem viuit anima. anima viuens mortua est. cui quippe bonum erat omino n̄ viuere. quā sic viuere. Expedit enim ei qui semper in anima moritur. vt citius corpore moriatur. magis autem ei erat bonū si natus n̄ fuisset homo ille. Vera anime vita deus est inter hec solum separat peccatū Qđ quidem animam suam anima priuat. qđ sepat inter se ⁊ deū. vt eo regnāte tāq̄m corpus sine ania sic sit aia sine deo plane mortua in semetipsa. Non viuit q̄ supbia inflat. q̄ luxuria sordidat. q̄ ceteris inficitur pestibus. qm̄ non est hoc viuere. sed vitam confundere ⁊ appinq̄re vsq; ad portas mortis Bonam autem vitam ego puto. et mala pati et bona facere. Dicitur vulgo q̄ q̄ bn̄ se pascit bene viuit. sed mentita est iniquitas sibi. q̄ n̄ bn̄ viuit. q̄ nō bn̄ facit.

¶ De morte corpali. sup p̄s. q̄ habitat. ysu. xi. sup cantica sermōe lxxv. ca^m. xxxi.

Quid mors n̄ paucio vite. Nā eni n̄ ex sepacōe aie ⁊ corpis mors procedit. Inde est q̄ mortuum corpus ex anime nomināt.

Vnde aut ſepacio hec · niſi ex flagellis p̄ſentibus · ex q̄libet doloris vehemẽcia · ex ipſius corporis corrupcione · ex pena pcti · Merito proinde timet et odit flagellū caro noſtra : Quo nimirum ab ipſius anime tam delectabili honorabilique conſorcio amarum nimis diuorcium paciat̄ · Quid uero in rebus humanis ceciq̄ morte · quid hora mortis incertius inuenitur Non miſeretur inopia · ñ diuicias reueret̄ · ñ gñi cuiuſlibet · nõ moribus · non ipſi denique pcit etati · niſi q̄ ſenibus q̄dem in ianuis adoleſcentibus aũt inſidiãs ẽ · Veniet q̄dem mors · ſ̄ ſomnꝰ erit dilectio domini · erit ianua vite · erit micium refrigerñ · erit ſancti illiꝰ montis ſcala · z ingreſſus in locū tabernaculi ammirabilis · qđ vix it đꝰ et ñ homo · Iuſtus mortem et ſi nõ cauet · tamen nõ pauet · Deniq̄ ſi mortem p̄occupatꝰ fuerit · in refrigerio erit · Moritur q̄dem et iuſtus ſed ſecure quippe · cuius mors vt p̄ſentis eſt exitus vite · ita introitus melioris · Bona mors iuſti ꝓpter requiem · melior ꝓpter nouitatem · optima ꝓpter ſecuritatem · Econtra mors peccatorum peſſima · Mala ſiquidem in amiſſione mundi · peior ſiquidẽ in ſepacione anime z corpis · peſſima in ẽmis igniſq̄ duplici contricione · Studeamus fratres viuẽ vita iuſtorum · ſ̄ morte eorū mori multomagis deſideremus · Sapiencia em̄ iuſtorum nouiſſima prefert · ibi nos iudicãs vbi inuenẽit

Omnino neceſſe ẽ preſentis uite finem futurum · coherere principio · nec ibi tolerabilis diſſimilitudo · Quantumlibet em̄ ſpiritalis extiterit conſũſacõ · ſi carnalis fuerit ꝺſumacio noſtra vite illi ſpiritali penitus nõ coheret ·

¶ De horrore iudicñ futuri · ſup p̄s · ꝺſu · viñ · ca^m · xxxñ ·

Quid tam pauendum · quid tam plenum anxietatis z vehementiſſime ſolicitudinis excogitari poteſt · quam iudicandum aſtare illi tanti iudicis tribuli · et iunctam adhuc ſ̄ tam diſtricto iudice expectare ſententiam Vbi iudex non indiget · vbi veritas diſcutit intenciones · vbi inq̄ſicio culparum ptingit ad abdita cordis · Vbi denique ſecretiſſimos receſſus mencium diuinꝰ ille inueſtigat intuitus · et ad ſubitum illum · ſolũ fulgorem animay ex panſi ſimus cuncta ſiue bona ſiue mala euomũt q̄ celebant · Ibi facientes et conſencientes pari pena puimentur · Ibi fures et ſocñ furum ſimilem ſũt excepturi ſententiam Ibi par ſubibũt iudiciũ et qui lactant z q̄ lactantur peccatores · Veniet veniet q̄ mala iudicata reiudicabit illicite iurata ꝺſutabit q̄ faciet iudiciũ inuriã p̄cientibus · Veniet inquam veni et dies iudicñ · vbi plꝰ valebunt pura corda q̄m aſtuta verba · z cõſciencia bona · quã marſupia plena · quando q̄dem ille non falletur verbis · nec flectetur donis · Verecundum valde · cum ad ſ̄ vẽtũ

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

fuerit · ne in tam subtili examine multe nostre iustitie vt putant peccata appareant. Bonum ē tam si nosmetipsos diiudicauerimus non vtiq; diiudicabimur. Bonum iudicium · qđ me illi districto diumoq; iudicio sbducit et abscondit. Volo vultui ire iudicatus psentari · nō iudicandus. Erit em tunc non misericordie · sed iudicij tempus · nec vlla omnino credenda est erga impios futura illic miseracio · vbi nulla est spanda correctio. Iudicemur interi fratres · et terribilem illam expectationem studeamus presenti declinare iudicio. Quicumq; em iudicari dissimulat · eo iudicō qđ nunc est · in quo princeps huius mundi eicietur foras · iudicem expectent vel magis timeant a quo cum ipso pncipe suo eicientur foras et ipsi. At non prius benedicti vocabuntur in regnum · quā maledicti in caminum ignis deicient eterni · quo videlicz acrius doleant videntes qđ amiserunt hoc plane graue eis tormentum et magnus quidem malorum cumulus erit. Sic iusti quoq; videbunt et letabunt · considerantes quid euaserit. In illa ergo tanta sepacione · erit electis consideracio reproborum · immensa q̄dam materia graciarum actionis vel laudis. Non solum autem · sz et securitas pfecta iustorum erit · visa retribucio peccatorum · q̄ videlicet nec humanam aliquādo nec diabolicam vltra vereri malicicā possint ·

De penis inferni · in meditacionibus · ca^m · xxxiiij ·

Quis putas tunc meror erit quis luctus · q̄ tristicia · cum separabuntur impi a cōsorcio iustorum et a visione dei · et traditi in potestate demonum · ibūt cum ipis in ignem eternum · ibiq; erūt sine fine in luctu et gemitu. Procul qppe exiliati a bona paradisi patria · cruciabuntur in gehēna perpetua · nunquā lucem visuri · nunq; refrigerium adepturi · sz p milium milia annorum in inferno cruciandi · nec vnquā inde liberandi · vbi nec qui torquet aliqn fatigatur · nec qui torquet aliqn moritur. Sic em ignis consumit ibi · vt semper reseruet. Sic tormenta aguntur vt semper renouentur. Iuxta vero qualitatem culpe · penam sustinebit vnusq̄sq; gehēne · et silis culpe rei suis qz similibus iungentur cruciandi. Nichil aliud ibi audietur nisi fletus et planctus · gemitus et vllulatus merores atq; stridores dencium. Nichilq; ibi videbitur nisi ymes et laruales facies tortorum · atq; deterrima monstra demoniorum Vermes crudeles mordebunt intima cordis. Hinc dolor · inde pauor · gemitus stupor et dolor horrens. ardebūt miseri in igne eterno in eternum et vltra. In carne cruciabuntur per ignem · in spiritu per consciencie vermem. Ibi erit dolor intolerabilis · fetor incōparabilis · timor horribilis · mors

corpis et anime sine spe venie et misericordie. Sic tam morientur vt semper viuant. z sic viuent vt semper moriantur. Horrendum gehenne supplicium: in quo sunt tenebre exteriores vbi nulla cõfessio. vbi nemini dat exire. Cruciatus illos et tormenta nullus terminus finit. nullus animus sufficit cogitare. O quã male omnes locati sũt. videntur vt confundantur z nõ vident ne consolent. A quo vel aqbus videntur. ab omni vidente. vt p multitudine videncium sit confusio multa. At nullus de tanta numerositate spectãcium molestior oculus suus cuiq; Non est aspectus siue in celo siue in terra. quem tenebrosa consciencie suffugere magis velit z minus possit. Non latent tenebre vel seipas se vident que aliud non vident. Opera tenebray sequuntur illas. non ẽ quo se abscondit ab illis. Hic est vermis qui ñ moritur memoria pteritorum. Semel iniectus vel pocius innatus p peccatum hesit firmiter. nequaquã deinde euellendus. Nec cessat rodere consciencia am. ea quia pastꝰ esca vtiq; in consũptibili perpetuat vitam. Horreo vermem mordacem z mortem viuacem. horreo incidere in manus mortis viuentis. et vite morientis. Hec scda mors q̃ nunq; pocidit. sz semper occidit. Vbi nimirum peccati ipsius et carnis quodammõ similis videbitur eẽ condicio. vt quemadmodũ culpa sp punirí poterit nec vnq; poterit expiarí. sic nec in corpe aliquando tormenta finiri nec corpus ipsũ exanimari valeat in tormentis. Merito quidẽ vlcio sempiterna deseuiet. q; nũq; possit culpa deleri. nec substancia carnis deficiet. ne simul cogatur eciam afflictio carnis terminari. Hec fratres mei q̃ pauet cauet. qui negligit incidit.

¶ Explicit liber sextus.

Incipit liber septimus. de ascẽsione et descensione domini. in q̃busdam sentẽcijs. ca^m. i.

Omnius et saluator noster ihesus cristus volẽs nos docere quomõ in celum ascenderemus. fecit ipe qd̃ docuit. Ascendit in celum. z qm̃ ascendere non poterat nisi prius descenderet. Descendere aũt eũ vel ascendere non paciebatur diuinitatis sue simplicitas quippe q̃ nec minui potest nec augeri aut aliquo modo variari. assumpsit in vnitatem sue persone naturã nostram idest humanã in qua descẽderet z ascenderet viamq; nobis qua et nos ascenderemus ostenderet. Manẽs itaq; qd̃ erat in natura sua. descendit et ascendit propi nos in nr̃a. Attingens mirum a fine vsq; in finem fortit. et disponens omnia suauiter. Descendit siq̃dem quo inferius non decuit. ascendit quo celsius non potuit. ip̃mq; descensum egit fortiter quia virtus erat. ascensum disposuit suauiter. qz sapiencia erat. Sũt aũt gradꝰ in dscẽdẽdo

sunt ⁊ in ascendendo. In descē-
dendo primus quidem gradus est.
a sūmo celo vsq; ad carnem. secū-
dus vsq; ad crucem. terci9 ad mor
tem. Ecce quomodo descendit
Vidimus descensum. videamus
et ascensum. Sed ⁊ ille quoq; tri
plex est. et eius primus gradus
gloria resurrectionis. secundus
potestas iudicij. tercius sessio ad
dexteram patris. Et de morte q̄
dem meruit resurectionem. de
cruce iudicij potestatem. vt quo
niam in illa iuste iudicatus. de
illa iusticia obtineret iudicis cē
suram. ipsam vero serui formam
idest carnem in qua passus est re
suscitatam euexit super omnes ce
los et super oēs angelorū cho-
ros vsq; ad dexteram p̄ris. Quid
hac dispositione suauiꝰ vbi mors
absorbetur in victoria. vbi igno-
minia crucis vertitur in gloriam
vbi et ipsa carnis humilitas ex hȳ
mundo transit ad patrem. Hac
ascensione nichil sublimius. hoc
honore nichil glorioſius dici po
test aut excogitari. Sic per incar
nacionis sue misteriū descendit
et ascendit dñus relinq̄s nobis
exemplū. vt seq̄mur vestigia eiꝰ.

¶ De descensione et ascensione
nr̄a. in sententijs q̄busdā. ca^m. ij.

Descendamꝰ p viam humili
tatis. ponat̄q; q̄dē nobis p
mus gd9 eius idest pmꝰ p̄fectus
nolle dñari. scdus velle sbici. ter
cius i ip̄a sbiectiōe q̄slibz otūelias
⁊ iniurias illatas eq̄nimiter pati
Diabolꝰ ⁊ hō vsq; ascēdē ꝑ̄ postere
voluit. hic ad scienciam. ille ad
potenciam. ambo ad supbiā. Nō
sic ascendē velimus. Primus gra-
dus ascendēdi ē innocencia opis.
secundus mūdicia cordis. terciꝰ
fructꝰ edificacōis. Quos gd9 mi
ro mō inuenimus i supioribꝫ gdi-
bz dscēsionis. ibi q̄ꝑ fuerat ter
ci9 gradꝰ i tolerācia iuriaꝝ. ip
sa ē enī q̄ pbat huiꝰ ascēsionis p
mū idest innocēciā opis. Ibi secū
dus fuerat pacia sbiectiōis. ip̄az
opat̄ mūdicia cordis. q̄ ē scds gra
dus ascēsionis. ad hȳ enī doctores
p̄latos habemꝰ. vt cor mūdemꝰ.
Ibi eciā p̄mus gdus fuerat otē-
ptus dñacōis. hȳ terciꝰ ē fructus.
edificacionis. Quisq̄s at̄ dñari ñ
appetit. is pfecto fructuose p̄est
ceteris instituendis.

¶ De duplici morte hominis. in
libro de laude noue milicie. ca. iiij.

Peccatū p̄cessit vt seq̄retur
mors. qđ sane si cauisset ho
mo. morte ñ gustasset meternū.
Peccādo itaq; vitā amisit. ⁊ mor-
tē incurrit. qui q̄dē ⁊ ita dꝰ p̄dixēat
⁊ iustū p̄fectō erat. vt si peccaret
homo. morētur. Quid nāq; iustiꝰ
poterat q̄m accipe talionē. Vita
siq̄dē aie deꝰ ē. ipa corpis. Peccā
do uolūtarie uolēs pdidit viuē. no
lēs pdat ⁊ viuificare. Spōte re-
pulit vitā cū noluit viuē. ñ vale
at eam dare cui vel q̄tinꝰ uolūit.
Voluit regi a do. ñ q̄at regē cor-
pꝰ. Si ñ paret superiori. infēriori cur
impet. Inuenit conditor suam si
bi rebellem creaturam. mueniat
aīma sibi rebellem pedissequam.

Non potuit diuidi a deo anima ñ peccando · nec corpus ab ipsa nisi moriendo. Nil pfecto congruencius quã vt mors opata sit mortem · spiritualis corpalem · culpabilis penalem · voluntaria necessariã. Cum ergo hac gemina morte secundũ naturam vtrãq; homo damnatus fuisset · altera q̃dem spirituali ꝛ voluntaria · altera corporali ꝛ necessaria. Vtriq; deus homo vna sua corporali ac voluntaria benigne ac potenter occurrit · illaq; vna sua nostram vtrãq; damnauit. Merito quidem nam ex duabus nostris mortibus cum altera nobis in culpe meritum · altera in pene debitum reputaret · suscipiens penam ꝛ nesciens culpam · dum sponte et tantũ in corpore moritur · et vitam nobis ꝛ iusticiam promeretur. Alioquin si corporaliter non pateretur · debitum non soluisset · si non voluntarie moreretur · meritum mors illa non habuisset. Hũc autem si vt dictum ẽ mortis meritum est peccatum · et peccati debitum mors cristo remittente peccata · et moriente pro peccatoribus · profecto iam nullum est meritum · et solutum est debitum.

¶ De duplici morte et vita cristi in eodem vbi sup̃ · ca° · xl · ca^m · iiñ ·

Amplius mouet ad pietatẽ mors cristi · quam vite recordacio · puta q; illa austerior · hec dulcior videatur · magisq; infirmitati blandiatur humane quies dormicõis · q̃m labor cõuersacõis mortis' securitas · quam vite rectitudo. Vita cristi viuendi michi regula extitit · mors a morte redempcio. Illa vitam instruxit · mortem ista destruxit. Vita quidem laboriosa · ſ mors preciosa · vtraq; vero admodum necessaria. Quid em̃ cristi prodesse poterat siue mors nequiter viuenti · siue vita damnabiliter morienti. Vl̃ quid denicq; aut mors cristi eciam nunc male vsq; ad mortem viuẽtes a morte eterna liberat · aut mortuos ante cristum sanctos pres vite sanctitas liberauit. Nunc ergo quia vtrumq; nobis necessarium pariter erat ꝛ pie viuere et secure mori · ꝛ viuendo viuere docuit · et mortem moriendo securã reddidit · quomãquidem resurrectur9 occubuit · ꝛ spem fecit morientibus resurgendi.

¶ Qz cristus quia homo fuit mori potuit quia iustus mors ei9 nos liberare potuit vbi sup̃ · ca^m · v ·

Unde confidimus q; cristus mortem abstulit · hinc plane q; eam ipse q̃ non meruit ptulit. Qua em̃ racione iterum exigeretur a nobis · qđ pro nobis ille iam soluit · qui peccati meritũ tulit suam nobis donando iusticiam · ipe mortis debitum soluit ꝛ reddidit vitam. Sic nanq; mortua morte reuertitur vita · quẽadmodum ablato peccato redit iusticia. Porro mors in cristi morte fugatur · et cristi nobis iusticia imputatur. Verum quomodo mori potuit q; deus erat · quoniam

nimirum et homo erat. Sed quo pacto mors homis illius pro altero valuit. qz z iustus erat. Profecto nãqz cum homo eẽt potuit mori. cum iust9 debuit ñ gratis. Nõ quidem peccator mortis sufficit soluere debitum ꝑ altero peccatore. cum ꝺsqz mori pro se habet Qui autem ꝑ se non habet. nunqꝺ pro altero frustra debet. Quãto sane indigmius moritur q̃ mortem non meruit. tanto is iustius pro quo moritur viuit. Sed q̃ in quis iusticia est. vt innocens pro impio moriatur. Non est iusticia sed misericordia. Si iusticia eẽt iã nõ gratis. ſz ex debito moreret. Si ex debito ꝺdem ipse moreret. is ꝑ quo moreret ñ viueret. At vero si iusticia ñ ẽ. nõ tñ dra iusticiã ẽ Alioquin et iustus et misericors simul eẽ nõ posſz. Cristus ergo et mori potuit cum sit homo. z mortis moriẽdo soluẽ debitũ. qz iust9.

¶ De infirmitate z maiestate cristi. vbi supꝝ. ca^m. vi.

Totum nobis de xp̃o valuit totũ salutifer. totũqz necessariũ fuit. nec min9 ꝓfuit infirmitas quam maiestas. qz z si ex deitatis potẽcia pcti iugũ iubẽdo submouit. ex carnis tamen infirmitate mortis iura moriendo concussit. Sed z illa eius iusticia per quam ei placuit saluum facere mundum. vt mundi confutaret sapienciam. confunderet sapientes. qz videlicet cum in forma dei esset deo equalis semetipsum exinaniuit formam serui accipiens. qz diues cum esſz ꝓpter nos egen9 factus. de magno paruus. de celso hũilis. infirmus de potente. qz esurñt qz sicñt qz fatigatus est in itinere. z cetera q̃ passus est voluntate non necessitate. Dec ergo quedam ipsius stulta nõne sũt nobis via prudencie. iusticie forma. sanctitatis exemplũ. Mors ergo a morte. vita ab errore. a peccato gracia liberauit. Et quidem mors per iusticiam suam peregit victoriam. quia iustus exoluendo q̃ non rapuit. iure omnino qꝺ amiserat accepit. Vita ergo qꝺ ad se pertinuit per sapienciã adimpleuit. q̃ nobis vite et disciplme documentum ac speculum extitit. Porro gracia ex potestate peccata remisit. quia omnia q̃ cũqz soluit fecit. Mors itaqz cristi mors ẽ mee mortis. qz ille mortuus est vt ego viuerem. Quo pacto eñ iã non viuat. ꝑ quo morit vita. Si ergo lex spiritus vite in cristo iesu libẽauit nos a lege peccati z mortis. vt quid adhuc morimur et non statim immortalitate vestimur. Sane vt dei veritas impleatur. Quia enim misericordiam et veritatem diligit dñs necesse est quidem mori hominẽ quippe qꝺ predixerat deus. sed a morte tamen resurgere ne obliuiscatur misereri deus. Ita ergo mors z si ñ ꝓpetuo dñat. manet tamẽ ꝓpt veritatẽ ꝺi vel ad tps in nob.

¶ De duob ꝺsideandis in operis redempcionis. super cantica sermone. xi. ca^m. vñ.

VII

Quoniam bona q̄ largiri non cessat misericors et miserator dominus recolere omnia omni homini impossibile est · id saltem qđ precipuum et maximum est opus videlicet nostre redempcionis a memoria redemptorum aliquatenus nō recedat. In quo opere duo potissimum intimare curabo. Duo illa sunt modus et fructus. Et modus quidem dei exinanicio est · fructus vero de illo nostri replecio. Hec meditari sancte spei seminarium est · illud sūmi amoris incentiuum · vtrūq; pro fratribus nostris necessariū ne aut spes mercēnaria sit si amore non comitetur · aut amor tepescat si infructuosus putet. Porro fructus quem expectamus a deo non erit nisi ex deo. Erit inquit deus omnia in omnibus. Vt de corpore taceā in anima tria intueor racionem voluntatem et memoriam · et hec tria ipsā animā esse Quantumcuiq; hoy in presenti seculo desit de integritate sua et perfectione · sentit omnis qui ambulat in spiritu. Quare hoc · nisi q̄ deus non dum est omnia in omnibus. Hinc est q̄ racio sepissime in iudicijs fallitur · et voluntas perturbacione iactatur · z memoria multiplici obliuione confunditur. Triplici huic vanitati nobilis creatura sbiecta est nolens in spe tamen. Nam qui replet in bonis desiderium anime · ipe racioni futurus est plenitudo lucis · ipse voluntati multitudo pacis · ipse memorie continuacio eternitatis. Vt sit deus omnia in omnibus · racione recipiente lucem inextinguibilem · voluntate pacē inpturbabilem · cōsequenter memoria fonti indeficienti eternaliter inherente. Hec de redempcionis fructu. In modo qz quem dei eē exinanicionem diffinimus tria item precipue intuēda cōmēdo. Nō em̄ simplex aut modica illa exinanicō fuit · sz semetipsū exinaniuit vsq; ad carnem · ad mortem · ad crucem. Quis digne penset quante fuerat humilitatis · dominum maiestatis carne indui · mulctari morte · turpari cruce. Sed dicit aliquis. Num non valuit opus suum repare creator absq; ista difficultate. Valuit sed maluit cum iniuria sui · quo multe dilectionis hominem debitorē teneret · cōmoueretq; graciarum actionis difficultas redempciōis quem minus eē deuotum fecerat condicionis facilitas. Quid enim dicebat homo creatus z ingratus Gratis quidē conditus sū · sz nullo auctoris grauamine vel labore Siquidem dixit · z factus sū quē admodum z vniuersa. Sic beneficiū creatoris attenuās humana impietas ingratitudinis materiā inde sumebat · vñ amoris causā habere debuerat. Sz obstructum est os loquenciū iniqua · luce clarius patet · quātum mō prote o homo dispēdium fecit. De domino seruus · de diuite pauper · caro de verbo · et de dei filio filius

hominis fieri non despexit. Memento iã te et si de nichilo factũ non tamẽ de nichilo redemptum. Sex diebus dedidit omnia. et te inter oia. at vero p totos triginta annos opatus est salutem tuam in medio terre. O quãtum laborauit sustinens carnis necessitates hostis temptacões. sibi crucis aggrauauit ignominiam. mortis cumulauit horrorem.

De duabus rebus q̃ desolantur ecclesiam presentem. super cantica sermone. lxvij. ca^m. viij.

Ecclesiam tpe et loco pegrinacõis sue. due res desolant de p̃teito q̃dẽ memoria passionis cristi. de futuro aũt qp se in sortem sanctorum cogitat et cõfidit recipiendã Ambo hec veluti ante et retro oculata insaciabili desidẽio contuet. et vterq; illi intuit9 ad modũ gratus. et vterq; est illi refugium a tribulacione malorum et dolore. Integra cõsolacio cum non solum q̃d sit expectandum. sed vnde sit p̃sumendum nouerit Expectacio leta nec dubia. q̃ cristi morte firmata est. Cur paueat ad premiũ magnitudinem. q̃ preciũ dignitatẽ cõsiderat. Quã libens mente inuisit foramina. per q̃ sibi sacrosancti sanguinis preciũ fluxit. Quam libens perambulat diuersoria et mansiones q̃ sũt in domo patris multe atq; diuerse. in quibus habet collocare filios suos pro quorumq; diuersitate meritorum. et nunc quidem qp solum interim pt̃ sola in hõs memoria requiescit. celeste habitaculum qđ desursũ est iã animo intuens. Erit autem cum implebit ruinas cũ et corpe inhabitabit et mente. cum vacua domicilia q̃ antiqui reliquerunt habitatores ipsa sue vniuersitatis illustrabit p̃sencia felici de cetero perfectione sui at qp integritate gaudens.

De duplici dilectione spũali et carnali. super cantica sermone. lxvix. ca^m. ix.

Vere et proprie ad solam pertinet animam illa dilectio qua aliquid spiritaliter diligit. sibi gr̃a dei angelũ aiaz. Soz et dilige iusticiã veritatẽ pietatẽ sapiaz stutesq; alias eiusmõi ẽ. Mã cum secm carnẽ q̃ppiã diligit vel pocio appetit aia. Verbi gr̃a cibũ vestimentum dominium et q̃ istio modi sũt corpalia siue trena carnis pocio qp aie dicẽdo ẽ appetito

De vita et sensu anime. in quibusdam sententiis. ca^m. x.

Magna est et nimium inexcusabilis negligencia nostra. qui cogitacionibus ociosis vacãtes tempus amittimus. quibus nimirum nec penetrande nubes nec maria transfretanda. vt salubres inueniamus cogitaciones. sed infinitas in nobismetipsis vtilium cogitacionum occasiones et semiaria possumo inuenire. Denicq si tã inerudita et negligẽs fuerit aia vt nec intiora sua sufficiat perscrutari. attendat ea q̃ foris agit palã et in manifesto et in ipsis qp si diligenti q̃sierit inueniet sapiam

VII

Ecce eñ considera o anima quid impẽdas corpi tuo · z ìmueĩes sine dubio q̃ vitam ei sensumq̃ mìnistras · z vitam quidem ìn toto corpore ìmuenies vnifor̃em · Verbi gracia · neq̃ eñ aliter viuit oculus quam articulus · sensus vero ñ ita · Quere ergo vt tibi q̃ anima tua q̃ est deus tuus similia largiatur · Neq̃ eñ viuere dicenda est anima · q̃ veritatis non habet cognicionem · ſ adhuc mortua est ìn semetipsa · quemadmodũ z ea sine sensu q̃ nec dum habet dilectionem · Est ergo anime vita · veritas sensus caritas · Nec mireris q̃ ìnterdum anime impiorum noticiã habent veritatis · q̃ tamen ìnexptes sũt caritatis · quando z ìn corporibus nõ nullis vitã repis sine sensu · vt sũt arbores ceteraq̃ similia animata quidem · ſ aĩacõne et non anima · quẽadmodum z aĩe ìniquorum habent noticiam naturali racione · q̃ tamen nondum adiuuatur a gracia · cum nullatenus sane animetur ab ea · In hñs aũt quibus z cognicionem veritatis z dilectionem anima spiritualis ìnfundit · non exteriore quolibet mõ · sed tanquã ipsoꝝ cui adherens vnus fuerit spiritus cum ea ìn hñs ìnquam ìndiuisa cognicio veritatis secundũ q̃ dictum est de vita corporis eadẽ eñ cognicione et mìnima et maxima cõprehendis · Porro dilectionem q̃dem si diligenter aduertas eciam fortasse secundum quìmq̃ corporis sẽsus quìmq̃ partitam poteris ìnuenire · Est eñ amor pius quo parentes diligimus · est amor iocundus quo socios diligimus · est et erga omnes homines amor iustus · erga ìnimicos amor violentus · erga deum sanctus vel deuotus · In hñs omnibus si diligenter attendis · ꝓrium erga singulos · z ommno diuersũ ab alĩs ìnuenies modum ·

De duobus gradibꝰ ìn via spiritus · ìn dictis q̃busdam · ca^{m} · xi ·

Sunt qui carne ambulant · qui omnem solicitudinem ìn hoc ponunt · quomodo carnis molestias euitent · Hñ sũt qui licet virtutes probent · tamen dum molestias carnis omnìno euitare volunt · cõcupiscencijs eius prauis neq̃unt resistere · Talibus dicit apostolus · Spiritu ambulate id est solicitudinem vestram quomõ carnis molestias euitetis deponite · In hac via spiritus duo gradus sũt · supior z ìnferior · In ìnferiori gradu ambulat homo · quãdo reuersus ad cor circa affectiones suas solicitꝰ ìn se reprehendit q̃ virtuti cõtrarium eẽ cognoscit · In hoc gradu sacrificiũ deo spiritꝰ contribulati z cordis humiliati per compunctionẽ offert · De hoc gradu ad superiorẽ ascendens ìncipit cogitare beneficia dei · z conuersus ad gracias actiones offert deo per deuocionem sacrificium laudis · In vtroq̃ gradu videt cristum · ìn primo crucifixum · ìn secundo gloria et honore coronatum ·

¶ De duabus alis animarum · in quibusdam dictis · ca^m · xñ ·

HAbent feruẽtes anime alas quibus volant · spem et timorẽ · q̃ volantis est aliquando alta petere · aliq̃n ima · ℘ Per spem eñ alta petunt · q̃ in celestibꝰ habitant · ℘ Per timorem ima condescẽdẽdo eñ infirmis instruũt eos ꝺsiderãtes seipos ne ꝛ ipi tẽptent ℘ Sed quia hñs duobus modis offenditur scilicet nimio rigore in firmos deiciendo · ac mimia lenitate eorum vicñs consenciendo Contra nimium rigorem · est consideracio proprie fragilitatis · cõtra nimiam lenitatem · zelus rectitudinis.

¶ De duabus operacionibus sermonis dei · vbi sup̃ · ca^m · xiñ ·

SErmo dei duo opari debet Set animas vicioſas sanare · et bonas ammonere · ℘ Vicioſas dico nõ oñes quibus inest viciũ · sed q̃ vicio ex volũtate cõsenciũt nec resistunt quantum possunt · ℘ Bonas dico animas nõ solum perfectas · ſ̃ ecĩã incipientes · q̃ licet vicium habeant · non tamen consenciunt · ℘ Sed tales anime licet ex infirmitate vel ignorancia sepe cadant · tamen per voluntatem quam habent bonam resurgunt ℘ Hec est eñ q̃ bonam facit animã quia cum multa sint bona anime naturaliter insita · sic ingeniũ bonũ memoria capax · vigil racõ ꝛ cetera aie bona · sola tñ volũtas · si fuerit bona · bonã facit aiaz · si fuerit vicioſa · vicioſã facit · ℘ Sed q̃ homo sicut iob ait · nunq̃ in eodem statu pmanet · aut eñ ꝺficit · aut ꝓficit · ℘ Proficiẽdũ ẽ in hac volũtate q̃ ipa ẽ via de q̃ ait ꝓpha · Hec est via ambulate ĩ ea ℘ Primꝰ huiꝰ vie gradus ẽ recta voluntas · secundus valida · terciꝰ ꝺuota · q̃rtus plena voluntas · ℘ In primo gradu aie mẽte legi dei ꝺsentit · sed carne repugnante bonum qꝺ diligit perficere non inuenit · sed sepe malum qꝺ odit · per infirmitatem facit · ℘ In hoc tamẽ recta est eius voluntas · q̃ aduersario suo consenciens · in se odit · qꝺ ille reprehendit · ℘ In secundo gradu aĩa nõ solum qꝺ odit non agit sed eciam bonum qꝺ diligit licet cũ grauedine tñ fortit̃ pficit · ℘ In tercõ gradu iã dilatato corde currit viã mãdatoꝝ dei · te delectat̃ in eis sic in omnibus diuinis · ℘ In quarto gradu sũt angeli · q̃ ea facilitate q̃ semp volunt bonũ · plenarie pficiũt · ℘ Hunc gradũ ꝺsiderare quidem potest anima · ascẽdere non potest corpore · ob hoc q̃ corpore aggrauat̃ · ℘ Qui nõdũ habet rẽaz volũtatẽ · sciat q̃ impedit eũ carnalis intẽcõ · ℘ Qui habet rectã et ñ validã · sciat q̃ impedit eũ pua ꝺsuetudo · ℘ Qui habz ꝺuotã et ñ dũ plenã sciat · q̃ impedit eũ terrena inhabitacio · ℘ Cuius adhuc vicõsa voluntas ẽ · oret ꝛ dicat · ℘ fiat volũtas tua sic in celo ꝛ ĩ tra · se intelligẽs tram · ℘ Illũ aꝺ q̃ rectã volũtatẽ habz intelligat celũ · ℘ Quia q̃ntũ ꝺistat celũ a tra tm̃ ꝺistat rẽa volũtas a vicõsa

VII

Ita oret qui rectam habet solũtatem se intelligens terram · illũ aũt q̃ in ualida est celum. Ita de ceteris · vt semper attendat anima proficere · quia sicut condemnatus est q̃ in viciosa pmanet voluntate ita reprehensibilis ẽ q̃ in alĩs non studet proficere ·

¶ De duplici lingua dei ⁊ anime super can · ꝓmone · xlv · ca^m · xuĩ ·

Spiritus ẽ ꝺn̄i · spũsq; anima habentq; linguas suas quibus se alterutrum alloquuntur · presentesq; indicent · ⁊ verbi q̃dẽ lingua fauor dignacõis eius · aĩe vero feruor deuocionis. ¶ Linguis est anima atq; infans q̃ hanc non habet · et non potest ipsi ullatenus sermocionacio eẽ cum verbo Ergo huiuscemõi linguam suam cum verbum mouet · solens ad animam loqui · non potest anima non sentire. Viuus ẽ ꝓmo dei et efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti pertingens vsq; ad diuisionem anime ⁊ spiritus. ¶ Et rursus cum suam animam mouet · latere verbum multo mi9 poterit non solum qꝛ vbiq; presens ẽ · sed propter hoc magis · q̃ ñ ipso stimulante · deuocionis lingua mimime ad loquendum moueat. Verbo igitur dicere anime pulcra es et appellare amicam · infundẽ est vnde et amet · et se p̃sumat amari Ipsi vero verbum vicissim nomina re dilectum ⁊ fateri pulcrum · q̃ amat et q̃ amatur illi sine fictione ascribere et fraude et mirari dignacionẽ et stupere ad graciã

Itaq; locucio verbi infusio dni · responsio anime cum graciarum actione ammiracio ·

¶ De vigore et longore · sup can · sermone · li · ca^m · xv ·

Dum presto est qđ amatur · viget amor · lãguet cũ abest Quod nõ est aliud quã qđdam tedium impacientis desideriñ q̃ necesse est affici mentem vehemẽter amantis absente quem amat dum totus in expectacione suspẽsus quãtamlibet festinacionẽ reputat tarditatem. Subtractio nempe rei quam amas augmentacio desideriñ est · ⁊ qđ ardenci9 desidederas · cares egrius ·

¶ De duplici caritate · super cantica · sermone · li · ca^m · xvi ·

Est caritas in actu · est et in affectu. ¶ Et de illa q̃dem q̃ operis est · puto eẽ datam legem hominibus mandatumq; formatum. Nam in affectu quis ita habeat vt mandat. ¶ Ergo illa mandatur ad meritum · ista in premium datur. Cuius inicium quidem profectumq; vitam q̃ presentem expiri diuina posse gracia non negamus · sed plane consumacionẽ defẽdim9 future felicitati. Quo modo ergo iubenda fuit · q̃ implẽda nullo modo erat. Aut si placz tibi magis de affectuali datũ fuisse mandatum · non inde contendo · dummõ acq̃escas et tu michi q̃ mimime in vita ista ab aliquo hominum possit vel potuerit adimpleri. Nec latuit p̃ceptorẽ p̃cepti pondus hominũ excedẽ vires ·

h

sed iudicauit vtile ex hꝭ ipo sue il
los insufficiencie admoneri. Et
vt scirent sane ad quē iusticie fi
nem niti pro viribus oporteret.
Ergo mandando impossibilia nō
preuaricatores homines facit sz
hūiles .vt omne os obstruat et
subditus fiat omis mūdo deo. qz
ex opibus legis nō iustificabitur
oīs caro corā illo. Accipientes
quippiam mādatum et sencientes
defectum clamabimus in celum z
miserebitur nostri deus. Atq; hꝭ
dixerim siquidem consenserimus
affectualem legem fuisse manda
tam. Sed actuali pocius id cōue
nire inde vel maxime apparere vi
detur .qz cum dixisset dominus
Diligite inimicos vestros. mox de
operibus infert. benefacite hīs
qui vos oderunt. Supuacue aūt
de ope monuisset. si in affectione
iā fuisz dilectio. Neq; hoc dico
vt sine affectione simus .z corde
arido solas moueamus manus ad
opa. Sed affectio ē quā caro gig
nit. z ē qm racio regit. z ē quam
condit sapiencia. Prima ē quam
apostolus dicit legi dei ñ esse sub
iectam nec esse posse. Secunda
quam perhibet eregione consen
cientem legi dei quoniam bona
est. Nec dubium distare a se con
tencionsam et consentaneam. Lō
ge vero tercia ab vtraq; distat q̄
et gustat z sapit quam suauis est
dominus. primam eliminans .se
cundam remunerans. Nam pri
ma quidem dulcis sed turpis. se
cūda sicca sz fortis. vltima pīguis
et suauis ē. Igit p scdam opa fi
unt .et in ipsa caritas sedet .ñ illa
affectualis q̄ sale sapiencie con
dita pīguescēs magnā mēti imp
tat multitudiem dītedis di. sz q̄
dā pocio actualis q̄ z si ñ dū dul
ci illo amore suauit reficit. amore
tñ amoris ipio vehement accēdit
Qz alius sit ordo caritatis a
ctualis alius affectualis. super
cantica sermone .li. ca^m .xvñ.
Actualis caritas inferiora p
fert. affectualis superiora.
Etenī in bene affecta mente. nō
dubium verbi causa quin dilectō
mi hominis dei dilectio prepona
tur .et in hominibus ipsis perfe
ctiores infirmioribus. celum ter
re. eternitas tempori. anima car
ni. Attamen in bene ordinata a
ctione sepe aut semper ordo op
positus inuenitur. Nam et circa
proximi curam et plus vrgemur
et pluries occupamur. et infirmi
oribus fratribus diligencioi assi
stimus sedulitate. et paci terre m̄
gis quam celi glorie iure humā
mitatis. et ipsa necessitate inten
dimus .et temporalium inquietu
dine curarum vix aliquid senti
re de eternis permittimur. et lā
goribus nostri corporis postpo
sita aīe cura pene extinue infuiq̄ O
rantem demq; hominem deo lo
qui quis dubitet. Quociens ta
men inde caritate iubente abdu
cimur et auellimur. propter eos
qui nostra indigent opera vel lo
quela. Quociens pie cedit nego
ciorum tumultibus pia quies.

VII

Quociens pro amministrandis terrenis · iustissime ipsis supsedemus celebrandis missarum solennijs. Ordo ꝓposterus · ſz necessitas non habet legē. Agit ergo suū actualis caritas ordinem iuxta ꝓfissa milias iussionem · incipiens a nouissimis · pia certe et iusta · q̄ non sit acceptrix personarum · nec p̄cia considet rerum · ſz hominū necessitates. At ñ ita affectualis · nam a primis ducat ipa ordinem Est eñ sapiencia per quam vtiq̄ res sapiunt q̄q̄ ꝓ vt sūt. Vt ꝺbi gracia qui pluris natura habet · pluris q̄ ipsa affectio sēciat · minora minus · minima minime. Et illum q̄dem ordinem caritatis facit veritas · hūc autem veritatis caritas vendicat sibi. Nam ⁊ vera in hoc est caritas · vt qui indigent amplius accipiant pri9 · et rursū in eo cara ꝗparet veritas · si ordinem tenem9 affectu quem illa racione ·

¶ De duplici humilitate · super can · ꝑmone · xlij · ca^m · xviij ·

Est humilitas quam nobis veritas parit · ⁊ non habet calorem · ⁊ est humilitas quā caritas format · et inflammat · atq̄ hec quidem in affectu · illa quidē in cognicione consistit. Etenim tu si temetipsū int9 ad lumē veritatis ⁊ sine dissimlacōe inspicias et sine palpacione diiudices · nō dubito quin humilieris · et tu in oculis tuis fact9 vilior tibi ex hac vera cognicione tui · quāuis nec dū fortassis id eē paciaris i oculis aliorum. Eris ergo humilis · ſz de opere interim | veritatis · et mimime adhuc de amoris infusiōe. Nā si veritatis ipius q̄ tibi veraciter atq̄ salubriter demonstrauit sicut splendore illuminatus ita affectus amore fuisses · voluisses ꝓculdubio q̄ in te ē eandem de te omnes tenere sententiam · quam ipse apud te veritatem habē cognoscis. Vane q̄ in te est dixerim · quoniam plex q̄q̄ non expedit immo tescere omnibus omnia q̄ nos scimus de nobis · atq̄ ipsa veritatis caritate ⁊ caritatis veritate vetamur palam fieri velle q̄ noceat agnoscēti. Alioqn si ꝓuato amore tui tentus · detines pariter in tra te iudicium veritatis inclusū cui dubiū est mimus te veritatem diligere · cui ꝓprium prefers vel comodum vel honorem. Vides ergo non eē idipsū hominē de seipso nō altum sapeiam veritatis lumine redargutum · ⁊ humilibꝰ consentire munere caritatis adiutum. Illud eñ necessitatis est hoc voluntatis. Si apud teipsū humiliatus es necessaria illa humilitate quā veritas sensibus ingerit anime · adhibe voluntatem et fac de necessitate virtutē · qñ nulla est virtus sine consensu voluntatis. Sic aūt fiet istud si nolis aliter apparere foris quam inueneris intus.

¶ De humilitate et humiliacōe sup can · ꝑmōe · xxxiij · ca^m · xix ·

Humilitas iustificat nos · humilitas dixi et ñ humiliacio

Quanti humiliant et nō sūt humiles. Alī cum rancore hūilian
tur. alī pacient. alī libent. Primi rei sūt. seq̄ztes īnoxī. vltimi
iusti. Quāq̄ et īnocencia porcio
iusticie ē. sz ꝺsumacō e9 apud hūi
lem. Qui aūt dicē pt. bonum mi
chi qꝛ hūiliasti me. is, vere hūi
lis ē. Nō pt dicē q̄ īmitus tole
rat. mīm9 q̄ murmurat. Neutri ho
rum ꝓmittimus graciam qꝛ hūi
liatur. et si sane longe hī duo a
se differant. z alter quidem ī pa
ciencia sua possidebit animā suā
alter ī suo murmūe pereat. Sz em̄
si vnus iram. neuter tamen gra
ciam promeretur. quia non hu
miliatis. sed humilibus deus dat
graciā. Et sōlā graciā q̄m p̄fert
meretur leta z absoluta hūilitas
Que em̄ coacta vel extorta fuēit
et si vitam obtinet ꝓpter paciēci
am. ꝓpter tristiciam tī graciā nō
habz. Humilitas ad q̄m vtiq; du
cit hūiliacō. toci9 ē spūalis fabri
ce fundamētum. Siq̄dem hūilia
cio ē via ad hūilitatē. sicut paci
encia ad pacē. sicut lectio ad sciē
ciam. Si ꝺstutē appetis hūilitatis
viā nō refugies hūiliacōis. Nā si
non pateris humiliari. non pote
ris ad humilitatem prouehi.

De īntellectu z affectu. īm primo ꝓmone dr ascensione. ca^m. xx.

Duo sūt q̄ īm nobis purgan
da sūt. īntellect9 z affectus
Intellect9 vt nouerit. affectus
vt velit. Dī sepi9 sibi īuicē adū
sant. vt alī sūma petē. alī appetē
īnfima videat. Quāt9 vero h; dolor
quā grauis aīe cruciat9. dū sic di
strahit. sic dilacēat. sic abrūpit
a seipa. Intellect9 tūc vere dep̄
mit cū multa cogitat. cū ñ colli
gīt se circa vnā z vnicā meditaci
onē q̄ capit de ciuitate illa. cui9
participacō ei9 īmīm. Quiusmo
di īntellectū optet dep̄mi et di
strahi p multa. multis et multi
plicib9 mōis. Affectiones vero q̄
corrupto corpe diūsis passionibus
afficiunt. mitigari nunquā pos
sūt. ne dicā sanari. donec solūtas
vnū q̄rat. z tendat ad vnū. In
tellect9 nr turbatus erat. ne di
cā cecat9 affect9 īq̄nat9 erat z
mltū īq̄nat9. Sz xp̄s īntellectū
illūinat. spūs scī9 affectū purgat
Deīt em̄ di filī9. z tot z tāta mi
rabilia ī mūdo opat9 ē. vt nō im
merito īntellectum nostrum ab
omnibus humanis rebus euacua
uerit. vt semper cogitemus et
nunquam cogitare sufficiam9 qꝛ
mirabilia fecit. Vere latissimos
nob ad spaciādū itelligēcie cāpos
dēliq̄t. z torrēs cogitacōnū istay
pfūdissim9 ē. Quis em̄ cogitare
sufficit q̄lit rex dn̄s p̄uenēit nos
venēit ad nos. sbuenēit nob. z sin
gl'aris illa mīestas sotūit mori ut
viuēm9. seruire vt regnarem9 ex
ulare vt repr̄iarem9. z vsq; ad ꝑ
uilissima opa īcliari vt ꝺstituēt
nos sup oīa opa sua. Dn̄ at nobis
īn hīs tenebris veritas. vnde ca
ritas īn hoc seculo neq; īn hoc
mundo qui positus est īn malig
no. putas erit qui īntellectum
illūinet. qui īflāmet affectum.

VII

Erit si conuertamur ad cristum· et velamen de cordibo auferatur·

De cognicione ⁊ amore·in prima parte sermonis de aduentu capitulum·xxi·

Due penne agnicio et deuocio. Leuat quippe cognicionis ala·sz sola non sufficit. Ruit icius·qui vna tm̄ ala volare contendit·et quo magis extollitur· peius colliditur. Zelus absq; sciencia q̄ vehemencius irruit·eo corruit grauius. Vbi vero intelligenciam caritas·agnicionem deuocio comitatur·volat secure q̄ eiusmodi est. Volet sine fine·qui volat in eternitatem·adherendo ei q̄ semper et beate est. Semper et nos eē·et esse beate poteramus Adherendo aūt dixerim nō solū per cognicionem·sz per amorem. Nam adherendo veritati p cognicionem·sz ab illa defluendo per amorem·amando p illa scilicz vanitatem·homo vanitati similis factus est. Et quid vanius·quam diligere vanitatem. Et quid iniquius·quam contemnere veritatem. Quid vero iustius quam cōtemptoribo sōtrahi et ipam cognicionem. Quid inquam iustius· qam vt iam de eius cognicōe gloriari non posset·qui cognitam n̄ glorificat. Itaq; appetitus vanitatis·est contemptus veritatis. Contemptus veritatis causa nostre cecitatis. Ex hac cecitate descendit·q; plerq; pro eo qđ est· amamus vel approbamus qđ nō est quoniam dum sumus in hoc corpe peregrinamur ab eo q̄ sūme est. Et quid est homo o deus nisi q; innotuisti ei·itaq; si noticia dei causa est vt homo aliquid sit·ignota facit vt nichil sit. Sed qui vocat q̄ nō sūt tanquam ea q̄ sūt miseratus quodām̄ō redactos in nichilum·manna illud absconditum quia nec dum possumus contemplari per speciem·vel plene amplecteri per amorem·dedit interim sapere nobis per fidem·et q̄rere p desiderium·p q̄ vtiq; duo adesse·de non eē secūdo reducti fieri incipiamus inicium aliquid creature eius·transituri q̄nq; in virum perfectum in mensurā etatis plenitudinis cristi. Quod procul dubio erit cum fides conuertetur in intellectum·et desideriū peregrinacionis in plenitudinem cōmutabitur dilectionis. Si em̄ absentes iniciat fides·et desiderium p̄sentes·profecto cōsumat intellectus et amor. Sicut aūt fides ducit ad plenam cognicionem·desiderium ad perfectā dilectionem. Intellectus igitur est fructus fidei·perfecta caritas desiderij.

De meditacione ⁊ oracione·in secunda parte·in sermone de sancto andrea·ca^m·xxi.

Nemo repente fit summus. Ascendendo non volando· apprehendit sūmitas scale. Ascendamus ergo velut duobus quibusdam pedibo·meditacione et oracione. Meditacio siq̄dem docet quid desit·oracio ne desit obtinet

Illa viam ostendit · ista deducit
Meditacione demꝫ agnoscimus
imminencia nobis picula · oracione euadimus.

¶ De duplici ꝯfessiõe · ī ꝑma ꝑte ꝓmonis in vigilia natiuitatis dñi · ca^{m} · xxiiij^{m}.

Vera confessio est frēs. si oīa opa nr̄a dei sūt · z ꝯfiteanť ei
Cõfiteanť ať q̄dā gemia ꝯfessiõe vt dupliciby vestiamur ideſt confessione peccatoꝝ nr̄oꝝ · z ꝯfessione laudis diuie. Tūc em̄ veri cõfessores eritis · si oīs vita ur̄a ꝯfiteať vos pctores z dignos multo maioribꝫ penis · deum vere sūme bonum · qui pro hñs leuibus z trā sitoriis · eterna condonat supplicia q̄ meruistis. Quisquis em̄ ardenter non desiderat penitenciā videť opibꝫ dicē se ñ indigē pñam et ita ñ ꝯfiteť culpā · aut ñ posse prodesse ei penitēciā · z sic diuinā non confitetur bonitatem.

¶ De duabꝫ speciebus superbie · ī ꝑma parte epł'ax. ad heinri · senoñ. episcopum · ca^{m} · xxiiij^{m}.

Superbia ē appetitꝰ ꝓprie excellencie. Hec ī species duas diuidiť · in cecā z vanā supbiā. Que q̄dē z alijs nomibꝫ appellari possunt · cõtumacia et vanitas. Quarū ꝑor intelligẽcie · posterior voluntatis viciū est. Nam ex illa racionis fallitur oculus · et ex ista voluntatis appetitus male afficitur. Qđ melius singularum diffinicionibus demonstrabimꝰ Ceca superbia siue contumacia ē vicium quo se existimans aliquis vel esse bonum qđ non est · vel a se esse qđ est · in se non in domino gloriatur. Vana superbia vanitatis vicium est. quo quis tam de eo qđ est · q̄ de eo qđ non est · suis magis quam dei laudibus gloriatur.

¶ De duabꝫ hũilitatis speciebus vbi supra · ca^{m} · xxv.

Humilitas ē dtēptꝰ ꝓprie excellencie · contemptus oppoñ appetitui. Duabus q̄ supbie speciebus · due michilominus humilitatis species opponunť. Contra cecam vt quis de se nouerit sentire humiliter · contra vanā nec consentire aliter sencientibus. Nempe qui de seipso sentire humiliter nouerit · in neutro ipsius de se iudicium falli potest · videlicet vt aut maius aliquid putet se esse quam sit · aut a se eē qđ sit · z ido pacienť cārēs qđ nouit deeē · hũiliť de eo qđ certus ē ad esse non inse ſ in domino gloriañ Non parcit sibi arrogans · non pcit sibi superbus · non cupidus vane glorie et iactatoꝝ actuum suorum · qui vel sibi arrogat qđ est · vel mentitur de se qđ non est. Solus qui vere humilis est parcit anime sue · qui ne putetur qđ non est · semper quantum in se est vult nesciri qđ est. Grande reuera periculum · audire quemq̄m de se supra q̄ sentit in se.

¶ De duobus quibus sibi cauet contemptor humane laudis · in epistola ad heinricum senonen · archiepiscopum · ca^{m} · xxvi.

VII

QVi humanas laudes cõsue
uit pfecte contemnere cum
se laudari percipit de eo qđ in se
nouit non eẽ. nullatenus acquie-
scens illud sibi cõmemorat. Qui
te beatificant in errorem te mit
tunt. Cum vero laudari se cõpit
de bono qđ se forte habere cog-
noscit. nichilo minus quantum
in se est scuto veritatis curat a se
repellere iaculum fauoris. dans
deo gloriam z honorẽ z dicens.
Gracia dei sũ id qđ sum. ꝓbat ip
se opus suũ vt sic habeat i semet
ipso gloriã z non in altero. fide-
lis suimet custos q̃ sibi oleum fa-
uoris sine fraude reseruet. ne ĩ ad
uentu sponsi lampas consciencie
vacua extinguatur. Non in alte-
ro inq̃ nec eñ tutum arbitratur
labñs hoim cõmittere gloriã suã
arche vtiq̃ sine claue z sera. nõ
tutum plane sed stultum ibi the
saurum tuum recondẽ. vnde re-
sumere non valeas cum volueris
Si ponis in os meum. iam non in
tua sz in mea potestate ẽ. cum vti
q̃ pro meo libitu vel laudare pos-
sũ te vel de rogare tibi. Sanum
vas z incõcussum consciencia. et
secretis seruandis idoneum. nul-
lis patens insidñs. nulli violẽcie
cedens. nullo q̃pe oculo vel ma-
nui accessibilis excepto dũtaxat
spiritu q̃ scrutatur eciam alta dei
Quicquid in ea reposuero secur9
sum q̃ non perdam. seruabit viuo
defuncto restituet. Nam q̃cum-
q̃ vado ego. ipa it mecum. secum
ferens depositum qđ seruandum
accepit. Adest. viuo mortuũ seq̃
tur. vbiq̃ michi vel gloria vel cõ
fusio inseparabilis. pro qualitate
depositi.

De duobus in consilio necessa
rijs vbi supra. ca^m. xxvij.

AD consilium soli eligantur.
qui z prudentes eẽ videnť
et beniuoli. Absq̃ prudencia z be
niuolencia. cõstat nõ esse pfecta
consilia. Ne nostro generi ab im
perfectione sua. vix ĩ multitudie
hominum vnum repies in vtraq̃
gracia cõsumatum. Haud facile
siquidem vel prudenti beniuolen
ciam vel fideli ineẽ sapiencia de
prehendes. Dine numero aũtem
sũt. quos vtriusq̃ muneris exp-
tes esse constiterit.

De duobus in q̃ diuiditur mo
nasterialis obꝑuacõ. ĩ libro p̃cep
tis z dispẽsacõibꝰ. ca^m. xxviij.

ARcienda est nobis in duo
vniuersa obseruacio regu-
latus. in precepta videlicet z re-
media. Preceptis instituitur vi-
ta contra peccatum. remedijs re
stituitur post peccatum innocen
cia. Sic erg ovtraq̃ ista ꝺplectiť
nostra professio. vt ꝓfessus q̃sq̃
cum in aliquo forte regulariũ mã
datorum deliq̃rit. si ad remedium
eq̃ regulare confugerit. z si cõuĩ
citur transgressor mandati. non
tamen pacti p̃uaricator. Solum
itaq̃ censuerim fregisse votum.
violasse ꝓpositum. pactum p̃uari
casse. q̃ et precptum contempse-
rit et remediũ. Nam illum dico
sane securum. qui eciã si interdũ

obediencie limitem ꝓterierit · cō
silium ñ respuit pēitēcie. Regla-
res nāq; termios ⁊ si sepe dēliq̄rit
nō euadit q̄ cēsure q̄ ex regula ē
disciplinā ñ ſbterfugit. Pars siq̄
dē regule ē regularis correpcio ·
et ī ea repit nō solū bone vite ī-
structio · ſz eciā emēdacō ꝑue. In
ueniuntur ī ea et precepta obe
diencie · ⁊ īobediencie remedia
vt nec peccando quidem a regula
recedat. Fateor sane impossibile
cuiq; mortalium venialiter ĩter
dum non delinquere ī preceptis
obediencie · sed nulla iam de im-
possibilitate querela · quandoqui
dem et ex regula licz eciam id q̄ꝫ
qō crimĩaliter delinqui contige
rit emendare.

¶ De duobꝰ ī monasteriis obſ-
uandis · ī epistola ad adam mo-
nachum secunda · ca^m · xxix ·

AT cetera taceam duo preci
pue ī monasteriis conuer-
santibus obseruanda traduntur
subiectio abbati stabilitas ī lo-
co. Et ita obseruanda q; neutrū
prepediat alterum · nec alterutr̄
sibi preiudicent · vt verbi gracia
sic te stabilem ī loco exhibeas ·
vt abbati subici non contemnas
sic obedias abbati subiectus · vt
stabilitatem non amittas. Dico
ergo abbati per omnia obtempe
randum · sed salua professione. Si
abbas meus aut eciam angel9 de
celo contraria iusserit · libere re
cusabo huius obediencia ī · que
me transgressorem propriī voti ·
et piurare faciat nomē dei mei ·

¶ De auctoritate ꝓcipiēciū ⁊ q̄li
tate ꝓceptor̄ · ī libro de ꝓcepto ⁊
dispensacione · ca^m · xxx ·

NVius ĩter ꝓceptores reue
rēcior auctoritas ei9 ḡuior
formidet offēsa · ac maioris cuius
q; pcti trāsgressio dānabilior esti
met. Meli9 siq̄dē ē do obedire q̄m
hoīb · ⁊ ī ipis meli9 mgr̄is q̄m di
scilis · porro ĩmgr̄is melius nr̄is ·
q̄m extraneis. Quib aūt melius
cōstat obedire · ipis procul dubio
et ñ obedire detestabili9 ē. Et de
mādatis similiter · maioribꝰ q̄ꝑ
maior · mioribꝰ mior opa nr̄a ⁊ cu
ra debet. De q̄ꝫ cōtemptu iuxta
eād̄ ꝺiſtinccōes · grauior leuior ue
offensa cōtrahitur. Porro maio
ra mĩmoraq; mādata dixerim · se-
cundumq; magis mĩm9 ve velle cō
stiterit ipsū qui precipit · siue ho
mĩem siue deum. Tam ergo q̄li
tas ꝓceptorum · quam auctoritas
ꝓcipiēciū · ⁊ obediencie prefigit
metam · ⁊ īobediencie determi-
nat culpam · quando ī prelatis
quibusq; grauioris auctoritatis ·
et eorum mandatis quibusq; ma-
ioris vtilitatis · quo diligencior
debetur obsequēdi cura · eo ⁊ cul-
pa ḡuior ĩcurrit de ꝺtēptu. Hīs
itaq; distinctionib aīadūis · obedi
encie modus et pondus īobedi-
encie facile repitur.

¶ De neglectu ⁊ cotemptu man
datorum · vbi supra · ca^m · xxxi ·

HEc gnal'r regla vniūsoꝝ ꝓce
ptoꝝ q̄ p aut ꝑp̄t se nec boñ
nec mala sūt a diuia ĩstitucōe a
ꝑpria cuiusq; ꝓfessiōe fixa ñ sūt ·

vt ñ iussa q̄dē licite vtrūlibꝫ vel admittantē vel obmittantē · iussa vero sine culpa ñ negligantē · sine crimine non cōtemnantē · Ex hiſ verbi gracia dico vel risū interdictum · vel indictum silenciū · Hec siq̄dem si contra mandatum non veniunt · nec peccata sunt · accedente mandato si quominus iam obseruantur in peccatum reputā tur · nō tamen in crimen · ita sane si per ſbrepcionem aut obliuionē nō p cōtemptum horum trāsgreſsio contigerit · vbiq; eñ ꝛ culpabilis neglectus · et contemptus damnabilis ē · Differunt autē ꝙ neglectus quidam langor mercie est contempt9 vero supbie tumor Porro cōtemptus in omni specie mandatorum pari pondere grauis · ꝛ cōmuniter damnabilis est neglectus autem in fixis grauis · tolerabilior in mobilibus mandatis · Siquidem adulterium q̄cumq; modo · quocūq; ꝓpetres animo turpe flagicium est · ac crimiale peccatum · cum tam leue verbum in tempore vel loco silenciū · forte per obliuionē ſbreptum · risus vel per impetum magis excussus q̄ p ſūptus · contra p̄ceptum qđ vtiq; animi negligentis aut diſſoluti ſpiritus indicium ē · eo facilime veniam promereatur · ꝙ vix vel peccatum reputatur · Quid cum sciēter et ex deliberacione in vba ociosa silēcio licet nō in dicto lingua laxatur · vnde nimirum racio exigenda ē in futuro iudicio · Heu nobis q̄ nam poterit reddi racio de ocio · alioquin ocium non est · si ommino vacuum non ē · Et tñ quis neſciat vnum detractionis verbum q̄ntum eciā innumeris talibus ideſt verbis ociosis ꝓpondet ad delictum meritumq; damnacionis · Quid itaq; videlicet ꝙ discrecio ē in mandatis · conſequenter ꝛ in culpis · vt maiorum grauior · leuiorq; minorum cenſeatur transgreſsio mandatorum ·

¶ De gemina ſpecie viciorum · in quibus dā sentēcis · ca^m · xxxñ ·

Est gemma species viciorū Alia eñ sūt q̄ nocent nobis alia q̄ ꝓximis · Illa flagicia · ista vocantur facinora · ꝛ hec omnia dicuntur vallis lacrimarum · q̄a omnium fletus fluuio plangenda est vita peccatorum · De valle flagiciorum aſcenditur ad montem caſtitatis triplici continencia · membrorum · ſenſuum · cogitacionum · In prima continencia cohibetur actus · in ſecunda vitat aſpectus · in tercia refrenatur affectus · Item de valle lacrimarum aſcenditur ad montem innocencie · hic erigitur ſcala · qđ tibi nō vis fieri alī ne facias · ꝛ ponit in ea triplex grad9 tioris vel eius ſcilicet qui patitur ne reddat talionem · vel ſupioris poteſtatis ne inferat vlcionem · vel interni iudicis q̄ reddit vnicuiq; iuxta opa ſua · De monte innocencie confugiendum ē ad montem paciencie et hic q̄ erigitur ſcala triplicis gradus · Primus ē domini paſſio ſecundus martirum fortitudo ·

tercius ꝑmꝰ magnitudo . Mons iste scõm hos gradus est arduus spinosus aridus . Arduus . ꝓpter difficultatem imitandi passionẽ domi . Spinosus ꝓpter aculeos temptacõnũ q̃ multiplices sunt . damno scilicz rerum . contumeliꝝ verborum . cruciatibꝫ corporum in quibus omnes sancti martires examinantur . Aridus propter retribucionem premiorum . q̃ nõ in hoc seculo spaꝫ . sz in futuro .

¶ De veteri et nouo homine . in sentenciꝝ q̃busdam . caꝰ . xxxiiꝰ .

Duo homines sũt . vetus et nouus . Adam vetus . cristꝰ nouus . Ille terrenꝰ . iste celestis Illius imago nouitas . istius imago vetustas . Est aũt triplex vetustas . z ecõuerso triplex nouitas Est eñ vetustas i corde . i corpe i ore . In q̃bus tribꝫ mõis peccamꝰ cogitacõe ope z locucõe . In corde sũt carnalia ꝺsideria . z sectaria ideſt amor carnalis z amor seculi Similit i ore ẽ gemia vetustas . arrogãcia . et derogacõ . Itẽ gemia in corpe flagicia z facinora . Hec omnia sũt imago veteris hominis et hec omnia renouanda sunt in nobis . Renouetur ergo cor a carnalibꝫ ꝺsideriꝝ z sectaribꝫ . ut exclusis illis introducatur amor dei et amor patrie celestis . Recedãt ab ore arrogancia et derogacio . et succedant pro hiis vera peccatorum confessio . et bona de proximis estimacio pro flagiciꝝ z facinoribus q̃ vetustas ẽ corporis . assummaꝫ cõtinẽcia et innocẽcia vt scilicet cõtrariꝝ sibi ꝺstutibꝫ cõtraria vicia depellantur .

¶ De duplici timore i epla ad ogerium cañ . caꝰ . xxxiiiꝰ .

Est timor inutilis tristis crudelis q̃ venã qꝫ ñ q̃rit ñ cõsequit . Est z timor pi hũilis fructuosus q̃ cuiq; q̃ntũlibꝫ eciã peccatori facile venã ꝓmereꝫ Talis timor gnat nutrit z fuat hũilitatẽ sz mãsuetudiez sz paciaz sz lõganitatem . Quem non delectat tã inclita proles . Alteri vero misera soboles ẽ ptinacia immoꝺata tristicia rancor horror cõtemptus et desperacio .

¶ De duabus filiabus ignorancie . super cantica . sermone . xviiꝰ . capitulum . xxxv .

Dissime mĩis igrãcie pessime due filie sũt . falsitas z dubietas . illa miserior ista mirabilior pniciosior illa . ista molestior . Cũ loq̃tur spiritus cedit vtraq; et ẽ nõ solum veritas sz certa veritas . Est q̃pe veritatis ille spiritus cui otraria flitas ẽ . Est et sapie q̃ cũ sit candor vite eterne z vbiq; attingat propter mundiciam suã obscurum ambigue non admittit . Cauenda sane cum spiritus ille ñ loquiꝫ z si non molesta dubietas . certe falsitas execranda . Aliud est enim sub incerto hoc vel illud opinando sentire . aliud temẽ affirmare q̃ nescias . aliud est dubitare q̃ paciaris necesse est cum spiritus mimime spirat . et aliud sapere falsitatem . q̃ facile caues si eã ꝺẽ tuã igrãciã ñ igraſ .

Aut ergo loquatur semper spiritus q̄ nostri quidem mīme ē arbitrī. aut quādo silere placet hoc ipm̄ indicet ꝛ loquat nobis saltē suū silencium ne ipsū nobis falso p̄ize putantes nostrum pro ipo male securi sequamur errorem. et si suspendit ambiguo non relinquat mendacio. Est q̄ dubie profert mendacium nec mentitur. ꝛ est qui veritatem quam affirmat nescit ꝛ mentitur. Nam ꝛ ille ñ quidem qđ non est eē. sz̄ qđ credit credere dicit. ꝛ vērū dicit eciam si hoc vez̄ non sit qđ credit. et is cum certum se vnde non est certꝰ dicit. verum non dicit ꝛ si verum sit de quo asserit.

¶ De duplici malo ĩnato ꝛ seminato. sup cantica. sermōe. xxxñ. capitulum. xxxvi.

QVm mala in corde versamꝰ nostra cogitacio est. si bona dei sermo ē. Illa cor nostꝝ dicit hec audit. Pacem. pietatem. iusticiam. deus in nobis loquitur. nec talia nos cogitamꝰ ex nobis sz̄ i nobis audimꝰ. Cetez̄ homicidia adulteria furta blaspemie ꝛ similia hm̄s. de corde exeūt nec audimꝰ ea sz̄ dicimꝰ. Sz̄ est p̄tēa qđ corde q̄dē sentiē ñ tñ cordis ē verbū nec em̄ de corde exit sicut nr̄a cogitacio sed neq; illud est qđ ad cor fieri diximus verbū videlicet dei cum sit malum. Inmittit ac a contrarīs potestatibus sicut fiunt immissiones p angelos malos quale verbi causa fuit qđ legitur in cor immisisse diabolus vt traderet dominū iudas simonis scariotis. Verum quis ita vigil et diligens obseruator mocionū internarum suaꝝ siue in se siue ex se factaꝝ vt liq̄do ad q̄q; illicita suasa cordis sui discernat mi morbum mētis ꝛ morsū ſpētis. Ego nulli hꝫ mortaliū possibile puto ñ q̄ illumiatꝰ a spū sācto speciale accepit donū illud qđ apostolꝰ nominat discrecōez spirituū. Quātū libet enim quis secundum salomonem omni custodia seruet cor suū. ꝛ omnia q̄ intra se mouentur vigilantissima intencione obseruet. et si diuturnum forte in hm̄s habuerit exercicium ꝛ frequens expimentū. nō poterit tam̄ ad purum in se dinoscere discernere ꝛ ab inuicem malum innatum ꝛ malum seminatum. Nam delicta q̄s intelligit. Nec multū refert nr̄a scire vnde nobis inest malum dū modo inesse sciamus. vigilandum pocius ꝛ orandum vndecumq; sit ne consenciamus. Nō possum tradere vobis qđ non accepi. nō ac accepi fateor vnde assignem certam nocionem inter pratum cordis ꝛ seminarium hostis. Quippe vtrumq; malum vtrumq; a malo vtrumq; in corde sz̄ non vtrumq; de corde. hoc totum michi certū in me ꝛ si incertum quid cordi q̄d hosti tribuam ꝛ id q̄dem absq; piculo. Sed sane est vbi piculosissimo dānabiliter erraē. Atq; ibi merito nobis certa p̄figitur regula ne qđ dei ē in nobis demus nobis putantes dei visitacōez nr̄am

distat bonū a malo. tm̄ ista duo a se. qm̄ nec de deo malum. nec de corde exiet bonū. n̄qđ prius forte de deo conceperit.

¶ De duplici corruptione anime scilicet et corporis. in sentencīs quibusdam. ca^m. xxxvi.

HAbet anima corruptionem suam. habet et corp9 suam Corrupcō aīe triptita ē. q̄dripertita ē corpis. Corpus siquidē cōstat ex q̄tuor elemētis. anima vero in triplici vi sbsistit. Est enim racionabilis. cōcupiscibilis. irascibilis. Racōez cuius est cognicio veritatis. corrūpit superbia. corrupta aūt fallitur duobz modis. in cognicione sui. z in cognicione dei. Cōcupiscenciam corrūpit vana gloria. memoriam perū se cogitacōes. Corrupcio corpis dicitur abhominacio. Et fit q̄tuor modis. scōm quatuor elemēta ex q̄bus constat. quatuor em̄ sūt que corp9 corrumpūt. curiositas loquacitas crudelitas voluptas. Sunt aūt quatuor ptes corporis in quibus singulis maxime vigēt singula elementa. Nam in oculis est ignis. in lingua que vocē formar aer in manibus quaz ꝑprie tactus est terra. in genitalibz aq̄ Has quatuor ptes corrumpit illa quadriptita pestis. Oculos scilicz curiositas. linguam loq̄citas. manus crudelitas. genitalia voluptas. Sic fiūt homines corrupti z abhominabiles. corrupti in anima. abhoīabiles ī corpe. Corrupti corā deo. abhoīabiles corā hoīb.

¶ De duplici malicia diaboli. de sancto andrea. ca^m. xxxvi.

NAbet nequissimus ille inimicus laqueos. habz z iacula vt pote callidissimus venator hominum. solū siciēs sanguinem aīarū. Aggredit telis maliciose cuiuslibet suggestionis. et in eis vulnerat multos quorū tenuis ē paciēcia. alios voluptatibz irretire laborat. et cū hīs cōcludit multitudinem copiosam. eorum qui in terra repunt aut volitant iuxta eā. Sit ergo gaudium in tribulacōe. z iā n̄ habet malign9 vī deiciat vī illiciat. Nichil em̄ proficiet inimicus in eo. quē crux cristi delectat. Si carnalem suggerit delectacionem. z filius inquitatis nō apponet nocere ei. si ad exaspandum animum eius q̄mlibet immittere temptaueīt amaritudinē. Non curat delicias qui ieiunio pascit. multo minus murmurare ꝑ eo potest in quo eciam delectat. plane altissimum posuit refugiū suū. vbi nec muscipula inimici timēda sit nec sagitta.

¶ De duplici sciēcia mala. ī q̄busdam dictis. ca^m. xxxix.

Alia est sciencia mundi. que docet vanitatem. z alia carnis que docet voluptatem. Illa tāquam pater. ista tāquā mater nobis ē. Sicut em̄ mater filio suo semper optat quietem. z omnem ꝑsus laborē excludit a filio suo sic caro incrassata. impīguata. dilatata. nec minimis saltē digitis patitur se cōtingi. Et sic pater

vult filium suū huc illucq discurrere. vt discat aliquādo vnde magnificet. Sic ⁊ mundꝰ vult hominem multis laboribus intricari. vt habeat vnde supbiat vñ inflet̄ur ⁊ dcipiat de vanitate inidipm.

¶ De duabus sanguisuge filiabꝰ vbi supꝝ. ¶ caᵐ. xl.

SAnguisuge due sūt filie id est ꝓprie voluntatis q̄ quasi radix est. due filie sūt vanitas et voluptas clamātes affer affer he nūquā saciantur. nunq̄m dicunt sufficit. Sicdem non animus vanitate nec voluptate corpꝰ aliqñ saciatur. Fuge sanguisugā hāc et omnia reliqsti. Hec em̄ omnia trahit ad se. Pone hāc ⁊ iugum tam importabile q̄m multiplex abiecisti. inq̄etum malum qđ spūi semp incumbens inexcogitabilia semper meditat̄. Nullū michi onꝰ importabilius. nulla grauior sarcina. Sane felices liquet eē q̄ exonerati sunt ⁊ sequūtur dominū expediti. Artissimū enim foramē nos expectat. si quē sequimur. cō seq̄ volumus. ꝑ angustam cōtendamus ingredi partū necesse est

Quid tu camele gippū. q̄d tu pecunioseꝑditoris loculos tollis. Non impie sic ingredieis. foramē acus huiꝰ sarcinas nō admittit. Vtinam saperes miser ⁊ intelligeres cum thesauro thesauꝝ ire piter cumulari. Vtinā nouissima ꝑuideres aīaduertens. facile perforamē acus transituros. nō diuiciarum cumulos. sꝫ delictorum. Nichil em̄ intulimus i hūc mūdū haud dubium q̄ nec auferre poterimꝰ quicq̄. Sane argentum ⁊ aurum. ñ nichil est sibi vtrumq̄ retinet mūdus. inexorabilem cōstituit ianitorem. Foramen angustum ē. nichil ex omnibus exportare licebit. Nam peccatū qđ nichil est. nulla pt̄ foraminis angustia retineri. Solum hoc sequit̄ te quocumq̄ ieris. quacumq̄ intraueris. pellē hāc non depones Que at̄ pasti insipiēs cuiꝰ erūt.

¶ De duobus generibus hostiū nobis aduersanciū. in sermone de labore messis. caᵐ. xli.

DVo nobis adūsantur hostium genera malū videlicet duplex quod facimus ⁊ qđ patimur. Hec aūt sūt vt apercius dixerim pena ⁊ culpa. Itaq̄ cum sit nobis vtraq̄ cōtraria. erit si voluerimꝰ vtraq̄ ꝓ nobis. Vt hec quidē ab illa liberet. itēq̄ aduersus istā iuuet illa nec pax. Ecce em̄ cōpungim̄ in cordibus nr̄is et in cubili consciencie super delictis ꝓteritis. sꝫ delinit conscienciam ⁊ corrodencium dentes peccatorum conterens reducēs est ad spem venie penitencia ista. et voluntaria pena quā patimur. Nō solum autem ꝓterita. sꝫ ⁊ futura repellit. Nā temptācia propulsat vicia ⁊ nō nulla sic pimit vt aut raro aut nunquā venenatum possint erigere caput. Sic pena ꝓ nobis facit aduersus culpā. vt vel omnino non sit. vel sit minor. Culpa vero nichilominus agit. aut ñ sit aut minor sit pena

Non quidē ut omnino nō sit · siue quātitate sua minuat · qđ nullate nus expediret · ſz vt ñ sit pena aut minor sit pena · videlicet aut non sit · aut min9 sit onerosa. Quisqs eñ pfecte senserit onus peccati et ānime lesionē aut parum sen= ciet aut ex toto non senciet cor= poris penā · nec reputabit laborē quo pcta nouerit deleri ꝑterita futura caueri. Nūquid ad laborē creati sum9. Absit. Nā licet ho= mo ad laborem natus · ſz minime ad laborem creatus ē. Natiuitas in culpa ē · ideo ꝛ in pena. Aliena ab vtriſq; ꝑma creacio · qꝛ sicut ñ culpā · ita nec penam deus fecit. Itaq; laborāte corpe mēs qz ipſa suo intēta sit opi · ꝛ ñ vacet · cau= sam laboris cogitet in labore · vt ipa ei pena quā patitur culpam pro q̄ patitur repsentet · dū videt vulnerū ligaturam · ipa sub pāis vulnera meditet. Huiusmodi siq̄ dem cogitacione humiliamur sb potenti manu dei. Et dulci quā= dam pietate mēs plena · miſabi= lem se exhibet in oculis eius.

¶ De duobus lateribus scale · in quibusdam dictis · ca^m · xlii.

Oportet nos domare carnem calcare mūdū vt voluptā= tem corpis declinātes caueamus nichilominus secli vanitatē. To tū nimiꝝ qꝫ a via vite et disciplie exterret filios h9 secli. totū qđ ex ercet interi ꝓuos đi i hñs duob est. Hec ergo sint latēa scale vi= litas ꝛ aspitas. q̄bo đmceps inne đtutis ꝛ gr̄e g̃o9 firmit̄ inſātur

Est eñ videre hoies mūdi ſpnen tes gl̄iā · fauores calcātes ꝓpli · ñ đsidēantes hūanū ſz đi adiutoriū Qz ñ ađo fortes in tolēancia cor palis molestie · ñ adeo reicientes mollia · ñ ađo carnis illecebras su perātes Quid istos dixeri in latus alterum non tenē. Porro vni tiñ lateri inmitenti periculosus mi= mis ascensus et proximus est rui= ne. Qz si piclitat̄ q̄ circa carnem videt̄ pl9 q̄m optet infirmari · licz mūdi respuat gl̄iam · nec itume= liſ moueat̄ · profecto longe horri bilius ē periculum et multo ma= gis inexcusabile siquis forte licet castigans viriliter corpus suum et non parcens eius afflictioni · in ueniatur tamen minus resistens glorie desiderio · minus pacīēs in iuriarum · minus puritatis et soli de humilitatis habens · minus in munis a secli vanitate. Sane vbi stabiliēris ꝛ firmaris i corde tuo et asperitatem corporalis abstinēcie ac laboris amplecti · et omni vi= litate ꝛ extremitate eē cōtent9 · bna sūt latēa scale secure iā inse= re grad9 exercicii spūalis · vt to= tum qđ mundo ꝛ carni subtrahis studio pietatis impendas · oblit9 q̄ retro sūt ꝛ extensus in anteri= ora vt ascensionib9 dispositis de virtute proficias in virtutem vt vidē deum deoꝝ in sion merearis.

¶ Qz duobus modis debet se vnusquisq; irreprehensibilem ex hibere coram deo et hominibus in quibusdam sententiis · capitu= lum · xliii.

VII

Debet vnusquisq; quantum potest irreprehensibilem se exhibere. Primum quidem coram deo sed de inde coram hominibus Et notandum q; tribus modis p videntur bona coram hominibus idest habitu. actione. sermone. habitu ne sit notabilis. actione ne sit reprehensibilis. sermone ne sit cõtemptibilis. Tribus eciã modis coram deo. cogitacione affectione. intencione. Nam et cogitacio debet esse sancta. et affectio pura. et intencio recta. Sunt autem tria ista. cogitacio affectio intencio in anima sed in ea quoq; singula locis propriis distincta videntur. Nam cogitacio in memoria. affectio in voluntate intencio in racione consistit In anima si peccatum suggerit memorie per cogitacionem nullũ tamen prebuerit aut voluntas affectum aut deliberacio ipsa cõsensũ. fateor quidem deformitas est. Ceterũ et si morsus ẽ. sz nõ morbus. Qz si voluntas quoq; ipa iam delectacõis sensu afficiatur. resistit tamẽ adhuc deliberacio rõnis. infirmat quidẽ est sed non morit anima. Tũc em̃ mori dicit quãdo et ipa ad peccatum p intencionẽ curuat. In ceteris siquidẽ id est memoria voluntate non ita ẽ itolerabile si vel memoria recipiat quãdoq; vagã cogitacõez vel voluntas impurã affectionez. Hoc vero grauissimuz est et oino damnosum si vnq; racio pdiderit intencionis rectitudinem.

De duplici uersione scz exteriori et interiori. in ꝑmone de ieunio. Capitulũ. xliiii.

Corpis uersio si sola fuerit erit nulla. Forma siquidem cõuersionis est nõ veritas. vacua ꝺtute gerens speciem pietatis. Miser homo qui totꝰ pgẽs in ea que foris sũt. et ignarꝰ interioꝝ suoꝝ putas se aliquid esse cuz nihil sit. ipe se seducit. Exteriorũ quippe superficiem intuẽs salua sibi oĩa suspicat. nõ sentiẽs ver mẽ occultũ qui iteriora corrodit Videas em̃ interdũ sic palliatuz hoĩem vt seducat eciã semetipm Solas mouet manꝰ ad opa mandatorũ. corde pemitꝰ arido ductꝰ cõsuetudine quadã In corde em̃ suus est ꝓprie voluntatis. cultor auaricie. glorie cupidꝰ. ambicõnis amator. Aut hec oĩa aut singula queq; vicia intus fouens et mentit iniqtas sibi. Attende solerter quid diligas. quid metuas. vnde gaudeas. aut vñ ꝺtristeris et sub habitu religiõis aĩm secularem. et sub pãnis uersionis inuenies coꝝ puersum. Totum em̃ coꝝ homis in hñs q̃tuor affectionibꝫ est. et de eis accipiẽdũ puto qꝺ dicit. vt in toto corde cõuertaris ad dñm. Conũtatur ꝑinde amor tuus vt nihil oĩno diligas nisi ipm. aut certe ꝓpt ipm. Conuertat eciaz ad ipm timor tuus. q; puersus est timor oĩs quo metuis aliquid ꝓter eum. aut non ꝓpter eum. Sic et gaudiũ tuũ et tristicia eque cõuertant ad ipm

Hoc aũt ita fiet·si nõ nisi secundum eũ doleas aut leteris. Quid eĩ puersũ magis quam letari cũ malefeceris·et ĩ rebus pessimis exultare. Hz ꝛ ea quoq; q̃ secundum carnem est tristicia opatur mortẽ. Si ꝓ tuo siue ꝓximi peccato doles·benefacis·et hec tristicia ẽ ad salutem. Si gaudeas ad munera gr̃e·h̃ gaudiũ sanctum est·ꝛ secuꝝ gaudiũ ĩ spũ sancto Debes et ĩ dilectione xp̃i fr̃mis cõgaudẽ prosperitatibus·aduersitatibꝫ dolere. Vex ne ipa q̃dẽ corpalis puipẽdẽda uersio·quia spiritalis huiꝰ admiculum nosscitur esse non paruum.

¶ Qz duobus modis a corde vita procedit·ca^m·xlv·

Duobꝫ modis a corde vita ꝓcedit. Aut qz corde credit ad iustitiã·ꝛ iustꝰ ex fide viuit·et mũdo corde deꝰ videt. Aut quia cristꝰ vita nr̃a·q̃ nũc p fidẽ habitat ĩ cordibꝫ nr̃is·cum apparebit et nos cum ipo ĩ gloria·ꝛ q̃ nunc latet ĩ corde·tunc a corde ad corpꝰ ꝓcedt ꝯfigurãdũ corpi claritatis sue. Vulgo dicit·bonũ castꝫ custodit·q̃ corpꝰ suum custodit. Nos aũt non sic·sed vile ster quilinium custodit·qui corpus suum custodit. Quoniam qui seminat ĩ carne de carne metet corrupcionem·qui vero ĩ spiritu de spiritu metet benedictionẽ. Ac si dicat. Colendum ac custodiendum magis est anime castrum·q̃niam ab ipsa vita procedit. Sed castrum hoc ĩ terra ĩimicorum situm vndiq; impugnatur·ꝛ ideo est cum custodia ꝺseruandũ id est omni ex parte muniendum. Inferiꝰ supiꝰ añ ꝛ retro a dextris et a sinistris. Inferiꝰ impugnat cõ cupiscencia carnis·quia caro cõcupiscit aduersus spiritum. Superius immimet iudicium dei·horrendum est enim ĩcidere ĩ manꝰ dei viuentis. Retro mortifera delectacio ex recordacione preteritorum delictorum. Ante instãcia temptacionũ. A sinistris derogancium fr̃m ĩquietudo. A dextris obediencium fr̃m feruor et ꝺuocio·ꝛ h̃ duobꝫ modis·aut bonis actibꝫ eorum ĩuidendo·aut singularem graciam emulando. Ergo contra carnem·rigor vigilet disciplime. Contra iudicium dei·iudicium cõfessionis·et hoc sit duplex·manifestum de manifestis·occultũ de occultis. Quia si nosmetipos iudicauerimus·nõ vtiq; iudicabimur. Cõtra ꝺlectacionem ex memoria peccatorum·frequencia lectionis. Contra tẽptaciones·oracionis ĩstãcia. Cõtra fratrum ĩquietudinem·paciencia et compassio. Aduersus obediencium feruorem·congratulacio et distrecio. Congratulacio enim expellit ĩuidiam·discrecio nimiam emulacionem.

¶ De vicñs et virtutibus pariter confligentibus·capitulum·xlvi.

Sapiencia vincit maliciam Attingens ergo a fine vsq; ad finẽ fortit·ĩ celo ꝺiciẽdo supbũ

in mundo supando malignum .in inferno spoliando auarum .Disponit omnia suauiter .in celo stãtes angelos cõfirmãdo .in mũdo detractos redimendo .in inferno liberãdo captiuos. Vel aliter Cõsurgit timor cõtra negligenciã Qui enĩ timet deum nichil negligit .si aũt negligẽcia p̃ualũit pit curiositatẽ Qui enĩ in seipso non quiescit foras cogit euagari .hec enĩ hominem a corde suo eicit .cõtra quam pugnat pietas que est cultus dei .in corde aũt colit q̃ in corde creditur habitare .Curiositas si supet parit experienciam mali dum enĩ euagatur per multa facile inuenit animus vbi adhereat .vbi noxiã expiatur dulcedinem .Cõtra hãc pugnat sciẽcia docens q̃d sit expiri tutum .q̃d nõ Si vero p̃ualeat expiencia .generat concupiscenciam .vt trãseat in affectum cordis .Transit aut in affectum cordis qui legem spreuit .Transiuit enĩ honestatem nec rõe regit nec inhibetur pudore timore dñi penit9 dẽ liq̃t ꝛ est apud eũ .p lege uolptas .solo uehit appetitu sequitur cõcupiscenciã solaz .Aduũsus hãc concupiscenciã congredit fortitudo .q̃ milla iam vt in manu forti liberacio est .Castigandũ ergo corpus extenuanda adeps de qua p̃dit iniquitas .et peccandi occasiones auferende .Alioquin si concupiscẽcia extracta ñ fuerit nascit de ea consuetudo .vt sepe sine oi estu ꝺsidẽñ ad rem illicitã pertrahat .Ex hoc iam melius est ingenium q̃m vires .ꝛ opus spiritu cõsilñ ne forte dum pseq̃mur concupiscenciam substanciã ꝺstruamus .Consuetudo si victa nõ fuerit pit contemptũ .Aduũsus istũ pcedat necesse ẽ spiritus intelligencie .illuminãs tenebras nr̃as et lucem ostendens miracionum dei .Intelligencia enĩ ẽ de inuisibilibo ꝛ abditis q̃ nec experiencia cognoscit nec racio comprehendit .Quale ẽ .vbi abundauit peccatum ibi supabundauit gracia Qz si non p̃ualuerit intelligencia reducere animum ad spem cõtemptus deicit in maliciã .Vbi enĩ desperat de venia .q̃m potest consolacionem querit in hac vita Iã non est liberari nisi cõtra maliciã congrediatur sapiencia .vt clau9 clauum expellat .ꝛ dulcedinem pniciosam .amaram reddat dulcedo spiritalis immissa .Sic sapiencia vicit maliciã attinges a fine vsq; in finem .a timore ad sapienciã fortiter eradicans vicia singula ꝛ disponit omnia suauiter singulas inferendo ꝺtutes .Expellit enĩ negligenciã .ꝛ timorẽ immittit .expellit curiositatem ꝛ immittit pietatem .ꝛ sic de alĩs ꝛ tandem expulsa malicia sapiencia regnat .Ergo quez negligencia obdormitescit .cõcupiscencia peius excitat .Attraxit expiencia tenuit cõcupiscencia .ligauit cõsuetudo .cõtemptus misit in carcerem .malicia iugulauit .Econtra vincente sapiencia .timor

exaltat · demulcz pietas · sciencia
dū suggerit qđ z qñ faciēdum sit
appōnit dolorē · fortitudo erigit ·
soluit ꝺsiliū · mtellectus de tenē-
bris ducit ad lucē · sapia cibat et
salutaribꝰ reficit alimentis

¶ De volūtate z ope · i ꝓmone de
festis sācti stephani et sancti io-
hannis · caᵐ · xlvñ ·

QOnsidēt hñ q de volūtate
et ope ꝺtencōsis solēt dispu
tacionibꝰ ꝺrixari cōsidēt z adū-
tant neutꝝ negligi oportere vbi
nō videt deesse facultas · preser-
tim cū vtꝝq sine altero vbi tñ fa
cultas non deest salutem confer-
re possit. Doc quoq firmiter te-
netur prodesse quidem opus sine
voluntate · vt vnde saluantur m
fantes · mde magis dampentur
ficte accedentes · mchilominus
m qbusdā volūtas sine ope suffici
ens · ñ aℓ ꝺtra opꝰ. Verbi gracia.
Capiť qs m bona volūtate · ſ nec
dum pfecta · ñdū idonea martiriū
sustinē Quis illi audeat ꝓ hac im
pfectione negare salutem · forte
eñ ꝓptera nō simitur m illā gra-
uem temptacionē venire · ne de-
ficiat z damnet. Nimirum si hac
tam infirma volūtate mduceret
m eā q̄ supᵉ ipsū est temptacionē
nec volūtas roborareť · qs illum
dubitat de futuris negatuꝝ · z si
m eo morī contigerit eciam con-
demnandum. In ea igitur imper
fecta voluntate m qua saluatur
vbi deest facultas operis · iam nō
posset saluari propter defectum
operiſ · vel opꝰ defectionis. Idem
vero et m ignorācia posset accidē
Agamus ꝓmde grās benignissi-
mo z largissimo saluatorī · q̄ salu
tis hūane occasiones tā copiosa
caritate pq̄rit · vt ī hñs volūtatē
et opꝰ · ī hñs sine ope volūtatē · m
hñs eciam sine voluntate opꝰ sa
lutis muenire letetur ·

¶ De timore et iustificacione · m
epistoia ad thomam ꝓpositum de
bernellañ · caᵐ · xlviñ ·

PRecedit timor vt seq̄tur iu
stificacio. Forsitan ergo ti-
more vocamur · amore iustificañ
Audiat itaq̄ ī sui vocacōe pcessꝰ
qđ timeat · z sic accedēs ad sōlem
iusticie videat illūmatꝰ qđ dili-
gat. Quid nāq̄ ē illud. Misericor
dia dñi ab eterno z vsq̄ mternū sup
timētes eū. Ab eterno ꝓpᵉ p̄destina
cōez · meternū ꝓpter beatificaci-
onē · altera carēs ꝓncipio · altera
nesciēs finē. Siquidē qs ab eter-
no p̄destiat · meternū beatificat
mcedēte sane media vocacione
vnā cū iustificacōe dūtaxat ī adl̄-
tis. Sic ad ortū solis iusticie sac̄-
mētū absconditū a seclo dr p̄destiñ
tis et bēificādis · emergē q̄dāmō
mcipit ex abisso eternitatis · duz
q̄sq̄ vocatꝰ p timorē · iustificatꝰ
p amorē · p̄sumit se qđ de nūo esse
bēorū · sciens nimirum quia quos
iustificauit · illos z magnificabit
Quid enim. Audit se vocari cum
timore concutitur · sentit et iu-
stificari cum amore perfunditur
et de magnificacione diffidet ·
Iniciatur · prouehitur · de sola
consumacione desperabit ·

Nempe si ⁊iciū sapiencie timor dñi·⁊n quo dicta ē nr̄a esse vocacio·quid n̄ prouectus ⁊n sapiēcia est amor dei·is dumtaxat qui ⁊nterrim ex fide ē ex q̄ nr̄a fit iustificacio Quid item misi cōsumacō ⁊n sapiencia ē ipa quā ⁊n fine speramus de diuina illa et deifica visione glorificacio.

¶ De duplici abisso ·vbi supra· capitulum·xlix.

Sic abissus abissum ⁊uocat ⁊n voce cataractarum suarum· cum ⁊nternorum ⁊udiciorum suorum immensa illa eternitas·⁊ etna immēsitas·cuius sapiēcie non est numerus·cor hom̄is prauū et ⁊nscrutabile·mira sb̄ bonitate ⁊ potencia educit ⁊n admirabile lumen suū. Verbi gracia. Donam⁹ hom̄inem ⁊n seculo·seculi adhuc et sue carnis amore retentum·et cum terrestris hom̄is imaginē portet·⁊ncumbantem terren⁊s·⁊l de celestibus cogitantem·quis hūc non videat horrendis circumfusū tenebris·⁊si q̄ ⁊n eadem vmbra mortis sedet·q̄pe cui nullum adhuc sue salutis signum eluxerit cui nec dū ⁊n aliquo ⁊nterna teste tur ⁊nspiracio·an de se boni quippiam eterna teneat p̄destinacio At vero si supna eum mis̄acō dignanter q̄ respexerit ·⁊mmiserit q̄ spiritum cōpunctionis·q̄tin⁹ ⁊ngemiscat ·et resipiscat ·mutet vitam·domet carnez ·amet proximum·clamet ad deum·⁊ ꝓponat de cetero viuere deo non seculo· ex qua ōm̄e supni lum̄is gratuita visitacione·⁊ sb̄ita mutacōe dextre excelsi·agnoscat se q̄dem merito iam n̄ ire ꝫ gracie filium. q̄ppe qui paternū erga se merito diuine bonitatis expitur affectum qō se vtiq; actenus ⁊n tantū latuerat·vt non solū nesciret vtrum nam dignus amore an odio foret verum eciam odium magis ⁊ non amorez ꝓpria couersacio testaret Erant em̄ tenebre adhuc super faciem abissi. Nonne is tibi videt quasi de abisso ꝓfundissima ac tenebrosissima horrende ignorancie ⁊n aliam quādā q̄ trahi abissum eregione amenā ·⁊ lucidā claritatis eterne. Et tunc demū q̄si diuidit deus lucem a tenebris ·cū peccator sole illucescēte usticie ·abiectis opib⁹ tenebrarum ·⁊nduit arma lucis ·et is quez prior vita ac ꝓpria conscięcia·tanquā reuēa filium gehenne deputauerat ardoribus sempiternis·ad tātā visi tantis se orientis exalto dignacionem respicās ·gloriari eciā ⁊nci⁊pit p̄ter spem ⁊n spe glorie filioꝝ dei· q̄ iam m⁊mirum euicio reuelata facie exultans nouo ⁊n lum⁊ne speculatur.

¶ De gem⁊no argumento amoris dei erga nos·vbi sup̄·ca^m·l·

Nemo se amari diffidat q̄ia⁊z amat. Libenter dei amor nostrum quē p̄uenit sb̄sequitur amorem. Mā quomodo redamare pigebit·quos amauit ⁊ nec dū amātes. Amauit ⁊mquā amauit. Habes em̄ dilectionis pign⁹ spiritū habes et fidelem testem ies̄um·et

hunc crucifixum. O gemitū ipm
q firmissimū erga nos amoris dei
argumētū. Cristus moriť z mere
tur amari. Spiritus afficit z fa-
cit amri. Ille facit cur amet. iste
vt amet. Ille multā suā dilecti-
onē dmēdat i nobis. iste z dat In
illo cernim9 qđ amem9. ab isto su
mim9 vñ amem9. Caritatis igiť
ab illo occio. ex isto affectio. Qñ
ta dfusio dei filiū ingtis oclis cer
nē morietē. q qdē facile ptigit.
si dsit spūs. Hūc ať q caritas dei
diffusa ē i cordibo nris p spūm san
ctū q datus est nobis amati ama
mus. amantes amplius meremur
amari. Cum ergo teneamus gemi
num nostre salutis indicium. ge-
mitum sanguinis et spiritus effu
sionem. neutra sine altera ꝓdest
Hā nec spūs dať ñ credētibus in
crucifixū. nec fides valz si ñ opať
ex dilectione. Dilectio aūt donū
spiritus sancti est.

¶ De duplici consilio bonorum
scz z malorum. i epistola ad tho
mam ꝓpositum de bernellan. ca-
pitulum. li.

QVm mors anime peccatum
sit. vita eius sine dubio iu-
stitia est. quoniam iustus ex fide
viuit. Iustus autem quis est. ñ q
amanti se deo vicem rependit a
moris. Qđ ñ fit ñ reuelāte spū p
fidem homini eternum dei pro-
positum super sua salute futura
Que sane reuelacio non est aliud
q infusio gracie spiritualis. per
quam dum facta carnis mortifi-
cantur. homo ad regnum pre-

paratur. simul accipiens in vno
spiritu. et vnde se presumat ama
tum. et vnde redamet ne gratis
amat9 sit. Doc itaq ē illud sacy
secretūq dsiliū. qđ a pre fili9 i spū
scto accipiēs. suos qs nouit per
eūdē spūm iusticādo eos dmūicat
et dmūicādo iustificat. qñ id qsq
accipit i sui iustificacione. vt in-
cipiat et ipse cognoscere sicut et
cognitus est. cum videlicet dať
et ipsi pūtire aliquid de sua ip9
futa bēitudine. q̄z admō ab eter-
no latuit in predestinante. pleni
us apariturum in beatificante.
de qua tamen iam percepta sui-
met ex parte noticia. interim qui
dem glorietur in spe. nondum tñ
in securitate. Quam miserandi q
ad tam iocundum iustorum con-
silium. nullum adhuc tenēt sue
vocationis testimonium. Sed ha
betis vos o infelices amatores se
culi. male securi vestrum seorsum
a iustis consilium. Squama squa
me coniungitur. et ñ ē spiracu-
lum in uobis. Habetis inq et vos
o impñ communicatum adinuicē
consilium. sed plane aduersus do
minum. et aduersus cristum eius
Etenim sic dicente scriptura. Pi
etas est cultus dei. Profecto qs
quis plus amat mundum quam
deum. impi9 atq idolatra esse cō
uincitur. colens et seruiens cre-
ature pocius quam creatori. Ha
bētibus autem vt dictum est san
ctis atq impñs suum ad se quibus
q consilium. magnum procul du
bio int vtrosq cahos firmatū ē.

Nam quomõ iũstus longe se facit a consilio et concilio malignantium ·ita nec resurgent omnino impĩ in iudicio ·neq; peccatores in consilio iustorum·

¶ De ꝓfectu et defectu ·in epĩa ad garinũ abbatem·ca^m^. liĩ·

PErfectus non habet quo ꝓficiat · et qui ꝓficit eo ipso quo proficit perfectus nõ eẽ conuincitur ·Porro vera virtus finẽ nescit·tempore non claudit·Nũq; iustus arbitratur se cõprehendisse·nunq; dicit sãtis eẽ·ſ; semper esurit sititq; iustitiã·ita vt si semp viueret semp q̃ntum i se est iustior esse cõtenderet·semper de bono in melius ꝓficere totis viribus conaretur·Non em̃ ad annum vel ad tempus instar mercenarii·ſ; in eternum diuino se mancipat famulatui·Proinde iustitia eius manet nõ aliq̃nto tempore·sed in seculum seculi·Sempiterna itaq; iusti esuries sempiternam meret refectionẽ·& licet in breui cõsumet tempore ·iudicatur tam̃ explesse tpa multa ꝓ virtutis ꝓpetuitate·Quo demq; pacto tpis breuitas bonoꝝ preiudicet ꝓpetue uocioni ·q̃ ptinacem reproborum maliciã excusare nõ suffi cit·Ob hoc em̃ ꝓculdubio inflexibilis et obstinate mentis punit eternaliter malũ · licet tpaliter perpetratum ·q; qđ breue fuit tẽpore vel ope · lõgum eẽ constat in ptinaci uolũtate·ita vt si nũq; moreret·nunq; velle peccare đsinẽt imo ſp viuẽ vellet ·vt ſp peccare posſ; ·Itaq; indefessum proficiẽdi studium & iugis conatus ad pfectionem perfectõ reputat·Qđ si velle perfectum eẽ ·perfectũ ẽ· profecto nolle ꝓficere deficere ẽ Non ẽ stare omnino·neq; in incerto huiꝰ mortalis vite q̃cq; in eodem statu permanet·Aut ascendas necesse ẽ·aut descendas·Si attemptas stare ·ruas ncẽe est· Minime ꝓcerto ẽ bonus q̃ melior esse nõ vult·et vbi incipis nolle fieri melior·ibi & desinis eẽ bonus Hinc plane colligitur·q; nolle ꝓficere non nisi deficẽ est ·Vidit scalam iacob et in scala angelos · vbi nullꝰ residens nullus sbsistẽs apparuit·ſ; vel descendẽ vel ascendere videbant vniuersi ·q̃tinus palam daret intelligi inter profectum & defectum in hĩ statu mortalis vite nihil medium inueniri Sed quomõ ipm corpus nostrum cõtinue aut crescere aut decrescẽ cõstat·sic ncẽe sit & spiritum aut proficere semper ant deficere·

¶ De duplici cõsidẽacõe sui·i sermone de dedicacione·ca^m^·liĩ·

NOn nũquã de anima mea cogitans videor michi ĩ ea fateor velut duo q̃dam contraria inuenire·si ipam ꝓ vt in se et ex se iuxta rei veritatem intueor nihil de ea verius sentire possum q; ad nichilum redactam eẽ·Quid mõ necesse ẽ singulas eiꝰ miserias numerare q̃m sit onerata peccatis· obfusa tenebris ·irretita illecebris·pruriens cõcupiscenciis ·obnoxia passiõibꝰ·impleta illusiõibꝰ

prona sp̄ in malū · in viciū oīne ꝓ-
cliuis · postremo tocius confusio-
mis ⁊ ignominie plena. Facile est
cuiq; nostrum · si sua plenius vni-
uersa ⁊ sine dissimulacione inue-
stiget · et iudicet sine accepcione
persone · attestari per omnia apo-
stolice veritati et libere procla-
mare. Qui se putat aliquid eē cū
nichil sit · ipse se seducit. Quid
est homo q; magnificas eum · ait
fidelis ⁊ deuota cōfessio · aut q̄d
apponis erga eum cor tuū. Quid
sine dubio vanitati simili⁹ fact⁹
est homo · ad nichilum redactus
est homo. Quomodo tamen pen-
tus nichilum est quem magnifi-
cat deus. Quomodo nichil · erga
quē appositum ē cor diuinū Respi
remus frēs · ⁊ si nichil sumus in cor
dibus nostris · forte in corde dei
potest aliquid latere de nobis. O
pater misericordiar̄ · o miserar̄
pat̄ · q̄d apponis erga eos cor tuū
Scio scio vbi est thesaurus tuus
ibi est ⁊ cor tuum. Quomodo er-
go nichil sum⁹ · si thesaurus tu⁹
sumus. Omnes gentes quasi non
sint sic sunt ante te · et tanquam
nichilum et mane reputabun tur
Sic quidem ante te · sed non sic
intra te. Sic in iudicio veritatis
tue · sz non sic in affectu pietatis
tue. Mimirum vocas ea q̄ non sūt
tanq; ea q̄ sunt. Et non sunt er-
go · quia q̄ non sunt vocas · et sūt
quia vocas · licet enim non sint
quantum ad se · apud te tamē sūt
Vtiq; iuxta apostolum non ex o-
peribꝰ · sz ex vocacōe. Sic mirar̄

sic consolaris in pietate tua que3
in veritate tua humiliasti · vt mag-
nifice dilatetur in tuis · qui angu
stiatur in visceribus suis. Quid
est inquit homo · quia magnificas
eum. Magnus itaq; · sz in illo · siq̄-
dem magnificatus ab illo. Aut
quomodo non magnus apud il-
lum · cui tam magna cura est de eo
Propterea sane gemmā illā assidua
cionē · alterā q̄dē iudicij ⁊ verita-
tis · alterā vero ñ incōgrue vocari
credim⁹ fidei ⁊ pietatis. Nec mi-
rabē in humanis qualitatibus tā
dissimilia reperiri · si solerter ad-
uertas quanta ipsa in eius substā
cia conuenisse videtur diuersitas
naturarum. Quid enim vita sub-
limius · quid vero humilius limo
terre. Quā p̄fecto tā discordēn-
cium in homine coherenciam re
rum ipsos quoq; sapientes seculi
huius arbitror non latuisse · cum
hominem diffinirent · animal ra-
cionale ⁊ mortale. Mirabilis siq̄-
dem copula racionis et mortis ·
mira societas discrecionis et cor-
rupcionis. Sic nimirum sic i cor
dib⁹ · sic in affectibus · sic i studij⁹
hominū · nō minor forte sz amplior
contrarietas inuenitur. Vt si to
tam prauitatem seorsum intuea-
ris · ac rursum quidquid boni vi-
deat i eē assidis sigillatim · plenuz
cēseas miraculo q; tā adūsa aueni
ant. Iā si i vtraq; assidēacōe dili-
gent inspexēim⁹ nos q̄d sim⁹ · imo
in una nichili · in alta q; magnifica-
ti quippe pro quibus eciam solici
tudinem gerat tanta maiestas ·

et cor suū posuēit erga nos. puto temperata videtur gloriacio nra sed forsan magis aucta ē. solidata tamē vt non in nobis sed in domino gloriemur.

¶ De duplici pudore. in libro de laude noue milicie. ca^m. liiij.

Q Vot pudor adducens pcm. et ē pudor adducēs gloriam Bonꝰ pudor q̄ peccasse. à certe q̄ peccare dfūdēis. Et oīs licet hūa nꝰ arbit forte absit diuimū tñ q̄m hūanum tanto verecundius reuereris aspectum. q̄nto et verius deum q̄m hom̄ē cogitas puriorem. tantoq; eū grauiꝰ offendi a peccante. q̄nto constat lōgiꝰ ab illo eē oīne peccatū. Quiuscemodi pculdubio pudor fugat opprobrium parat gloriā. dum aut peccatum omnino non admittit. aut certe admissum z penitēdo punit et cōfitendo dpellit. Si tñ eciam gloria nra hec ē testimoniū conscientie nre. Qz si q̄spiam confiteri confunditur id vnde cōpungitur. talis pudor peccatum adducit. z gloriā de cōsciencia perdit. quādo malum qđ ex pfundo cordis cōpunctio conatur expellere. pudor ineptus obstruso labiorum ostio nō pmittit exire. O verecundia expers racionis. inimica salutis. tociusq; ignara honoris et honestatis. Ita ne verecundum est hom̄i a deo vinci. z probro duci. humiliari sb potenti manu altissimi. Summum victorie genus diuīe ne cedē maiestati. z auctoritati mris ecclesie non reluctari sūmus honor z gloria. O peruersitas nō pudet mq̄nari. z ablui pudet. Est pudor iuxta sapiētem adducens gloriā. si videlicz peccare pudeat si pudeat vel peccasse. et ita vel sera gloria non carebis reducente nimirum pudore quam culpa fugauerat.

¶ De lege z gracia. super cantica. sermone. xxx. ca^m. lv.

Non sicut gra ita et lex. Quā dissimili vultu ad omnē cō sciēciam se offerunt suauitas hꝰ et austeritas illiꝰ. Quis sane ex equo respiciat condempnātem et cōsolātem. reposcētem z ignoscentem. plectētem et amplectentez Nō pari profecto acceptabit sōto vmbra z lux. ira z pax. iudiciū et mia. figura et veritas. ꝺga et hereditas. frenum z osculū. Graues denicq; mopsi manus testibus aaron et vr. Graue legis iugū testibus ipis apostolis q̄ hoc et sibi et pribus importabile clamitant Graue iugum et vile pmium. Vlā terra ē i promissione. Vex tu mr ecclesia pmissionem habens vite q̄ nunc ē z future. Facile i duplici gracia obtines ab vniūsis tereapi. et pp iugū suaue. et pp regnum sblime. Pulsa de ciuitate ab vniūsitate excipis. dum prouocat sic qđ promittis. vt qđ imponis non terreat.

¶ De duplici genere pceptorum in q̄busdam sentenciis. ca^m. lvi.

Duplex in lege veteri pceptoꝝ genus inuenio. Sunt em̄ moralia q̄dā vt ē. ñ cupisces

non adulterabis · honora patrem tuū · z hñs similia · Sūt eciam figuratiua et vmbratiua q̄dam vt est thaurop imolacio et sanguis hircop · Verum tamen carnalis populus ille nec illa implē poterat nec in hīs obtinere salutem Que cū sequēcia racionis vt homine peccante aries mulctaretur Mouerat dñs iudeorū corda carnalia · vnde et carnalia eis tradidit sacramenta · q̄ non possent iuxta conscienciam perfectum facē seruientem ī iusticiīs carnis · Venit proinde plenus gracia et veritate cristus dominus deus noster · vt ex hoc iam moralia quidem impleant p graciā · Que vero vmbratiua et mistica fuerāt · reuelāte veritate dinceps ñ ad lr̄am obseruētur · sed secundum spiritum spiritualiter intelligantur · Propterea iam nō aries vel thaurus homine peccante mactantur sed viua corpis xp̄i hostia rōnabile et acceptabile sacrificium in ieiunīs et laboribus veniā mereatur pariter z graciam ·

De duplici ira dei · super cantica sermone · xlij · capitulum · lvij ·

Si zelus domini te deseruēit et amor · nec eris amore dignus · qui indignus castigacione censeris · Tunc em̄ magis nascit̄ de9 · cū ñ nascit̄ · Misam̄ impio in q̄t z ñ discet facē iusticiā · Misericordiam hanc ego nolo · Sup omnem iram miseracio ista · sepiens mihi vias iusticie · Volo mihi nascaris pater misericordiarum · sed illa q̄ corrigis deuiū · non qua extrudis de via · Illud nobis tua benigna anima duersio parit · hoc formidulosa nutrit dissimulacio Nō cum nescio sed cum sencio te iratum · tunc maxime confido p picium · Etenim cum iratus fueris misericordie recordaberis ·

De duobus diebus · in sermone de vigilia natalis domini · capitulum · lviij ·

Secundum estimacionē meam duo sūt dies · Primus q̄ a primi hominis lapsu labitur vsq̄ ad finem mundi · dies cui sācti sepius maledixisse noscuntur · Ab illa enim lucidissima die in qua conditus fuerat adam · eiectus est · z in has rerum contrusus angustias · diem tenebrosam incurrit pene a lumine veritatis extinctus · In hac die nascuntur vmbre · si tamen dies debet et nō pocius nox nominari · in q̄ lumen racionis quasi quandam scintillam nobis insuperabilis illa misericordia dereliquit · Propterea huic diei maledixere sancti · breuem optantes · et cito verti in tenebras · p sit contradictionis z contencionis dies · dum non cessat in ea caro concupiscere aduersus spiritū legiq̄ mentis membrorum contraria lex rebellione infatigabili contradicat · ex tunc et deinceps quis est homo qui viuet et non videbit mortem · Dicat pro ira quis · ego non minus pro misericordia dictum putem · ne electos scilicet p̄pter quos omnia fiunt

diu defatigz molesta cõtradictio qua captiui ducunt · z ipi in lege peccati q̃ est in mẽbris ipoꝝ horrent nimiꝝ egerrimeqꝫ ferũt turpem captiuitatem z tristem contencionẽ. Secunda vro dies eit in splẽdoribus sanctoꝝ in ꝑpetuas eternitates · cum clarũit illud seremissimũ mane cui ẽ misericordia repromissa z absorpta eit nox in victoria cũ dimotis vmbris et tenebris splẽdor vẽ lucis sursũ z deorsũ · interius z exteriꝰ cuncta pariter occupabit ·

Qz ob duplicẽ causã nobis dꝰ mistrat tpalia · sup ps · qui habitat versu · iñ · caᵐ · lix ·

Empalia nobis pater noster celestis benigmissima pietate mistrat ob duplicem scz causã ne vel omnino credẽmus infensuz si ista negarz z sic dsparemꝰ · vel illorum nimia solicitudo spiritalis exercicꝫ fieret detrimẽtum. Sine hꝭs eñ neqꝫ viuere · neqꝫ deo seruire possibile ẽ. Ceterum quanto strictiꝰ tãto meliꝰ. Emuero militibus suis cristus ad inferiora tuenda id ẽ carnẽ mgnã vt ita dixerim strictitatẽ atqꝫ penuriã rex tpalium donat · nec vult eos illarum multitudine ꝑgrauari. In supioribꝰ vo ampliorẽ latitudiez et abundanciã gracie spiritalis ·

De prospitate z aduersitate · in ꝓmone de cena dñi · caᵐ · lx ·

Vt temperancie ẽ ꝓcomia populi z seculi hui⁹ ꝑspera declmare · sic interdũ iusticie ẽ certa q̃dẽ dispẽsacione admittere ea

Persecucio qꝫ z tpalis omnis aduersitas ꝑ loco z tẽpore prudenter aliqñ fugienda est · cum aũt necesse fuerit viriliter tolerãda Et i hꝭs quidem duobus prospe ritatem z adũsitatem loquor humana omis vita vsatur. Istis eñ mixtũ ẽ ꝑsẽs seculũ ñ secularibus tñ · sz z spiritalibus viris. Nam et secularib aliquando q̃ placẽt q̃ndoqꝫ q̃ displicent videmus accidẽ et ipis michilominus spiritalibus nõ sp tristia · non semper leta succedunt. Qz ẽ vespere z mane dies vnꝰ. Vex hoc interim dum ꝑsens seculũ manet vel magis manat z fluit. Cetex post hoc seculũ duo sũt futa secta valde diuersa et diuisa · ita vt in altero ñ sit nisi fletus z stridor denciũ · i altero sola grarum actio z vox laudis. Interim sicut amatores mundi multa paciunt aduersa · ita nec ipsis suis dei omnia in hoc mundo optata succedũnt. In die ergo malorum memores sint bonorũ · ne pusillanimes fiãt z impacientes In die qꝫ bonorũ nõ immemores sint malorum · ne extollãtur et dicant. In abũdancia sua nõ mouebimur in eternũ. Sicut eñ secularium rex ꝓsperitas occidit stultum secularem · sic potest z abundancia spiritaꝫ ꝓsperitatis occidere indoctum spiritalẽ atqꝫ ita non spiritalem. Spiritalis quippe diiudicat omnia · licet eñ frãgat aduersitas multos · tñ multo plures extollit ꝓsperitas. Demqꝫ qz vtrobiqꝫ piculum ẽ · orat sapiens

et dicit. Diuicias et paupertates ne dederis mihi. ne forte aut diuicie extollerent in superbiam. aut paupertas deiceret in impacienciam. Quam rarus semper extitit qui non vel modice in prospitate aim relaxarit a sui custodia z disciplia. Qñ hec ñ fuit incautis ad disciplinam. qđ ignis ad cerā. qđ solis radi9 ad niuē vel glaciē Sapiēs dauid. sapiēcior salomon fuit. sed blandientibo nimis secundis rebus. alter ex parte. alter ex toto desipuit. Magnus qui incidens in aduersa non excidit vel parū a sapiencia. nec minor cui presens felicitas si arrisit non irrisit Quamq̄ facilius inueneris qui sapienciam retinuerunt contraria sibi fortuna. q̄m qui propicia ñ perdiderunt. Preferendus ecā ille et magnus est cui inter prospa saltem risus indecencior aut sermo insolencior. aut immoderacior cura vestis vel corporis non irrepsit.

De gemina vnitate bonorum. in sermone de annunciacione beate marie. capitulum. lxi.

Vnitas bonorum gemina est Alia est eñ q̄ iustificat. alia q̄ glorificat. Illa meritum. ista p̄mium est Vnitas q̄ iustificat nūc potissimum necessaria est. ipsa ē eñ decus suauitatis. quam dulcedine sacra insonat psalmista. Ecce quam bonum et quam iocūdum. habitare fratres in vnum. Ipsa ē vnitas. quam sūma diligēcia obſuādā tradidit apl̄us dicēs Solliciti ſuate vnitatez spiritus in vinculo pacis. Seruat aūt hoc vnitatis bonū duobus modis ab hñs q̄ curam gerunt ſuādi. Debet q̄sq̄ pfectus vnitatem habē ad seipm p integritatem debet z ad proximum p conformitatem. Omnis quippe creatura z maxime racionalis debet suū principium imitari. Cum igr̄ deus noster sit vn9 z idem. z in seipso perfectus nec vllo indigens. inest ei tñ benignitas erga nos. z amor ex beniuolēcia in nos veniēs. Debem9 z nos quisq̄ sibi vn9 eē p integritatem virtutis z vnum cum proximis p vinculum dilectionis. Sed hanc vnitatem quam quemq̄ sibi ipi diximus debere habere. tria sunt q̄ solēt impedire. Timietas. pusillanimitas. z leuitas. Et minñ qđē sūt q̄ putant se posse q̄ ñ possunt et q̄ non acceperunt presumunt. Pusillanimes contrarñ sunt mñs. Leues inconstantes sunt. qui circumferuntur omni vento doctrine. quibus qđ ante placuit nunc displicet. et qđ nunc eligunt post paululum reprobabūt Sed quid prodest hec vicia enumerasse. nisi eciam doceamus quibus remedijs ea posset in semetipso q̄sq̄ curare Ideo ꝺtra timietatē opponenda est consideracio p prie fragilitatis. ipsa est enim q̄ odiosam presumpcionem potissimum deicit. Contra pusillanimitatem hñda ē diume pcatis fiducia. vt qđ tuis viribus te non posse putas. ex illi9 adiutorio possis

Contra leuitatē adhibenda ē cō-
sultacio senioris · ne sez doctrinis
varijs z pegris abducaris · Vnitas
eciā illa quā habet quisq; ad ꝓxi
mum duobꝰ modis habetur · dū
et nos per dilectionē tendimꝰ in
alium · z alteriꝰ qꝫ vicissim in no-
bis recipimus affectū · Et ꝯ eciā
duobus modis impeditur · obsti-
nacione z suspicione · Obstinacio
nō permittit nos ad alterius cor
ingredi · nec suspicio patitur nos
credere ab alijs amari · Ita fit vt
dum nec nos alium obstinati dili-
gimus · nec ab alijs diligi suspici-
osi putamus · vnitas q̄ cum proxi
mis habēda ē impediatur · Verū
huic duplici morbo duplex cari-
tas medet · Illa sez q̄ ñ sua q̄rit · z
itez illa q̄ oia credit · Dēat obsti-
natus caritatem nō querentem
q̄ sua sūt z alios diligat · hēat su-
spicōsus caritatem omnia creden
tem z ab alijs se diligi sine dubio
credat ·

¶ De duplici generacione · in ꝑ-
mone de diligendo deo · caᵐ · lxij̄ ·

Quam diu stare ꝑsens cernit
seculū in q̄ gnacō aduenit et
gnacō ꝑteit · ñ derit electis cōso
lacio de memoria dei · qbꝰ nōdū de
presencia plena refectio indulge
tur · Iustum quippe ē vt quos ꝑ-
sencia non delectant · ꝑsto eis sit
memoria futurorum · z q̄ de rerum
fluencium q̄libet affluencia dispi
ciunt consolari recordacio illos
delectet eternitatis · Et hec ge-
neracō q̄renciū dominū · q̄renciū
q̄ nō sūt sua sꝫ faciē dei iacob · Dei
ergo q̄rentibus z suspirātibꝰ pre
senciam · presto interim et dulcis
memoria ē · nō tam q̄ sacientur sꝫ
qua magis esuriāt vnde sacietur
Ve tibi gnacō ꝑua atq; peruersa
Ve tibi ꝑple stulte z insipiēs · q̄ et
memoriā fastidis · et ꝑsenciam ex-
pauescis · Merito q̄dem nec modo
liberari vis de laq̄o venancium
Siq̄dem q̄ volunt diuites fieri in
hoc seculo incidunt in laq̄um dia-
boli · nec tunc a ꝺbo aspero pote-
ris liberari · O ꝺbū asperū · o ꝺmo
durus · Ite maledicti in ignē eter-
nū · At vero gnacō rectoꝝ bñdicet
q̄ vtiq; cum apostolo siue absen-
tes siue ꝑsentes cōtendunt pla-
cere deo · Tuncilla generacio q̄
nō direxit cor suum · z non ē cre-
ditus cum deo spiritus eius · sꝫ ma
gis sperans in incerto diuiciarum
fero quidem expietur quā in illiꝰ
cōpacione doloris iugum xpi sua-
ue z onus leue fuerit · cui tanq̄m
graui z aspo duram ceruicem sup
be ꝺduxit · Nō potestis · o miseri
fui mammone simul post auꝝ ab-
ire z ꝓbare q̄m suauis ē dñs ꝓroi-
de quē suauem in memoria ñ sen
titis · aspeꝝ procul dubio in ꝑsen-
cia sencietis · Ceteꝝ fidelis aia et
suspirat presenciam inbianter · et
in memoria requiescit suauiter ·

¶ De fide z spe · super cantica ꝑ-
mone · xxxiij̄ · caᵐ · lxiij̄ ·

Ambulamus in vmbra cristi qui
per fidem ambulamus · z car
ne ipsius pascimur vt viuamus ·
Caro eñ cristi vere est cibus · At
illud sane donec viuimꝰ in gētes

Nam inter angelos aliter · qñ iam
indifferente ommino felicitate cũ
ipis videbimus eum sicuti ẽ · hꝫ est
in forma dei et ñ in vmbra . Quo-
mõ eñ ñ ẽ distinctio eius q̃ p fidẽ
ambulat · et illius qui per speciez
Ergo iustus ex fide viuit · beatꝰ
exultat in specie · et ideo sanctus
homo interim viuit in vmbra cri
sti · sanctꝰ angelus in splendore
vultus glorie gloriatur . Et bo-
na fidei vmbra que lucem tempe-
rat oculo caliganti · z oculum p-
parat luci · quidquid sane est illꝺ
quod videt angelus · hoc mihi fi
dei vmbra seruat · fideli sinu re-
positum in tempore reuelandum
An non expedit tenere vel inuo
lutũ · qꝺ nudum non capis . Vm
bra cristi caro eius · vmbra eius fi
des . Quomõ mihi ñ obumbrat ca
ro eius · q̃ in misterio mãduco eaz
In vmbra sumꝰ q̃ diu p fidem am
bulamꝰ z nõ p speciem · z ideo iu
stus in vmbra qui ex fide viuit .
At qui viuit ex intellectu beatꝰ
est · quia nõ in vmbra ꝫ in lumine
Prius est venire ad vmbram · et
ita ad illud cuius vmbra est per-
transire . Vide ergo vt viuas in
vmbra eius · vt quandoq; regnes
in lumine eius . Nec enim tantuz
vmbram habet · habet et lucem .
Ipse per carnem vmbra est fidei ·
ipse est intelligencie lumen per
spiritum · et caro enim est et spiri-
tus . Caro in carne manentibus
spiritus in spiritu . Nos vero inte
rim cristi carne pascamur · miste
ria veneremur · exempla sectem̃ .

fidem seruemus · et viuemus pro-
fecto in vmbra .

De duobus q̃ in intencione ne
cessaria sunt · in quibusdam di-
ctis · capitulum · lxiiii .

Vra erit intencio · si in om
ni actione nostra · aut hono
rem dei · aut vtilitatem proxim ·
aut bonam cõscienciam q̃ramus .
Duo qꝺ ẽ in intencione necessaria
req̃runt̃ · res z causa · id ẽ qꝺ intẽ
das · z propter quid . Ex hñs sa-
ne duobus · anime vel decor vel de
formitas iudicatur . Vt verbi cau
sa . Si intendat quis animum in-
q̃rende veritati · atq; id solo veri-
tatis amore · nõne is tibi videt̃ et
rẽ z causã hꝫ honestã . Qꝺ si mi-
nime qꝺ veritatis ꝺ fidẽio · ꝫ aut
inanis glie · aut alteriꝰ q̃liscumq;
cõmodi temporalis obtentu in veri
tatem intenderit · iam et si vnam
partem bipertite intencionis vi
deatur habere formosam ñ · tam̃
vt arbitror dubitabis iudicare vel
ex parte deformem · cuius alterã
partem cause turpitudo fedauẽit
Si autem videris hominem nul-
lis honestis studiis intendentez
sed carnis irretitum illecebris · vẽ
tri et luxurie deditum · quid istuz
nisi ex utraq; parte fediss̃imum iu
dicabis · in cuius vtiq; intencio-
ne · et res et causa reproba inueni
tur . Ergo intetendere nõ in deũ
sed in seculum · secularis anime ẽ ·
nec vllam prorsus speciosam par
tem habentis · intendẽ aũt q̃i in de
um · ꝫ ñ ꝓpter deũ · ꝓpõte plane
aie ẽ · cꝰ z si vna ps ꝺcora videtur

ꝑ ad deum q̄licumq; intencione
respiciat·ipa tamē simulacio om
nem in eo deorem extermīnat·z
magis per totum ingerit fedita-
tem. Si aūt vel solū vel maxīe ob
vite p̄sentis necessaria ad deū cō
uertēit itēcōz ñ q̄dē fece ypocris
putridā·pusillanimitatis tam vi
cio diam9 sbobscuram z mīm9 ac
ceptam. Porro intendē i aliud q̄m
in deum tam ꝓpter deum nō ociū
marie·ſ marthe negociū est. Ab
sit aūt vt q̄ huiusmodi ē q̄cq; il-
lā dixerī habere deforme·nec tñ
ad pfectum affirmauerim perue-
nisse decoris·q̄pe q̄ adhuc solici-
ta ē z turbatur erga plurima·z ñ
potest terrenorū actuū vel tenui
pulue nō respergi. Ergo soluz in
quirere deum ꝓpter ipm solū·hoc
plane ē biptite intencionis par-
tem habere pulcerrimam·atq; id
ꝓprium ac speciale spōse cristi.

¶ De gracia et libero arbitrio·in
libro de gracia et libero arbitrio·
capitulum·lxv·

Liberum arbitrium est qđ in
hoīe saluatur Tolle liberū
arbitrium·non erit qui saluetur·
tolle graciam·nō erit vnde salue
tur. Hoc op9 sine duobo fieri nō
potest·vno a q̄ fit·altero cui vel
in quo fit. Deus auctor salutis ē
liberum arbitrium tm̄ capax est.
Nec dare illam nisi deus·nec ca-
pere valet nisi libey arbitriū. Qđ
ergo a solo deo z soli datur libero
arbitrio·tā absq; consensu eē non
potest accipientis·q̄m absq; gra-
cia dantis·et ita gracie operanti
salutem·coopari dicit libey ar-
bitrium dum consentit·hoc est
dum saluat. Cōsentire em̄ saluari
est. Proinde peccatoris spirit9 sa
lutē huiuscemodi minime capit
qđ illi volūtarius cōsensus desit
quo saluāti videlicet deo placide
obtempet·siue iubenti acq̄escen
do·siue pollicenti credendo·siue
reddenti gracias agendo·

¶ De volūtario cōsensu z natu-
rali appetitu·vbi sup̄·ca^m·lxvi·

Aliud est volūtarius consen
sus·aliud naturalis appeti-
tus. Posterior quippe nobis com
munis ē cum irracionabilibꝫ·nec
valet cōsentire spiritui·carnis ir
retitus illecebris·ſ hunc ꝯmu-
nem habentes cum bestiis·con-
sensus volūtarius nos discernit.
Est em̄ habitus aīe liber sui·siq̄-
dem nō cogitur·non extorquet.
Est q̄pe volūtatis non necessita
tis·nec negat se·nec p̄bet cuiq;
nisi ex volūtate. Alioqum si cōpel
li valet mutus·violentus ē nō vo
luntarius·vbi aūt volūtas nō ē
nec consensus. Non em̄ est cōsen
sus nisi voluntarius·vbi ergo cō
sensus ibi volūtas. Porro vbi vo
luntas ibi libertas·z hꝫ est qđ di-
ci puto liberum arbitrium·

¶ Quid habeamus ex gracia qđ
ex libero arbitrio·in libro de gra
cia z libero arbitrio·ca^m·lxvii·

Velle inest nobis ex libero ar
bitrio nō eciam posse qđ vo
lumus Nō dico velle bonū·aut vel
le malum·ſ velle tantum. Velle
etenim bonū pfect9 ē·velle malū

defectus· velle vero simplicit·ip
sū ē qđ proficit·vel deficit· Poꝛ
ro vt ipm eēt creās gra facit ·vt
pficiat saluās gra facit ·vt defi
ciat ipsū se dicit· Itaq liberum
arbitriū nos facit volētes·gracia
beniuolos·ex ipo ē nobis velle·
ex ipsa bonum velle· Quemadmo
dum nāq aliud est timere simpli
citer·aliud timere deum·z aliud
amare simplicit alid amare dū·ti
mē q̄ppe z amare simplicit q̄dē p
lata affectiones ·cum addimēto
aūt ꝺtutes signāt· Ita q̄z aliud
est velle·aliud velle bonū· Sim
plices enim affectiones insūt na
turaliter nobis·tanquam ex no
bis·additamēta ex gra· Nec alid
pfecto ē n qđ gra ordiat·q̄s doñ
uit creacō vt nil aliud sint virtu
tes·n ordinate affectiones·a deo
igr velle·q̄mō z amare accepim9
in odicōe nāe·vt essem9 aliq̄ cre
atura Velle aī bonū·q̄mō z timē
deū·q̄mō z amare·accipim9 i visi
tacione gre·vt sim9 dei creatura.

¶ De presencia nostra cum deo z
peregrinacione nostra ab ipso·in
libro de precepto et dispensacio
ne·capitulum·lxviiī·

In quātum cognoscim9 tāquā p
sencia contemplantes·iā cum do
mino simus· Inquantum adhuc
tāq̄ de futuro prophetamus·cre
dentes qđ non intelligimus·spe
rātes qđ nō videm9·a dño pegri
naī·z in corpe· Vel aliter·habe
m9 vñ corpi·z vñ dño inhēamus
illđ unificādo z sensificādo·illuz
credendo et dilīgendo· Nec enim
presencior spiritus noster est·vbi
animat·q̄m vbi amat·n forte ma
gis eē putēt vbi muit9 z ex nccī
tate tenēt·q̄m quo spōte z alacri
ter volūtate· Denicq vbi est the
saur9 tu9·ibi ē z cor tuū· Item si
deum amans anima ex ipso viuit
vti corpus ex ipsa·quo pacto q̄
so presencior esse contendit vbi
dat quam vnde accipit vitam·
Fons siq̄dem vite caritas est·nec
viuere animam dixerim·q̄ ex illo
non hauserit·haurire porro quo
modo potest·nisi fuerit presens
ipi fonti q̄ caritas est·q̄ deus est·
Presens ergo deo est·qui deum
amat·inquātum amat· In q̄ em̄
minus amat·absens profecto ē·
In eo aūt minus deum amare cō
uincitur·q̄ carnis adhuc neces
sitatibꝫ occupat· Illa vero circa
corp9 occupacō·q̄d ē n a deo q̄dā
absentacio·quid nisi peregrina
cio· Et peregrinam̄ igr a dño·et
in corpe pegrinamur· Cuius nra
mirum et intēcio impedit erum
nis·z curis caritas fatigatur.

¶ De virtute et sapiencia·super
cantica·sermone·lxxxvi·capitu
lum·lxix·

Onum dei ē virt9·deputāda
m datis optimis·cognata ꝺ
tus sapiencia est· Unum tamen
in anima effectum non habent·
sed ad varias et diuersas neces
tates·veluti diuersa sese partici
pando accomodant· Iuxta quā
racionem aliud est aīo ꝺtute agi
et aliud sapia regi·aliud dñari
in ꝺtute·alid i suauitate ꝺliciari

VII

Vigor nãq; virtutẽ·sapiẽciã placiditas animi cum spirituali quadã suauitate demõstrat. Igit̃ stare resistere·vim vi repellere q̃ vtiq; in ptibus virtutis deputant̃·honor quidẽ sz labor ẽ. Nõ est em̃ id ipsũ honorẽ tuum laboriose dẽfẽdere z quiete possidẽ. Non ẽ idem virtute agi z ẽtute frui. Quicq̃d virtus elaborat sapiencia fruitur et qđ sapiencia ordinat deliberat moderat̃ virtus exequitur. Sapienciam scribe in ocio ait sapiẽs Ergo sapiencie ocia negocia sũt et q̃ ociosior sapiẽcia·eo exercitacior in genere suo·eregione virtus exercitata clarior ẽ·eoq; probacior quo officiosior. Et siquis sapienciam ẽtutis amorem diffiniẽit·nõ mihi a vero deuiare videtur·vbi aũt amor ẽ·labor nõ ẽ sed sapor est·et forte sapiencia a sapore denominat̃. Nec dixeri reprehendẽdum·siqs sapienciã saporẽ bom diffiniat·hunc saporẽ pdidimus ab ipo pene exortu generis nri·ex quo cordis palatum sensu carnis ꝑualente fuxit virꝰ serpentis antiqui·cepitq; ñ sape bonum ac sapor noxius ꝓintrare. Insipiẽcia mulieris saporem bom excluſit·qz ꝓpentis malicia mulieris insipiẽciã circũuenit Sz nũc assidue sapiencia vincit maliciã·in mentibo ad quas intrauerit·saporem mali quem illa inuexit sapore extermĩãs meliori Intrans sapiencia dum sensũ carnis infatuat·purificat intellectum·cordis palatum sanat et reparat Sanato palato iã sapit bonũ·sapit ipsa sapiẽcia. q̃ in bonis nullũ melius. Quã multa sũt bona z nõ sapiũt facientibo·siquidem nõ sapore boni ad illa·sed aut racione aut occasione siue necessitate impelluunt̃. Et econuerso multis q̃ faciũt nõ sapiũt mala·sed ad hoc inducunt̃·aut metu·aut cupiditate rei cuiuspiã pociꝰ q̃m sapore mali. Qui aũt trãsierunt in affectum cordis·aut sapientes sũt·z ipso delectantur sapore boni·aut maligni sũt et in ipa sibi placent malicia eciã nulla spe alterius comodi blandiẽte. Malicia vero qđ misi sapor ẽ mali. Beata mẽs quaz sibi totam vẽdicauit sapor boni z odium mali·hoc ẽ sapiencie victoriã feliciter expiri. Nam sapiencia vincere maliciam cõprobatur cum excluſo sapore mali q̃ nõ aliud q̃ ipa malicia ẽ·boni q̃dam intimus sapor mẽtis intima occupare tota suauitate sentit̃. Itaq; ad virtutes spectat tribulaciões fortiter sustinere. ad sapiẽciã gaudere in tribulacionibus. Confortare cor suũ et sustinere dominuz virtutis ẽ·gustare z videt̃ q; suauis est dñs sapie est. Modestia animi probat sapientem·constancia virum·virtutis ostendit·in ẽtute stabilitas·insapiẽcia maturitas·

¶ De actiua et ꝺtẽplatiua vita·sup can·ꝑmo·xlvi·ca^m·lxx·

Forte appetis contemplacionis quietem et benefacias. Ergo cura ẽtutum exercicio sãctum ocium ꝓuenire. Alioquin

h

Alioquin delicato satis ocio dormitare voles · si nō exercitatꝰ q̄e scere appetas. ⁊ tie fecūditate neglecta. solis cupias rachelis amplexibus oblectari. Sed et ꝑposterus ordo ē. ante meritū exigē ꝑmium. et ante laborē sumē cibū Nō igr̄ pūtes de ꝑprie amore q̄etis. sācte obediēcie actibꝰ. seniorum ꝛ traditionibꝰ. ꝑiudiciū vllatenꝰ faciēdū. Alioq̄n nō approbat dñs tue cōtemplacōis mane ociū · ꝑpter qđ ñ exaudiet oratones tuas. vocatusq; nō veniet · nec eī dabit inobediēti copiā sui. tantꝰ obediēcie amator. vt mori q̄m nō obedire malūit. Ex bonis opibꝰ recipit ꝺsolacōez mēs assueta q̄etis · q̄ciēs sibi lux vt assolz ꝺtēplacōis subtrahitur. Quis eī non dico cōtinue · sz vel diu. dū in hac corpe manet. lumine cōtemplacionis fruat. At q̄ciēs corruit a cōtemplatiua. tociēs in actiuā se recipit. Inde nimiꝝ tāq̄ euicino familiariꝰ reditura in diꝑm. qm̄ sūt inuicē cōtubernales. et cohabitant hec due piter. Est q̄ppe soror marie martha. Neq; eī ⁊ si a cōtemplacōis lumine cadit · patitur tn̄ vllatenꝰ se incidē tenebras peccati · seu ignauiā oc̄ñ · sane ī luce bone operacionis se retinens Loquor vobis experimentum qđ exptus sū. Si qn̄ sane operi profecisse aliquos vestrum ex meis monitis · tunc non piguit me fateor curam pretulisse sermonis · proprio ocio ⁊ q̄eti. Pacient auellor ab infecunde rachelis amplexibꝰ vt mihi exubēnt fr̄ctꝰ ꝑfectuuz vr̄oꝝ. Caritas eī q̄ ñ q̄rit q̄ sua sūt · id mihi iā duduz facile psuasit · mlsz desidēabiliū meoꝝ vr̄is ꝑferre vtilitatibꝰ. Orare · legere scribē · meditari · ⁊ siq̄ sūt alia spū alis studñ lucra · hec arbitratꝰ sū ꝑpter vos detrimēta. Hoc siq̄dē vera ⁊ casta cōtemplacio habet · vt mentem quam diumo igne vehementer succenderit · tanto repleat zelo et desiderio acquirendi deo qui eum similiter dilligāt · vt ocium contemplacionis · pro studio predicacionis libentissime intermittat · et rursum potita votis aliquatenus in hac parte · tanto ardencius redeat in diꝑm quāto fructuosiꝰ intermisisse memmerit · et itē sumpto cōtemplacionis gustu · valencius ad conq̄renda lucra · solita alacritate recurrat. Ceterum inter has vicissitudines plerumq; mens fluctuat metuens ⁊ vehementer exestuās ne forte alteri horum dū suis affectionibus hinc inde distrahit · plus iusto inhereat · ⁊ sic in utro libet vel ad modicum a diuina deuiet voluntate. Vnicum quippe in huius remedium siue refugiuz oracio est · et frequens gemitus ad deum · ut quid · quando · et q̄tenus nos facere velit · assidue nobis demonstrare dignetur ·

De duobus generibus pariendi in spiritali matrimonio · super cantica sermone · lxxxvi · capitulum · lxxi ·

In spiritali matrimonio duo sunt genera prendi · z ex hoc eciam diuerse soboles sꝫ non aduerse · cum sancte matres aut p̄dicando animas · aut meditando intelligencias pariunt spirituales. In hoc vltimo genere interdum exceditur et seceditur z a corporeis sensibꝫ vt sese non sentiat q̄ verbum sentit · hoc fit cum mēs mestimabili verbi illecta dulcedine q̄dammō se sibi furatur · imo rapit̄ atq; elabitur a se ipa vt verbo fruatur. Aliter sane afficit̄ mens fructificans verbo · aliter fruēs verbo · illic solicitat necessitas proximi hic muitat suauitas verbi. Et q̄dm leta in ple mater · sꝫ in amplexibꝫ spōsa letior · cara pignora filiorum · sꝫ oscula plus delectant. Bonum ē saluare multos · excedit aūt z cum sbo eē multo iocūdiꝰ At qñ hoc · aut quam diu ħ dulcedinem · sꝫ breue momentum et expimentum rarum. O quisq; curiosus es scire q̄d sit hoc verbo frui · para illi nō aurem sꝫ mentem Nō docet ħ lingua · docet gracia.

De duplici excessu · super cantica ꝑmone · lñ · ca^m · lxxñ.

Inter medios laqos i hac vita incedit̄ q̄ vtiq; tocines ñ timētur · quociēs sācta aliqua z vehementi cogitacione anima a semetipa arripit̄. Si tam eo vsq; mente secedat z auolet vt hunc omnes transcendat vsū z consuetudines cogitandi. Etenī fruſtra iacitur · rete añ oculos pennatoꝝ. Quid enī formidet̄ luxuria vbi nec vita sencitur. Excedente q̄pe anima et si non vita certe vite sensu · necesse est eciā vt nec vite temptacio senciatur. Vtinam hac morte ego frequēter cadam vt euadā laqos mortis · vt nō senciam vite luxuriātis mortifera blādimenta vt non obstupescā ad sensū libidis ad estum auaricie · ad iracundie z impaciēcie stimulos · ad angores solicitudinum · z molestias curaꝝ. Moriat̄ aīa mea morte iustoꝝ · vt nulla illaqueet illam iniusticia · nulla oblectet iniquitas. Bona mors q̄ vitam nō aufert sed transfert in melius · bona q̄ non corpꝰ cadit · sed anima sblevat̄ · q̄ sensū nō sopiat · sꝫ abducat · non vita sꝫ vite eripiat laqis. Verū hec hominū est · sꝫ moriat̄ morte aīa mea si dici pt̄ eciā angelorum · vt presencium memoriā excedens · rerū se inferiorum corpearumq; nō mō cupiditatibus · sed z similitudinibus exuat · sitq; ei pura cū illis cōuersacio · cum quibus ē puritatis similitudo. Talis vt opinor excessus · aut tm̄ aut maxie cōtemplacio dicitur. Rerum etenī cupiditatibꝫ viuendo ñ teneri · humane virtutis ē · corporum vero similitudinibꝫ speculādo nō inuolui · angelice pietatis ē. Vtrumq; tam̄ diuini muneris ē · vtrūq; excedere · vtrumq; teipsū transcendere est · sꝫ lōge vnum · z alterum non longe. Transiliſti carnis oblectamenta vt minime iā obedias concupiscencijs eiꝰ · nec tenearis illecebris · pfecisti · separasti te · sꝫ

sed nō dum elongasti ñ irruencia
vndiq; fantasmata corpearum si-
militudinū · trāsuolare mētis pre
ualeas pūitate. Huc vsq; noli ti-
bi ꝓmittē req̄ez · erras si citra iue
nire te estias locū q̄etis. sectū soli
tudis. lumis serenū hitactm pacis

De duplici ꝓmissiōe dñi · sup
ps · q̄ habitat · ỽsu · v · cam · lxxiij.

Emma ē promissio domini.
scilicet vite eius q̄ nunc est.
et future. Si enim solum promit
teret regnum · et in itinere decss
viaticum · omnino conquērentur
homines · et dicerent. Magnum
quidem est qđ promittitur. sed p
ueniendi illuc nulla facultas da-
tur. Propterea qui post hoc se-
culum vitam promisit eternam.
ipse dandum z in hꝫ seculo centu-
plū ꝓuidentissima pietate ꝓmi-
sit. Centuplū ỽsolacio pñtis la-
boris · vita eterna future felicita
tis cōsumacio est. Sic nimirum
et oparñs huius seculi solet cib9
in ope · merces ī fine dari Datum
optimum est centuplum · hoc de
sursū est · descendit a patre lumi-
num · manna absconditum est qđ
victori promittitur · nomen no-
uum qđ nemo scit nisi qui accipit
An non omnia possidet · cui om-
nia cooperantur in bonum. An ñ
centuplum habz omnium · qui ī-
pletur spiritu sancto · qui cristuz
habet in pectore. Munquid non
longe plus q̄z centuplum ē · visi-
tacio paracliti spūs · z pscia xpi
Hoc centuplū adopcō filiorū est
libertas et primicie spūs · delicie
caritatis · glie cōstiencie · regnū
dei · nō vtiq; esca vel potus · sz iu-
sticia z pax z gaudium ī spū san-
cto. Gaudiū sane · non mō in spe-
cie glorie · sed z in tribulacionib9
Hic ē ignis quē voluit xps vbe-
menī accēdi · hec ỽt9 ex alto · q̄
andreā ỽsidere fecit crucē · laurē
ciū deridē carnificē · stephanuz in
morte ꝓ lapidātib9 flectē genua
ad oracionem. Hec illa pax quaz
suis reliquit cristus · quando de-
dit et suam. Siquidem donum et
pax est electis dei · pax vtiq;
presentis vite · et future vite do
num · illa supat omnem sensum ·
et huic quidquid sb sole placet ·
quidquid in mūdo cōcupiscitur. ñ
poterit ꝑari. Hec grā deuocio-
nis z vnctio docet de omnibus
quam expert9 nouit · inexpertus
ignorat · quam nemo scit · nisi qui
accipit. Hoc centuplum est · qđ
in hoc seculo seculi contemptori
bus exhibetur. Nec tibi illud no
stro speraueris eloquio commen-
dandum. Solus est spirit9 q̄ re-
uelat. Sine causa paginam con-
sulis · experienciam magis requi-
re. Sapiencia est · cuius precium
nescit homo · de occultis trahit
nec in terra suauiter viuencium
inuenitur ista suauitas · nimirum
suauitas domini est · nisi gustaue-
ris · ñ videbis · nō illud erudicō sz
vnctio docz · nec scia sz ꝺscia ꝓpre
hēdit. Mana em ē omnez saporem
habens · et odoris ꝺlectacōez · re
quies est vera et sincera · suauis
et salubris · iocunda et sancta ·

hec ē promissio vite p̄sentis nam promissionem future quis explicz Si expectacio iustorum leticia z tanta leticia vt om̄e qđ dēsiderat̄ in seculo ei nō valet ꝓparari·ipsū qđ expectat̄ qđ erit ¶ Oculꝰ n̄ vidit deus absq; te ·q̄ ꝓparasti diligentibꝰ te ꝓax em̄ est q̄ exuperat omnem sensū·pax sup pacem·indeficiens exultacio·torrens voluptatis diuine·flumē leticie·gaudium plenum¶ Cogita quidquid vis·quidq̄d potes exopta excedit cogitatum omnem·desideriū omne exupat illa felicitas·eternitas illa·illa beatitudo·

¶ De duplici sessione corpis scz et anime in futuro·in quibusdam dictis·ca^m·lxxiiii·

SEdebit corpus immortalitatis z impassibilitatis gemina q̄dam felicitate dotatum liberum ab omni necessitate ab omni corrupcione securum alienum et immune ab omni concupiscencia plenum gloria·configuratum deniq; claritati corpis cristi¶ Sedebit z anima nil metuens·nil cupiens vltra ·nimiꝝ plena beatitudine·z secura plenitudine fruens nullos iam cogitacionum fluctꝰ nullos temptacionum cōflictꝰ·nullos affectionū senciēs motꝰ ſ eine illi immutabilitati ꝓrsus vniuersa z sic adherens deo ·vt vnus iam spūs sit facta cuz eo ¶ O si vnquā sedebo totus cuius modo ne mīma q̄dem porcio sedet·in q̄ nichil tranq̄llum ·nichil q̄etum sedatum nichil ·nichil vnquaz in eodem pmanet statu·ſ cuncta im motu sūt·omnia nutāt·fluctuāt vniuersa postremo vbi concupiscit adhuc caro adūsus spiritum spiritꝰ aduersus carnem·quid nā hominis sedē videt¶ Nec sola iam cōcupiscencia pacem turbat ·impedit sessionē vetat eē sedatū ·ſ duplex q̄ſ scdm corpus miserum hominē cōtricio vexat· p̄sentis videlicz sensu doloris·mortis metu future·nimirum cum z passibile sit z mortale ¶ Duplex nichilominus animā agitare solicitudo videt·spei vtiq; z timoris Inter hec nempe fluctuat iugiter dum peccati corpus inhabitat·ascendens vsq; ad celos·z vsq; ad abissos descendēs·tabescens īmalis·z ad bona nichilominꝰ marcescēs·

¶ De gaudio domini z expectacione animarum sanctarum·in sermone de oibꝰ sāctis·ca^m·lxxv·

HEc est plane requies domini non interasa·nō circa aliq̄d certum restricta·quoniam in ombus gaudet ·in omnibꝰ delectatur·in omnibus requiem querit z īueīt Nā z boñ ei placēt īseipis et delectat̄ nichilominꝰ bona ordinacione malorum¶ Diligit misericordiā z iudicium nec mō in bonorum gloria sibi complacet ſ in ip̄is quoq; vtpote iustis suppliciſ impiorꝝ Quid ergo ſ Poterit ne putas humana anima in hoc gaudium domini ·et in hāc eius req̄em intrare·vt z ip̄a q̄ſ in omnibꝰ delectet ne aliqua iā priuata affectione contrahatur in rugam ·ſ

transeat in affectum quendã generalem atq; diuinũ. Poterit sine dubio. si fidelis inueniat super pauca. q̃ accepit milicie sue tpe. id ẽ sup artus. sup sensus. sup appetitus suos. q̃s suscepit regẽdos vt in hñs ꝓbetur q̃ fidelis sit domino suo. nec dubiũ q̃n fidelez in modico ꝓuum. super multa cõstituet dñs liberalis z diues. Tũc em̃ fidelis seruus cõstituit̃ super omnia bona dñi sui. cum in gaudium eius mẽtur intrare. et cum eo deinceps letari in vniuersis. i cunctis gaudẽ. in omnib delectari. Etem̃ qui adhẽt deo. apostolo teste vn9 spũs efficitur. et voluntas eius oino diuine adherens voluntati. fit vna cum eo. vt iã nichil qd̃ cõtra eã sit inueniatur in omnib creaturis. sz vniuersa fiãt vel magis maneãt. pro eius arbitrio. Hec est beata spes quam expectant anime sancte.

¶ De duplici glutino quo sibi coherent beati spiritus in celo. i ꝑmone de dedicacione. ca^m. lxxvi.

Disiuncta ligna z lapides domum non faciũt. nec in eis habitare q̃s pt̃. Sola ergo cõiunctõ domũ facit. Sic celestiũ spirituũ pfecta vnitas sine vlla diuisiõe cõnexa. integrã z cõgruã deo reddit hitacõz. q̃mq; ineffabiliter beatificat inhabitans gloria maiestatis. Quis em̃ sic sciẽt vniũsã regum cõsilia. aut q̃s oia eorum facta vel dicta sic nosset. quõ palacii lapides z ligna. si nõ deceẽt illis intelligẽcie ihesus. Itaq; celestis illius curie lapides viui ac rõnales. diuinis intersũt cõsilijs. z trinitatis misteria norũt. audiũtq; verba ineffabilia q̃ nõ licet homi loq̃. Quãto em̃ pl9 videt pl9 itelligũt et q̃nto pl9 agnoscũt. tãto pl9 diligunt. quanto ecia magis laudant. tanto amplius admirantur Nec duplici sibi cohẽnt lapides illi glutino. cognicionis plane. z perfecte dilectionis. Tãto siq̃dẽ maiori ad se inuicẽ dilectione copulantur q̃nto ipi dilectioni q̃ ẽ deus vicinores assistũt Sz nec vlla separe eos ab inuicem suspicio pt̃. vbi nichil oino qd̃ in altero sit altex. latẽ poterit. penetrãs oia radius veritatis. Quãm em̃ q̃ adhẽt do. vn9 spũs ẽ cum eo. nichil dubiũ ẽ. quin pfecte adherentes ei beati spũs. cum eo piter et in eo penetrent vniuersa.

Explicit liber septimus.

liber octauus

Incipit liber octauus. Capitulū primū de trinitate ⁊ creatura

Beata illa et sempiterna trinitas pater filius et spūs sanctus · vnus deus · s · sūma potencia · sūma sapiencia · sūma benignitas creauit quādam trinitatem ad ymaginem et similitudinē sūam · animā videlicet racionalem que in eo p̄fert vestigiū quoddā illius sūme trinitatis. qđ ex memoria · ratione et volūtate consistit. sed hec trinitas creata cecidit per suggestionem · delectationē consensū ab illa sūma ⁊ pulcra trinitate · scilicz potēcia · sapiencia · p̄itate in quādam contrariam trinitatē et fedam · s · in infirmitatem cecitatem immundiciam · memoria eīm facta est ipotens et infirma · ratio imprudēs et tenebrosa · volūtas impūa · porro memoria que simplicis diuinitatis potenciam stans cogitabat cecidit in tres species cogitatiūm · affectuosas · onerosas · ociosas · affectuosas voco illas in quibꝫ ipa afficit vt in curis rerū necessariaꝝ edēdi bibēdi ceteraꝝq; similiū · onerosas in exterioribus amministracōibꝫ et ocupacōibus duris · ociosas quibus non afficitur nec oneratur et tamē ab eiꝰ rerū contemplatione p illas discedit̄ · verbigtia vt si cogitet equū currentem aut auē volantē Rationis qđ triplex est casus · Si quidē eiꝰ discernere erat int̄ bonū et malū · verū et falsū · comodū et incomodū · in quibꝫ discēnēdis tanta modo caligine cecatur vt sepe in contrariū iudiciū ducat · recipiens malū pro bono · falsū pro vero · noxiū p comodo et econūso Nūqm̄ vero in hīs falleret̄ si nūq; lumīe quo creata est priuaret̄ Volūtatis ruina finaliter triptita est · que eīm sūme benignitati et puritati inherere et eam solam diligere debuit in hec infim̄ lapsaq; ocupiscencia carnis et cō cupiscencia oculorū ⁊ ambicōne seculi terrena dilexit · quid hoc infelicius casu potest estimari vbi pereūte memoria ratiōe volunta te tota anime sb̄stancia perimit̄ Ca^m . ñ · de triplici verbo in quibusdam sentencīs

Jcam⁹ verbū incarnatū · verbū inspiratū · verbū eructuatū. Pri^m fecit cognitiōez · scd̄m conūsionē. terciū viuificatiōem Primū obfuit qr cū cognouissent deū nō sicut deū glorificauerūt aut gratias egerūt. sed euanuerūt in cogitatiōibus suis · et obscuratū ē insipiēs cor eoꝝ · Scd̄m non profuit qr non est data lex que posset viuificare. Terciū iuuat quia p carnem redemit: p̄mū totū deforis · scd̄m foris et intus terciū totū intus · Et nota quia quod eructuatur de plenitudme eructuantis cū quodam ipius sb̄stancie sapore proferet̄ · et idcirco sapiencia incarnata dr̄ habere in se omnē pleitudinē in miraculis cognitionē. in doctrina conūsionem · in passiōe viuificatiōm

b

Capitulū .iij. de tribus considerandis in misterio incarnationis dominice. in quibusdā dictis

Misterium incarnatōnis tria in se consideranda continet scilicet formā humilitatis. pbamentū dilectōnis. sacramētū redemptionis. formā humilitatis demōrat vagitus puuli. loc9 diuersoriū. reclinatō in presepio. pānorū inuolutio. probamentū dilectionis pia mors q̄ maiorē caritatē nēo hē q̄ vt aiam suā ponat pro amicis suis. Sacramentū redemptionis triplicem oñdit potentiā diuinitatis. s. q̄ de nihilo aliquid fecit. inueteratū innouauit. tempalem ꝓpetuauit.

De triplici mixtura quam fecit deus in assumptione nr̄e carnis. in ſmo. in vigilia natiuitatis dñi. Cap̄. iij.

Gria opera tres mixturas fecit oīpñs illa potestas in assumptione nr̄e carnis. ita mirabilit singularia z singularit mirabilia. vt talia nec facta sint nec facienda sint amplius super terram. coniuncta quippe sūt ad inuicem. de9 et homo. mater z virgo: fides et cor humanū. admirabiles iste mixture et omni miraculo mirabili9. Quomodo tam diuersa ab inuicem inuicem potuere coniungi. Contraxit se maiestas vt quidem quod meli9 habebat videlicet seipsum limo nr̄o ꝯungeret. vt in persona vna sibi inuicem vnirentur deus et limus maiestas et infirmitas tanta. vilitas et sblimitas tanta. nihil enim deo sblimius. nihil vilius limo. et tamen tanta dignatione deus descendit in limū. tantaq̄ dignitate limus ascendit ad deū vt quicquid deus fecit lim9 feci sse credatur. quicquid limus pertulit deus in illo pertulisse dicatur tam ineffabili q̄n incompre hensibili sacramento. Hec est prima et superexcellens mixtura. et hec prima inter tres Aduertite homo quia limus es et non sis superbus. quia deo iunctus es z nō sis ingratus. Secūda est virgo z mater vtiq̄ et ammirabilis et singularis. A seculo non est auditū q̄ virgo esset que peperit. q̄ mater essē que virgo permansit. Nūq̄n iuxta rerum ordinem virginitas est vbi fecunditas predicatur. Sola hec est in qua virginitas et fecunditas obuiauerūt sibi. Ibi semel factum est quod factum non fuerat. nec fiet in eternum. quia nec primam similem visa est nec habere sequētē. Tercia est fides z cor hūanū. et hec quidē prima z secūda inferior sed nō min9 forsitan fortis. Mir̄ eñ quomodo cor humanum hñs duobus fidem acomodauerit. Quomodo credi potuit q̄ deus homo esset. q̄ virgo fuerit que peperisset quomodo hoc potuit psuaderi humano generi vniuerso orbi terrarum. Et tamen tam potenter persuasum est. vt mihi ꝯdibile faciat ꝯdenciū multitudo

uiuenes et virgines senes cũ iu-
nioribꝫ elegerũt mille mortibus
mori q̃ vel ad momentũ ab ista fi-
de deficẽ et hic quidẽ mixtura ex
cellens sed excelsior est secunda
tercia vero excellentissima est·in
prima vide quid·in scda p qd·in t
cia ꝓpter quid deꝰ dederit tibi.de
dit tibi cristũ per mariam ꝓpter
sanitatem·in ꝑma remediũ ẽ qa
ex deo et hoie cataplasma confe
ctũ est qđ sanaret oñes infirmi
tates tuas.concusse sũt aũt z ꝺ-
mixte hee due spẽs in vtero vir-
ginis tanq̃ in mortariolo spũ sã
cto tanq̃ pistillo illas suauiter
ꝺmiscente. Sed q̃ tu dignꝰ non
eras cui donaret.datũ est marie
vt p illam accipes quicqd habe-
res·que p hoc q̃ virgo est exau-
dita est p reuerencia sua in cã tua
et tociꝰ generis hũani·si sola ma
ter esset sufficeret ei vt saluaret
p filios gnationem·si sola virgo
sufficẽt sibi vt benedictꝰ fructꝰ
ventris eiꝰ mũdi preciũ esset·Cũ
ergo in ꝑma sit remediũ· in scda
adiutoriũ est q̃ nihil nos deꝰ ha
bere voluit quod p marie manus
non transiret·in tercia aũt meri
tũ habemꝰ z in fide sanitas· qa
qui crediderit saluꝰ erit.

Caᵐ·v.de triplici virtute noīs
dñi nri ihesu cristi quod est ihe-
sus·sup cant·ꝑmone·xv·

Est inter oleũ et nomẽ ihe-
su similitudo in triplici qua
dam qualitate olei· qđ lucet·qđ
pascit·z quod vngit·fouet ignẽ
nutrit carnem·lenit doloꝛẽ·lux
cibus·medicina. Vide idem z de
ihu noie·lucet predicatũ. pascit
recogitatũ.lenit et vngit inuo-
catũ·Vñ putas in toto orbe tan
ta et tam subita fidei lux nisi de p̃-
dicato ihesu·nec tm̃ lumen ihe
sus sed z cibꝰ est.An ñ tociens ꝺ-
fortaris quotiẽs recordaris.q̃d
eque mentẽ cogitantis imping
uat·quid ita exercitatos repat sẽ
sus·ꝟtutes roborat·vegetat mo
res bonos atq̃ honestos·castas
fouet affectõnes. Aridus est oīs
anime cibus si non oleo isto infũ
ditur.insipidus est si non hoc sa
le conditꝰ·si scribas non sapit mi
chi nisi legero ibi ihesum si disꝑu
tes aut conferas non sapit mi
hi nisi sonuerit ibi ihesꝰ. Ihesꝰ
mel in ore.in aure melos·in cõde
iubilus·Est et medicina·trista-
tur aliquis nm̃ veniat in cor ihs
et inde saliat in os·et ecce ad ex
ortũ lumen nois nubilũ oñe di-
ffugit·redit serenũ·Labit q̃s in
crimẽ currit insup ad laqueũ mõ
tis despando·nõne si inuocet no
men vite ꝺfestim respirabit ad vi
tam·Cui in periculis palpitanti
et trepidanti inuocatũ virtutis
nomẽ non statim fiduciã p̃stitit
depulit metũ·Cui in aduersis di
ffidenti iam iãq̃ deficienti.si no-
men adiutorij sonuit defuit for-
titudo.Nihil ita ire impetũ co-
hibꝫ·supbie tumorẽ sedat·sanat
luoris vulnꝰ·restringit luxurie
fluxũ·extinguit libidinis flãmã
sitim temperat auaricie·ac toci
us indecoris fugat pruriginem

h

Siquidem cū nomiño ihesū homi
nem mihi ꝓpono mitem et humi
lem corde benignū·sobriū·castū
misericordem: et omni deniq; ho
nestate et sanctitate conspicuū
eūdemq; ipm deum omnipoten
tem. qui suo me ꝛ exemplo sanet
et roboret adiutorio. Hec omnia
simul mihi sonat cū isonuerit ihs
hoc tibi electuariū habes o ani
ma reconditū in vasculo vocabu
li huiꝰ quod est ihesus·salutife
rum certe·quodq; nulli vnqm pe
sti tue inueniatur inefficax·Sem
per tibi in sinu sit·semp in manu
quo tui omnes in ihesū ꝛ sensus
dirigantur ꝛ actꝰ. Bona et desi
derabilis vmbra sub alis ihu vbi
tutū est fugientibus refugiū·ḡ
tum fessis refrigerium. Miserere
mei ihu miserere mei quoniã in te
confidit anima mea. veni dñe ihe
su ꝛ aufer scandala de regno tuo
quod ē anima mea. vt regnes tu
qui debes in ea. Venit em̄ auari
cia ꝛ vendicat in membris sedem
Iactancia cupit dñari mihi·su
perbia mihi vult esse rex·luxuria
dicat ego regnabo. ambicio·dei
ctio·muidia et iracūdia certant
in memetipo·de memetipo·cuiꝰ
ego potissimꝰ esse videar·ego au
tem quantū valeo resisto·reni
tor quantū uuor dominū meum
ihesū cristum reclamo·ipi me de
fendo. quia ipius me uris agno
sco·ipsū mihi deū·ipsū mihi do
minū teneo·et dico non habeo
regem nisi ihesū. Veni ergo dñe
disperge illos in virtute tua·et
regnabis in me·q̃a tu es ipe rex
meꝰ et deus meus.

Caꝰ·vi· de triplici vtilitate
aduentus domini· in ꝓmone an
te vigiliam natiuitatis dñi·

Non modo ad nos sed propi
nos venit dominꝰ·q̃ bono
rum nostrorū non eget·Verū no
stre indigentie quantitatem ma
nifestiꝰ ipa dignationis eius in
dicat magnitudo·nec modo peri
culū egritudinis ex ipso p̄cio me
dicaminis inotescit·sed et vali
tudinū numerus ex multitudine
remediorum·Vt quid em̄ diuisi
ones gratiarū sūt si non videtur
necessitatū vlla diuersitas. Et q̃
dem difficile est vniuersas vno ꝓ
mone prosequi indigentias quas
experimur·Sed occurrunt mihi
interim tres communes omnib
et quodāmodo principales. Ne
mo em̄ reperitur in nobis qui nō
consiliꝝ et auxiliꝝ et presidꝝ indi
guꝰ videat·Nimirū generalis ē
humano generi triplex necessi
tudo. et q̃tq̃t sumꝰ degimꝰ in re
gione vmbre mortis. i infirmita
te corpis in loco temptationis
Si diligenter aduertimꝰ tripli
ci incomodo hoc miserabilit labo
ramꝰ. Ma ꝛ faciles sumꝰ ad sedu
cendū·ꝛ debiles ad opandū·ꝛ fra
giles ad resistēdū·Si discēnē so
lumꝰ mi boꝰ ꝛ malū decipim̄. Si
tēptamꝰ facē boꝰ deficimꝰ. si co
nam̄ resistē malo deicim̄ ꝛ supam̄
Necessariꝰ ꝑmde saluatoris aduē
tꝰ. necessaria sit p̄occupatis hoi
bo pncia xpi atq; vtinā sic veniat

vt copiosissima dignatiõe sua et
in nob̃ p fidem hãtans illum in et
caritatem nr̃am et nobiscũ ma-
nens infirmitatẽ nr̃am adiuuet
et pnobis stans fragilitatẽ nr̃az
ptegat z ꝓpugnet. fidelis em̃ co-
siliari9 qui neq; falli omnio neq;
fallẽ queat. fortis auxiliari9 qui
non lacessat. patron9 efficax q̃
et ipm satanã sb̃pedib̃ nr̃is ve-
lociter conterat et omia machina
menta ofringat. Nimiꝝ ipe ẽ dei
sapiencia cui sp in promptu sit i-
struere ignorantes: Ipe dei vir-
tus cui facile sit et deficiẽtes re
ficere et eripere periclitantes q̃
ad hoc ipm venit in mũdũ vt ha
bitans in hoñib̃ cũ hominib̃ et
p hominib̃ tẽebras nr̃as illu-
minaret et labores leuaret et pe-
ricula ꝓpulsaret

Ca^m. vñ. de trib̃ que in ope nr̃e
salutis sibi inuicem coopant̃.

Opus nostre salutis tres si-
bi inuicem coopantur. de9
angel9. homo. et de9 quidẽ qui
ni opetur. ipe vero ac tota volun
tate et vtiq; p se ipe sufficeret z
absq; aminiculo horũ. hñ aũt sine
ipo pñt facere nihil. ergo qd̃ ex
illis in opus asciuit ministerñ hu
ius nõ sibi solaciũ sz profectũ q̃si
uit illis. Nã hominib̃ quidẽ me
rita locauit i ope q; vnusq̃sq; f^m
ꝓpriũ laborem mercedem accipi
et siue qui in fide plantat siue q̃
rigat qd̃ plantatũ fuerit. Ange
lorum aũt cũ ad salutem huma
ni generis ministerio vtiẽ nõne
facat vt ab hoib̃ angeli diligant̃

Iam q; ab angelis hommes dili-
gantur in de vel maxime aduer-
ti potest q; antiqua sue ciuitatis
damna ex hominibus resartiri an
geli non ignorant. nec alñs pro
fecto regi legib̃ regẽ caritatis
decebat q̃ pñs ipoꝝ qui pariter
regn̄aturi sũt mutuisq; amoribus
et puris affectõib̃ in inuicem et
in deũ. Est aũt in modo operan-
di dn̄a multa pro cuiusq; nimiꝝ o
perarñ dignitate. de9 nempe fa-
cit qd̃ vult sola ipa facilitate vo-
lendi. sine estu. sine motu. sine p
iudicõ loci vel tpis vel cause vel p
sone. Porro angel9 nõ absq; mo-
tu opat̃ tã locali q̃ tempali sine
estu tñ homo aũt nec ab estu ani
mi nec a motu corpis aliq; lib̃ ẽ
operando.

Capitulũ. viñ de triplici benedi
ctione. in quibusdam sentencñs.

Triplex nob̃ necessaria ẽ bñ
dictio. preueniẽs. adiuuãs
et cõsũmans. ꝑma misericordie. se
cũda gracie. tercia glorie. proue
nit misericordia conuersionẽ. adiu
uat gracia conuersacõm. ꝑficit glo
ria consũmatõm. Nisi trinã hanc
benedictõm de9 dederit non pt̃
terra nr̃a dare fructũ salutis. ne
q; em̃ aut inchoare bonũ donec
a misericordia preueniam̃. aut a-
gere bonũ donec adiuuem̃ a gr̃a
aut consũmari in bono possum9
donec gloria repleam̃. Verum in
hñs trib̃ non immerito dulciꝰ
sapit ea que nõ modo immeritos
sed et male meritos preuenit. vt
dũ adhuc filñ sum9 ire z operam̃

opa mortis. ipe cogitet sup nos cogitatões pacis. et ne petenti bꝰ quidē iño et impetētibꝰ. nō ī uocantibꝰ sed prouocantibꝰ. nō ĩterpellantibus sed eciam rebel lantibus spm̃ bonū. spiritū vite spiritum adopcionis largiat. q̄d illi anime dulce sapiat cui mise ricordia tāta nō sapit. Proīde benedictio dulcedinis nominat ea que preuenit. q̄a que adiuuat fortitudinis. que consūmat ple nitudīs est.

Ca^m. ix. de triplici gratia. ī ꝑ mone de assumptōne beate vir ginis.

Triplicem gratiam diuinit9 accepim9. vnā qua conuer timur. aliā qua ī temptacioni bus adiuuamur. terciā qua pro bati remuneramur. Prima nos ī iciat per quam vocamur. secunda prouehit qua iustificamur. terci a consummat qua glorificam̃. Et prima quidem beneplacitum est secunda meritum. tercia premi um. de prima dictum est. de ple nitudīne eius nos omnes accepi mus. de duabus reliquis dictum est ꝛ gratiam pro gratia id ē mu nera eterne glorie pro merito tē poralis milicie.

Ca^m. x. de iustificatione dei a filiꝭ suis. ī quibusdam dictis.

Christus dei virtus et dei sa pientia iustificatur. sancti ficatur. glorificatur a filiꝭ suis Dicam9 ergo primū quomodo sa pientia iustificatur a filiꝭ suis Flagellat deus omnem filiū quē diligit. sed ī inicio flagelli dum adhuc sb̄ lege est serui et nescit quoniam filiꝰ dei erit murmurat se aūt innocentem. deū vero cru delem pnūciat. huic autē cristus dei virtꝰ apparet sed non dum sa pientia. quia per flagellum potē tiam virtutis sentit. sed non dū sapientie suauitatem per intelle ctū capit. Hunc talem sapīa attī git fortit̃ p flagellū. et disponit suauit̃ p intellectū. dū ei inspirat gaudē ī tribulatōibꝰ. scire q̄nā tribulatō pacīam opat̃. pacīa p batōm. pbatō vero spem. spes au tē nō confūdit. ꝛ iā se nō q̄ ꝑuū pu niri. sz̄ q̄ filiū p flagella eruditi cognoscit. vt hēditatem capiat se pōtorē. deū vero pnūciās. iusti ficat ī se mīrem sapīam. Sed q̄d pdest pōta mt̃ flagella confiteri. Si nō ab eisdē p otinencie sāctitatē abstineas. q̄lis pr̄ talis sit filius et ī scīmonia filioꝝ nom̃ prīs sā ctificat̃. Sāctos eos dicim9 quos firmos ī ꝓpōito otinencie ab hu ius seculi ñ solū illicitis actōibꝰ sed impudicis locucōibꝰ abstinē videm9. sed q̄ sapiēs filiꝰ glīa ē prīs. necesse est vt non solū non sanctificet̃ ab eo mater sapiētia p otinencie stabilitatē. sz̄ eciā gl̄i ficet̃ p boni opis fructificatōnē Vñ. psal. filiū sapie describēs ait Iocūdꝰ hō q̄ miseret̃ ꝛ commodat ꝛ vē breuis ꝛ pfecta dīo sapiētis Iocūdꝰ em̃ int̃ flagella confitēdo de lictū gaudet illō p pñtē tribula tionem deleri. Miseretur anime sue placēs deo p otinēcie decorē

comodat proximo fructū bone o
opationis · et hic est iustus red=
dens vnicuiq; qđ suū est · deo cō=
fessionem. sibi misericordiā · pxi=
mo caritatem · sic autē iustificat
sapiencia a filiis suis · per cōfessi
onē peccatorū · p cōtinencie bo
nū · glorificatur p boni opis fru=
ctificationem ·

De triplici ministerio ministrorū
cristi. m quibusdā dctis · Ca^m. xi

MInisteriū ministrorū cristi
triplex est · seruitutis · caritatis
dignitatis · ministeriū seruitutis
corpis castigatio · caritatis men
tis deuotio · dignitatis corpis cō
secratio · Primū fit in afflictōne
scđm in hilaritate · tercīū in hu=
militate · primū est sacrificiū ti=
moris · scđm amoris · tercīū laud ·

Ca^m. xii · de trib⁹ modis quib⁹
nos dilexit de⁹ · sup cant · ꝑmone

DIlexit nos de⁹ dul · a · xx ·
citer · sapient · fortiter · dul
ce nempe dixerim · q; carnē indu
it · cautū q; q; culpā cauit forte q;
mortem sustinuit · Illā quos sane
i cane visitauit carnlit tn neq; q;
amauit · sed in prudencia spiritus
itaq; quos in carne q̄siuit dilexit
spū · redemit in virtute plenū · pr
sus omnis suauitatis dulcedine
videre hominē hois conditorem
at dū naturā prudent se legit · a
culpa ecīā potent mortē ꝓpulit
a natūa · in carnis assumptiōe d=
descendit mihi · in culpe vitatō
ne consuluit sibi · in mortis susce
ptiōe satisfecit pri · Amic⁹ dul=
cis · consiliari⁹ prudens · adiutor
fortis · huic secur⁹ me credo qui
saluare me velit · nouerit · possit
Ergo nisi amasꝫ dulciter nō me
in carcere requisisꝫ illa maiestas
sed iunxit affectōi sapiam · q̄ ti=
rannū deciperet · iunxit et paciē=
tiam qua placaret offensū deum
patrem ·

Ca^m · xiii · de triplici modo diligē
di deū · sup cant · ꝑmone · xx^o ·

DIsce xp̄iane a cristo quēad=
modū diligas cristū · disce a
mare dulciter · amare prudenter
amare fortiter · dulciter ne ille=
cti · prudenter ne decepti · fortit
ne o;;ssi ab amore dñi auertam̄
ne mundi gloria seu carnis volu=
ptatib⁹ abducaris · dulcescat ti
bi p̄ hīs sapia crist⁹ · Ne ve sedu
caris spū mendacī et erroris · lu=
cescat tibi veritas xp̄s · ne adūsi
tatib⁹ fatigeris · confortet te ꝺ
tus dei xp̄s · Zelū tuū inflammet
caritas · informet scīa · firmet cō
stantia · sit feruid⁹ · sit circūspe=
ct⁹ · sit inuict⁹ · ne tepore habeat · nec careat discretiōe · nec
timidus sit · dilige dn̄m deū tuū
toto et pleno cordis affectu · di
lige tota ratiois vigilantia ⁊ cir
cūspectione · dilige ⁊ tota virtu
te · vt nec mori pro ei⁹ amore pti
mescas · sit suauis et dulcis affe=
ctui tuo dn̄s ihesus · contra ma
le vtiq; dulces vite carnalis ille
cebras · et vincat dulcedinē dul=
cedo · sed sit nihilomin⁹ intelle=
ctui preuia lux et dux ratioi · nō
solū ob cauendas heretice fraud
decipulas ⁊ fidei puritatē ab eoy

ꝛſucñs cuſtodiendā. ꝛtū vt cau
tus qꝫ ſis nimiā ⁊ indiſcretā ꝛhe
menciam in tua uerſatione vi-
tare. Sapientia eſt dꝰ. ⁊ vult ſe
amari non ſolū dulciter ſed et ſa
pienter. Alioqñ facillime zelo tu
o illudet ſpūs erroꝛis ſi ſcientiā
negligas. Nec habz callidus ma-
chinañtū efficaciꝰ ad tollendā
de coꝛde dilectionē. quā ſi effice
re poſſit vt in ea incaute et ñ cū
ratione ambuletur. Sit eciā foꝛ
tis et conſtans amoꝛ tuꝰ. nō ce-
dens terroꝛibz. nec ſuccūbens la
boꝛibz. Ergo amemꝰ affectuoſe
circūſpecte et valide.

¶ Caᵐ. xiiñ. Quid ſit deū diligē
toto coꝛde tota anima tota vir-
tute. vbi ſupꝛa.

Non abduci blādicñs. ñ ſedu
ci fallacñs. nec murmñs frā
gi. toto coꝛde. tota anima. tota
virtute diligere eſt. Et nota a-
moꝛem coꝛdis quodammodo eſſe
carnalem qꝫ magis erga carnem
criſti et que in carne criſtꝰ geſſit
vel paſſit coꝛ hūanū afficiat. Hoc
repletus amoꝛe ad omnem faci-
le huiuſmodi ſermonem com-
pungitur. Nihil audit libentiꝰ
Nihil legit ſtudioſius. nihil fre
quentius recolit. nihil ſuauius
meditat. Aſtat oꝛāti hoīs dei ſa
cra ymago aut naſcentis aut la-
ctentis aut docentis aut moꝛiē
tis aut reſurgentis aut aſcendē
tis et quicquid tale occurrat vel
ſtringat neceſſe eſt. animam in
amoꝛe virtutū vel carnis extirpz
vicia fugiat et illecebꝛas deſideꝛia
ſedet. In carnis ergo deuotione
interim conſolet qui vuiificantē
ſpm̄ non dū habz eo dūtaxat mō
quo habēt illi qui aiūt Et ſi cog
nouimꝰ criſtū ſcōm cāñ ſed nūc
iam nō nouimꝰ. Nā alias quidem
neqqm̄ ſine ſpū ſācto vel in carne
diligit xp̄s ⁊ ſi ñ in illa plenitu-
dine. Cuiꝰ tñ menſūra deuotōis
hec eſt vt totū coꝛ ſuauitas illa
occupet. totū ſibi ab amoꝛe vniū
ſe carnis ac carnalis illecebꝛe vē
dicet. hoc ꝺ̄ꝑe toto coꝛde diligē
eſt. oñe qd̄ blanditur de carne p
pꝛia vel aliena ſacroſācte carnis
amoꝛi poſtponē in quo et mundi
gliam eqꝫ ꝺ̄ꝑhendo qꝫ gl̄ia eſt cā
nis et qui ea delectant carnales
eſſe nō dubiū ē. Bonꝰ amoꝛ iſte
p quē vita carnalis excludit otē
nit et vincit mūdꝰ. Proficit aūt
in eo cū ſit et rationalis. pꝛofici
tur cum efficitur ſpiritalis. Pō
ro rationalis tunc eſt cum in om
nibz que oportet de criſto ſenti-
ri fidei ratio ita firma tenet: vt
ab eccleſiaſtici ſēſus pūitate. nul
la veri ſimilitudine. nulla hereti
ca ſiue diabolica circūuentiōe de
uietur. Itemqꝫ cum in pꝛopꝛia ꝺ
uerſatione illa cautela ſeruatur
vt diſcretionis meta nulla ſup-
ſticione vel leuitate. vel ſpiritus
quaſi feruentioꝛis vehemencia ex
cedatur. Et hoc eſt tota anima
deum diligere. Qꝫ ſi et adiuuan
tis ſpiritus vigoꝛ tantus acce-
dat vt nulla in laboꝛum vel toꝛ
mentoꝛum. ſed nec moꝛtis me-
tu iuſticia vnquam deſeratur

In hoc ecia tota virtute diligi/
t et e amor spiritalis. qd nimirū
nomen huic spāliter amori con/
gruē puto ob prerogatiuā vtiq
plenitudis spūs qua precellit

Ca^m xv: de triplici libertate q̄/
rū vltima sola liberū arbitriū no
mmatur. in libro de gcia et libe/
ro arbitrio

Est em libertas a pcto. ꝛ qs
in carne peccati a pcto sibi
vendicat libertatem. hac igit li
bertate dictū merito neqqm opi
nor libey arbitriū Est em liber/
tas a miseria sed nūquid et istam
qspiā sibi in hac mortalitate p̄su
mit. Et hac itaq liberū arbitr
ū noiari nō immerito abnuimus
Est vero quā magis ei ogruē ar/
bitror libtatem. qm dicē possu/
mꝰ a necessitate. eoq necessariū
solūtario otrariū esse videatur
Siquidē quod ex necessitate fit
iam non est ex solūtate et econ/
tra similiter. Vey libtas a nece
ssitate eque z indīnter deo vni/
uersoq tam bone q̄ male rōnali
uenit ature. Nec peccato nec
miseria amittit nec minuit. nec
maior in iusto est qm in peccato/
re. nec plenior in angelo q̄ in ho
mine. Manet nāq libertas solū/
tatis eciā vbi sit captiuitas pec
cati tam plena quidem in malis
qm in bonis. sed in bonis ordīna/
tior. tam integra q̄ pro suo mo/
do in creatūa q̄ in ature. sed in il
lo potentior. Qz aūt solent ho/
mines oqueri et dicē. volo habere
bonam solūtatem et nō possum
neqū aqm huic p̄scribit libertati
et qi vim aut necessitatem in hac
parte voluntas paciatur. ꝛ pla/
ne illa libertate que dr a pecca/
to se carere testatur Nā qui vult
habere bonā solūtatem probat
se habere solūtatem. Non enim
vult habere bonā solūtatem ni/
si per solūtatem. qd si solūtatē
et libertatem sed libertatē a ne/
cessitate. non a peccato nempe
vt non valeat cū velit habere bo
nam. sentit quidem deesse liber
tatem sed pfecto libtatē a pec/
cato quo vtiq dolet p̄mi non pi
mi solūtatem. qmqm iam procul
dubio vtcūq bonam habet q̄ ha
bere vult. bonū quippe est qd nō
vult. nec possꝰ bonū nisi bona vo
luntate. sic nec velle malū nisi m̄
la solūtate. Cū bonū volumꝰ bo
na est voluntas. cū malū volumus
mala est solūtas. Vtrobiq volu
tas et vtrobiq libtas. Cedit siq̄
dem solūtati necessitas. Cū aūt
non valemꝰ qd volumꝰ. sentimꝰ
quidem ipam quodāmō liberta/
tem peccato esse captiuā vel mi
seram non tn amissam. Ex hac
ergo tm libertate qua libey est
solūtati seipam iudicare vel bo/
nam si bono. vel malam si malo o
senserit. quippe que in neutro ni
si certe volendo osentire se sentit
liberū arbitriū credimꝰ noiari.

Ca^m. xvi. de triplici liberta/
te quarū prima est nature. secū/
da gracie. tercia vite vel glorie.
m libro de gracia et libero arbi
trio.

Dum igitur triplex sit ꝓpo-
sita libertas. a pcto. a mise-
ria. a necessitate. hãc vltimo lo-
co positam tulit nobis in condi-
tione natura. in ꝑmam restaura-
mur a gratia. media nobis reser-
uatur in priam. Dicatur ergo ꝑ
ma libertas nature. scda gratie
tercia vite vel glie. Primo nẽpe in
liberam solũtatem ac solũtariã
libertatẽ cõditi sum9 deo nobilis
creatũa. Prima ergo liberas ha-
bet multum honoris. secũda plu-
rimũ z virtutis. nouissima cumu-
lum iocũditatis. Ex ꝑma quippe
prestamus ceteris animantibus
in secũnda carnem. per terci am
mortem subicim9.

Ca^m. xvñ. Quid sit iudiciũ. qd
consilium. quid complacitum. in
libro vbi supra.

Iudicñ est discern ere q̃d li-
ceat vel nõ liceat. csilñ pro
bare quid expediat vel non expe
diat. complaciti experiri quid li
beat vel non libeat. Vtinã tã li-
bere nobis consulerem9 qm̃ libe-
re de nobis iudicamus. vt quem
admodũ libere per iudicium lici
ta illicitaq; decernim9. ita ꝓ con
silium et licita tanq; comoda no
bis eligere. et illicita tanquã no
xia respuere liberum haberemus
Iam eñ non solum liberi arbitrñ
sed et liberi ꝓculdubio consilñ
ac ꝓ hoc a peccato liberi essemus
Sed quid si totũ solumq; quod ex
pe diret vel liceret eciam liberet
Nõne liberi quoq; esse complaci
ti merito diceremur. quippe q̃ ab
omni pinde qđ displicere potest
hoc est ab oñi nos miseria libe-
ros sentirem9. Nũc aũt cũ mul-
ta ꝓ iudiciũ vel ad mittẽda vel ob
mittenda esse decernam9 que tñ
ꝓ consiliũ nequaqm̃ ꝓ iudicij rec-
titudine aut eligim9 aut contẽ
nim9. Cursũq; qz nõ omnia q̃ tan
qm̃ recta et comoda cõsulte obꝑ
uam9. eciã vt bñplacita libenter
amplectim̃. sed insup quasi dura
et molesta vix equanimit ferre p
duramus. liquetq; liberũ nec cõ
siliũ habem9 nec cõplacitũ. cer
tissime aũt habituri sum9. q̃niã
libey a necessitate arbitriũ. qđ
nũc cũcte rõli creatũe omũe vide
t. erit eciã in electis hominibus
vti iã in sãctis est angelis. et cau
tũ a peccato et tutũ a miseria. ꝓ
bãtibꝫ tandẽ triplicis libertatis
felici experientia que sit bona vo
lũtas dei ac bñplacẽs ac pfecta
qđ qz nec dũ est. sola interim ple
na integraq; manet in hominibꝫ
libertas arbitrñ. Nam libertas
consilij ex parte tantũ. et hoc in
paucis spiritalibus cum carnem
suam crucifixerunt cum vicijs z
concupiscencijs quatinus iam nõ
in eoy mortali corpe regnet pctũ
Porro vt ñ regnet libtas facit csi
lñ vt ñ desit ex integro captiuitas
est liberi arbitrñ. Iam de liber-
tate cplaciti in hoc seculo neqm̃
q̃d dicem9. vbi vix sufficit diei m̃
licia sua. vbi vita hominis tem-
ptatio est super terram. vbi to-
tum videt occupare miseria. vbi
noctes dieq; in merore ctinuãt

VIII

Nullū profecto temporis spaci ū oplacito vacuū relīquitur. hñ tamen ī hac carne raro licet raptiq; complaciti libertate fruū tur. qui cū maria optimam partem elegerūt que non auferetur ab eis. qui eñ iam tenēt quod auferendū non est experiūtur vtiq; quod futuꝝ est. sed qđ futurū est felicitas est. Porro felicitas ⁊ miseria eodem tpe simul esse non pñt. quotiēs igr̄ per spm̄ illā pticipāt totiens istam nō senciūt Itaq; ī hac vita soli contemplatiui pñt vtiq; frui lībtate oplaciti et hoc ex parte ⁊ pte modica satis viceq; rarissima. Porro libertate osilī fruit ecīā q̄libz iustus. ex parte quidem sed nō modica. Ceterū libertas arbitrī cūctis pit ratōe vtentibz ouenit non mior quantū ī se est ī malis q̄ ī bonis tam plena ī hoc seculo qm̄ ī futuro.

Ca^m. xviī. de triplici solūtate libera bona et mala. ī libro de g̃tia et libero arbitrio.

Libera solūtas nos facit nostros. mala diaboli. bona dei Creati quipe quodāmō nr̄i ī liberā solūtatem quasi dei efficiī p bonā solūtatem. porro bonam facit q̄ liberā facit. ⁊ ad hoc bonam vt sim9 aliquod īmiciū creature ei9. quoniā expedit pfecto nob magis omnīo non fuisse qm̄ nr̄os permanere. dū ergo p malā solūtatem sum9 diaboli quodāmodo ītermī non sum9 dei. sic tūc cū per bonā solūtatem efficimur dei desinim9 iam esse diaboli. nemo siquidem pt̄ duob9 dñis seruire. Ceterū siue dei sum9 siue diaboli non tñ silr̄ desinim9 esse ⁊ nostri. manet quipe vtrobiq; libtas arbitrī p qm̄ maneat ⁊ causa meriti. q̄tin9 merito vel puniam̄ mali q; tanq; liberi ex ꝓpria effici ñ solūtate. vel glificem̄ bonique ñ eq; solūtarī esse nō possum9. Ua ne diabolo nr̄a nos mācipat solūtas. nō ip̄i9 pt̄as deo subicit ei9 gr̄atia non nr̄a solūtas. nostra quipe solūtas bona quod fatendū est a bono dō creata. perfecta tñ non erit quousq; suo ca tori pfecta subiecta sit.

Ca^m. xix. de triplici bono qđ habz ī se pfectio bone solūtatis ī li^o de gr̄atia et libero arbitrio

Velle malū defect9 quidem solūtatis. bonū velle profect9 eusdem. Sufficere aūt ad omne quod solum9 bonū ip̄i9 pfectō. vt ergo velle nr̄m qđ ex libero arbitrio habem9 perfectū habeam9. duplici gratie munere indigem9. et vero videlicz sapore. qđ est solūtatis ad bonū ouersio. et pleno ecīā posse qđ est eiusdem ī bono ofirmatio. porro pfecta ouersio est ad bonū vt nihil libeat nisi quod deceat vel liceat. perfecta ī bono confirm̄tio vt nil desit iam qđ libeat tūc deinde perfecta erit solūtas cū plene fuerit bona et bene plena habet siquidem ī se duplex bo^m ab micio sui. vnū quidem generale ex sola creatōne quod a bono

ſcilicet deo non potuit creari ni
ſi bona. alterū ſpeciale ex liber-
tate arbitrij in qua ad ymaginez
vtiq; ipſius qui creauit eſt con-
dita. quod ſi hijs duobꝫ bonis ac
cedat et terciū conuerſio in crea
torem reputabitur non inmeri-
to perfecta bona. Bona nimirū
in vniuerſitate. melior in ſuo ge-
nere. optima ex ſui ordinatione
Eſt aūt ordinatio omnimoda a
uerſio voluntatiſ ad deū et ex tota
voluntaria deuotaq; z ſubiecta.
¶ Ca^m. xx. de libero arbitrio. a-
ſilio et complacito vbi ſupra.

Ad liberum arbitriū quantū
in ſe eſt n̄ ptinet poſſe ve lſa
pe ſed tm̄ velle. Nec potentē fa-
cit creaturā nec ſapientē. ſed tā
tum ſi volens eſſe deſerit. liberū
arbitrium amiſiſſe putanda erit
Vbi em̄ non eſt voluntas. nec li
bertas: Non dico ſi velle bonū. ſz
ſi velle omnino creatura deſerit
faciendum ſine contradictione
Vbi iam non ex volūtate boni-
tas. ſed ip̄a e toto voluntas pe-
rit et libex deperit arbitriū. Ad
ſi velle tantum bonum non pote
rit. ſignum eſt q̄ ei deſit libex n̄
arbitrium ſed conſilium. Si autē
non quidem velle. ſed ad id quod
iam vult bonum ei poſſe defuerit
noūerit ſibi deeſſe liberum com
placitū nō libex piſſe arbitrium
ſi g̃ libex arbitriū ita vbiq; ſequi
tur voluntatem vt niſi illa peni-
tus eſſe non deſinat iſto non ca
reat. voluntas vero ſicut in bono
ita et in malo eq; perdurat. equs
profecto et liberum arbitrium
tam in malo qm̄ in bono integrū
perſeuerat. Et quomō eciam vo
luntas poſita in miſeria non de
ſinit eſſe volūtas. ſz dr̄ z ē miſera
volūtas. ſic̄ et libera volūtas ita
nec libex arbitriū deſtruē. ſiue q̄
tū in ſe ē aliq̄ inmmuē poterit. q̄
cunq; aduerſitas vel neceſſitas.
Sz licet vbiq; pariter ſine ſui di
minutione perduret. non tamē
pariter ſicut de bono potuit per
ſe in malum corruere. ita quoq; p
ſe de malo in bonum poterit re-
ſpirare. Nēo putet ꝓinde dictū
liberum arbitrium q̄ equa inter
bonum et malū poteſtate vel fa-
cilitate verſetur. cum cadere q̄-
dem per ſe potuerit. non aūt re-
ſurgere niſi per deū ſpiritū. Nūc
igitur ex eo potius liberum dici
tur arbitriumtquod ſiue in bono
ſiue in malo eque liberam facit
voluntatem. cū nec bonus q̄ſpi-
am nec item malus dici debeat
aut eſſe valeat niſi volens. Ta-
li iam ratione non incongrue di
cetur ad bonum ſeu ad malū ha-
bere equalit̄. quod vtrobiq; vide
licet par ſit ei non quidem in e-
lectione facilitas. ſed in volun-
tate libertas. Hac ſane dignita-
tis diuine prerogatiua rationa-
lem ſingulariter creaturam cō-
ditor inſigniuit. quod ſui quodā
modo iuris in hac parte exiſte-
ret. quatinus non niſi ſua volū-
tate aut mala fieret et inuite dā
naretur.

Non q̄ ei ꝓpria sufficere possȝ so-
lūtas ad salutem. sed q̄ eam nul
laten9 sine sua solūtate conseq̄-
ret. nemo q̄pe saluat̄ inuitus.

¶ Ca^m. xxi. de triplici opatione
dei. prima. s. per quam sine q̄ cō-
tra quam. tercia cū qua opat̄ i li-
bro de gr̄a et libero arbitrio.

Operatur d̄9 illorū salutem
quorū noia sūt in libro vite
aliqñ p creaturam sine ip̄a. aliqñ
p creaturam contra ip̄am. multa
profecto fiūt hominib⁹ salubria
p insensibilem z item p irrōnalē
creaturam. que idcirco dixi fieri
sine ip̄a q̄ non queat intellectu
carens esse vel conscia. multa q̄ȝ
multorum facit vtilia d̄eus. per
malos siue hoīes siue angelos. sȝ
quoniā inūtos ideo contra ipsos
nam dū nocere cupientes iuuāt
quantū alīs valet vtilis actō tā
tū ip̄is peuersa nocet intencio
Porro per quos et cū quib⁹ opat̄
de9. boni sūt angeli vel hominēs
q̄ qđ vult d̄9 et agūt et pariter
solūt. qui em̄ in bono quidē ope-
re quod complēt solūtate conse
ciūt. op9 omnino quod p eos de
us explicat ip̄i cōmunicāt. vide
am9 scđm triplicē operationem
dei quā posuim9 quid creatura q̄
q̄ pro suo ministerio mereat̄. z il
la quidem per quā et sine qua fit
quod fit. quid quidem mereri p̄t
quid illa otra quā fit nisi irā. quid
et cū qua fit nisi gr̄am. in p̄ma ita
q̄ nulla. in sequēti mala. in vlti-
ma bona merita ꝺquirūtur. nec
em̄ pecudes cū per eas bonū aut
malū aliquod fit: boñi quippiam
merentur aut mali non habent
quippiā vnde bono maloue consē
ciant. Multom in9 autē lapides
cū nec senciant. Ceterū diabol9
vel homo mal9 cū vigeant et vi-
gilent racione iam quidē meren
tur sȝ nō nisi penā pro eo q̄ a bo-
no dissenciāt. quicūq̄ aūt ex cō-
sensu solūtatis obediūt reposita
sibi cōfidūt coronā iusticie. vti-
tur ergo in salutem suoȝ irrati-
onabili et item insensibili crea-
tura tanq̄ iumento vel instrumen
to que iam expleto opere nusq̄m
erūt. vtiť rationali creatura sed
maliuola q̄si virga disciplie quā
correcto filio in ignem p̄ncipiet tā
quā inutile sarmentū. vtitur an
gelis z hominib⁹ bone solūtatis
tanquā ꝺmilitonib⁹ et coadiuto-
rib⁹ suis quos pacta victoria am
plissime remunerabit. Ibi itaq̄
deus homini merita benigne cō-
stituit vbi per ip̄m et cū ip̄o bonī
opari quippiam dignanter institu
it. hinc adiutores dei cooperato
res spūs sancti, pmeritores regni
esse nos presumim9 quod per con
sensū vtiq̄ voluntariū diuine solū
tati coniungim̄.

¶ Ca^m. xxii. de bona cogitatiōe
consensu z opere que tria d̄9 o-
peratur in nobis. in libro de gra
tia et libero arbitrio.

Deus tria hec. hoc est bonū
cogitare. velle. perficere operat̄
in nobis. primū in nobis. scđm no
biscū. terciū per nos facit. Siqui
dem immittendo bonā cogitatōz

nos preuenit·immutando et ma
lam voluntatem sibi per consen
su ungit ministrando et consen
sui facultatem vel facilitatem fo
ris per apertum op9 nostrum in
tra nos opifex innotescit. Sane
ipi nos preuenire nequaqm̃ possu
m9. Qui aũt bonũ nemimẽ inue
nit. nemimẽ saluat quem non p̃
uenit. A deo ergo sine dubio no
stre fit salutis exordiũ nec p nos
vtiq nec nobiscum·verum sensus
et opus et si ex nobis non iam ta
men sine nobis·nec p̃mũ vtiq in
quo quippe nos nil facim9. nec vl
timũ quod et plerũq extorquet
aut timor inutilis aut simulatio
damnabilis·sed tantũ mediũ no
bis reputat in meritũ. Sola nẽ
pe interdum bona voluntas suffi
cit·cetera non prosũt si sola de
fuerit·non prosũt dixerim sed a
genti non cernenti. Valet itaq
intentio ad meritũ·actio ad ex
emplum·vtrũq preueniens co
gitatio tantũmodo ad exercitã
dum. Cum hec ergo inuisibiliter
intra nos ac nobiscum actitari sẽ
timus·soli gratieq attribuamus
Ipa liberũ excitat arbitriũ cũ se
mimat cogitatũ. sanat cũ mutat
affectum. roborat vt p̃durat ad
actum·seruat vt non senciat de
fectum· Sic aũt ista cũ libero ar
bitrio operatur. vt tm̃ in primo
illud preueniat in ceteris comi
tetur·Ad hoc vtiq preueniẽs vt
iam sibi deinceps cooperent·ita
tamen q̃ a sola gratia ceptũ est
pariter ab vtroq perficitur vt
mixtim non sigillatim. simul nõ
vicissim per singulos profect9 o
perent·non partim gra. nõ par
tim liberũ arbitriũ sed totũ sin
gula opera in diuiduo peragunt
totum quidem hoc·et totum illa
sed vt totũ in illo sic totũ i illa·

¶ Ca^m·xxiiij·de triplici opatiõe
quarum prima creatio est·secun
da reformatio· tercia cõsũmatio
in libro vbi supra·

Quearis saluaris. sanaris q̃d
hoc tibi ex te o hõ. Nec cre
are q̃ nõ eras. nec iustificare pec
cator·nec mortu9 poteras teip
sũ resuscitare·vt cetera p̃termit
tam boñ· que aut sanandis ne
cessaria sũt aut saluãdis repoita
quod dicimus de primo patz et de
vltimo·sed et de medio nemo du
bitat nisi qui ignorant dei iusti
ciam et suam volens constituere
iusticie dei non est sbiectus·quid
em̃ agnoscis creantis potentiam
saluantis gloriam et sanantis ig
noras iusticiam· Quis est qui ig
norat dei iusticiam. qui seip̃m iu
stificat. qui merita sibi aliũde p̃
sumit qm̃ a gratia· Ceterũ qui fe
cit vt saluaret eciã dat vnde sal
uet. ip̃e inquã merita donat q̃ fe
cit quibꝫ donaret. Igitur qui re
cte sapiunt· triplicem cõfitent̃
operationẽ·non quidẽ liberi ar
bitrñ sz diuine gre in ipo siue de
ipo·p̃ma catio. scda reformatõ. t
cia ẽ sũmatõ. p̃mo nãq in xp̃o e
ati i libtatẽ volũtatis. scdo refo
mañ p xp̃m i sp̃m libtatis cũ xp̃o
deinde sũmãdi i statũ eternitatis·

Siquidem quod non erat in illo creari oportuit qui erat p formã reformari deformem. mẽbra nõ p fici nisi cũ capite. Cũ igitur consũmatio fieri habeat de nobis. si ue eciã in nobis non aũt a nobis Creatio vero facta sit et sine nob. sola que nobiscũ quodãmõ fit ꝑpter consensũ solũtariũ nostrũ in merita nobis imputabitur reformatio.

Ca^m. xxiiij. de intentione. affectione et memoria. in libro de gr̃a et libero arbitrio.

PEr virtutũ exercicia ꝓficit interiorem nim hominẽ renouari de die in diem. dũ et intẽtio terrenis incuruata curis. demiss paulatim ad supna resurgit et affectio circa desideria lãguẽs sensim in amorem spũs cõualescit et memoria veterũ operũ turpitudine sordens. nouis bonisq; actibus cõdidata in dies hilarescit. in hõis nẽpe tribus interior renouatio ꝓsistit. rectitudine. s. intentionis. puritate affectionis. recõdatione bone opationis per quaz bene sibi conscia memoria enitescit. Verũ hoc cũ certũ sit diuino in nobis actitari spũ. dei sũt munera. quia vero cũ nostre solũtatis assensu nr̃a sũt merita. deus ergo auctor est meriti. qui et solũtatem applicat operi et op9 explicat solũtati. alioqñ si ꝓprie appellent ea que dicim9 nr̃a merita spei sũt quedam semmaria. caritatis incentiua. occulte predestinatõis indicia. futũe felicitatis preſagia. via regni. nõ causa regnandi. deniq; quos iustificauit nõ quos iustos inuenit hos et magnificauit.

Ca^m. xxv. de triplici fide. i q̃busdam dictis. ꝛc.

QVm venit dei filius factus est hõ qui erat deus. tanqm̃ bonus medicus dedit precepta. quib9 obſuatis. reformaretur salus amissa. vt vero preceptis faceret fidem. exhibuit signũ vt eorũdem preceptorũ psuaderet vtilitatem promisit beatitudinẽ. Est igr̃ fides alia preceptorũ. alia signorũ alia ꝓmissorũ id est qua credim9 in deũ qua credim9 deũ. qua credim9 deo. Credit aũt in deũ ẽ. i eũ sperare. et eũ diligere. p fidem signorũ credim9 deũ qui talia pt̃ et omnia potest. per fidem ꝓmissor̃ et credim9 deo. qui quitq̃d ꝓmittit veraciter complet. Similiter q̃ spes triplex est. et procedit de predicta triplici fide. Nam de fide preceptorũ orit̃ spes venie. de fide signorũ spes gratie. de fide ꝓmissor̃ spes glorie.

Ca^m. xxvi. de triplici caritate in quibusdam dictis.

Caritas ternario nostro colligitur de corde puro et cõscientia bona et fide n̄ ficta. puritatem debem9 proximo. cõscientiam nobis. fidem deo. puritas aũt est. vt quicquid agit̃ ad vtilitatem proximi vt ad honorem fiat dei. maxima tamen adhibenda est proximo. q̃ deo manifesti sum9. proximo autem nõ

possumus nisi in quantū nos illi cor nr̄m apim9. Consciaz bonā facit in nob duo. pnia et otinēcia qñ scilicet per penitenciā pecca ta omissa punim9 et per otinentiam deinceps punienda non cōmittim9 z hāc debem9 nob. Post hoc super est fides nō ficta. que deo vigilanter exhibenda est. vt nec propter proximū cui nos impendimus. offendamus deū. nec propter conscientiam quā per penitentiam z continētiā in humilitate custodire volumus. mīmus exequamur mandatorum dei obedientiam. et hec est fides non ficta. non ficta autem ponitur ad differentiam mortue fidei et ficte. Mortua fides est que sine operibus est. fides ficta que ad tēpus credit et in tempore tēptationis recedit. Vnde eciā ficta id est fragilis dicit. que suscepta quidem ex caritate. vitā mouere incboat ad bene operandū sz nō perseuerans deficit et morit tanqm̄ abortiua. qualis sit cuiuscq fides tribulatio probat. si cui9 deficit. deficit em̄ cum in caritate nō perseuerat ficta esse dinoscit si cuius perseuerat probata et perfecta censetur.

Ca^m. xxvñ. de triplici solicitudine in dilectione proximi hñda in q̄busdam dictis

Veritatis nos discipulos esse probemus diligam9 in unc̄ et in hac dilectōe triplici solicitudine vigilem9 q̄ de9 caritas est et omnē solicitudinem nr̄am debem9 illi. i. vt nascat. vt crescat vt fruct. Nascit si cibaueris inimicū si potū dederis ei q̄ hoc faciēs carbōes ignis congeres sup caput ei9. carbones igis sūt opa caritatis q̄ congerūt sup dia^m q̄ est caput oim in iq̄z vt ablato eo nascatur eis caput de9 qui est caritas. Crescit si necessitatem pacienti subueneris si volēti mutuari pstiteris. si amico animū tuū reparaueris. Seruatur si loquendo vel exhibēdo eciā q̄ nō vident necessaria amicorū volūtati satisfeceris Seruatur eciā z auget bono vultu. dulci fmone. hilari opatiōe vt caritatē quā vult9 z fmo radicāt: pia z hilaris opatō confirmz q̄ exhibitō opis pbatō ē dilctōis

Ca^m. xxviñ. de triplici vngento. sup cantica. sermone. v.

Est vngentū otricōis dlicta multa coplectēs. z ē vngentū deotōis otinēs bnficia ē et pietatis. pmū pūgitiuū dolorē faciens q̄ mouet ad cpūctōm amara recordatō pctorū. secundū temperatiuū. dolorem leniens diuine bonitatis intuitu consolationem dante. et sedante dolorem tercium sanatiuu eciam morbum expellens. Nunc de singulis disseramus. Est ergo vngentū qđ sibi aia coficit multis irretita cminib. si cū incipit cogitare vias suas cogerat cteratq m mortario cordis multas ac varias species suop pctop et intra estuantis pectoris ollā simul oia coquati gne quodā penitentie et doloris

Ecce hoc est vnū vngentū quo anima peccatrix sue confusionis ꝓmordia condire debet·plagisq; suis recentibꝫ adhibere. Primū nāq; sacrificiū deo spūs contribulat9·non est omīo spnenda nec vilis estimanda hūuscemōi vnctio cuius odor angelos ad exultationem inuitat·sed est vngentū tanto istō profecto preciosi9 qnto de meliorib composito spe ciebus·fit en vngentum hoc de diuinis collatis humano generi beneficns·Felix qui ipa studiose sibi colligere et ante mentis sue oculos digna cū gratiaꝝ actione reducē curat·profecto cū fuerit in vasculo pectoris pistillo crebre meditatiōis otula atq; contrita·deinde igne sancti desiderñ simul decocta oia et deinde ipm guata oleo leticie·erit vnctō lōge precōsior excellentiorq; pore Sed est vngentū quod ambobus longe ancellit·et hoc appellauerim pietatis·eoq; fiat de necessitatib pauperū·de anxietatibus oppressorum:de perturbatōnibus tristiū·de culpis delinquentiū ꝛ postremo de omnib quorūlibꝫ miseroꝝ erūnis eciā si fuerint inimici·despicabiles videnē spēs iste sed est sup omnia aromata vngētū quod ex eis conficit sanatiuū est·beati en misericordes quoniam ipi misericordiā osequētur Igit multe miserie collecte atq; oculo pietatis inspecte·ipe sūt spēs ex quib hoc vngentū optimū componitur·

Ca^{m}·xxix·de triplici modo cōfessionis.sup cantica·ꝑmoñ·xvi

Mne quod remordet cōscienciam confitere humilit pure fideliter·Nōnūquā audim9 aliquos reminisci ꝛ iactitare impudentissime mala sua preterita que verbigra aliquando vel fortit gladiatorio vel argute lrātorio gessere cōflicto. seu aliud qd ꝯ^{m} mūdi quidem vanitatem fauorabile. secūdū anime vero salutem nociuū pernicioſū damnoſū·Nō nulli talia rememorant quasi dolendo et penitendo·sed gloriā i intentōne captantes.omissa sua n diluūt sed seipos illudūt·Nā deus n irridet·non proditur aut ꝓnūcitur vetus fermentū illa confessione ꝯ statuit. Sed est confessio eo piculosi9 noxia quo sūtili9 vana .cū ipa ecia inhonesta et turpia de nobis detegē nō verem. n quia humiles sum9 ꝑ vt ee putem·appetere aūt de humilitate laudem humilitatis·est non virtus sed sūersio·Verus humilis vilis vult reputari. non humilis predicari·gaudet contemptu sui·ꝯ solo sane superbit q laudes otemnit.qd peruersi9·quidue indignius vt humilitatis custos confessio supbie militet·ꝛ inde velis videri melior vnde videris deterior Mirabile iactancie gen9 vt non possis putari sanct9 si non appareas sceleat9. At talis confessio spēm habens humilitatis. nō virtutem non solum veniam non meretur sed et prouocat iram·

b

Ecce cur humilem ꝓfessiõm esse debere dixi. oportet autem esse et simplicem in intentione ne fo te quia latet homines excusare ꝺ lectet si sit rea nec leuigare culpam que grauis est nec alieno obumbrare suasu. cum mutum nemo coegerit. Primũ illud non ꝓfessio ē ꝫ defẽsio nec placat sed prouocat. sequẽs monstrat ingẽtitudinem et quo minor reputatur culpa eo et minuitur gloria iudltoris. Sed eñ minus libenter beneficium datur quod min9 grate minusue necessarie prouenire sentitur. veniam sibi proinde abiudicant quando munus largitoris attenuant. qꝺ quidem omnis qui reatum suum verbis alleuiare conatur facit. gen9 excusatiõis est cum argueris tu alium incusare. porro excusare te velle quando corripieris non modo minime fructuosũ sed et pernicioſũ. merito quidem in animam peccat suam qui se excusat repellens proinde a se indulgentie medicinã et sic vitã sibi ore proprio intercludens et que nam maior malicia ꝙ propriam armari in salutem et ligue tue tem etipsũ mucrone cõfodere. Sit autem et fidelis confessio vt confitearis in spe de indulgentia non diffidens ne tuo te ore non tam iustifices qm̃ condemnes.

¶ Cam̃. xxx. de triplici sapĩa. cõdis. oris et opis. in q̃busdã sent.

Sapientia cordis est in peni
tudine peccatoꝝ ꝓteritorũ
in contenptu presentiũ como
dorum. in desiderio futurorũ ꝓ
miorũ. Inuenisti plane sapienti
am si prioris vite peccata defleas
si huius seculi desiderabilia par
ũpendas. si eternã beatitudinem
toto desiderio concupiscas. inue
nisti sapientiam si tibi horũ sin
gula sapiunt prout sũt et hec q̃
dem amara et omnino fugienda
Ista quoq; caduca et transitoria
contemnenda. illa vero vt per
fecta bona totis appetenda desi
derñs. intimi quodam animi sapo
re diiudices et discernas sane in
hñs tribus. ore affluis sapientia
vel prudentia si sit in ore confessi
o proprie iniquitatis sit gratiarũ
actio et vox laudis sit etiam ꝓmo
edificationis. Mimirũ corde cre
ditur ad iusticiam. ore aũt ꝓfessi
o fit ad salutem. atq; in principi
o sermonis iustus accusator ē sui
Nam in medio magnificare dñm
in tercio q̃ si eaten9 affluit sapi
entia edificare proximũ debz. An
vero et in opere affluendum ē sa
pientia et maxime. Queram9 er
go ꝛ in opere triplicẽ affluentiã
Itaq; puto ego ꝙ ad op9 ptinet
copiose satis affluẽ sapĩa. q̃cũq;
otinẽt pacient obedient uersã
tur tantũ vt fidelis obĩa ꝓpriam
mortificet so lũtatẽ. humilis cõ
tinẽcia cãnalẽ pit ꝛ sc̃arẽ amputet voluptatẽ hilaris pacia vtrã
q; similr̃ ꝛ corporalem. s. et mũdi
alẽ viriliter sustineat aduũsitatẽ

¶ Cam̃. xxxi. de triplici mõ reũtendi ad dñm. in q̃busdã sent.

Qui volūt venire post me. p me. ad me. Post me qz veritas sū. p me qz via sū. ad me qz vita sū. Qui vult venire post me abnegz semetipm z tollat crucē sua ā et sequat me. Tria ꝓposuit xps dei virtus. dei sapiencia. angelꝰ magni ꝺsiliū anime ratōnali ad ymaginem trinitatis facte. s. seruitutē. vtilitatem. asperitatē. in abnegatiōe sui seruitus. in toleratione crucis vtilitas. in imitacione cristi designatur asperitas vt que p inobedientiam de statu trine felicitatis ceciderat humiliata afflictōne trine miserie p obedientiam resurgat. Ceciderat enī a se. a societate angelox. a visione dei id est a libtate. dignitate. a beatitudine. Audiat ergo ꝺ siliū vt abnegādo seipm id est ꝓpriam voluntatem sui libertatem recupet tollendo crucem suā id ē carnem suam cū vicijs et concupiscencijs crucifigendo per continentie bonū recupet societatē angelorū. sequendo xpm id est eius passionem imitando recupet claritatis eiꝰ visionem qz si compatim et conregnabimꝰ.

Ca^m. xxxij. de sobrietate. iusticia. et pietate. in qubusdā sñis.

Sobrietas exterior voluptatū effusio. interior curiositatū occupatio. Ecōtra sobrietas exterior voluptatum refrenatō. interior curiositatū exclusio. Ita vivit homo sobrie. ꝙtū ad seipm iuste quantū ad proximū cui exhibet qꝺ iustū est. Iusticia est in duobꝰ modis. innocentia et bñficentia. innocentia iusticiam inchoat. bñficentia ꝺsūmat. pie ꝙ tū ad deū. Pietas est duobus modis. vt de nobis non psumamus sed in deo perfecte cōfidamꝰ vt per eū oia impedimenta vincamꝰ.

Ca^m. xxxiij. de timore. spe z caritate. in quibusdam dictis.

Viri sanguinū et dolosi non dimidiabūt dies suos pseudrātes in sua vetustate vsq ad mōtem et hoc quia non timent dominū. Verū qui timore dei inicia ē ad sapiam. is ꝺtinuo dimidiat dies suos exclamans p timore. vadam ad ptas inferi. cuiꝰ vtiq inferi metu cū cepit quiescere a malis incipit de bonis querere cōsolationem. qz necesse est in altro consolari. Est aūt bona cōsolatō de spe salutis eterne ī qm translatis peccatis que sepabāt inter ipm et deū. p dei gratiā reuiuiscit z hilarescit. in quo cū ceperit proficere qz hoc est pie viuere in cristo necesse ē teste scriptura vt persecutōm paciam. vt recens gaudiū vertatur in merorē. z dulcedo boni vix sūmis vt ita dicā labijs attrecta i amaritudinē ꝺmutat. Ploret ergo amarius amissam dulcedinem quam prius fleuerat admissam peccatorum amaritudinē. et hoc tādiu facit donec deo miserante consolatio redit. qua denuo redeunte cognoscit eam quam passus ē tēptationem probationē fuisse nō desolationem. Porro probatiōm

h

fuisse ad eruditionē nō ad destru
ctionem .vnde et cognito suo ꝺ
temptacione profectu non tan=
tū refugit sed temptari appetit
Crebriscꝫ itaqꝫ huiuscemodi vici
ssitudinibus inter gr̄e visitatio=
nem et temptacōnis probatiōm
in.cola virtutū proficiens facien
te vticꝫ visitatione. ne deficiat
temptatione ne sup biat·tandē
tali exercicio mūdato oculo inte
riori statim adest lux cui fideliter
inherere cupiens sed corpore p=
ssus non prevalens ad seipm no=
lens dolēscꝫ resilit·Gustato tam̄
aliquatenꝰ qm̄ dulcis est domi=
nus eiꝰ. ad sua eciā cū redierit in
cordis palato saporem retinet q̄
fit vt iam ipm non ipiꝰ quecūqꝫ
bona desideret et hec caritas nō
querens que sua sūt hec facit nō
querente sua sed patrem diligen
tem. Timor quippe faceret seruū
sua incomoda declinantē. spes in
cenarū sua lucra sectantem·non
revelatur seruo veritas q̄ seruus
ne.cit quid faciat dominꝰ eiꝰ sed
nec mercenariꝰ rapitur ad con=
templandā veritatem qui propri
am querit vtilitatem. filio autē
pater notam faciet veritatem su
am. Revelatur itaqꝫ seruo dei po
testas. mercenario felicitas·filio
veritas·Non q̄ in deo ista discre
ta sint cui idem est posse q̄ felicē
et veracem esse sed q̄ a creatura
creator pro diversis eiusdem cre
ature affectibꝰ ·diversis sencia=
tur respectibꝰ·

Ca^m·xxxiiii·de triplici vigilia

operum·verborū et cordis. m qui
busdam sentenciis·

Vigilemꝰ super omnia ope=
ra nostra ne vel obmittamꝰ
quod preceptum ē vel quod pro=
hibitum est committamus· Vigi
lemus eciam sup verba nostra. ne
in eis vel offendē deū vel proximo
nocere contingat·Felix siquidē
quem in omni confabulatiōe du
plex timor iste solicitat et duorū
consideratio stimulat auditorū
Primū quidem divine maiestatis
in cuiꝰ manꝰ inde prorsus horrē
dum· deinc fraterne infirmita
tis cui nihilominꝰ pfacile est of
fendiculū dare·Est aūt et vigi=
lia habenda sup cor cui sane om=
nem iā custodiā exhibere sapiens
monet nimirū q̄ ex ipo vita pro
cedit·Ego tam̄ eciā hanc astare
arbitror specialiter in duobꝰ vt
videlicet sup affectionū piter et
cogitationū suarū greges mens
solicita vigilanter intendat. Et
bene datur oīs custodia. in q̄ ce=
teras q̄ꝫ duas procedē constat ni
si forte quod absit simulationis
gerentur studio ꝫ pietatis habe
ant speciem non virtutem. Sic
em̄ fontis vena scaturiens nisi fō
tes aī repleverit adiacētes·nec
refluē nec sedari nec in altū sese
tolere prevalebit q̄ videlicet a=
lias occupetur. Sic humanꝰ ani
mꝰ donec eas quas p̄dixímꝰ ma=
nꝰ et lingue custodias solerter i=
pleat nec ad pfectā hanc suip̄ius
poterit reflecti curā nec iocūda
devotionis tranquillitate frui

nec in sblimē diuine contenplationis proficere gradum.

¶ Cam. xxxv. de iusticia. pace z gaudio spūali. in quibusdā sentē.

Exhibēt angeli iusticiā deo pacem inter se. gaudiū sibi Sic et tu homo noli prius rapere qđ tuū nō est z iusticiam quā deo et pacem quam pximo debes cōtemnere. Iusticia virtus est qua redditur vnicuiq quod suum est Tu nō solū iusticiam sz multas z multiplices iusticias debes creatori. quicqđ es. quicqđ potes debes creāti redimēti vocāti. Sed cum iusticiam feceris fac et pacē Qm̄diu em̄ sum9 in hc vase testeo et fragilitate complexionis humane non possum9 inueniri scandalorum prorsus immunes. Si igitur recordat9 fueris qz frater tu9 habet aliquid aduersū te sis humilis ad veniam petendā. si tu habes aliqđ adūsum illū sis facilis ad dandā et omnia membra erūt ī pace. Sic em̄ ad duo ista caritatem et humilitatē pati sim9 non poterim9 dissensionē senti re. sic pcedentibo erit gaudiū ī spū sancto. non quidē gaudiū canale. nō gaudiū seculare cui9 extrema luct9 occupat. sz in qđ m̄gis tristicia vertitur gaudiū. Nō deniq gaudiū eorū qui letantur cū male fecerint z exultatō que in rebus pessimis est sed gaudiū ī spū sancto. Vnde aūt hoc gaudiū nisi de iusticia et pace procedit. erit hc gaudiū nostrū plenū et purū erit vt non modo in spū sed de ipo qz spiritu gaudeamus

¶ Cam. xxxvi. de tribus transeuntibus per hoc seculum. in sermone ad abbates.

Hoc mare magnū in quo vtiq certū est non aliud qz presens seculū amarū intelligi tribo hominū generibo suo cuiq modo putium est vt transeant liberati Tres em̄ sūt. noe. daniel. iob. qz prim9 naui. scdus ponte. terci9 vado transit. porro tres homines tres ordines ecclesie signāt. Noe quidem archam rexit ne periret diluuio vbi protin9 formā agnosco rectorū. Daniel vir desideriorū abstinentie et castimonie deditus ipe est soli deo vacans. penitentiū et otinentiū ordo. Iob qz substantiā hui9 mōi bn̄ dispēsans in conuugio fidelē designat populū terrena licite possidentē Coniugator ergo ordo est q ma re magnū vado ptransit. laborioſū prorsus et piculosū ecia z longū habens iter. quippe quo nulla via opēdia captz nā qz pickosū sit iter in eo patet qz tam multos in eo perire dolem9 tam paucos videm9 transire. valde em̄ difficile pſertim diebo istis quibo malicia nimis inualuit inter vndas huius seculi. ſoraginem viciorū et criminaliū peccatorū foueas declinare. At continētiū quidē ordo et ponte pertransit quod iter breuius et facilius ecia et securius est. nemo qui nesciat. Porro prelati quidē ipi sūt q descendunt mare in nauibus. facientes

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Univ. Im. A. Mickiewicza

operationē in aquis multis. Ne q̄ eñ circa pontis aliqua seu vadi semita coartantur. vt libere possit vsquecq̄ discurrere z occurrere singulis vt oportet. ac dirigere pontis semitam seu vadi ordinare gradientes. pericula vestigare ac declinare. excitare tepidos. pusillanimes sustētare. deniq̄ ascendūt vsq̄ ad celos. et descendūt vsq̄ ad inferos. nūc quidem tractantes sblimia. nūc infernalia et horribilia facta diiudicantes.

¶ Ca^m. xxxvij. de tribus que sūt necessaria p̄lato. i ſmo. ad abba:

Vritatem cordis in eo prelatus habet si prodesse magis desiderat q̄m preesse. si ꝓpriū comodum vel honorem seu aliud quippiam suum in prelatione non querat preter solū beneplacitū dei et animarum salutem. sed cū intentione pura. irreprehensibilis q̄z necessaria est conuersatio vt forma factꝰ gregis icipiat facere et docere. et scdm magistri nostri regulam quecūq̄ docuerit discipulis esse contraria hec i suis actibus indicet non agēda. ne forte submurmurare possit frat quē arguit et dicere. Medice cura teipm. Talis em occasio plurima damnatio prelati. plurima sbditoꝝ perditio est. Nō q̄ sine peccato penitꝰ esse possit in hac misera vita. sed q̄ ea que arguit in discipulis oportet sūmopere vitare magistrū. ob hoc qualis est in conuersatōne talis sit necesse est eciam in occulta cogitatione ne videlicet foris humilis intus elatꝰ in corde suo presumens de sapientia seu virtute aut sanctitate sua que est sine dubio ficta. ficta. que non sicut ostendit humilitas conuersatiois in sola domini pietate confidit.

¶ Ca^m. xxxviij. de triplici modo subiectionis. in quibusdam sent.

Scio quidem creaturam omnem velit nolit subiectā ēe creatori. sed a creatura rationali sol̄utaria subiectio queritꝰ vt sol̄utarie sacrificet domino. At vero sbiectōnem istam triplicem esse necesse est. vt qđ certū est deum velle id nos velimꝰ omnio et qđ certum est deū nolle execremur et nos. quod aūt incertū est vtꝝ velit a nolit neq̄ velimꝰ ex toto neq̄ penitꝰ nō velimꝰ. Hic certe in hꝭ medio totū piculū est religiosorū dū infeliciter blandim̄ nobis z palpātes seducimꝰ nosmet ipos. Hic accidit vt dissimulemꝰ querē dñi sol̄utem dū z nr̄am facere z aliquā de ignantia hr̄e volumꝰ excusatōz. Quis em ille tā infelix monachus qui id nolle audeat qđ certꝰ est deū velle aut qđ certus est deum nolle id velle p̄sumat. sed in medio periculū est Propterea vbi certa est dei sol̄utas. omnino nr̄a sequatur in hꝭs videlicet de quibus certum aliqđ inscriptūis inuenimꝰ aut ipe spūs manifeste clamat in cordibꝰ nr̄is quid sentiendū sit vt est caritas humilitas. castitas. obedientia.

Nec approbem⁹ indubitanter et appetam⁹ que placere deo scim⁹ indubitanter sic et ea omnimodꝫ odisse debem⁹ de quib⁹ certū est qꝫ oderit ea de⁹. vt est apostasia fornicatio. iniquitas. impacientia. In hīs vero rebus in quibus certū nihil possum⁹ inuenire. et nihil certū uolūtas nostra diffiniat pendeat inter vtrꝫq vt saltem neutri parti nimis adhereat. cogitans sp ne forte ps altera mꝫgis placeat deo ꝛ pati simꝰ uoluntatem ipius sequi et in qm̄ cūqꝫ partem eam cognouerimus melìari.

¶ Caᵐ. xxxix. de tribus metis o obediētie. in liº. de p̄cep. ꝛ dispñ

Modus est obeditionis tenò professionis. nec se valet extendè potestas impantis nisi quatin⁹ attigerit uotū profitentis. pfecto citra et vltra necnon eciam contra. Siquidem quidam obedicie limites sūt in quibus tāqꝫ suis terminis virtus obedicioꝰ cōcluditur. qm̄obrem quisqꝫ pfess⁹ in quouis genere salutifere vite nec vltra obedientie legem cogendus nec citra est inhibend⁹ qm̄ sua ipi⁹ videtur amplecti pfessio qm̄to min⁹ contra. Is ergo qui medi⁹ est vite modus prefixus uoto professionis firmat⁹ solus sine dubio legi erit subiect⁹ obnoxi⁹ iussioi. Ergo p̄lati iussio uel prohibitio nec pretereat terminos professionis nec vltra debet extendi nec contrahi citra. Nil me prelatus prohibeat horū que promisi. nec pl⁹ exigat qꝫ p̄ misi. uota mea nō augeat sine bona mea uolūtate. nec minuat sine certa necessitate. Necessitas qꝫpe non habet legem et ob hoc excusat dispensationem. voluntas vero quoniā sola meret retributoꝝ. eciā sola locū nō immerito altioꝛē vsurpat. Alioqn̄ et abiqꝫ necessitate remissio uoti. non dispensatio sed preuaricatio ē ꝛ restrictio cōtra uolūtatem murm̄ est non pfect⁹ Ceterū subiectus huiusmodi obediētiā q̄ non finibꝰ cohibetur nouerit impfectaꝫ Nam perfecta obediētia legem nescit. terminis non artatur. nec qꝫ contenta angustiꝰ professionis largioꝛi uolūtate extenditur in latitudinē caritatis. et ad omne quod iniungitur spontaneo vigoꝛe libet alis alacriscꝫ animi modū non considerans in infinitam libertatem extenditur. Est sane quidem obediētie limes secundū tem⁹ ipa tēporis extremitas vt is sit termin⁹ obediēcie qui et vite.

¶ Caᵐ. xl. de tribus gradibꝰ obedientie. in libꝛo vbi supꝛa.

Bonus quidem obediētie g̃dus est si propter metū gehenne seu propter sanctam pꝛofessionē quā professus est q̄spiam obedierit tñ meliꝰ cum ex dei amoꝛe obeditur. Illa qppe obediētia necessitatis est. ista caritatis Illū aūt optimū dixerim obediētie gradū cū eo animo op⁹ munctū recipitur quo et precipitur.

h

Cū em̄ ex uolūtate iubētis pēdet itētio exequētis. fit vt nec mai9 miozib⁹ nec mī9 maioib⁹ ofuse vt assolet ad implēdū qđ imūgitur ſbiecti ſtudiū impendatur. ſ3 moderante animo queq; pro ſua dignitate imperāti modū ſciat vtrobiq; ſeruare tam in obſeruando videlicet iuſſa qm̄ in cauendo phibita non quod minimū hoz̄ q̄ iubentur contemnendū putet. et ſi tamē minimū quod minimū eſt reputet ſed minimū ex comparatione maioz̄. Mouit uerus humilis obediensq; et minima non cōtēnere ꝛ maxima curare Que maxima intimo quodā deuoti ſinceriq; animi ſapore diſcernens quibusq; mandatis ei qui preeſt ſuis quodāmō factis correſpōdeat.

¶ Ca^m. xli. De triplici modo culpe que contrahitur ex tñſgreſſione. in libro de precep. et diſpē.

Graduntur a prelatis interdum minora mandata quoꝝ tranſgreſſio leuiora parit et peccata et tñ in deū nihiloi9 p̄uaicacō fit q̄cūq; abbatis q̄dem iuſſio iuſticie non repugnet p̄teritur Sicut tamen non par cura in executiōe exigitur ſic nec par culpa contrahitur ex tñſgreſſione Et ſiquidem vnus eſt qui offenditur non tamen vni9 p̄ceptoriſque iubentur nec vnius diſcriminis. iuſſoz̄ omnium eſt cenſēda tranſgreſſio. et ſi em̄ omnis inobediētia inexcuſabiliter ſit culpabilis nulla tamen eternaliter damnabilis niſi quam remedium penitentie non ſanat. nulla eſt letaliter crimīalis niſi que contemptum ſuperbie non euitat. Magna igitur ſecuritas filiꝰ obedientie et reuera pax hominibus bone uoluntatis. quoīam in omni obedientia ſola damnatur ī penitentia quā neſcit qui diligit deum. ſola incrimīatur ſuperbia quā facile cauet qui timet gehēnam. Sed exemplis clari9 eluceſcit quod dicimus. Si iubente seniore q; fileam uerbū michi forte per obliuionem elabitur reū me fateoꝛ inobedientie ſed uenialit Si ex contemptu ſciens et deliberans ſponte in uerba prozupo et rupero ſilenciū legem. preuaricatoꝛem me conſtituo ꝛ crimīaliter et ſi impenitens perſeuero vſq; ad moꝛtem peccaui et damnabiliter.

¶ Ca^m. xlii. De triplici conſideratōne qua omne opus preueniri debz. m li^o. in. de conſideratōe

Spiritualis homo ille q̄ omnia diiudicat vt ipe a nemine iudicetur. omne op9 ſuū trina quadam conſideratōne preueniet. Primū quidem an liceat. deīn de an deceat. poſtremo an expediat. Nam et ſi conſtet in xp̄iana vtiq; philoſophia non decē niſi q̄ licz nō expedire niſi q̄ decet et licet nō otinuo tñ oīe q̄ licz decē aut expedire oīs erit. At q̄ mō nō indecēs uolūtate p lege v' ti p̄tatē exercē. negligē rōm. q̄; q̄ nō mm9 deiecti q̄ elati aī ē uelu ti rōis exptē nō p rōe ſ3 p libitu agere nec iudicō agi ſed appetitu

¶ Ca^m. xliii. de triplici testimonio. alterius. nri. et dei. in q̄. sent

NEmo scit hominū que sunt in homine. nisi spūs hoīs qui in ipo est. vt ꝓpatione interioris testimonii exterius omnio ꝓ nichilo sit habendū. quid em̄ mihi cū eorū laudibo quibo ignotus sū. quid si vel ipe qui in homine ē spūs omnia que hois sūt nosse posset profecto sufficeret testimonū eius. Nūc aūt prauū est cor hominis et imperscrutabile eciā sibi ipi adeo vt pntia magn̄ expte ignoret. futura vero sua oīo nosse non possit. q̄ tn̄ aliquatinus nouit pntia si n̄ reprehendat nos scia non quidē gloriā sed fiduciā habemus ad deū. Cū aūt veritatis ipsius quā nil latet sentenciā de nobis tenere meruimus in ea plane securi poterimus gloriari. vt quid em̄ aut de alterius hominis. aut ō meo ipius iudicio solicitus sū. cū nec vituperio reprobet nec laude probatus imueniar. fratres si me ante vestrū oporteret tribunal astare. merito sup laudibo vestris gloriarer. quod si vel meo ipsius essem iudicandus examine. iure meo ipius testimonio contētus ꝓpr̄is laudibo delectarer. Nunc aūt nec vestro nec meo sed dei iudicio sū pntandus. q̄te insipiētie imo et insanie est aut i vestro me aut in meo ipius testimonio gloriari. p̄sertim cū ipe sit cuius oculis omnia nuda et apta et cui nequa pm̄ opus sit vt quis ei testimoniū perhibeat de homine.

¶ Ca^m. xliiii. de triplici distinctione sapientie in q̄busdā sent

DIcitur sapiētia carnis que inimica est deo. et sapiētia huius mūdi que stulticia est apud deū. Vtraq; ista scd̄m iacobum apostolū terrena est animalis diabolica. scd̄m hanc sapientiā dicūtur sapientes vt faciant mala bene aūt nesciunt facere. Nulla talis sapia siue carnis siue mūdi edificat immo destruit quamcūq; domū inhabitat. Est ergo alia sapientia que desursū est. primū quidem pudica deinde pacifica. Nā sapientia carnis voluptuosa est non pudica. sapientia mundi tumultuosa non pacifica. Sapientia vero que ex deo est primū quidem pudica est non querēs q̄ sua sūt sed que iesu cristi vt nō suam quisq; faciat volūtatem sed ꝺ sideret que sit volūtas dei. deinde pacifica non abūdans in suo sēsu sed alieno magis acquiescens cōsilio vel iudicio.

¶ Ca^m. xlv. de triplici genere pauptatis. in fmo. de oīb sāct.

VEritas loquit̄ que nec fallit nec fallere potest et ipsa est que dicit quoniā beati pauperes spū. Sic vos insensati filii adā diuicias queritis. diuicias dehinc ratis vsq; adhuc. cū iam beatitudo paupm diumit̄ emendata. p̄dicata mūdo credita sit ab hominibus. querat eas pagan̄ qui sine deo viuit. querat iude qui terrenas promissiones accepit. Sed qua fronte magis aūt qua mente

cristian9 diuicias querit postqm̃ xp̃us beatos esse pauperes predi cauit. quousq filij alieni. quousq vanitatem loquitur os vestrū vt beatū dicatis populū cui hec sūt hec visibilia hec pñtia cui filius dei aperiens os suū locut9 sit ve ritatem beatos esse pauperes et ve diuitib9. Sed diligenter attē de q nō simplicit noiat paupes ꝓpter plebeios paupes necessita te miserabili nō laudabili volun tate. Spero equidem eis ꝓfutūa apud diuine bonitatis misericor diā hāc ipam sue afflictōis mise riā. Scio tñ dñm de huiusmodi ñ fuisse locutū. sed de hīs qui pñt dicere cū ꝓpheta. volūtarie sacri ficabo tibi. Et tamen volūtaria nō quidē pauptas oīs laudē ha bet apud deū. Nam et phi sua om nia reliquisse legunt vt expedi ti mūdialib9 curis. studio vanita tis possent vacare liberi9 et nole bant censu abūdare terreno vt a būdarēt magis in sensu suo. hoc discernit quod dictum est spū. i. spūali volūtate. Beati vero pau peres spū spūali. s. intentiōe. de siderio spūali ꝓpi solū bñplacitū dei et animarū salutē. quoiam ip sor9 est regnū celorū. Sed quis est qui sic loquitur qui sic beatificat pauperes. et sic dicas. putas po terit verum esse. erit sine dubio siquidem verax et potens qui pro mittit.

¶ Cam. xlvi. De triplici modo vi uendi in congregatione. in fmo ne de apostolis.

b

Arbitror q tu qui in congre gatione es bene viuis. si vi uis ordinaliter. socialiter z humi liter. ordinaliter tibi. socialiter proximo. huiliter deo. Ordinali ter vt in omni uersatōne tua so licit9 sis obꝑuare vias tuas et in cōspectu dñi et in conspectu ꝓ ximi. cauens et tibi a peccato et illi a scandalo. Socialiter vt stu deas amari et amare. blandum te et affabilem exhibere. suꝑporta re non solum pacienter sed et li benter infirmitates fratrū tuo rū tam morū qm̃ corporū. Humi liter vt hec oīa cū feceris spiritū vanitatis studeas exsufflare q̃ et huiusmōi nasci solet vt q̃tūcūq illū senseris negare oīo consensū Sic et in paciendo malū qm̃ triple est. triplicē ꝓuidētiam adhibē te oportet. Est em̃ qd̄ a te pate ris. quod a proximo. quod a deo Primū est austeritate pacie. icōm vexatō aliene malicie. terciū fla gellū cōrectōis diuine. In eo qd̄ a te pateris debes volūtarie sacri ficare. quod a proximo pacienter ferre. quod a deo sine murmure et cū gratiarūactione sustinere.

¶ Cam. xlvii. De tribus que ne cessaria sūt ad parandum domū deo. in fmone de dedicatione

Non capit deū nisi ymago su a aia capax illius est que ni mirū ad ei9 ymaginem est creata propter quod toto cum deside rio et digna gratiarūactiōe stu deam9 ei tēplū edificare in nob.

primo quidē loco studeat vnusquisq; ne dissideat ipe a semetipo quoniā non intrabit xps vbi fuerint parietes inclinati t maceriē depulse. Nonne corpis sui domū integrā anima vult hē et exire illam necesse est si fuerint a se membra dispsa. Videat ergo t si ipa desiderat habitare xpm p fidem in corde suo id est in seipa solicite caueat ne a se mulcem mē bra eiꝰ dissideant id est ratio vt bene agruat uolūtati. talem em̄ uolumtas amat. Sit et uoluntas sine iniquitate quoniā ratio talē approbat. alioqn̄ si sese iudicat anima ꝓpter uolūtatis prauitatē in eo qp p ratōnē probat. bellum intestinū est discordia periculosa. quoniā uoluntatem huiusmodi ratio sp sigillat sed accusat ꝫ diiudicat sed condēnat. Sit eciā memoria sine sorde. vt nullū in eo peccatū maneat qđ non pura confessione. et dignis fructibus penitentie deleatur. Alioqn̄ conscientia in qua peccatū latet t uolūtas odit t ratio execrat. Bonū promde parat habitaculū deo cuius nec ratio decepta nec uoluntas peruersa nec memoria fuit iniqua.

¶ Cam̄. xlviñ. De triplici apparatu necessario ad custodiam castri dominici. in ꝓmōe dedicatōe.

Triplici nobis opus esse nouerim9 apparatu ad custodiam castri dominici. munitiōe videlicet et armis t alimētis. Que est ergo munitio. mur9 otinētia ante murale pacientia est. Bon9 continentie mur9 qui sibi undiq; circūdat t circūcingit vt nec p oculoꝝ feneſtras nec per ceteroꝰ sensus detur ingressus morti. Bonū autē murale pacie qđ primos hostiū sustinet impet9 vt in plurima temptamenta stem9 viriliter et perseuerem9 iugiter inconcussi. Unicū quippe remediū ē dū continentia quatitur et quodāmodo nutat obicere paciam t q̄ tūcūq; ferueat sensus peccati negare omnio osensū. Oportet aūt et arma parare: arma spūalia potentia deo. non modo ad resistēdum sed ad impugnandū q̄ et expugnandū viriliter inimicū. Gra uis equidem est inimici temptatio. sed longe grauior illi oratio nostra. Ledit nos iniquitas eius et uersutia sed multo ampli9 nostra eū simplicitas et misericordia torquet. humilitatem nostram non sustinet. Urit caritate nostra. mansuetudine et obedientia cruciatur. Jam uero nec nob alimenta desūt. qui t sermones frequenter et frequenci9 sacras lectiones audim9 et interdū spiritalis q̄ deuotionis gustam9 delicias. Panis eciā lacrimarū licet mi9 suauis optime tamen cōfirmat cor hominis. Habem9 super omnia de celo panem viuū corp9 dñi saluatoris. in cui9 vtiq; fortitudine cibi omnis aduerse potestatis deficitur fortitudo.

¶ Cam̄. xlix. De tribus periculis in domo domini. vbi supra.

Nichil nos oportet timere in castro dñi si tm fideliter et viriliter agere voluerim9 vt videlicet nec ꝓditores nec paúdi nec desides mueniam̃. Nam ꝓditores quidē sūt qui discordias seminãt z nutriūt scandala. Sicut em̃ in pace fact9 est loc9 dñi. sic in discordia locū diabolo fieri manifestū est. Omnio ꝓditorē qui se se nouerit quicūq; est ille qui vicia quelibz in domū dñi conatur inducẽ et templū spelūcam vult facere demoniorū. scdo loco eciã cauẽdū illud ne qs forte pusillanimitate diect9 fugiat a munitõe ibi trepidans timore vbi nõ erat timor. vbi vero sūmū periculū est insana temeritate secur9. hostiū em̃ manibz hostiū gladiis se exponit. quicūq; ẽ ille q̃ fugit ac si ignoret quoniã hostes illi omnio carent misericordia. crudeles quidem in alienos sed multo crudeliores in suos. quippe crudelissimi in seipos. Jam vero terciū periculū q̃z breuiter dico. Quid ꝓdẽ si nec prodere casty nec relinquere velis sed segnis et desidiosus in eo permaneas. Toto quippe animo tota virtute castrum domini manu tenere laboremus. soliciti contra omnes inimici versucias et aduersus omnia machinamenta parati.

Ca^{m}. l. De veritate. caritate z fortitudine. in sermone in rogationibus.

Hijs tribz egere me nõ fateor veritate. caritate. fortitudie

Deficit quippe ratio mea p̃ ignorantia veritatis. lãguet et voluntas p̃ inopia affectiõis. infirmat̃ caro p̃ inopia fortitudinis. Nã et ratõ nim9 intelligit q̃ agenda sunt et voluntas nim9 diligit intellecta z adhuc ecia corp9 quod corrumpit̃ aggrauat animã vt nõ q̃cūq; volum9 illa faciam9. neq; em̃ paterer hūc defectū si iugit exaltata esz ratõ in inq̃sitõe veritatis. voluntas in desiderio caritatis. caro in operatione virtutis.

Ca^{m}. li. De triplici timore. in ꝑmone. de dñica post octauã epiphanie.

Timor ad yma cogitatõnem adducit et in inferioribz inmorat̃ atq; horrẽda loca paúda mẽte collustrat. Est aũt triplex timor. ꝑm9 cõmunis. scd9 notus omnibus. tercius mundus communis et notus mund9. Primus enim timor est ne cruciemur in gehenna. secundus ne exclusi a visione dei priuem̃ tam inestimabili gloria. tercius timor replet animaz omni solicitudine timendam ne forte deseratur a gratia. Et quidem omnis timor domini sicut aqua extinguit ignem sic extinguit peccati cõcupiscentiam. sed is maxime cum ad omnem temptationẽ statim occurrit. ne forte contingat amittere gratiam vt sibi derelictus homo labatur quotidie de malo in peius. de periculo in grauiorem culpaz quales vtiq; multos videm9 cũ in sordibz sint sordescentes adhuc.

Nam aduersus timorem istum nō vnde sibi blandiatur aīa. siue de mimore forte quantitate peccati siue de emendatione futura. talibus eñ blandimentis impediuntur aliquatinꝰ duo ꝑma genera timoris.

¶ Caᵐ. liñ. de trib⁹ in quib⁹ consistit sūma spiritualis exercicij. in ꝑmone de apostolis.

Hec spiritalis sūma est exercicij. hec forma studij spiritalis vt sapienter disponamꝰ p̄sentia nr̄a. recogitemꝰ m amaritudine anime nostre p̄terita. futuraq; solicite p̄uideamꝰ. sobrie et iuste et pie viuamꝰ in hoc seculo. ait aplus vt videlicet in p̄senti sobrietas obꝛuetur. ꝛ vt iusta sāctificacōe preterita que nobis sine fructu salutis preterire tempora redimant̄. vt pietatis clipeū immimentib⁹ de futuro piculis opponamꝰ. sola est eñ que ad oīa valet pietas. cultus. s. dei humilis et deuotꝰ. Nec aliter nob̄ est prouidē nouissima nisi vt vniuersa que nobis immimere videntur pericula. sedula nobiscū cogitatione versantes discamꝰ de nr̄a omnimo industria. magis aūt de nostris diffidē meritis et soli nos diuine protectioni cōmittē. pio quodam mentis affectu et effectu pie intentionis immitentes in ip̄m cuiꝰ datū optimū et donū perfectū est cōsūmatio felix ꝛ mors preciosa. Vtinā hec in nobis inueniantur vt suauiter omnia nostra per sapientiam disponamus vt intellectu peccata preterita damnemꝰ. vt prouideamꝰ futūa consilio. vtinā sapiamꝰ ad p̄ntis vite moderationē. vtinā intelligamꝰ ad preterite correptionez vtinā deuota in deū fide nouissima. p̄uideamꝰ. vt felicem habeamꝰ ip̄o miserante cōsūmationez hic eñ est funiculꝰ triplex quo ī himur ad salutem. ordinata conuersatio. rectum iudicium. fides deuota.

¶ Caᵐ. liñ. de morte. diabolo et p̄cto. in ꝑmo. de tñsi malachie

Dura ꝛ inexorabilis mors ceca et improuida Nec mirū iniquā esse quā generauit iniquitas. incōsideratā quā seductō nescitur peperisse. nihil inquā miꝛ si fertur sine discretione que venit ex preuaricatione si sit crudelis et vacua. que ex antiqui ꝑpentis fallacia et mulieris insipientia prodit. omniū electorum caput furibūda p̄suasit Persuasit itaq; immunē sed non immunis euasit. Impegit in vitam mors et inclusit intra se vita mortē. ꝛ absorpta est mors in vita. hamū sibi deuorans inde teneri cepit vnde visa est tenuisse. At fortasse quis dicat quomodo mors a capite supata videtur. que tanta adhuc libertate seuit in mēbra. Si mors mōtua quomodo occidit. si victa quomō adhuc p̄ualet vniū sis. et non est homo qui viuat et non videat mortem. victa plane mors. opꝰ diaboli ꝛ peccati pena victum peccatum causa mortis.

victus et ipe malignus et pecca
ti auctor z mortis. nec mō ficta
sūt hec sz z iudicata iā z dānata
diffinita q̄dē sz nō dū ꝓmulgata
snīa ē. deiq̄ iā diabolo igis patꝰ
z si ñ dū ille p̄capitatꝰ i ignē mo
dico adhuc tpe sinit̄ mlignari tā
q̄ malleꝰ celestis opifics factꝰ ē
malleꝰ vniūse ire. terit elc̄tos ad
eoꝝ vtilitatē. repbos ꝺterit i eo
rū dānatōz. q̄lis g̈ p̄familias taleꝰ
z domestici eiꝰ. p̄c̄tum. s. et mors
Mā z peccatū licz simul cū cristo
cruci ipiꝰ nō dubitet̄ affixū. ad
huc tñ interim ñ regnare quidē
sz hitare in ipo ecīa cū viuēt aplo
ꝓmittebatur. Sic z mors ipa mi
me q̄dē abesse cogit̄ sz cogit̄ ñ ab
esse. erit aūt cū dicet̄ vbi ē mors
victoia tua. Et ipa siquidē imimi
mica nouissima destruet̄. Nūc ve
ro moderāte eo q̄ impiū hē vite z
mōtis z mare ipm certis cohcet
littoꝝ metis. Mors ipa dulcis do
mini sōnꝰ refrigeriū ē. pessima q̄
dē mors p̄c̄toꝝ quoꝝ z natiuitas
mala z vita peior. sz p̄cōsa ē morꝰ
sāctoꝝ p̄cōsa tñ tanq̄ finis labo
rū tāq̄ victorie ꝺsūmatō. tāq̄ vi
te ianua z pf̄cte securitatis ingressꝰ

Ca^m. liñ. de caitate castitate
z humilitate. in epla ad hēri. seno
ep̄m

Karitas. castitas. humilitas
nulliꝰ quidē coloris sūt. sz
non nullius decoris nec medio
cris decoris qui ꝺuimos q̄z dele
ctari possit aspectꝰ. quid castita
te decoriꝰ q̄ mundū de inmundo
ꝺceptū semīe. de hoste domesticū
angelum deniq̄ de homine facit
Differūt quidē inter se pudicus
homo z angelꝰ sz felicitate nō ꝺ
tute. sz z illiꝰ castitas felitōr hu
ius tñ fortior esse cognoscit̄. so
la ē castitas q̄ in hoc mortalita
tis loco z tpe statū quēdā immō
talis glie repsentat. sola inī nup
ciaꝝ solennia morē bñ illiꝰ vendi
cat regiōis. in q̄ neq̄ nubēt neq̄
nubent̄. p̄bens q̄dāmō terris ce
lestis iam illiꝰ conuersātōis ex
pientiā. Vas interī fragile qꝺ pō
tamꝰ in quo et crebro periclitam̄
tenet castitas in sanctificatione
et instar odoriferi balsami quo ꝺ
dita cadauera incorrupta seruan
tur. ipa sensus et artꝰ continet
et constringit ne dissoluantur in
ocñs. ne corrūpantur in desideri
ñs. ne carnis voluptatibꝰ cōpu
trescāt. Verū q̄ñtalibꝰ venustate
sui castitas emīnē appareat. sine
caritate tñ nec preciū habz nec
meritū nec mirū. quid em̄ bonū
suscipit̄ absq̄ illa. fides. sed nec si
mentes transferat scientia. sed
nec illa quidem que lingua loqui
tur angelorum. martirium. nec
si tradidero corpꝰ meū inq̄t ita
vt ardeat. nec absq̄ illa qꝺlibꝰ bo
nū suscipit̄. nec cū illa q̄tūlibꝰ ex
iguū respuit̄. Castitas sine carita
te lāpas ē sine oleo. sꝫtrahe oleū
lāpas nō lucet. tolle caritatē ca
stitas non placet. Jam de tribꝰ
q̄ ꝓposuimꝰ sola tractāda restat
humilitas. Hec duabꝰ p̄missis ꝺtu
bꝰ in tm̄ est necessaria vt absq̄ i
sta ille nec esse videant̄ virtutes

VIII

Mẽpe vt castitas caritas seu detur humilitas meretur·quoniam humilibus dat deꝰ gratiã·seruat acceptas quia nec requiescit spiritꝰ nisi sup humilem et quietũ seruatas consũmat·nã virtꝰ ĩ infirmitate hoc est ĩ humilitate pficitur·ĩmicã omnis gre oĩsq; ĩiciũ peccati debellat supbiam et tam a se q̃ a ceteris virtutib⁹ superbam ꝓpulsat tirannidẽ·Siq̃dem cũ ex alĩs quibusq; bonis viriũ suarũ magis capere soleat ĩcrementũ.superbia sola hec omniũ ꝓpugnaculũ quoddã turrisq; virtutũ eiꝰ fortiter resistit malicie obuiat presũptiõi.

¶ Caᵐ.lv.de trib⁹ impulsorib⁹ hominis.super cantica.ꝓmone.lxxxvi.

Impulsor hominis diabolꝰ est·impulsor mũdus·impulsor hõ·Quis iste homo sit queris.quisq; sui noli mirari vsq; adeo homo sibi impulsor est et suimet precipitator vt non sit quod ĩ altero impulsore non formides si ipe a te ꝓrias contineas manꝰ·Manꝰ tua o sensus tuꝰ·Si diabolo suggerente vel seculo suadente qd̃ non oportet consensũ tuũ tenueris ⁊ ñ dederis membra tua arma ĩiquitati·nec permiseris peccatũ regnare ĩ tuo mortali corpore.tibi malicia omnio non nocuit videne magis profuerit·Cũ igr̃ tres sint stãti ĩimicẽtes hoĩ ipulsores q̃ diabolꝰ liuore malicie·mũdus vento vanitatis.homo semetipsũ pondꝰ sue corruptõis impellit Impellit diabolꝰ sed non eũt.t Si tu quidẽ tuũ illi negaueris auxiliũ vel assensũ.Est et mũdꝰ impulsor q̃ ĩ maligno positus est·Impellit omnes sed solos euertit amicos suos·i·consentaneos sibi·nolo esse amicꝰ mundi ne cadam·Nã qui vult esse amicꝰ huius mũdi ĩimicꝰ dei cõstituitur quo vtiq; nullꝰ gnior casus·Ex quib⁹ satis claret q̃ sit homo precipuꝰ impulsor sui.qui suo sine alieno impulsu cadere potest.alieno absq; suo non potest.Cui nazhorũ precipue resistendũ·nempe hunc qui eo molestior quo nterior solus deicere potest et sufficit cũ sine ipo alĩ pñt facere nihil·nõ sine causa sapiens expugnatori vrbiũ pretulit virũ qui animo suo dñatur.

¶ Caᵐ.lvi de trib⁹ generib⁹ non habitanciũ ĩ adiutorio diuino.

Tria eorum reperies genera que non habitant ĩ adiutorio diuino.Vnũ non sperantiũ·aliud desperantiũ.terciũ frustra sperantiũ.Neq; eĩ habitat ĩ adiutorio dei qui non posuit deum adiutorem suũ sed confidit ĩ virtute sua et ĩ multitudine diuiciarũ suarũ.et sola temporalia querens elongatur ab adiutorio dei quod sibi ad hoc necessariũ esse nõ reputat.forte eĩ feruorem habet qui potens ĩ vigilĩs ĩ ieuniis ĩ labore et ceteris huiusmodi aut ecia multorũ vt sibi videtur duicias meritorum longo tẽpore acquisiuit ⁊ ĩ hĩs

confidens remissior fit in timore dei. facile iam ad ociositates z curiositates pernicioſa quadã securitate declinat mĩmurat detrahit diiudicatq; Qui profecto si habitaret in adiutorio dei attendẽt vtiq; sibi et timeret offendere eũ quẽ cognosceret cognitorem mentiũ esse. Tanto siquidẽ amplius timere deũ et magis solicitus esse debuerat qñto maiora eiꝰ munera iam percepit. Neq; enĩ q̃ habemꝰ ab eo fuare aut tenere possumꝰ sine eo. Sũt enĩ aliqui qui in conuersionis inicio satis timorati et soliciti sũt donec inicia aliquod conuersatiõis accepint et cũ multo magis debuerant desiderare vt proficerent sic agere incipiũt ac si dicant. vt quid ei seruiamꝰ vltra qñ iam habemus qd̃ daturꝰ est. O si scires qm̃ pax est quod habes z hoc ipm q̃ cito pdis si non fuauerit ille qui dedit Hñ sũt qui non sperant in domino. qui ꝓterea non habitant in adiutorio altissimi quia non reputant sibi illud necessariũ esse Sunt autem alĩ qui et desperãt hñ videlicet qui considerantes infirmitatem propriam deficiunt et obruũtur a pusillanimitate spiritus. habitantes in carne sua z circa infirmitatem propriam spintenti. vt omnia que pacientur cursim enumerare parati sũt. vbi enĩ intenderis ingeniũ valet. In adiutorio autem dei nõ habitãt neq; nouerunt illud q̃ nec assurgẽ valeãt vt aliqñ cogitẽt illud

b

Sunt autem alĩ qui sperant quidem in domino sed frustra q̃a sic de misericordia eius sibiipis blandiuntur vt a peccatis suis non emendentur. Vana est oio spes ista et hec confundit eo q̃ caritas desit. Frustra siquidẽ sperat qui contemptu suo gratiã a se repellit et spem suam prorsus euacuat. Nullus horũ triũ habitat in adiutorio altissimi. Primꝰ enĩ in meritis suis. scdus in penis. tercius in vicijs. Inmũda habitatõ tercĩ. anxia secundi. stulta et periculoſa primi. quid enĩ stultiꝰ q̃ habitare in domo vix adhuc inchoata. Qui consideratione proprie infirmitatis desperatiõe deiũciuntur in adiutorio altissimi ñ habitant quia desperãt. Priores aũt idcirco non querũt quia neq; qm̃ sibi illud necessariũ senciunt extremi vero ꝓterea longe sũt q̃ eo modo querãt auxiliũ dei q̃ obtinere non pñt. Soli enĩ in adiutorio altissimi habitant qui id solum obtinere desiderant. id solũ amittere trepidant. sedula circa illud et solicita cogitatõne versãtes que est vtiq; pietas et cultus dei. Beatꝰ plane q̃ sic habitat in adiutorio altissimi q̃ in ꝓtectõne dei celi ꝯmorabit. q̃d enĩ nocẽ poterit eoꝝ q̃ sb̃ celo sũt quem deus celi protegere z cuſtodire voluerit. igr̃ nihil hoꝝ q̃ sb̃ celo sũt timere pt̃ q̃sq; in ꝓtectiõe dei celi habitare meruerit.

Ca^m. lvii. de tribꝰ mle fructificãtibꝰ. in fmo. ꝺ sãcto bñdicto

VIII

Sunt qui fructū non faciūt sūt qui faciūt sed non suū ·sūt q̄ faciūt suū sed nō in tempore suo. Sunt imq̄m arbores infructuose vt sūt querc9 z vlm9 z silueſtres arbores alie: sed huiusmodi nemo plantat in orto suo quia fructū non faciūt · qui hūano esui apt9 est sed porcino. Tales sūt filij huius seculi agentes in commessationibus et ebrietatibus in cubilibus et impudicicijs. Hec nāq; porcorū cibus sūt quibus xp̄ian9 nō debz adherē. Sicut em̄ caro porcina cum comeditur adheret carni nostre vt iam sit vna caro sic tñs ingressor dominici p̄cepti spurcos sibi spirit9 associat. et inherendo eis vn9 cū eis efficitur demon. Arbores aūt que fructū faciūt sed non suū ipocrite sūt cū simone cireneo crucem portātes non suam. qui religiosā intentōe carentes angariantur et que nō amant amore glorie quā desiderant facere compellūtur. Nam in eo qđ dicitur in tempore suo arguūtur quidam ante tempus fructificare volentes. Nonne em̄ arboribus nostris cuiq; oporteat pollulantibus timor incūbit omnimo floribus intēpestiuis. sic sūt aliqui quorū fruct9 qz nimis ꝓpere vel prospere oriuntur. hñ sunt qui in inicio uersionis sue alīs otinuo velle fructificare p̄sumunt contra legis decreta arare in p̄mogenito bouis et ouis tendere primogenita festinantes.

¶ Cam. lviij. De triplici vicio. s.

arrogantia et duplici ignorātia in ꝓmone de diligendo deo.

Homo factus in honore · cū honorem ipm non intelligit talis sue ignorantie merito ꝺ paratur pecoribus ꝛelut sue corruptionis quibusdam presentis z mòtalitatis consortibus · fit igī vt sese non agnoscendo egregia rationis munere creatura irrōbiliū icipiat aggregari gregibus · dū ignara ꝓprie glorie que abint9 ē conformanda foris rebus sensibilibus sua ipi9 curiositate abducit efficit q̄ vna q̄ se ceteris uicibil accepisse intelligat. Itaq; valde cauenda est ignorantia qua ꝺ nobis min9 forte sentim9 sed nō mim9 immo et plus illa q̄ plus nobis tribuim9 qm̄ sit si bonū quod cūq; in nobis esse et a nobis habere putem9. At ꝛero sup vtrāq; ignorantiā declmanda et execrāda illa presūptio est q̄ sciens et prudens forte audeas de bonis nō tuis tuam querere gloriam · et q̄ cē t9 es a te tibi non esse. inde tam alteri9 rapere honorē non verearis · Prior equidē ignorātia gloriam nō habz. Posterior ꝛero habet quidem sed nō apud deū. Ceterū hoc terciū malū quod iā scienter ꝺmittitur vsurpat et contra deū · In tantū deniq; ignorā tia illa posteriori hec arrogantia grauior ac periculosior apparet q̄ per illam quidem de9 nescitur · p istam et contemnitur · in tantū z priori deterior ac detestabilior vt per illā pecoribus p istā z demōib9

ſocieꝫ. Eſt quidē ſupbia et delictū maximū vti datis tanq̄ ingratis. et in acceptis bñficijs gl'iam vſurpare beneficij.

¶ Cap̄. lix. de triplici ignorācia ſup canē. ꝓmo. xxxv ꝛ. xxxvi et. xxxvij.

IGnorans ignorabitur. ſiue ſe ſiue deum ignorare contingat. Vtraq; ſine dubio ignorantia damnabilis eſt. vtralibet ſufficit ad pditionē. Volo ꝓinde aīam ꝓmo oīm ſcire ſeipam. q̄ id poſtulet ratio ꝛ vtilitatis ꝛ ordinis. Ordinis quidē q̄m q̄ nos ſumꝰ ꝓmū eſt nob. Vtilitatis vero q̄ talis ſcīa nō inflat ſed humiliat Porro ad ſe humiliandā nihil anima inuenire vilijꝰ ſeu accomodatiꝰ pt̄ q̄m ſi in veritate ſe inuenerit tantū nō diſſimulet. nō ſit in ſpū eiꝰ dolꝰ. ſtatuat ſe añ faciem ſuā. nec ſe a ſe aūtere abducatur. Nōne ita ſe intuens clara luce veritatis vere humiliabitur In hac vera cognitōe ſui cū ſe p cepit oneratā pctis. mole huiꝰ mortalis corpis aggūatā. terrenis intricatā curiſ. carnāliū deſideriorꝫ. fece ifectā. cecā. curuā. ifirmā. implicatā multis erroribus expoſitā mille periculis. mille timoribꝫ trepidam. mille difficultatibꝫ anxiam. mille ſuſpitōibꝫ obnoxiā. mille neceſſitatibꝫ erūnoſā. pcluē ad vicia. mualidā ad ꝯtutes. Vñ hunc iā extollentia oculorꝫ. vnde leuare caput. Nōne magis deberet in erūna ſua dū ꝺefigit ſpīa. Cōuertetur inq̄m ad lacmas. ꝺūtet ad plāctꝰ ꝛ gemitꝰ. ꝺūtet ad dñm ꝛ humilitate clamabit. ſana aīam meā q̄ peccaui tibi. Porro uerſa ad dñm recipiet conſolatōm q̄ pī eſt miſericordiarū ꝛ deꝰ tociꝰ ꝺſolatōis. nec mediocris dei viſio piū ꝛ depcabilez expiri. ſic reuera benignꝰ ꝛ miſeicors ē. tali itaq; expimento ꝛ tali ordine ſalubter innoteſcit deꝰ cū priꝰ ſe hō nouerit in neceſſitate poſitū et clamabit ad dñm et exaudiet eū. atq; hoc modo erit ḡdus ad noticiā dei tui cognitō. Sed iam demū aduerte quomō vtraq; cognitio ſit tibi neceſſaria ad ſalutem ita vt neutra carere valeas cū ſalute. Nā ſi ignoras te non habeb timorē dei in te in humilitate. an vero ſine timore ꝛ humilitate de ſalute pſumas tu videaris. Nam nemo ſine ſui cognitiōe ſaluatur. de qua nimirū mater ſalutis humilitas oritꝫ et timor domini qui et ipſe ſicut inicium ſapientie ita eſt et ſalutis. quid ſi ignoras deū. poterit ne ſpes eſſe ſalutis cum dei ignorātia. ne hoc quidem. Nec enim potes aut amare quem neſcias aut hr̄e quez non amaueris. Noueris proinde te vt deum timeas. noueris ipſū vt eque ipſum diligas. in altero inciaris ad ſapientiam. in altero et cōſūmaris. quia inicium ſapientie timor domini eſt et plenitudo legis eſt caritas. Tam ergo vtraq; ignorantia cauenda eſt tibi. quoniam ſine timore ꝛ amore dei ſalus eſſe non poteſt.

VIII

Cetera indifferentia sūt nec sa-
lutem si sciantur nec damnatio-
nem si nesciantur habentia. Ne-
q; em̄ omnis ignorantia damnat
sed multa et innumera cōstat ēe
que nescire liceat absq; diminu-
tiōe salutis. Verbigr̄a si ignores
fabrilem artem seu carpentariaz
aut cimentariam et quecūq; isti-
usmodi artes sūt que ad vsus vite
presentis ab hominib⁹ exercent
nūquid impedit ad salutem. Eci
am absq; omnib⁹ illis artib⁹ que
liberales dicūtur q̄nuis honesti
oribus vtilioribusq; studns et discā
tur et exerceantur. q̄m plurimi
hominū salui facti sūt placentes
moribus atq; operib⁹ non tam̄ di-
co contemnendā aut negligen
dam scientiam lr̄arū que ornat a
nimam et erudit eam et facit vt
possit ecia alios erudire. sed duo
illa oportet et expedit vt prece-
dant in quib⁹ sūmam salutis con
stitui superior ratio declarauit.

Ca^m. lx. de tribus bonis eminē
cioribus. in ꝑmo. de diligen. deo.

Verat homo emmentiora
sua bona in ea parte sui q̄ p
eminet sibi hoc est in anima. que
sūt dignitas scientia virt⁹. dig-
nitatem in homine dico liberū
arbitriū. in quo em̄ nimirū datū
est ceteris non solū preeminē sed
ecia presidere animantib⁹. Scie-
tiam vero qua eandem in se digni
tatem agnoscat non a se tm̄. Por
ro virtutem qua subinde ipsum
a quo est et inquirat non segnit
et teneat fortiter cum inuenerit

Itaq; geminū vnūquodq; trium
horum apparet. Dignitatem siq-
dem monstrat hūanam. non solū
nature prerogatiua sed ecia po-
tētia q̄ dn̄atur qua terror homis
super cūcta animantia terre im-
minere discernitur. Scientia q̄z
duplex erit si hanc ipam digni-
tatem vel aliud quodcūq; bonū in
nobis et nobis inesse et a nob nō
esse nouerim⁹. Porro virt⁹ z ipa
eque bifaia cognoscetur. si auto
rem consequent inquirim⁹. inuē
toq; inseparabiliter inheremus.
Dignitas ergo sine scientia non
prodest. illa vero ecia obest si vir
tus defuerit. quod vtrūq; ratio
obiecta declarat. Habere em̄ qđ
hr̄e te nescias quā gloriam habet
Porro nosse qđ habeas sed quia a
te non habeas ignorare. gloriaz
habet sed non apud deū. Vtrū-
q; ergo scias necesse est et qđ sis
et q; a teipo non sis. ne aūt omni
no videlicet non glorieris aut in
aniter glorieris. q̄mobrem cū du
abus hn̄s dignitate atq; scientia
opus est et virtute que vtriusq;
fruct⁹ est per quā ille inquiritur
ac tenetur qui omniū autor et da
tor merito glorificetur de oib⁹.

Ca^m. lxi. de triplici modo sciē
di. super cantica. ꝑmone. xxvi.

Scias quo ordine. quo studi-
o. quo fine queq; nosse op-
teat. Quo ordine vt id pus quod
maturi⁹ ad salutem. Quo studio
vt id ardenti⁹ quod vehemēti⁹
ad amorem. Quo fine vt non ad
inanem gloriam aut curiositatē

Aut ad aliquod simile sed tm̃ ad
edificationē tuā et proximi. Sūt
nāq; qui scire volūt eo fine tm̃ vt
sciant et turpis curiositas. et sūt
qui scire volūt vt sciant ipi ⁊ tur
pis vanitas est. et sūt item q̄ sci-
re volunt vt scientiam suā vēdant
verbi causā pro pecunia. pro ho
noribꝫ et turpis questus est. Sed
sūt qꝫ qui scire volūt vt edificēt
et caritas est. et sūt itē q̄ scire vo
lūt vt edificent ⁊ prudētia ē. ho
rū oim soli vltimi duo nō inueni-
unt in abusione scie. quippe q̄ ad
hoc volunt intelligere vt bene
faciant. Cibus indigestus et qui
bona nō habꝫ decoctionē malos
generat hūores et corrumpit cor
pꝰ nō nutrit. ita et multa scientia
ingesta stomacho aie qui est me-
moria si decocta igne caritatis n̄
fuerit et sic p quosdam artus. s.
in mores anime atq; actus tm̃ fu
sa atq; digesta quatinꝰ ipa de bo
nis q̄ nouerit vita attestante et
moribꝫ bonꝰ efficiat. Mone illa re
putabit in pctum tanq̄ cibꝫ cōū
sus in supfluos noxiosq; humores
An nō malus humor pctum an
non mali humores prauꝰ mores
An nō inflationes et tortiones in
scia sustinebit qui huiusmōi est
sciens. s. bonū ⁊ non faciens.

Ca^m. lxñ. de tribꝫ occultis. in
quibusdam dictis.

Tria sūt occulta. illicita acti
o. dolosa intentō. impudi
ca affectō. pua opatō inq̄nat me
moriā. dolosa intentō rōnē vel n̄
tem. impudica affectio volūtatē

h

Mundatur memoria p confessio
nē. mens p lectionē. affectio vel
volūtas p orationē. Ab alieis mū
dus eris si non insultes. si nō dis-
cedas. si non consentias. si nō dissi
mules. iustitie est nō consentire
sed cū rigore resistere. fortitudi-
nis non discedere sed mala proxi
mi pacienter tolerare. temperan
tie non insultare sed cū modera-
mie opati. prudētie n̄ dissimlare
ꝫ solicite vt mala desināt puidere

Ca^m. lxñ. de triplici corde. m
quibusdam dictis.

Est cor altum. cor humile cō
mediocre. dicit pphēta. re-
dite preuaricatores ad cor. pri-
ma accessio preuaricatoris serui
ad cor humile ad quod trahitur
per iudicium. secunda accessio
mercenarīꝰ ad cor mediocre ad
quod vocatur per consilium. ter-
cia filiꝰ ad cor altum ad quod le-
uatur per desiderium et tūc sup̄
cor eleuatur deus vt dum nō po-
test comprehendi per rationem
desideretur p affectōm ⁊ amorem

Ca^m. lxiiñ. De tribus pticiom
bꝰ cord. in pmone de q̄dragesima

Petitiones cordis in tribꝰ
credo constare. nec video
quid preter illa electus quisq; si-
bi debeat postulare. Duo quidē
huius temporis sunt id est bona
corporis et bona anime. terciū
vero est beatitudo vite eterne.
Nec mireris q̄ bona corporis a
deo dixerim esse querenda quo-
niam eius sunt omnia corporalia
sicut et spiritualia bona.

Ab eo ergo est petendū et sperā-
dum nobis vnde possimꝰ in eius
fiducio sustentari. Verū tamē pro
necessitatibꝫ anime est orandum
nobis et frequentiꝰ ⁊ feruentiꝰ
id ē ꝓ obtinenda gratia dei vir-
tutibusq; anime sic et pro vita e-
terna tota pietate et toto nobis
orandū est desiderio. Vbi nimiꝝ
et corpis et anime plena et pfe-
cta est beatitudo. In hꝭ gr̄ tribꝫ
vt cord̄ peticōs sint tria nob sūt
obfuāda. Nam et in ꝑma quidem
supfluitas et in secūda impuritas
et elatio interdū supbie euenire
solet in tercia. Nonnūqm̄ eīm tē-
poralia queri solent ad voluptā-
tem. virtutes ad ostentationeꝫ
sed et vitam eternam fortassis a-
liquī nō in humilitate q̄rūt sed tā
qm̄ in fiducia suoꝝ meritoꝝ. Nec
hoc dico qñ accepta gratia fidu
ciam donet orandi sed non opor
tet vt in ea constituat quisqm̄ fi
duciam impetrandi. Hoc solū cō
ferunt hec prima dona vt ab ea
misericordia q̄ tribuit hec sperē
tur eciā ampliora. Sit g̃ oratō q̄
pro temporalibꝫ est circa solas ne
cessitates restricta. Sit oratō q̄
pro virtutibꝫ est anime ab omni
impuritate et circa solū benepla
citū dei intenta. Sit ea que fit ꝓ
vita eterna in omni humilitate p̄
sumēs de sola vt dig̃m ē miserati
one diuina.

¶ Cam̄. lxv. de seruo et mercena
rio ⁊ filio in epla ad carē.

Est qui confitet dño q̄niam po
tens est. et est qui confitet
domino quoniā sibi bonꝰ est. et i-
tem qui confitetur quoniam sim
plicit bonꝰ est. Primꝰ seruꝰ est ⁊
timet sibi. scdus mercenariꝰ est
et cupit sibi. terciꝰ filiꝰ et defert
patri. Itaq; qui timet et qui cu-
pit vterq; pro se agit. sola que in
filio est caritas non querit q̄ sua
sūt. qmobrem puto de illa dictū
lex dñi immaculata conuertens
animas. q̄ sola videlicet sit q̄ ab a
more sui et mundi aūtere possit a
ninū et in deū dirigere. Nec ti-
mor quippe nec amor priuatꝰ cō-
uertūt animā. Mutant interdū
vultū vel actū affectū nūqm̄. fa-
cit q̄dē nōnūqm̄ et seruꝰ opꝰ dei
sed quia non spōte in sua adhuc
duricia pmanere cognoscit. facit
et mercenariꝰ sed q̄ non gratis
ꝓpria trahi cupiditate conuincit
Porro vbi ꝓpietas ibi singulari-
tas. vbi aūt singularitas ibi an-
gulus. vbi vero angulus ibi sine
dubio sordes et rubigo. sit vtiq;
suo sua lex timor ipe quo constr̄
gitur: sit mercenario sua cupidi-
tas qua ⁊ ipe artatur qñ tēptat
abstractꝰ et illectꝰ. sed harū nul
la aut sine macula ē vt aias conū
tere potest. caritas vero conuertit
aias quas facit voluntarias. Porro
in eo eam dixerim immaculatam
q̄ nil de suo sibi retinere consue
uit. cui nempe de ꝓprio nihil est
totum profecto qd̄ habet dei est
quod aūt dei est immūdū esse non
potest. Lex g̃ dñi immaculata ca
ritas est. que nō quod sibi vtile
est querit sed qd̄ multis. lex aūt

dominꝰ dicit siue qꝫ ipe ex ea viuat siue qꝫ eam nullus nisi eius dono possideat· nec absurdū videatur qꝫ dixi eciam deum viuere ex lege cū non alia qm̄ caritate dixerim. Quid vero in sūma et beata illa trinitate dixerim summam et ineffabilem illam conseruat vnitatē nisi caritas· lex g̈ est et lex dñi caritas q̄ trinitatē in vnitate quodāmō cohibet et colligat in vinculo pacis.

¶ Caᵐ· lxvi· de triplici lege seruꝰ· mercenarꝰ et filꝰ· vbi supra·

SEruꝰ et mercenariꝰ hñt legem nō a dño sꝫ quā ipi sibi fecerūt· ille deū non amando· iste plꝰ aliud qm̄ ipm amādo. habēt inqm̄ non legē dñi sꝫ suam illi tñque dñi est sbiectam· et quidē suā sibi quiqꝫ legē facere potuerūt nō tam̄ eam incōmutabili eterne legis ordini sbducē potuerūt. Tūc aūt dixerim quenqꝫ sibi feciſſe suam legē qñ cōmuni z eterne legi ꝓpriā ꝓtulit volūtatē puerse vtiqꝫ volens suū imitari creatorē vt sic ipe sibi lex suiqꝫ iuris est ita isqꝫ seipm regeret et legem sibi suam faceret voluntatem· Hñ qui hoc faciunt quod ait Apostolus Nemini quicquam debeatis nisi vt mutuum diligatis· proculdubio nō sui aut mercenarꝰ sūt sed filꝰ· itaqꝫ nec filꝰ sunt sine lege· Sed sciendū qꝫ alia est lex ꝓmulgata a spiritu seruitutis in timore· alia a spiritu libertatis in suauitate. nec sb illa esse cogūtur filꝰ nec sine ista paciunt. Bona igr̄ lex caritas z suauis q̄ non solū leuiter suauiterqꝫ pōtatur· sed eciam seruorum et mercenariorum leges portabiles ac leues reddit quas vtiqꝫ non destruit sed facit vt impleantur. Illam temperat istam ordinat vtrāqꝫ leuigat· nūquam erit sine timore caritas sꝫ casto· nunquā sine cupiditate sꝫ ordinata· implet ergo caritas legem seruꝰ cum infundit deuotionem. implet mercenarꝰ cum ordinat cupiditatem. Porro timori ꝑ mixta deuotio ipsum non annullat sed castificat· pena tantum tollitur sine qua esse non potuit dum fuit seruilis et timor manet in seculum seculi castus z filialis Nam qꝫ legitur perfecta caritas foras mittit timorem pena intelligenda est que seruili nunquam deest timori· deinde cupiditas tūc recte a supueniente caritate ordinatur cum mala quidem penitus respuūtur· bonis vero meliora preferuntur nec bona nisi propter meliora appetuntur.

¶ Caᵐ· lxvii· de tribus panibus quibus quilibet reficiendus est in quibusdam sentenciis.

TRibus panibus quilibet reficiendus est. primus panis est continentia qua restrīgitur corpus ne deinceps per mortiferas voluptates defluat. secundus est humilitas q̄ instruitur anima ne ipsa de sua continentia superbiat.

Tercius est feruor caritatis quo accenditur spūs vt vtrūq; .i. corpus et animā in castitate et humilitate pseueranter custodiat hīs tribo virtutibo castitatis. humilitatis z caritatis tanq; tribo panibo reficitur homo dei et roboratur vt scdm aplm in die aduētus dñi sit integer spūs corpo et anima .spiritū aūt voco gratiam que adiuuat infirmitatem nr̄am ne deficiamo donec suo tempore metamo bonū quod semimauimo vocatur pmus panis carnalis vel corpalis. scdus rationalis. tercio spiritualis

¶ Cam. lxviij. de tribo vinculis q̄bus astringim̄ deo. in q̄busd. sen.

Tria sūt vincula quibus deo astringim̄ et sic tria vt sola cū solis istis vel istorū similibo omne quod ligatur ligetur. Et primū a capite funes. secūdū clauos ligneos vel ferreos. tercū glutē primū astringit fortiter et dure scdm fortio et durio. tercium suauiter et secure. Fune quodām alligatus est redemptori siq̄s forte dū vehementio temptatiōe turbatur ꝓponit sibi honestatis intuitu memoriā promissionis z hoc interim fune se retinet ne ꝓpositū penitus abrūpatur. durū profecto vinculū et molestū sed et periculosū nimis et qd diu tenere non possit. Siquidē putrescunt funes et pudoris vinculū a obliuiscimur aut abrūpimus cito Est autē qui clauis cōfigit dño maiestatis quem timor dei ligat qui non expauescit ad vultū hominū sed ad memoriā gehennali ū tormento. et hic quidem nō peccare metuit sed ardere. durio tamē et fortio ꝓmo imprimit. q̄a cū ille vacillet in ꝓposito. iste ꝓpositū non amittit. Tercio vero ei glute conglutinatur. i. caritate qui tam suauiter q̄ secure ligato adherēs dño vno spirito est. iste est qui quecūq; vndecūq; siue que ei fiūt ad suū comodū reuocat et retorquet. Beatus huiusmodi hō et abundanti spūs influens maiestate qui suauis et mitis portat omnes et portat qui terribilio z horribilio ipa gehenna iudicat vel in re leuissima vultū omnipotentis scienter offendit.

¶ Cam. lxix. De tribus diebo de euangelio in isereo sup turbam.

Iam triū dierū eas necesse est in deserto si gratū deo tuo offerre voluerit sacrificiū. prima est dies timoris. dies imq̄m declarans et illuminans tenebras tuas interiores. s. et horrendū gehenne suplicium demonstrans in quo sūt tenebre exteriores. huiuscemodi siquidem cogitatio nr̄e solet exercere primordia conuersionis. scda est pietas qua respiramo in luce miserationū dei. Tercia dies est rationis in qua veritas innotescit vt tanq; ex debito quodam nature sine aliq̄ consideratione creatori subiecta sit creatura seruo seruiat redemptori.

¶ Cam. lxx. De oculo manu et pede. in ꝓmone de angelis.

Triplíciter fieri ſcandalum quod ınteriꝰ patiꝫ quotidiano nobis noſſe licet experiꝫto. Interdū eꝫ eſt ın nobis ſpiritalis ıntentōis oculus ſimplex z qui gr̄e magis qꝫ noſter dicēdꝰ ſit ·ſed ſcandaliſat nos oculꝰ noſter et qui r̄e a nobis eſt ·dū voluntas nr̄a aliam ınꝰ caſtam importune ıngerit ıntentionē·ſed habemꝰ iam ſup hoc ſalubre conſilium ſaluatoris. Erue ımq̄t eū z proıce abs te. hoc aūt fiet ſi nō cōſencias ſi abr̄ncias ſi reſiſtas. Simili modo de manu ac pede eſt ıtelligendū·Cū eꝫ bonis opibus ıntentos ad alia opera voluntas ꝓpria trahere conatur manus nr̄a eſt que ſcandaliſat nos ſed abſcidi debet et proıci a nobis vt non ei conſenciamꝰ. Sic eciā proficē ın ſancta conūſatōe et de virtute ın virtutem ire deſiderātes ſepe ſcandalū patiꝫ a pede quodā puſillanimitatis noſtre et ıntelligentie ·qui nimirū deſcendē magis ac remiſſius ire conatur·ſed abſcidi eū neceſſe eſt. vt ſpes gr̄e que ſtat ı directo currere poſſit ſine offenſione ſine ſcandalo ſine impedimēto. Quod aūt dicat bonum nobis eſſe ad vitam ıtrare cū vno oculo a manu aut pede qꝫ duos habentes ire ın gehennam ignis·eos notat qui voluntatem ſuam ſeu bona ſeu mala ſit eque ſequūtur et ıgrediūtur duabꝰ vr̄ıs nūc bona nūc mala ſectātes ſcdm qꝺ variantur deſideria ſua. quibus merito vtiliꝰ fuerat

h

gratie ın omnib⁹ ınherere et vbi obuiat propria voluntas abſcidere et a ſeipſis abr̄ncere eam. Eſt aūt cū multo tempore ın abſciſione proprie voluntatis noſtre exercitati aliquatinꝰ eam domamus vt diſcat iam non ſupbire ſed magis ſine omni ſcandalo vel contradictione deo ſbiecta eſſe anima noſtra nec iam abr̄ncere neceſſe ſit oculum noſtrū·nempe qui ſimplici adherens oculo factꝰ et ipe ſimplex·aut certe iam non alter ē oculus ſed vnꝰ cū eo·quod autē de oculo dictū eſt. de manu qꝫ et pede eodem modo eſt ıntelligendū·cuiꝰ eꝫ voluntas ex affectōne et cū deſiderio gratie coadheret vt nec ocupiſcat mala agere nec bona ımora nec ımꝰ bene qꝫ gratia ſuggerit hic plane perfectꝰ eſt vir·Sed pax iſta pociꝰ eſt felicitatis. abſciſio vero ſcandalorum et temptatōnū victoria fortitudinis·illa ımqꝫ glorie·hec vtutis:

Ca^m. lxxi. De triplici aqua·in ſermone de ſancto clemente.

Accipe triplicem aquā quaz tibi ſaluator appoıt· ploıat ſuper laſarū et ſuper ciuitatē ihe ruſalem et hec eſt aqua prima. ſudat ımmınente iam paſſiōis hora et hec eſt aqua ſcda non ab oculis tantū ſed a toto corpe manans hec aūt rubea eſt ſāguınei ꝙ coloris· iā vero tercia eſt aqua que de latere eius dormientis ın cruce vna cum ſanguıne emanauıt· Et tu g̃ primā quidē habes·

Si rigas lacrimis tuis conſciẽtie ſtratũ et dolore compũctõnis p̃teritorũ diluis maculas peccatorũ ſedam habes aquã ſi in ſudore vultus tui vẽſceris pane tuo z labore penitentie corpus tuũ caſtigas ac reſtr̃gis concupiſcentie flammã. Eſt aũt ſanguinei coloris ſiue propter laborem ſiue eciam ip̃m quẽ extinguit concupie ignem. Jam vero ſi proficẽ poteſ vſq; ad deuotiõis gratiã potaberis aqua ſapie ſalutaris z ſpirit9 criſti qui ſup mel dulcis eſt. fiet i te fons aque ſalientis in vitã eternam et memento hanc eſſe aquaz que procedit a latere dormiẽtis et ſine omni moleſtia fluit. Oportet eñ iam mortuũ eſſe mũdo q̃i hac gloria voluerit delectari. Ergo vt breuiter repetam. ꝑma q̃dẽ a preteritis delictis abluit conſcientiam. ſecunda vt futura caueas extinguit concupiſcentiam tercia ſi ad eam merueris puenire potat animã ſicientem.

Ca^{m}. lxxii. de triplici loco. in tranſitu malachie.

Eſt deorſũ nos loc9 quem ſibi vendicat totũ ignis adeo vt nec minimã aque guttulã delaſari digito miſer ille diues habere ibi potuerit. Eſt et ſurſũ ciuitas dei quã letificat flumínis i petus voluptatis torrens. calix mebrians q̃m preclarus. in hoc ſane medio boni et mali ſcientia o tinetur et voluptatis et tribulationis hic capere eſt experimẽtũ. Infelix eua in has viciſſitudines nos iduxit hic plane dies z nox Nam in inferno tantũ nox in celo tñ dies. Beata ꝓinde aia que vtrũq; ptranſit nec voluptati inherens nec deficiẽs i tribulatõe.

Ca^{m}. lxxiii. de trib⁹ in ope mũdi conſiderand. in ſmo de penalia in magno opere huius mũdi cogitare debemus ſ. q̃d ſit. quomodo ſit. ad quid ſit inſtitut9. Et in eſſe quidẽ rey potentia ineffabilis cõmẽdat q; tã multa. q; tam magna. tam multiplíciter tam magnifice ſũt creata Sane in modo ip̃o ſapientia ſingularis elucet q; hec quidẽ ſurſũ hec vero deorſũ. hec in medio ordinatiſſime ſint locata. Si vero ad q̃d factus ſit mediteris. occurrit tam vtilis benignitas talis benigna vtilitas que eciam ingratiſſimas quaſq; multitudines magnitudine beneficñ poſſit obruere. potentiſſime ſiquidẽ ex nihilo oia ſapientiſſime pulcra. benigniſſime vtilia ſũt creata. Verũtamẽ ꝓpter ſemetip̃m fecit deus omnia. oia ꝓpter ſuos. in eo q̃ ꝓpe quod dicit ꝓpter ſe oia preueniens cõmendat origo. in eo aũt q; omnia ꝓpter ſuos magis exprimitur fruct9 ſequens. omnia fecit ꝓpter ſemetip̃m gratuita videlicet bonitate. omnia ꝓpter electos ſuos pro eoy. ſ. vtilitate vt illa quidẽ efficiẽs ſit cauſa. hec finalis.

Ca^{m}. lxxiiii. De triplici genere bonorũ ſcilicet naturaliũ. ſpiritualiũ z eternorũ. i q̃buſdã dictis

Bona dñi naturalia. spualia. eterna. Et quidem naturali a bona magna. spualia maiora. ꝫ maxima sūt eterna. In primis re paraⁿ. in scdis exercitaⁿ. extendimur et beatificamur in tercijs Si ñ potes oculū meditatōis in illā sblimitatem eternaliū bonorū infigere. qⁿ distātia sūt ⁊ omnem sensū exupant. in bonis gr̄e que sūt in exercicio virtutū visū reflectere. vt videas qm̄ pue cōscientie q̄ libere frōtis sit versari et conūsari in castitate ⁊ caritate. in pacia et humilitate ceteriſq; virtutib⁹ q̄ amabilē deo placabilē et imitabilem hominb⁹ reddūt Qz si ⁊ hec nimis sblimia sūt et trīsgredientia infirmitatē tuā dimitte oculos in bona naturē que tibi tā familiaria esse debent qⁿ tū tu familiaris es tibi. nec sic dicim⁹ bona naturē q̄si gr̄e ñ sint. ꝫ ideo q̄ ipi naturē q̄dām mō ingenita et cōplantata fuerūt anteqm̄ fieret peccatū illud qđ non solum infecit psonā sed et naturam. Ex tūc nō ita nobis ad manū proueniſſe monstrantur ꝓpter vuln⁹ inflictū cū tam̄ nos illa in nobis et circa nos esse tam rōib⁹ q̄ affectōnibus sentiam⁹.

Ca^m. lxxv. De triplici distinctione bonor. supdictorū. ꝺ sup

Via nos ex anima et corpe ibsistim⁹ sub animali parte id ē a bonis corporis incipiamus Sunt autem omnia bona corporis et que ei solūmodo debeam⁹ sanitas. Nihil aūt ei vltra dandū est vel querendum sed hoc terimino ligandū ⁊ frenandum est cum fructus ei⁹ nullus sit et mors sit finis illius. Sed hic fouea ē que nolo vos lateat. Insidiatur enim voluptas sanitati et tam subtili malignitate persequitur vt vix eam vel posset caueri vel nouerit Qz si voluptati seruitur non sanitati hoc iam nō de natura est sed sub natura que morti manus dat cū magistram constituit voluptatē. Sicut aūt corporis natura est sanitas ita cordis est puritas. quia turbato oculo non videbitur deus ⁊ cor humanum ad hoc factū est vt suū videat creatorem. Hic tamen simpliciter accipimus puritatem. vt videlicet omnia que agim⁹. pure et humiliter confiteaⁿ domino in oratione. hominī in confessione. Et quia sociale animal sumus si fieri potest quod ex nobis est pacem habeamus cum omnib⁹ hominibus. Hec enim est lex naturalis societatis vt omnia que nobis fieri nolū⁹ alīs ne faciam⁹. et oīa q̄ nob⁹ fieri volum⁹ alīs impendē studeam⁹. Sanctorū aīabus q̄ de hui⁹ mōtalitatis carcere ad celorū gaudia volauerūt. debem⁹ imitatōm qⁿ similes nob⁹ fuere passibiles. sed et illis qui nō in tāta sānctitate seu nō dū pacta penitentia exierūt. compassionē debem⁹ et oratōnem. A sanctis vero angelis auxiliū querēdum est. quia ammīstratorīⁿ spūs missi sūt ꝓ nos vt hēditatē capiam⁹ salutis

Ab illo aũt rex omniũ dño pietas querenda. vt ille cuius natura leuitas est secũdũ multitudinem miserationũ suarũ misereat nostri. Ipsi em̃ nos et amore debem⁹ z ſbiectionẽ. amore q̃ ipe fecit nos z benefecit nob. ſubiectionẽ q̃ sup nos est. ita ergo et sanitatem corpi. puritatẽ cordi pacem fratri. imitatõm sãctis. o passionẽ mortuis. auxiliũ ab angelo. pietatem a deo ex archa naturaliũ bonorũ habere debemus In hõs aũt bonis repam̃ et quasi quodãmõ restituim̃ in antiquũ statũ dũ ad ingenitam suauitatẽ nature reuertimur. dũ z nobis z hõs que circa nos sũt et que sup nos sũt debitũ rerũ ordinem exhibem⁹ et hec quidem pro bois naturalibo. Spũalia aũt bona in q̃bus exercem̃ vt ad eterna tendamur longũ est enumerare. Sup naturam em̃ esse noscũtur. Nam in spiritali exercicio debem⁹ corpori ſututem afflictõm laborez et istam cordi puritatẽ debemus vt intentõe cogitatõne et opere hanc circũspectõz exhibeam⁹ vt et vita nostra sit fructuosa et fama gloriosa non que fructificet sibi sed deo. nõ que glorificet se sed patrem suũ qui in celis est. Cũ hõs q̃ qui oderũt pacem esse pacificũ dicim⁹. portare omnes z a nemine portari. confitem̃ eciaz mortuis in spe congtulatõm adhibendã quia ꝓpe est vt absterget de⁹ omnẽ lacrimam ab oculis eoz. Sanctarũ vero aiaz z angelo⁹ ardent⁹ ꝓspectũ desiderare debem⁹. In dnm aũt deũ affecti nos ꝓpter ipm et suspiciam⁹ que o tota dirigẽda est vt diligam⁹ sit illa maiestas que cũcta faciat cũcta contineat. et in quẽ desiderant rõnales creature ꝓspicere hec sũt semite spũalis exercicij q̃bus et religiosa mens dilatat et delectatur ad eterna bona se extendens. Porro eterna bona illa sũt que nec ocul⁹ vidit nec aũis audiuit z q̃ nũq̃ exeũt ab illa patria que nescit nisi gaudiũ et iubilationem.

Ca^m. lxxvi. de triplici genere iustorũ. in quibusdam dictis.

Est iustus qui in principio sermonis accusator est sui. z ẽ iustus qui ex fide viuit. et est iustus qui absq̃ terrore est. Et prim⁹ quidẽ bon⁹ q̃ accedit ad viã scdus melior q̃ currit per viã. tẽ ci⁹ optim⁹ q̃ iam appropinq̃t ad finem vie.

Ca^m. lxxvij. de trib⁹ que faciũt hoiem sãctũ. in q̃busdã sentẽtiis sũt que faciũt hominez sanctũ. victꝰ sobri⁹. actus iustus. sensus pius. Victus sobrius erit si continent. si socialit. si obedient. i. caste caritatiue humiliter vixerim⁹. per continentiam enim castitas. per socialitatem caritas. per obedientiã humilitas acquiritur. Actꝰ iustꝰ erit si fuerit rectus discretus fructuosus. Rectꝰ p bonã intentõnem. discretus per mẽsurã possibilitatis. fructuosus p vtilitatez

proximorũ. Sens9 pi9 erit si fides nostra deũ sentit sũme potentẽ summe sapientẽ. summe bonum vt p ei9 potentiã nr̃am adiuuari credam9 infirmitatem. p ei9 sapientiã credam9 nr̃am corrigi ignorantiã. p eius bonitatem nostram credam9 abluí iniquitatez

¶ Ca^m. lxxviij. de triplici modo ꝺtẽplatois. sup cant. ſmo. xxiij.

Est loc9 apud deũ de quo sua iura discernit et disponit cõsilia: ipe vniũsitatis gubnator leges cõstituens oĩi creatũe. pondus et mensurã et numerũ. et locus iste altus et secretus et mimime quiet9. Mã et si ipe qĩtũ in se est disponit oia suauiter. tamẽ z cõtemplatiue qui forte eo loci puenerit. quiescere non pmittit sed mirabilit ꝙis delectabiliter rimantẽ et admirantem fatigat redditq; iquetum. Est itẽ loc9 de quo sup rõnalem reprobã quodez creaturã. immobilis vigilat sectissima sereníssimaq; aiadũsio iusti iudicis dei terribilis in cõsilijs sup filios hominũ. Cernit inquaz a timorato contẽplatore hoc loco de9 iusto sed occulto iudicõ suo reproboz nec diluẽs mala nec acceptãs mala. insup et corda indurans ne forte doleant et resipiscant et conũtantur et sanet eos. et hoc nõ absq; certa et eterna rõne qð tanto formidolosius constat esse quanto immobilius fixũ extat i eternitate. habz hec visio tremorem iudicij non securitatem. Terribilis est loc9 iste et tocius expers quietis. Sed est locus vbi vere quiescens et quietus cernitur deus. locus omnio non iudicis non magistri sed spõsi in quo deus non quasi turbat9 ira. nec velut distentus cura prospiciatur sed probatur in eo volũtas bona et beneplacens et perfecta. Visio ista non terret sed mulcet inquietam curiositatem sedat non excitat nec fatigat sẽsus sed tranquillat. hic tranquillus deus tranquillat omnia et q̃ etum aspicere quiescere est. Sed heu rara hora et parua mora vt monstratum est aperte. et in prioꝛi loco exigua et in secundo nulla percipitur quies cũ et illic apparens admirabilis ad indagandum studium exerceat curiositatem. Et hic inoteſcens terribilis infirmitatem concutit. At vero tercio isto in loco non plane terribilis non tam admirabilis qñ amabilis apparere dignatur serenus et placidus. suauis z mitis et multe misericordie intuentibus se.

¶ Ca^m. lxxix. De tribus que impediunt contemplatõnem. in ſmo. de assumptõne beate marie.

Considerandum est tria esse que impediunt contemplatõnem. Equidem anime nr̃e oculus intelligentia est. Sicut eñ oculo corporis lux corporea et cetera queq; corporalia videntur Ita deus qui est lumen incircumspectum. et eius inuisibilia vtcũq; intellectu percipiuntur.

Vtrūq; vero oculū tria sunt q̄ ad videndū impediūt. potest sane fieri vt oculus exterior sanꝰ sit et pateat. sed quoniam lux exteriori ei desit nichil videat. Econtrario fit aliquando vt presens ei quidē lux sit sed forte sāguine seu quolibz hūore concreto turbatꝰ cernere minime possit. Iterū solet plerūq; attingere vt neutrū desit ei nec lux nec salꝰ ꝫ tñ aliqua pulueris iniectōne fedat quo eiꝰ acies retundatur. Sūt g̈ tria ista que hūc oculū impediūt tenebre. humor concretꝰ. puluis iniectus. Hec ipa sunt eciā quibus interior ille impeditur. sed ꝛ alia noia sortiūtur. Nam qđ hic tenebre ibi peccata dicuntur. qđ hic humor concretꝰ hoc ibi recordatio peccatorū. hec peccata confluūt in memoriā quasi in quādā sentinā. et hic est humor ille cōcretꝰ. quod aūt hic puluis dicit hoc ibi cura terrenoꝝ actuū nūcupatur. Hec g̈ tria sunt que oculū intelligentie ofundūt atq; a contemplatōe veri luminis excludūt. tenebre. s. peccatorū recordatio eorūdē peccatoꝝ cūa terrenorum actuū. Cū em̄ luce iusticie destituim̄ nihil aliud q̄ peccatorū nostrorū tenebras uenimꝰ Quicūq; ergo mentis oculum diuine contemplationi vult intēdē profecto necesse ē vt eū prius ab hoc triplici impedimento studeat purgare. Quod si q̄s facere contēdat nouerit circa triplicem morbum triplex q̄ fore remedium. Nam primus quidem per confessionem. secūs per oratōm. tertiꝰ p quietem purgatur

Ca^m. lxxx. de tribꝫ nouissimis metuendis. in ꝑmone de aplis

Filioli mei memorem̄ nostra nouissima ne peccemꝰ. Nimirū q̄ hec maxia recordatō faciat timōdatū. timor expellat peccatū. negligētiam non admittat nouissima nostra sunt mors. iudicium. gehenna. quid horribilius morte. quid iudicio terribiliꝰ. nā gehēna nihil potest intolerabilius cogitari. quid metuet si quis ad ista non trepidat. non expauescit. non timore concutit. Nam in morte non magnū non paruū aliquod de bonis huiꝰ mundi secum delaturꝰ est homo. In iudicio nec fallere nec resistere possibile erit. In gehenna nulla penitus cōsolatio sed ꝓpetuū ve vlulatꝰ ꝛ fletꝰ et stridor dētiū Time ergo o homo q̄ in morte separandꝰ es a bonis omnib huiꝰ cōporis et tam dulce carnis et anime vinculū amarissimo secandū est diuorcio. Time q̄ in terribili iudicio ei presentandꝰ es in cuiꝰ manꝰ horrēdū est incidē et eo examinante quem nihil latet siquidem inuenta fuerit in te iniquitas. alienandus es ab vniūsitate quietis glie. segregandꝰ a numero beatorū. Time q̄ in gehenna cruciatib eternis et immensis exponendus es in sorte diaboli et angelorum eius in igne eterno qui preparatus est eis.

Ca^m. lxxi. De triplici malo quod passuri sūt peccatores in fine. in quibusdam dictis.

Malū triplex peccatores manet. Manet enī eos horror ī exitu. dolor in transitu. pudor in cōspectu glorie magni dei. Quis ille pauor erit o anima mea cum dimissis omnib quorū est tibi p̄sentia tam iocūda. tam gratus aspectus. cohabitatio ipa tam familiaris. sola egrediens in incognitam penitus regionē. occurśātia tibi cateruatim ruē. teterrima illa monstra videbis. Quis tibi in die tāte necessitatis occurret. Quis tuebitur a rugientib p̄paratis ad escam. quis consolabitur. quis deducet. Per ignē etiam nobis trāseundū est. et vniuscuiusq opus quale sit ignis probabit. Ibi aurū nostrū vertetur īscoriā. Ibi vniūsa impunitas revelabitur. ibi veritas ipa accepto tempore quod nobis interim datum contemnimus iusticias iudicabit. Quid vero illic oīes iusticie nostre nisi pannꝰ menstruate reputabuntur. Quicqd nūc paruipēdendo tūsimꝰ palpando tegimꝰ. dissimulando negligimꝰ q̄to illic cruciatu vindex flamma consumet. Jā vero post ignē illū putas reliquū aliqd mueiet in nobis aut tantū erit vt audeamꝰ illud vultui maiestatis offerre. aut ius sic altare aspectui. qs ille pudor erit. que cōfusio post tāta bn̄ficia tam tepidos tā imperfectos tam vacuos apparere ante faciem domini dei nostri. Quid nos post tanta flagicia. post tanta facinora p̄sumemꝰ. quādo ab hac purgabitur confusione oculus cord cui nunc operam dare negligimꝰ vti ibi reuerberata acie veri illius solis radios valeat intueri. Felix quidem anima que fiducialiter loquitur inimicis suis in porta. qd hic astas cruenta bestia nihil in me funeste reperies. Felicior cuius opꝰ non arserit quem supedificasse aurū argentū lapides pretiosos examē illud inuenerit. Felicissimus qui sine vlla nube confusiois revelata penitꝰ facie gloriam domini speculando in eandē ymaginem transformabitur. et similis erit illi. Videns eū sicuti est vtiq; super omnia benedictꝰ et laudabilis et gloriosus in secula.

Ca^m. lxxxñ. De tribus speciebus considerationis superne. i libro quinto de consideratione

Ubi sumus vallis est. et vallis lacrimarum in qua sensualitas regnat et considerratio exulat. in qua libere quidem et protestatiue se erexit sensus corporeus. sed intricatus caligat oculus spiritualis. Et felix qui sensuum beneficium sine quo transire non potest in obsequium cōuertere potuit. vtens non fruens. vrgens non petens. exactò non suplex. Magnus ille qui vsum sensuū veluti quasdam opes expendere satagit. dispensando in suam et multorem salutem.

Nec ille miror qui hunc sibi gradū ad illa inuisibilia philosophādo constituit. nisi q̄ hoc dulcius illud utilius hoc felicius illud fortius esse cōstat. At oīm maximus qui spreto ipo usu rerū et sensuū q̄ntūcunque hūane fragilitatis fas est. non ascensoriis gradibus sed impatis excessibus auolare mēdum contemplando ad illa sublima consueuit. Porro hec tria ita contingūt cū consideratio ⁊ tutis studio et adiutorio gratie facta supior. sensualitatē aut p̄mit ne mſoleſcat aut cogit ne vagetur aut fugit ne inquinet. in primo potentior. in ſcdo liberior. in tercio purior. Puritatis siquidē ⁊ alacritatis pariter alis fit ille volatus. Vis tibi has considerationis spēs ꝑ p̄ns distingui noibus. dicam⁹ si placz prima dispēſatiua. ſcda estimatiua. tercia speculatiua. Dispensatiua consideratio est sensibus sensibilibusq̄ rebus ordinate et socialiter vtēſ ad promerendū deū. Estimatiua consideratio est prudenter ac diligenter quecq̄ scrutans et ponderās ad inuestigādū deū. Speculatiua est ōsideratō se in se colligēſ et quantū diuinit⁹ aduuuatur rebus hūanis eximens ad contēplādum deum. puto vigilanti aduertis aliarū hanc esse fructū ceteras si non referant ad istā quod dicūtur videri posse sed non esse Et prior quidē absq̄ intuitu huius multa serit et nihil metit. sequens vero nisi ad istā se dirigat vadit sed nō euadit. Ergo quod ꝑma optat scda adorat tercia gustat. ad quem tamē gustū pducūt et cetere et si tardius nisi q̄ ꝑma laboriosius scda quieti⁹ puenitur

Ca^m. lxxxiij. de tribus modis quibus inuestigand⁹ est de⁹ ⁊ beati spūs qui cū eo sūt. vbi supra.

Deus et qui cū eo sūt beati spūs tribus modis nr̄a consideratōne sūt vestigandi. opinione. fide ⁊ intellectu. quorum intellect⁹ rōni innititur. fides auctoritati. opīo sola veri similitudīe se tuetur. habent illa duo certā veritatem sed fides clausā et īuolutam. intelligentia nudā ⁊ manifestā. Ceterū opīo certi nil habens verū per verisimilia querit poci⁹ qm̄ apprehendit. omnino in hīs cauenda confusio est. ne aut incertū opīonis fides figat aut quod firmū fixūq̄ est fidei opinio reuocet inquestionē. Et hoc sciendū q̄ si opīo hē assertōm temeraria est. fides si habet hesitationem infirma est. Item intellect⁹ si signata fidei temptet irrū pere reputatur effract⁹ scrutator maiestatis. Multi suā opinionem intellectū putauerūt ⁊ errauerūt. Et quidem opīo potest putari intellectus. intellect⁹ opinio non potest. vnde hoc accidit profecto q̄ hec falli potest ille non potest aut si falli potuit intellect⁹ non fuit sed opīo. Verus nempe intellectus certā habet non modo veritatem sed noticiam veritatis. possum⁹ singla

hec ita diffinire. Fides est volũ-
taria quedã z certa prelibatõ nõ
dũ ꝓpalate veritatis. Intellect9
est rei cuiuscꝫ manifesta noticia. Opinio est q̃si
ꝓ vero hr̃e aliqd quod falsũ esse
nescias. Ergo vt dixi fides ambi
guũ non habet. aut si habz fides
nõ est sz opiõ. Quid igr̃ distat ab
intellectu. nempe et qꝫ si nõ ha-
bz incertũ non magis qm̃ intelle
ct9. habz tamẽ muolutũ quod ñ
intellect9. Deniqꝫ qd intellexisti
non est de eo quod vltra queras
qui si est nõ intellexisti. Nil autẽ
malum9 scire q̃ qꝫ fide iã scimus
Nil superit ad beatitudinẽ cũ il-
la que iam certa sũt nobis erũt
eque et nuda.

C Cam. lxxxiñ. De tribꝰ q̃ faciũt
mortem sãctorũ preciosã in con-
spectu dñi. in quibusdam sent

Reciosã in cõspectu dñi mo
tẽ sãctorũ ei9 facit aliqñ vi
ta: aliqñ causa aliqñ simul vita cũ
causa. In confessoribꝰ qui in dño
moriũtur facit precõsã mortẽ vi-
ta. In martiribꝰ qui pro dño mo
riũtur facit eam ꝑciosã aliqñ sola
causa aliqñ parit et vita. Et illa
quidẽ mors precõsa est quã omen
dat vita. precõsior quã facit caus-
sa. precõsissima quam preuenit vi
ta simul cum causa:

C Cam. lxxxv. De genere sãcto-
rũ. in ꝓmone de omnibꝰ sanctis.

Sunt sãcti de celo z sũt san
cti de terra. Itẽqꝫ eoꝝ q̃ de
terra sũt. quidã adhuc in tra. ali
qui iã in celo. Sed inter sãctos z
sanctos distat idqꝫ nõ pauꝫ. nec
modo dico qꝫ alio alio sanctior.
Nec em̃ qñtitatis poci9 q̃ q̃lita-
tis distantia ẽ. Sed qꝫ non modo
magis et mim9. verũ eciã aliter et
alit sãctos dici et vere dici mueni
amus. Et forte inter angelos et
homines assignari potest ista di-
uersitas sãctitatis. Neqꝫ em̃ tan-
qm̃ triũphantes honorari posse
videntur qui nũqm̃ pugnasse no
scunt. Aliter tam̃ honorandi sũt
nimis eciã tanqꝫ amici tui dei. cu
ius nimirũ volũtati sꝫ adhesertũt
tanta vtiqꝫ felicitate qñta facili
tate. Nisi forte in eo pugnasse ꝯ-
dũtur qꝫ peccantibꝰ alijs viriliꝫ
pstiterũt. non abeuntes in consi
lio impiorũ. Honoranda g̃ in eis
benignitas dei non ad peniten-
tiam adducens sed abducens ab
omibus quibus penitentia debeꝫ
non eripiens de temptatõne. sz
a temptatõne conseruans. Aliud
sane in hñs sãctitatis gen9 vt ꝓ
prio modo videbitur honorãdũ
qui venerũt ex magna tribulatõe
et dealbauerũt stolas suas in san
guine agni q̃ post multos agões
iã nũc triũphant in celis corona
ti qm̃ legittime certauerũt. Est
ne adhuc sanctorũ aliqd tercĩũ
genus est. sed occultum. Sũt em̃
sancti qui adhuc militãt. adhuc
pugnant. currũt adhuc. nec dũ
comphenderũt. latet eiusmoi sã
ctitas. penes deum clausa est. Si
quidem nescit homo vtrũ amore
an odio sit dignus. sed in futurũ
omnia reseruantur incerta.

¶ Cam. lxxxvi. De triplici statu sanctorũ. in pmo. de oĩbꝫ sãctis.

Tres sũt sanctarũ statꝰ animarũ. primꝰ in corpe corruptibili. scdus sine corpe. tercius in corpore iam glorificato. pmꝰ in iustitia. scdus in requie. tercꝰ in beatitudine consũmata. pmꝰ denicꝫ in tabnaculis. scdus in atrijs. tercius in domo dei. Quã dilecta tabnacula tua dñe virtutũ multomagis tam atria concupiscibilia. ꝫ beati omnio qui habitant in domo tua dñe. O admirabilis domus et dilectis tabnaculis et atrijs concupiscibilibꝫ preferenda. Siquidẽ glosa dicta sũt de te domus dei. In tabnaculis em̃ gemitus penitentie. in atrijs gustus letitie. in te sacietas glorie. Hec quidẽ infima domus orationis. media expectatõnis. tu ğ tiarũactõnis et laud. Felix proinde qui hic declinauerit a malo quod est culpa et fecerit bonum vt illic a malo quod pena est liberetur. in te recipiat bonũ. hic nimirũ primicie spũs. illic diuicie. in te plenitudo. hic denicꝫ fiũt sancti. illic securi. in te beati Hee siquidem pmicie spũs que militantibꝫ interim prorogantur. sãctitas in conuersatõne. pietas in intentõne. virtus in colluctatõe In sanctitate conuersatõnis penitentie fructus intellige ꝛ corpalia queꝫ exercicia mandatorꝝ. At qm̃ hec nisi simplex fuerit oculꝰ simplicia esse non pñt. necessario pietas intentõnis et puritas cordꝭ exigitur. ne vel honoris ambitus vel laudis surripiat appetitus. Memento tam̃ solam ex omnibus perseuerantiam coronari. nec candẽ facile posse inter tot discrimina vendicari nisi multiplicem obtineas in tam multiplici colluctatione virtutem. hec in tabnaculis. Porro in atrijs que post molestos colluctꝰ amena iocũditate fouendos excipiũt exeũtes. iam diuicie spiritꝰ erogant requies a laboribꝫ. securitas a solicitudinibꝫ. pax ab hostibꝫ. Ubertatem aũt domꝰ illiꝰ et torrentẽ voluptatis nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. Ne ergo audire velis o homo quod quidẽ auris hominis non audiuit. nec ab hoĩe queras quod hũanꝰ oculꝰ nec vidit nec animꝰ capit. Ea ğ viriliter interim in tabnaculis militemꝰ vt suauiter demũ in atrijs ꝙescamus vt nouissime in domo gloriemur

¶ Cam. lxxxvii. de triplici gaudio quod habent sancti. s. ante mortem. añ iudiciũ. post iudiciũ

Est testimoniũ conscientie ñ quod perhibꝫ conscientia ꝫ qđ loquitur spũs in ipa testimoĩum perhibens spũi nr̃o qꝫ filij dei sumꝰ. Cũ em̃ veritas applaudit cũ iustitia attestatur sine dubio dei cõmendantis vox est et spũs sancti testimoniũ perhibentis. Itaqꝫ dũ adhuc militant gaudẽt vticꝫ electi dei. sed tantũ de pmicijs spũs. q̃ et infirmitatẽ eorꝝ adiuuat ⁊ tute sua ꝛ pusillanitatez

h

eorū sua attestatōne consolatur Iam vero consūmato milicie tempore gaudium habent sancti eciam in spiritu sencto. licet nō plenū. habent tñ leticiam multam in corde suo donec veniat dies illa qua implebit eos dominꝰ leticia cum vultu suo. in qua gaudiū habituri sunt et in corpore suo. Ad requiem eñ exute a corporib⁹ anime sācte protinꝰ admittunt ad gloriam regni non ita. interi conuertuntur in requiem suā donec veniat dies qua intrare merentur in requiem domini. Iam vero nemo ex vobis paruā aliquam requiem aut leticiam suspicetur eorū qui ab omni penitꝰ molesti a liberi. recogitāt annos suos in dulcedine anime sue. letantur p diebus quib⁹ humiliati sunt. annis quibus viderūt mala cum iocunda admiratōe considerāt pericula quibus euaserūt. labores quos pertulerūt. certamina que vicerūt et pro hñs omnibus certa et mdubitata fide expectant beatam spem et aduentū glorie magni dei et saluatoris sui qui resuscitabit et reformabit corpora eorū configurata proprīo corporis claritati. Quāta est felicitas eoꝝ q̄ in nēsa leticia q̄ nimirū triplici gaudio de recordatōe tñs ācte virtutis de exhibitōne presētis q̄tis de certa expectatōe futūe cōsūmatōis exultāt. In illā eñ beatissimā domū nec sine nob intrabūt cū corpib⁹ suis. i. nec sācti sine plebe. nec spūs sine carne Nec eñ pstare decet integram beatitudinem donec sit homo integer cui detur. nec perfectōne donari ecclesiam imperfectam. Acceperūt tamen iam singulas stolas sed non vestient duplicib⁹ donec vestiamñ et nos. Stola eñ prima ipa est quā dicimꝰ felicitas z requies animarum. Secda vero immortalitas et gloria corporum.

Ca^m. lxxxviii. De trib⁹ considerand in festiuitatib⁹ sanctoꝝ. in gmo. de vigilia apl̄oꝝ pe z pau.

Tria sūt que in festiuitatib⁹ sāctorū vigilanti cōsidrare debemꝰ. auxiliū sancti. exemplū eiꝰ. cōfusionē nr̄am. Auxiliū eiꝰ q̄ q̄ potens in tra. potētiorī celis est añ faciē dñi dei sui. Qui enim dū adhuc viueret mistꝰ est peccatorib⁹ et orauit pro eis. modo tanto amplius quanto verius agnoscit miserias nostras. orat pro nobis patrem. q̄ beata illa pria caritatē eiꝰ ñ mutauit sed augmentauit. Nec eñ q̄ impassibilis factus est et incompassibilis. sed nunc pociꝰ induit sibi viscera misericordie. cū ante misericordie fontē assistit. Debemꝰ et attendē ad exm eiꝰ q̄ q̄diu visus ē in tris et cū hoīb⁹ uersatꝰ ē nō declinauit ad dexterā nec ad sinistrā sz viā regiaz tenuit Intuemī humilitatē opm eiꝰ. autoritatē vboꝝ eiꝰ z tūc videbitis quō vbo et exemplo vixerit inter homies q̄lia nob exēpla dēliq̄t vt ambule mꝰ p ea z in eis. Sed z diligētōri intuitu ofusionē nr̄am aspiciamꝰ

quia homo ille similis nobis fuit passibilis et ex eodem luto formatus quo ꝛ nos. quid ergo est qꝺ nõ solũ difficile sed impossibile credimꝰ vt faciamꝰ opa que fecit et sequamr̃ vestigia eius. Confũdamr̃ contremiscamꝰ ad vocem istam si forte hec confusio adducat nob gloriam. si gr̃am generet nob timor iste. Homines isti fuerũt qui precesserũt nos qui tam mirabiliter processerũt per vias vite vt vix eos homines fuisse credamus Sic ergo in festiuitatib sanctorum et gaudere et confũdi debemꝰ. gaudẽ qꝺ pronos ꝑmissimus confũdi qꝺ eos imitari nõ possumꝰ. Itaq; sꝑ gaudiũ nostrũ in hac valle lacrimarũ pane condiri debet. vt sꝑ non solũ extrema sed ꝛ prima gaudij lucrus occupet. qꝺ et si magna est gaudiorũ materia sed maxima dolorũ.

Ca. lxxxix. De triplici desiderio prouenienti de memoria sanctorũ. in fmo. de omnib sanctis.

Vlgo dicitur quod non videt oculus cor nõ dolet. Oculus meus memoria mea. Et cogitare de sanctis quodammõ eos videre est. Sic nempe porcio nostra in terra viuentiũ. nec modica sane porcio. si tñ vt decet memoriam affectio comitetur. sic iquã conũsatio nostra est in celis verũtamr̃ non sic nostra sicut illorum. Ibi enim sba ibi est nr̃a autem desideria. ibi per pntiã nos per memoriam ibi sumꝰ quando et nos addemur ad patres nostros quando essencialiter pntabimur eis. Hoc enim primũ desideriũ quod in nobis sanctorũ memoria vel excitat vel incitat magis vt eor̃ tã optabili societate fruamr̃ vt mereamr̃ cõciues fieri et contubernales esse spirituũ beatorũ. misceri cetui patriarcharũ. cuneis ꝓphetarũ. senatui apostolorũ. martirũ exercitib. numerosis cõfessorũ collegijs. virginũ cohortis. i omni deniq; colligi et colletari cõmunione sanctor̃. Singulorum quippe recordatones quasi scintille singule imo quasi ardentissime faces deuotos accendũt animos vt eorũ et conspectũ sitiant ꝛ cõplexũ adeo vt plerũq; ecia inter eos esse se reputent. mõ ad hos mõ ad illos tota auiditate et vehementia corda vibrantes. Non modo tñ societas sed ecia felicitas optanda est sanctor̃ vt quor̃ desideramꝰ pntiam. gloriã qꝫ ferventissimis studijs ambiamꝰ. sed sane vt eam nobis sperare liceat et ad tãtã beatitudinez aspirare sumopere nob desiderãda sũt suffragia sanctorũ vt quod possibilitas nostra non obtinet. eorũ nobis intercessione donet. Hec nostra et eor̃ coherẽtia est vt nos congratulem̃ eis et ipi compatiantur nob. nos deuota meditatione regnemꝰ in eis ipi in nobis et pro nobis militent pia interuentõne nec est qꝺ de eorũ pia erga nos solicitudine dubitemꝰ qm̃ quidẽ nõ osumandi sine nobis expectãt nos vsqꝺ retribuat nob

vt videlicet in nouissimo die magne festiuitatis omnia simul in virum perfectū cum suo tam excelso capite membra ꝯcurrāt et laudetur cum hereditate sua ihesus cristus dominꝰ noster.

¶ Cam. lxxx. de triplici pleitudie hñda in futūa vita. i. qbus. di. Illa patria que nescit nisi gaudiū et ubilatōnem nihil deē. Ecce abundantia qua impleat hūana cupiditas. Que est ista copia vbi nihil quod nolis sit sed totū sit qđ velis. Qz si nihil deerit no aliquid aūt nos latuerit. nūquid erit gloria consūmata. Ideo nihil latebit nos. Et ecce sapientia qua curiositas hominis saciet̄. O sapientia qua tūc omnia que in celo et que in terra sūt perfectissime cognoscemꝰ. in ipo fōte sapientie rerū omniū cognitionem videntes. Non metuam suspitiones. non timebo consilia. quia ciuitas illa iuxta Iohannez purissimo vitro similis erit. vt sicut per vitꝝ lucidissime cernimꝰ sic aliorū conscientias clarissime videamꝰ. Quid et si nihil defuerit et nihil latuerit. maneat aūt timor et anxietas amittendi. Ideo nihil terret z ecce potentia qua humana infirmitas roborē Quis posuit inquit fines tuos pacem et confortauit seras portaꝝ tuarū. ita vt nullꝰ intret inimicꝰ. nullus exire possit aīcus. Vbi ꝯ sūma abūdantia. sūma sapia sūma potētia est. puto qz nihil desit pleitudini beitudis ꝗtū spectat ad sūmā felicitatis humane

¶ Cam. lxxxi. de triplici mō fruendi deo in futūa vita. in ꝓmo de ſiplicit̄ in. ¶. oibꝰ sancta illa et pfecta bēitudie fruem̄ deo. videtes deū in omnibus creaturis. habentes in nob ipis et qđ hns omnib inestabilit iocūdus sit atq beatiꝰ ipam qz cognoscentes in semetipa trinitatem z gloriā illā sine vllo enigmate. mūdo corđ oculo contēplantes. In hoc em̄ erit vita eterna vt cognoscamꝰ patrem z filium cū sancto spū z videamꝰ deū sicuti est. i. non modo sicut inest nobis videlicz a ceteris ctatūis ſ sic ē in semetipo. Vn̄ duo illa velut circūiacentia esse videnē q̄ ꝓdixim̄ z quasi cortex tritici. hec vēo cognitō summa beitudis tritici medulla adeps frumēti q̄ ciuitas sācta irl'm saciaē. Vez qz magna est beitudo illa tā abscōdita ē ab oculis nr̄is qz nec oculꝰ vidit nec aūis audiuit nec in cor hoīs ascēdit ꝗta claritas. ꝗta suauitas. ꝗta iocūditas maneat nobis in illa cogtōne. pax dei ē vera q̄ exupat omnē intellectū ꝗto mgis omnē ſmonē nīm. qđ g nulli datū ē expiri nullꝰ conē effari. Ibi cumulꝰ felicitatis. ibi supmimēs glia ibi supefluēs beitudo. Vlā quō videdꝰ sit in catūis. quō in nob hñdꝰ possum vel ex pte ognoscē vel ex ipis nimirū qs iā accepiꝰ ꝓmicns spūs. Cognitō aūt illa oio ad huc nob incogta ē mirabilis fcta ē ofotata ē z nō possumꝰ ad eam

Nonus

At vero quemadmodū in creaturis videndo sit possumus aliquatinus intelligere nimirū cū et modo videatur in ipis. Verū quātūcūq proficiat quis intelligēdo despicere q̄ potentissime q̄ prudētissime q̄ benignissime maiestas eterna creat omnia. cūcta regat ordinet vniuersa. prorsus modicū ab eo qđ est comphendit. Veniet aūt qñ sequem̄ agm quocūq ierit et in oīb consequem̄ creaturis vt in omnib gaudeamus qđ est gaudiū domini. gaudeamus sane in omnib sed non alūnde qm̄ de ipo sicut ipe non alīs fruitur sed semetipo.

Explicit liber octauus. Incipit liber nonus.

Cap̄. i. De quatuor virtutib quibus vestitus fuit primus homo in ꝓmome de annūciatiōe dñica.

Quatuor hīs virtutibus misericordia et veritate. iustitia et pace amictus fuit primus homo ab ipso sue creationis exordio. Est em̄ in hīs quatuor salutis integritas. Nec sine hīs omnib potest constare sal9 presertim cū nec possunt esse virtutes si ab mutuicem separent. Acceperat igr̄ homo misericordiaz custodem. s. atq; pedissequā vt ipsa p̄ueniret. ipa et sequeretur eū ipa q̄z protegeret et conseruaret vbiq;. Sed erat illi necessarius eruditor tanq̄ ingenue et rōnabilit̄ature vt n̄ sic̄ uiuntū aliqđ custodiret sed tanqm̄ paruul9 educaret. Cui sane magisterio nemo poterat aptior inueniri qm̄ veritas ipa que eū in agnitionē summe duceret aliqñ veritatis. Interim vero ne sapiens inueniretur vt faceret malū. esset q̄ peccatū ei tanqm̄ scienti bonū et mimie facienti. iusticiā q̄z qua regētur accepit. adhuc aūt et pacem qua frueretur et delectaretur addidit manus benignissima saluatoris. pacem vtiq; duplicem vt nec intus pugne nec foris timores. i. nec caro concupiscceret aduersus spiritū. nec esset ei vlla creatūa formidini. Nam et bestīs omnib libere imposuit noīa et serpēs ipse qđ violentia non p̄sūpsit fraude magis eū aggressus est. Quid huic deerat quē misericordia custodiebat. docebat veritas. regebat iusticia. pax fouebat.

Cap̄. ij. de quatuor statib precedentib conuersationem nostram. in quibusdam sentenciis.

Videntur mihi quatuor intidum cōuersionem nr̄am precedere status. vnus sb nobisip̄is tres sub principe mūdi huius. Est em̄ anima sb seip̄a cum ꝓpriam sequitur solūtatem libertate pniciosa gaudens. Est sb se cū ꝓprie satisfaciens solūtati nec dū tam̄ possidetur a vicīs et peccatis q̄m̄iam qui facit peccatū iam non sunp̄ius seruus est sed peccati Verūtam̄ tripliciter videntur mihi hominēs esse sub pncipe tenebrarū. Primū quidē nec solētes nec nolētes qđ cōuenit hīs qui nec dū solūtatis vsū habent. sūt tam̄

vasa ire ꝓpter originale peccatū donec alligato forte vasa eiꝰ diripiat fortior p sacramentū adueniens. scdo volentes cū ia voluntarie peccāt. tercio q̄dā modo nitentes cū iam quidē resipiscere vellent nisi q̄ peccati consuetudine miserabiliter obligati dei iudicō q̄ i sordibꝫ sūt sordescāt ad

¶ Caᵐ. iiij. de quatuor. ¶ huc diebꝫ penitentie. in ꝓmone de assumptōne beate marie.

GOo primā arbitror timoris diem qua nimirū irradiāte cordibꝫ nr̄is peccato nostro morim̄ et quodāmō sepelim̄ in oscien cīs nr̄is. scda ni fallor agit in labore certamis. Solet nempe mt̄ ꝓmordia confusionis acriꝰ insurgere temptatō p̄ue consuetudis et vix extingui p̄nt iacula ignita diaboli. tercia nihilominꝰ doloris videt dū recogitat q̄s annos suos in amaritudine aie sue. nec tā laborat declinādo futūa q̄ ꝑterita plāgendo explorat. Mirariꝭ q̄ hos dixerī dies. sed tales dies nebule et caliginis dies luctꝰ et amaritudinis sequitur dies pudoris nō dissimilis tribꝫ. qñ iā horribili confusione operit aīa miserāda dū nimis desiderat q̄ et qīta deliq̄rit. et in oculis cord tetras versat ymagines pctoꝝ. Animus huiuscemodi nihil dissimulat sed exaggerat vniūsa. nō sibi parcit durꝰ iudex in semetipm. Vtilis q̄ dē exacerbatō et digna miseratō ne crudelitas diuinā deliās gr̄am dū ꝓ eo mes emulat ecia dr̄ seip̄z

¶ Caᵐ. iiij. de q̄tuor gdibꝫ ascensionis. in dictis quibusdam.

QVatuor gdus ascensiois esse dicimꝰ. primꝰ ad cor. scdꝰ in corde. tercius de corde. quartꝰ sup̄ cor: In ꝓmo timetur dns. in scdo audit ꝰsiliariꝰ. in tercio desiderat spōsus. in quāto videt deꝰ

¶ Caᵐ. v. de duplici morte ⁊ duplici resurrectōe. vbi sup̄.

DVe sūt mortes et totidē resurrectōes. Prima mors aīe scda corpis. Mors aīe sepatō a deo. mors corpis sepatio aīe a corpore. Hanc opatur peccatū. Illā pena peccati. Resurrectōm aīe operatꝰ ē humilis et occultꝰ xp̄i aduentꝰ. Resurrectōz corpis gloriosus ⁊ manifestꝰ xp̄i pficiet aduentꝰ. Sed aīa inuisibilis est ad ymaginē dei creata. Rectū q̄dē fecit deꝰ hoīnē ad ymaginem et similitudinē suam. Vnde exterior homo. i. corꝰ in forma rectꝰ apparet habēs vitā et sensū vt per hūc exteriorē et visibilē illū interiorē ⁊ inuisibilē intelligēmꝰ quī rectꝰ factꝰ ē in volūtate. vnꝰ in cognitōe. sensibilis in amore. Et sic corpus. i. exterior homo i resurrectōe vitā ⁊ sensū recipiet. ita et in resurrectōne sua vitam ⁊ sensum aīa. i. homo interior recipit. i. cognitōm et amorē. Cognitō autē vita amor sensus. Sicut homo interior in vita n̄ discernit q̄a in toto suo equaliter vita. In sensu aūt discernitur in quinq̄ ꝑtes notissimas. scilicet visu gustu. auditu. odoratu et tactu.

Quia aliter sentit in oculo aliter in aure et sic in ceteris. Ita interior homo in cognitõne quidẽ ñ discernitur sed in amore. Et sic ille in quinq; ptito sensu diuidit ita ista circa quicq; inuisibilia dei afficitur. Que sũt veritas iusticia. sapientia. caritas. eternitas. aliter enim afficitur circa caritatẽ quã diligit ꝓpter libertatẽ. aliter circa iusticiam quã diligit ꝓpter equalitatem. aliter circa sapientiã quã diligit ꝓpter suauitatez aliter circa caritatem quam diligit ꝓpter virtutem. aliter circa eternitatẽ quã diligit ꝓpter securitatem.

¶ Cam. vi. de quatuor fontibꝫ ꝓcedentibꝫ de paradiso spiritali. in quibusdam dictis.

Habet fidelis anima paradisũ suũ spiritalem quidẽ non terrenũ et idcirco priori illi delectabiliorem et securiorem. In hꝫ delectatur aia sicut in omnibꝫ diuicijs. De hoc prodeunt fõtes q̃tuor. i. veritas sapientia caritas virtus. de hꝫ fontibꝫ laboranti anime salubres aque hauriuntur Laborat enim anima hũana q̃druplici morbo viciorũ scilicet timoris. concupiscentie. ꝓprie iniquitatis et ignorantie. Timore enim victa in viciũ cogitur. concupiscentia illecta in viciũ trahitur. ꝓpria iniquitate voluntarie viciũ sequitur. ignorancia seducta in vicium labitur. Contra pusillanimitatem que prouenit de vicõ timoris aq̃ psidiorũ de fõte ⁊tutis

Contra concupiam temporalis voluptatis. aqua desideriorũ de fonte caritatis. contra malicraz voluntarie iniquitatis. aqua iudiciorũ de fonte veritatis. contra fallaciam ignorantie aqua cõsiliorũ de fonte sapientie. z hoc in gaudio vt que prius gemebat sub pondere viciorũ. modo gaudet at in adoptione virtutũ. comparando sibi de aqua cõsiliorũ prudentiam. de aqua presidioꝝ fortitudmem. de aqua desideriorũ tẽperantiam. de aqua iudiciorum iusticiam. vt in adũsis fortitudo expellat pusillanimitatem. in.pspe ris temperantia refrenet lasciuiam. in agendis iusticia excludat iniquitatem. in dubijs prudentia instruat ignorantiam.

¶ Cam. vii. de quadruplici conscientia. in quibusdam dictis.

Laborat et requiescit anima in conscientia. q; conscientia. alia bona et non tranquilla Alia tranquilla et non bona. alia nec tranquilla nec bona. alia tranquilla et bona. Tranquilla z nõ bona eorũ est qui in spe peccant et dicũt in corde suo q; deus non requiret. et ista est maxime adolescẽtiũ. Bona et ñ tranquilla eorum est qui iam conũsi ad dominũ recogitant annos suos in amaritudine anime sue. Nec bona nec tranquilla eoꝝ qui in multitudine peccatorũ suorũ desperant. Bona et tranquilla qui carnem spiritui sbdiderũt. et cũ hꝫ qui oderũt pacem sũt pacifici. Hic est

lectus anime. in hoc requiem capit anima.

¶ Cam. viii. de quatuor affectõnibus anime. in quibusdã sent.

Quatuor sũt affectõnes aie. amor z leticia. timor z tristicia. Absq; hñs non subsistit anima humana. Sed quibusdã sũt in coronam. quibusdam in confusionem. Purgate eñ et ordinate gloriosam in virtutũ coronã reddunt animam. Inordinate per confusionem deiectam z ignominosam. Purgantur autem sic. si amantur que amanda sũt. si non amantur que amanda non sunt amor purgatus erit sic et de ceteris. Ordinantur autem sic. in inicio timor. deiñ leticia. post hãc tristicia. in consũmatione amor. Compositio quay talis est. de timore et leticia nascitur prudentia et est timor causa prudentie Leticia fructus. de leticia et tristicia nascitur temperantia cuius est tristicia causa. leticia fructus De tristicia et amore nascitur fortudo et est causa fortitudinis. Amor fructus. De amore et timore nascitur iusticia. et est timor causa iusticie. amor fructus. Considera ergo quomodo iste affectõnes ordinate virtutes sũt. inordinate peturbatõnes. Si timorem sequetur tristicia desperatõm generat hec. Si amorem leticia dissolutõnem. Sequitur ergo timorem leticia quia timor futura cauet. leticia de ñti gaudet. Prudẽtis cautele finẽ leticia possidet

h

Probat ergo leticia timorẽ. probatus timor nichil aliud est qm̃ prudentia. Comitetur leticiã tristicia. quia moderate leta amplectitur qui tristicia remmiscitur. Temperat ergo leticiam tristicia. temperata leticia nihil aliud est qm̃ temperantia. Jungatur amor tristicie q; fortiter sustinet tristia que per amorem que sũt amanda desiderat. Confortat igr̃ amor tristiciã. Cõfortata igr̃ tristicia nihil aliud est q; fortitudo Jũgatur amor timori q; ordinate amandi mheret qui timenda ñ negligit. Ordinat g; amor timorẽ ordinat9 timor nihil aliud ẽ q; iusticia. Due affectões leticia z tristicia nõ se extendũt ad alia. In nobis eñ letam̃ et in nob tristamur. Amor et timor ad alia se extendũt. Timor eñ affectõ est naturalis que nos cõungit supiori per inferiorẽ partẽ et habz se ad solum deũ. Amor affectio est que que nos cõungit supiori inferiori et equali et habet se ad deũ et proximũ. In hñs aũt duob pfecta cõsistit iusticia vt timeam9 deũ ꝓpr̃ potẽtiã. amem9 ꝓpr̃ bontatẽ ꝓpr̃ẽ. primũ ꝓpr̃ natũe societatẽ

¶ Cam. ix. De quatuor virtutib nob necessarñs. in quibusdã sent

Opus ẽ fortitudĩe adũsus tẽptamenta peccati. vt rugienti resistamus fortes in fide et ignita ipius iacula hoc clipeo viriliter repellam9. Op9 est z iusticia vt opem̃ bonũ. op9 prudẽtia ne cũ fatuis vginib9 reꝓbem̃

opus deniq; temperantia ne so luptatibꝰ indulgeam⁹. Plane tribilis deus in consilꝫs super filios hominū. Sed si terribilis est eciam misericors inuenitur. dū futuram formā iudicij non occultat. Anima que peccauerit ipa morietur. Palmes qui fructū non fecerit excidetur. Virgo cui defuerit oleū a nupcꝫs excludetur Et qui bona recepit in hac vita cruciabitur in futura. quod si forte cōtingat in vnoquolibet simul hec quatuor inueniri. ea plane extrema desperatio est.

¶ Ca⁹. x. de quatuor modis orādi in quibusdam sentencꝫs.

Quatuor mihi videntur modos orandi exprimere apostoli verba dicentis. Volo primū fieri obsecratōnes. oratōnes. postulatōes. gratiarūactōes. Sunt eꝫ quos adhuc peccati conscientia terret et excruciat nondū accepta resistendi virtute. Tūc. s. cū primū ipos in peccatoꝝ sceno iacentes spūs veritatis irradiat et excitans erubescere facit et timere dū vident immanitatē criminū. meritorū exiguitatem ⁊ velut ardentē coram se gehennaꝫ expauescentes. quoniam in seipsis boni nihil inueniūt. alīꝫ se appbendūt vt regantur. alīꝫ sua vota cōmittūt p quos acceptētur Sciūt eꝫ q̄ non sit tutū in cōspectū dñi dei sui vacuos apparere ⁊ nihilomin⁹ id presumere plenis stercore manibꝰ non audent. ꝗa ergo timent et merito timent p seipos accedi non student sed q̄si per alios supplicare. Tale est illd oronis gen⁹ quo solem⁹ vti dicentes. Sancte petre ora pro nobis et similia. Maxime vero illud. obsecratio est manifesta per passionem tuam libera nos dñe et cetera in hūc modū. At vero iam cōtinendi virtutem accepta secr⁹ accedit qui sibi nil conscius fuerit pro delictis preteritis veniam q̄rens in oratione que nimirū est oris ratio. quando iam ore suo loquitur cū deo suo. q̄ si iam cōsecutus es. Primū est vt ipi dño in oratōne loquēs recogites annos tuos in amaritudine aie tue. Dehinc postq̄ in lamentis penitentie aliq̄n diu pseuerans. hilaritatem quandā et fiduciam ceperis indulgentie. accede iā ad postulatōes vt secure tanq̄ receptꝰ in gr̄iam domini. secure ꝑ te ⁊ cōfinis tuis audeas petere quod optet. Fiduci alii iam postulare potest qui eiusmodi est. tantū caue at ne forte aut postulet nimis q̄ a deo ñ sunt postulāda. aut ea te pide querat que toto affectu et omni tpe sūt querenda. petit et non accipit omnis qui terrena q̄rit vltra necessitatem. qui mundialem gloriam sectatur aut voluptatem. Tale est et quod solēt homines seculares mortē inimicorū in oratone postulare ceteraq; similia que nō optet. At vero tē poralia si defuerīt petēda q̄dē sūt quantū necessitas hūana req̄rit Sed non sūt nimie requirenda.

in quo genere eciam illa sūt spi-
ritualia sine quibus nihilominus
salus constare potest. vt sermo.
scientie .gratia curatōnū omnia
q̄ de quibus certum nō habem⁹
quid expediat nobis vtputa si te
fatigat temptatio .suplicandū
quidem pro ea vt auferatur a te
sed non nimis obnixe .quoniam
in talib⁹ oportet deo magis com
mittere q̄m temere apud nos ali
quid diffinire. Hec aūt sunt pro
quibus inc̄essanter et q̄m obnixe
potuerunt ad deū clament desi-
deria tua vt habeas gratiam ei⁹
bonam. et placere possis in ocu-
lis pietatis ip̄ius .et in eo viuas
et moriaris in ip̄o. vt gloriam ei⁹
videre ip̄o frui in ꝑpetuū merea-
ris . Porro ad quartum orationis
gen⁹ quod est graciarūactio per
paucos attingere credo .et quo
rari⁹ eo pr̄ecōsius est. Multā em̄
gratiam pr̄ōsus muenit apud de
um qui exaudit antequam inuo-
cetur. et testimonium reddit spi
ritui ei⁹. spiritus quem habet ex
deo. quoniā exauditū est deside-
riū eius. ita vt certus iam non o
rare sed gratias agē possit. Pri-
ma igit̄ .i. obsecratio verecundo
fiat affectu. Secūda quā propri
e dixim⁹ orationem affectu pūo
vt videlicet nō dissimulem⁹ pec
cata non nos palpemus scientes
q̄ sic g̃tiam quisq̄ inueniet apud
deum si inuentus fuerit dur⁹ iu-
dex in semetip̄m. Tercia .i. postu
latio amplū querit affectum z fi
ducie latitudinem. Quarta q̄ est

gratiarumactio ip̄a debet esse de
uotione plenissima et delicijs af
fluens.

Cap̄m .xi. de q̄tuor quibus debi
tor est homo .in quibusdā sent̄.

Vis scire que et quibus debe
as. Primo ihesu x̄po debes
omnem vitam tuam quia ip̄e vi-
tam suam posuit pro vita tua et
cruciatus amaros sustinuit ne tu
ꝑpetuos sustineres. Si conferren
tur in me omnes vite filiorū adā
et oīes dies seculi et labores om
nium hominū qui fuerūt qui sūt
qui erunt nihil esset ad compa-
ratōm corporis illius quod spe-
ctabile et stupendum est virtuti
bus eciam supernis. in conceptu
de spū sancto. in ortu de virgine
in vite innocētia. in doctrine flu
entis. in choruscatōnibus mira
culorū. in reuelatōnib⁹ sacramē
torū. Sic̄ em̄ exaltant̄ celi a ter-
ra sic exaltata est vita illa a vita
nr̄a q̄ tn̄ posita ē pro vita nostra
Sic̄ nihil ad aliquid nullā hab⁹ ꝓ
patōm ita vitanr̄a nullā hē ad vi
tā illi⁹ ꝓportionē. cū illa digmor
ista miserior esse nō possit. Cum
ergo ei donauero quicq̄d sū. q̄cq̄d
possum, nōne sic ē sic̄ stella ad so-
lem. gutta ad flumē. lapis ad mō
tem. granū ad aceruum. Sed nū
quid huic debitor sum cum vix a
liquid tribuere possum. Exigūt
a me preterita peccata mea futu
ram vitam meam vt faciam dig-
nos fructus penitentie et reco-
gitem omnes annos meos in a-
maritudine anime mee.

Et ad hoc quis idoneus, peccaui sup numerū arene maris, z multiplicata sūt peccata mea. et nō sū dignꝰ videre altitudinem celi ꝓpter multitudinem iniquitatis mee. circūdederūt me mala quorū nō est numerꝰ. Quod ergo sine numero est quō numerabo. q̄ modo pro eo satisfaciam cū cogar reddere debitū vsq; ad nouissimū quadrantem. sed et delicta q̄s intelligit. Sed z quātūlibz peiteat quantūlibz se affligat et maceret ꝓpter nomen tuū non ꝓpter penitentie meritū ꝓficiaberis peccato meo. ait iustꝰ multū est em Cum igr quicquid viuis quicqd sapis quicqd habes q̄cquid potes huic vni regi dedicaueris nūqd aliquid est vel inter aliqua computandum. Qz si tercia debitorem tibi oñdam qui nō minꝰ acriter qm̄ veraciter vendicat eam tibi. puto q; et tu possidere desideras gloriā illam quam nec oculus vidit nec auris audiuit nec i cō hominis ascendit. regnū omniū seculoz viuere in eternū in ꝓpetuas hereditates. Credo q; velis eē eccl̄isangel' dei. z i plateis supne syon melos angelicū auscultare et vidē quicquid illd sit cum erit deꝰ omnia in omnib. Nōne ad hemendū totum te et quecūq; vndecūq; contrahere poteris dare oportebit. et cū vniūsa compleueris non tñ esse cōdignas passiones huiꝰ temporis vel corpis ad futuram gloriā que reuelabitur i nobis. Quid dices si et quartum debitorem in mediū adduxero q̄ sibi iure priuato tres superiores cedē velit. Ecce in anuis est q̄ fecit celum et terrā. et creator tuus est tu creatura. tu ſuus. ille dominꝰ. ille figulꝰ tu figmentū Totū ergo quod es illi debes a quo totū habes. illi p̄cipuo dño qui et te fecit et bñfecit tibi. qui et tibi ministrat siderū cursus. aeris temperiem. fecūditatem terre. fructuū vbertatē. huic reuera totis medullis totis viribꝫ ſuiendū. ne forte indignatōis oculus te respiciat et despiciat et conterat eternū. Expone g̃ mihi cui horū quatuor ꝓponas reddere qđ debes cū vnusquisq; tam internꝰ q̄ eternꝰ exactor sit vt te possit singulariter suffocare. Ecña dñe vim patior respondē ꝓme. In manꝰ tuas cōmendo spiritum meū. tu psolue omnib. tu ab omnib libera. qz tu es deus et homo. et quod hominib impossibile est. possibile est tibi.

Caꝰ. xn. de quadruplici compūctōne. sup cant. ſmone. xvi

Quatuor ad sensū compūctionis sūt pertinentia. Porro sensū ex integro recupare te scias si tuam conscīam quadrūplici sentis compūctōne morderi. pudore gemimo et gemimo metu Igitur in tua te lamentatōe deum cogita factorem tuū. cogita et benefactorem tuū. cogita patrem. cogita dominū. ad oīa reꝰ es. plange per singula ad primū et vltimū. respondeat timor tuꝰ

ad duo media pudor. Pater sane non metuitur cum pater sit. patris est misereri sp et parcere. z si percutiet virga pcutit non baculo et cū pcusserit sanat. Paterna vox est percutiam et ego sanabo Non est proinde qp a pre formides qui et si quando feriat vt emendet nūqm tam vt vindicet. At vero cogitantem qp patrem offenderim est certe qd pudeat et si non quod terreat. Voluntarie genuit me vbo veritatis. Deinde eciam non pepcit vnigenito p sic genito. Ita ipe quidē prez se exhibuit mihi. sed nō ego me ipi vicissim filiū. Qua nā fronte attollo iam oculos ad vultū patris tam boni tam malq filiq. Pudet tanto pre vixisse degenerem Prochdolor caduca vana et pene nulla et quor finis mors est. infelix et insanq preferre non erubui eterni patris amori z honori Confundor audire. si ego pater vbi honor meus. Sed et si pater non esset non obrueret me beneficijs. instaurat adūsū me testes vt alia innumera taceam huiq cōporis victū et vsū temporis huiq et sup omnia sanguimē dilecti filij sui clamantem de terra. Pudet imgtitudinis. Qmq ad confusionis cumulū arguat eciā reddidisse mala pro bonis et odiū pro dilectōne. Minime quidē mihi a benefactore sic nec a patre est timendū Verq quippe beneficus est dās affluenti et non improperans Non improperat dona quia dona sūt et beneficia sua mihi dedit ñ vendidit. At qnto de illo benignius tanto de me indigniq sentire cogor. Qz si segnior forte pudor exequt partes. timor sane excitetur in adutoriū. excitet vt excitet. Qz pater est qp beneficus est tibi est. qp dominq ac creator sibi Etem pter semetipm fecit omnia scriptura teste. Qui ergo qd tuū est tibi defensat et fuat. putas et pro se aliqn nō zelabit: putas sui nō requiret pncipatq honorem. sed requiret vsq ad nouissimū quadrantem: requiret z retribuet abūdanter facientibo superbiam. Requiret a redempto fuiciū. honorē z gloriā ab eo qē plasmauit. Esto qd dissimlet pater et ignoscat beneficq. non dominq z creator. et qui parcit filio. nō pcet figmento non parcet suo nequā. Pensa cuius formidinis sit et honoris tuū omniūq o tempsisse factorē. offendisse dominū maiestatis. Maiestatis est timeri et maxime huiq maiestatis huiusq domini. Ille timendq est qui postqm occiderit corpq habz potestatem mittere in gehennā qui sic afficitur proculdubio i duplici metu isto itemq pudore illo eque duplici hē opūctōes qtuor

Ca^m. xiij. De quatuor generibo lacrimarū. in fmone de epiph Nl lacrimis deuotōnis nō indulgentia peccatorū sed beneplacitū queritur dei pris. cū descēdit in nos spūs adoptōnis filiorū. testimoniū perbibens spūi nostro

q̄ filiū dei sum9 vt mellifluam no
bis de celo vocem videam̄ audire
q̄ vere deus pater in nobis opla
cet sibi. Nec parū distat inter la
crimas deuotōnis atq̄ lacrimas
penitentie et confusionis. vey ta
mē longo ampli9 vtrisq̄ p̄cellūt
alie quedā lacrime quib⁹ infun
ditur sapor vini. illas vero lacri
mas vere in vinū mutari dixerim
que fraterne compassionis affe
ctu & feruore prodeunt caritatis
pro qua ecia̅ ad horam tuñpi9 im
memor esse sobria quadā ebrieta
te videris. Quosdā aūt lugentes
video sed si de corde procederent
ille lacrime non tam facile ilico
soluerent̄ in risū. Nūc aūt cū abū
danti9 otiosa et scurrilia verba p
fluant q̄ prius lacrime. lacrimas
huiusmodi de hñs esse non arbi
tror quib⁹ consolatō diuina pro
mittitur. q̄nquidem post illas tā
facile consolatō vilis admittit̄.

¶ Ca^m. xiiij. De q̄tuor molestiis
hominis.

DVplex secm corpus miserū
hominē contritio vexat. p
sentis videlicet sensus doloris z
mortis met9 futūe. nimirū et cū
passibile sit z mortale. duplex ni
hilomin9 animā agitare solicitu
do videt̄. spei vtiq̄ z timoris. In
ter hec nempe fluctuat ugit. dū
peccati corp9 inhabitat. ascendens
vsq̄ ad celos. et iterū vsq̄ ad abñ
ssos descendens et tabescēs in m̄
lis. z ad bona nihilomin9 marce
scens. Erit aūt cū luteū egredi
ens domicliū. a timore q̄dē p̄it9
liberabitur sed nō dū ab expecta
tione. Ex tūc em̄ iā non erit ti
mor in finib⁹ nostris sed in spe sin
gulariter constituti erim9. Cete
rū et ip̄m corp9 restituetur. Se
minatur aūt corpus animale. re
surget corp9 spūale. Seminatur
in ignominia resurget in gl̄ia. V
bi iam tūc mors victoria tua. Si
quidē et tu inimica nouissima de
stitueris. corpus em̄ resurrectō
nis iam nō morit̄. mors illi vl
tra non dñabitur. Sed et dolor
et gemitus omnis abscedet. quo
niā absterget de9 omnē lacrimā
ab oculis sanctorū et iam nō erit
ampli9 neq̄ luctus neq̄ clamor ſ
nec vllus dolor qm̄ priora trāsie
rūt. Felices lacrime quas benig
na man9 conditoris absterget et
beati oculi qui in talib⁹ liquefie
ri fletib⁹ elegerūt q̄m eleuari i su
perbiam. q̄ omne sblime vidē. q̄m
auaricie z peculantie famulari.

¶ Ca^m. xv. de quatuor quib⁹ ser
uit homo in hac vita.

QVatuor sūt q̄ū in hac vita
obsequñs d̄fuim9. caro. mūdo.
diabol9. de9. Carni militam9 gu
le illecebris fuiēdo. luxūie stimu
lis obsequendo. Mūdo militam9
auaricie estibus anhelando. ho
noris altitudinē affectando. Dia
bolo militam9 bonorū profectī
bus inuidendo. contra deū super
bie spū intumescendo. Deo autez
militam9. pietatis operib⁹ humi
liter insistendo. potestatib⁹ aeris
viriliter resistendo. Habent z sin
guli principes donatiua propria

Caro largitur suis fuitoribꝫ momentaneam ꝟoluptatem·mūdus transitoriam ſblimitatem·diabolus ꝑpetuam captiuitatem. deus interminabilem felicitatem·

¶ Caᵐ·xvi·De quatuor generibus hoim regᵐ dei possidētium.

Quatuor genera sūt hominū regnū celorū possidentium alīꝫ violenter rapiūt·alīꝫ mercātur·alīꝫ furantur. alīꝫ compellūtur ad illud. Rapiūt qui relinquūt omnia et sequūtur xp̄m·Sūt alīꝫ inferioris gradus a quibꝫ metūtur carnalia dū seminant spiritualia et tales dicūtur mercatores·Sūt alīꝫ qui nonnulla bona faciūt occulte ꝛ hīꝫ furari dicūtur qꝛ laudem hūanam vitantes solo diuino testimonio sūt contenti. hīꝫ aūt qui compellūtur sunt pauperes necessariī q̄s hic ignis ꝑpertatis deo dispensatiue ꝓbat·ne in futuro ignis iudicii dānabiliter puniat. de quibus dicitur. Compelle intrare. Cōpellūtur eīm variīs necessitatibꝫ ꝛ oppressionibus afflicti.

¶ Caᵐ·xvii·De quatuor generibus temptationū. super cantica ſmone.xxxiii.

Quatuor sūt temptationū genera nobis ita ꝓphetico ſmone descripta. Scuto inquit circūdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno·a sagitta volante in die. a negocio perambulante in tenebris. ab incursu et demonio meridiano. Ecce sunt quatuor temptationes q̄bꝫ vndiq; circūdati necesse habem⁹ circūdari scuto eciā dīni vt sit nobis a dextris et a sinistris ante et retro. Veritas aūt circūdat qꝛ verax est qui ꝑmittit et sic exhibꝫ qđ ꝑmittit· Credo q; hoc ordine quo hic numerātur conī eos qui conūtūtur ad cor insurgūt et velut p̄cipes sūt omniū temptationū·scim⁹ qꝛ adūsus eos q̄ conūtunt· Primū certamen de molestiis corpis esse solent. Caro eīm hactenꝰ indomita castigari et īfirmitutē redigi nequaq; equanimit patit·sed adhuc memor recens ꝑdite libtatis acriꝰ occupiscit adūsus spīm. Itaq; ꝑmordia nr̄e conūsionis primꝰ exagitat timor quē intrantibꝫ statī horror vite ingerit artioris et insuete austeritas disciplīe·Atq; is timor nocturnus dicitur qꝛ nox in scripturis designare solet adūsa·et prio bonis que non videm⁹ formidam⁹ que in p̄ntiarū sūt aduersa tolerare. Nocturnꝰ plane et tenebrosus pudor vel timor iste. Superata autē hac temptatione armem⁹ nos nihilomin⁹ aduersus hominū laudes qui de laudabili potissimū sumūt vita materiā. Aliq; patebim⁹ vulneri. A sagitta volante in die q̄ est manis gloria ſfama siquidem volat et ideo ī die quia ex operibus lucis. Sagitta leuiter volat·leuiter penetrat·ſi non leue vulnus infligit cito interficit. Sagitta hec vana gloria est·non est vnde impugnet pusillanimos et remissos·

Qui feruentiores esse videnť ipi sibi caucāt. ipi paueāt. Si hec ex sufflatur tanq̄ manis aura restat vt solidius aliquid afferatur de diuicns et honoribo seculi. Si forte q̄ nō curat laudes. appetat dignitates. ¶ Aliter necesse est circūueniri a negocio perambulante in tenebris qđ est ipocrisis. etenī ista de ambitōne descendit z in tenebris hitatō eiꝰ. quippe abscondit qđ est et quod non ē mētitur. Negociatur aūt omni tempore formā retinens pietatis ad sese occultandā. virtutem autē vendens z emens honores. Quātos hoc negociū pambulans in tenebris trudi fecit i tenebras exteriores. veste spolians nupciali z virtutū exercicia. fructu pietatis euacuans. Postrema temptatio est demoniū meridianū quod solet maxime insidiari perfectis qui videlicet tanqm̄ viri virtutū omnia supauerūt. voluptates. fauores. honores. Quid enī iā superest ei q̄ temptat in q̄ possit pugnare palam aduersus huiusmodi quē videt omnimodā diligere iustitiam z odisse iniquitatē. Quid ni vt iniquitatem palliet virtutis ymagine. Quos enī perfectos boni nouerit amatores malū eis sub specie boni nec mediocris sz perfecti psuadē conatur vt cito o sentiat q̄ magnope diligit bom z q̄ currit facile īcurrat. Venit ꝑ mā occultꝰ qui manifestꝰ ñ audz et quem satis expertꝰ est aptum omne horrere malum. falso bono supare molie. Quarto igiē. i. supmo deinde loco hec temptatio formidetur. et quo se in sūmo stare quis viderit eo sibi vigilantiꝰ ab incursu et demonio meridiano cauendū intelligat. Quod q̄dem demoniū idcirco meridianū dictū existimo qz sūt aliqui de numero malignorū qui cū merito tenebrose obstinateq̄ voluntatis sue et ꝑpetua nox sint. diem tñ se ad fallendū simulare nouerūt. nec modo diem sed et meridiē. z tūc meridies. i. maior claritas apparz temptans. cum quasi maioris boni ymginem prefert.

¶ Cam̄. xviii. De quatuor cornibo crucis. in ꝓmo. de sācto andrea

Necesse est vt scuto circumdat veritas qz nos vndiq̄ mla circūdant. ab inferiori enī pte timor nocturnus insurgit. a sinistris sagitta volat i die. a dextris pambulat negociū tenebrosū. et vt nihil sit vacuū a supiori parte demoniū meridianum occurrit. Nos aūt miseri et miserabiles vicinis tot serpentibo et igneis telis vndiq̄ volantibo et insurgentibo inimicis. nihilominꝰ pnicōsissima securitate et negligentia dormitamꝰ. torpemꝰ ocio. vanitatibo z scurrilitatibo indulgemꝰ tam pigri ad spūalia exercicia. ac si iam pax sit et securitas et nō sit milicia vita hominis super terraz Ecce in cruce salus nostra tantū vt ei viriliter inhereamꝰ. ipa est scutū q̄ circūdam̄. vt eiꝰ cornua quatuor q̄driformia hostium tela

repellãt. Sit ergo mferiꝰ cornu contra timorẽ nocturnũ. i. adũsus pusillanimitatẽ que de carnis afflictõne procedit. vt id qđ sub nobis est corpus viriliter castigare studeamꝰ ac subñcere seruituti. Si quis vero m faciem nobis maledicit siqs suadẽ apte mala conatẽ. m die volat sagitta et a sinistris est. sinistro nichilom mꝰ cõnu excipienda. Qz si adulator. q̃ si consulentis aiõ venenum propinat frne detractõnis. et odiũ semmare conatur. si deniq; miquũ aliqđ tãq̃ ustũ psuadere tẽptat. a dextris ẽ m iste. Sed uidas est o sculo me prodit vel tradit z dextro cornu crucis negociũ pambulans m tenebris necesse est ꝓ pulsare. Sed ecce demonium meridianũ supbie .s. spũs qui nimiꝝ m splendore maiori virtutũ acriꝰ msurgere solet. Hec aũt valde pnicõsa est. Iniciũ q̃z ois peccati z causa tociꝰ pditõis supbia ẽ. ꝓterea quisqs es q̃ salutẽ tuã opari studes adũsus hãc super caput cornu crucis hr̃e meñto. vt non eleueris m supbiam. nõ exaltetur cornu tuũ. nõ ambules i magnis neq; i mirabilibꝫ supte. ſ tela ea q̃ de sblimi veniũt supemmens capiti tuo cornu crucis excipiat. Sane hoc solũ est cui salutis pariter et regni titulus mscribitur quia solus qui se humiliat saluari. et exaltari meretur. Iam vt breuiter repetam. quatuor hec cornua sunt continentia. pacientia. prudentia et humilitas.

b

Ca^m. xix. De quadruplici supbia. m quibusdam sententcys.

Est superbia cordis. superbia oris. superbia operis: superbia habitus. Supbia cord̃ est. qñ hõ m oculis suis magnus est. cõtra quẽ sapiens orat dicens. Extollentiam oculorũ meorũ ne dederis mihi. Et alibi. Ve qui sapiẽtes estis m oculis vestris. Superbia oris vel lingue que et iactantia dicitur est. qñ homo de se nõ solũ magna sentit sed eciã loquit. Vnde psalmista. Dispdat mquit dñs vniũsa labia dolosa et linguã magniloquã. Superbia opis ẽ qñ homo quadã supbia vt magnꝰ appareat agit. De q̃ idẽ psalmista ait. Nõ hitabit m medio domus mee qui facit supbiã. Supbia habitus est qñ homo vt glorioſ videatur. preciosis se ornat vestibꝫ Vnde. aplus. Non m veste preciosa. Et dñs. Qui mollibꝫ vestiũtur m domibus regũ sũt vbi supbia abũdat. Sunt aũt quinq; que ad remediũ tam mortifere pestis a dño rationali anime sũt ꝓposita. locus. corpꝰ. temptatio diaboli. pdicatõ xpi et eiꝰ exemplũ vel uersatõ. Locꝰ qz exiliũ. corpꝰ qz oneroſũ. temptatõ qz mq̃etat. pdicatõ qz edificat. et eiꝰ uersatõ q̃ mformat. hys q̃si quiq; sensibꝫ deꝰ humilitatẽ opat̃ m aia Sic em aia vita ẽ corpis ita deus vita ẽ aie. et sicut corpus mortuũ ẽ quod ꝓ quiq; sensus ab anima n vegetatur. ita anima mortua ẽ q̃ per hec a domino non humiliat̃

¶ Ca^m .xx. De quatuor quibus i
tur ad consiliū impioꝝ. in q̄. sent

HD consiliū impioꝝ itur qua
tuor modis. Quidā em̄ tra
hūtur inuiti: alij attrahunt̄ ille
cti. alij seducuntur ignari. alij se
quūtur spōtanei. Istis necessari
e sūt quatuor virtutes per q̄s ar
mati resistant ne in consiliū eant
Inuitis necessaria est fortitudo
qua resistant vsq; ad mortem mi
nis cruciatibꝫ z damnis. Illi qui
attrahuntur illecti indigent tē
perantia que reprimit illicita de
sideria. nec cedit p̄missionibꝫ nec
emollitur blandicijs. Illis qui se
ducūtur ignari est opus pruden
tia que discernit ab inutilibꝫ vti
lia et docet quid tenendū quidue
reñciendū sit. Iusticia indigent
illi qui sequūtur spontanei. Iu
stitia est rectitudo uolūtatis que
nec amat peccare nec peccato c
sentit. Iusticia et fortitudo sedē
habent uolūtatem. q̄ uolūtas iu
sta debet esse et fortis. Est aut ex
iusticia uolūtas ordinata hoc mō
scilicet mala respuens bonis me
liora p̄ponens. Prudentia et tem
perantia sedem habent in ratōe
q̄ ratio p̄uidens debet esse z tē
perata. Est quippe prudentia ra
tio docta. s. a gr̄a vitare contra
ria iusticie p̄ter iusticiam. Vitat
quidem non solū iniusticiam ap
tam. sed eciā illa que sūt aliq̄ mo
do contra iusticiā. attēdēs ñ qđ
licet sed mḡis qđ expediat. vitās
diuitias z quedam alia non quia
illicita sed q̄ iusticie solent esse
impedimenta. Sed p̄ter quosdā
qui ex ypocrisi hoc faciūt addit̄
p̄ter iusticiam. Iusticia est pfe
ctio anime rationalis. Alie ⁊tu
tes sūt ad eiꝫ acquisitōm vel con
suatōnem. fortitudo temperan
tia prudentia iusticiam consuant
ne amittatur aut minuatur. post
q̄m vero pfecta est iusticia z tñsit
in affectū cordī idē ē qđ illa tria
q̄ fortis est prudens z tpata.

¶ Ca^m .xxi. De q̄tuor pedibꝫ qui
bus cathedra pestilētie subsistit
in q̄busdam sentencijs.

RAthedra pestilentie q̄tuor
pedibus sbsistit. Primꝰ pes
est malicia. scḋus contemptꝰ dei
tercijꝰ irreuerentia. quartꝰ astu
tia. Malicia est amare malū et sa
porem mali habere. et malū q̄ m̄
lum est diligere sicut facit diabo
lus et nōnulli inimici. sed q̄ fit a
liq̄n vt tales timeant deū non ti
more bono sed ne incurrāt vel dā
nū rerū vel corporis cruciatū. vt
amplius sint mali cōtemnūt z ip
sū deū et fit scḋus pes contēptꝰ
dei. Item possꝫ fieri q̄ malū ama
rent et deū contemnerent ſz in
hiberet eos pudor hominū cū q̄
bus habitant. Ideo ad augmen
tū mali sequitur tercijꝰ pes irre
uerentia vt nec deū timeāt nec
homines reuereantur. Ad consū
matōnem vero tocijꝰ malicie adē
quartus pes astutia vt sciant vti
tribus predictis miscendo oleo ve
nenū et melli acetum. Eminens
ps cathedre cui sedēs inheret est
potētia. si em̄ potēs est q̄ p̄dicta

h

hábz tūc plurimū nocet vel si potentem sibi allicere potest quez consilio suo seducat et ad malum impellat. Demde apponit puluinar vt suauiter sedeat. Puluinar fit de leuibz pennis auiū signans vanam gloriam et fauorem popularem quibus hommes delectati extolluntur. Scabellū pedibz supponitur ne terram tangant. tales em̄ nonnulli terrenas actiones non faciūt sed spirituales se simulant vt magis decipiant. horum doctrina est quasi pestilentia multa loca occupans z vastans.

¶ Ca^m. xxi. De quatuor mod' hominū. in sentenciis quibusdam

Quidam sūt qui non sequūt cristū sed fugiūt. Alii nō sequūtur sed p̄eunt. Nonnulli sequūtur sed non assequūtur. Alii vero sequūtur et consequuntur. Non sequūtur sed fugiūt. qui nec dū peccare desistūt. de quibz scriptū est. Omnis qui male agit odit lucem. et ꝓpheta. Ecce isti qui elongant se a te peribūt. Non sequūtur sed p̄eunt qui magistroz sentenciis suas preferūt. Sequūtur sed non assequūtur qui segniter et remisse agūt. vel vsq; ad finem nō perseuerantes de medio itinere reuertuntur. Sequūtur et consequūtur qui viam humilitatis eiꝰ deuoto mentis affectu perseueranter imitantur. Huiusmodi vero sequūtur deū. fructꝰ huius imitatōis mansio est eterne beatitudinis.

¶ Ca^m. xxii. De q̄tuor generibz hominū. in quibusdam sentenciis

Quatuor genera sūt hominū quoz omniū nullū est quod faciat bonū nisi vnū. Quida em̄ sūt qui deū nec intelligūt nec requirūt et hi mortui sūt. Alii intelligunt quidem sed non requirūt et hi impii sūt. Alii requirūt non autē intelligunt et hi fatui sūt. Alii vero et intelligūt et requirūt et hi sancti sūt. De quibz solis dici potest. Non est intelligens nec requirens deū. non est qui faciat bonum. nō est vsq; ad vnum.

¶ Ca^m. xxiii. de q̄tuor rotis curru spiritalis. in sentenciis qui.

Ulla legis dñi agit nō gressu corpis sed affectu mētis. p hanc viam incedūt et quasi quēdam currū ducūt tria genera hominū. seruꝰ. mercenarius. filius. Trahunt autem eumdē currum duo iumenta quorū nomina sunt commmatio et promissio. Super commmationem seruus sedet. super promissionem mercenarius. Horū vterq; trahit currū alter timore alter cupiditate. et vterq; propriis stimulis impellitur. Solus filius qui nec timore quatitur nec illicitur cupiditate sz spiritu dilectionis agitur. sine labore aut lesione vehitur in curru Quicūq; em̄ spiritu dei aguntur filii dei sunt. Habet eciam currꝰ ille quatuor rotas illas scilicet quatuor animi affectiones notissimas amorem et leticiam. timorem et tristiciam.

amant eñ temporalia et letanť cum malefecerint. ſed hũc amorem et hãc leticiã ſequitur timor et triſticia ſempiterna. Electi vero ponunt ꝑmas rotas timorem et triſticiam. poſteriores amorez et leticiam ſempiternam.

¶ Caᵐ. xxv. de q̃tuor ſpinis. ſup cantica. ſmone. xlviiᵒ.

ONec in carne eſt anima inter ſpinas profecto verſať et neceſſe eſt vt paciatur inq̃etitudines temptationũ tribulationũq; aculeos videat. quã vigilẽ ſolicitamq; eſſe oporteat ſup cuſtodia ſui. ſepta vndiq; ſpinis hinc inde aculeos intendẽtibꝰ. Spina culpa eſt. ſpina pena eſt. ſpina falſus frater. ſpina vicinꝰ eſt malus ꝓlenꝰ mundus eſt ſpinis. in terra ſũt. in aere ſũt. in carne tua ſunt Verſari in hñs et minime ledi diuine potentie eſt ñ virtutis tue Bene pungeris ſi compungaris. Non mediocris titulꝰ ꝓfecto ſtutis inter ꝑuos viuere bonũ et inter malignantes innocẽtie retinere candorem et morũ leuitatem. magis autẽ qui hñs qui oderunt pacem pacificũ et amicũ ipſis te exhibeas inimicis.

¶ Caᵐ. xxvi. de duob bonis q̃ oculum interiorẽ faciũt ſimplicez et duob malis que eũdem faciũt nequã. in libro preceptorũ et diſpenſatione.

QUi interior oculus vere ſimplex ſit duo illa arbitror neceſſaria. caritatem in intentõne et veritatẽ in electõne. Illã ſi boᵐ quidem diligat ſed vtrum non eligat. habz quidem zelum dei ſz nõ ſcõm ſcientiam et neſcio quemadmodũ iudicio veritatis vera ẽe poſſit cũ falſitate ſimplicitas. volẽs deniq; ad veram inſtruere ſimplicitatem magiſtra veritas. Eſtote inquit prudentes ſicut ſerpentes z ſimplices ſicut colũbe. Premiſit ergo prudentiam ſine q̃ nemine ſatis eſſe poſſe ſimplicẽ ſciret. Quomõ deniq; vere ſimplex erit oculus cum ignorantia veritatis. Patet g̃ laudabilem illã et a dño laudatã ſimplicitatẽ abſq; hñs duob non eſſe bonis benevolentia atq; prudentia vt oculus videlicet cord non ſolũ piꝰ q̃ fallere nolit. ſed et cautꝰ ſit qui falli nõ poſſit. Ceterũ ſicut oculum ſimplicem duo iſta faciũt bona. amor. ſ. boni et cognitõ veri. ſic nequã oculũ duo eregione mala conſtituũt cecitas q̃ fit vt veritatem non agnoſcat et peruerſitas q̃ fit vt diligat iniquitatem.

¶ Caᵐ. xxviiᵒ. De quadrifaria diuiſione oculi interioris. vbi ſupra

DUo inter duo hec bona q̃ nec fallere nec falli ſinunt et duo illa mala que fallere et falli faciunt duo ſũt media. Vnũ q̃dem bonũ per quod oculꝰ interior et ſi falli queat ignorantia veri zelo tamẽ boni fallere penitꝰ nõ conſẽtit. Alterũ vero malũ qõ licet veri noticiã non impediat. amorem tñ boni ꝑ malicia minime ſentit. Et qñ omnis res melius diuiſione innoteſcit. ſcõm hoc

duplex malū et illud item gemi-
nū bonū. quadrifariū diuidamus
oculū corā in bonū et meliorē. in
malū et peiorem et sic dicamus exē-
pla. Est qui bonū diligit et malū
nesciꝰ agit. Hicꝰ bonꝰ quidē est
oculꝰ qz pius non tamen simplex
quia cecus est. Et est qui bonum
diligit et libenter agit et pruden
ter intelligit. istiꝰ vero oculum
non immerito simplicem dixerim
vtputa cui neutrū boᵐ desit nec
zelus scilicet bonus nec scientia
Est econuerso qui boᵐ mimime
diligens. ex malicia quidem per-
uersus est sed sapiēs vt faciat mꝫ
lū. p ignorantiam cecus non est
Quē quidē ideo nōdū appellauerim nequā. qz vnū ei licet ad suū
malū non desit bonū. i. scientia.
Sed est qui bonū forte nesciꝰ qđ
non diligit agit. cui profecto ñ
incongrue id qđ dicit neqꝫ assig-
nauerim. eo qz neutro careat ma
lo. nec cecitate. s. nec puersitate
Dicitur siquidem nequā quasi ne
quaqm. vt is solūmodo neqm ap-
pelletur qui nequaqm hoc est in
nullo penitus apparet bonꝰ. sed
sit vtroqꝫ bono vacuꝰ. tam vide-
licet veri noticia qm̄ z bñuolētia

Caᵐ. xxviij. De quadrifaria di
uisione supꝫ dicta. in eodē ꝺ supꝫ.

Hius est itaqꝫ piꝰ oculꝰ nō
quidem fallere promptus sꝫ
tñ falli pronꝰ. Aliꝰ is quem dñs
simplicem dicit tam nec fallere
facilis qm̄ nec falli. Et item ali
us est oculus simpliciter malus.
fallens vtiqꝫ libenter sꝫ nō facile
falsus. et alius quem nequaz esse
diffiniuimꝰ qz sit dupliciter ma-
lus. cui quippe z malicia parit ig
norantiā et ignorantia maliciam
operit ita vt sepe nesciens malū
quod vult non faciat. et bonum
faciat quod non vult. Obscura-
tum est nempe insipiens cor eo-
rum qui huiusmodi sunt et qsi iam
traditi in reprobum sensū. bonū
omnio nec diligere nec discerne queunt. Nam qui huiusmodi
est. cauere profecto malum nec
vult si possit. nec si velit scit. Qm̄
obrem hunc oculum in superiore
diuisione illo altero censui non
immerito peiorem. non quia ma-
lignior sit sed quia periculosior.
Ignorantia quippe securiorē. se-
curitas segniorem facit. non ne
quiorem. Est tamen ex hoc pro-
culdubio deterior quia ille solūz
habet malum. malam videlicet i
tentionem. iste et falsam consi-
derationem. ille vno caret bono e
duobus bonis bono zelo. iste et
vero iudicio. Si igitur is vere o-
culus nequam est qui peruersus
pariter et cecus bonum agit et
malum credit vtiqꝫ operando re
cte sed opinando inique bonum
sibi in malum vertit: et tantum
malū quantum crediderit. At nō
ideo sequitur vt cū econtra mꝫlū
facit et bonum putat iuxta suaz
fidem similiter et ipse inueniat.
Quare. Nonne quippe simplex o-
culus ille qui ex iudicio veritatis
totum corpus lucidum reddat.
qualē ꝓfecto supius diffiniuimꝰ

Nec̄ eñ ex toto adhuc tenebre
desūt vbi ignorantia veritatis lu
cem obscurat uolūtatis. Cū itaq̄
ille oculus vtrūq̄ habeat malū·
is vero mīme vtrūq̄ habeat bo=
nū. nōne ratio videtur exigere
vt plꝰ ille noceat qm̄ prosit iste
Nec̄ eñ consequens est vt tātū
valeat ī boᵐ·boᵐ vnū qñtū duo
mala īmalū· Et quidē laude dig
nam dixerim vel solam piam īntē
tionem nec plane digna remune
ratione frustrabitur īope cū ñ
bono ipa bona uolūtas. Attamen
sine malo quocūq̄ non erit dece
pta simplicitas qr quod a nescien
te fit· et bonū prorsus contēnat
īntentio praua et malum penitꝰ
nō excusat recta. Viue itaq̄ ma
lum putas bonū quod forte agis
siue bonū malū quod operaris. v
trūq̄ peccatum est· licet sane le=
uiꝰ admodū peccetur vbi salua ī=
tentōne sola reprehensibilis actio
foris apparet cū vbi maligna lat=
et īm non mala actōe īntentō· ve
rūq̄ absq̄ ulīmimo peccato nō
est· purum bonū mimme ē· Quo
pacto ergo bonū non purum pu
ro malo compabitur īefficacia
hoc est vt tam efficax ad bonū il
lud sit qm̄ ad malū istud·

Ca ᵐ. xxix· De quadruplici iu=
sticia. īpmone de vbis isaie.
Justicia dei sublimis est. nra eñ si
qua est humilis est· iusticia rēta
forsitan sed nō pura. Nisi forsitā
meliores nos esse credim9 qm̄ pa
tres nostros qui non mim9 veraci
ter cū humiliter aiebant· Omnes
iusticie nostre tanqm̄ pannꝰ mē
struate· Quomodo eñ pura iusti
cia vbi adhuc culpa non potest
deesse· Recta ,pinde videri pt iu
sticia hominū si taī peccato nō
consentiant vt non regnet īm e=
orū mortali corpe. Nā primi ho=
mīnis īm inicio ñ modo recta sed
ecia pura fuit cūdiu ei datū ē nec
sentire peccatū· Ceterū et ipsa
qm̄ firma non fuit et puritatē fa
cile pdidit et ne ipaz retinuit re
ctitudīmē suā: Sane apud ange=
los iusticia recta pura et firm̄ est
Sublimis cū sed adhuc longe īm=
feriorcū diuina· non eñ īnata e
is est sed collata a deo vt natura
ipa quod ex se est non modo iusti
cie sed īmusticie capax mueiatur
Nūquid nō ista est prauitas que=
dam quā m angelis suis mera illa
iusticia tegitur īmueniss̄e· Nō eñ
iustificabitur īm cōspectu tuo om
nis viuens· ait is qui iusticiam dei
mīme ignorabat· nec eñ ait om
nis homo sed omnis viuens fort=
te vt ne ipos āgelicos eū noueris
spūs excepisse· viuūt eñ et ipi et
tanto veriꝰ quanto ꝓpius astant
ei apud quem est fons vite· Nihi
lominꝰ eciam iusti sūt sed ex deo
non coram eo. munere eiꝰ non īm
eiꝰ compatōne. Ipe eñ sibi iusti
cia est cuius uolūtas non tam eq̄
qm̄ ipa equitas et vtrāq̄ nō aliud
qm̄ ipsa substantia est· Illa vero
iusticia verissime sicut mons est
q̄ recta ē pura est. firma est ꝛ vt
ita dixerim eciā sbstantiua est·

h

Ca^m. xxx. De quatuor riuulis descendentibo a fonte xpo. super cantica pmone. xxñ.

Omim9 xpus fons vite dcin tra ortũ concluſũ erũpens p os pauli fiſtulam ſuã im quatuo ſe riuulos diffudit et deriuauit i plateas. vbi videlicet et aſſignat nob eũ factũ a deo ſapiam z iuſti ciam et ſãctificatõnem z redem ptõm. Quõ quidem im pn̄o erat ꝟbum et verbũ erat apud deũ. fc̄tũ eſt aũt quatin9 eſſe incipet et a/ pud hoies. Sic nihilomim9 im pn̄ cipio ſapiẽtia erat. erat iuſticia erat ſanctificatõ et redemptio. ſed angelis vt eſſ̄ et hominibuſ fecit eũ hec oia pater et fecit qõ pater. At angelis imꝗs quomodo redemptõ fuerit non video nec autoritas ſcriptũarũ vſpiã aſſen tire. videtur eos aliqñ aut pec/ cato fuiſſe captiuos a morti ob/ noxios vt neceſſariã haberẽt re demptionem. exceptis dũtaxat illis q̄ ſupbie lapſu irremediabili corruẽtes redimi deinceps ñ me/ rẽtes. Si itaq; angeli nũq; redẽ/ pti ſũt Alñ vtiq; ñ egẽteſ. alñ ñ p merẽtes. illi q̄dẽ qꝝ nec lapſi ſũt hñ aũt qꝝ irreuocabiles ſũt q̄ pa cto tu dicis dñm xp̄m eis fuiſſe re demptõm. Audi büter q̄ erexit hominem lapſũ dedit ſtanti an/ gelo ne laberetur. Sic illũ de ca/ ptiuitate eruens ſicut hũc a ca/ ptiuitate defendens. et hac rati one fuit eque vtriq; redemptio ſoluens illũ et ſeruãs iſtũ. liquet ergo ſanctis angelis dñm criſtũ fuiſſe redemptõnem ſicut iuſtici am. ſicut ſapientiam. ſicut ſãcti/ ficatõnem. Et nihilomim9 hec ip ſa quatuor eſſe factũ ꝓpter homi nes. Sic g̃ omne quod erat ange lis factus eſt nobis. Quid. ſapiẽ tia. iuſticia. ſanctificatio et redẽ ptio. Sapientia im predicatione. iuſticia im abſolutõne peccatorũ ſanctificatõ quam habuit im con uerſatõne quã habuit cũ pecca/ toribus. redẽptio im paſſiõe quaz ſuſtinuit ꝓ peccatorib. Sedebas o homo im tenebris et vmbra mõ tis p ignorantiam veritatis. Se/ debas vinctus catenis delictorũ. deſcendit ad te im carcerem non vt torqueret ſed vt erueret de po teſtate tenebrarũ Et ꝓmo q̄dẽ ve ritatis doctor depulit vmbrã ig̃/ rantie tue luce ſapiẽtie ſue. Per iuſticiam deinde que eſt ex fide ſol uit funes peccatoꝝ gratis iuſtifi cans peccatorem. Addidit qꝫ ſã cte inter peccatores viuere et ſic tradere formam vite tanquã vie qua redires ad patriam. Ad cu/ mulum poſtremo pietatis tradi/ dit in mortem aiam ſuã et de pro prio latere ꝓtulit p̄ciũ ſatiſfacti onis q̄ placaret p̄rem. Quid tibi facere debuit et nõ fecit Illumi nauit cecũ. ſoluit victũ. reduxit erroneũ. reconciliauit reũ. En q̄ tuor riuuli. primꝰ ſapie. ſcdus iu ſticie. tercius ſãctificatõis. quã tus redemptõnis. Fruſtra huius ſeculi ſapientes de q̄tuor ſtuti/ bo tã multa diſputauerunt quas tñ omnio apprehendẽ nequerũt

cū illū nescierūt qui factus est a deo sapientia docens prudentiā et iustitia delicta donans et sanctificatio in exemplū temperantie continenter viuens .et redēptio in exemplū pacientie fortiter moriens. Quid vob cū virtutibo qui dei virtutem xpm ignoratis . Vbi nā queso vera prudentia nī in xpi doctrina . vbi vera iustitia nisi de cristi misericordia . vbi vera tempantia nisi in xpi vita . vbi vera fortitudo nisi in cristi passione . Soli g̃ qui eio doctrina sūt imbuti prudētes dicendi sūt Soli iusti qui de eio misericordia veniam peccatorū consecuti sunt Soli temperantes qui eio vitam imitari studeant . soli fortes qui eius pacientie documenta fortiter in aduersis tenent . Incassum p̄ inde quisq laborat in acquisitōe virtutū si aliūde eas sperādas putat qm̃ a dño virtutum cuio doctrina semmariū prudentie cuio misericordia opus iustitie . cuius vita speculū temperantie . cuius mors insigne est fortitudinis . ipsi honor z gloria i secula seculoz .

Cap̄m . xxxi . De quatuor ordinibus in processione domini . in ramis palmarū .

Quatuor ordies in pcessione dñi in videor intueri . Preibant em̃ aliqui et viam parabant et ipi sūt qui viam parant domino ad corda . Alī sequebantur et hī sūt qui p̄rie iustitie conscī deuote sequūtur et adherent sp vestigīs p̄cedētiū . Erāt q̄z discipli tanqm̃ domestici lateri eio adherentes . ipi sūt qui partem optimam elegerūt . qui in clausstris soli deo viuūt . semp deo adherentes et eio placitū considerantes Ipmq̄ iumentū cui insidebat nō defuit quod designat duros corde et animos quodāmō bestiales Verū nō fuit ibi animaliū huius copiosioz multitudo nec oportuit . tales em̃ magis oneri sūt qm̃ honori . nec p̄pter eos p̄cessio valde glorioſior ē . huio mōi nāq̄ cātare non norunt sed male sonoros reddunt rugitus . ipi sunt q̄ sp virga et calcaribo egent . Attn̄ nec ipos relinquit dns disciplinā ferre noluerint . Quatuor g̃ sunt genera in processione dñi . Boni prudentes et boni simplices . hī sunt qui precēūt et q̄ sequūt̄ . Bonos aūt addidi q̄ prudentes non boni iniqui sunt . et simplices nō boni stulti sunt . In processione aūt domini nec iniquo locū habz nec stulto . Porro qui adherent ei cōtenplatiui sunt . qui portāt et onerantur eo . ipi sunt duri cōde et parum deuoti . Sed ecce omnes sūt in processione domini et nemo ex ipis facī eio videt . Naz qui precedūt occupati sūt in paranda . via soliciti circa peccata z temptationes aliorū . Qui sequūtur omnino faciem eio videre nō p̄nt sz posteriora eio vidēt . Iumtum cui insidet nūqm̃ ad videndū oculos leuat sed pronū est semper in terram . Qui vero adherēt ipi aliqn̄ vidē possunt sed raptim

non ꝺtinue nec plane dū adhuc
sūt in via. Attamen qñtū ad ali-
os: ipi magis facie ad faciem eum
vident.

Ca^m. xxxñ. De quatuor gene-
ribus spirituū. super cantica. ser
mone. v.

Quatuor sūt genera spiritu
ū pecoris. noster. angelicꝰ
et qui condidit istos. Non est ex
omnibꝫ cui siue ꝓpter se siue ꝓpter
aliū siue ꝓpter vtrūqꝫ necessariū
corpus non sit corpis ꝛ similitu
do. excepto dūtaxat illo cui om-
nis tā corpalis qꝫ spiritualis ꝯtu
ra meito ꝺfitet et dicit. Deꝰ meꝰ
es tu qñ bonorū meorū nō eges
Et primū quidem ita corpe ege-
re constat vt nec subsistere absq
illo vtcūqꝫ possit. Simul quidem
ꝛ vluificare desinit et vluere ille
spūs quando moritur pecus. Ve
rū nos vluimꝰ quidē post corpus
sed ad ea quibus beate vluit nul
lus nobis accessus patet nisi per
corpus. Ipa siquidem corpalia ꝛ
visibilia ista non nisi ꝑ corpis in-
strumentū sensa in nr̄am noticiā
veniūt. Habꝫ igr̄ necessariū corpꝰ
spiritalis creatūa que nos sumꝰ
sine quo nimirū nequaqm illā sci-
entiam assequit quā solū accepit
gradū ad ea de quorū sit cognitō
ne beata. Iam qꝫ et supcelestes
spūs opus corpibus habeant illa
nos maxime certos faciat vera ꝛ
vere diuina sentencia. Mōne oms
ait ammīnistratorīñ spūs sūt mis-
si in mīnisteriū ꝓpter eos qui he-
reditatē capiūt salutis. Quo nā
modo implent mīnisterium suum
absq corpore presertim apud vi
uentes in corpore. Denicq nō est
discurrere nec de loco ad locum
transire nisi corporū. Quod fre-
quenter angelos facere tam īdu
bitata qm̄ nota probat autoritas
Ita inferior superiorꝫ spiritus ꝑ
prīs corporibus egent sed tamen
quibus uluent non eciā uluentur
At pecus quidem ex debito seru
tutis et ad vsus tantum tempo-
raliū coporaliūqꝫ necessitatum
uluando seruit. Ideoq ille spiri-
tus et cum tempore transit et cū
corpore deficit. Angelꝰ vero cu-
rat satagitqꝫ in libertate spiritꝰ
amministrare officiū pietatis. fu
turorum bonorū. promptū mor-
talibus alacremqꝫ mīnistrū se ex-
hibens vtputa suis meternū cō-
ciuibus et coheredibus superne
iocūditatis. ille ergo vt iure ser
uiat. iste vt pie subueniat ambo
procul dubio suis corporibꝫ egēt
vt uluent. Nam in quo ipi uluen
tur non video ad profectum dū
taxat eternitatis. Irrationalis
nempe spiritus nūquid eousqꝫ ui
uatur corpore suo vt per corpora
lia et sensibilla que per illud sen-
tit eciam ad spiritualia et intel-
ligibilia ꝓficiendo pertingat.
Porro autem supercelestis spiri-
tus absq adiutorio corpis ꝛ absq
intuitu horum omnium q̄ per cō
pus sentiuntur. sola profecto su
a vicinitate ac vluacitate natu-
re sufficit apprehendere summa ꝛ
intima penetrare.

nec brutus ḡ nec angelic9 spiri-
tus ad ea capessanda que beata3
spiritualem faciũt creatũam suis
vllo modo corporibus adiuuanẽ
Ille quidem pro innata stolidita
te non capiens. iste vero pro ex-
cellentioris glorie p̄rogatiua nõ
indigens. Porro hominis spiritũ
qui mediũ quendã inter supremũ
et infimũ tenet locũ vsq; a deo ad
vtrũq; necessariũ h̄re corp9 ma-
nifestũ est vt absq; eo nec ipe p-
ficere nec alteri prodesse possit.
Nam vt taceam mẽbra cetera cõ
poris officia ve membrorũ quo nã
modo q̃so aut sine lingua instruis
audientem aut sine auribꝰ perci-
pis instruentem. Itaq; cum absq;
corporis amiculo nec bestialis
spiritus ꝓpria conditõnis solue
debitũ. nec spiritalis celestisq; c-
atura implere miniſteriũ pieta-
tis. nec rãtionalis anima tam p-
ximo qm̃ ecia sibi sufficit consulẽ
ad salutem. Liquet omnez crea-
tũ spiritũ siue vt uuet siue vt iu
uetur simul et uuet corporeo p-
sus indigere solacio. Nullus aũt
creatorũ spirituũ p se nostris mẽ
tibus applicatur vt videlicet nul
lo mediante nr̄i sui ve corporis in
strumento ita nobis immisceatur
vel infũdatur quo ei9 partipatõe
docti siue doctiores. vel boni siue
meliores efficiam. Nullus ange-
lorũ nulla animarũ hoc modo in
capabilis est. nullius ego capax.
nec ipi angeli alterutrũ se capi-
ũt. Sequestretur proinde prero-
gatiua hec sũmo atq; incircũscri
pto spiritui qui solus cũ docet an
gelum siue hominẽ scientiam. in
strumentũ non querit nr̄e corpo
ree auris sicut nec sibi oris. per se
infũditur. p se pur9 capitur a pu
ris. Sol9 nulli9 indiget. solus et
sibi z omnibꝰ de sua omnipotenti
volũtate sufficiens. Opatur tam̃
immensa et innumera p sbiectam
creaturam corpalem siue spũalez
sed quasi impans non quasi men-
dicans. Quid ꝓprio de corpe ha-
bet facere cui ad nutũ indifferen
ter vniũsa corpora celestia atq; t
restria obsequi constat. plane su
perflue haberet suũ qui nullis si-
bi reperit alienũ. Dem9 ḡ securi
veram soli deo sicut immortalita-
tem ita et incorporeitatẽ q̃ solus
spirituũ vniuersã corpoream cre
aturã eo vsq; trãscendat vt quo-
cũq; corpe in quocũq; ope non in
digeat solo spiritali nutu cũ vult
ad quecũq; vult agenda conten
tus. Sola igitur est que ꝓpter se
nec ꝓpter aliũ solacio instrumen
ti corporei op9 habz illa maiestaz

Ca^m. xxxiĩ. De quatuor fonti bus prodeuntibꝰ de paradiso dño nr̄o xp̄o. in ꝓmone de natiuita-te domini. Grandis quidem.

Fons nobis est xp̄us dñs vñ
de lauem̃ sed fons qui nũq;
poterit exhauriri. Verũtamen
non iste solus aquaꝝ vsus ẽ. nec
tantũ sordes abluũt sed et sitim
extinguũt. Tercio9 aquarũ vs9 ẽ
irrigatõ quã profecto maxie ne-
cessariam h̄nt nouelle oliuarum
plantationes. Alioq; aut minus

proficient aut ex toto peribunt pre nimia siccitate. Querat ergo deuotōnis aquas quisquis semina ut bonorū operū semina vt irrigetur fonte gratie bone conuersatōnis ortus non exarescat. sed in ꝑpetua viriditate proficiat. vt bona opera feruore deuotōnis z dulcedine spiritalis gratie condiantur. Putas inueniri poterit quartus fons. vt paradisū recuperem9 quatuor fontiū irrigatōne amenissimū. Nam si terrenum paradisū denuo nobis reddendū non speram9 quomō regnū celorū sperabim9. Nūc autē vt de exhibitōne presentiū firma sit expectatio futurorū. paradisū habem9 multo meliorem et longe delectabiliorem qm̄ primi parentes habuerunt. et padisus noster xp̄us dn̄s est. in qno tres quidem iam fontes inuenim9. quātū queram9. habemus de fonte misericordie. ad diluendas culpas aq̄s remissionis. Queram9 ad decoquendos cibos aquas feruentes. aquas emulatōnis. hec nimirū ꝺ diūt et decoquūt affectōnes nostras et ebulliunt de fonte caritatis. Porro ex hīs quatuor fontibus tres quidem ꝑprie conuenire videntur tribus ecclesie ordinibus singuli singulis. Nam primus quidem omnibus cōmunis est. In multis em̄ offendim9 omnes. et necessariū habemus fontem misericordie ad diluēdas offensionū sordes. Omnes inquam peccauim9 et egem9 gloria dei et

b

prelati et continentes et coniugati. Si dixerimus quia peccatū non habem9 nosipos seducimus Quia ergo nemo mundus a sorde necessari9 est omnibus fons misericordie. et pari voto debēt ad hunc fontem noe z daniel z iob ꝑperare. De cetero Iob quidem maxime fontē sapientie querat quoniā ipe magis inter medios laqueos ambulat. ita vt magnū videatur si a malo declinet. Danieli vero currendū est ad fontem gratie. cui nimiꝫ penitencie opera et labores abstinentie. deuotionis gratia necesse est impingua ri. Oportet em̄ vt maxime nos in hilaritate omnia faciamus. quoniam hilarem datorem diligit deus. Fons vero emulationis noe ꝺ uenit specialius. quia maxime p̄latos decet hic zelus.

¶ Ca^m. xxxiiii. De quatuor beneficiis dei. super psalmū. Qui habitat. versu. iiii.

Hgam9 gr̄as factori nr̄o. r̄dē ptori nr̄o. bñfactori nr̄o. remuneratori nostro aut potiꝰ spei nostre. Ipse em̄ retributor. ipse retributio nr̄a. nec aliud iam qm̄ ip̄m expectam9 ab ipo. Primum quod nobis prestitit nosipi sum9 Siquidem ipe fecit nos et nō ipi nos. Paruū ne tibi istud videtur quia te fecit. cogita qualez fecit nempe eciam scdm corpus eggregiam creaturam. sed scdm animā magis vtputa ymagine creatoris insignem. rationis partici pē capacē beatitudinis sempiterne.

Porro scđm ambo simul pre cete
ris creaturis maxime admirandã
coherentem sibi incomphensibi
li artificio inuestigabili sapienti
a conditoris. Itaq; tã magnũ hoc
nũ q̃ magna res hõ. Sed qm̃ gratu
itũ putas planũ est q; nihil ante
promeruit qui penit9 nihil fuit.
An postea sperabat gratiam retri
butur9 autori. non necessariã re
tributur9 gratiam ei q; p omnia
sibi sufficit. Sed deuotas relatu-
rũ gratias ei qui sic meruit spaba
tur. Nec hoc quidem licet maxi
mo content9 munere q̃ dedit vt
esses qui ante non fueras. adñe-
cit eciã vnde sbsistẽs qui iam eras
nec min9 liberaliter hoc q̃ illud
mirabiliter opatus est. qm̃ copio
sus in scđo hoc beneficio qm̃ libe
ralissim9 fuit. Quãta tibi largi-
tus est ad sustentationẽ. qñta ad
eruditõnem. qñta ad consolati-
onem. qñta eciã ad delectatõnez
qñta ex hoc iam ad correptionẽ
Verũ hec duo gratis z duplicit
gratis fecit. Quid dico duplicit
gratis. sine merito tuo. sine labo
re suo. Nempe dixit et facta sũt
An idcirco min9 deuot9 min9 ob
noxi9 min9 gratus es. q; hec qui
dem sicut pro nichilo sic đ nichi
lo fecit. peruersi cordis est occa-
siones ingratitudis vestigare. ne
mo id facit nisi q̃ eciã gratis esset
ingrat9. Puto enĩ neutrũ tibi pp
terea min9 vtile quod prestanti
minime difficile fuit. Ceterũ ex
hoc iã certũ opus tue redẽptõis
attẽde. Nõ est velamẽ excusatõis
laborãtiũ prorsus in ea. Gratis h̃
q̃ prestitũ est sed gratis quod ad
te ptinet. Nam q; ad illũ plane ñ
gratis. salu9 factus es pro nichi
lo non de nichilo tamĩ. Quid ad
hec dormiat affectio. Immo ve-
ro mortua est illa nõ dormit que
huic beneficio non respondet q̃
se totam non effundit in gratiaꝝ
actionem et vocem laud. Nam z
cetera duo euidentissime terciũ
hoc commendat vt in eis q̃ vera
fuisse dilectio comprobetur. Nõ
propterea de facili prestãs quod
nollet aliter. qđ nõ alit opteret
Itaq; fecit te de9 tuꝰ. fecit tam
multa ꝓpt te fecit ꝓpt te et semet
ipm v̄bũ caro factũ est et hĩuit i
nob. Quid adhuc restat fact9 ẽ
ipe tecũ caro tua. te q̃ secũ faci-
et spiritũ vnũ. nec recedãt hec
quatuor a corde tuo. nõ a memo-
ria. non ab affectõne. hec cogi-
ta sp corde. in hñs iugiter dlecta
re. in hñs velut quibusdam stimu-
lis vrgens solicita animam tuaz
hñs facibus inflammare curato
ad redamandam eũ qui tam mul
tipliciter suũ erga te commẽdat
amorem. Serua mandata creato-
ris tui. Sua mandata benefacto-
ris tui. redemptoris tui. remune
ratoris tui.

¶ Cam̃. xxxv. De quatuor specie
bus contemplatõnis. in libro qñ
to de consideratõne.

Quatuor sũt contemplatio
nis species. Prima et maxiñ
contemplatio est maiestatis am
miratõ. hec ꝝrit cor purgatũ

vt a vicñs liberū atq; exoneratū peccatis facile ad ſuperna leuet Interdū q̄ vel per aliquas mo-
las ſtupore ⁊ extaſi ſuſpēſū tene at ammirantē. Scda aūt eſt huic neceſſaria. eſt eñ intuēs iudicia dei quo ſane pauido aſpectu dū ve hementius concutit intuentem fugat vicia. fundat virtutes. inicit ad ſapientiam. humilitatē ſeruat. Tercia contemplatio ocupatur vel potiꝰ ociatur circa materiam beneficiorum. et ne dimittat ingratum ſolicitat meinorantem ad amorem benefactoris.
Quata que retro ſūt obliuiſcēs in ſola requieſcit expectatōne p̄missorum. Que cum ſit meditatō eternitatis. ſiquidem ea que promittuntur eterna ſunt longaminitatem alit et perſeuerātie dat vigorem. puto iam facile eſt quatuor noſtra hec: quatuor illis verbis apoſtolis aſſignare dum longitudinem comprehendit meditatio promiſſorum. latitudinem recordatio beneficiorum. ſublimitatem contemplatio maieſtatis. profundum inſpectō iudiciorum.

Cam. xxxvi. De quatuor gradibus amoris. in ſermone de diligendo deo.

Amor eſt affectio naturalis Quod ergo naturale eſt iuſtum quidem foret. primo omnium nature deſeruire autori. Sed quia carnales ſumus et de carne concupiſcentia naſcim. neceſſe eſt vt amor nr̄ a carne incipiat quē ſi recto ordine dirigitur. quibuſdam ſuis gradibus duce gratia proficiēs. ſpiritu tandem cōſūmabitur. quia non prius quod ſpirituale ſed quod animale eſt. deinde quod ſpirituale. Inprimis ergo diligit ſeipſum homo per ſe non poſſe ſubſiſtere. deum propter ſe. Cumq; ſe videt quaſi ſibi neceſſariū incipit per fidem inquirere et diligere. facit ergo et ſe diligi deus et qui cetera bona facit. facit autem ſic quī naturam condidit ipſe et protegit. Nam et ita condita fuit. vt habeat iugiter neceſſarium protectorem quem habuit et conditorem. vt que niſi per ipſum non valuit eſſe nec ſine ipſo valeat omnino ſubſiſtere. Quod ne ſāne de ſe creatura ignoret. ac proinde ſibi quod abſit ſuperbe arroget beneficia creatoris. Vult hominem idem conditor alto quidē ſalubriq; conſilio exerceri vt cū defecerit homo ⁊ ſubuenerit deus. dū quia homo liberatur a deo deus ab homine vt dignum eſt honoretur. Fit hoc vtiq; tali malo vt homo animalis et carnalis qui preter ſe neminē diligere noverat etiam deum vel propter ſe amare incipiat quod in ipſo nimirum vt ſepe expertus eſt omnia poſſit que poſſe profuit. et ſine ipſo poſſit nichil. diligit itaq; in iſecdo gradu deum. ſed propter ſe adhuc et non propter ipſum.

At vero cum ipm cepit accone p prie necessitatis colere et freqn tare cogitando. loquendo. legē do. orando obediendo quasi huiusmodi familiaritate paulatimq; sensimq; deus mnotescit consequenter et dulcescit et sic gustato qm suauis est dns transit ad ticium gradum vt diligat deū non iam ꝓpter se sed ꝓpter ipm. Ita fit vt ad diligendū puto deū plꝰ iā ipius alliciat gustata suauitas qm vrgeat nostra necessitas. Sane m hoc gradu quo iam ꝓpter se ipm deꝰ diligitur diu statur z ne scio si a quoqm hominū quātus m hac vita apprehenditur perfecte vt se scilicet homo diligat tantū ꝓpter deū. asserant hoc siqui experti sūt. fateor impossibile mihi videtur. Erit aūt ꝓculdubio cū introductꝰ fuerit suus bonus z fidelis m gaudiū dominī sui et inebriatur ab vbertate domꝰ dni qsi eī ebrius miro quodāmodo oblitus fui et a se penitus velut deficiēs totꝰ pget in deū et cinceps adherens ei vnꝰ cū eo spūs erit Quomodo stilla aque modica multo infusa vino deficere a se tota videtur dū et saporem vini mouit et colorem. sic omnem tūc m sanctis humanam affectionem quodam meffabili modo necesse erit a semetipa liquescere atq; m dei penitꝰ transfundi voluntatem. Alioquī quomō omnia m oibo erit deus si m homine de homine qcquā superit. Manebit quidē substātia sed m alia forma. alia gtia alia; potentia. Ex hoc iam qr tus ille amoris gradus ꝓpetuo possidetur cū sume et solus diligitur deꝰ qr nec nosipos nisi ꝓpter ipm diligimꝰ vt sit ipe premiū amantiū se m premiū eternū amantiū eternum.

Ca^m. xxxvii. De longitudine. latitudine. sublimitate. profunditate. m libro quito de ideratōe

Quid est deus longitudo. latitudo sblimitas et profundū. visus sū protulisse plura sed vnū est. voces diuerse semite multe sed vnū p eas signatur. vnꝰ q̄ritur non diuisiones sbstātie. In quaternario isto expresse sūt nō dimensiones quales m corporibus intuemur non distinctō personalis qualem m trinitate adoramꝰ. non numerꝰ ꝓprietatū q̄lem psonis ipis messe fatem et si non aliud a psonis alioqn hoc singulū horū m deo qp quatuor simul hec q̄tuor ipa qd singulū ē. Quid igitur est deꝰ, eternitas hec tā longa vt non habeat terminū. ñ magis loci qm temporis est. Est et latitudo et ipa quid. caritas q̄ bus et iste termin9 angustetur ī deo qui nihil odit eorū que fecit deniq; solem suum oriri facit super bonos z malos et pluit super iustos et iniustos. Ergo z inimicos includit sinus ille. ne hoc q; cōtentus euadit in infinitū. omnem nō mō affectionē sꝫ et cognitōnem excedit. Quid plus dicam eterna est nisi qp hoc forsitā plus est qr eterna ē. Vides tantā

esse latitudinē q̄tā z lōgitudinē vt sic videas ñ tātā ēe sz id esse vnā qđ alterā. ñ min9 vnā q̄ duas ñ pl9 duas q̄ vnā. De9 eternitas ē. de9 caritas ē lōgitudo sine pt̄e siōe. latitudo sine distēsiōe. in vt° q̄ pit. locales q̄dē excedit tempa les q̄ angustias. sz libtate nature ñ enormitate subē. tali mō inēs9 ē q̄ oīa fecit i mēsura et q̄nus imñ s9. hic tñ mod9 z ipi9 imñsitatis

Quōd itē de9 sblimitas z pfūdū in altero sup̄ oīa. i altero inf̄ oīa liquet in deitate nusqm̄ claudica re equalitatē. stare eā vndiq̄ fir miter. cōstare immobiliter sibi. Sublime potētiā. pfūdū. sapiaz ei9 considera exquo et ista respō dēt sibi dū et sublimitas inattin gibilis. et pfūditas eq̄ inscrutabi bilis cognoscatur. O sapīa potēs attingēs vbiq̄ fortit̄ O potētia sapiēs disponens oīa suauit. Res vna. effect9 multiplex. opatōes q̄ diūse. Et illa res est lōgitudo ꝑ eternitatē. latitudo ꝑ caritatē. sublimitas ꝑ maiestatē. pfunditas ꝑter sapientiā. m9

Explicit lib non9. Incipit dec̄a m̄. i. De diuersis generibus peccati. in quibusdam sentencijs

Primū pētum ē factū i celo p supbiā puarica toris angeli q̄ in seipo intumuit z de sorte be atoz spirituū eiect9 celoz reg̃ amisit. Scdm peccatū admissum ē p inobiam mulieris i padiso ex hoc pcto facta ē caro rebell̄ spiritui. Terciū pētm fuit q̄ ipa mr̄ viz q̄ secū in culpā t̄xit. debuit illa q̄ ꝑpe pētm suū deflē nec addi pētm pēto. sz in h̄ putauit se hōe osola tōm si viz. facēt pēti sui pticipem Quodām ō em̄ natūale ē vnūquē q̄ velle siue in vicijs siue in virtuti bo associare sibi cōsortē. Quartū pētm admisit adā q̄ olēsit. adā em̄ sic ait apl̄us ñ ē seduct9. mr̄ aūt seducta i puaricatōne fuit. illa p ignorantiā. iste peccauit p infirmi tatē. peccauit aūt nīs diligendo vxorē. nō q̄ ei9 uolūtatē fecit. sz q̄ eā uolūtati p̄tulit diuine. iustū q̄ppe erat vt illi9 magis uolūtatez facēt cui pl9 debebat. q̄s vēo am bigat pl9 eū debē aditori q̄ vxori Siq̄dē vxori erat astrict9 tm̄ p a morē. deo aūt p timorē z amorē si mul. pl9 g debuerūt valē duo vin cula ad tenēdū eū erga p̄ceptū q̄ vnū tm̄ erga diuersis affectū. Qui tū eq̄ pētm admisit q̄ ꝑpriā culpā i torsit i vxorē. primo q̄dē crudelis in se q̄ pētm suū excusauit. scdo i vxorē quā accusauit. Sextū pētū fecit eua q̄ cū imparet a dño cur h̄ feciss. rndit ei. Serpens decepit me z comedi. sic declinauit z ipa m ba mlicie ad excusādas excusa tōes i pētis. refūdēs culpā i spē tē q̄i imuis a emie. cū nil obfuiss suggestō spētis si illa negass assēsū ꝑprie uolūtatis z fōte p̄cessit i ea aliqs mot9 supbie vñ seduci meruit a spēte. Septim̄ pētm fa ctū ē ex̄ padisū qñ cayn surexit os9 abel frem suū z interfecit eū ex h̄ co iā tpe inueteratū ē vt mali i surgūt in bonos z oppriműt eos

Dominus

Ca^{m}. ñ. De malicia. luxuria et auaricia et diuersis eius appendẽ cñs. super camtica ꝓmone. xxxix

Magn9 quidem pnceps spiritalis atq; inuisibilis regis egipti profecto malicia est. magnus luxuria. magn9 auaricia. Et hñ quidem possident imimos suos sub rege suo sic vnicuiq; assignati sũt Nam malicia in omni regione maleficiorũ atq; facinorũ dñatur. Luxuria omi immũdicie et ẽpitudini preest. Auaricia in partes rapine ⁊ fraud sortita ẽ pncipatum. habz malicia currũ suum quatuor rotis consistentem. seuicia impacientia audacia impudentia. Valde em velox est curr9 iste ad effundendũ sanguiẽ. qui nec innocentia sistitur nec pacientia retardatur. nec timore refrenatur nec inhibetur pudore. Trahit aũt admodũ duob9 pernicibꝫq; et ad omnẽ pniciẽ patissimis. terrena potentia ⁊ secularis pompa. Tunc nãq; quadriga ista malicie currit valde velociter cum hinc quidem potentie effectus subest eius adimplendis maliciosis conatibus. inde plausus pompe arridet perpetratis sceleribus. vt ꝓmo adimpleatur qui scriptus est. Quoniã laudat9 peccator in desideriis anime sue ⁊ iniquus benedicetur. Porro president duob9 hns aurige duo. tumor et liuor. tumor quidem pompam. liuor vero potentiam agit. Is em rapido fertur diabolicarũ amore pomparũ. cui9 apud se cõ prius intumuit. Nam quod in se firmiter stat. timore compssum grauitate modestũ. humilitate solidũ. puritate sanũ. aura hui9 vanitatis nequaqm leuiter rapiet9 Item terrene lumentũ potentie nonne inuidia agitur et quasi quibusdã liuoris vrget9 hinc inde calcaribꝫ. suspitione vtiq; decedendi et metu succũbendi. Aliud est em quod suspect9 est successor et aliud qꝫ timetur inuasor. hñs itaq; stimulis terre potentia continue agitatur. et curr9 quidẽ malicie sic se habz. Luxurie vero currus quadriga nihilominꝰ solui9 vitiorũ ingluuie videlicet ventris libidine coitus mollicie vestiũ ocij soporisq; resolutõe. Trahitur equis eque duobꝫ. psperitate vite et rerũ abũdantia et qui hñs psident duo ignauie torpor et infida securitas qꝫ et copia ingnauiam soluit. et scdm scripturam prosperitas stultorũ pdet illos Illo sane ob aliud nisi qm male secũ os reddat. Cũ aũt dixerit pax et securitas. tũc sbitane9 supueniet interit9. hñ calcaria minime habent nec flagella vel aliqd huius. sed ꝓ hñs vtũt9 canopeo ad faciendã vmbram et flabello ad ventilandũ ventũ. Porro canopeũ dissimulatio est vmbrã faciens et ꝓtegens ab estu curarũ. ꝓpriũ nãq; est mollis et delicate aie. eciã necessarias dissimilare cũas ⁊ ne estuantes solicitudines sentiat sibi latibulo dissimlatõis abscõdi. Flabellũ vero effusio ẽ vẽtũ adulatõnis

h

apportans·largi enī sūt luxuriosi
ementes auro ventū de ore adu/
latorū et de hoc satis. Jam vero
auaricia rotis z ipa vehitur qua
tuor uiciorū· Que sūt pusillani/
mitas·inhūanitas. contenptus
dei·mortis obliuio· Porro iumē
ta trahentia .tenacitas et rapa
citas·et hīs vn9 auriga ambo/
bus presidet habendi ardor·So/
la siquidem auaricia que condu/
cere plures nō patit vno contē
ta est seruitore· ipe vero inuncti
operis promptus admodum atq
infatigabilis executor·vrgendis
pro sanc iumentis trahentibus
flagris vtit acerrimis libidine ac
quirendi et metu amittēdi. Sūt
et alī pncipes regis egipti hn̄/
tes ipi currus suos in expeditōe
domini sui. sic superbia que est v/
n9 de maiorib⁹ pncipibus. sic in/
imica fidei impietas· magnum et
ipa tenens locū i domo z regno
pharaonis· Et multi sūt adhuc
alī inferioris ordinis satrape z e/
quites quorū non est numer9 in
pharaonis exercitu· In istorum
itaq; pncipū fortitudine curruū
q; suorū inuisibilis pharao vbiq;
discurrens in omnē familiam dn̄i
quib⁹ potest viribus more tirāni/
co debachatur· in hīs ecia diebus
exeūtem israhel de egipto inseqū
tur· At ille nec habuit9 curribus
nec protect9 armis· nihilominus
tn̄ sola dn̄i manu confortat9 se/
cure decantat· Cantem9 domino
gloriose enī honorificat9 est· e/
quū et ascensorem piecit in mare

Item hn̄ in curribus z hn̄ in equis
nos aūt in nomine domini nostri
inuocabim9.

Ca^m. iiii. De diuersis vicīs lin/
gue·in pmone de apostolis.

Vlis et volatilis res verbum
hominis. nulli9 more. nul/
lius ponderis· nulli9 precī· nulli
us soliditatis· aerem verberat vñ
et verbū dicit. Et sic̄ foliū quod a
vento rapitur effluit: et nō est q̄
consideret· Quis numeret q̄tas
modicū lingue inbrū ꝺrhat sordes
qm̄ multiplex in labīs incircūci
sis immūdicia coaguletur. qm̄ sit
grauis pnicies oris incircūspecti
Est enī lingua dissoluta in sermo
nibus otiosis· Est lingua impudi
ca· est magniloqua· quay prior la
sciuie· sequens arrogantie famu/
latur· Est et lingua dolosa et itē
lingua maledica· q̄y altera in fal
siloquā et adulatoriam subduidi
tur· altera vero nūc in facie con
tumelias irrogat. nūc detrahit
in occulto. Qz si de omni vel otio
so verbo quodcūq; locuti fuerint
homines deo reddituri sūt rati/
onē in die iudicī· qūto districti i9
de verbo mendaci et mordaci z in
urioso· de elato et lasciuo· de a/
dulatorio aut detractorio iudica
būtur· Qm̄ vera sentētia fratres·
in multiloquio non effugiendus
peccatū . Vt enī pretereā cete/
ra ·si ꝓterea otiosū est verbū qđ
nullam habeat rationabilē cau/
sam .quā rationē de eo reddere
poterim9 quod est p̄ter rationē
Nemo vīm frēs nō pditū estimet

tempus quod in verbis consumit otiosis. Volat siquidē verbū irrevocabile. volat tempus irremeabile. nec aduertit insipiens quid amittat. vtinā tamen solū tēp9 amitteret in verb. sed multi in hoc eciā vitam amittere comprobantur. nec mō ipi amittere z adimere q̄z et hoc fratribo suis conātur. Et dicim9 leuis res fmo. tenera mollis et exigua caro lingua hominis. quis sapiens magnipendat. leuis quidem res fmo q leuiter volat sed grauit vulnerat. leuiter tñsit z ḡuiter vrit. leuit penetrat amicum sed non leuiter exit. profertur leuit sed non leuiter reuocat. facile volat atq; ido facile violat caritatez. Vilis res est musca moriens. sed extermiat oleū suauitatis. tenerū membrū lingua. attamē vix teneri potest Iuba quidē infirmū atq; exiguū sed vsu magnū atq; validū inuenitur. modicū membrū est sed ni caueas magnū malū. Tenuis est et lata. aptissimū vacuandē cordi bus instrumentū. nisi forte oēs tam perfecti sim9. vt nūqm̄ post longas confabulatōnes inuenta sit mens quodāmō vacua. meditatio mim9 deuota. sicca magis affectio. et holocaustum oronis ñ adeo pingue pter verba siue que dixim9 siue eciā q̄ audiuimus verbo tñ. facile em̄ lingua labi. nec mim9 facile illabitur cordi. ita vt multis inter loquendū mim9 profuerit qđ pria cohibuerūt dū nō cauerint aliena. Vtilis frater est qui tibi loquitur. sapiens est religiosus ac timens deū. pl9 dico angelus est. et angel9 lucis. Eciaz sic caueas tibi ne audias vnde lederis. nec psonā velim tibi suspectam esse. sed linguā presertim in sermocinatione cōmuni. Bona siquidem colūbe simplicitas. sed in hac parte serpentis astutiā q̄z nō obmittas. Si crebris saltem experimentis solerter aiaduertisti qualiter noceant verba non desipis si solicit9 fueris. qñquidē interesse necesse est collocutōni non mō oni circūspectōm sed et auri nihil omim9 adhibē cautelā. forte tñ nimi videam in suggillatōne verborū sed mementote qm̄ lingua ē q̄ contra lingue vicia loquar. vt in eo vel maxime haberi debeat excusata q̄ nec sibi parcat et aduersus pria queq; sup̄bi9 pericula muniat audientes. Vent9 est sermo sed non sp est ventus vrens. est ḡ magna nichilomim9 sermonis vtilitas et frequenter in lingua fructus repitur. Sane pterea maiorem ei diligentiā et diligentiorē ei custodiā debuit exhiberi. q̄ sit iuxta scripturam mors z vita in manibus linguę. alioq̄n si sola mesz vita. nec circūcisio quidem ei si sola mors eciā abscisio deberetur. Nūc vero petenda nobis. oriō custodia et ostiū circūstātie labñs nris. vt nec vitalem edificatōm clausura dānet eterna nec letalis pernicies liberū sociatur egressum. vtilis sp custodia oris q̄ tñ affabilitatis grāz ñ excludat

Ergo vbiq; frenãda ẽ lingua p̃ceps maxie aũt in ouiuio Vigilemus itaq; sup ꝺba nr̃a fr̃es ne in eis uel offẽdẽ deũ vel ꝓxi᷒ nocẽ ꝺtingat. Felix sicq; ꝺẽ quẽ i om̃i ꝺ fabulacõe duplex timor iste solicitat Primũ q; ꝺẽ ꝺuine maiestatis i cui9 manꝰ incidere prorsus horrẽdũ. de hinc fr̃ne infirmitatis cui nichil ominus pfacile est offendiculum dare

De septẽ impedimentis que nos retrahunt a mandatorum obseruacione

Septẽ sũt impedi᷒ ca᷒. iiñ mẽta quib9 a mãdato9 obediencia retardamur. Primũ em̃ impedimẽtũ nr̃m et occupacio ĝuis. ipa est necessitas hui9 miseri corporis. qꝺ ꝺũ modo somnum mõ cibũ mõ vestẽ ceteraq; similia querit. haud dubiũ q̃n frequenter impediat nos ab exẽcicio spirituali. Secũdo loco impediunt vicia cordis vt ẽ leuitas suspicio impacience aut inuidie mot9. laudis appetit9 et similia q̃ quotidie expimur in nobis. Tercíũ z quartũ impedimẽtũ accipe pspitatẽ hui9 seculi z adũsitatẽ vtq; q; g̃ caue a laqueo temptacõis z quere arma iusticie a dextris z a sinistris. Quintũ impedimẽtũ grauissimũ z piculosissimũ ignorancia nr̃a est. In multis em̃ om̃mo habem9 incertũ q̃ꝺ agere ꝺbeamus. ita ut q̃ꝺ orem9 sicut oportet nesciam9. Sextũ impedimentũ est adũsari9 noster q̃ tãq; leo rugiens circuit querens quem deuoret atq; vtinam in sex tribulacionib9 istis liberemur ut vel in septima non tangeret nos malum nec apprehenderet nos periculum in falsis fr̃ib9. vtinã soli impugnarẽt nos m̃ligni spũs cũ suggestionib9 suis. z nichil nocerẽt hoies pniciosꝰ exemplis. psuasionib9 importũis. ꝓmonib9 adl'acõis vel ꝺfectõis atq; alĩs mille mod᷒. De diũsis obstaclis q̃ nos separãt a solũtate ꝺ̃ma. in ꝓmo. ꝺc ie᷒ Heu quot ob iunio Ca᷒ v stacula separant. quot prohibent impedimenta. ne voluntas nostra diuine valeat cohere re. Obicit sese malicia mediam. obicit se infirmitas. obicit ocupiscẽcia z ignorãcia nr̃a. Inest em̃ nobis auaricia magis ab extermi nacõe naꝰe affectio q̃ꝺã pessima q; libiꝺo nocẽꝺi. vt mextinguibilis inueniaꝰ in miseris aiab9 nr̃is malicie delectacio. Quid vero lõgi9 a solũtate ꝺ̃ma. plane chaos m̃gnũ inter nos firmatũ ẽ in hac parte cũ semp delectat eũ p̃are beneficia et ingratis. nobis contra suggerat affectio crudelissima et innoxñs velle nocẽ. hinc omnis radix amaritudis germinat hinc inuidie hinc detractiones hinc dissensiones pullulãt hinc succrescunt inimicicie. Ipa quoq; corruptibilis huius infirmitate corporis prepedimur. Nobis siquidem qꝺ molestum sentimus non potest non displiceere. z frequenter in hñs voluntas nostra a diuina dissidet voluntate.

Nec sola impedit afflictio corpis impedit ꝛ concupia ·q̄ multiplicibus et mexplebilibꝫ detrahim̄ desiderñs· qñ autē poterit affectuosa ꝛ angulis plena voluntas ei vniri que rectissima est et oīmodis indistorta· heu me dñe deꝰ qr vndiqꝫ mihi bella vndiqꝫ tela volant. vndiqꝫ temptamenta. vndiqꝫ picula. vndiqꝫ impedimēta· Quocūqꝫ me vertam nulla securitas. et que mulcent ꝛ que molestant timeo· et esuries ꝛ refectio· et somnus et vigilie. et labor ꝛ requies militant contra me. Non minus suspectus est mihi iocus qm̄ ira· Multos siquidem iocando scandalisaui· nec minꝰ vereor ꝓspera q̄ꝫ aduersa. Prospera nāqꝫ suauitate sua mcautū decipiūt· Aduersa vero qr aliquid amaritudis habent velut potio amara me suspectū ꝛ timidū faciūt· magis timeo malū quod facio m̀ absconditō q̄m qđ m̀ apto· Malū namqꝫ quod nemo videt nullꝰ reprehendit et vbi ñ timetur reprehensor secūe accedit temptator facilꝰ ꝓpetratur miq tas· Diuicias et pauptates ne dederis orat sapiens· Nimirū qꝫ vtrobiqꝫ laqueus· vtrobiqꝫ periculū. ignorantia et ipa nobis plurimū obest· Quo em̄ pacto voluntatem prenīā sequar vbi ignoro eam· Cognosco aūt tantū expte et nec dū sicut cognitꝰ sū· ꝓptea querenda nobis sūt cum omni desiderio mcrementa prudentie vt magis ac magis notam faciat nobis deꝰ voluntatem suam et sciamꝰ qđ acceptū sit ei oī tpe

Ca^{m}. vi. De diuersis impedimētis diuine gratie· in ꝑmone· de ā nunctiatōe dñica. ca^{m}· vi·

Primo cor hoīs quē adhūc peccare delectat· nec miseram consuetudim̄ ꝓposito vtiliore mutauit· ne sit gr̄e capax ꝓprius vicñs ꝓditur· Scdō qꝫ vbi iā corrigere mores et priores nequicias de cetero non iterare ꝓponit· ipa tamen pēta preterita licet iam amputata quodām̄odo videantur. dū m eo manent· gr̄am non admittūt· Manent aūt donec confessione lauentur· donec succedentibꝫ fructibꝫ dignis penitētie de medio fiant. Sed ve tibi si forte vicñs et peccatis pnicios ior successerit mgtitudo· Quid em̄ tam euidenter gr̄e adūsatur Depescimꝰ processu tempis a feruore nostre conuersatōnis paulatim frigescit caritas. abūdat iniquitas· et consūmem̄ m̀ carne q̄ spū cepamꝰ· Inde est vt m̀mꝰ iā sciamꝰ que a deo donata sūt nob indeuoti pariter ꝛ mgrati timorem dñi dēlmquimꝰ· religiosā amittimꝰ solicitudim̄· verbosi curiosi. faceti et detractores et mūmuratores· vacantes nugis· fugitantes laboris exercicū ꝛ disciplme. quociens id sine nota licet q̄si vero confestim sit et sine noxa Quid g̊ tantis repulsā obstaculis gr̄am nobis deesse miram̄· Iā vero siquis deotꝰ· siquis solicitꝰ siqs spū feruens· caueat sibi ne suis tribuat meritis· ne suis opib

mutat. Alioqn ne huiusmoi qdē
animū intrat grā Nimiꝝ plenus
est nec in eo iā inuenit grā locū
sibi. nos g̃ frēs si grāz cupimꝰ in
uenire sic decetero abstineamus
a vicijs ut de p̄teitis qꝫ p̄ctis di
gne peniteamꝰ. Nichilominꝰ qꝫ
soliciti simꝰ et deuotos nos deo
et vere hūiles exhibē huiusmoi
nēpe aīas g̃tāter respicit ihesus
xp̄s dominus noster.

De diffinicionibus diuerso
rum que in homine continentur
In libro de gracia et libero arbi
trio Ca^m .vñ.

Nreb materialib nō est id vita
qđ sensus nō sensus qđ appetitꝰ
nec ille qđ ōsēsus Qđ ex singlor
diffinicōib clariꝰ elucebit. Est
ēim in qlibz corpe vita interior ac
naīalis motꝰ vigēs tm̄ intrinsecꝰ
Sēsus vero vitalis in corpe motꝰ
vigēs z extrinsecꝰ. Appetitꝰ aūt
naturalis vis in aīante mouēdis
auide sbtributa sensib. vel ōsē
sus motꝰ est uolūtatis spōtaneꝰ
vel certe habitus animi liber sui
Porro uolūtas ē motꝰ racionalis
z sensui p̄sidēs et appetitui. habz
sane quocūqꝫ se vertit vel volu
eit racōnez semp comitē qđam
mō pedissequā nō qꝫ semp ex raci
one. sz qꝫ nūqꝫ absqꝫ racōe mouea
tur. Ita ut multa faciat p ipam
otra ipaz. hoc ē p eiꝰ qi mīniste
riū ōt ōsiliū eiꝰ siue iudiciū Vñ ē
illud sapiētes sūt ut faciāt mala
neqꝫ em̄ prudēcia seu sapiēcia m
eē creature potest vel in malo m
si vtiqꝫ per racōnē Est vero racio
data volūtati et instruat illā nō
destruet. destruēt aūt si necessita
tem ei vllā imponeret quo mi
nꝰ libere pro arbitrio sese solue
ret siue in malum ōsenciēs appeti
tui aut neqꝫ spiritui. vt sit ani
malis siue aliud bonū gracia se
quēs et fiat spiritualis. Si vnqꝫ
hoc quolibz prohibēte racione
voluntas nō posꝫ voluntas iam
non esset. vbi quippe necessitas
iam non voluntas.

De diuersis in homine exi
stentibus inter que sola volun
tas meretur. In libro vbi supra.
Capitulum Cvñ.

In racionabili creatura solum
miserie siue beatitudinis ca
pax est voluntas. Cetera si
quidem que supra memorata
sūt scilicz vita sēsus et appetitus
nec miseꝝ p se faciūt nec beatū
Alioqn et arbores ex vita z pecu
des ex reliquis duob vel miserie
p̄nt esse obnoxie vel ydonee bea
titudini qꝫ ommino impossibile ē
Cōmunē itaqꝫ habentes vitā qđ
dem cū arboribz. Sēsū vero z ap
petitum z eque vitā cū pecoribz
id qđ dicitur voluntas nos ab v
trisqꝫ discernit cuiꝰ voluntatis
cōsensus vtiqꝫ voluntarius bea
tos facit et miseros pro ut scilicz
iusticie iniusticie ve consenserit
vniūsā quippe que hominis sunt
preter solam voluntatem sui li
bera non sunt. vita sensus appe
titus memoria ingenium z siqua
talia sūt eo ipo sbiacēt necessita
ti q̄ nō plene sūt sbdita uolūtati.

Ipsam vero quia impossibile est de seipa sibi non obedire. Nemo quippe aut non vult quod vult aut vult quod nō vult. et impossibile est sua priuari libertate. potest quidem mutari uolūtas sed nō nisi in aliam uolūtatem vt nūqm amittat libertatem. Cum igr uolūtas nihil liberū habeat nisi se. merito non iudicatur nisi ex se. Si quid em nec tardū ingeniū nec labēs memoria. nec inquietꝰ appetitus. nec sensus obtusus. nec vita languens reū p se faciūt hominem. sic nec contraria innocentem et hoc nō ob aliud nisi quia hec preter uolūtatem posse puenire probātur. Quapter uoluntariū liberūq consensū exquo et omne sui constat pendē iudicium ob uolūtatis libertatem z ratois qđ secū semp et vbiq portat indeclinabile iudiciū. puto ñ inogruc id esse quod solet liberū arbitriū appellari. vt liberū ad uolūtatem arbitriū referatur ad ratōm. Arbitriū quippe iudiciū est et merito libertatem cōmitatur iudicium qñquidem quod liberū sui est profecto vbi peccat ibi se iudicat. Est aūt iudiciū q iuste profecto si peccat patitur qđ nolit. qui ñ peccat nisi velit. Ceterū qđ sui liberū non esse cognoscit. quo pacto vel bonū ei vel malū imputat Excusat nempe vtrūq necessitas. porro vbi necessitas est libtas non est. vbi libertas non est nec meritū. ac p hoc nec iudicium. Proinde qcquid aūt nō habz uolūtarñ consensus libtatez: pro culdubio z merito caret z iudicio

Ca^m. ix. De septem miserior dñs dñi. in ſmone. miserior dias domini.

Et multitudine miseratōnū dñi buiter aliqs ponere velim. Septem ego in me video miserior dias domini. Prima est q a multis peccatis adhuc in seculo positū custodiuit. prima inqm nō inter omnes quas mihi impendit sed pma inter has septem. Quis em nō videat q sic in multa ceciderit sic in alia poterā cecidisse peccata nisi omi potentis me pietas cōfuasset. Fateor z fatebor nisi q dñs adiuuit me paulominꝰ ceciditt in omne peccatū aia mea: Et hec quanta dignatio pietatis q mgtū z puipētentē sic sua gra confuabat q in multis contrarñs et contemnētem nihilominꝰ ab alñs benignissime protegebat. At scda miseratō tua sup me dñe. quo nam poterit explicari ſmone qm benigna q libera lis qm gratuita fuerit. Ego peccabam et tu dissimulabas. non abstinebam a sceleribus et tu a verberib abstinebas. prolongabam ego iniquitatem meā multo tempore z tu dñe pietatem tuā. Sed quid prodesset expectatio nisi sequeretur penitudo. cumulus esset damnatōis. Tercia fuit miseratio q visitauit cor meum et immutauit vt amara fierent que male dulcia prius erāt. et qui letabar cum male feceram et exultabam

ĩ rebꝰ peſſimis · ĩcipere deinde
recogitare ei ãnos meos ĩ ama
ritudine aĩe mee. Et nũc dñe cõ
mouiſti terrã cordis mei et ꝺtur
baſti eã · ſana ꝺtricões eiꝰ qꝝ cõ
mota ẽ. Multi em̃ penitẽcia du
cti ſũt ſ̄ ĩfructuoſa. qm̃ penitẽ
cia eoꝝ reprobata eſt ſic ut et p
or culpa Itaq; z hec miſeracõ q̃r
ta fuit qꝑ penitẽtẽ miſericordit ſu
ſcepiſti. Sequit̃ miſericordia q̃n
ta p q̃ꝑ michi ꝺtinẽdi deĩceps et
emẽdaciꝰ viuendi p̃ſtitiſti virtu
tem ne recidiuũ paterer z eſſ̄ no
uiſſimꝰ error ꝑore peior. Omĩno
em̃ manifeſte miſericordie tue ẽ
domĩne deus z non humane vir
tutis ſuſceptum ſemel peccati
iugum a ceruicibus excutere qm̃
omĩs q̃ facit pcm̃ ſuus eſt pcti
nec eſt liberari niſi ĩ manu fortꝰ
Iam vero poſtq; ĩ hñs q̃nq; miſe
racõibꝰ a malo libẽabis ĩ duabꝰ
alĩs bona largiris hec vero ſũt
gr̃a ꝓmerẽdi qua videlicz munꝰ
bone ꝺuerſacionis ĩdulges · z
ſpes obtinẽdi qua ꝺonas homĩni
ĩdigno z peccatori de tua toci
ens expto bonitate vſq; ad cele
ſtia ſperãda p̃ſumẽ

¶ De fragmentis ſeptem miſeri
cordiarum ¶ Cam̃ ·x·

Primus panis ꝺſuacio gracie
fuit. q̃ me licz ĩdignũ a mꝰ
tis pcẽis cuſtodiuit. huiuſ ergo
tria teneo fragmenta. tribꝰ ſiqui
dem modis a pcto me memĩni cõ
ſuatũ · occaſionis ſ̄tractõe · re
ſiſtẽdi data virtute. affectionis
ſanitate. Secundꝰ qꝫ panis ex
pectacio fuit q̃ tardabat vlcionẽ
qꝝ ĩdulgẽciã cogitabat. Et hu
ius ꝑ panis tria fragmẽta recipi
te cogitãtes lõganimitatẽ quã
exhibuit. electõez p̃ꝺeſtinacõniſ
ſue q̃ꝑ implẽi voluit · z caritatẽ ni
miã qua nos dilexit · ꝓpter hꝫ em̃
auertit oculos ſuos a pcẽis meiſ
q̃i nolẽs adũtere q̃ntũ delĩque
rẽ . ut ꝺmẽdaret paciẽciaz ſuam
vt impleret electionẽ ſuã. z cõ
firmarz caritatẽ ſuã De tercio q̃ꝑ
pane ſuo eiꝰ ſcz miſeicordie q̃ ꝺ
ũtit nos ad penitẽciã tria teneo
fragmẽta. Tũc em̃ ꝓmo bñ ꝺcuſ
ſit coꝝ meũ excitãs illud vt adũ
teret ſuoꝝ vulnẽa pctõꝝ z vul
neꝝ ſentirz doloꝝẽ eciã z terruit
deducẽs ad portas mferi z ꝓpara
ta miq̃s ſupplicia mõſtrãs Et ut
iã nichilnoxie remanerz ꝺlecta
cõis meliorem ĩ conſolacionẽ
ĩſpirans ſpem ĩdulgencie de
ꝺit · In hñs tribus ergo ꝺũſus
ſum · Iam vero quartus panis i
pſa ẽ ĩdulgẽcia. Diligẽter colli
gite ne fragmẽta pereãt. Sunt
em̃ ſalubria valde z dulciora ſu
per mel et fauũ . Sic em̃ ex toto
ĩdulſit z tã libẽaliter doñuit o
mnẽ ĩiuriã. ut iã nec dãnet vlci
ſcẽdo. nec ꝺfundat ĩproperando
nec mĩus diligat ĩputando.
Sunt em̃ aliqui ſic donantes ĩ
iuriã ut iam non vlciſcantur ſe
pius tamẽ ĩproperent. Sunt
z alĩ qui licet ſileant tamẽ alta
mẽte manz repoſitũ z rãco rẽ te
nerẽt ĩ animo. quaꝝ vitq; neu
tra plena ĩdulgencia eſt .

Longe ab hñs omnib benignissima diuinitatis natura · libera liter agit · ignoscit plenarie · ita vt ꝓpter fiduciam peccatorũ sed penitentiũ · vbi abundauit delictũ soleat et grã supabũdare · Cõtinentia ipa est pais quit9 in q̃ nihil9 tria fragmẽta inuenio Scio q hẽat oppugnatores et quante illam necesse sit esse virtutis vt possit resistere talib. Prim9 siquidem hostis continẽtie nr̃e caro est aduersus spiritum cõcupiscẽs q̃m domestic9 hostis · q̃m periculosa lucta · q̃m intestinũ bellum · Hostem hũc crudelissimũ nec fugere possumus o anima mea. nec fugare · circũferre illũ necesse ẽ q̃m alligatus est nobis · Nam qõ periculosi9 est et miserabili9 · hostem nostrũ cogimur ipi sustentare · perimere eũ nõ licet · Verũtamen non est hic sol9 aduersarius mihi. Aliũ adhuc hẽo q̃ circũcinxit et obsedit me vndiq̃ · hostis iste ẽ pñs seculũ neq̃ · Sufficere nimis poterant isti duo · Sed heu me. Ecce video ventũ validũ venientem ab aquilone · a quo panditur omne malũ · Ecce em̃ malleus vniuerse terre · ecce serpens callidior cũctis animantib · ecce inimic9 ille quem nec videre possum · possum q̃nto min9 cauere · Est em̃ colluctatõ seruare volentibus continenciam · adũsus pn̄cipes et potestates · aduersus mũdi rectores tenebrarũ harũ · Et quis est qui iacula eorũ ignea possit extinguere · Nũc quidẽ apte et violenter · nunc occulte ꝛ fraudulenter · semp autẽ maliciose et crudeliꝰ impugnãt et psequũtur nos et ad hec toleranda ne dicã superanda quis idone9 · Omnino in domino faciem9 hanc virtutem

Iam vero sexti panis fragmenta accipite. Est aũt pais ipe gratia promerendi bona · s. vite eterne Quam gratiam in trib maxime constare arbitror. in odio preteritorũ malorũ. et contenptu bonorũ pñtium. et desiderio futuorũ. Septim9 q̃ panis est spes obtinendi · cuius nihilominus teneo fragmenta tria. Tria inquã sũt q̃ sic roborant et ꝺfirmant cor meum. vt nulla me penuria meritorum · nulla consideratõ ꝓprie humilitatis · nulla estimatõ celestis beatitudinis ab altitudine spei ꝺ ñcere possit in ea firmiter radicatum · Tria considero in quib tota mea consistit spes · caritatem adoptõis · veritatem promissioꝭ potestatem redditõis · Scio cui credidi et certus sũ q̃ in caritate nimia adoptauit. quia verax in ꝓmissione. quia potens in exhibitione · licet em̃ ei facẽ qꝺ soluerit

Cam̃ · xi · De sex obꝺuancñs seruorũ dei. in quibusdam sentencñs

Sex sũt obseruãcie seruis dei ꝓpposite in quibus pũificari debeant. Sunt aũt iste · silenciũ psalmodia · vigilie · ieuniũ · opus manuũ. et carnis mũdicia. In obseruantia silencñ purificam̃ a peccatis que verbositate cõtrahim9 Cuius vicñ sunt octo species ·

h

Est enī verbū stultū vanū mēdax ociosum dolosū maledicū impudicum excusatoriū. Que nimiꝝ pestis qꝝ de loq̄citate nascit et per silencī cēsurā aut euertit fūditus aut certe ne multū noceat reprimit. In psalmodio fit duplex ofusio vbi et peccator de culpis opūgit et deo laudes sup iudicia iustitie sue dicūt. In hac ḡ obseruācia quisq; q̄ recte ofitet purificat ab immūdo spiritu blasphemie cui ante cōfusionez subiacebat dum enī seipm laudaret ac deū accusaret Quid aliud q̄ blasphemus erat. Iam vero cōfusus et cōfessus cāticisq; diuinis mstructꝰ correcta vita corrigit verba: seq; ipm accusans mala sua sic reputat. deū aūt laudās bonū qđ in se videt nō sibi sz illi applicat ꝛ hoc totū agit in psalmodia Per psalmodiā accipe q̄cq̄d deo agit cū mētis melodia sū sint p̄slmi siue ymni seu ꝛ quecūq; cāticа Terciam obseruāciā posui supius vigilias has semp deberet cōmittari oronū mstācia. Tales vigilie abluūt nos a sordib; q̄s cōtraximꝰ p somnolēciā resoluti dū obliuione quadā a via salutis in tepuimus ac torpuimꝰ. Quarta obseruācia est ieiuniū de q̄ q̄s dubitet an et ipm purificet. vera est illa sentēcia otraria otrarns curant Si ergo peccauimꝰ per gulam et ingluuiam quid restat nisi ut per abstinēciā repemꝰ nec solū huiꝰ vicī fit per ieiunium purificacō insuper et virtus ad expellendos demones cōpatur. Per segnicie quoq; et ociositatē que inimica ē anime multas otraximꝰ sordes otra dei sentēciam in sudore vultus alieni non nro pane vescentes Propter hoc seq̄tur quinta obseruācia que dr opus manuū vt sordes ille in labore manuum diluātur. Restat vltima carnis mūdicia in hac fit pūificacio ab illa quinq; ptita corporis illecebra visus auditus gustus odoratus tactus Et cetera quidē predicta idest silēciū psalmodia vigilie ieuniū opus manuū exerceri siue ista possunt Sed si lumbi p̄cincti nō sunt idest si desit carnis mūdicia lucerne ardētes quid proderunt hinc ergo colligendum est quam sit necessaria huius sexte obseruācie purificacio que solum omnibus supradictis equipollentem obtinet vim salutis. Et notandū q; in hns omnib; obstuancijs. quatuor primas debemꝰ nobis. quintā proximo. sextā deo. Nam silenciuṁ psalmodiam. vigilias. ieuniuṁ. debz quisq; exercere ꝓpter seipm hoc est propter suam disciplinā. opus manuum propter proximū suum vt habeat vnde tribuat necessitatem pacienti. carnis mundiciam propter deum vt placeat illi et eius voluntatem faciat

¶ De signis quibusdam que ostendunt hominem esse de numero electorum. In sermo. de septuagesima Cam. .xij.

Quis potest dicere. ego de electis sū. ego de p̄destinatis ad vitam. ego de numero filiorū dei reclamante nimiū scriptura. Nescit homo si sit dignus amore vel odio. Certitudinem vtiq; non habem9 ꝛ spei fiducia ꝺsolat nos ne dubitatōnis huius anxietate penitus crucien̄. Propt hoc data sūt signa queda et indicia manifesta salutis vt idubitabile sit eū esse de numero electorum in quo ea signa pmanserint. Propt hoc inquā nos prescivit de9 et predestinavit conformes fieri ymaginis filij sui. vt quibus certitudinē negat causa solicitudinis vel fiducia prestat gratia cōsolatōis. Itaq; qui stat videat ne cadat et i ea forma q̄ salutis indiciū ē et argumētū predestinatōnis pseueret atq; pficiat. Porro inter ea que fiduciā prestant ꝛ materiā spei. Vnū illud maximum est verbū domini. Qui est ex deo ꝺba dei audit. Nō nullos em̄ sic interdū audientes inuenies. ac si nihil ad eos pertineat que dicuntur. non intrare cor suū. non discutere mores suos non cogitare ne forte quod audiūt dictū sit ꝓpter eos. magis autē si ꝓmo dei vuⁱ9 ꝛ efficax qui suo non eⁱ9 qui loquit̄ arbitrio ferē vbicūq; voluerit. Si inqm̄ manifeste aduersus illa vicia ꝓcesserit quibus sese illi sentiūt obligatos dissimulāt ꝛ auertūt oculos cordis aut qualibz admuentōne palliāt vicia et seducūt miseri semetipos. inhiis g̃ non videos salutis signa. Magis aūt vereor ne forte ꝓpterea non audiant verbum dei qz non sūt ipi ex deo. Est ꝛ aliud testimoniū quod in terra dat̄ ad discernendos vtiq; qui in eo exules sūt ab indigenis hoc est. celi ciues a ciuibz babilonis. Quādo em̄ sine testimonio electos suos deserat deus. aut certe que nā poterit eis eē ꝺsolatio inter spē et metum solicitudine anxia fluctuantibus. si nullū omnino electōnis sue hr̄e testimoniū mererentur. Fidelis ꝑmde sermo ꝛ omni acceptōne dignus. quo salutis testimonia cōmendantur. Tres sūt inquit qui testimoniū dant in terra. spūs. aqua et sanguis. In ꝑmo homine peccauim9 omnes. in ipo em̄ cecidim9 oēs. cecidim9 sane in carcerem. in carcerē luto pariter et lapidibz plenū. Eximde iacebam9 captiui. inquinati. ꝛ quassati donec venit desideratus gentiū qui nos redimēt. abluere ꝛ aduuaret. Hic est em̄ qui sanguinē ꝓpriū dedit in redemptōnem aquā simul ꝓduxit de latere suo i ablutōnem. Emisit deinde de excelsō spiritū suū qui adiuuaret in firmitatem nr̄am. Quis est autē qui testimoniū habet effusi sāguinis xp̄i nisi q̄ ꝺtinet a peccatis. Seru9 em̄ peccati est q̄ facit peccatū vt si deinceps continere potuerit et iugū abn̄cere misere seruitutis certissimū testimoniū sit redemptōis quā operat̄ sine dubio sanguis xp̄i. Verū nō sufficit peccatori ꝺtinētia nisi eā assit

penitẽcia. habet g̃ z ab aqua te-
stimoniũ q̃ laborat in gemitu suo
lauans psingulas noctes lectum
suũ. Sane nouũ supueniſſe spiri-
tũ certiſſime noua ꝛũſacio teſtaꝫ
Iã ut breuiter repetã a sãguine
et aqua z spũ hr̃e teſtimoniũ eſt.
si ꝛtines a peccatis. si dignos a-
gis penitencie fructus. si facis
opera vite

De diuerſis diebus ſpiritali-
bus. In ſemone de circũciſione
dom̃i Ca^m xiĩ.
Naſcitur homo qñ ſol iuſticie
ort9 in aĩo peccatoꝝ illumi
nat tenebras hoꝛrẽdũq; iudiciũ di
minis o btutibꝰ offert. addẽs ad
terꝛoris cumulũ breuẽ dieꝝ nu-
meꝝ. z finẽ incertũ. Hec plane
veſpera eſt. ad q̃m demoꝛabit fle
tus et neceſſe eſt addi matutim
leticiã ut auditã faciat nobis mi
ſericoꝛdiã ſuã. Sic em̃ fit veſpere
et mane dies vnus. Eſt aũt dies
iſta iuſticie reddẽs cuiq; qđ ſuũ ẽ
nobis miſerã miſericoꝛdiã a deo.
In hac die puer naſcit. quãdo ex
hñs q̃ diximꝰ ad amoꝛẽ penitẽcie
et odiũ pcti animꝰ excitat. Sed
pcedat iam neceſſe eſt pruden-
cie radiꝰ. oſtẽdat q̃ntas z q̃m im
poꝛtũas oportunitates et occaſi
ones peccati offerat mũdꝰ. z in
gerat quã debilis ſit ad illas hu
manus animꝰ maxime qui in pec
cati cõſuetudine ſit nutritꝰ In
hac ergo die prudẽcie eligat de
preſenti ſeculo neq; fugere. Sed
non dum ſuffiat hoc. forte em̃

h

vult eligere ſolitudinem non ſa
tis attendens ꝓpriã infirmitatẽ
et periculos diaboli luctã Quid
em̃ periculoſi9 q̃ ſolũ luctari cõ
tra antiqui hoſtis verſucias a q̃
videatur z quẽ videre nõ poſſit
Itaq; iam neceſſariã habz forti-
tudis diẽ. ut noverit cuſtodiẽdã
ad dom̃inũ fortitudinẽ. z in acie
multoꝝ pariter pugnanciũ
eſſe querendã vbi tot ſint auxili
arĩ quot ſocĩ. Congregacio em̃
pro fortitudine ſua terribilis eſt
vt caſtroꝝ acies ordinata. Ve
autẽ ſoli q; ſi ceciderit non ha-
bet ſubleuantem. Qđ ſi cuiq; ex
antiquis patribus graciam hãc
cõceſſam audiuim9. non expedit
temere ſe cõmittere huic pericu-
lo nec oportet temptare deum.
Vex cum eligit eſſe in congre-
gacione multoꝝ. nũq̃d eligit eſſe
magiſter q̃ nõ dum diſcipul9 fu-
it et docere qđ nũq; didicit. Et
quõ aut in ſe aut m alĩs mot9 ir
racionales poterit tpare. Illu-
ceſcat g̃ dies tpancie. ut querat
quõ tpari z refrenari poſſint ĩ oti
nẽtes mot9 voluptatis. beſtiales
mot9 cũioſitatis ceruicoſi mot9
elactionis ſue. Eligat abiectus
eſſe in domo dei z ſubiectus eſſe
magiſtro ſub quo frangatur eiũs
voluntas et obediencie freno cõ
cupiſcencia repmatur. Sed iam
tibi in ipſa obediencie via aliqua
fortaſſis dura et aſpera occurre-
re poſſunt ut accipias interdũ p
cepta nõ nulla q̃ licz ſalubria ſint
minus tamen ſuauia videantur

Necesse est enī vt illucescat dies pacientie per quā omnia dura et aspera tacita amplectaris conscientia. Porro in hoc loco cauēdū tibi arbitror a superbia. Magnū est enī omnio sic vincere semetipsū. Necesse est ḡ vt illuminet cor tuū radius humilitatis et declaret quid a te sit. quid a deo. vt ñ altū sapias. qm̄ deꝰ superbis resistit humilibꝰ dat gr̄am. Iam vero cū in hīs diucius fueris exercitatus roga dari tibi lumen deuotionis diem serenissimā et sabatū mētis in quo tanqm̄ emeritꝰ miles in laboribus vniuersis vbias absq; labore. ut quod priꝰ cum amaritudine et coactōe spūs tui faciebas de cetero iam cū sūma dulcedine pagas et delectatōne. verū quidē pauci ad hanc perfectōm ni falor pueniunt in hac vita. Multi enī tota vita sua ad hoc tendūt et nunquam ꝓtendūt. quibꝰ tñ si pie et perseueranter conati fuerint statim vt de corpore exeūt redditur qđ in hac vita dispensatorie est negatū. Illis vero qui ad hanc deuotōnis gr̄atiā perueniunt. vnū videtur restare periculū et omnio timendū est eis a demonio meridiano. Ipe enī sathanas trāsfigurat se in angelū lucis hoc ḡ timendū ei qui tanta delectatōne omnia facit. ne dū sequitur affectionē. corpus destruat per immoderatam exercitationē ac deinde necesse habeat nō sine magno spūalis exercicī detrimēto circa debilitatis corporis curam ocupari. ergo ne hoc incurrat q̄ currit illumiari necesse est lumine discretōnis q̄ mater virtutū et consūmatō perfectōis est. hec nimirū docet ne quid nimis atq; hec est octaua dies in qua circūciditur puer. q̄a discretō vere circūcidit vt nec plꝰ nec minꝰ fiat

Cap̄. xiiij. De diuersis saporibꝰ super cantica. ꝑmone. l.

Est sapientia p quā vtiq; res sapiūt queq; ꝓut sūt. vt verbi gr̄atia que plūis natūa habet plūis quoq; ipa affectio sentiat. minora minꝰ. minima minime. Tu ergo si diligas dominū deum tuū toto corde tuo. tota aīa tota virtute tua. z ipso diuino amore accepto in plenitudīe. spiritu totus ignescas. sapit tibi ꝓfecto deus et si nō digne omnio ꝑ vt est quod vtiq; impossibile est oīi ḱa ture. certe prout tuū sapere est Deinde sapies eciā tu tibi ꝓut es cū te senseris nil habere ꝑius vñ te ames nisi inquantū dei es q̄ppe qui totū vnde amas in illū effuderis. Sapies mq; tibi ꝓut es cū experimento amoris tui et affectōnis quā a teipo habeb nihil dig̃m te esse mueies qđ vel a teipo ametur nisi ꝓpter ip̄m qui sine ipo es nihil. Iam vero proxim9 quez te oportet diligere tanqm̄ teipsum vt tibi et ipe sapiat ꝓut ē. haud aliud ꝓfecto sapiet qm̄ tu tibi q̄ idem qđ tu est enī homo. Qui ita q̄ te ñ diligis nisi q̄ diligis deū consequenter oīes qui similiter diligūt deum diligis tāq; teipm

Porro inimicū hominē qñ nihil
li est pro eo qꝺ nō diligit deū. non
potes quidem diligere tanquam
teipsum qui deum diligis. diliges
tñ vt diligat. nō aūt idipsū dili
gẽ vt diligat et diligere quia di
ligit. Proinde vt tibi et ipe sapi
at prout est. sapiat tibi non qui
dem quod est. quia vtiq; nihil est
sed qđ futū⁹ forsitan est. qđ est ꝓ
pe nihili. quippe quod adhuc pẽ
det sub dubio. Est enim de quo ꝺ
stat qꝺ ad amoẽm dei nō sit dem
ceps rediturus. sapiat tibi nece
sse est non prope iam nihili ſ ni
hili ex toto vtputa qđ in eternū
nihili est.

Ca^m. xv. De diuersis generib⁹
spirituū. in sermone magistri gen
tium

Quia spirituū diuersa sūt ge
nera. necessaria est nob⁹ eoꝝ
discretio pſertim cū ab apl'o didi
cim⁹. non omni spiritui esse cre
dendū. Videri eñ potest minus
eruditis et qui p arū exercitatos
habent sensus. omnẽ cogitatio
nem non alteri⁹ qm̃ ipsi⁹ huma
ni spiritus esse ꝟmonem. Quod ñ
ita esse et certa fidei virt⁹ ꝓbat
et diuinarū testimonia scriptura
rū. Audiam inqt ꝓpheta non qđ
ego loquor sed quid loqꝫtur in me
dominꝰ de⁹. Et ali⁹ ꝓpheta. An
gelus inquit qui loquebatur in
me ꝛc̃. Et in psalmis didicim⁹ fi
eri immissionem p angelos malos
Esse tamen spiritū carnis ñ bo
nū. manifeste paulus apl'us indi
cat ꝺ inflatos spū carnis sue qſdã
esse testatur. Et esse eciã spiritū
hui⁹ mundi declarat. vbi gliat
in dño p se pit ꝛ p discipulis suis
qꝺ ñ eū acceperit. ſ spm̃ q̃ a deo ẽ
Sunt ergo hñ duo satellites ma
ligni illius principis tenebrarū
vt dominetur spūs nequicie spi
ritui carnis et spiritui huius mū
di. Quisquis ergo ex hñs trib⁹ spi
ritibus spiritui nostro loquatur
ne credamus ei quoniã sanguinẽ
sitiunt non quidem corporū sed
quod ḡuiꝰ ẽ aiarū Soꝛ qm̃ spūalis
omiū natura est. a sermonibus e
orū cognoscem⁹ eos. et quis spi
ritus sit qui loquatur ipa sugge
stio declarabit. Semper spirit⁹
carnis mollia. spiritus mūdi va
na. spūs malicie semp amara loqui
tur. Quociens ḡ imptune vt asso
let carnalis cogitatō mentẽ pul
sat. verbigratia cum de cibo ꝺ po
tu de somno ceteris⁹q; similibus ad
carnis curam pertinentibus co
gitantes. humano quodam mar
descimus desiderio. certum sit no
bis spiritum carnis esse qui loqui
tur et tanquam aduersariū repel
lamus. Cū autem non de illece
bris carnis ſ de ambitōne seculi
de iactantia. de arrogãtia cete
ris⁹q; similib⁹ cogitatō vana ver
satur in cordib⁹ nr̃is spūs mūdi ẽ
qui loquitur. longe pernicioſior
hostis et maiori solicitudine re
pellendus. Interdum vero satel
litibus ipsis terga vertentibus.
princeps ipse habens iram mag
nam tanquam leo rugiens insur
git aduersum nos.

Cum videlicet non ad voluptatē carnis aut seculi vanitatem: sed ad iram ad impacīam. ad inuidiaz ad amaritudmē animi prouocam̄ imptune ingerendo. si quid min9 amicabiliter. min9 ve discrete factū videtur aut dictū. siqua deniq; aut in signo aut in opere quolibet data videtur occasio materia suspicatōnis. Hunc g̃ cogitatōni non aliter q̄ ipi diabolo resisten dū est. nec aliter ab ea q̄ ab ipa ꝓditōne cavēdū est. Sed huiꝰ spirituales astucias nosse necesse ē huiusmodi cogitatōnem non expedit ignare. Interdum em̄ trāsfigurat se malign9 ille et neq̄ spūs in angelum lucis. vt virtutis simulatōe pl9 noceat. Sed et tūc q̄ si diligenter aduertim9. nūqm̄ nisi amaritudmis semmaria spargit. Suadet nōnullis singularia ieunia quedā vnde ceteri scandalizentur. non quia diligat ieuni ū sed q̄ scandalo delectet. Multa q̄ in hunc mundū solet afferre. Fit tn̄ aliq̄n vt spūs noster a quolibz hoz triū crebro supat9 z seru9 addict9 illi. heu in suamipsi9 perniciem vices illi9 agat. vt iam sine alteri9 spūs suggestione ipsa ex se anima aut voluptuosas aut vanas aut amaras petat cogitatōes. Iam vero facile nō arbitror posse discerni quando noster ipe loquitur spūs. q̄n ve alterū loquentem audiat quemlibet e tribus illis. Sed quid refert q̄ cūq; loquatur dū vnū et idem sit qđ loquūtur. quid refert loq̄ntis non nosse personam dū cōstat pernicios̄ esse quod loquitur. Si inimicus est resiste viriliter inimico Si tuꝰ ipe spūs est argue eū z miserabiliter plange q̄ in tantā miseriam et miserabilem seruitutem deuenerit. Quociens vero sup castigando corpore. humiliādo cōde. seruanda virtute. et caritate exhibenda seu ceteris virtutibz acq̄rendis. cōseruand. amplificand salubris cogitatō in mīte versatur duximus sine dubio spūs est q̄ loquitur. aut per seip̄m sane. aut per angelū suū. Et quemadmodū de humano atq; maligno spiritu dictū est. sic de angelo atq; diuino. nec facile est quis loquat discernere nec ignorare periculosū presertim cū certū sit angelū bonū nūquā loqui a semetipo sed deum esse qui loquitur in ipo.

Cam. xvi. De diuersis operationibz sacr diuine int9 ī aīa. q̄ sup

Cogitatio salubris non alir q̄n dignatōnis diuine sermo suscipi debet. Beati em̄ qui audiunt verbum dei et custodiūt illud vultis nosse q̄ beati. Primo q̄dē sonās in auribz aie vox diuina cōturbat terret diiudicat z ꝯtinuo si n̄ aūtis aurē viuificat. liq̄facit. calefacit. illumiat. mūdat. Deni q̄ et cibo nr̄ et gladi9 et cfirmatō z medicina z requies. resurrectio quoq; et cōsūmatio nostra. Nec mireris q̄ verbum dei iam nunc inueniatur omnia in omnibz esse quantū spectat ad iustificatōnez siquidem et futurū ē oia ī omnibz

ad glorificatōnem. Audiat illud peccator et conturbabit̄ venter eius. A voce illa carnalis aia con tremiscet. omnia namq; cord̄ secta rimatur atq; diiudicat ꝑmo vi uus et efficax cordiū ac cogitati onū perscrutator. Vnde & mor tuꝰ in peccato si audieris vocem filij dei vives. Sermo enī quē lo quitur. spiritus & vita est. Si cor tuū induratum est. memēto scri pture dicentis. Emittet verbum suū & liquefaciet ea. Si tepidꝰ es & euomi iā formidas nō discedas ab eloquio dñi et inflammabit te quia eloquium eius ignitū valde Or si tenebras ignorantie plan gis. diligenter audi quid loquat̄ in te dominꝰ deus. Et erit lucer na pedibus tuis verbum dñi & lu men semitis tuis. At fortassis tā to amplus doles quanto clarius peccata eciā minima illuminatꝰ agnoscis: Sed sāctificabit te i ve ritate pater. qui vtiq; est ꝑmo e ius. Iam vero cum laueris manꝰ tuas ecce parant in cōspectu tu o mensam vt non de solo pane vi uas sed de omni verbo quod pro cedit de ore dei. et in fortitudine cibi illius curras viam mandato rum eius. Vbi si consistunt adū sum te castra et prelium tempta tionis insurgit. accipe gladiū spi ritus quod est verbū dei. et in eo facile triūphabis. Quid si forte vt est certantis assuetudo conti gerit aliquando vulnerari. mit tet verbum suū et sanabit te et e ripiet te de interitionibus tuis.

b

Sed et si titubas adhuc in verbis suis confirmabit te. in hīs atq; hu iusmodi perseuera in talibus iu giter exercere. donec iā dicat spi ritus vt requiescas a laboribus tuis. In hoc verbo reqescas dul citer. & suauiter soporabis donec veniat. cum omnes qui in monu mentis sūt audient vocem eius & procedent. sed quo. alij quidem in iudicium. alij vero i vitam. Et quis scit si est dignꝰ amore an o dio. Et tunc ab auditōne mala n timeam domine. sed beata magis auditio perducat me ad visionē cum dicet. Venite benedicti pa tris mei.

¶ Ca^m. xvñ. De diuersis nomini bus dei. in quibusdam sentenciis

¶ Et diuersis nominibus nūc deum quidem patrem. nūc magistrū vocemus aut dominum non illius simplicissime et inuari abilis nature diuersitas vlla in causa est sed affectōnum nostra rum multiplex variatio est secm diuersos profectus anime vel de fectus. Videntur enī quedam a nime sub patrefamilias agere. q̄ dam sb̄ domino. quedam sb̄ magi stro. quedam quoq; sb̄ patre. et n nulle sub sponso. vt cum profici entibus proficere. cum mutatis mutari videatur et ipse. licet i dē sit & anni eiꝰ nō deficiēt. Pri mꝰ statꝰ est q̄ sb̄ deo ceperūt esse homines qui tanquam mercenarij sub patrefamilias viuunt. & quo rū sectaris mercenaria itentō ē.

hñ sũt quos in seculo videm9 aut nullo aut exiguo desiderio eternorum velut sub mercede seruire vel ab eo irena petẽ q̃ desiderant Iam vero scdo statu incipit esse sub dño qui tanqm̃ seru9 carcerẽ timet et metuit ne subigatur penis. In quo sane statu conuersio est exitusq; a seculo z introit9 vite. Hinc gradu terci9 proxim9 et quasi permixt9 est eorũ. s. qui puuli adhuc in cristo lac concupiscũt. tanqm̃ sub magistro z pedagogo viuentes. qui prouidẽt domino suo sp. nec iam seruiliter timent suplicia sed tanqm̃ paruuli metuũt plagas ꝺgarũ apprehendentes disciplinã magistri neqñ irascatur et pereant de via iusta. ne deuotõnis gratia subtrahatur et molesta eis omnia fiant. laborent tedio quodã et q̃i vapulant intus in anime amaritudine. s. cogitatõnũ hoc est verberũ quibus castiget deus paruulos suos. In hñs itaq; pmordñs et q̃si infantili etate sic vicissim sibi accedũt timor dñi et disciplina magistri. vt nunc in isto. nũc in statu illo sese inueniat quisq; solicitus fuerit diligenter. Status filiꝰ iam robuste etatis ẽ qui sub patre viuit nec lacte iam potatur sed escitur solido cibo. oblitus sane que retro sũt in quib9 fuilis oculus in amaritudine morat ur. Sed ne ipa quidem pñtia considerans. nec paruas paruulorũ consolatões captans magis aũt extẽdẽs ī anteriora ad palmã supne vocatõnis et introitũ futu re beatitudinis expectans beatã speciem z aduentũ glorie magni dei. euacuauit cm̃ que erant paruuli. et quia iam profecit in virũ perfectũ. in hñs que patris sunt oportet eũ esse. suspicare ad hereditatem. sedulaq; circa eũ meditatõne versari. Nũquid em̃ mercenariꝰ eũ quis estimet qui paterne inhiat hereditati. eamq; toto affectu expetit et expectat. Inuenitur et alter gradus sblimior et affectus dignior isto. cũ penitus castificato corde nil aliud desiderat anima. nihil aliud a deo q̃rit qm̃ ipm deum. Crebro siquidẽ didicit exprimento. qm̃ bonꝰ dñs sperantib9 in se. anime querenti ipm. Neq; em̃ suum aliquid. non felicitatem. non gloriam nec aliud quitqm̃ priuato tanqm̃ suñpsius amorem desiderat anima que eiusmodi est sed tota pergit in deum vnicuiq; ei ac perfecti ũ desideriũ est vt introducat eam rex i cubiculũ suũ vt ipi adhereat. ipso fruatur. Vnde iugiter reuelata facie quo ad potũ celestis sponsi gloriam speculando in eandem ymaginem trãsformatur de claritate in claritbtem tanq; a domini spiritu.

Ca^m. xviii. De diuersis saporibus dei. in ꝑmo. Dixit insipiens.

Deus licet vnꝰ sit et vnũ sit tamen nõ sui varietate sed animi nostri mutatõe. gustantibus nobis diuersos videtur habere sapores. Sapit enim timenti

iusticiam et potentiam. Sapit amanti bonitatem et misericordiam. At is quidem penitus insipiens est. cui nec timor dei sapit amor: discat quantum vult. ego sapientē nō dixerī. dū nec timet nec diligit dominum. Quomodo enī dixerim in sapientia consummatum. quem video nec inciatū Nam inicium sapientie timor domini. cōsūmatio amor. mediū sibi vendicat spes. Cui ergo nec iusticia sapit dei per timorem. nec misericordia per amorem. is plane dicit in corde suo. non est deus. deum enim non putat quem nec iustum nec pium reputat.

Cap^m. xix. De diuersis modī quibus se habz filius ad patrem. in ꝑmone de vbis isaie.

Commendant nos sacre littere cristum dominum. z ex patre et in patre. et cum patre. et a patre. et pro patre. eciam et sub patre. Qz dicitur ex patre ineffabilis est natiuitas. qꝫ in patre substantialis vnitas. qꝫ cum patre equalitas maiestatis. sane enim tria hec ab eterno. Ceterum si ex patre nascens. Quid in patre aut cum patre non incongrue forsitan in patre cubans cū patre sedens dicatur. Et audite consessus huiꝰ et huius accubitus ratōnem. Dic enī sessio maiestatem sic cōsessio equalitatē exprimit maiestatis. presertim cum sit ei sedes a dextris ꝓpīs non sane sub pedibus vel a tergo. z sedē quidem iā quiescere est sed iacere magis. Quid aūt delectabiliꝰ et quodāmō dulciꝰ esse videbit filio qꝫ a patre est. aut qꝫ cū ꝓpīe omnibus preest. In quo putas horū sūma illa pax dei q̄ exuperat omnem sensum z singularis requies dñi competentiꝰ assignetur. Et si digne satis ore id exprimi neqꝫat. corde tamen forsitan pie concipitur vt salua quidem in oīb illis idiuisibilis simplicitate essencie inter glorie equalitatem z substantie vnitatem velut similitudo quedam ei que inter cōsessum et accubitum est cogitari posse distinctio videatur. Iam vero qꝫ dicitur a patre. ambulantem designat z ad incarnatōnis eiꝰ spectat aduentum. In terris nimirum visus est et cum hominibus conuersatus. medius nostrū quē nesciebamus stetit. Verus quidē est emanuel nobiscum deus. nobiscum stans. sed pro patre. Qz enim nobiscum stetit adiutoriū. qꝫ pro patre stetit zelum designat paternam namqꝫ in omnib querebat gloriam. cuiꝰ et venerat facere voluntatem. Ceterum si pendentem consideras. si cristum et hunc crucifixū attendas. ibi maxime euidentissimeqꝫ eum sb patre reperies. hoc quippe et speciaaliter ad humane pertinuit nature humilitatem. Dicere ne audebimus quia aliquando eciaz fuerit sine patre. nemo id presumeret. si non prior ipse dixisset. Deus meus deus meus vt quid dereliquisti me.

Quasi eñ quedam ibi delictio fuit · vbi nulla fuit in tãta necessitate virtutis exhibitõ · nulla manifestatis ostensio . Habemus itaq; cristum ihesũ ex patre nascentẽ in patre cubantem . cũ patre sedẽtem · a patre ambulantem . p̃ patre stantem . ꝑ patre pendentem · sine patre morientem ·

¶ Ca^m · xx . Pater et filius et sancti angeli desiderant consũmationem nr̃am · in sermone de vigilia domini · Iuda ·

Martires cũ iudicñ diẽ postularẽt . non tanquã vindicte cupidi · sed perfectõnem desiderantes beatitudinis quã tũc habitũi sũt . Acceperũt diuinũ responsum Sustinete modicũ tempus donec impleatur numer9 fratrũ vestrorũ · Acceperũt quidẽ iã singulas stolas sed non vestient duplicibꝫ donec vestiam̃ et nos · Vadia tenem9 & obsides ipa eoꝝ corpora sine quibꝫ consũmari nõ pñt nec ea recipient sine nobis O si cognoscerem9 quomõ aduẽtũ nr̃m expectãt · quantũ desiderant · Nonne de ꝺmiculis istis & de puluere isto restaurandi sunt muri celestis ir̃m . Quãtũ putatis desiderãt ciues celestes istaurari ciuitatis sue ruinas . Quomõ soliciti sunt vt veniant lapides viui qui coedificẽtur eis · Quomõ discurrũt medñ inter nos et deũ fidelissime deportantes ad deum gemit9 nr̃os et ipius gratiã nob deuotissime reportantes . Plane non dedignabũtur vt sim9 eorũ socñ quorũ facti sũt iam̃ ministri Exultare fecim9 angelos quando conũsi sum9 ad penitentiã : Proficiam9 & festinem9 complere de nobis eorũ leticiam · Ve tibi quicũq; es qui desideras redire ad lutum · reuerti ad vomitũ · putas ne placatos habebis in iudicio quos tãto et tam diu sperato puare visgaudio . Non solũ angeli sed & ipse angelorꝫ nos expectat creator Expectat nos pater & desiderat non solũ ꝓpter caritatem q̃ nos dilexit sed ꝓpter semetipm · Vnaz de filio quis nesciat quantũ desideret fructũ natiuitatis & tociꝰ vite quam gessit in carne . denicꝫ fructũ crucis & mortis sue preciũ sãguinis precõsi · Nõne eñ traditur9 ẽ deo & patri reg^m qđ acquisiuit Nõne ei restauratũ9 ẽ ẽaturas suas ꝑ q̃bꝫ illũ pater misit in terris · Expectat nos & spũs sanct9 · Est eñ caritas & benignitas in quã p̃destinati sum9 ab eterno nec dubiũ qñ p̃destinatõz suã velit impleri · Ergo q̃ oĩs nos curie celestis frequentia desiderat et expetit & expectat . curram9 ñ q̃i in incertũ · curram9 desiderñs & ꝑfectu ꝺstutũ · nec interi sit consolatõ nr̃a donec egrediam̃ vt dñs sit nobiscũ ·

¶ Ca^m · xxi · Q̃ anime sãctorũ desiderant recipe corpa sua · in ꝑmone de diligendo deo .

Quoniã scriptũa loquitur de omnibus oĩa fecisse ꝓpt semetipm Erit ꝑfecto vt factura sese q̃q; conformet et concordet autori

Oportet ꝑinde in eũdem nos affectum qñq; tñsire vt quomõ deus omnia voluit esse ꝓpter semetipm · sic nos q̃ nec nosipos nec aliquid aliud fuisse vel esse velimꝰ nisi eque ꝓpter ipm ob solam videlicet ipiꝰ volũtatẽ. non nraz voluptatẽ· delectabit sane ñ tã nra sopita necessitas vel sortita felicitas · qm̃ qꝺ eiꝰ in nobis et ꝺ nob volũtas adimpleta videbit· Quomodo stilla aque modica multo in fusa vino deficere a se tota videtur · dũ et sapore vini induit et colorẽ· et quõ ferrũ ignitũ z candens igni simillimũ fit· pristina ꝑpriaq; exuta forma· sic omnez tũc in sãctis humanã affectionẽ q̃dã ineffabili modo necesse erit a semetipa liquescere· atq; in deꝰ penitus trãsfundi volũtatem. Alioqui quomodo omnia in omnibus erit deus. si in homine de homine quicqm̃ superit. Manebit quidem substãtia sed in alia forma· alia gloria· aliaq; potentia Sed si aie sanctorum iã solute corporibꝰ. velint sua corpora recepisse · aut certe recipere desiderent et sperẽt· liquet ꝓculdubio nec dum a seipsis penitꝰ immutatas quibus ꝺsstat nec dum penitꝰ deesse ꝺe ꝑprio quo vel modice intentõ ifflectatur. donec g̃ absorpta sit mors in victoria : et noctis vndiq; terminos lux phennis inuadat z occupet vsq;quaq;· quatinꝰ z in corporibus gloria celestis effulgeat non possunt anime ex toto seipsas exponere et transire in deum nimirũ ligate corporibus eciam tunc · z si nõ vita vel sensu· certe affectu naturali ita vt absq; hñs nec velit nec valeãt ꝺsumari. Volũtãdũ vero q; absq; ꝓfectu aie nec ponit corꝰ nec resumit nec mixti corpus iã glorie conferre videtur spũi qꝺ z infirmũ z mortale ꝺstat ipi ñ mediocrit valuisse· valz deũ diligenti aie corꝰ suũ infirmũ· valet z mortuũ· valet resuscitatũ· primo quidem ad fructũ penitentie. scꝺo ad requiẽ· postremo ad ꝺsumatõnem. Merito sine illo ꝓfici nõ vult qꝺ in omni statu sibi fuire ꝑsentit· Bonꝰ plane fidusq; comes caro spiritui bono que ipsum aut si onerat iuuat· aut si non iuuat exonerat aut certe iuuat et minime onerat · primus status laboriosus sed fructuosus secundus ociosus· sed minime fastidiosus· tercius iocũdus z gloriosus·

Ca^m· xxñ. De diuersis implecionibus corporis et anime in futuro. in sermone de omnibus sãctis

Constat animarum triplicez esse naturam· vnde et sapientes mũdi huius animam humanam· rationabilem. irascibilem· concupiscibilem tradiderunt· Quam vtiq; triplicem vim anime ipsa quoq; natura et quotidiana experimenta nos docẽt· Porro quemadmodũ circa rationale nostrum et scientia et ignoranti a constat tanquam habitus z ꝑuatio·

Sic ꝛ circa concupiſcibile deſide
riū ꝛ ptempt9 ꝛ circa id qđ dr̄ i-
raſcibile ꝛ letícia piter ꝛ ira ꝟſat
Implebit ꝯ de9 rōnale nr̄m luce
ſapie ita vt penit9 nihil deſit m
vlla ſcīa. Implebit concupiſcibi
be nr̄m fonte letície vt oio deſi-
dēm9 eā et ea penit9 repleamur
Nulla en̄ alia res implere pt̄ de
ſideriū aīe .nulla alia p̄ter iuſtici
am bt̄ificare aīam poteſt. Cū ꝯ r̄
pleuerit de9 concupiſcibile nr̄m
iuſticia. quicqđ reſpuere debz aīa
reſpuet .quicqđ debz concupiſcē
ꝺcupiſcet. Et ex omnibꝫ id m̄gis
appetet qđ magis fuerit appeten-
dū. Merito deniq; ꝺcupiſcibili no
ſtro iuſticiā attribuim9 .ex q̄ ni-
mirū a iuſti aut miuſti reputam̄
Jam vero qđ dicitur m nobis ira
ſcibile cū repleuerit illud de9 p-
fecta erit m nobis tr̄quillitas ꝛ
m ſūmam iocūditatem atq; letici
am replebitur pace diuina. Et m
de ſi non hr̄s tribꝫ pfecta quātū
ſane ad aīam ſpectat beatitudo
ꝺſiſtit .qn̄ ſcia iam non inflat ꝓp
iuſticiā. iā non ꝺtriſtat ꝓpter leti
ciam. qn̄ iuſticia nec indiſcreta ꝓp
ter ſcīam .nec honoroſa erit ꝓp
leticiā .qn̄ letícia nec inepta erit
ꝓpter ſcīam .nec impura ꝓpter iu
ſticiā. Sed ī hr̄s oīb nihil adhuc
exterior hō nr̄ accept .Jp̄i igr̄ vt
inhr̄itet gloria ecia in terra nr̄a q̄
tuor querenda ſūt .qđ nimirū cō
ſtat ex elementis q̄tuor eſſe com
pactum. Nec mireris q; pluribus
indigere videtur q̄ miſerior ē .ha
beat ꝯ terra nr̄a immortalitatez
ne iam denuo timeat ſe in pulue
rē redigendā .Reſurgens en̄ cor
pus nr̄m iam non morit̄ .mors illi
vltra non dñabitur .Sed qđ ꝓ-
derit ſi forte contingat in eter-
nū viuere in miſeriꝭ ꝛ erūnis pa-
ſſibilitatis huiꝰ q; nimirū incef-
ſanter corpus hoc corruptibile
affligitur et ſi non ſemel vtiq; ſp
morit̄ .Habeat ꝯ aqua ecia oīmo
dā impaſſibilitatem .ab humori
bꝫ en̄ inordinatis cauſas aiūt pro
cedr̄ paſſionū .Sed iam deſiderat
corpus nr̄m ecia leuitatem ſcdm
eam nimirū quā habz ex aere por-
tionē .Tanta itaq; futūa creden-
da eſt corporū leuitas ꝛ agilitas
beatorū vt poſſint ſi vēlit abſq; oī
mora ſeu difficultate ipam q̄z co
gitatōnū nr̄arū ſequi ad oia vēlo
citatem. Quid vltra deeſt ad p-
fectā corporis bt̄itudinē .ſola v-
tiq; pulcritudo .hanc pfectiſſime
hīturi nō immerito poſſum9 attri
buere ei pti quā habem9 ab igne.
Saluatorē en̄ expectam9 vt ait
aplus .qui reformabit corp9 hui
litatis nr̄e configūatū corpi cla
ritatis ſue .exhibēs qđ pollicit9
eſt. Qm̄ fulgebūt iuſti ſic̄ ſol ī reg
no p̄ris eor̄. Sic ꝯ replebit aīas
nr̄as de9 .cū pfecta in eis ſcīa fue
rit .perfecta iuſticia .pfecta leti
cia. Sic replebitur maieſtate ei9
omnis terra noſtra .cū fuerit cor
pus immortale .impaſſibile .agi-
le .configuratū deniq; corpori cla
ritatis ſue.

Explicit liber decim9 florum
beati berenhardi.

Capitula sbsequẽcia sũt de quibusdã sentẽcijs venerabilis pris beati bernhardi. in quibꝫ ꝺtinẽtur verba quedã melliflua de beata ꝺi genitrice maria. De dignitate et excellencia beate marie virginis. In ꝑmo. de assumpcione eiusdem ¶ Ca^m .i.

NOn ẽ qꝺ me delectet magis non est qꝺ terreat magis q̃m de gloria virginis mris habere ꝑmonẽ. Vt eĩ sileã interim ineffabile ꝓuilegiũ meritoꝝ z ꝓrogatiuã penit9 singularẽ. tãto eã deuocõis affectu amplectuntur honorãt suscipiũt vt dignũ est vnusq̃sq; ꝺr de indicibili eo ipo q̃ dici poterit minus gratũ sit mni9 placeat min9 acceptet Que nã poterit lingua ecã si angelica sit digꝰ extollere laudib9 virginẽ mrez. matrẽ aũt nõ cuiuscũq; sz ꝺei. Que eĩ vel angelica pũitas virginitati illi audeat ꝺparari. q̃ digna fuit spũs sancti sacrarium fieri et habitaculũ filij ꝺei. Nec in mundo loc9 dignior virginalis vteri tẽplo in q̃ ꝺei filiũ maria suscepit. nec ĩ celis regali solio quo mariã marie filius ꝺblimauit ¶ Quãtũ eĩ gr̃e in terris est adepta ꝓceteris tm̃ z in celis glorie obtinz singularis. Est qꝺ mireris in maria scz cũ virginitate fecũditas a seculo eĩ nõ ẽ auditũ ut aliqua simul mr̃ essz et virgo. O si et cui9 mr̃ attẽdas quo te tua frater eius mirabili celsitudinẽ ducet ãmiracio. Mõne tuo imo veritatis iudicio illa que deũ habuit filiũ sup oĩes ecclã choros exaltabit angelorũ. Virgo vtiq; sancta. virgo sobria ꝰgo ꝺuota Maia ex regibꝫ orta ex semĩe abrahe generosa. ex stirpe dauid diuinit9 ꝺcessa. celitus repromissa. mistic̃is ꝓfigurata miraculis. oraculꝰ ꝓnũciata ꝓphetic̃is ꝰginitatis primicẽia. sine corrupcõe fecũda. sine ḡuamine grauida. sine dolore puerpa. Sola inter mulieres a ꝺmni maledictione et dolore parturiencium aliena. Si rerũ ꝓcia de raritate pensam9. nichil hñs potest rari9 mueniri. Siq̃dem in oĩbꝫ hñs nec ꝑmam similẽ visa est nec habere sequentẽ. In maria chorus scant mãsuetudo pudoris. deuocio humilitatis. magnanimitas credulitatis. martiriũ cordis:

¶ O admirandã z oĩ honore dignissimã ꝰginẽ. ꝰginẽ carne virginẽ mente ꝰginẽ ꝓfessione O femĩnã singulariter venerãdã sup oĩes femĩnas admirabilẽ parẽtũ repatricẽ. posteroꝝ viuificatricẽ. Vere sãcta corpe z spũ z in tegtatẽ carnis hñs z ꝓpositũ in tegtatis Virgitatis ꝺc9 cũ munere fecũditatis. humilitatis in signe distillãtẽ caritatis fauum. misericordie viscera plenitudinẽ gr̃e ꝓrogatiuã gl'e singularis Felix maria cui nec humilitas ꝺfuit nec virginitas. Et quidem singularis virginitas quã non temerauit sz honorauit fecunditas

et nichilominꝰ ſpālis humilitaſ
q̄ non abſtulit ſꝫ extulit fecūda
virginitas. et incōpabilis ꝓfus
fecūditas quam ⁊ginitas ſimul
comitaſ̄ ⁊ hūilitas hꝰ nimiꝝ ⁊
go regia gemmis ornata ⁊tutū
gemīoq̄ mentis et corꝑis de⁊
core p̄fulgida ſpecie ſua ⁊ pulcri
tudine ſua inceleſtib⁹ cognita ce
li ciuiū in ſe ꝓuocauit aſpectus.
Ita ut et regis animū in ſui ꝺcu
piſcēciā inclinaret. ⁊ celeſtē nū
cium ad ſe de ſupnis educeret.

De laude eiuſdem virginis.
In ſermone de vigilia natiuita
tis Capitulum ſecundum
Obeata maria ſola inter muli
eres bn̄dicta. ſola a genera
li maledictōe libera ⁊ dolore par
turiēciū aliena O Virgo fecun⁊
da caſta puerpera mater intacta
ab angelo benedicta et a cūctis
generacōib⁹ terre merito beata
predicaris: inueniſti qđ q̄rebas
inueniſti qđ nemo potuit ante in
uenire. inueniſti graciā apud de
um. quā graciā dei et hominis pa
cem. mortis deſtructōez. vite re
pacōez. Tu illa promiſſa illa ex⁊
pectata illa deſideata i q̄ ⁊ p q̄m
deꝰ ante ſecula diſpoſuit ſalutē
opari in medio terre Plena es
gracia. plena rore celeſti immixa
ſup dilectū delicīs affluens puel
la p̄electa et p̄parata altiſſimi fi
lio. Quā familiaris facta es deo
domina. O Quam proxima imo
quam intima. quantam inueniſti
graciam apud deum. Quantam
graciam. gr̄az plenam gracia ſin⁊
gulare. Nam ſola omnib⁹ graciā
mueniſti. Singulariter q̄dē fru⁊
ctus ventris tui ad oīm mētes te
mediante puenit. in te nimirum
ſola rex ille diues et p̄diues exi⁊
nanit⁹ excelſus humiliat⁹ immē
ſus abreuiat⁹ ⁊ ab angelis imo
rat⁹ eſt verus deniq̄ et dei fili⁹
incarnat⁹. Sed q̄ fructu nempe
vt oīnes eius pauptate locuple⁊
temur. eius humilitate ſubleue
mur. eius imoracōe magnifice⁊
mur. eius incarnacōe adherētes
deo incipiam⁹ vn⁹ ſpūs eē cū eo
O virgo prudēs O virgo de⁊
uota q̄s te docuit placere deo ⁊⁊
ginitate Que lex q̄ iuſticia q̄ pa
gina veteris teſtamēti vel p̄cipit
vel ⁊ſulit vel hortaſ̄ in carne nō
carnaliter viuere et in terris an⁊
gelicā ducē vitā. Nec p̄ceptum
nec ⁊ſiliū nec exemplū habuiſti
Vnctio docebat te de oīnib⁹ ac ⁊
mo dei viu⁹ ⁊ efficax ante tibi fa
ctus ē magiſter q̄m fili⁹. ꝓus in⁊
ſtruxit mētē quā induit carnem
O virgo virga ſblimis O vere ce
leſtis planta precioſior cunctis
ſanctior vniuerſis. O vere lig⁊
num vite quod ſolum fuit dig⁊
num portare fructū ſalutis per
te acceſſum habeamus ad filiū.
O benedicta inuentrix gracie ge
nitrix vite mater ſalutis. vt per
te ſuſcipiat nos qui per te datus
eſt nobis. excuſet apud ipſum in⁊
tegritas tua culpam corrupcio⁊
nis noſtre. et humilitas deo gra⁊
ta nr̄e veniam impetret vanitati

Copiosa caritas tua nr̄or coopiat multitudinē peccatorꝝ. ⁊ fecūditas gloriosa fecūditatē nobis oferat meritorꝝ. Dña nr̄a. mediatrix nostra. aduocata nr̄a. tuo filio nos reconcilia. tuo filio nos cōmenda. tuo filio nos repsenta Fac o bñdicta p gr̄az quā mueristi. per p̄rogatiuā quā meruisti. per misericordiā q̄m pepisti. vt q̄ te mediante fieri dignat⁹ ē particeps infirmitatis nostre et miserie. te quoq; intercedente participes faciat nos glorie ⁊ beatitudinis sue amen.

De pietate et misericordia eiusdem beatissime virginis. In sermo. de assumpcione. Ca⁹ in Quid ad mariā trepidet hūana fragilitas. nichil i ea austerū nichil terribile. tota suauis est plena pietatis fecunda gr̄cie. plena māsuetudinis et misericordie. affectu ꝑpaciendi et subueniendi habundat. effectu inuocātib⁹ eā sb̄uenit vniūsis Deniq; oīnib⁹ oīnia facta ē. oīnibus misericordie sinū aperit vt de plenitudine ei⁹ accipiāt vniūsi. captiuus redempcionē. eger curacionē. tristis cōsolacionē. peccator veniam. iust⁹ gr̄az. angel⁹ leticiā Deniq; tota trinitas gloriā filij p sona carnis humane sb̄stāciā. vt non sit q̄ se abscondat a calore eius. oīnib⁹ sese exorabilē. oīnib⁹ clemētissimā p̄bet. oīm deniq; necessitates amplissimo q̄dā miseretur affectu. Ad mariā em̄ sic ad mediū sic ad archanū dei sicut ad rex causā sicut ad negociū sc̄orꝝ respiciūt ⁊ q̄ i celo habitāt et qui habitāt in inferno ⁊ q̄ nos p̄cesserūt et nos q̄ sum⁹ et qui sequūtur et nati natorꝝ et q̄ nascūtur ab illis Illi q̄ sūt in celo ut resarciantur. ⁊ q̄ in inferno ut eripiant. Qui p̄cesserūt vt ꝑphete fideles mueniant. qui sequūtur ut glorificētur Et beatā te dicēt oīnes generacōes genitrix dei dña mundi celi regina q̄ oīnibus generacionib⁹ vitā et gl̄az genuisti. In te em̄ angeli leticiā iusti gloriā peccatores veniā mueniūt in eternū. Merito in te respiciūt oculi tocius creature q̄ p te et in te et de te benigna man⁹ oīnipotētis quicq̄d creauerat recreauit Merito q̄dē ex ore tuo pendet ꝺsolacio miserorꝝ. redempcio captiuorꝝ. liberacio damnatorꝝ. salus deniq; vniūsorꝝ. Tale at misericordia tua ꝺgo beata si quis est qui inuocatam eā in necessitatib⁹ suis sibi memmerit defuisse Nos quidē fuuli tui ceteris in virtutib⁹ tuis ꝺgaudem⁹ tibi sed in hac poci⁹ nobis ipis laudamus virginitatē humilitatē miramur. ſ̄ misericordia miseris sapit dulci⁹. hāc amplectimur carius recordamur sepi⁹ crebri⁹ inuocam⁹ Hec est em̄ q̄ toci⁹ mundi repacōez obtinuit salutē oīm impetrauit ciuitatis supne inuenit restauracōez et sedentib⁹ in tenebris et vmbra mortis redēpcionē obtinuit. per te em̄ celū impletum est. infernus euacuatus

mſtaũate ruine celeſtis hieruſa
lem·expectãtibꝫ miſeriſ vita per
dita reddita eſt. Sit igiſ pieta-
tis tue virgo benedicta ipaz q̃m
apud deũ meruiſti graciã notã
facere mũdo·reiſ veniã·medelã
egriſ·puſillis corde robur·affli
ctis ꝺſolacõnẽ peregrinantibꝫ ad
utoriũ z liberacõez ſanctis tuis
ꝑcibuſ obtinendo·dulciſſimum
quoq; nomẽ marie muocantibꝫ
ſeruulis per te regina clemẽs gr̃e
ſue munera largiatur ieſus xp̃s
dominus noſter filius tuus qui ẽ
ſuper omnia deus benedictus
in ſecula

De ineffabili ꝺceptu et admi-
rabili partu ip̃ius virginis. In
ſermone de aſſumpcione eiuſdẽ
Capitulum Quartum

Quis explicare queat quẽad
modũ ſupueniente ſpiritu
obumbrante virtute altiſſimi ca
ro factum ſit verbũ dei z domin̄
maieſtatis quẽ non capit vniuſi
taſ creature intra vginea ſe clau
ſerit viſcera fact̄ homo Abiſ
ſus plane inſcrutabilis incarna
cionis dominice ſacramẽtũ. Quis
enī inueſtiget. quis attingat. q̄s
apprehendat Irrungitur noua
legacio ãgelo gabrieli z nouam
virgo profeſſa virtutẽ noue ſa-
lutacionis honoratur obſequio.
Impletur per graciam que con-
cupiſcẽciã neſcit·ut ſpũ ſupueni
ente altiſſimi pariat filiũ que vi
rum dedignatur admittere In
tuere obſecro quale ſit iſtud quã
nouum q̃m admirabile q̃m ama-
bile q̃m iocundum. Quid enim
pulcrius quam generacio caſta.
Quid glorioſius quam ſancta z
ſincera concepcio in qua nichil
eſt pudoris nichil ſordis nichil
corruptionis Subſtancialiter
enī vtero virginis illapſus de ſpi
ritu ſancto conceptus eſt xp̃us.
O vere noua mirabilia concept̄
fuit ſine pudore. partus ſine do-
lore·mater ſine corrupcione.
O vere nouitas inaudita. Virgo
peperit z poſt partum virgo per
manſit inuiolata·fecunditatem
prolis cum carnis integritate et
gaudium matris habẽs cum vir-
ginitatis honore. Mater eſt ſi-
ne corruptione virginitatis. fi
lius ſine omī labe peccati. Que
generat mater z virgo ẽ·qui ge
nitus deus et homo eſt O par
tus ſolus ſine dolore. ſolus neſci
us pudoriſ·corrupcioniſ ignar̄
non reſerans ſed conſecrans vir
ginalis vteri templũ. O natiui-
tas ſupra naturam illibata ſan-
ctitate honorabilis mundo ama
bilis hominib̄ inueſtigabilis an
gelis omnibus āmirabilis. Ange-
lus nunciat. vt̄ obumbrat ſup
uenit ſpiritus ſanctus Virgo
credit. fide concipit virgo·par
turit virgo. quis non miretur.
Naſcitur altiſſimi filius deus de
deo genitus ante ſecula. Naſci-
tur deniq; vbũ infans. Quis vel
ſatis miretur

In ceptu partuq; virginali no
ua ac mira ꝓfecto ꝫspicit q̄ dili
genter ꝫq̄rit Porro ibi agnosci
tur longitudo breuis latitudo an
gusta altitudo subdita ꝓfūditas
plana. Ibi agnoscit lux non lu
cēs ꝺbū ꝫfās aqua sitiēs panis
esuriēs Videas si attēdas poten
ciam regi sapiēciā ꝫstrui virtu
tem sustētari deū lactantē ꝫ an
gelos reficientē vagiētē ꝫ mise
ros ꝺsolātem. Videas si attēdas
tristari leticiā. pauere fiduciā.
salutem pati vitam mori fortitu
dinē ꝫfirmari. Sed qꝺ nō mīm
mirādū est ipa ibi cernitur tristi
cia letificās. pauor ꝺfortans. pas
sio saluās. mors viuificās. ꝫfirmi
tas roborans
Qz q̄cq̄ gr̄e ꝫ nobis est mediā
te beata virgine habemus. In
sermone de natiuitate eiusdem
virginis Ca^m .v.
Redemptūr deꝰ humanum
genus p̄ciū vniūsū ꝺtulit ī
mariā. Alius g̊ ꝫtuemꝫi q̄nto
deuocōis affectu a nobis eā vo
luerit honorari q̄ tocꝰ boni ple
nitudinem posuit ꝫ maria. vt si
quid spei ꝫ nobis est siq̄d gracie
siq̄d salutis ab ea nouerimus re
dūdare Totis g̊ medul l̄ cordiū
p̄cordioz affectionib et votis
oīmib mariā hanc veneremur q
sic est volūtas eiꝰ q̄ totū nos ha
bere voluit p mariā Hec ꝫq̄ vo
luntas est ꝓ nobis ꝫ oīmib siq̄dē
et p oīa ꝓuidēs miseris tēpta
cōez nr̄az solat fidē excitat spem
roborat diffidēciā abigit erigit
pusillanimitatem. Virgo regia
est via per quam ad nos salua
tor venit procedens ex ipsius
utero tāquā sp̄ōsus de thalamo
Tenentes g̊ viā studeamꝰ z nos
dilectissimi p eam ad ip̄m ascen
dere q̄ p ip̄az ad nos descendit p
eam venire m graciā mereamur
ipsius q̄ p eam ꝫ nostrā miseriam
aduenit Supplicit z efficaciter
salutis nostre negocia ptracta
bit tāquā iudicis mr̄ z mr̄ miseri
cordie. Curandū nobis sumope
ne verbū qꝺ de ore p̄is ad nos e
gressum est virgine mediāte va
cuum reuertat. Qz p eā nichilo
mīnꝰ virginē gr̄am pro gracia re
feramꝰ. sue reddāt origini fluen
ta vt uberiꝰ fluāt Alioquin nisi
ad fontem redeant exiccant et
ꝫfideles ꝫ modico qꝺ maximū ē
accipere nō meremur Queramꝰ
graciā et p mariā queramꝰ q̄z qui
querit ꝫuenit et frustrari nō po
test. Queramꝰ gr̄az sed graciam
apud deū. Nam apud hoies gra
cia fallax. Aduocatū vis habere
ad x̄p̄m. Ad mariā recurre exau
diet utiq; mr̄ez filiꝰ Cetez q̄cq̄d
illud est qꝺ offerre paras marie
emendare memēto si nō vis susti
nere repulsā. Filioli hec peccā
torū scala. hec mea maxima fidu
cia hec tota racio spei mee Dico
vobis si pie fuerit ꝫuocata ꝓpa
cietur nobis non deerit necessita
ti nostre siquidem nec facultas
ei deesse poterit nec voluntas
quoniam regina celoꝝ est mi
sericoꝛs est z mater misericoꝛdie

Autoritates q̄dam memoria digne · collecte de dictis bē bn̄hardi abbatis · in ca° sb̄sequenti · in epistola ad robtum monachū ·

Dolor nimi9 nō deliberat · n̄ verecūdat · nō desulit rōm · n̄ metuit dignitatis damnū · legi non obtempat · iudicio n̄ acq̄escit · modū ig̃rat et ordinē · id oīno z solū mō satagente aio q̄ vel careat qđ se dolet hr̄e · vel habeat quo se dolet carere · Vbi suspicio ibi discussio necessaria · Rect9 ordo requirit vt pus ꝑ priā deinde alienas curare studeas discias ex h̄ ad miserandū ꝓximū recto iam t̄mite caritas ordinata ꝓcedit · quippe quē ad sui q̄sq̄ mensurā amare p̄cipit · Vera illa et indubitata sapia ē q̄ turpia lucra detemnit et indignū sibi iudicat eodē cū idolorū cōtubernio frui · Nemo pfect9 q̄ pfectior esse nō appetit · et in eo q̄sq̄ pfectiorem se ꝓbat q̄ ad maiorē tendit pfectōm · Meli9 ē vt scandalū oriat̄ q̄ veritas relinquatur · Monachus nō habz docentis sed plāgentis officiū · quippe cui opidū debz esse carcer et solitudo paradisus · Rerū causā nō materia nec exit9 actuū sz intentōnis ꝓpositū culpas discernit z merita · Multa scienda nesciūtur · a sciendi incuria · a discendi desidia a verecūdia inq̄rendi · et qđē huiusmoi ig̃rantia nō h̄t excusatōm · Tunc recentia iocūdi9 bona clarescūt cū fuerit malis cōpata ꝓrib9 · Similia ex similib9 innotescūt · sz extraneis extraria a placēt amplius aut displicēt · Tūc demū vere amicicie erūt si veritatis fuerit cōfederate cōsorcio · Libēt carebo q̄ tolibz ecīā spūali q̄stu qui n̄ possit acquiri nisi cū scādalo · Vbi em̄ ē scandalū ibi ꝑculdubio caritatis ē detrimentū · vbi aūt diminutio caritatis · miror qđ vel q̄le sparī possit spiritalis exercicii lucrū · Error ē hūane mentis nō mō bonū putare malū a malū bo^m · a verū falsū z econtro · sed ecīā certa recipe ꝑ dubia · dubia ꝑ certis · Extorta seu coacta licencia n̄ ē licencia sz violētia · Quodcūq̄ aūt ita placet vt si recte fieri nō possit placeat t̄n fieri eo saltē modo q̄ fas non ē nimis ē · ac p hoc quia iam bn̄ nō fit · bo^m non ē · Stult9 dū nō loquit̄ sapiens putat̄ · Nā q̄ non loquit̄ nō sensus mopia · sz hūilitatis esse custodia creditur · Indoct9 si p̄sumat docē qđ nescit nihil docti9 agit · Feruens spūs z vehemens desideriū aperiri sola lingua non sufficit · Recta facē z inutilē se reputare apud paucos inuenit̄ · Nō oīs pacifici q̄ domestici · nec oīs amici q̄ vident̄ · Habet vera amicicia nōnūq̄ obiurgatōm · adulatōm nūqm̄ · Leuius reor verecūdiā apud hoīes piclitari q̄ detemnari apud deū silencio veri · taciturnitate et absconsione iusticie · Quid iusti9 · quid iocūdius vt quē reprehendē intend̄ plus comendes · vt p̄conn̄s ꝑ vicin̄s vtaris nesci9 z solēs detrahē laudes inuit9 · At ego nec indignis vitupatōib9 moueor nec indebitas

recipio laudes·res plena equitâ te et laude digna vt de mendacõ nemo lucret. Quid magis contra ratõm q̄ rõne rõnem conari tñ scendẽ Et q̄d mgis otra fidem q̄ ẽ dere nolle quicq̄d ratõne nõ po ssit attingere. Malũ si cõprimas tuũ reputabitur tibi ad iusticiã si alienũ ad gloriã·nec sterilis ve recũdia g̃ta est·nec humilitas p̃ ter veritatem laudabilis: Hu mana temeritas audet reprehen dere q̄d mimme comp̃hendẽ valet sic se hñt mortaliũ corda q̄ scim9 cũ necesse ñ sit ·in necessitate ne scim9. Nihil excipitur vbi distin guitur nihil. In alto non altum sapere sed humilibus consentire nil deo cari9 nil rari9 apud ho mines. Interest ad dandã rerum certitudinem· q̄d m terra iactet opinio. quidq̄ op9 euidens r̃ddat indubitatũ. Q̄d autẽ certi9 pba m9 hoc et p̃dicam9 securi9. Soli filiũ ire non sentiũt .nec tristan tur tristibꝰ·sed letantur et exul tant in rebꝰ pessimis. Legi apud quẽdã sapientẽ Nõ est vir fortis cui non crescit animꝰ in ipa rerũ difficultate. Ego aũt dico fideli homi magis et inter flagella fidẽ dũ·pij cord' est cedẽ importunita ti que ad id q̄d oportet adduci ñ patitur. Nemo vt ait beatꝰ am brosi9 inuitꝰ benefacit eciã si bo^m est q̄d facit·q̄ nihil prodest spũs timoris vbi nõ est spũs caritatis Nõ est paris periculi scie subripi z zelũ dormire .illud excusat ig̃ rãtia· ꝯ negligentia iexcusabile facit· Ego plagis cõscie mee nul lũ iudico acomodaci9 medicamẽ tũ pbriis z ꝺtumeliis· Superbis resi stere et humilibꝰ dare g̃am fami liare est dño· Nõ debz esse par pe na ꝺ dispar ẽ causa · Inter bonos bonũ esse salutem habz. inter ma los vero et laudem. illud tante fa cilitatis est q̃te et securitatis· hoc tante virtutis q̃te et diffi cultatis. Nec nouũ nec mirũ est humanum animũ posse falli vel fallere cauendũ et hoc et illud q̄ vtrobiq̄ periculum.

Explicit̃ exceptõnes collecte de diuersis opusculis beati bern̄ hardi egregñ abbatis clarevallẽ sis· Versus. Fragt bñhardꝰ sacer in dictis q̃si nardus: E quibꝰ hic tractꝰ lib est in scripta redactꝰ.

Tb 2795
4°

BIBLIOTECA BÁNKA
v Požarišči

BIBLIOT. UNIW. W POZNANIU
Tb 3966
INKUNABUŁY

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 214 8°
INKUNABUŁY

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 216 8°
INKUNABUŁY